

STRATEŠKA STUDIJA UTJECAJA NA OKOLIŠ:

**Plan razvoja Grada Omiša za
razdoblje do 2030. godine**

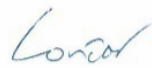

NARUČITELJ:
Grad Omiš

VITA PROJEKT d.o.o.
za projektiranje i savjetovanje u zaštiti okoliša
HR-10000 Zagreb, Ilica 191C

Tel: + 385 0 1 3774 240
Fax: + 385 0 1 3751 350
Mob: + 385 0 98 398 582

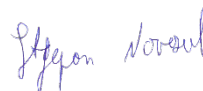
email: info@vitaprojekt.hr
www.vitaprojekt.hr

Nositelj izrade:	Grad Omiš	
Naslov:	Strateška studija utjecaja na okoliš: Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine - za javnu raspravu	
Radni nalog/dokument:	2023/016	
Ovlaštenik:	VITA PROJEKT d.o.o. Zagreb	
Voditelj izrade Studije i Glavne ocjene:	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	
Stručni tim:	Područje:	Potpis:
Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	bioraznolikost, ekološka mreža, zaštićena područja, zrak, klimatske promjene, vode, geologija	
Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.	kulturna baština, buka	
Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch.	krajobraz, kulturna baština	
Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.	krajobraz	
Ostali suradnici:		
Tanja Težak, mag.ing.aedif.	seizmologija, odnos s drugim S/P/P, međunarodni ciljevi zaštite okoliša	
Dora Čukelj, mag.oecol.	šumarstvo i lovstvo, bioraznolikost, ekološka mreža	
dr.sc. Neven Tandarić, mag.geogr.	geomorfologija, georaznolikost, vode	
Tin Lukačević, univ.bacc.oecol.	zaštićena područja	

Stjepan Novosel,
mag.oecol.

stanovništvo i zdravlje, svjetlosno
onečišćenje

Marika Puškarić,
mag.ing.oecoing.

gospodarenje otpadom

Karlo Vinković, mag.geogr.

klimatske promjene

Datum izrade:

Lipanj, 2024.

Direktor
Domagoj Vranješ
mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing.

SADRŽAJ

1	Uvod	6
1.1	Strateška procjena utjecaja na okoliš	6
2	Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine	8
2.1	Srednjoročna vizija razvoja	8
2.2	SWOT analiza	9
2.3	Strateški okvir	9
2.4	Strateški projekti	29
2.5	Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama	33
2.6	Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR Omiša	47
3	Postojeće stanje okoliša	53
3.1	Prostorni obuhvat	53
3.2	Geološka obilježja	54
3.3	Geomorfološka obilježja i georaznolikost	56
3.4	Seizmološka obilježja	61
3.5	Pedološka obilježja	62
3.6	Hidrološka i hidrogeološka obilježja	66
3.7	Zrak	78
3.8	Klimatološka obilježja	78
3.9	Bioraznolikost	98
3.10	Krajobrazna obilježja	108
3.11	Kulturno-povijesna baština	110
3.12	Društvo	113
3.13	Gospodarstvo	121
3.14	Komunalna infrastruktura	127
3.15	Promet	130
3.16	Širokopojasna infrastruktura	134
3.17	Buka	135
3.18	Svjetlosno onečišćenje	136
4	Okolišne značajke područja na koja provedba PR Omiša može značajno utjecati	138
5	Opis vjerojatno značajnih utjecaja	139
5.1	Vode i more	152
5.2	Zrak	157

5.3	Tlo	159
5.4	Bioraznolikost	163
5.5	Georaznolikost	171
5.6	Zaštićena područja	174
5.7	Krajobraz	175
5.8	Kulturna baština	177
5.9	Klimatske promjene	179
5.10	Stanovništvo i zdravlje ljudi	197
5.11	Šumarstvo i lovstvo	198
5.12	Gospodarenje otpadom	201
5.13	Buka	202
5.14	Svjetlosno onečišćenje	202
5.15	Procjena utjecaja strateških projekata	204
5.16	Kumulativni utjecaji	207
5.17	Mogući prekogranični utjecaji	207
6	Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša	208
7	Razmotrene alternative PR Omiša	243
8	Glavna ocjena prihvatljivosti PR Omiša za ekološku mrežu	244
8.1	Uvod	244
8.2	Obilježja područja ekološke mreže	245
8.3	Glavne značajke područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj	246
8.4	Metodologija procjene utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu	248
8.5	Procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu	249
8.6	Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu	260
8.7	Kumulativni utjecaji	263
8.8	Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja	268
8.9	Program praćenja stanja ekološke mreže	275
8.10	Zaključak o prihvatljivosti PR Omiša za ekološku mrežu	275
9	Ostali podaci i zahtjevi	276
9.1	Zahtjevi pristigli tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije	276
10	Sažetak	277
10.1	Uvod	277
10.2	Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine	277
10.3	Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama	286

10.4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR Omiša	288
10.5 Postojeći okolišni problemi	289
10.6 Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš	302
10.7 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša	317
10.8 Razmotrene alternative PR Omiša	352
10.9 Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.....	352
11 Izvori podataka	380
11.1 Popis propisa	384
12 Popis priloga.....	386

1 Uvod

NAZIV PLANA	Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine
NOSITELJ IZRADE PLANA	Grad Omiš

1.1 Strateška procjena utjecaja na okoliš

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine (u daljnjem tekstu: PR Omiš), čiji je nositelj izrade Grad Omiš.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenje odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode sukladno Rješenjima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.^{1,2}

¹ Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

² Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode

1.1.1 Provedene aktivnosti

Odluka o pristupanju izradi PR Grada Omiša donesena je 6. listopada 2022. godine.

Za PR Omiša proveden je postupak Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te je *Obvezujućim mišljenjem Splitsko-dalmatinske županije* od 27. rujna 2023. godine zaključeno kako je za PR Omiša obavezna provedba Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Grada Omiša do 2030. godine donesena je 25. listopada 2023. godine.

U tablici u nastavku (Tablica 1) navedeni su dokumenti bitni za postupak SPUO i datumi kad su doneseni.

Tablica 1. Provedene aktivnosti

dokument	datum
Odluka o pristupanju izradi Plana razvoja Grada Omiša do 2030. godine KLASA: 302-01/22-01/04, URBROJ: 2181-7-04/3-22-01	06.10.2022.
Obvezujuće mišljenje o potrebi provedbe Glavne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu KLASA: 352-01/23-0004/0009, URBROJ: 2181/1-10/06-23-4	27.09.2023.
Odluka o započinjanju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš Plana razvoja Grada Omiša do 2030. godine KLASA: 351-02/23-01/01, URBROJ: 2181-7-04/3-23-18	25.10.2023.

2 Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine

Grad Omiš kao jedinica lokalne samouprave izrađuje Plan razvoja Grada za razdoblje do 2030. g. temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17) i sukladno Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18). Plan razvoja jest srednjoročni akt strateškog planiranja koji se donosi u svrhu osiguravanja strateški usmjerenog, ujednačenog i resursno učinkovitog razvoja, a kroz koji se ujedno utvrđuju posebni ciljevi za provedbu strateških i posebnih ciljeva iz strateških dokumenata višeg reda.

Proces izrade Plana razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. g. uključivao je ključne faze: Izradu analize stanja i SWOT analizu te definiranje razvojnih potreba i potencijala; Izradu vizije i prioriteta razvoja odnosno strateškog okvira djelovanja; Razradu posebnih ciljeva i mjera s ključnim aktivnostima i projektima. Posebni ciljevi i prioriteti cjelokupnog teritorijalnog razvoja utvrđeni su u suradnji i suglasju s gradskim vlastima, kao i s predstavnicima javnog, privatnog i civilnog sektora procesom participativnog uključivanja dionika. S obzirom na navedeno, dokument služi kao temelj planiranja svih lokalnih razvojnih politika i projekata, ali i kao sredstvo komunikacije gradske uprave s građanima, poduzetnicima, ulagačima i posjetiteljima.

Prilikom izrade dokumenta osigurana je primjena ključnih načela strateškog planiranja: načelo točnosti i cjelovitosti, načelo učinkovitosti i djelotvornosti, načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, načelo održivosti, načelo partnerstva, načelo transparentnosti. Važan element u pristupu strateškom planiranju predstavlja participativan proces uključivanja građana i javnosti. Provedbom sektorskih fokus grupa identificirani su razvojni izazovi, potrebe i potencijali budućeg razvoja Grada, a rezultati ostvareni participativnim procesom integrirani su u analitički pregled razvoja te su poslužili kao podloga za strukturiranje strateškog okvira budućeg razvoja.

2.1 Srednjoročna vizija razvoja

Temeljem navedenog, utvrđena je vizija Grada Omiša:

Grad prostorne raznolikosti, kvalitetnog življenja i jednakih mogućnosti, očuvanih resursa, otpornog i inovativnog gospodarstva temeljenog na načelima održivosti.

Vizija Grada Omiša temelji se na postizanju punih razvojnih potencijala, koji uvažavaju potrebe društva, gospodarstva i okoliša. Osnovica razvoja Grada počiva na njegovim prirodnim resursima, gospodarskom i turističkom potencijalu, povoljnom prometno-geografskom položaju, baštini i autentičnim lokalnim vrijednostima, kvalitetnom upravljanju infrastrukturnim sustavima i razvijenim alatima društvenog razvoja. Sukladno načelima kohezije, planski razvoj područja temeljit će se na poticanju ravnomjernog razvoja svih dijelova Grada, a razvojem društvenih funkcija i sadržaja unaprijedit će se životno okruženje stanovnika i kvaliteta života. Jednake mogućnosti za sve osigurat će se kroz dostupne, kvalitetne socijalne usluge i promicanje zdravih životnih navika, a poticajno

životno okruženje osigurat će stanovnicima balans između poslovnog, društvenog i privatnog života, a osobama starije dobi mirnu i sigurnu starost. U gospodarskom smislu, vizija prikazuje razvijeno i inovativno gospodarstvo Grada Omiša, povoljnu poslovnu klimu kako za poduzetništvo, tako i za privlačenje investitora i sredstava iz EU fondova. Održivo korištenje prostornih resursa namjerava se ostvariti gospodarskim razvojem temeljenom na zelenom i digitalnom rastu, tehnološkom napretku i razvoju različitih gospodarskih grana, uključujući turizam, industriju, promet, graditeljstvo i dr. Također, Grad Omiš će do 2030. godine, zahvaljujući primjeni rasta usmjerenog prema održivosti i primjerni novih tehnologija na najbolji mogući način iskoristiti svoje prirodne blagodati i geografske potencijale za razvoj poljoprivrede (posebice ekološke) te onih oblika turizma koji neće imati negativne utjecaje po okoliš. Razvoj otporne i pametne infrastrukture osigurat će preduvjete za društvenu i gospodarsku nadogradnju, snažniju prostornu i digitalnu povezanost i kružno gospodarenje prostorom, čineći Grad Omiš atraktivnim prostorom za život.

2.2 SWOT analiza

U prilogu³ se nalazi SWOT analiza, odnosno analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji povezanih s provedbom PR Omiša, izrađena u sklopu izrade nacrtu PR Omiša.

2.3 Strateški okvir

PR Omiša je strukturiran na način da su definirana 4 prioriteta koja su podijeljena na posebne ciljeve (ukupno 10), a oni dalje na mjere i aktivnosti. U tablici u nastavku (Tablica 2) prikazan je strateški okvir PR Omiša.

U sljedećim poglavljima nalaze se detaljni opisi aktivnosti planiranih PR Omiša.

Tablica 2. Strateški okvir PR Omiša

strateški okvir PR Omiša
prioritet 1. Povećanje kvalitete života
<ul style="list-style-type: none"> <i>posebni cilj 1.1. Poticaj demografskoj obnovi kroz osiguravanje kvalitetnih uvjeta života i rada, osobito mladih</i>
mjera 1.1.1. Smanjenje negativnih demografskih trendova
aktivnosti: 1.1.1.1 Razvoj seta povlastica za mlade obitelji s djecom 1.1.1.2. Poticanje nezaposlenih na korištenje programa cjeloživotnog obrazovanja i/ili prekvalifikacije 1.1.1.3. Pružanje podrške udrugama koje okupljaju mlade 1.1.1.4. Provedba analize potreba za stanovima iz programa društveno poticane stanogradnje 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom
mjera 1.1.2. Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije i kapaciteta primarnog obrazovanja

³ SWOT analiza

strateški okvir PR Omiša
aktivnosti:

- 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata
- 1.1.2.2. Podrška projekatima koji za cilj imaju usklađivanje radnog vremena vrtića s potrebama suvremene obitelji
- 1.1.2.3. Opremanje i unaprjeđenje odgojno-obrazovnih ustanova za dnevni boravak predškolske djece
- 1.1.2.4. Razvoj dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju (STEAM sadržaji, uvođenje projektne nastave i društveno korisnog učenja, poticanje učeničkog zadrugarstva, aktivnog građanstva i dr.)
- 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane
- 1.1.2.6. Podrška razvoju usluge produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama
- 1.1.2.7. Daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata i pomoćnika u nastavi, osiguranje potrebne opreme i prostora
- 1.1.2.8. Prilagodba odgojno-obrazovnih objekata potrebama osoba s invaliditetom

mjera 1.1.3. Poticanje usklađivanja potreba diversificiranog gospodarskog razvoja i strukovnih programa
aktivnosti:

- 1.1.3.1. Programi stipendiranja, osposobljavanja i prekvalifikacije u deficitarna zanimanja
- 1.1.3.2. Podrška edukaciji nastavnika u stjecanju digitalnih kompetencija, posebice onih u strukovnom obrazovanju
- 1.1.3.3. Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija koje provode programe strukovnog obrazovanja, uključujući jačanje učenja temeljenog na radu i stjecanje praktičnih vještina za rad u struci
- 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje
- 1.1.3.5. Potpora razvoju programa kojima se potiču vještine potrebne za digitalnu i zelenu transformaciju

mjera 1.1.4. Jačanje zapošljivosti i podrška radu lokalnih dionika u razvoju zapošljivosti
aktivnosti:

- 1.1.4.1. Podrška razvoju mjera zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba te pripremi i provedbi projekta koji za cilj imaju integraciju teško zapošljivih skupina
- 1.1.4.2. Podrška razvoju programa cjeloživotnog učenja, uz poticanje provedbe sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba
- 1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama
- 1.1.4.4. Podrška provedbi aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja
- 1.1.4.5. Podrška razvoju novih programa obrazovanja i stručnog usavršavanja i inovativnih metoda prijenosa znanja u skladu s razvojnim potrebama gospodarstva
- 1.1.4.6. Podrška projektima koji za cilj imaju podizanje svijesti javnosti i poslodavaca o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom i drugih osjetljivih skupina
- 1.1.4.7. Potpora projektima zapošljavanja i samozapošljavanja mladih
- 1.1.4.8. Podrška programima savjetovanja i edukacija s ciljem povećanja zapošljivosti i socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja i migranata

- **posebni cilj 1.2. Poboljšani i teritorijalno uravnoteženi sustavi socijalne skrbi i zdravstva**

mjera 1.2.1 Modernizacija socijalne skrbi i socijalnih usluga, uz naglasak na izvaninstitucionalnu skrb
aktivnosti:

- 1.2.1.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije
- 1.2.1.2. Potpora radu udruga u sustavu socijalne skrbi

strateški okvir PR Omiša

- 1.2.1.3. Potpora za radionice osposobljavanja i unaprjeđenje vještina za stručnjake u sustavu socijalne skrbi i dionika u izravnom radu s ranjivim skupinama
- 1.2.1.4. Umrežavanje i koordinacija svih dionika u području socijalne skrbi
- 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne
- 1.2.1.6. Opremanje i potpora radu mobilnih timova izvaninstitucionalne skrbi
- 1.2.1.7. Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za osobe starije dobi uz jačanje kapaciteta OCD-ova za provedbu programa aktivnog starenja
- 1.2.1.8. Podrška jačanju usluga osobne asistencije za OSI i članove obitelji OSI
- 1.2.1.9. Poboljšanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom
- 1.2.1.10. Potpora provedbi informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na promicanje ostvarivanja prava češće diskriminiranih skupina i aktivnosti usmjerene borbi protiv stereotipa i predrasuda u lokalnoj zajednici
- 1.2.1.11. Podrška programima aktivnog socijalnog uključivanja ranjivih skupina stanovništva i mladih (kroz sport i rekreaciju, kulturu, umjetnost, turizam i sl.)

mjera 1.2.2. Poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi te kvalitete zdravstvenih usluga
aktivnosti:

- 1.2.2.1. Održavanje edukacija o važnosti zdravog načina života i prevencije uz opće poboljšanje zdravstvene pismenosti (kroz suradnju sa sektorima odgoja, obrazovanja i sektorom pružanja socijalne skrbi)
- 1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga
- 1.2.2.3. Podrška unaprjeđenju usluga i kapaciteta koje su u funkciji osnaživanja skrbi o mentalnom zdravlju (pr. kroz razvoj integriranih zdravstvenih i socijalnih usluga radi podrške oporavku i socijalnom uključivanju osoba s teškoćama mentalnog zdravlja)
- 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture
- 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći
- 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante

- **posebni cilj 1.3. Dostupne i kvalitetne društvene usluge za razvoj aktivne zajednice i osnaživanje društvene participacije**

mjera 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja
aktivnosti:

- 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta
- 1.3.1.2. Obnova javnih dječjih igrališta u Gradu
- 1.3.1.3. Promotivne aktivnosti za sudjelovanje stanovnika čitavog područja Grada Omiša u programima sporta i sportske rekreacije i društvenog života
- 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma
- 1.3.1.5. Poticanje organizacije sportskih događaja i aktivnosti, posebice za djecu i mlade

mjera 1.3.2. Razvoj atraktivnog prostora kroz unaprjeđenje kulturnih sadržaja
aktivnosti:

- 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane
- 1.3.2.2. Podrška organizaciji kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone
- 1.3.2.3. Podrška digitalizaciji sadržaja i usluga u sektoru kulture, uključujući uporabu IKT u svrhu promocije kulturnih sadržaja
- 1.3.2.4. Poticanje uključenosti civilnog sektora u kulturu i inovativne kulturno-umjetničke djelatnosti
- 1.3.2.5. Prilagodba kulturnih ustanova za pristup osobama s invaliditetom
- 1.3.2.6. Poticanje razvoja i osiguravanje prostora za djelovanje kulturnih i kreativnih industrija

mjera 1.3.3. Razvoj ostale društvene infrastrukture i sadržaja za lokalne zajednice

strateški okvir PR Omiša
aktivnosti:

- 1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja
- 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama

prioritet 2. Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka

- **posebni cilj 2.1. Stvaranje konkurentnog i učinkovitog gospodarstva, uz jačanje malog i srednjeg poduzetništva te poduzetničkog okruženja**

mjera 2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata
aktivnosti:

- 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")
- 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI
- 2.1.1.3. Razvoj naprednih usluga potpore za MSP-ove (uključujući upravljanje, marketing, usluge dizajna i sl.)
- 2.1.1.4. Razvoj programa stručne potpore, savjetodavnih i edukacijskih usluga osobito za poduzetnike-početnike, kao i polju digitalne transformacije
- 2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona
- 2.1.1.6. Potpora uspostavi sustava poticaja investitorima (omogućavanje investitorima kupnju jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalnih usluga za inicijalno razdoblje poslovanja i sl.)
- 2.1.1.7. Izrada kataloga za privlačenje investicija
- 2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera
- 2.1.1.9. Poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika
- 2.1.1.10. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti, uključujući edukacije

mjera 2.1.2. Podrška razvoju pametnog i zelenog gospodarstva
aktivnosti:

- 2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja
- 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora
- 2.1.2.3. Podrška razvoju i internacionalizacija poslovanja MSP-ova, uključujući proizvodna ulaganja
- 2.1.2.4. Poticanje investicija i projekata društvenog poduzetništva
- 2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju
- 2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja

- **posebni cilj 2.2. Razvoj inovativnog i diversificiranog turizma te pametnog primarnog sektora**

mjera 2.2.1. Moderan primarni sektor utemeljen na inovacijama
aktivnosti:

- 2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede
- 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu
- 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike
- 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla
- 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede
- 2.2.1.6. Poticanje udruživanja poljoprivrednika u svrhu jačanja konkurentnosti
- 2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda
- 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa

strateški okvir PR Omiša

- 2.2.1.9. Poticanje osnivanja zadruga i proizvođačkih organizacija u ribarstvu i akvakulturi
- 2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada
- 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu
- 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije

mjera 2.2.2. Stvaranje prepoznatljive turističke destinacije temeljene na lokalnim proizvodima te inovativnim selektivnim oblicima turizma
aktivnosti:

- 2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude
- 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma
- 2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone
- 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)
- 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma
- 2.2.2.6. Potpora projektima revitalizacije zapuštenih ili napuštenih ruralnih cjelina kroz projekte "etno-eko"
- 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude

mjera 2.2.3. Podrška ulaganjima u infrastrukturu za unaprjeđenje kvalitete turizma
aktivnosti:

- 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata
- 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu
- 2.2.3.3. Širenje mreže tzv. smeđe signalizacije
- 2.2.3.4. Podrška prilagodbi turističke infrastrukture osobama s invaliditetom

mjera 2.2.4. Razvoj sustava upravljanja destinacijom
aktivnosti:

- 2.2.4.1. Uspostava tehnoloških rješenja i ekspertnih sustava upravljanja održivim razvojem destinacije
- 2.2.4.2. Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda
- 2.2.4.3. Revitalizacija tradicijskih i umjetničkih obrta kroz subvencioniranje i uključivanje u turističku ponudu

prioritet 3. Održivo gospodarenje prirodnim resursima i poboljšanje kvalitete okoliša

- **posebni cilj 3.1. Zaštita i održiva valorizacija temeljenih prostornih vrijednosti**

mjera 3.1.1. Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude
aktivnosti:

- 3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture
- 3.1.1.2. Razvoj novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i njena promocija
- 3.1.1.3. Podrška razvoju projekata koji promoviraju storytelling metodu zaštite nematerijalne baštine
- 3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju

mjera 3.1.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine
aktivnosti:

strateški okvir PR Omiša

- 3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine
- 3.1.2.2. Podrška izradi i implementaciji "Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina"
- 3.1.2.3. Poboljšanje suradnje i koordinacija svih dionika u procesu upravljanja i zaštite područja u cilju održivog korištenja prirodnih dobara područja kanjona Cetine kroz forum dionika
- 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)

mjera 3.1.3. Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša, uz zaštitu i promicanje vrijednosti prirodne baštine i krajobraza
aktivnosti:

- 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša
- 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa
- 3.1.3.3. Izrada strateške karte buke i prevencija zagađenja bukom putem građevinskih i prostornoplanskih dokumenata
- 3.1.3.4. Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite

- **posebni cilj 3.2. Grad zelene, sigurne i otporne infrastrukture i održivih sustava**

mjera 3.2.1. Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike uz unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja
aktivnosti:

- 3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika
- 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja
- 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena
- 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)

mjera 3.2.2. Očuvanje zelenog urbanog okoliša uz razvoj zelene infrastrukture
aktivnosti:

- 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-rješenja utemeljenih na prirodi
- 3.2.2.2. Opremanje i obnova postojećih javnih zelenih i drugih otvorenih prostora (trgova, ulica i pješačkih zona) s ciljem poboljšanja njihove kvalitete te povećanja sadržaja za korisnike
- 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi
- 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)
- 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove

mjera 3.2.3. Prenamjena *brownfield* područja
aktivnosti:

- 3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja
- 3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene

- **posebni cilj 3.3. Očuvan okoliš uz učinkovitu komunalnu infrastrukturu i usluge**

strateški okvir PR Omiša
mjera 3.3.1. Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije
aktivnosti:

- 3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša
- 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije
- 3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina
- 3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete
- 3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije

mjera 3.3.2. Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
aktivnosti:

- 3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture
- 3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje
- 3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja
- 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda
- 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja
- 3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročistač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda

mjera 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
aktivnosti:

- 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)
- 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada
- 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda
- 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja
- 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada

prioritet 4. Povezivanjem i pametnim rješenjima do umrežavanja i razvoja

- **posebni cilj 4.1. Održiva mobilnost u službi protočnijeg i sigurnijeg prometa**

mjera 4.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, uključujući sustav za upravljanje i sigurnost u prometu
aktivnosti:

- 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta
- 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša
- 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu
- 4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)
- 4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom
- 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa

mjera 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije
aktivnosti:

strateški okvir PR Omiša

- 4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti
- 4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split
- 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini
- 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture *park and ride* te *bike and ride*
- 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz
- 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš
- 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova

mjera 4.1.3. Razvoj i unaprjeđenje sustava održive i mikro-mobilnosti
aktivnosti:

- 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza
- 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala
- 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona
- 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica

- **posebni cilj 4.2. Digitalizacija, suradnja i partnerstvo za razvoj sustava dobrog upravljanja**

mjera 4.2.1. Učinkovita javna uprava i administracija
aktivnosti:

- 4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora
- 4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi
- 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem
- 4.2.1.4. Kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja
- 4.2.1.5. Razvoj digitalnih *smart city* i *smart village* rješenja, uključujući *Internet of Things*, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom

mjera 4.2.2. Osnajenje kapaciteta i suradnje među svim akterima razvoja
aktivnosti:

- 4.2.2.1. Podrška suradnji između organizacija civilnog društva i javnog i gospodarskog sektora te uspostavi platformi za umrežavanje subjekata
- 4.2.2.2. Poticanje osnivanja i djelovanja udruga, posebno u sektorima koji su identificirani kao deficitarni
- 4.2.2.3. Razvoj jedinstvenog urbanog centra koji bi integrirao društvene sadržaje i prostore za djelovanje udruga - Centar društvenog razvoja

mjera 4.2.3. Razvoj i unaprjeđenje telekomunikacijske infrastrukture te povećanje pokrivenosti internetom
aktivnosti:

- 4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopolasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopolasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona

strateški okvir PR Omiša

4.2.3.2. Proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots)

2.3.1 Prioritet 1. Povećanje kvalitete života

Tablica 3. Opis Prioriteta 1. Povećanje kvalitete života

Prioritet 1. Povećanje kvalitete života
<p>Područje Grada Omiša karakteriziraju velike raznolikosti, a prostorne specifičnosti uvjetovale su i različit razvoj pojedinih gradskih cjelina. S obzirom na koncentraciju sadržaja i usluga koja prati polarizaciju naseljenosti u obalnom dijelu Grada, s osobitim naglaskom na gradsko središte, potrebno je usmjeravati budući razvoj dostupnih kapaciteta zdravstvenih, kulturnih, sportsko-rekreacijskih i drugih društvenih sadržaja kako bi se svim stanovnicima omogućilo kvalitetno življenje. Povećanje dostupnosti društvene infrastrukture i usluga nastojat se osigurati implementacijom inovativnih modela, posebice u segmentu razvoja zdravstva i socijalne skrbi, primjerice povećanjem broja mobilnih timova i osiguravanjem uvjeta za kvalitetnu provedbu mjera povezanih s uslugama deinstitutionalizacije. Bogatu kulturnu djelatnost nastojat će se dodatno osnažiti, za što će biti potreban i razvoj prostornih kapaciteta u segmentu potpore unaprjeđenju kulturno-umjetničke djelatnosti, ali i razvoj usluga koje će osigurati veću participaciju građana u kulturi i kulturnim aktivnostima. U segmentu sporta i rekreacije, nastojat će se razvijati potrebni sadržaji s ciljem promicanja zdravih i aktivnih načina življenja svih skupina stanovništva, a osobito djece i mladih. Važnu komponenta kvalitetnog života pojedinaca i uspješnog funkcioniranja zajednice u kojoj pojedinci borave predstavlja i dostupnost odgoja i obrazovanja. Premda su u posljednjim godinama učinjeni značajni iskoraci u povećanju dostupnosti predškolskog odgoja, u narednom će se razdoblju dodatno razvijati mreža vrtića, poticati revitalizacija i izgradnja školskih objekata, inicirati širenje mreže osnovnoškolskih ustanova s jednosmjernim radom i produženim boravkom, čime bi se povećala njihova ukupna dostupnost i kvaliteta rada. Također će se potencirati unaprjeđenje obrazovnog sustava na svim razinama, stvarajući preduvjete za razvoj gospodarski relevantnih obrazovnih programa. Pretpostavka realizacije navedenih smjernica leži u adekvatnom pristupanju izazovima povezanim s negativnim demografskim trendovima i stvaranjem preduvjeta za zadržavanje stanovništva, osobito mladih i djece. Mjere demografske obnove pritom uključuju i pretpostavke za povratak ljudi u slabije naseljena rubna područja Grada, ali i stvaranje povoljnog okruženja za privlačenje novog stanovništva.</p>

Tablica 4. Posebni cilj 1.1. Poticaj demografskoj obnovi kroz osiguravanje kvalitetnih uvjeta života i rada, osobito mladih

Posebni cilj 1.1. Poticaj demografskoj obnovi kroz osiguravanje kvalitetnih uvjeta života i rada, osobito mladih
<p><u>Svrha:</u> Razvoj društvene infrastrukture, odgojno-obrazovnih funkcija te stvaranje povoljnih uvjeta zapošljavanja u svrhu smanjenja negativnih demografskih procesa i zadržavanja mladih osoba u Gradu Omišu.</p> <p><u>Obrazloženje:</u> Ovaj posebni cilj odnosi se na demografsku obnovu prostora Grada Omiša, a ostvarenje cilja obuhvaća nekoliko mjera i njihovih aktivnosti. Mjera smanjenja negativnih demografskih trendova odnosi se na aktivnosti razvoja seta povlastica za mlade i mlade obitelji s djecom, poticanja realizacije društveno poticajne stanogradnje i razvoja potrebne društvene infrastrukture prilagođene potrebama mladih obitelji i djece posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom. Također, cilj podrazumijeva mjere koje se odnose na unaprjeđenje odgojno-obrazovnih funkcija, usklađivanje potreba diversificiranog gospodarstva i strukovnih programa te jačanje zapošljivosti. Ovim mjerama obuhvaćene su aktivnosti poput izgradnje i opremanje potrebnih prostornih kapaciteta za predškolske (DV u Omišu i dr. objekata u priobalju i zaobalju), osnovnoškolske (unaprjeđenje prostornih kapaciteta za održavanje jednosmjenske nastave i izvannastavnih aktivnosti) i srednjoškolske ustanove (sportska dvorana, prostori za praktičnu nastavu), aktivnosti prilagodbe prostora osobama s invaliditetom, daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata u nastavi te programa stipendiranja deficitarnih zanimanja. Također, mjere se odnose i na razvoj specifičnih znanja i vještina kroz nove programe osposobljavanja i usavršavanja te poticanja</p>

Posebni cilj 1.1. Poticaj demografskoj obnovi kroz osiguravanje kvalitetnih uvjeta života i rada, osobito mladih

korištenja mjera za zaposlene i nezaposlene kako bi se postignulo diversificirano gospodarstvo te osiguralo zapošljavanje nezaposlenih osoba, a posljedično osigurala i poslovna perspektiva stanovništva u Gradu Omišu.

mjere:

- 1.1.1. Smanjenje negativnih demografskih trendova
- 1.1.2. Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije i kapaciteta primarnog obrazovanja
- 1.1.3. Poticanje usklađivanja potreba diversificiranog gospodarskog razvoja i strukovnih programa
- 1.1.4. Jačanje zapošljivosti i podrška radu lokalnih dionika u razvoju zapošljivosti

Tablica 5. Posebni cilj 1.2. Poboljšani i teritorijalno uravnoteženi sustavi socijalne skrbi i zdravstva
Posebni cilj 1.2. Poboljšani i teritorijalno uravnoteženi sustavi socijalne skrbi i zdravstva
Svrha:

Unaprjeđenje zdravstvene skrbi i modernizacija socijalne skrbi u svrhu postizanja kontinuiteta i dostupnosti socijalnih i zdravstvenih usluga te promicanja socijalne uključenosti na području Grada Omiša.

Obrazloženje:

Poboljšani i teritorijalno uravnoteženi sustav socijalne skrbi ostvarit će se kroz mjeru modernizacije socijalne skrbi i socijalnih usluga uz naglasak na razvoj izvaninstitucionalne skrbi. Mjera se odnosi na aktivnosti razvoj socijalnih usluga poput socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije, poticanja rada udrugama u sustavu socijalne skrbi, umrežavanja i koordinacije dionika socijalne skrbi. Osim toga, s obzirom na prostorne nedostatke ova mjera uključuje i poboljšanje infrastrukture i opremanje ustanova socijalne skrbi, kao i unaprjeđenje vještina i osposobljavanje stručnjaka i dionika u sustavu kako bi se osigurala što kvalitetnija usluga socijalne skrbi, posebice najranjivijim skupinama. Kako bi se osigurala socijalna inkluzija ranjivim skupinama (osobe s invaliditetom, djeca, mladi i dr.) među aktivnostima se ističu i prilagodbe koje će omogućiti dostupnost usluga osobama s invaliditetom, potom programi za socijalno uključivanje ranjivih skupina kroz sport, rekreaciju, kulturu, turizam i sl. S obzirom da je istaknuta polarizacija naseljenosti područja Grada Omiša i na sve veći udio starog stanovništva u ukupnom broju stanovnika, aktivnosti su usmjerene i na razvoj izvaninstitucionalne skrbi i mobilnih timova koji pružaju usluge socijalne skrbi.

Poboljšani i teritorijalno uravnoteženi sustav zdravstvene skrbi obuhvaća mjeru poboljšanja dostupnosti i kvalitete zdravstvene skrbi i zdravstvenih usluga. Ova mjera ostvarit će se kroz unaprjeđenje usluga i kapaciteta zdravstvene ustanove (osnaživanje skrbi o mentalnom zdravlju, opremanje zdravstvene infrastrukture, proširenje zdravstvenih usluga, poboljšanje sustava hitne pomoći). S obzirom na evidentnu opterećenost ordinacija u ljetnim mjesecima, među aktivnostima se ističe i uspostava sezonskog medicinskog centra, odnosno turističke ordinacije. Za buduću prevenciju bolesti i promociju zdravlja planirana je aktivnost održavanja edukacija o zdravim načinima života.

mjere:

- 1.2.1 Modernizacija socijalne skrbi i socijalnih usluga, uz naglasak na izvaninstitucionalnu skrb
- 1.2.2. Poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi te kvalitete zdravstvenih usluga

Tablica 6. Posebni cilj 1.3. Dostupne i kvalitetne društvene usluge za razvoj aktivne zajednice i osnaživanje društvene participacije

Posebni cilj 1.3. Dostupne i kvalitetne društvene usluge za razvoj aktivne zajednice i osnaživanje društvene participacije
<p><u>Svrha:</u> Razvoj novih i unaprjeđenje kvalitete postojećih društvenih usluga i sadržaja s ciljem povećanja njihove dostupnosti i razvoja aktivne zajednice.</p> <p><u>Obrazloženje:</u> Poseban cilj ostvarit će se kroz mjere za unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja, kulturnih sadržaja te razvoj društvene infrastrukture i ostalih sadržaja za lokalnu zajednicu. Unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja utjecat će na razvoj atraktivnosti prostora i to kroz aktivnosti ulaganja i opremanja sportsko-rekreacijske infrastrukture, sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, promocijom sportskih aktivnosti među stanovnicima, organizacijom sportskih događanja, posebice za djecu i mlade te kroz obnovu javnih igrališta.</p> <p>Mjera unaprjeđenja kulturnih sadržaja također će pridonijeti atraktivnosti prostora, a provedba navedenog predviđena je kroz ulaganje u opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, kroz organiziranje kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone i kroz digitalizaciju sadržaja i usluga u sektoru kulture. Osim toga, potrebno je omogućiti dostupnost kulturnih sadržaja svim skupinama društva pa ova mjera uključuje i aktivnost prilagodbe kulturnih ustanova za pristup osoba s invaliditetom. S obzirom na nedostatak prostornih kapaciteta za daljnji kreativni i kulturni razvoj, predviđa se i poticanje razvoja i osiguravanja prostora za djelovanje kreativnih i kulturnih industrija.</p> <p>Razvoj ostale društvene infrastrukture i sadržaja za lokalno društvo podrazumijeva rekonstrukciju, renoviranje i modernizaciju starih i napuštenih društvenih objekata te razvoj ostale društvene infrastrukture koja će biti na korist lokalnoj zajednici.</p>
<p>mjere:</p> <p>1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja</p> <p>1.3.2. Razvoj atraktivnog prostora kroz unaprjeđenje kulturnih sadržaja</p> <p>1.3.3. Razvoj ostale društvene infrastrukture i sadržaja za lokalne zajednice</p>

2.3.2 Prioritet 2. Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka

Tablica 7. Opis Prioriteta 2. Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka

Prioritet 2. Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka
<p>Prioritet Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka definiran je u skladu s potrebama za stvaranjem diverzificiranog gospodarstva, kao nositelja ukupnog razvoja Grada Omiša. Usmjeravanje na inovacije i pametna rješenja uz posebni fokus na poticanje ulaganja koja stvaraju visoku dodanu vrijednost i implementiraju mjere zelene i digitalne tranzicije, kroz doprinos prioritarnim društvenim i okolišnim ciljevima čine preduvjet za rast i razvoj produktivnosti. Postojeći gospodarski sustav na području Grada Omiša karakterizira intenzivan rast turističkog sektora, uz stagnaciju proizvodnih i primarnih djelatnosti. Postojeće prilike i naglašena važnost turističkog sektora u recentnom razdoblju pokazala je svoju ranjivost na vanjske uvjete, čime je dodatno istaknuta potreba za osnaživanjem djelatnosti iz svih sektora. S druge su strane ograničeni mehanizmi privlačenja investicija, osobito u neturističkim djelatnostima, zbog čega se ističe potreba za osnaživanjem mjera razvoja poduzetništva,</p>

Prioritet 2. Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka

jačanjem infrastrukture i kapaciteta koji će sustavno stvarati temelje za implementaciju modernih tehnologija u svim područjima djelovanja uz povoljne uvjete za buduće investitore. Sektor turizma zbog izraženog sezonskog karaktera i masovnosti dovodi do određenih pritisaka na infrastrukturu i okoliš, zbog čega je potrebno vremenski i prostorno distribuirati razvoj aktivnosti u polju turizma. Posebnu je pozornost pri tom potrebno posvetiti prostoru zaobalja, kroz sustavnu valorizacijom komparativnih prednosti ovog prostora za razvoj turističkih, ali ostalih djelatnosti. U budućem je razdoblju unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje predviđeno kroz osnaživanje kratkih lanaca opskrbe grada lokalnim proizvodima, razvoj više različitih oblika poljoprivrede, ekološki uzgoj, istovremeno se zadržavajući na autohtonim sortama i proizvodima više dodane vrijednosti, razvoju ruralnog turizma, uz dodatno uključivanje ruralnih područja u cjelokupan proces pružanja vrijednosti koncepta zdrave hrane.

Tablica 8. Posebni cilj 2.1. Stvaranje konkurentnog i učinkovitog gospodarstva, uz jačanje malog i srednjeg poduzetništva te poduzetničkog okruženja
Posebni cilj 2.1. Stvaranje konkurentnog i učinkovitog gospodarstva, uz jačanje malog i srednjeg poduzetništva te poduzetničkog okruženja
Svrha:

Postizanje konkurentnog, učinkovitog, zelenog i digitalnog gospodarstva kroz jačanje poduzetništva i stvaranje povoljnog poduzetničkog okruženja.

Obrazloženje:

Razvoj gospodarstva, koji se temelji na konkurentnosti, održivosti i otpornosti, preduvjet je za rast i razvoj produktivnosti na području Splitsko-dalmatinske županije, a istim načelima formiran je daljnji rast gospodarstva na području Grada Omiša. Ovaj posebni cilj ostvarit će se kroz mjere: Poticanje poduzetničkih pothvata i Podrška razvoju pametnog i zelenog gospodarstva. Prva mjera odnosi se na razvoj poduzetničko potporne infrastrukture i unaprjeđenje postojeće (opremanje), jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje poduzetničke infrastrukture, razvoj naprednih usluga potpore za male i srednje poduzetnike (primjerice, marketing, dizajn, upravljanje i sl.). Nadalje, mjera obuhvaća i razvoj programa stručne potpore za poduzetnike-početnike (savjetodavne i edukacijske usluge), poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika, poticanje samozapošljavanja, uspostava sustava potpore za investitore (kupovina jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalne usluge i dr.) te poticanje ulaganja u istraživanje i razvoj. Razvoj poduzetničko potporne infrastrukture bitan je segment olakšanog poslovanja te stvaranja povoljnog gospodarskog okruženja.

Druga mjera odnosi se na razvoj pametnog i digitalnog gospodarstva čiji je temelj digitalizacija sustava poslovanja. Podrazumijeva ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu za potrebe poslovnog i industrijskog sektora, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u poslovanju, uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja, poticanje razvoja zelenih poslova i zelene ekonomije uz educiranje dionika privatnog sektora. Razvoj pametnog i zelenog gospodarstva temelj je suvremene konkurentnosti te diversificiranog i održivog gospodarstva.

mjere:

2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata

2.1.2. Podrška razvoju pametnog i zelenog gospodarstva

Tablica 9. Posebni cilj 2.2. Razvoj inovativnog i diversificiranog turizma te pametnog primarnog sektora

Posebni cilj 2.2. Razvoj inovativnog i diversificiranog turizma te pametnog primarnog sektora
<p>Svrha: Stvaranje pretpostavki za razvoj prepoznatljive, održive i diversificirane turističke ponude uz poboljšanje kvalitete turističke infrastrukture i rješenja upravljanja destinacijom; Jačanje otpornosti primarnog sektora kroz primjenu inovativnih rješenja i jačanje ljudskih kapaciteta.</p> <p>Obrazloženje: Ovaj posebni cilj obuhvaća četiri mjere od čega je jedna usmjerena na unaprjeđenje primarnog sektora temeljenog na inovacijama. Ta mjera se odnosi na educiranje stanovništva o prednostima lokalnih proizvoda, educiranje poljoprivrednika o inovacijama i digitalizaciji u poljoprivredi koje su temelj suvremene poljoprivrede. Potom se odnosi na poticanje okrupnjavanja zemljišta s obzirom da je poljoprivredno zemljište u Omišu većinom izrazito usitnjeno što ne omogućuje veću proizvodnju, a posljedično nije ni financijski isplativo. S obzirom na starenje stanovništva koje se bavi poljoprivredom, ova mjera podrazumijeva razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike. Kako je iznimno bitno umrežavanje radi razmjene iskustva i znanja, poticati će se udruživanje kojim se jača konkurentnost te poticati će se daljnje djelovanje lokalnih akcijskih grupa.</p> <p>Druga mjera se odnosi na stvaranje prepoznatljive turističke destinacije koja se temelji na lokalnim proizvodima i inovativnim selektivnim oblicima turizma. Ova mjera obuhvaća povezivanje poslovnih subjekata (ugostitelja, OPG-ova i dr.) radi stvaranja integrirane turističke ponude, organizaciju, promociju i poticanje kulturnih, sportskih, gastronomskih i drugih oblika događanja izvan sezone s obzirom na istaknutu trenutnu sezonalnost turističke ponude. Nadalje, mjera obuhvaća aktivnosti koje se odnose na razvoj selektivnih oblika turizma kroz edukaciju dionika u turizmu o mogućnostima raznih oblika turizma, sustavan razvoj potrebne infrastrukture za selektivne oblike turizma poput biciklističkih staza, poučnih staza, pješačkih staza i druge slične infrastrukture koju je moguće povezati i s razvojem zelene infrastrukture. Također, bitno je poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam).</p> <p>Treća mjera podrazumijeva ulaganje u infrastrukturu kojom će se unaprijediti kvaliteta turizma, a to se odnosi na podizanje razine kvalitete smještajnih objekata, prilagodbu infrastrukture osobama s invaliditetom, rekonstrukciju/dogradnju/gradnju javne turističke infrastrukture, uključujući i interpretacijsku infrastrukturu.</p> <p>Četvrtom mjerom obuhvaćene su aktivnosti koje pridonose razvoju sustava upravljanja, a to su primjerice Uspostava tehnoloških rješenja i ekspertnih sustava upravljanja održivim razvojem destinacije, Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda te Revitalizacija tradicijskih i umjetničkih obrta kroz subvencioniranje i uključivanje u turističku ponudu.</p>
<p>mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Moderan primarni sektor utemeljen na inovacijama 2.2.2. Stvaranje prepoznatljive turističke destinacije temeljene na lokalnim proizvodima te inovativnim selektivnim oblicima turizma 2.2.3. Podrška ulaganjima u infrastrukturu za unaprjeđenje kvalitete turizma 2.2.4. Razvoj sustava upravljanja destinacijom

2.3.3 Prioritet 3. Održivo gospodarenje prirodnim resursima i poboljšanje kvalitete okoliša

Tablica 10. Opis Prioriteta 3. Održivo gospodarenje prirodnim resursima i poboljšanje kvalitete okoliša

Prioritet 3. Održivo gospodarenje prirodnim resursima i poboljšanje kvalitete okoliša
<p>Prioritet 3. predodređen je za stvaranje učinkovitog sustava očuvanja, zaštite i upravljanja prirodnom i kulturnom baštinom, s obzirom na bogatstvo i raznolikost istih na području Grada. Posljednjih su godina značajno uznapredovali procesi poput intenzivne turistifikacije koji uzrokuju značajne pritiske na ove osobito vrijedne prostorne resurse, čije su očuvanje i održiva valorizacija, kao i odgovoran odnos prema okolišu nužni kako bi se Grad razvijao u željenom smjeru. Prioritetom je predviđeno i integrirano upravljanje postojećim javnim površinama, kao i implementacija mjera koje na trenutno degradiranim područjima, uključujući i brownfield lokalitete, stvaraju novu vrijednost i sadržaje. Uređenje i obnova prostora u značajnoj će se mjeri temeljiti i na principima zelenog razvoja, kroz kružno upravljanje zgradama i prostorom te dekarbonizacijom energetskog sustava, pojačanim korištenjem obnovljivih izvora energije uz poštivanje načela zaštite prirode, ali i kroz formiranje zelene infrastrukture, primjenu tzv. rješenja temeljenih na prirodi (NSB) i unaprjeđenje postojećih zelenih površina. Time je predviđeno stvaranje sigurnog i ugodnog okruženja stanovnicima i posjetiteljima, kao i stvaranja dostupnih i privlačnih javnih površina. Prostor Grada Omiša, osobito područje gradskog središta na ušću Cetine, zbog klimatskih se promjena može suočiti s prirodnim rizicima poput podizanja razine mora koje uzrokuje poplave; pojave ekstremnih temperatura, stvaranja urbanih toplinskih otoka te požara koji će se u budućem razdoblju nastojati riješiti razvojem otporne i održive infrastrukture (zelene i druge), kao i unaprjeđenjem sustava civilne zaštite. U narednom će se razdoblju u što je moguće većoj mjeri nastojati smanjiti i ostali rizici po okoliš, čemu u prilog ide i odgovorno te cjelovito gospodarenje otpadom, daljnje unaprjeđenje cijelog sustava, ali i sprječavanje nastanka i širenja ilegalnih odlagališta. U pogledu unaprjeđenja komunalne infrastrukture, isti će se osobito odvijati na prostorima na kojima postoji utvrđena potreba kako bi se omogućio kvalitetan životni standard. Pri tom će naglasak biti stavljan na širenje mreže sustava odvodnje na šire gradsko područje, osobito kroz aglomeraciju Omiš te pročišćavanje otpadnih voda, kao i daljnje unaprjeđenje učinkovitosti vodoopskrbnog sustava. Realizacija promatranog prioriteta u konačnici će doprinijeti zaštiti prirodnog i kulturnog okoliša, stvaranju Grada koji valorizira svoje prostorne resurse te povećanju okolišne održivosti.</p>

Tablica 11. Posebni cilj 3.1. Zaštita i održiva valorizacija temeljnih prostornih vrijednosti

Posebni cilj 3.1. Zaštita i održiva valorizacija temeljnih prostornih vrijednosti
<p><u>Svrha:</u> Unaprjeđenjem sustava praćenja kakvoće okoliša, sustava zaštite, valorizacije i promicanja prostornih vrijednosti i sustava upravljanja zaštićenim područjima do poboljšanja gospodarenja elementima prirodnih resursa.</p> <p><u>Obrazloženje:</u> Rješavanju utvrđenih potreba pridonijet će tri mjere ovog posebnog cilja, a to su: Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude, Unaprjeđenje sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine te Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša, uz zaštitu i promicanje vrijednosti prirodne baštine i krajobraza. Prva mjera odnosi se na provedbu strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine te izgradnje prateće infrastrukture, razvoj novih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnoj baštini što bi pridonijelo i razvoju selektivnih oblika turizma, ali i većoj prepoznatljivosti kulture lokalne zajednice.</p> <p>Nadalje, prva mjera uključuje i aktivnosti koje se odnose na obnovu, sanaciju i uređenje elemenata prirodnog okoliša te njihovu valorizaciju i promociju.</p>

Posebni cilj 3.1. Zaštita i održiva valorizacija temeljnih prostornih vrijednosti

Druga mjera pridonosi unaprjeđenju sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine i to kroz uspostavu nove javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjem, kroz dovršetak izrade „Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina“ te implementaciju navedenog Plana te kroz povećanje suradnje i koordinacije svih dionika u zaštiti i upravljanju zaštićenim područjem kao i daljnjem provođenju aktivnosti zaštite, uređenja, sustavnog praćenja aktivnosti i koordinacije korištenja rijeke Cetine.

S obzirom da je analizom iskazana potreba za kvalitetnijim sustavom praćenja kakvoće okoliša, treća mjera obuhvaća aktivnosti uspostave i infrastrukturnog opremanja sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša, identifikaciju osjetljivih ekosustava uključujući i ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti te promotivne aktivnosti podizanja svijesti o stanju okoliša te nužnosti očuvanja istog.

mjere:

- 3.1.1. Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude
- 3.1.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine
- 3.1.3. Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša, uz zaštitu i promicanje vrijednosti prirodne baštine i krajobraza

Tablica 12. Posebni cilj 3.2. Grad zelene, sigurne i otporne infrastrukture i održivih sustava

Posebni cilj 3.2. Grad zelene, sigurne i otporne infrastrukture i održivih sustava

Svrha:

Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike te stvaranje održivih sustava kroz unaprjeđenje sustava civilne zaštite, unaprjeđenje zelene infrastrukture i prenamjenu brownfield područja u društveno-korisne prostore.

Obrazloženje:

Grad zelene, sigurne i otporne infrastrukture i održivih sustava postići će se kroz tri mjere i njihove aktivnosti. Prva mjera odnosi se na aktivnosti kojima se povećava otpornost na klimatske promjene i rizike te unaprjeđuje sustav zaštite i spašavanja. Takve aktivnosti su npr.: izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju pojave prirodnih i antropogenih rizika, unaprjeđenje spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite kroz osiguravanje njihove opremljenosti, ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite te sanacija i prilagodba prostora na kojima je utvrđen prirodni i/ili antropogeni rizik.

Druga mjera obuhvaća aktivnosti očuvanja zelenog urbanog okoliša te razvoja zelene infrastrukture. S obzirom da je analizom stanja utvrđen nedostatak javnih zelenih površina, a posljedično time i povećanu osjetljivost na klimatske promjene, ova mjera podrazumijeva razvoj javnih zelenih površina i zelene infrastrukture uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (NBS), ali podrazumijeva i obnovu i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture. Nadalje, mjera se odnosi i na opremanje i obnovu postojećih javnih zelenih i drugih otvorenih prostora (trgova, ulica, pješačkih zona) kako bi se poboljšala njihova kvaliteta. Ova mjera podrazumijeva i izradu i implementaciju Strategije zelene urbane obnove.

Treća mjera podrazumijeva pripreme aktivnosti za prenamjenu brownfield lokaliteta, odnosno pripremu dokumentacije i aktiviranje takvih lokaliteta. Među brownfield lokalitetima ističu se prostor bivše tvornice cementa "Renko Šperac" (očekuje se prenamjena u područje ugostiteljsko-turističke namjene); bivši vojni objekt u naselju Slime-Dovanj (prenamjena u interpretacijski centar adrenalinskog turizma); objekt "Dom omladine" (prenamjena u zgradu javnog sadržaja); bivši vojni kompleks Ostrvica

Posebni cilj 3.2. Grad zelene, sigurne i otporne infrastrukture i održivih sustava

(prenamjena u poduzetnički centar za potporu poljoprivrednicima); prostor srušene tvornice cementa Palaveršić; Stara škola Ostrvica (prenamjena u javnu kuhinju centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu).

mjere:

- 3.2.1. Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike uz unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja
- 3.2.2. Očuvanje zelenog urbanog okoliša uz razvoj zelene infrastrukture
- 3.2.3. Prenamjena brownfield područja

Tablica 13. Posebni cilj 3.3. Očuvan okoliš uz učinkovitu komunalnu infrastrukturu i usluge
Posebni cilj 3.3. Očuvan okoliš uz učinkovitu komunalnu infrastrukturu i usluge
Svrha:

Unaprjeđenje komunalne infrastrukture i usluga sukladno potrebama stanovništva i gospodarstva uz aktivnosti koje se odnose na proizvodnju, prijenos, distribuciju i potrošnju u energetske, vodoopskrbnom sustavu i odvodnji te aktivnosti unaprjeđenja sustava gospodarenja otpadom.

Obrazloženje:

Za ostvarenje ovog posebnog cilja predviđene su tri mjere: Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije, Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje te Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom. Razvoj i unaprjeđenje sustava opskrbe energije prije svega podrazumijeva obnovu i modernizaciju elektroenergetske mreže na području Grada Omiša, a potom i poticanje korištenja obnovljivih izvora energije za koje je utvrđen potencijal (ponajviše za energiju Sunca i energiju vodotoka). Korištenje obnovljivih izvora energije uz implementaciju energetske mjere osigurava povećanje energetske učinkovitosti zgrada, a ovom mjerom takva aktivnost predviđena je za javne i privatne građevine. Nadalje, održivom i učinkovitim sustavu opskrbe energijom pridonijet će i modernizacija te postavljanje energetske učinkovite javne rasvjete te podizanje svijesti građana o dobiti obnovljivih izvora energije.

Aktivnosti druge mjere pridonijet će unaprjeđenju sustava vodoopskrbe i odvodnje. Predviđene aktivnosti unutar ove mjere su modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture, kao i sustava odvodnje otpadnih voda i oborinske odvodnje. S obzirom na utvrđen problem pojedinih dijelova Grada, a koji se odnosi na nemogućnost razvoja mreže odvodnje otpadnih voda pa se ista obavlja putem septičkih jama, predviđen je razvoj bioloških septičkih jama.

Treća mjera odnosi se na sustav gospodarenja otpadom, odnosno na njegovo unaprjeđenje. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom postići će se kroz razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (uspostava sustava za obradu biootpada), provođenje edukativnih aktivnosti za podizanje svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada, posebice kako bi se suzbilo ilegalno odlaganje otpada. U cilju suzbijanja pojave ilegalnih odlagališta, ovom mjerom unaprijedit će se sustav aktivnog monitoringa uz mjere sankcioniranja te sanacija divljih i ilegalnih odlagališta koji su veliki problem onečišćenja okoliša.

mjere:

- 3.3.1. Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije
- 3.3.2. Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
- 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

2.3.4 Prioritet 4. Povezivanjem i pametnim rješenjima do umrežavanja i razvoja

Tablica 14. Opis Prioriteta 4. Povezivanjem i pametnim rješenjima do umrežavanja i razvoja

Prioritet 4. Povezivanjem i pametnim rješenjima do umrežavanja i razvoja
<p>Važan preduvjet razvoja svakog prostora predstavlja povezanost, a razvijena prometna mreža omogućava i lakšu mobilnost stanovnika i posjetitelja te lakši pristup određenim uslugama, sadržajima, ustanovama. Velika prostornost grada faktor je koji predstavlja ograničenje u njegovu prometnom povezivanju, a mreža osnovnih koridora temelji se na nekoliko prometnih pravaca koja povezuju naselja međusobno te čine vezu s gradskim središtem. Kao dio šire aglomeracije, Omiš je suočen i s učestalom pojavom uskih grla u prometu, koja se u ljetnim mjesecima manifestiraju u zagušenjima, kao posljedice dodatnog priljeva automobilskeg prometa. U narednom razdoblju, navedeni problem ublažiti će se izgradnjom gradske obilaznice, međutim važno je promišljati o novim održivim rješenjima, koja bi smanjila samo opterećenje priobalnih prometnica, poput razvoja dužobalne (pomorske) mobilnosti. U segmentu povećanja sigurnosti u prometu, važno je i raditi na modernizaciji pojedinih pravaca na kojima su prometnice u nezadovoljavajućem stanju. Kroz prioritet će se također nastojati unaprijediti infrastruktura i sigurnost dionika u pješaćkom i biciklističkom prometu, kroz nastavak izgradnje dužobalne biciklističke staze i šetnice, ali i razvojem drugih infrastrukturnih elemenata povezanih s aktivnim oblicima prometovanja, koji će osim stanovnicima, služiti i posjetiteljima te drugim korisnicima prostora. Problemu nedovoljne integriranosti prometa i neusklađenosti javnog prijevoza s potrebama stanovnika nastojat će se pristupiti kroz modernizaciju autobusnog prijevoza te uvođenje pametnih i digitalnih rješenja. Daljnje unaprjeđenje pomorskog prometa kroz uređenje luke Omiš će, osim povezanosti, pozitivno utjecati i na cjelokupno gospodarstvo. Također, s obzirom na potrebu poticanja energetski prihvatljivih oblika mobilnosti i dekarbonizacije prometa, nužno je uzeti u obzir i razvoj oblika e-mobilnosti (e-bicikli, e-vozila) čime se ujedno mora planirati i razvoj potrebite infrastrukture za takve oblike prometa (e-punionice i sl.). Važno je i razvijati i digitalnu povezanost koja će, osim fizičke povezanosti u pogledu prometnog sustava, doprinijeti digitalnoj tranziciji Grada. Temeljni preduvjet za takav oblik povezivanja je razvoj potrebne infrastrukture i alata, poput širokopojsnog pristupa, ali i razvoj digitalnih javnih usluga. Kvalitetno upravljanje također predstavlja jednu od poluga za postizanje održivog urbanog razvoja, zbog čega je potrebno modernizirati i osuvremenjavati sustav kako bi se postiglo adekvatno upravljanje gradskim resursima. Za sveobuhvatno sagledavanje razvojnih potreba i potencijala potrebno je i uključivanje šireg spektra razvojnih dionika te uključivanje zainteresirane javnosti kao partnera u razvoju, kako bi se osiguralo učinkovitije i pravednije upravljanje.</p>

Tablica 15. Posebni cilj 4.1. Održiva mobilnost u službi protočnijeg i sigurnijeg prometa

Posebni cilj 4.1. Održiva mobilnost u službi protočnijeg i sigurnijeg prometa
<p><u>Svrha:</u> Unaprjeđenje cestovnog prometa, javnog gradskog i prigradskog prometa uz jačanje multimodalne funkcije te razvoj i unaprjeđenje sustava mikromobilnosti u svrhu postizanja održivog, protočnijeg i sigurnog prometa.</p> <p><u>Obrazloženje:</u> Održiva mobilnost te protočniji i sigurniji promet ostvarit će se kroz sinergiju triju mjera koje se odnose na unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza uz jačanje multimodalne funkcije te razvojem sustava održive i mikro-mobilnosti.</p> <p>Prva mjera odnosi se na izgradnju novih i rekonstrukciju postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, rekonstrukciju državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, obilaznica, čvorišta te dionica-poveznica na autocestu. Također, ova mjera podrazumijeva i mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa. Kako bi se smanjila</p>

Posebni cilj 4.1. Održiva mobilnost u službi protočnijeg i sigurnijeg prometa

prometna zagušenja i bolje upravljalo prometom, predviđena je implementacija inteligentnog prometnog sustava nadzora i upravljanja prometom. Za poboljšanje regionalne povezanosti (sigurnosti i protočnosti prometa), planirana je nadogradnja infrastrukture (i signalizacije) te sanacija crnih/kritičnih točaka u prometu.

Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije ostvarit će se kroz izradu i implementaciju plana održive urbane mobilnosti, uspostavljanjem sustava dužobalnog javnog prijevoza te nabavom manjih putničkih brodova (kako bi se rasteretio gradskih promet), jačanjem multimodalne funkcije grada Omiša (boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini). Kod sustava prometa u mirovanju iskazan je nedostatak potrebnih kapaciteta pa će se stoga unaprijediti sustav prometa u mirovanju, a posebice kroz uspostavu park and ride te bike and ride, što će osigurati prometnu rasterećenost gradskog središta. U narednom razdoblju predviđa se izgradnja novog autobusnog terminala, rekonstrukcija i infrastrukturno proširenje gradske luke Omiš te modernizacija morskih luka za javni promet lokalnog značaja.

mjere:

- 4.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, uključujući sustav za upravljanje i sigurnost u prometu
- 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije
- 4.1.3. Razvoj i unaprjeđenje sustava održive i mikro-mobilnosti

Tablica 16. Posebni cilj 4.2. Digitalizacija, suradnja i partnerstvo za razvoj sustava dobrog upravljanja
Posebni cilj 4.2. Digitalizacija, suradnja i partnerstvo za razvoj sustava dobrog upravljanja
Svrha:

Osnaživanje kapaciteta aktera razvoja, postizanje suradnje i partnerstva te digitalne tranzicije kroz modernizaciju i digitalizaciju javne uprave i administracije, kontinuirano educiranje i suradnju aktera te daljnji razvoj telekomunikacijske i internetske mreže.

Obrazloženje:

Ovaj poseban cilj ostvarit će se kroz 3 mjere. Prva mjera odnosi se na postizanje učinkovite javne uprave i administracije kroz modernizaciju javne uprave korištenjem digitalnih rješenja (e-usluge), razvojem online platforme za komunikaciju s građanima (webservis za informiranje o natječajima, edukacijama, projektima i razvojnim planovima), razvojem digitalnih i pametnih rješenja (smart city, smart village rješenja, Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr.) u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom. Također, bitno je kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja pa ova mjera podrazumijeva i to.

Drugom mjerom ostvarit će se osnaživanje kapaciteta i suradnje među svim akterima razvoja što podrazumijeva i uspostavu suradnje javnog sektora, civilnog i gospodarskog sektora, poticanje osnivanja i djelovanja udruga (posebice deficitarnih) te razvoj jedinstvenog urbanog centra za društvene sadržaje i djelovanje udruga (Centar društvenog razvoja).

S obzirom na utvrđene nedostatke širokopojasne mreže, trećom mjerom unaprijedit će se telekomunikacijska infrastruktura i povećat će se pokrivenost internetom. Ova mjera će se stoga omogućiti razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim te omogućiti proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots).

Posebni cilj 4.2. Digitalizacija, suradnja i partnerstvo za razvoj sustava dobrog upravljanja

mjere:

- 4.2.1. Učinkovita javna uprava i administracija
- 4.2.2. Osnaženje kapaciteta i suradnje među svim akterima razvoja
- 4.2.3. Razvoj i unaprjeđenje telekomunikacijske infrastrukture te povećanje pokrivenosti internetom

2.4 Strateški projekti

U tablici u nastavku (Tablica 17) navedeni su strateški projekti PR Omiša i njihovi opisi.

Tablica 17. Strateški projekti PR Omiša

Strateški projekti PR Omiša
<p>1. Rekonstrukcija objekta za dječji vrtić Srijane</p> <p>mjera: 1.1.2. Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije i kapaciteta primarnog obrazovanja</p> <p>opis: Rekonstrukcijom i opremanjem dječjeg vrtića u naselju Srijane adresira se potreba za dodatnim kapacitetima dječjeg vrtića u Gradu Omišu. Naselje Srijane i okolna mjesta (Donji Dolac, Gornji Dolac, Trnbusi, Nova Sela, Putišići), bilježe porast broja rođene djece. Najbliži dječji vrtić je udaljen 12 km, a isti nema jaslički program. Godišnje se u DV Omiš upisuje oko 400 djece te postoji stalna lista čekanja na upis oko 40 djece. Provedbom projekta izgradit će se dva nova dnevna boravka (1 za vrtićki, 1 za jaslički program) te će se kreirati dodatna 43 mjesta za uključivanje djece u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja. Lokacija provedbe projekta je k.č. 3121/11, k.o. Srijane. Za realizaciju projekta sklopljen je Ugovor o bespovratnim sredstvima iz Nacionalnog plana za oporavak i otpornost.</p>
<p>2. Izgradnja pomoćnog igrališta u sklopu Gradskog stadiona Anđelko Marušić-Ferata i izgradnja atletske staze uz postojeći središnji teren</p> <p>mjera: 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja</p> <p>opis: Projekt se provodi na k.č. 3837/64, 3837/117, 3837/118, 3836/3, 3912/6, 3912/5, k.o. Duće sa svrhom proširenja kapaciteta postojećeg nogometnog igrališta te stvaranja dodatnih sadržaja (atletske staze). Ovom nadogradnjom postojećeg središnjeg terena podigao bi se kapacitet nogometne infrastrukture koja zajedno sa novoizgrađenom Sportskom dvoranom Ribnjak čini kompleks sportskih sadržaja i koji nadilazi potrebe rekreativnog bavljenja sportom, odnosno stvara pretpostavke za održavanje sportskih događaja od nacionalnog i međunarodnog značaja. Projektom se doprinosi povećanju stupnja privlačnosti destinacije s ciljem povećanja turističkih dolazaka koji borave na nekom području radi visoko kvalitetne sportske infrastrukture. Za realizaciju projekta ostvarena su bespovratna sredstva po natječaju Ministarstva turizma i sporta RH.</p>
<p>3. Sanacija i uređenje Sportskog centra Punta</p> <p>mjera: 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja</p> <p>opis: Projekt se provodi na k.č. 542 i 543, k.o. Omiš, na prostoru na kojem već sada postoji uređen malonogometni i košarkaški teren. Uređenost terena trenutno je na minimalnoj razini s asfaltnom podlogom i oskudnom opremom (vratnice, koševi, gledalište). Projektom bi se teren podigao na visoku razinu uređenosti sa suvremenim podlogama na oba terena, dotrajala oprema bi se zamijenila, gledalište bi se opremilo kvalitetnim sjedalnicama te bi se postavila nova ograda. Tereni bi se koristili isključivo u rekreativne svrhe, a blizina Velike gradske plaže te budući hotelski kompleks koji će se graditi s južne strane sportskog centra Punta, doprinosi njegovoj atraktivnosti.</p>
<p>4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice</p> <p>mjera: 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja</p> <p>opis: Dužobalna biciklistička staza i šetnica Brzet-Ravnice jedna je od dionica uređenja obalnog pojasa na području Grada Omiša od naselja Omiš do naselja Pisak, a koji se spaja na dužobalne biciklističke staze i šetnice Općine Dugi Rat te dalje Općine Podstrana. Tako će se ostvariti povezivanje obala biciklističko-pješačkim stazama ukupna dužine cca 40 km (sve 3 jedinice lokalne samouprave), od čega obalno područje Grada Omiša obuhvaća cca 20 km. Staze/šetnice na ciljanom području primarno se uređuju kako bi se omogućilo stanovništvu, posjetiteljima i gostima korištenje bicikle, romobila i pješčenja u svakodnevnom prometu, odnosno smanjenje korištenja osobnih automobila, a posljedično tome i smanjenje emisije CO₂. Grad Omiš je započeo s uređenjem staza od Omiša prema najistočnijem naselju Pisak, uredivši stazu na potezu Slavinj-Brzet, a sada je pripremio projektnu dokumentaciju za nastavak uređenja s dionicom Brzet-Ravnice. Projekt se provodi na k.č. 1713, 1725, 1727/1, 1727/2, 1726, 4068, 3824/1, pomorsko dobro, sve. k.o. Omiš. U pripremi je još dokumentacija za biciklističko-pješačku stazu Ribnjak koja će omiške šetnice spojiti sa šetnicama Općine Dugi Rat, kao i za biciklističko-pješačku stazu Medići-Mimice. Uređenje predmetnih staza</p>

Strateški projekti PR Omiša

prijavljivat će se na natječaje za bespovratna sredstva osigurana kroz ITU mehanizam Urbane aglomeracije Split.

5. Izgradnja inkubatora za mlade poduzetnike na području Grada Omiša

mjera: 2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata

opis: Inkubator bi se gradio na k.č. 1883/21, k.o. Omiš kao jedan od načina poticanja mladih obrtnika na pokretanje vlastitog posla. Inkubator bi se opremio kao poslovna zgrada s prostorima uređenima za obavljanje određenih vrsta poslova (npr. frizerski salon, kozmetički salon, elektro-radionica za popravke malih kućanskih aparata, auto-servis i sl.), a sve u suradnji sa Srednjom školom „Jure Kaštelan“ Omiš. Inkubator bi zapošljavao djelatnike koji bi pomagali mladim obrtnicima pri osnivanju obrta te oko administrativnih zahtjeva u vođenju posla, osiguravali bi im knjigovodstvene usluge kao i pomagali ukoliko žele prijavljivati svoje poduzetničke ideje na neki od natječaja za bespovratna sredstva (za kupnju i opremanje svojih vlastitih prostora i sl.). Mladi obrtnici bi se zadržavali u inkubatoru do 1 godine, bez naknade, a također bi bili „oslobođeni“ i plaćanja režijskih troškova. Nakon iseljenja iz inkubatora bili bi obavezni poslovati na području Grada Omiša slijedeće 3 godine.

6. Komunalno uređenje gospodarske zone Gata i gospodarske zone Kostanje

mjera: 2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata

opis: Gospodarska zona Gata 2 s ukupnom površinom obuhvata od 5,6 ha nalazi se uz državnu cestu D70, udaljena je 5 kilometara od naselja Omiš i državne ceste D8 - Jadranske magistrale i 10 kilometara od čvora autoceste A1 Blato na Cetini. Obuhvaća katastarske čestice u katastarskoj općini Gata i to: kat. čest. br. 6890, kat. čest. br. 6778/1, kat. čest. br. 6778/2, kat. čest. br. 6866, kat. čest. br. 6776/1 i kat. čest. br. 346/1. Namjena zone Gata 2 je gospodarska i to proizvodna – pretežito zanatska što podrazumijeva gradnju građevina za preradu poljoprivrednih proizvoda, obradu kamena, tekstilnu proizvodnju kao i druge proizvodne građevine bez štetnog utjecaja na okoliš, skladišta, trgovine, prometne i komunalne građevine i instalacije te druge prateće sadržaje koji upotpunjuju zonu i pridonose njejoj atraktivnosti i više funkcionalnom korištenju. Osnivač i upravitelj poduzetničke zone Gata 2 je Grad Omiš.

Poduzetnička zona Kostanje s ukupnom površinom obuhvata od 157 ha nalazi se na čvoru autoceste A1 Blato na Cetini. Obuhvaća katastarske čestice u katastarskoj općini Kostanje, i to: kat.čest.br. 7371/25, kat. čest. br. 7372/1, kat. čest. br. 692, kat. čest. br. 693, te u katastarskoj općini Podgrađe, i to: kat. čest. br. 374/1. Namjena zone Kostanje je gospodarsko – poslovna, pretežito uslužna i pretežito trgovačka, unutar koje se mogu graditi uslužni i trgovački sadržaji, skladišta, servisi, proizvodni pogoni, komunalni i prateći sadržaji te prometne i infrastrukturne građevine i instalacije.

Osnivač i upravitelj obje gospodarske zone je Grad Omiš, a obje su upisane su u Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture pri Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja.

7. Uređenje biciklističke/pješačke/trim staze od Omiša do Radmanovih mlinica

mjera: 2.2.2. Stvaranje prepoznatljive turističke destinacije temeljene na lokalnim proizvodima te inovativnim selektivnim oblicima turizma

opis: Navedena pješačka trim staza uređuje se u obuhvatu županijske ceste br. 6166. Za izradu projektne dokumentacije mreže biciklističkih staza na području Splitsko-dalmatinske županije, u koju je uvrštena i ova staza, Županijska uprava za ceste Split, realizirala je bespovratna sredstva iz Nacionalnog plana za oporavak i otpornost te je u tijeku provedba Ugovora. Dužina staze će biti cca 6 km. Projektom se uređuje sportsko-rekreacijska infrastruktura sukladno ciljevima zelene tranzicije. Uređenje javnih površina u biciklističku infrastrukturu doprinosi zelenoj tranziciji putem kreiranja prilika za razvoj održivih koncepata mobilnosti i turističke ponude, kao i poboljšanja općeg zdravlja lokalne zajednice Grada Omiša. Projekt izgradnje biciklističke staze i šetnice će stoga imati iznimno značajan utjecaj na podizanje razine sigurnosti u prometu te na poticanje stanovništva na korištenje ekološki održivih oblika prijevoza, pri čemu su bicikli idealni za u prosjeku kratke relacije u urbanim područjima.

8. Rekonstrukcija tvrđave Peovica (Mirabela)

mjera: 3.1.1. Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude

opis: Tvrđava Mirabela zaštićeno je kulturno dobro, ali i turistička atrakcija na području Grada Omiša. Izradom projektne dokumentacije želi se utvrditi obuhvat same tvrđave, istražiti njezin značaj u obrani povijesnog Omiša, te statički rekonstruirati objekt koji je početkom 80-ih godina prošlog stoljeća bio uništen udarom groma. Rekonstrukcija i uređenje tvrđave Mirabela vodit će se smjerom zaštite kulturnog dobra u funkciji

Strateški projekti PR Omiša

unaprjeđenja i poboljšanja turističke ponude s prezentacijom kulturno-povijesne vrijednosti, ali i prirodne baštine, jer sam položaj tvrđave Mirabela na uzvisini iznad Omiša graniči sa Zaštićenim krajobrazom kanjonom rijeke Cetine (k.č. 140/1, k.o. Omiš). Projekt rekonstrukcije tvrđave Mirabela u fazi je pripreme projektne dokumentacije, a koja će rezultirati ishodenom građevinskom dozvolom, nakon čega će se tražiti prikladan izvor bespovratnih sredstva iz kojeg bi se financirala rekonstrukcija i opremanje Tvrđave.

9. Sanacija stijenske mase iznad naselja Omiš

mjera: 3.2.1. Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike uz unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja
 opis: Projekt Sanacije stijenske mase iznad naselja Omiš dijelom je završen (na lijevoj obali rijeke Cetine iznad stare gradske jezgre) te se sličan projekt namjerava provesti na desnoj obali rijeke Cetine (naselje Omiš, predio Priko). Također, potrebno je održavati rezultate projekta što iziskuje znatna financijska sredstva, koja se jednim dijelom planiraju realizirati bespovratnim sredstvima. Do sada su nam provedbu projekta omogućila bespovratna sredstva osigurana u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, a projekt se sastojao u tome da se iznad stare gradske jezgre postavljaju čelične mreže koje imaju zadatak sprječavati odrone stijena na postojeće objekte (kuće za stanovanje i objekte za obavljanje uslužnih djelatnosti).

10. Izgradnja nove zgrade gradske uprave s javnim sadržajima

mjera: 3.2.3. Prenamjena brownfield područja
 opis: Cilj projekta je regeneracija javnog prostora na kojem se nalazila nedovršena zgrada "Omladinskog centra", a koja je tijekom desetljeća propala do razine da je struka procijenila kako je jedino rješenje njeno uklanjanje. Time je ovaj prostor jedna od brownfield lokacija u naselju Omiš, predio Priko, k.č. 3839/1 i 3839/2, k.o. Duće. Grad Omiš je temeljem izrađene dokumentacije uklonio ruševnu građevinu te započeo s pripremom projektne dokumentacije za izgradnju nove zgrade za javne potrebe. U navedenoj zgradi bi se objedinili svi uredi gradske uprave koji su sada smješteni na 5 različitih lokacija te bi se preselili uredi drugih javnih službi koji sada rade u neprikladnim prostornim uvjetima (ispostave županijskih ureda, općinskog suda, katastra). U zgradi bi bio predviđen prostor za Gradsku knjižnicu Omiš koja sada radi u najamljenom prostoru, neprikladne veličine i s neizvjesnim nastavkom poslovanja u tom prostoru, uredi gradske komunalne tvrtke Peovica d.o.o., kojoj su sadašnji uredi smješteni u prizemlju stambene zgrade te su nedovoljni za potrebe obavljanja djelatnosti u skladu sa standardima poslovanja te multifunkcionalna dvorana za potrebe svih javnih događanja u Gradu Omišu s naglaskom na kulturna događanja. Izgradnja nove zgrade gradske uprave sufinancirat će se bespovratnom sredstvima po nekom od natječaja iz Europskih strukturnih fondova, a kojima će se sufinancirati uređenje postojećih brownfield područja.

11. Modernizacija javne rasvjete

mjera: 3.3.1. Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije
 opis: Javna rasvjeta u Gradu Omišu s postojećim rasvjetnim tijelima na bazi visokotlačnog natrija i žive u većini slučajeva ne udovoljava minimalnim kriterijima zaštite okoliša od svjetlosnog onečišćenja. Zastarjela rasvjeta predstavlja veliko opterećenje za proračun te je s obzirom na većinom dobro stanje instalacija javne rasvjete, moguće prilagodbom optike suvremenih rasvjetnih tijela postići bolje osvjetljenje te smanjiti potrošnju el. energije. Grad Omiš ima 31 naselje u sastavu u kojima funkcionira jedinstveni sustav javne rasvjete, a kojeg čine postojeća rasvjetna tijela na bazi žive (VTF), natrija (VTNa) te MH žarulja raznih snaga. Dio rasvjete je već rekonstruiran u LED energetski učinkovitu rasvjetu. Namjera Grada Omiša je rekonstruirati javnu rasvjetu primjenom najučinkovitijih LED rasvjetnih tijela, koja zadovoljavaju sve zahtjeve iz Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja, ali i nemaju u sebi nikakvih sastojaka opasnih teških metala (živa, olovo) pa su RoHS kompatibilni i ne podliježu posebnim zahtjevima za zbrinjavanje električnog otpada. Cjelina obuhvata rekonstrukcije će biti područje sa 4393 postojećih rasvjetnih tijela, a dio obuhvata modernizacije odnosi se na ugradnju sustava za centralno upravljanje svjetlosnim tokom svjetiljki te nadzor i upravljanje ormarima i njihovo izmještanje.

12. Izgradnja objekata odvodnje otpadnih voda i poboljšanja komponente vodoopskrbe unutar aglomeracije Omiš

mjera: 3.3.2. Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
 opis: Aglomeracija Omiš u smislu vodoopskrbe i odvodnje obuhvaća naselja Omiš, Borak, Zakućac i Duće (Općina Dugi Rat). Predmetnim projektom predviđeno je poboljšanje vodno-komunalne infrastrukture aglomeracije Omiš sa svrhom usklađenja opskrbe pitkom vodom te odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Omiš s Direktivom 98/83/EZ o kakvoći voda namijenjenih za ljudsku potrošnju te Direktivom

Strateški projekti PR Omiša

91/271/EEZ o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda. Zahvat uključuje rekonstrukciju sustava vodoopskrbe na području grada Omiša te dogradnju postojećeg sustava odvodnje i pročišćavanja koja uključuje i dogradnju postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) Omiš Priko zbog povećanja stupnja pročišćavanja s I. na II. stupanj i kapaciteta.

13. Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta

mjera: 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

opis: Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta predviđa se u gospodarskoj zoni Gata 2 (prethodno opisana u točki 6), a predviđa zbrinjavanje/gospodarenje neopasnim građevinskim otpadom. Građevinsko reciklažno dvorište zanimljivo je kao poduzetnička ideja koju bi provodila komunalna tvrtka Peovica d.o.o., koja se bavi prikupljanjem i zbrinjavanjem komunalnog i drugih frakcija otpada te upravlja reciklažnim dvorištem Omiš. Na ovom području nema adekvatnog zbrinjavanja neopasnog građevinskog otpada pa se taj otpad često i ilegalno odlaže u prirodu. Njegovo prikupljanje i zbrinjavanje iziskuje dodatne troškove. Otvaranjem građevinskog reciklažnog dvorišta, lokalno stanovništvo, ne samo s područja Grada Omiša nego i susjednih jedinica lokalne samouprave, imalo bi mjesto za legalno odlaganje ove vrste otpada. Njegovom preradom, tvrtka Peovica bi dobivala novi proizvod u vidu sirovine i/ili proizvodnje građevnih elemenata koje bi plasirala na tržište te tako ostvarivala prihod.

14. Izgradnja kompostane

mjera: 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom

opis: Izgradnja kompostane predviđa se u gospodarskoj zoni Gata 2 (prethodno opisana u točki 6). Osnovni cilj kompostiranja je da se ekološki naj prihvatljivim načinom zbrine biorazgradivi otpad. Sirovina za kompostiranje (biootpad) na području Grada Omiša prikupljala bi se od kućanstava, održavanjem zelenih površina, održavanjem vrtova, voćnjaka i drugih poljoprivrednih površina te ugostiteljskih objekata. Time bi se značajno smanjio udio biorazgradivog otpada u komunalnom otpadu, što je cilj i proizvođačima bio otpada (manji računi za odvoz komunalnog otpada), ali i upravitelju kompostane, tvrtki Peovica koja bi prodajom finalnog proizvoda kompostiranja (komposta/humusa) ostvarivala prihod.

15. Spajanje Ulice fra Stjepana Vrlića s Državnom cestom D8

mjera: 4.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, uključujući sustav za upravljanje i sigurnost u prometu

opis: Ulica fra Stjepana Vrlića nalazi se u gusto izgrađenom dijelu gradskog naselja Mlija. To je sada „slijepa“ ulica s velikom gustoćom stanovnika i slabom prometnom prohodnošću, jer je izgradnja nadrasla cestovnu infrastrukturu što u vrijeme turističke sezone još više dolazi do izražaja. Primarno radi sigurnosti lokalnog stanovništva i posjetitelja koji borave na ovom području te povećanja kvalitete života, potrebno je izvesti spoj Ulice fra Stjepana Vrlića na Državnu cestu D8 – Jadransku magistralu. Tako će se stvoriti protočnost cestovnog prometa, ali i olakšati pristup žurnim službama u slučaju potrebe.

16. Uređenje vezova za brodove na ušću rijeke Cetine

mjera: 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije

opis: Projektom se podrazumijeva uređenje komunalnih vezova u kanjonu rijeke Cetina na potezu od omiškog mosta do ušća rijeke Cetine na k.č. 3873, k.o. Duće i 3810/1 k.o. Omiš. Vezovi bi se planirali izraditi na pontonima. Trenutno stanje s komunalnim vezovima u kanjonu Cetine nije zadovoljavajuće, jer se brodovi vežu stihijski, vlasnici sami uređuju pristupe brodicama, teško je kontrolirati naplatu brodova koji su usidreni i sl. Sve većim brojem vezova, stvaraju se gužve u kanjonu što otežava promet brodicama, ali otežava i čišćenje pa se stvaraju nakupine smeća (uglavnom biljni otpad kojeg nanosi rijeka, ali se nađe i komunalnog otpada). Postavljenjem pontona ograničit će se broj vezova, pa će biti jednostavnije kontrolirati i održavati ovo područje značajnog krajobraza.

17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok

mjera: 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije

opis: Javni parking Omiš – istok, obuhvat na k.č. 3835 k.o. Omiš s izgradnjom platoa na pomorskom dobru (površina parkinga bi se izgradila na nosačima ukopanima u morsko dno). Zbog kroničnog nedostatka parking mjesta na području naselja Omiš, te kontinuirane cestovne gužve posebno u ljetnim mjesecima kada se za prolazak kroz Omiš čeka i po sat vremena, uređenje javnog parkinga na istočnom ulazu u Omiš pomoglo bi u rješavanju barem dijela problema. Tako bi se provedbom ovog projekta omogućilo i lokalnom stanovništvu i

Strateški projekti PR Omiša

posjetiteljima-turistima da ostave automobil u neposrednoj blizini centra Omiša, do kojeg mogu doći pješke (udaljenost cca 700 m), tako da se smanji pritisak automobila na sam Omiš. Izgradnjom i uređenjem nove gradske luke (projekt u tijeku), među ostalim, uredit će se i šetnica tako da će komunikacija javni parking – istok, centar Omiša biti još više olakšana.

2.5 Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama

U tablicama u nastavku (Tablica 18 i Tablica 19) navedeni su strateški dokumenti na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini koji su relevantni za PR Omiša, njihovi ciljevi te odnos s PR Omiša.

Tablica 18. Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini	
Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)	
<p>Opis: Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine služi kao krovni dokument i sveobuhvatni akt strateškog planiranja kojim se dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim važnim pitanjima za Hrvatsku. Dokument se temelji na konkurentnim gospodarskim potencijalima Hrvatske te na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini.</p> <p>Elemente strateškog okvira čine vizija Hrvatske u 2030. godini, razvojni smjerovi i strateški ciljevi. Vizija Hrvatske 2030. godine je: „Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve“. Strategijom je određeno ukupno 13 strateških ciljeva u četiri razvojna smjera: 1. Održivo gospodarstvo i društvo, 2. Jačanje otpornosti na krize, 3. Zelena i digitalna tranzicija i 4. Ravnomjeran regionalni razvoj.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Nacionalne razvojne strategije doprinosom sljedećim strateških ciljevima:</p>	
<i>Strateški ciljevi iz Nacionalne razvojne strategije:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	1.1.3., 1.1.4., 2.1.1., 2.1.2., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3.
2. Obrazovani i zaposleni ljudi	1.1.2., 1.1.4., 2.2.1., 2.2.2.
3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	4.2.1., 4.2.2.
4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske	2.2.2.
5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	1.2.1., 1.2.2., 1.3.1., 1.3.2., 1.3.3.
6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	1.1.1.
7. Sigurnost za stabilan razvoj	3.1.3., 3.2.1.
8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	2.1.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4., 3.2.2., 3.2.3., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3.
9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	2.2.1.
10. Održiva mobilnost	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	2.1.2., 4.2.3.
12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	1.3.3., 3.3.2.
13. Jačanje regionalne konkurentnosti	2.2.1., 2.2.2., 2.2.3.
Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)	

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Opis: Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske usvojena je 2009. godine za desetogodišnje razdoblje i sadrži analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja te utvrđuje smjernice dugoročnog djelovanja. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku Republike Hrvatske.

U Strategiji je identificirano osam ključnih izazova na kojima Hrvatska mora raditi radi postizanja održivog razvitka: 1. stanovništvo; 2. okoliš i prirodna dobra; 3. usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju; 4. ostvarivanje socijalne kohezije i pravde; 5. postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije; 6. jačanje javnog zdravstva; 7. povezivanje RH; 8. zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka.

Ističe se da je pretpostavka za održivi razvoj uspostava učinkovite uprave, ulaganje u znanje i istraživanje te da je ulaganje u obrazovanje za održivi razvitak preduvjet za nužne promjene i postizanje ciljeva održivog razvitka.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Nacionalne razvojne strategije doprinosom sljedećim izazovima:

Izazovi iz Strategije održivog razvitka:	Mjere iz PR Omiša:
1. Stanovništvo	1.1.1., 1.1.2., 1.1.4., 1.2.1., 1.2.2., 1.3.1., 1.3.2., 1.3.3.
2. Okoliš i prirodna dobra	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.3.2., 3.3.3.
3. Održiva proizvodnja i potrošnja	1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4.
4. Socijalna kohezija i pravda	1.1.1., 1.1.2., 1.1.4., 1.2.1., 1.2.2.
5. Energija	3.3.1.
6. Javno zdravstvo	1.2.1., 1.2.2.
7. Povezivanje Hrvatske	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
8. Zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka	3.1.1., 3.1.3.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (2021)

Opis: Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO) temelji se na strateškim dokumentima, programima, preporukama i obvezama te kao takav čini jasan i koherentan okvir za ostvarenje reformi, kao i razvojnih, socijalnih, okolišnih i svih drugih ciljeva Vlade u tekućem desetljeću.

Cilj je NPOO-a doprinijeti ubrzanom gospodarskom rastu. Plan se sastoji od pet komponenti (Gospodarstvo; Javna uprava, pravosuđe i državna imovina; Obrazovanje, znanost i istraživanje; Tržište rada i socijalna zaštita; Zdravstvo) i jedne inicijative (Obnova zgrada).

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju NPOO-a doprinosom sljedećim komponentama:

Komponente iz NPOO-a:	Mjere iz PR Omiša:
C1.1. Otporno, zeleno i digitalno gospodarstvo	2.1.1., 2.1.2., 2.2.1., 4.2.3.
C1.2. Energetska tranzicija za održivo gospodarstvo	3.3.1.
C1.3. Unaprjeđenje vodnog gospodarstva i gospodarenja otpadom	3.3.2., 3.3.3.
C1.4. Razvoj konkurentnog, energetski održivog i učinkovitog prometnog sustava	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
C1.5. Unaprjeđenje korištenja prirodnih resursa i jačanje lanca opskrbe hranom	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.1., 3.2.2.
C1.6. Razvoj održivog, inovativnog i otpornog turizma	2.2.2., 2.2.3.
C2.1. Jačanje kapaciteta za izradu i provedbu javnih politika i projekata	4.2.1., 4.2.2.
C2.2. Daljnje unaprjeđenje učinkovitosti javne uprave	4.2.1., 4.2.2.
C2.3. Digitalna transformacija društva i javne uprave	4.2.1., 4.2.2.

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini	
C3.1. Reforma obrazovnog sustava	1.1.2.
C4.1. Unaprjeđenje mjera zapošljavanja i pravnog okvira za moderno tržište rada i gospodarstvo budućnosti	1.1.3., 1.1.4.
C4.3. Unaprjeđenje sustava socijalne skrbi	1.2.1.
C5.1. Jačanje otpornosti zdravstvenog sustava	1.2.2.
Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)	
<p>Opis: Opći cilj određen Strategijom prostornog razvoja je uravnotežen i održiv prostorni razvoj na principima teritorijalne kohezije u funkciji poboljšanja kvalitete života i ublažavanja depopulacijskih trendova, uz očuvanje identiteta prostora. Strategijom je određeno pet razvojnih prioriteta: Održivost prostorne organizacije, Očuvanost identiteta prostora, Prometna povezanost, Razvoj energetskog sustava i Otpornost na promjene.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije prostornog razvoja doprinosom sljedećim razvojnim prioritetima:</p>	
Prioriteti iz Strategije prostornog razvoja:	Mjere iz PR Omiša:
1. Održivost prostorne organizacije	1.3.1., 1.3.3., 2.2.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2., 3.2.3.
2. Očuvanost identiteta prostora	1.3.2., 2.2.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
3. Prometna povezanost	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
4. Razvoj energetskog sustava	3.3.1.
5. Otpornost na promjene	2.2.2., 3.2.1., 3.2.2.
Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 84/13)	
<p>Opis: Ciljevima prostornog uređenja, gospodarsko-razvojni okvir određen je težnjom Hrvatske da poveća kvalitetu življenja i uravnoteži razvoj svih područja Države, da unaprijedi učinkovitost gospodarstva prilagođenog tržišnim uvjetima te se tako uključi u europske razvojne sustave i svjetsku razmjenu. Ključnu ulogu s gledišta korištenja prostora imaju poljoprivreda, turizam i industrija, a osobito značenje promet i infrastruktura, posebice vodno gospodarstvo zbog višestrukog utjecaja na prostor.</p> <p>U odnosu na položaj Hrvatske, razvojne i prostorne okolnosti, osnovni ciljevi prostornog razvoja su: 1. Osnajiti prostorno razvojnu strukturu Države, 2. Povećati vrijednost i kvalitetu prostora i okoliša. 3. Racionalno koristiti i zaštititi nacionalna dobra, 4. Uvažiti zajednička obilježja i osobitosti područja, 5. Razvijati infrastrukturne sustave, 6. Osigurati učinkovitost sustava prostornog uređenja i 7. Usmjeriti prostorno-razvojne prioritete.</p> <p>Navedeni ciljevi dalje su razrađeni kroz sljedeće tematske cjeline: 1. Stanovništvo i naselja, 2. Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi, 3. Gospodarske djelatnosti u prostoru, 4. Zaštita posebnih vrijednosti prostora i okoliša, te 5. Osnovne smjernice za uređenje prostora.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Programa prostornog uređenja doprinosom sljedećim ciljevima/tematskim cjelinama:</p>	
Ciljevi/tematske cjeline iz Programa prostornog uređenja:	Mjere iz PR Omiša:
Osnovni ciljevi i usmjerenja prostornog razvoja	PR Omiš je u cijelosti usmjeren na racionalno korištenje resursa, povećanje vrijednosti i kvalitete prostora i okoliša, razvoj infrastrukturnih sustava te usmjeren prostorni razvoj.
1. Stanovništvo i naselja	1.1.1., 1.1.2., 1.1.4., 1.2.1., 1.2.2.
2. Infrastrukturni i vodnogospodarski sustavi	1.3.1., 1.3.2., 1.3.3., 3.2.1., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3., 4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
3. Gospodarske djelatnosti u prostoru	1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3.
4. Zaštitu posebnih vrijednosti prostora i okoliša	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)	

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Opis: Osnovni cilj ove strategije je očuvanje okoliša Republike Hrvatske na načelima održivog razvoja kroz ostvarivanje sljedećih koraka: 1. Poboljšanje zakonskog, financijskog i institucionalnog okvira za upravljanje okolišem na lokalnoj i na državnoj razini, uključujući kadrovsko jačanje, uzimajući u obzir približavanje EU-u, 2. Integriranje zaštite okoliša u druge sektore (poljoprivreda, šumarstvo, turizam, energetika, industrija, rudarstvo, promet...) radi smanjenja onečišćenja okoliša i održivog korištenja prirodnih dobara, 3. Uspostava cjelovitog monitoringa i jedinstvenog informacijskog sustava, 4. Jačanje svijesti javnosti i uključivanje javnost u proces donošenja odluka i provedbe mjera.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije i nacionalnog plana djelovanja na okoliš odnosno koraka koje oni propisuju kroz:

<i>Ciljevi Strategije i nacionalnog plana djelovanja na okoliš</i>	<i>Mjere PR Omiša:</i>
integracija zaštite okoliša u sektore: - poljoprivrede i ribarstva - turizma - energetike - industrije - prometa	2.1.2., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3., 3.1.1., 3.1.2, 3.1.3., 3.3.1., 4,1.1., 4.1.2.
jačanje svijesti javnosti i uključivanja javnosti u procese donošenja odluka i provedbe mjera	4.2.2.

Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)

Opis: Ovaj strateški dokument postavlja put za tranziciju prema održivom konkurentnom gospodarstvu, u kojem se gospodarski rast ostvaruje uz male emisije stakleničkih plinova. Ciljevi smanjenja emisije stakleničkih plinova do 2030. i 2050. godine provodit će se u Republici Hrvatskoj u okviru političkog okvira koji je usvojila Europska unija. Nova strategija rasta EU formulirana kroz Europski zeleni plan postavlja cilj preobrazbe u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova. Niskougljična strategija odnosi se na sve sektore gospodarstva i ljudske aktivnosti, a osobit naglasak je na energetici, industriji, prometu, poljoprivredi, šumarstvu i gospodarenju otpadom.

Niskougljična strategija postavlja sljedeće opće ciljeve: 1. Postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika i učinkovitim korištenjem resursa, 2. Povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti, 3. Solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima, 4. Smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije niskougljičnog razvoja doprinosom sljedećim sektorima:

<i>Sektori iz Strategije niskougljičnog razvoja:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Međusektorske mjere	1.1.4., 1.3.2., 2.1.2., 4.2.1.
Energetika	2.1.2., 2.2.1., 3.3.1.
Promet	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
Poljoprivreda	2.2.1.
Gospodarenje otpadom	2.2.1., 3.3.3.
Korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti	3.2.2.

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)

Opis: Strategija energetskog razvoja (SER) predstavlja korak prema ostvarenju vizije niskougljične energije te osigurava prijelaz na novo razdoblje energetske politike kojom se osigurava pristupačna, sigurna i kvalitetna

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

opskrba energijom bez dodatnog opterećenja državnog proračuna u okviru državnih potpora i poticaja. Strategija uključuje širok spektar inicijativa energetske politike kojima će se ojačati sigurnost opskrbe energijom, postupno smanjiti gubici energije i povećavati energetska učinkovitost, smanjivati ovisnost o fosilnim gorivima, povećati domaća proizvodnja i korištenje obnovljivih izvora energije.

Glavni strateški ciljevi energetskog razvoja Republike Hrvatske su: (1) rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije zaustavljanjem pada domaće proizvodnje, optimalnim korištenjem postojećih kapaciteta za proizvodnju i ulaganjima u novu proizvodnju (osiguranje adekvatnog energetskog miksa s nižim emisijama stakleničkih plinova), (2) razvoj energetske infrastrukture i novih dobavnih pravaca energije, (3) veća energetska učinkovitost.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije energetskog razvoja doprinosom sljedećim strateškim ciljevima:

<i>Strateški ciljevi iz Strategije energetskog razvoja:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. rastuća, fleksibilna i održiva proizvodnja energije kroz smanjenje ovisnosti o uvozu energije zaustavljanjem pada domaće proizvodnje, optimalnim korištenjem postojećih kapaciteta za proizvodnju i ulaganjima u novu proizvodnju (osiguranje adekvatnog energetskog miksa s nižim emisijama stakleničkih plinova)	2.1.2., 2.2.1., 3.3.1.
2. razvoj energetske infrastrukture i novih dobavnih pravaca energije	3.3.1.
3. veća energetska učinkovitost	3.3.1., 4.2.1.

Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)

Opis: Ključni ciljevi prikazani u Integriranom energetskom i klimatskom planu su cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za Republiku Hrvatsku za 2030. godinu, udio OIE u bruto neposrednoj potrošnji energije i energetska učinkovitost, i to iskazana kao potrošnja primarne energije i neposredna potrošnja energije.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Integriranog nacionalnog plana doprinosom nacionalnim ciljevima u sljedećim dimenzijama:

<i>Dimenzije iz Integriranog nacionalnog plana:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Dekarbonizacija	2.1.2., 2.2.1., 3.3.1., 4.2.1.
Energetska učinkovitost	2.1.2., 2.2.1., 3.3.1., 4.2.1.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)

Opis: Vizija Strategije prilagodbe klimatskim promjenama je: Republika Hrvatska otporna na klimatske promjene. Da bi se to postiglo postavljeni su ciljevi: 1. smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena, 2. povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena i 3. iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena.

Strategija prilagodbe određuje prioritetne mjere i koordinirano djelovanje kroz kratkotrajne akcijske planove te praćenje provedbe mjera. Glavni je cilj Strategije osvijestiti važnost utjecaja klimatskih promjena na društvo, ukazati na prijetnje te nužnost integracije koncepta prilagodbe klimatskim promjenama u postojeće i nove politike, strateške i planske dokumente, programe i ostale aktivnosti koje se provode na svim razinama upravljanja.

Strategijom prilagodbe definirane su mjere za prilagodbu sljedeća područja: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima i opće mjere.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije prilagodbe klimatskim promjenama doprinosom mjerama prilagodbe u sljedećim područjima:

<i>Područja iz Strategije prilagodbe klimatskim promjenama:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini	
Vodni resursi	3.1.3., 3.2.2.
Poljoprivreda	2.2.1.
Šumarstvo	3.1.3., 3.2.1.
Ribarstvo i akvakultura	2.2.1., 3.1.3.
Bioraznolikost	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
Energetika	3.3.1.
Turizam	2.2.2., 2.2.4.
Zdravlje	1.2.2.
Prostorno planiranje i uređenje	2.2.4., 3.2.1., 3.2.2., 4.1.2., 4.2.1.
Upravljanje rizicima	3.2.1.
Opće mjere	3.1.3.
Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)	
<p>Opis: Strategija, kao temeljni dokument zaštite prirode, ima za cilj očuvati raznolikost žive prirode, održavati funkcionalne ekosustave i omogućiti dugoročni održivi razvitak. Promovira smanjivanje direktnih i indirektnih utjecaja na bioraznolikost i georaznolikost, održivo korištenje prirodnih dobara, kao i jednoliku raspodjelu dobiti koja proizlazi iz korištenja genetskih izvora. Strategijom se, među ostalim, želi postići da prirodne vrijednosti postanu svima prepoznatljive te da se primjenom najnovijih znanstvenih i stručnih spoznaja osigura donošenje kvalitetnih strateških odluka na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.</p> <p>Pet strateških ciljeva strategije su: 1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode, 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, 3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode, 4. Povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi i 5. Podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije i akcijskog plana zaštite prirode doprinosom sljedećim strateškim ciljevima:</p>	
<i>Strateški ciljevi iz Strategije i akcijskog plana zaštite prirode:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. Povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
3. Ojačati kapacitete sustava zaštite prirode	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)	
<p>Opis: Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske je temeljni dokument zaštite prirode koji određuje dugoročne ciljeve i smjernice očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti, te načine njezina provođenja, u skladu s ukupnim gospodarskim, društvenim i kulturnim razvojem Republike Hrvatske.</p> <p>Opći strateški ciljevi ove strategije su: 1. Očuvati sveukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost kao temeljnu vrijednost i potencijal za daljnji razvitak Republike Hrvatske, 2. Ispuniti sve obveze koje proizlaze iz procesa pridruživanja Europskoj uniji i usklađivanja zakonodavstva s relevantnim direktivama i uredbama EU (Direktivom o staništima, Direktivom o pticama, CITES uredbama), 3. Ispuniti obveze koje proizlaze iz međunarodnih ugovora na području zaštite prirode, biološke sigurnosti, pristupa informacijama i dr., 4. Osigurati integralnu zaštitu prirode kroz suradnju s drugim sektorima, 5. Utvrditi i ocijeniti stanje biološke, krajobrazne i geološke raznolikosti, uspostaviti informacijski sustav zaštite prirode s bazom podataka povezanom u informacijski sustav države, 6. Poticati unaprjeđivanje institucionalnih i izvaninstitucionalnih načina obrazovanja o biološkoj raznolikosti i sudjelovanje javnosti u postupcima odlučivanja i 7. Razvijati</p>	

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini	
<p>mehanizme provedbe propisa kroz jačanje zakonodavnih i institucionalnih kapaciteta, obrazovanjem, razvojem znanstvenih resursa, obavješćivanjem, razvojem mehanizama financiranja.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti doprinosom sljedećim strateškim ciljevima:</p>	
<i>Strateški ciljevi iz Strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Nastaviti razvoj sustava zaštićenih područja, učinkovito upravljati zaštićenim područjima, povećati površine pod zaštitom i poticati aktivno sudjelovanje zainteresirane javnosti	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Nastaviti i dovršiti utvrđivanje važnih područja za očuvanje ugroženih i rijetkih svojti i stanišnih tipova u okviru ekološke mreže RH i mreže NATURA 2000, te za njih propisati mjere zaštite i upravljanja	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Održivo gospodariti biološkim resursima mora, imajući u vidu potrebu očuvanja ugroženih morskih vrsta i stanišnih tipova	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
S obzirom na veliki značaj turizma kao gospodarske grane u RH, a sagledavajući ujedno i njegove negativne učinke, poticati razvoj održivog turizma i ekoturizma	2.2.2.
Donošenje prostornih planova područja posebnih obilježja za sve nacionalne parkove i parkove prirode, vrednovanje prostora sa stajališta zaštite prirode, ugradnja uvjeta i mjera zaštite prirode te podataka dobivenih vrednovanjem prostora u dokumente prostornog uređenja	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)	
<p>Opis: Strategijom je određen temeljni dugoročni cilj upravljanja vodama, a to je postizanje cjelovitog i usklađenog vodnog režima na državnom teritoriju. Njome je također utvrđeno da je integralnim upravljanjem vodama potrebno: 1. osigurati dovoljno kvalitetne pitke vode za javnu vodoopskrbu stanovništva, 2. osigurati potrebnu količinu vode odgovarajuće kakvoće za različite gospodarske namjene, 3. zaštititi ljude i materijalna dobra od štetnoga djelovanja voda, 4. postići i očuvati dobro stanje voda zbog zaštite vodnih i o vodi ovisnih ekosustava.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije upravljanja vodama doprinosom sljedećim ciljevima:</p>	
<i>Ciljevi iz Strategije upravljanja vodama:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Uređenje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnoga djelovanja voda	3.2.1., 3.2.2.
Korištenje voda	2.2.1., 3.3.2.
Zaštita voda	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (NN 84/23)	
<p>Opis: Plan upravljanja vodnim područjima (PUVP) se sastoji od dvije komponente upravljanja vodnim područjima: upravljanje stanjem voda i upravljanje rizicima od poplava.</p> <p>Njime je određen program mjera za ostvarenje (1) ciljeva zaštite voda i (2) ciljeva smanjenja mogućih štetnih posljedica poplava na ljudsko zdravlje i sigurnost, na vrijedna dobra i imovinu te na vodni i kopneni okoliš. Ukupno je predviđeno provesti 269 različitih mjera u cilju postizanja najmanje dobrog stanja voda. Iako se PUVP-om ne obrađuje teritorijalno more (morske vode), koje je predmet Strategije upravljanja morskim</p>	

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

okolišem i obalnim područjem, dio mjera predviđen PUVP-om provodi se i kroz Program mjera zaštite i upravljanja morskim okolišem.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Plana upravljanja vodnim područjima doprinosom sljedećim mjerama:

<i>Mjere iz Plana upravljanja vodnim područjima:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Mjere zaštite i osiguranja vode namijenjene za ljudsku potrošnju	3.3.2.
Mjere kontrole točkastih izvora onečišćenja	3.1.3., 3.3.2., 3.3.3.
Mjere kontrole raspršenih izvora onečišćenja	2.2.1., 3.1.3., 3.2.2., 4.1.1.
Mjere kontrole i smanjenja hidromorfološkog opterećenja voda	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Vode pogodne za život slatkovodnih riba i vode pogodne za školjkaše	3.1.2.
Mjere unapređenja upravljanja rizicima od poplava	3.2.1.

Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine (NN 147/21)

Opis: Ovim se dokumentom utvrđuje okvirni program ulaganja u razvoj javne vodoopskrbe i javne odvodnje. Također se operacionalizira sustav za provedbu na način koji će doprinijeti učinkovitijem korištenju financijskih, kadrovskih i tehničkih resursa kojima raspolaže vodno gospodarstvo u području korištenja i zaštite voda, kao i sektor vodnih usluga. Programom 2021. se utvrđuju pojedinačni projekti (način i razdoblje provedbe, sudionici u provedbi, iznosi ulaganja i izvori sredstava, red prvenstva u provedbi), te definira okvir za praćenje njegove provedbe.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Višegodišnjeg programa gradnje komunalnih vodnih građevina doprinosom sljedećim mjerama:

<i>Projekti iz Višegodišnjeg programa</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Projekti vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda za Uslužno područje 35	3.3.2.

Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (NN 117/15)

Opis: Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije planski je dokument upravljanja vodama koji razrađuje načine postizanja ciljeva utvrđenih planovima više razine. Programom se utvrđuju: pojedinačni projekti gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije, način i razdoblje njihove provedbe, sudionici u provedbi, iznosi ulaganja i izvori sredstava, red prvenstva u provedbi i praćenje provedbe Programa.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Višegodišnjeg programa gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije doprinosom sljedećim mjerama:

<i>Projekti iz Višegodišnjeg programa:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Projekti zaštite od štetnog djelovanja voda za područje Grada Omiša	3.2.1.

Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)

Opis: Strategija gospodarenja otpadom krovni je dokument u sustavu gospodarenja otpadom na nacionalnoj razini, a definira okvir unutar kojega će Hrvatska morati smanjiti količinu otpada koji proizvodi, a otpadom koji je proizveden održivo gospodariti.

Strategijom je definirano pet strateških ciljeva: 1. Izbjegavanje nastajanja i smanjivanje količina otpada na izvoru te otpada kojega se mora odložiti, uz materijalnu i energetska oporabu otpada, 2. Razvitak infrastrukture za cjeloviti sustav gospodarenja otpadom IVO (stvaranje uvjeta za učinkovito funkcioniranje sustava), 3. Smanjivanje rizika od otpada, 4. Doprinos zaposlenosti u Hrvatskoj i 5. Edukacija upravnih struktura, stručnjaka i javnosti za rješavanje problema gospodarenje otpadom.

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije gospodarenja otpadom kroz mjeru 3.3.3.

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.–2028. godine (NN 84/23)

Opis: Plan gospodarenja otpadom doprinjet će smanjenju stvaranja otpada, uključujući i opasnog otpada, osnažiti će gospodarenje otpadom na način koji je prihvatljiv za okoliš, doprinjet će jačanju kapaciteta nužnih za upravljanje i nadzor prekograničnim prometom opasnog otpada, doprinijeti će smanjenju izvoza otpada radi zbrinjavanja odlaganjem, te će dodatno osnažiti trgovanje otpadom namijenjenim gospodarski učinkovitim i okolišno prihvatljivim postupcima uporabe unutar područja OECD-a. Ovaj Plan se donosi kao nacionalni krovni planski dokument kojim će se sustav gospodarenja otpadom na području Republike Hrvatske uskladiti s novim ciljevima i politikama u gospodarenju otpadom, te je isti (iako se donosi za razdoblje do 2028.) utemeljen na ciljevima do 2035. godine, a temeljem kojih je planiran razvoj sustava gospodarenja otpadom.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Plana gospodarenja otpadom kroz mjeru 3.3.3.

Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)

Opis: Nacionalna strategija zaštite od požara kao glavne ciljeve razvoja sustava zaštite od požara i prioritete kroz preventivno i operativno djelovanje navodi sljedeće: smanjiti broj nastalih požara, smanjiti broj stradalih osoba, smanjiti materijalnu štetu nastalu uslijed posrednog i neposrednog djelovanja požara i unaprijediti sustav vatrogastva te redefinirati status vatrogasaca. Također, navodi se da je smanjenje broja nastalih požara moguće postići prvenstveno kroz preventivno djelovanje na svim razinama u kojem će vodeću ulogu imati inspekcija zaštite od požara, jedinice lokalne i područne samouprave i vatrogasne službe.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Nacionalne strategije zaštite od požara kroz mjeru 3.2.1.

Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)

Opis: Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske dokument je kojim se utvrđuje srednjoročni i dugoročni razvoj prometa u Republici Hrvatskoj i koji predstavlja kvalitativni pomak u odnosu na postojeće stanje i ostvarenje nove faze, a to je povećanje kvalitete prometnog sustava i same prometne infrastrukture. Strategiju čini devet općih ciljeva te specifični (sektorski) ciljevi, a oni su dalje razrađeni na opće i specifične (sektorske) mjere.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije prometnog razvoja doprinosom sljedećim općim ciljevima:

<i>Opći ciljevi iz Strategije prometnog razvoja:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
CO1 – Promijeniti raspodjelu prometa putnika u prilog javnog prijevoza (JP) te oblicima prijevoza s nultom emisijom štetnih plinova. To uključuje JP u aglomeracijama i lokalnom regionalnom kontekstu (tramvaje, lokalne autobusne linije itd.), prijevoz željeznicom, javni prijevoz u pomorskom prometu (brodovima), autobusni prijevoz na regionalnim i daljinskim linijama, kao i pješake i bicikliste.	4.1.2., 4.1.3.
CO4 – Smanjiti utjecaj prometnog sustava na klimatske promjene.	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
CO5 – Smanjiti utjecaj prometnog sustava na okoliš (okolišna održivost).	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
CO6 – Povećati sigurnosti prometnog sustava.	4.1.1., 4.1.3.

Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (NN 93/14)

Opis: Strategija postavlja viziju koja glasi: „Hrvatska – razvijena i prepoznatljiva pomorska država“ te misiju: „Osnažiti ulogu pomorstva u razvoju i konkurentnosti Republike Hrvatske kroz politike i inicijative održivog rasta gospodarske aktivnosti na moru i u priobalju, jačanja utjecaja hrvatskog pomorskog sektora na europskom i svjetskom tržištu, vrednovanja iznimnog geografskog položaja Jadranskog mora i njegovih ekoloških značajki, kao i razvoja visokih tehnologija i usluga u pomorstvu na temeljima tradicionalnih znanja i

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

usvojenih sposobnosti, vodeći osobitu brigu o visokoj dostupnosti učinkovitih i modernih javnih usluga u pomorstvu, zaštiti morskog okoliša i sigurnosti plovidbe“.

Kako bi se postiglo navedeno postavljena su dva strateška cilja: 1. Održivi rast i konkurentnost pomorskog gospodarstva u tri područja (brodarstvo i usluge u pomorskom prijevozu; lučka infrastruktura i lučke usluge; obrazovanje te životni i radni uvjeti pomoraca) i 2. Siguran i ekološki održiv pomorski promet, pomorska infrastruktura i pomorski prostor Republike Hrvatske. Strateški ciljevi su dalje podijeljeni na pripadajuće ciljeve i mjere.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije pomorskog razvitka kroz mjeru 4.1.2.

Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (NN 26/21)

Opis: Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa osnova je za strateško promišljanje i uvođenje širokopojasnog pristupa na teritoriju RH. Daljnji razvoj širokopojasnog pristupa, uz pojačane aktivnosti na uklanjanju uočenih prepreka i nedostataka u dosadašnjem razvoju, osnovni je cilj Nacionalnog plana. Brzi razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT, engl. *Information and Communications Technology – ICT*) krajem prošlog i početkom ovog stoljeća, te ogroman utjecaj koji je IKT ostvario na gospodarstvo i društvo u cjelini, u praksi je dokazao da širokopojasni pristup predstavlja nužni preduvjet za korištenje IKT-a i osiguranje kompetitivne pozicije u suvremenom globaliziranom i digitaliziranom društvu. Osim toga, razvoj IKT-a posljednjih godina rezultira i velikim promjenama u svim sektorima gospodarstva, ostvarujući tzv. pozitivni disruptivni (engl. *disruptive*) utjecaj i čineći IKT polugom koja značajno mijenja i unaprjeđuje te sektore, razvijajući ih u novim smjerovima koji su determinirani primjenom IKT-a.

Planom su definirana četiri posebna cilja: 1. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta u kućanstva; 2. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta za javne namjene; 3. Uvođenje 5G mreža u urbana područja i uzduž glavnih kopnenih prometnih pravaca; 4. Uvođenje 5G mreža u ruralna područja.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Nacionalnog plana razvoja širokopojasnog pristupa kroz mjeru 4.2.3.

Nove boje znanja: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)

Opis: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije usmjerena je k obrazovanju koje aktivno potiče cjelovit individualni razvoj svakog učenika, promiče društvenu jednakost i demokratske vrijednosti te snažno pridonosi društvenome i gospodarskome razvoju. Sustav obrazovanja omogućit će svim učenicima stjecanje znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za uspješan život u suvremenom društvu, tako što će ih osposobiti za cjeloživotno učenje i rad i omogućiti da se razvijaju kao kreativni, aktivni i samopouzdana pojedinci odgovorni za osobni i društveni razvoj.

Glavna područja koja Strategije nastoji unaprijediti su: (1) cjeloživotno učenje, (2) rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, (3) visoko obrazovanje, (4) obrazovanje odraslih i (5) znanost i tehnologija.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije doprinosom sljedećim mjerama:

<i>Područja iz Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Cjeloživotno učenje	1.1.2., 1.1.3., 1.1.4.
Rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje	1.1.2., 1.1.3.
Visoko obrazovanje	1.1.2., 1.1.3.
Obrazovanje odraslih	1.1.2., 1.1.3., 1.1.4.
Znanost i tehnologija	2.1.2., 2.2.1.

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (NN 2/23)

Opis: Strategija razvoja održivog turizma podloga je za oblikovanje i provedbu razvojnih turističkih politika, usklađena s nacionalnim i europskim politikama vezanim za turizam i opći gospodarski i društveni razvoj. Strategija odgovara na ključne izazove stremići ostvarenju kvalitativnog pomaka iz neodrživog koncepta turističkog razvoja k održivom turizmu visoke dodane vrijednosti.

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Strategija definira četiri strateška cilja: 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam, 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, 3. Konkurentan i inovativan turizam, 4. Otporan turizam.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije razvoja održivog turizma doprinosom sljedećim strateškim ciljevima:

<i>Strateški ciljevi iz Strategije razvoja održivog turizma:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam	2.2.2.
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	3.1.1., 3.1.2.
3. Konkurentan i inovativan turizam	2.2.2., 2.2.3., 2.2.4.

Strategija poljoprivrede do 2030. (NN 26/22)

Opis: Strategija poljoprivrede do 2030. temelji se na viziji „proizvoditi veću količinu visokokvalitetne hrane po konkurentnim cijenama, održivo upravljati prirodnim resursima uz povećanje otpornosti na klimatske promjene te doprinijeti poboljšanju kvalitete života i povećanju zaposlenosti u ruralnim područjima“. Ta je vizija razrađena kroz četiri strateška cilja povezana s temeljnim razvojnim potrebama hrvatske poljoprivrede.

Strateški ciljevi su: 1) povećanje produktivnosti i konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora; 2) jačanje održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene; 3) obnova ruralnog gospodarstva i unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim područjima; i horizontalni cilj 4) poticanje inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije poljoprivrede doprinosom sljedećim strateškim ciljevima:

<i>Strateški ciljevi iz Strategije poljoprivrede:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. Povećanje produktivnosti i konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora	2.2.1.
2. Jačanje održivosti i otpornosti poljoprivredne proizvodnje na klimatske promjene	2.2.1., 3.2.1.
3. Obnova ruralnog gospodarstva i unaprjeđenje uvjeta života u ruralnim područjima	2.2.1.

dokumenti Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem koji se donose temeljem Uredbe o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (NN 112/14, 39/17, 112/18)

Direktivom 2008/56/EZ kojom se uspostavlja okvir za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o morskoj strategiji) državama članicama nalaže se poduzimanje mjera za postizanje ili održavanje dobrog stanja morskog okoliša najkasnije do 2020. godine. U tu svrhu razvijaju se i primjenjuju morske strategije u okviru kojih se primjenjuje ekosustavni pristup upravljanja ljudskim djelatnostima. Direktiva također predstavlja 'okolišni stup' u svim politikama EU orijentiranim k održivom upravljanju i korištenju prirodnih resursa morskog okoliša. Strategija upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem definira ekološke ciljeve koji su raščlanjeni po deskriptorima i potom po komponentama (planktonske zajednice, morske kornjače, ptice, ribe, morski sisavci).

Svi ekološki ciljevi odnose se na održavanje stanišnih uvjeta i obilježja populacija morskih i obalnih organizama i kao takvi su u PR Omiša obuhvaćeni mjerama 1.3.2. Integralno upravljanje obalnim područjem i planiranje korištenja mora, 1.3.3. Prostorno planiranje morskih područja te uključenje u relevantne sektorske dokumente i 1.4.1. Jačanje zaštite okoliša i prirode, upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološke mreže te valorizacija prirodne baštine i 3.4.5. Održivi razvoj ribarstva i plave ekonomije

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju ciljeva Strategije doprinosom sljedećim mjerama:

<i>Ekološki ciljevi Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
svi ekološki ciljevi	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.

Nacionalna šumarska politika i strategija (NN 120/03)

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na državnoj razini

Nacionalna šumarska politika i strategija definira politike u gospodarenju šumama i šumskim resursima u RH. Politike su definirane u sedam tematskih područja unutar kojih su razrađeni opći ciljevi i specifične strateške aktivnosti nužne za njihovo ostvarenje.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju ciljeva Nacionalne šumarske politike i strategije doprinosom sljedećim mjerama:

<i>Tematsko područje Nacionalne šumarske politike i strategije</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
A. Gospodarenje šumskim ekološkim sustavima	3.1.1., 3.1.3., 3.2.1.
E. Okoliš i prostorno planiranje	3.1.1., 3.1.3.

Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (NN 133/22)

Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine težište stavlja na četiri posebna cilja:

- 1) povećanje proizvodnosti i otpornosti proizvodnje u akvakulturi na klimatske promjene,
- 2) jačanje konkurentnosti sektora akvakulture,
- 3) jačanjem sektora akvakulture doprinijeti obnovi gospodarstva te unaprjeđenju uvjeta života u ruralnim i obalnim područjima,
- 4) poticanje inovacija u sektoru akvakulture.

Svaki od utvrđenih posebnih ciljeva, koji odgovaraju sektorskim razvojnim prioritetima, temelji se na nizu ključnih potreba i prilika za rast koji ukazuju na promjene koje je potrebno provesti za ostvarenje vizije razvoja hrvatske akvakulture.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju ciljeva Nacionalnog plana razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine kroz mjeru 2.2.1.

Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)

Svrha Programa je da omogući ispunjavanje sljedeća dva cilja:

- ispunjavanje obveza smanjenja onečišćujućih tvari emisija SO₂, NO_x, NMHOS, PM_{2,5} i NH₃,
- smanjenjem emisije doprinijeti napretku u postizanju razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju ciljeva Programa kontrole onečišćenja zraka kroz mjere 3.1.1. i 3.1.3.

Tablica 19. Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj i lokalnoj razini

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj i lokalnoj razini
Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 01/03, 08/04, 05/05, 05/06, 13/07, 09/13, 147/15, 154/211, 170/21)

Opis: Odredbe za provedbu PP SDŽ definiraju uvjete razgraničenja prostora prema obilježju, korištenju i namjeni, uvjete određivanja prostora građevina od važnosti za Državu i Županiju, uvjete smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru, uvjete smještaja društvenih djelatnosti u prostoru, uvjete određivanja građevinskih područja i korištenja izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja, uvjete uređivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru, mjere očuvanja krajobraznih vrijednosti, mjere zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti i kulturno-povijesnih cjelina, gospodarenje otpadom, mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš, mjere provedbe i mjere posebne zaštite. Odredbe za provedbu PP SDŽ ne definiraju ciljeve i mjere razvoja područja SDŽ odnosno sektora i okolišnih tema.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša ne uključuje aktivnosti čija je provedba zabranjena Odredbama za provedbu PP SDŽ.

Prostorni plan uređenja Grada Omiša (Službeni glasnik Grada Omiša br. 04/17, 08/10, 03/13, 05/15, 15/15, 9/16)

Opis: Odredbe za provođenje PPUO Grada Omiša definiraju uvjete za određivanje namjena površina, uvjete za uređenje prostora, uvjete za smještaj gospodarskih djelatnosti, uvjete smještaja društvenih djelatnosti,

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj i lokalnoj razini

uvjete utvrđivanja koridora ili trasa i površina prometnih i drugih infrastrukturnih sustava, mjere zaštite krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno-povijesnih cjelina, postupanje s otpadom, mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš i mjere provedbe prostornog plana. Odredbe za provođenje PPUG Omiša ne definiraju ciljeve i mjere razvoja područja Grada odnosno sektora i okolišnih tema.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša ne uključuje aktivnosti čija je provedba zabranjena Odredbama za provedbu PPUG Omiša.

Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017-2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga (2018)

Opis: Glavni plan turizma Splitsko-dalmatinske županije nastao je u uvjetima intenzivnog turističkog razvoja cijele zemlje te osobito jadranskog područja, kojem pripada i SDŽ, kao posljedica bolje prometne dostupnosti, porasta kvalitete turističkih proizvoda te većeg interesa stranih tržišta stvorenog bilo organskom bilo induciranom promocijom sa županijske i s nacionalne razine. Stoga više od samog rasta fizičkog prometa uz očuvanje turističke resursno-atraktivne osnove prioritetno pitanje postaje odlučiti o tome kakav je turistički razvoj poželjan te kako uspostaviti organizacijsku strukturu koja će taj razvoj poticati i usmjeravati. Osnovni cilj Glavnog plana turizma SDŽ-a (2017. – 2027.) sa strateškim i operativnim planom marketinga je, stoga, definirati strateški i operativni koncept razvoja turizma koji će osigurati proizvodne, institucionalne, organizacijske i ljudske pretpostavke za uspostavljanje trajne privlačnosti županije kao turističke destinacije i poboljšavanje njezine konkurentne sposobnosti na međunarodnom turističkom tržištu, omogućavajući kontinuirani rast blagostanja stanovnika i korištenje resursne osnove na načelima održivog razvoja.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Glavnog plana razvoja turizma SDŽ doprinosom sljedećim strateškim ciljevima:

<i>Strateški ciljevi iz Glavnog plana razvoja turizma:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. Održivi turistički razvoj uz maksimalno povećanje kvalitete života lokalne zajednice	2.2.2.
2. Povećanje prihoda od turizma unapređenjem i razvojem turističkih proizvoda te učinkovitim marketingom	2.2.2., 2.2.3.
3. Unapređenje uvjeta za razvoj turizma	2.2.2., 2.2.3.
4. Unapređenje upravljanja turizmom sukladno kapacitetima županije i jedinica lokalne uprave	2.2.2., 2.2.3., 2.2.4.

Plan zaštite od požara za Grad Omiš (2022)

Opis: Plan zaštite od požara (u daljnjem tekstu: Plan) je temeljni normativni akt koji sadrži podatke i grafičke prikaze neophodne za učinkovitu provedbu vatrogasnih djelovanja na predmetnom prostoru, te određena prava i odgovornosti iz područja zaštite od požara i vatrogastva. Plan je izrađen na temelju Zakona o zaštiti od požara (NN 92/10, 114/22) i Procjene ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije br. 70756-19 PUZOP, koja je izrađena u skladu sa Pravilnikom o izradi procjene ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije (NN 35/94, 110/05, 28/10). Sadržaj Plana je određen Pravilnikom o planu zaštite od požara (NN 51/12). Plan podliježe izmjenama i dopunama i to prilikom svake relevantne promjene podataka na temelju kojih su izrađeni Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije i Plan, uključujući i promijenjene podatke o odgovornim osobama, brojevima telefona i slično, te periodičnom usklađenju i to najmanje jedan put godišnje.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Plana zaštite od požara kroz mjeru 3.2.1.

Plan upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije (Obalni plan SDŽ) (2021)

Opis: Obalni plan SDŽ je studijsko-planski dokument čija je zadaća informirati donosiocima razvojnih odluka i sve dionike razvoja u obalnom području o stanju, postojećim izazovima, predstojećim rizicima i preporučenim upravljačkim i razvojnim smjerovima i praksama. Radi se o tzv. indikativnom planskom dokumentu, koji sam po sebi nema direktnu naredbodavnu snagu, ali ima široku slobodu da sveobuhvatno analizira stanje i trendove, te zadaću da prepozna prioritarna problemska područja, detaljno ih analizira i da preporuke i smjernice koje će se potom ugrađivati u sustav obvezujućih integralnih i sektorskih strateških akata, a u mjeri u kojoj dionici prepoznaju njihovu korisnost, slijedit će se u svakodnevnoj praksi upravljanja obalnim područjem i prije njihovog usvajanja kao obvezujućih.

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj i lokalnoj razini	
Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Obalnog plana SDŽ kroz mjeru 3.2.2.	
Program zaštite okoliša Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 1A/08)	
<p>Opis: Program zaštite okoliša jedan je od temeljnih dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša RH. Programom zaštite okoliša se u skladu s područnim (regionalnim), odnosno lokalnim posebnostima i obilježjima područja za koje se Program donosi, pobliže razrađuju mjere iz Plana koje se odnose na to područje.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Programa zaštite okoliša kroz provedbu aktivnosti unutar prioriteta 2., 3. i 4.</p>	
Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 82/23)	
<p>Opis: Program definira mjere kojima se nastoji smanjiti ili ukloniti negativan utjecaj na ozonski sloj i ublažavanje klimatskih promjena te kojima bi se smanjila ranjivost Splitsko-dalmatinske županije (u daljnjem tekstu: SDŽ, Županija) na klimatske promjene.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Programa kroz mjere 1.1.4., 1.2.2., 1.3.2., 2.1.2., 2.2.1., 2.2.2., 2.2.4., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.1., 3.2.2., 3.3.1., 3.3.3., 4.1.1., 4.1.2., 4.1.3., 4.2.1.</p>	
Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine (Sl. glasnik SDŽ 105/22)	
<p>Opis: Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022. – 2027. jest srednjoročni akt strateškog planiranja koji se donosi u svrhu osiguravanja strateški usmjerenog, ujednačenog i resursno učinkovitog razvoja Splitsko-dalmatinske županije. Donosi se za razdoblje do 2027., što prati novi Višegodišnji financijski okvir Europske unije i kao takav naslanja se na pet ciljeva kohezijske politike Europske unije:</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Plana doprinosom sljedećim posebnim ciljevima:</p>	
<i>Posebni cilj Plana razvoja SDŽ:</i>	<i>Posebni cilj PR Omiša:</i>
2.1. Stvaranje uvjeta za razvoj tržišta rada i povećavanje zapošljivosti; 2.2. Stvaranje suvremenog obrazovanog sustava	1.1.
4.1 Povećana i uravnotežena kvaliteta života stanovnika Splitsko-dalmatinske županije	1.2., 1.3.
1.1. Stvaranje konkurentnog, održivog i resursno učinkovitog gospodarstva temeljenog na znanju; 1.2. Jačanje malog i srednjeg poduzetništva i poduzetničkog okruženja	2.1.
1.3. Razvoj teritorijalno ravnomjerno raspoređenog, cjelogodišnjeg, diversificiranog, održivog i inovativnog turizma; 1.4. Razvoj održive i pametne poljoprivrede Splitsko-dalmatinske županije; 1.5. Razvoj održivog i pametnog sektora ribarstva i akvakulture	2.2.
3.1. Zaštita okoliša i prirode i stvaranje otpornosti na klimatske promjene i prirodne katastrofe	3.1.
3.2. Održivi razvoj infrastrukturnih sustava	3.2., 3.3.
3.4. Održiva mobilnost; 3.5. Razvoj općeg prometnog sustava	4.1.
4.2 Dobro upravljanje	4.2.
Akcijski plan za dinamičnu i integriranu zelenu tranziciju Splitsko-dalmatinske županije (Zelena Splitsko-dalmatinska županija) (Sl. glasnik SDŽ 58/23)	
<p>Opis: Sukladno Planu razvoja Splitsko-dalmatinske županije 2022. do 2027. godine, točka 5.3., Splitsko-dalmatinska županija (Upravni odjel za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije), je u kontekstu provođenja horizontalnog načela zelene transformacije, dala izraditi dokument Zelena Splitsko-dalmatinska županija za razdoblje 2022.-2026., s ciljem da dokument predstavlja akcijski plan sa smjernicama zelenog oporavka kao ključni dokument za zelenu transformaciju Županije. Akcijski plan „Zelena Splitsko-</p>	

Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama na regionalnoj i lokalnoj razini

dalmatinska županija" nastao je kao rezultat zajedničke inicijative Upravnog odjela za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije Splitsko-dalmatinske županije i tvrtke Eupolis grupa d.o.o., a usmjeren je k stvaranju okolnosti i okvira za dinamičniju, sustavniju, koordiniraniju i učinkovitiju zelenu tranziciju Splitsko-dalmatinske županije.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Plana doprinosom sljedećim posebnim ciljevima:

<i>Ciljevi Akcijskog plana:</i>	<i>posebni cilj PR Omiša:</i>
C1. Ulaganje u ljude i svijest o vrijednosti prirode i okoliša te održivom i/ili regenerativnom postupanju s prirodom i okolišem	3.1., 3.2., 3.3.
C2. Uspostava sustava dobrog upravljanja zaštitom, unapređenjem stanja i održivim i/ili regenerativnim korištenjem prostora, prirode i okoliša	3.1., 3.2., 3.3., 4.1.
C3. Razvoj i promicanje održive, regenerativne i inovativne zelene i plave ekonomije i infrastruktura	2.1., 2.2., 3.1., 3.2., 3.3.

2.6 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR Omiša

U tablici u nastavku (Tablica 20) navedeni su ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora, sporazuma i strateških dokumenata koji su relevantni za PR Omiša te odnos PR Omiša s njima.

Tablica 20. Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima, sporazumima i strateškim dokumentima

Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima i sporazumima relevantnim za PR Omiša	
Europski zeleni plan (2019)	
Opis: Europski zeleni plan je strategija za postizanje održivosti gospodarstva EU-a transformacijom klimatskih i ekoloških izazova u prilike u svim područjima politike i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije. EZP uključuje okvirni plan s mjerama za unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo te za zaustavljanje klimatskih promjena, obnovu biološke raznolikosti i smanjenje onečišćenja. U njemu se navode potrebna ulaganja i dostupni financijski alati i objašnjava kako osigurati pravednu i uključivu tranziciju. EZP obuhvaća sve gospodarske sektore, a posebice promet, energetiku, poljoprivredu, održavanje i gradnju zgrada te industrije kao što su proizvodnja čelika, cementa, tekstila i kemikalija.	
Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Europskog zelenog plana doprinosom sljedećim ciljevima:	
<i>Ciljevi iz Europskog zelenog plana:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Opskrba čistom, cjenovno pristupačnom i sigurnom energijom	3.3.1.
Mobilizacija industrije za čisto i kružno gospodarstvo	2.1.2.
Brži prelazak na održivu i pametnu mobilnost	4.1.1., 4.1.2., 4.1.3.
Od „polja do stola“: osmišljavanje pravednog i zdravog prehrambenog sustava koji je prihvatljiv za okoliš	2.2.1.
Očuvanje i obnova ekosustava i biološke raznolikosti	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
Cilj nulte stope onečišćenja za netoksični okoliš	3.1.3.
Promijeniti svijet: Program održivog razvoja 2030. (Agenda 2030.) (2015)	

Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima i sporazumima relevantnim za PR Omiša

Opis: Program održivog razvoja 2030. kojeg je donijele Vijeće Ujedinjenih naroda predstavlja platformu za rješavanje najvažnijih izazova današnjice u njihovoj međusobno povezanoj gospodarskoj, socijalnoj, okolišnoj i političko-sigurnosnoj dimenziji. Program sadrži sedamnaest ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs) koji su dalje detaljnije razrađeni u 169 međusobno usko povezanih podciljeva.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Programa za održivi razvoj doprinosom sljedećim ciljevima održivog razvoja:

<i>Ciljevi iz Programa održivog razvoja:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
3. Good Health and Wellbeing	1.2.1., 1.2.2.
4. Quality Education	1.1.2., 1.1.3.
6. Clean Water and Sanitation	3.3.2.
7. Affordable and Clean Energy	3.1.1.
9. Industry, Innovation and Infrastructure	2.1.1., 2.1.2.
10. Reduced Inequalities	1.1.1.
12. Responsible Consumption and Production	2.2.1.,
13. Climate Action	3.2.1.
14. Life below Water	3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
15. Life on Land	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.

Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)

Opis: Ovom strategijom Europska unija postavlja svoju dugoročnu viziju da do 2050. godine postane klimatski otporno društvo, potpuno prilagođeno neizbježnim utjecajima klimatskih promjena. Strategija ima za cilj ojačati prilagodbene kapacitete EU-a te smanjiti ranjivost na utjecaje klimatskih promjena, u skladu s Pariškim sporazumom i prijedlogom Europskog klimatskog zakona. Strategija određuje tri cilja: 1. Pametnija prilagodba: poboljšanje znanja i upravljanje nesigurnošću, 2. Sustavnija prilagodba: Potpora razvoju politika na svim razinama i svim sektorima, 3. Brža prilagodba: Ubrzavanje sveopće prilagodbe. U okviru svakog cilja definirane su mjere potrebne za njihovo ostvarivanje.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Nove strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama doprinosom sljedećim ciljevima:

<i>Ciljevi iz Nove strategije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. Pametnija prilagodba: poboljšanje znanja i upravljanje nesigurnošću	3.2.1., 3.2.2.
2. Sustavnija prilagodba: Potpora razvoju politika na svim razinama i svim sektorima	3.2.1., 3.2.2.
3. Brža prilagodba: Ubrzavanje sveopće prilagodbe	3.2.1., 3.2.2.

Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

Opis: Okvirna konvencija UN-a o promjeni klime definira obveze svih država potpisnica u vezi uspostave stabilnosti koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi na razini koja će spriječiti opasno antropogeno uplitanje u klimatski sustav. Takvu razinu trebalo bi postići u vremenskom roku koji je dovoljan da se ekosustavima omogući prirodno adaptiranje na promjenu klime, da se osigura da proizvodnja hrane ne bude ugrožena i da se omogući daljnji gospodarski razvoj na održivi način. Konvencija definira pet načela kojima se države potpisnice trebaju voditi kako bi ostvarile krajnji cilj Konvencije.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime doprinosom sljedećim načelima:

<i>Načela iz Okvirne konvencije UN-a o promjeni klime:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
3. Stranke bi trebale poduzeti mjere predostrožnosti, kako bi se predusreli, spriječili ili minimalizirali	3.2.1., 3.2.2., 3.3.1.

Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima i sporazumima relevantnim za PR Omiša	
uzroci promjene klime i ublažile njene negativne posljedice.	
4. Stranke imaju pravo i trebaju promicati održivi razvoj.	2.1.2., 3.2.1., 3.2.2., 3.3.1.
Pariški sporazum (2015)	
<p>Opis: Pariški sporazum ima za cilj borbu protiv klimatskih promjena i ubrzati aktivnosti i ulaganje u održivu niskougljičnu budućnost. Definiran je i globalni cilj za prilagodbu klimatskim promjenama: jačanje kapaciteta za prilagodbu, jačanje otpornosti i smanjenje osjetljivosti na klimatske promjene radi doprinosa održivom razvoju i osiguravanja primjerenih mjera prilagodbe u kontekstu temperaturnog cilja. Svrha sporazuma je poboljšati provedbu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime, uključujući njezin cilj da se u skladu s relevantnim odredbama Konvencije uspostavi stabilnost koncentracije stakleničkih plinova u atmosferi na razini koja će spriječiti opasno antropogeno uplitanje u klimatski sustav. Takav nivo trebalo bi postići u vremensko roku koji je dovoljan da se ekosustavima omogući prirodno adaptiranje na promjenu klime da se osigura da proizvodnja hrane ne bude ugrožena i da se omogući daljnji gospodarski razvoj na održivi način.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Pariškog sporazuma doprinosom sljedećim ciljevima:</p>	
<i>Ciljevi iz Pariškog sporazuma:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Increasing the ability to adapt to the adverse impacts of climate change and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development, in a manner that does not threaten food production	2.1.2., 2.2.1, 3.2.1., 3.2.2., 3.3.1.
Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)	
<p>Opis: Konvencija o biološkoj raznolikosti usvojena je na Konferenciji Ujedinjenih naroda održanoj u Rio de Janeiru 1992., a definiraju ciljeve za očuvanje i zaštitu biološke raznolikosti na globalnoj razini. Osnovni ciljevi Konvencije su osigurati očuvanje biološke raznolikosti, održivo korištenje njenih komponenti te pravedna raspodjela dobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora, na način koji uključuje prikladan pristup genetskim izvorima kao i prijenos odgovarajućih tehnologija, uzevši u obzir sva prava nad tim izvorima i tehnologijama, kao i način koji uključuje odgovarajuće financiranje.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Konvencije o biološkoj raznolikosti doprinosom sljedećim ciljevima:</p>	
<i>Ciljevi iz Konvencije o biološkoj raznolikosti:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
1. očuvanje sveukupne bioraznolikosti	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
2. održivo korištenje komponenata bioraznolikosti	2.2.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
Strategija za bioraznolikost do 2030. (2020)	
<p>Opis: Strategija za bioraznolikost do 2030. godine važan je element Europskog zelenog plana, odgovora EU-a na današnju društvenu i ekološku krizu kojim se želi osigurati pravedna i uključiva tranzicija prema održivom društvu. Nova strategija bioraznolikosti usmjerena je na ključne uzroke gubitka bioraznolikosti, poput promjena u korištenju zemljišta i mora, direktnog iskorištavanja vrsta, klimatskih promjena, onečišćenja i invazivnih stranih vrsta.</p> <p>Strategija za bioraznolikost sadrži specifične akcije koje se trebaju ispuniti/izvršiti do 2030, uključujući: uspostavu veće EU mreže zaštićenih područja na kopnu i moru (zaštićeno 30 % površine i kopnenih i morskih ekosustava); najmanje 10 % površine kopna i mora u EU pod režimom stroge zaštite; EU Plan za obnovu prirode – obaveza restauracija degradiranih ekosustava u cijeloj EU do 2030. (povećati udio organske poljoprivrede, obnova populacija oprašivača, osiguravanje povezanosti 25.000 km riječnog toka, smanjenje upotrebe i rizika od pesticida za barem 50 %, sadnja tri milijarde stabala...). Za provedbu ove strategije i postizanje ciljeva za očuvanje bioraznolikosti bit će ključna raspodjela obveza i odgovornosti na sve sektore.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije za bioraznolikost doprinosom sljedećim mjerama:</p>	
<i>Mjere iz Strategije za bioraznolikost:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Uspostava veće mreže zaštićenih područja na kopnu i na moru na razini EU-a	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.

Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima i sporazumima relevantnim za PR Omiša
Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bern, 1979)

Opis: Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) ima za cilj očuvati divlje životinje i biljke te njihova prirodna staništa i poticati europsku suradnju na tom polju, a osobiti naglasak stavlja se na potrebu zaštite ugroženih staništa i osjetljivih vrsta, uključujući migratorne vrste. Konvencija prostorno pokriva prirodnu baštinu europskog kontinenta i nekih država Afrike.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa doprinosom sljedećim obvezama:

<i>Obveze iz Konvencije o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
2. Svaka ugovorna stranka se obvezuje obratiti pozornost na zaštitu divlje flore i faune u svojim planskim i razvojnim politikama i u mjerama protiv onečišćenja.	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.

Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonn, 1979)

Opis: Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonska konvencija) jedan je od temeljnih propisa iz područja zaštite prirode, nastao s ciljem očuvanja migratornih vrsta divljih životinja u čitavom području njihove rasprostranjenosti. Konvencija predstavlja okvir unutar kojeg države potpisnice mogu poduzimati mjere zaštite i očuvanja migratornih vrsta i njihovih staništa na globalnoj razini. Konvencija definira tri temeljna načela za zaštitu migratornih vrsta divljih životinja.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Konvencije o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja doprinosom kroz mjere 3.1.1., 3.1.2. i 3.1.3.

Konvencija o močvarama od međunarodne važnosti, naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsar, 1971)

Opis: Konvencija o močvarama od međunarodne važnosti, naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsarska konvencija) ima za cilj očuvanje onih područja na Zemlji koja su od presudne važnosti za opstanak mnogih biljnih i životinjskih vrsta i njihovih zajednica od kojih mnoge čovjek koristi i u određenoj mjeri ovisi o njima te kroz mnogostruku korisnu ulogu koju ova područja imaju u životu ljudi.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Konvencije o močvarama od međunarodne važnosti doprinosom kroz mjere 3.1.1., 3.1.2. i 3.1.3.

Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelona, 1994 i Monako, 1995)

Opis: Protokol o posebno zaštićenim područjima Sredozemnog mora i biološkoj raznolikosti uspostavlja okvir za zaštitu i očuvanje bioraznolikosti vrijednih područja u Sredozemnom moru. Protokol definira četiri cilja kojima se nastoji zaštititi a) reprezentativne tipove obalnih i morskih ekosustava odgovarajuće veličine da bi se osigurala njihova dugoročna sposobnost za život i održala njihova biološka raznolikost; b) staništa koja su u opasnosti od nestajanja u njihovom prirodnom području rasprostiranja u Sredozemlju ili koja imaju smanjeno prirodno područje rasprostiranja kao posljedica njihovog povratka u ranije granice rasprostiranja ili zbog njihovog prirodno ograničenog područja; c) staništa koja su kritična za preživljavanje, razmnožavanje i obnavljanje vrste pred istrebljenjem, ugroženih, ili endemskih vrsta flore i faune; d) mjesta od posebne važnosti zbog svoje zanimljivosti s gledišta znanosti, estetike, kulture ili obrazovanja.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Protokola o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju doprinosom kroz mjere 3.1.1., 3.1.2. i 3.1.3.

Konvencija za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelona, 1976)

Opis: Cilj Konvencije za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja je zaštita Sredozemnog mora od onečišćavanja. Pristupanjem Konvenciji, Hrvatska se obvezala ispunjavati obveze koje su njom definirane: procjena i kontrola onečišćenja; osiguravanje održivog upravljanja prirodnim resursima mora i obale; integriranje zaštite okoliša u gospodarsko-ekonomski razvoj; zaštita morskog okoliša i obalnog područja kroz sprječavanje, smanjivanje i uklanjanje onečišćenja koja dolaze s kopna ili mora; zaštita prirodnog i kulturnog naslijeđa; jačanje solidarnosti među mediteranskim zemljama; doprinos poboljšanju kvalitete života.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Konvencije za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja doprinosom sljedećim ciljevima:

Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima i sporazumima relevantnim za PR Omiša	
<i>Ciljevi iz Konvencije za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
osiguravanje održivog upravljanja prirodnim resursima mora i obale	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.2.
zaštita morskog okoliša i obalnog područja kroz sprječavanje, smanjivanje i uklanjanje onečišćenja koja dolaze s kopna ili mora	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
zaštita prirodnog i kulturnog naslijeđa	3.1.1., 3.1.2., 3.1.3.
Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Barcelona, 2008)	
<p>Opis: Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja proizašao je iz Barcelonske konvencije (1976), a njegova je intencija uspostavljanje zajedničkog okvira za integralno upravljanje obalnim područjem Sredozemlja te poduzimanje nužnih mjera u svrhu jačanja regionalne suradnje. Protokol definira šest ciljeva integralnog upravljanja obalnim područjem: (a) omogućavanje, putem racionalnog planiranja aktivnosti, održivog razvitka obalnih područja osiguravanjem da su okoliš i krajobraz uzeti u obzir u suglasju s gospodarskim, socijalnim i kulturnim razvitkom; (b) očuvanje obalnih područja na korist sadašnjih i budućih naraštaja; (c) osiguravanje održivog korištenja prirodnih resursa, posebice u odnosu na korištenje voda; (d) osiguravanje očuvanja cjelovitosti obalnih ekosustava, krajobraza i geomorfologije; (e) sprječavanje i/ili smanjivanje učinaka prirodnih rizika i posebno promjene klime koji mogu biti izazvani prirodnim djelovanjem ili ljudskim djelatnostima; (f) postizanje usklađenosti između javnih i privatnih inicijativa i svih odluka javnih vlasti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, a koje utječu na korištenje obalnog područja.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Protokola o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja kroz mjere 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3. i 3.2.2.</p>	
Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972)	
<p>Opis: Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine ima za cilj osigurati, koliko god je moguće, adekvatnu identifikaciju, zaštitu, očuvanje i prezentaciju svjetske baštine. Kulturna i prirodna baština svrstava se u neprocjenjiva i nezamjenjiva dobra, ne samo svake pojedine zemlje već i cjelokupnog čovječanstva. Gubitak bilo kojeg od tih dobara neprocjenjive vrijednosti zbog propadanja ili nestajanja, znači osiromašenje baštine svih naroda svijeta. Zemlje potpisnice obvezuju se osigurati identifikaciju, zaštitu, očuvanje, prezentaciju i prijenos na buduće generacije kulturne i prirodne baštine na svom teritoriju.</p> <p>Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine doprinosom sljedećim ciljevima:</p>	
<i>Ciljevi iz Konvencije o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
a) usvojiti opću politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice i da se zaštita te baštine integrira u programe općeg planiranja	3.1.1., 3.1.2.
b) uspostaviti, gdje takva usluga ne postoji, jednu ili više usluga usmjerenih na zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturne i prirodne baštine s prikladnim ljudskim kapacitetima i sredstvima za obavljanje njihove funkcije	3.1.1., 3.1.2.
Strategija „od polja do stola“ (2020)	
<p>Opis: Strategija „od polja do stola“ jedan je od ključnih dijelova Europskog zelenog plana kojim se utvrđuje kako Europu učiniti prvim klimatski neutralnim kontinentom do 2050. Strategija obuhvaća uvođenje velikih promjena u poljoprivredi koje za cilj imaju prelazak na održiv prehrambeni sustav koji mora osigurati dostatnu i raznovrsnu opskrbu ljudi sigurnom, hranjivom, cjenovno pristupačnom i održivom hranom u svakom trenutku pa tako i u kriznim vremenima kao što je koronakriza. Održiv prehrambeni sustav bit će ključan za ostvarivanje klimatskih i okolišnih ciljeva zelenog plana uz istodobno poboljšanje prihoda primarnih proizvođača čiji dohodak još uvijek zaostaje za dohotkom u drugim granama. U fokusu Strategije je izgradnja prehrambenog lanca koji donosi korist potrošačima, proizvođačima, klimi i okolišu.</p>	

Odnos PR Omiša s međunarodnim ugovorima i sporazumima relevantnim za PR Omiša

Potražnja za svježom i manje prerađenom hranom iz održivih izvora je u stalnom porastu, a u sadašnjoj krizi uzrokovanoj pandemijom potreba za kraćim lancima opskrbe postala je još izraženija. Veći izbor zdrave i održive prehrane pridonijet će poboljšanju zdravlja i kvalitete života potrošača te društvu pomoći da smanji troškove povezane sa zdravljem.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Strategije „od polja do stola“ doprinosom sljedećim ciljevima:

<i>Ciljevi iz Strategije „od polja do stola“:</i>	<i>Mjere iz PR Omiša:</i>
Osiguravanje održive proizvodnje hrane	2.2.1.
Osiguravanje sigurnosti opskrbe hranom	2.2.1.
Poticanje održivih praksi u sektoru prerade hrane, veleprodaje, maloprodaje, ugostiteljstva i usluga prehrane	2.2.1.

Nova strategija EU-a za šume do 2030. (2021)

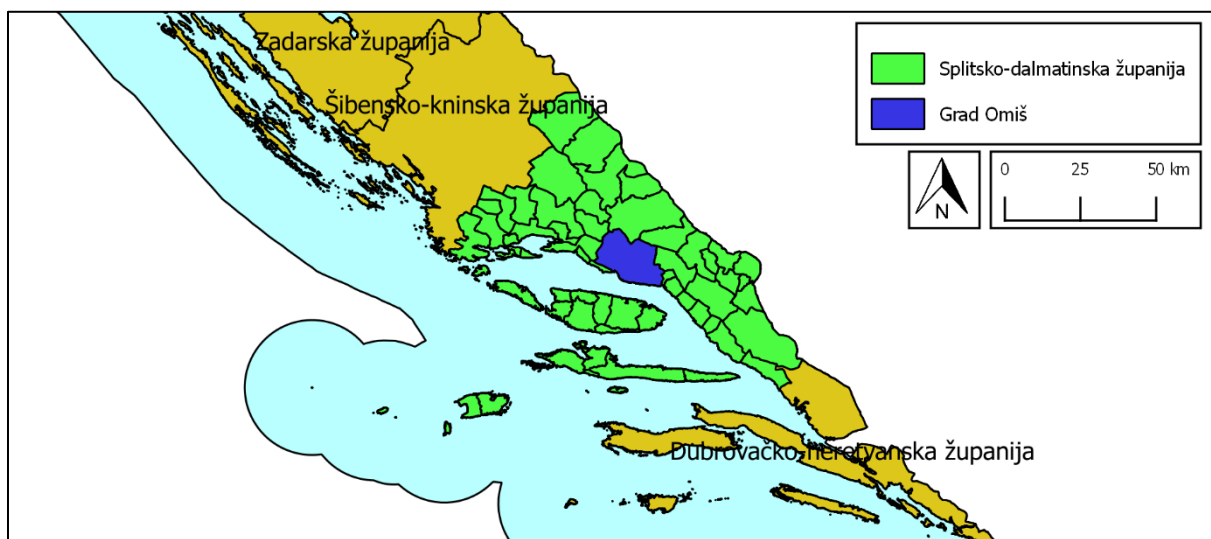
Prema Novoj strategiji EU-a za šume do 2030., koja je jedna od glavnih inicijativa u okviru europskog zelenog plana, fokus će biti na konkretna djelovanja za povećavanje površine i kvalitete šuma u EU-u te jačanje njihove zaštite, obnove i vitalnosti. Strategijom se obvezuje na strogu zaštitu prašuma i starih šuma, obnovu degradiranih šuma i osiguravanje da se njima gospodari na održiv način, s ciljem očuvanja usluge ekosustava koje šume pružaju i o kojima ovisi ljudsko društvo. U svrhu očuvanja bioraznolikosti i podrške u borbi protiv klimatskih promjena, Strategijom se promiče i gospodarenje šumama. U Strategiji je predviđen i razvoj programa plaćanja vlasnicima šuma i upraviteljima ako osiguravaju alternativne usluge ekosustava, npr. održavaju dijelove svojih šuma netaknutima.

Odnos s PR Omiša: PR Omiša pridonosi ostvarenju Nove strategije EU-a za šume kroz mjere 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.1. i 3.2.2.

3 Postojeće stanje okoliša

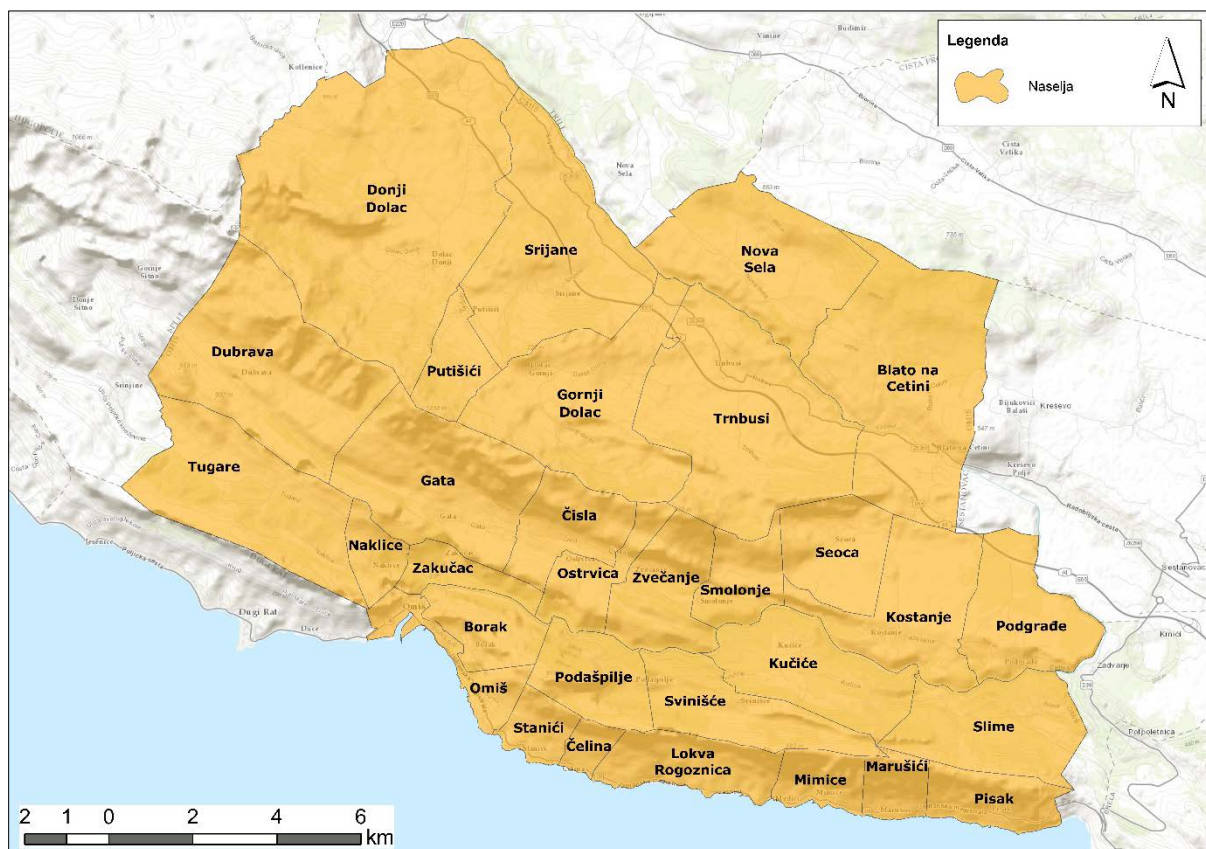
3.1 Prostorni obuhvat

Područje Grada Omiša obuhvaća prostor priobalnog i zaobalnog dijela Splitsko-dalmatinske županije (Slika 1). Prema uvjetno homogenoj (fizionomskoj) regionalizaciji Hrvatske Grad Omiš dio je srednjodalmatinskog priobalja, odnosno Poljičko-omiškog priobalja te valorizira položaj unutar Urbane Aglomeracije Split kao glavne nodalno-funkcionalne cjeline Dalmacije (Magaš, 2013). Smješten je na donjem toku rijeke Cetine, na dodiru Jadranskog mora i Dinarskog planinskog sustava.

Slika 1. Prostorni smještaj Grada Omiša

Prema administrativnoj podjeli teritorija na prostoru Grada nalazi se 31 naselje: Blato na Cetini, Borak, Čelina, Čišla, Donji Dolac, Dubrava, Gata, Gornji Dolac, Kostanje, Kučiće, Lokva Rogoznica, Marušići, Mimice, Naklice, Nova Sela, Omiš, Ostrvica, Pisak, Podašpilje, Podgrađe, Putišići, Seoca, Slime, Smolonje, Srijane, Stanići, Svinišće, Trnbusi, Tugare, Zakućac i Zvečanje (Slika 2). Grad graniči s Općinama Zadvarje i Šestanovac na istoku, Gradom Triljem i Općinom Cista Provo na sjeveru, Općinom Dugopolje i Gradom Splitom na zapadu, Općinom Dugi Rat na jugozapadu dok ga na moru Brački kanal odvaja od Općina Postira, Pučišća i Selca. Ukupna površina Grada Omiša iznosi 266,2 km².

Slika 2. Administrativno-teritorijalna podjela Grada Omiša

3.2 Geološka obilježja

Područje Grada Omiša dio je paleogeografskog-strukturnog pojasa Adrijatik ili Jadranska karbonatna platforma generalnog prostiranja sjeverozapad-jugoistok (Herak, 1986, 1991).

Geološka evolucija područja Grada Omiša započinje mirnom sedimentacijom u juri koja traje do kraja malma kada se aktualiziraju tektonski pokreti novokimerijske faze. U ovoj fazi već ranije tektonski predisponirane strukture Mosora i Biokova poprimaju karakter masiva. Do značajnijih strukturnih promjena dolazi tektonskim pokretima na prijelazu iz krede u tercijar (laramijsko boranje). Borane strukture tada doživljavaju maksimalnu evoluciju. Tijekom tercijara dolazi do intenzivnih strukturnih deformacija kada se razvijene bore sve više komprimiraju, prevrću i kidaju. Ovim pokretima donjoeocenske naslage su dovedene na površinu te su iznova preplavljene krajem srednjeg eocena. Ljuske i navlake formirane su u pirinejskoj fazi između gornjeg eocena i donjeg oligocena. Tada su formirane sve najvažnije strukturne jedinice. Neogenski tektonski pokreti prouzročili su samo radialna rasjedanja koja nisu bitno utjecala na strukturni sklop prostora.

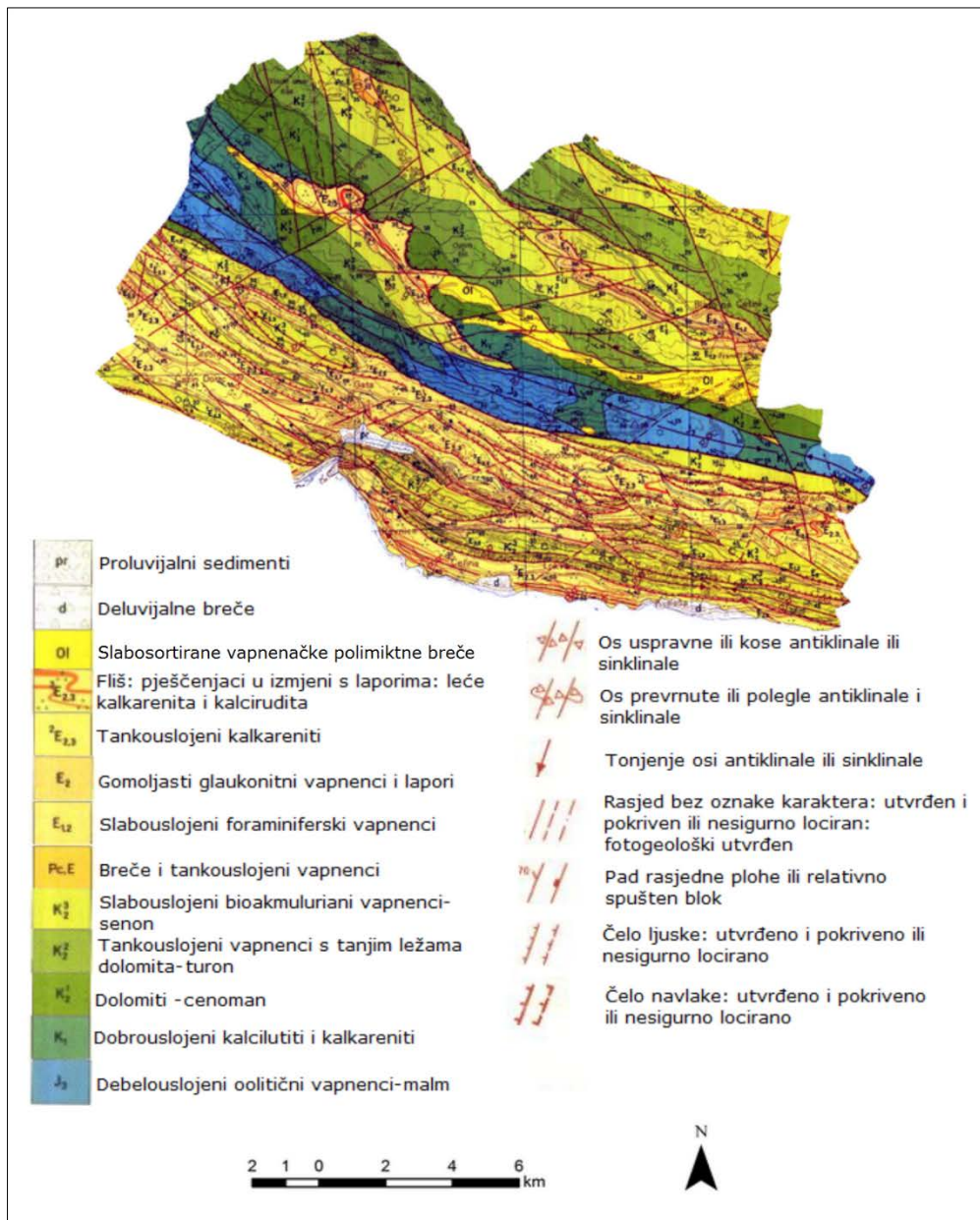
Prema karakteru i intenzitetu strukturnih promjena u nekom prostoru izdvajaju se tektonske jedinice, a područje Grada Omiša nalazi se u tektonskoj jedinici Tercijarnog sinklinorija kojem pripada priobalni pojas do čela ljuske Kozjaka, Mosora i Biokova. SI rub područja Grada Omiša nalazi se u tektonskoj jedinici Mezozojskog boranog kompleksa kojem pripada široko područje zaleđa od čela ljuske Kozjaka, Mosora i Biokova, do čela

navlake Jabuka-Aržano. Na prostoru Grada Omiša evidentirane su sljedeće strukture: Ljuska Dovanj, Ljuska Omiška Dinara, Čelo Ljuske Biokovo-Mosor, Ljuska Dicmo-Šestanovac i Ljuska Dicmo-Ugljane.

Najstarija kartirana jedinica J_3 sačinjena je od debelo uslojenih oolitičnih vapnenaca. Na Mosoru izgrađuju jezgru antiklinale dok su na Biokovu otkrivene. Najstariji član krede K_1 su bazalne vapnenačke breče koje su transgresivnom odnosu sa gornjom jurom. Nalazimo ih duž čitave transgresivne granice. Slabo uslojeni i gromadasti bioakumulirani vapnenci i dolomiti cenomana K^{1_2} transgresivno su položeni na donjoj kredi te ih duž transgresivne granice prate vapnenačke breče. Naslage turonske starosti, tanko uslojeni vapnenci s tanjim lećama dolomita (K^{2_2}) kontinuirano su rasprostranjene na vapnencima cenomana. Među svim krednim naslagama, najrasprostranjeniji su slabo uslojeni bioakumulirani vapnenci senona (K^{3_2}).

Paleogenski paket naslaga na području Grada Omiša zastupljen je s brečama i tanko uslojenim vapnencima, tzv. liburnijske naslage (Pc, E). Na liburnijskim naslagama kontinuirano slijede slabo uslojeni foraminiferski vapnenci ($E_{1,2}$). Na foraminiferskim vapnencima slijede laporoviti vapnenci s lećama lapora, koji u višim dijelovima prelaze u čiste lapore (E_2). Tanko uslojene kalkarenite ($^2E_{3,2}$) nalazimo u širokom području fliškog sinklinorija. Nakon njih nastavlja se fliš ($^3E_{2,3}$) koji je najmlađi predstavnik tercijarnih sedimentata širokog područja sinklinorija. Na zapadnim padinama Debelog Brda te u nastavku prema JZ nalaze se slabo sortirane vapnenačke polimiktne breče (Ol).

Od kvartarnih naslaga na području Grada Omiša javljaju se pleistocenske deluvijalne breče (d) koje se javljaju na dva mjesta uz obalu. Najmlađe kvartarne tvorevine (holocenske) su proluvijalni sedimenti (pr) a predstavljene su proluvijalnim pješčano-muljevitim materijalom s primjesom šljunka na ušću rijeke Cetine kod Omiša. Na slici u nastavku (Slika 3) dana je geološka karta Grada Omiša.

Slika 3. Geološka karta Grada Omiša (Osnovna geološka karta 1:100.000)

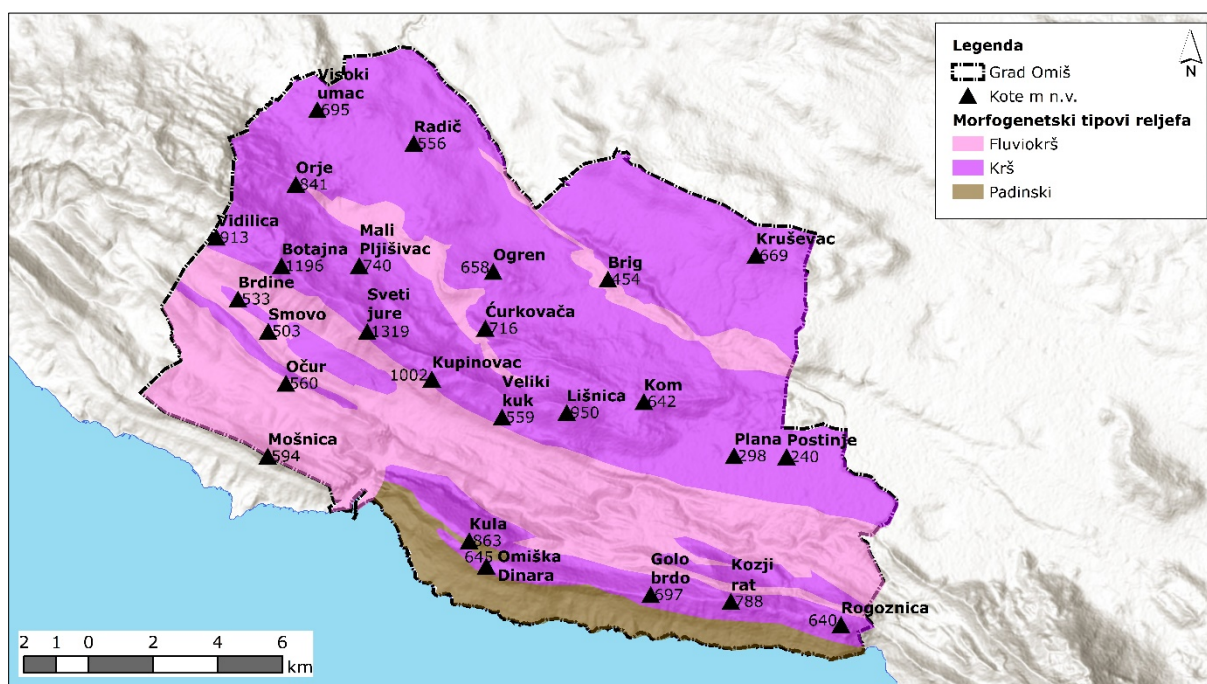
3.3 Geomorfološka obilježja i georaznolikost

Područje Grada dio je mikrogeomorfološke regije Gorski hrbat Mosora s podgorjem i gorskom gredom Omiške Dinare koje je izgrađeno od karbonata i klastičnih naslaga mezozojske i kenozojske starosti (Bognar, 2001). Na području Grada izdvajaju se tri morfogenetska tipa reljefa (krški, fluviokrški i padinski). Izdvajaju se i tri litostratigrafske jedinice: fliš, slabouslojeni vapnenci i breče s fragmentima foraminiferskog vapnenca.

Kretanje Jadranske mikroploče i s druge strane rezistencija Dinarida uzrokovali su nastanak velike tranzicijske zone između Jadranske mikroploče i Dinarida. Upravo na kontaktu

tranzicijske zone i Dinarida je smješten Grad Omiš čijim se teritorijem proteže rasjed Mosor-Biokovo.

Reljef na području Grada je sukladan strukturnim elementima, stoga se izdvajaju krški priobalni hrptovi Mosora i Omiške Dinare, u zaleđu vapnenačko-dolomitno pobrđe s manjim krškim depresijama i prostrana obalna fliška zona potopljena za vrijeme postglacijalne transgresije mora. Glavni smjer pružanja orografskih elemenata je u poremećenom Dinarskom smjeru ili tzv. hvarskom smjeru pružanja reljefa (sjeverozapad-jugoistok). Najviši dijelovi Grada nalaze se na zapadnom dijelu gdje je smješten hrbat Mosora s najvišim vrhom Sv. Jure 1.319 m n.v. Na slici u nastavku (Slika 4) prikazani su najviši vrhovi i morfofenetski tipovi reljefa na području Grada.

Slika 4. Vrhovi (m n.v.) i morfofenetski tipovi reljefa na području Grada Omiša

Obala Grada Omiša oblikovana je marinskim, padinskim i eolskim procesima na fliškoj podlozi i mjestimično pleistocenskim brečama te ju karakterizira mala razvedenost i velik broj žala. Žala Omiške obale oblikovana su u plavinskome materijalu potopljenih jaruga koji je nasljeđe postglacijalne transgresije, tijekom koje je more unazadno guralo sedimente (Rajčić, Faivre, Buzjak). Također je bitno naglasiti da je od svih abiotičkih elemenata obala najugroženiji element. Posebno su ugrožena žala podno Omiške Dinare na kojima je antropogenim djelovanjem poremećena dinamika akumulacije materijala (prihrane) te ugroženost od porasta relativne morske razine. Spomenuta žala ujedno su i jedan od najvrjednijih resursa Grada Omiša u kupališnom turizmu.

Od ostalih elemenata georaznolikosti važno je spomenuti planinske hrptove Omiške Dinare i Mosora te njihove disecirane padine koji su ujedno najviša područja i područja najveće vertikalne raščlanjenosti reljefa. Izuzetno vrijedan abiotički element prostora koji je uz

obalu druga okosnica razvoja Grada jest kanjon rijeke Cetine te probojnica rijeke Cetine s ušćem.

Obalno područje

Između obalne crte i prve reljefne pregrade koju čini masiv Omiške Dinare je usko obalno područje, karakterizirano strmim padinama koje se uzdižu neposredno od mora. Obalno područje pruža se paralelno s planinskim grebenima u zaleđu. Obala je slabo razvedena, koeficijent razvedenosti iznosi 1,23 (koeficijent razvedenosti Splitsko-dalmatinske županije iznosi 2,0, a ukupne obale Republike Hrvatske 3,5). More uz obalu je plitko sa šljunčanim i pješčanim plažama, a dubina se povećava od zapada prema istoku. Zapadni dio primorja je zbog velikih nanosa rijeke Cetine plići od istočnog dijela.

Srednja Poljica

Neposredno uz morsku obalu izdižu se vapnenački grebeni Primorske kose (Mošnica) i Omiške Dinare, koji su u svojim najvišim dijelovima jako strmi, gotovo vertikalni. Između ove prve reljefne pregrade i planinskog masiva Mosor nalazi se sinklinala Srednjih Poljica s nekoliko fliških udolina, koje su međusobno razdvojene vapnenačkim pregradama u obliku manjih uzvišenja. Na području Srednjih Poljica, u prilično uskoj dolini usječen je donji tok rijeke Cetine. Sjeverno od relativno uskih fliških udolina srednje poljičke sinklinale izdiže se planinski masiv Mosora, a sjeveroistočno i istočno prostire se Kostanjsko krška zaravan.

Zamosorje

U sastavu Grada Omiša nalazi se središnji i istočni dio Mosora. U Zamosorju prevladavaju krški vapnenački predjeli s uzvišenjima od 400 do 650 m nešto blažih padina, i s nekoliko manjih krških polja. Ovom prostoru funkcionalno pripada i dio vapnenačke zaravni s lijeve strane Cetine oko Novih Sela.

Nova Sela – Blato na Cetini

Na lijevoj obali Cetine kod Novih Sela prostire se manja krška visoravan. Kod Blata dolina Cetine je nešto proširena i prekrivena nanosima rijeke na kojima su nastala dobra poljoprivredna tla. Južno od Blata na Cetini, na nadmorskoj visini od oko 250 m nalazi se prostrana krška zaravan koja seže sve od Seoca u podnožju Mosora do kanjona rijeke Cetine. Na tom dijelu rijeka Cetina je usjekla duboki kanjon iz kojeg se kod Zadvarja probija u usku dolinu donjeg toka rušeći se preko dva vertikalna odsjeka od 16 i 48 m, praveći vodopad Malu i veliku Gubavicu. Ovaj kraj ima slične reljefne karakteristike kao i Zamosorje.

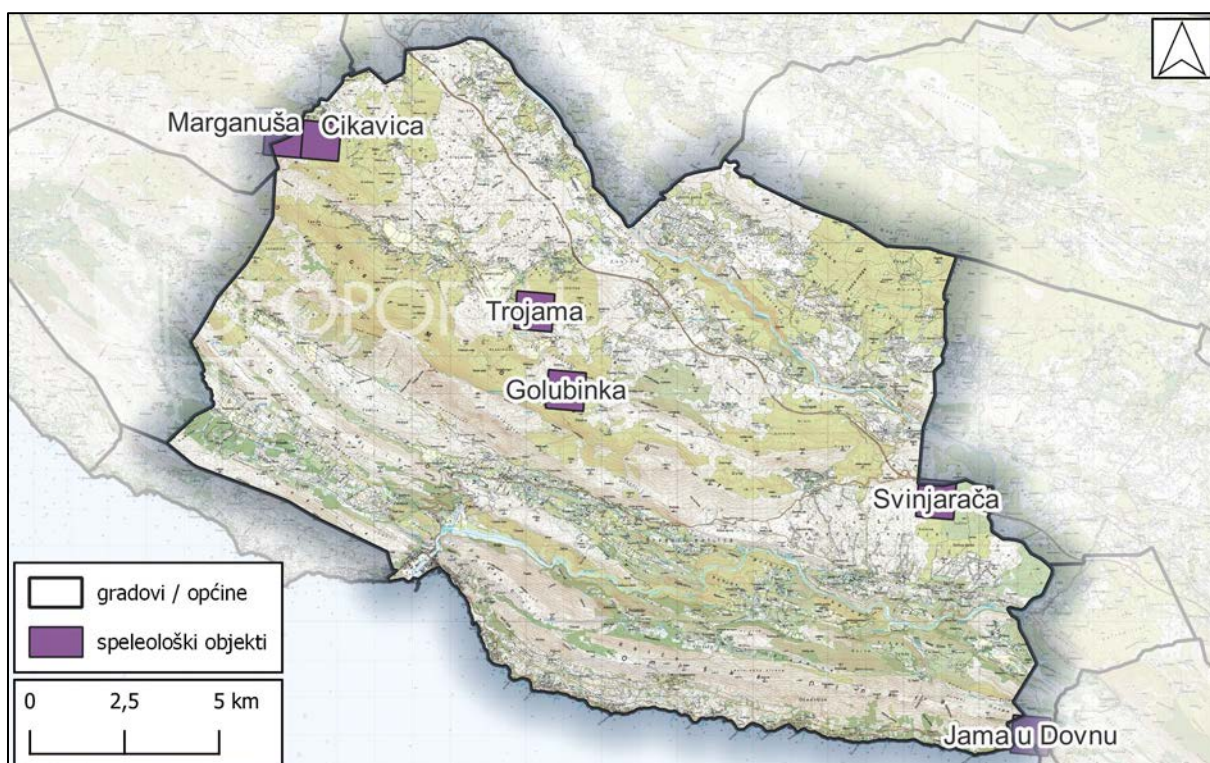
3.3.1 Speleološki objekti

Za speleološke objekte na razini RH izrađuje se Katastar speleoloških objekata te je isti dostupan u sklopu Informacijskog sustava zaštite prirode (Bioportal). Prema Katastru speleoloških objekata na području Grada Omiša registrirano je 6 speleoloških objekata, od čega je 5 jama i 1 špilja. Popis speleoloških objekata i njihov smještaj u prostoru dani su u tablici i na slici u nastavku (Tablica 21 i Slika 5).

Katastar speleoloških objekata RH sadrži i pregled divljih deponija u speleološkim objektima. U vrijeme izrade ove studije na području Grada Omiša nisu bili zabilježeni divlji deponiji otpada u speleološkim objektima.

Tablica 21. Popis speleoloških objekata na području Grada Omiša

katastarski broj	ime objekta	godina unosa	vrsta objekta
HR03109	Svinjarača	2020.	jama
HR03283	Jama u Dovnu	2020.	jama
HR00875	Trojama	2016.	špilja
HR02302	Marganuša	2018.	jama
HR02329	Cikavica	2018.	jama
HR02369	Golubinka	2018.	jama

Slika 5. Speleološki objekti na području Grada Omiša

3.3.2 Postojeći problemi

Prijetnje georazolikosti mogu se podijeliti na prirodne i antropogene (Gray, 2004). Prirodne prije svega proizlaze iz klimatskih promjena i posljedičnog podizanja morske razine kojom bi moglo doći do potapanja vrijednih geolokaliteta u obalnom i otočnom području. Antropogene prijetnje proizlaze iz nedostatnog vrednovanja i zaštite georazolikosti od strane nadležnih tijela, nepriličnog odnosa stanovništva prema okolišu te neprikladnog ponašanja turista.

Iako je sustav zaštite prirode u Hrvatskoj relativno dobro razrađen te postoji podrška kroz prateće institucije, zakonske i provedbene dokumente, inventarizacija georazolikosti, ali i zaštita i očuvanje geobaštine, još uvijek zaostaju za očuvanjem biorazolikosti. Georazolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georazolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje.

Ljudsko djelovanje predstavlja jednu od najvećih prijetnji georazolikosti svojim namjernim ili nenamjernim djelovanjem. Eksploatacijom mineralnih sirovina otvaraju se značajni profili koji geolozima daju nova saznanja i spoznaje o postanku stijena i procesima koji su se odvijali tijekom Zemljine prošlosti, dok se s druge strane eksploatacijom nepovratno gube vrijedna područja. Širenje građevinskih područja, ilegalna gradnja te izgradnja prometnica dovode do narušavanja prirodnog izgleda krajobraza, geomorfoloških procesa ali i vrijednih nezaštićenih izdanka te potiču i aktivaciju prirodnih procesa poput klizišta koji predstavljaju opasnost za ljude i okolinu. Prijetnju georazolikosti također stvaraju i neodgovorno sakupljanje i namjerno uništavanje fosila i minerala što se posebice ističe u speleološkim objektima. Turizam je pritom osobito rizična aktivnost koja uključuje posredne prijetnje poput odlamanja stijena i minerala, uređivanja prirodnih plaža, trasiranja pješačkih staza itd., a neke od neposrednih su linijska erozija na stazama, pojačano trošenje stijena zbog površinskog oštećivanja, pojačana abrazija, kompakcija tla gaženjem itd.

Točkasti lokacijski pristup inventarizaciji i zaštiti speleoloških objekata predstavlja osobitu prijetnju njihovom dugoročnom očuvanju budući da se ne uzimaju u obzir njihove stvarne dimenzije te je stoga predviđena zaštita najčešće ograničena isključivo na ulaze i izlaze iz speleoloških objekata. Naime, specifičnost je podzemnih krških oblika u često nepredvidivom prostornom pružanju u horizontalnoj i vertikalnoj dimenziji. Na reljefnoj površini vidljiv je jedino ulaz i/ili izlaz iz speleološkog objekta dok su podzemne šupljine teško vidljive i često teško dostupne. Speleološki objekti uvjetno se dijele prema položaju i nagibu kanala na špilje i jame. Špilje su horizontalni i kanali manjih nagiba dok su jame vertikalni i strmi kanali. U prirodi su speleološki objekti najčešće sastavljeni od niza horizontalnih i vertikalnih kanala koji se protežu u sve tri prostorne dimenzije.

U tom smislu položaj ulaza/izlaza speleološkog objekta na reljefnoj površini ne daje podatak o pružanju cjelokupnog speleološkog objekta zbog čega eventualno nepostojanje ulaza/izlaza u istraživanom području ne isključuje postojanje speleoloških objekata u krškom podzemlju. Iako Katastar speleoloških objekata kojeg održava Zavod za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a speleološke objekte prikazuje površinskim bufferima, stvarno pružanje speleoloških objekata, osobito špilja koje imaju izraženu horizontalnu dimenziju,

iz katastra nije poznato zbog čega može biti teško procijeniti površinske pritiske na speleološke objekte. Takvi su pritisci mogući kad pri procjeđivanju vode iz poljoprivrednih i drugih površina te odlagališta otpada onečišćujuće tvari mogu dospjeti u speleološke objekte i tokovima vode u njima se transportirati kroz krško podzemlje i ugroziti ekosustave koji su se u tim speleološkim objektima ili na njihovim izlazima (izvori/vrela) razvili.

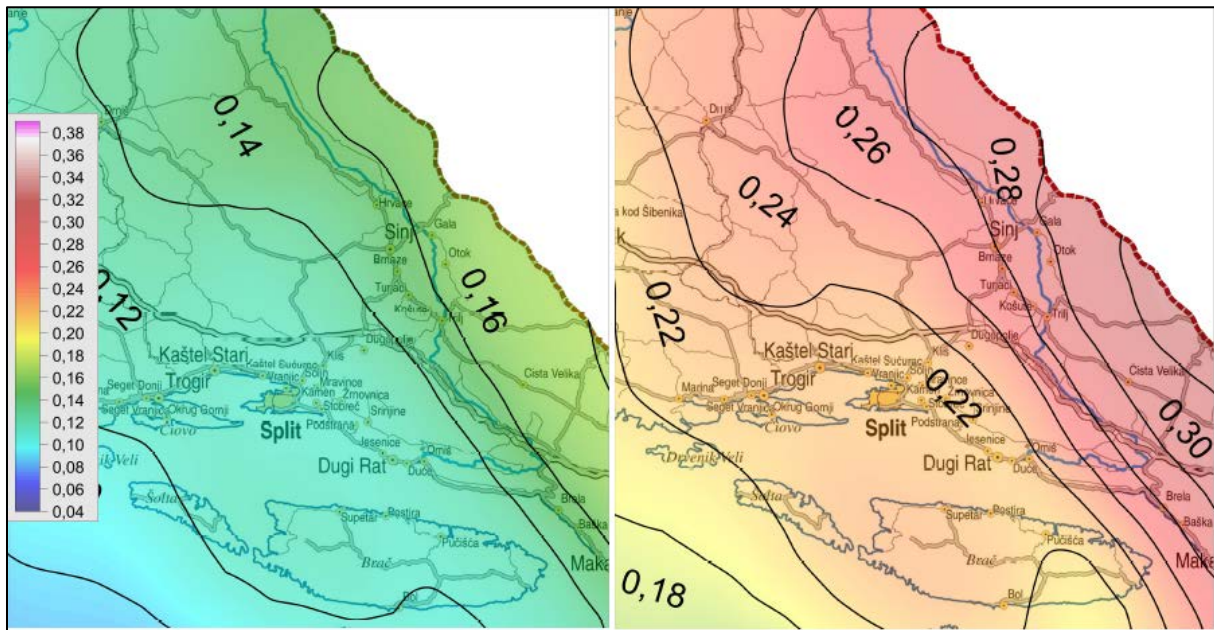
Geomorfološki spomenik prirode Ruskamen proglašen je 1968. godine. Ruskamen je jedna soliterna stijena smještena u naselju Lokva Rogoznica. Omišku obalnu zonu čini fliška serija sedimentata sastavljena od lapora, pješčenjaka i mjestimično vapnenaca. Uslijed djelovanja vode i vjetra, na koje su vapnenci na tom području otporniji od okolnih stijena, nastali su vrlo slikoviti oblici. Prema Izvješću Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije „More i krš“ o ostvarivanju godišnjeg Programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja za 2019. godinu, s Prijedlogom zaključka o prihvaćanju (2020), Ruskamen je uništen divljom izgradnjom i navedeni lokalitet je uklonjen iz Upisnika zaštićenih područja.

3.3.3 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu nedovoljne inventarizacije i valorizacije georaznolikosti i geobaštine te negativnih utjecaja ljudskih aktivnosti na iste.

3.4 Seizmološka obilježja

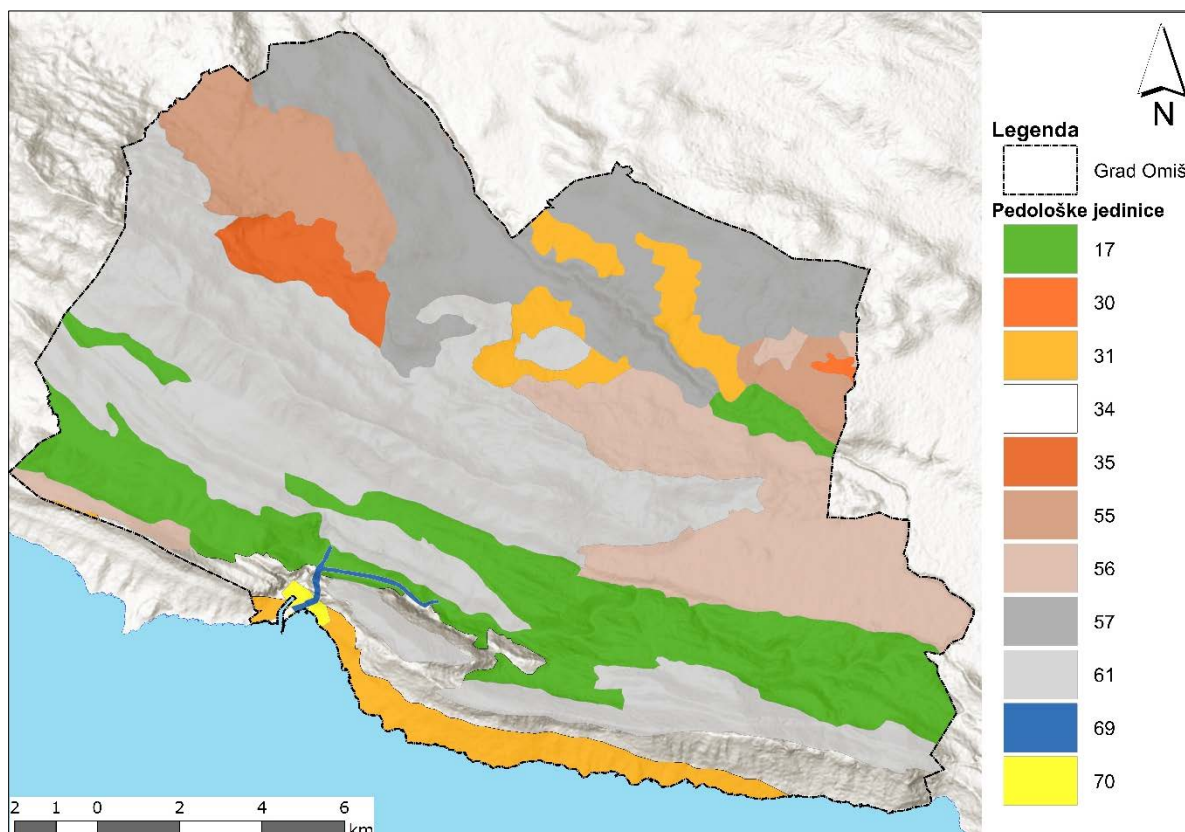
Na slici u nastavku (Slika 6) prikazani su isječci iz karata potresnih područja Hrvatske (Herak, Geofizički Zavod PMF, Zagreb, 2011.). Kartama su prikazana potresom prouzročena horizontalna poredbena vršna ubrzanja (agR) površine temeljnog tla tipa A čiji se premašaj tijekom bilo kojih $t = 50$ godina, odnosno $t = 10$ godina očekuje s vjerojatnošću od $p = 10\%$. Za povratni period od 95 godina na području Grada može se očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti od 0,14 g ljestvice dok se za povratni period od 475 godina na području Grada može očekivati potres koji će prouzročiti akceleraciju vrijednosti do 0,28 g. Na temelju navedenih podataka možemo zaključiti da se Grad Omiš nalazi na području srednje potresne opasnosti.

Slika 6. Potresna opasnost za povratno razdoblje: 95 godina (lijevo), 475 godina (desno)

3.5 Pedološka obilježja

Prema Namjenskoj pedološkoj karti Republike Hrvatske, na području Grada nalazi se 11 kartiranih jedinica tala (Slika 7, Tablica 22). Prevladavaju izrazito kamenita tla koja su trajno nepovoljna za obradu. Tla povoljna za obradu su rasprostranjena na vrlo malim površinama, najrasprostranjenija je rendzina na laporu (flišu) ili mekim vapnencima koja se nalazi na južnim padinama Mosora te u zaleđu Omiške Dinare prateći tok rijeke Cetine te blaže nagibe. Antropogena tla na kršu pojavljuju se samo na jednom mjestu, na istočnoj granici Grada. Antropogena tla fliških i krških sinklinala i koluvija rasprostranjena su u sjevernom dijelu Grada u blizini toka rijeke Cetine na području manje energije reljefa u negativnim geomorfološkim oblicima, sinklinalama.

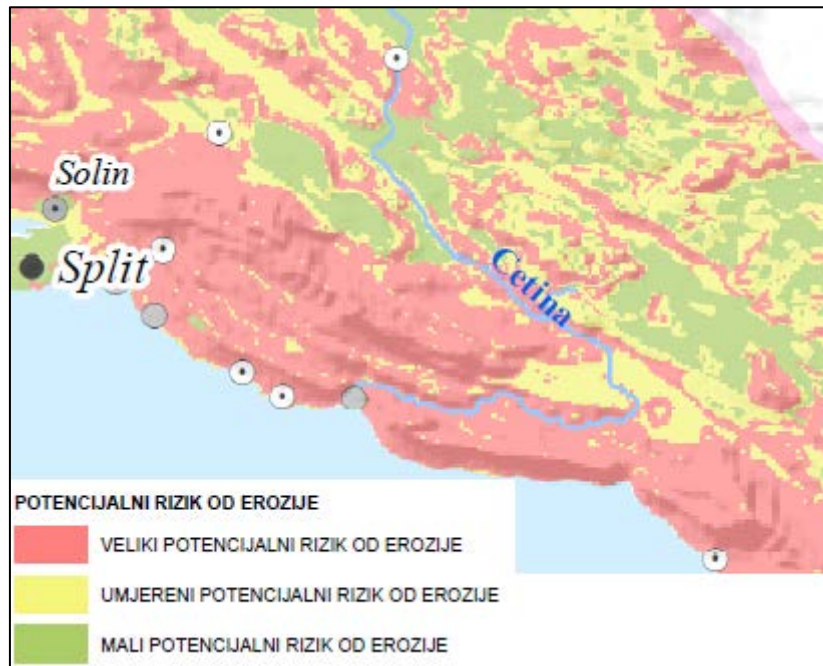
Slika 7. Pedološke jedinice na području Grada Omiša (Namjenska pedološka karta Hrvatske 1:300.000)

Tablica 22. Kartirane pedološke jedinice na području Grada Omiša

broj	sastav i struktura		ograničenja	povoljnost
	dominantna	ostale jedinice tla		
17	Rendzina na laporu (flišu) ili mekim vapnencima	Rigolana tla vinograda, Sirozem silikatno karbonatni, Lesivirano na laporu ili praporu, Močvarno glejno, Eutrično smeđe	<ul style="list-style-type: none"> - nagib veći od 15% i/ili 30% - dubina tla manja od 60 cm - slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja 	S-3 tla marginalne pogodnosti za obradu
30	Antropogena tla na kršu	Smeđa tla na vapnencu i dolomitu, Crvenice, Crnica vapnenačko dolomitna, Kolvuj	<ul style="list-style-type: none"> - više od 50% kamenog skeleta - dubina tla manja od 60 cm - umjerena osjetljivost na kemijska onečišćenja 	S-3 tla marginalne pogodnosti za obradu
31	Antropogena tla fliških i krških sinklinala i kolvujija	Rendzina na flišu (laporu), Sirozem silikatno karbonatni, Močvarno glejno, Pseudoglej, Kolvuj	<ul style="list-style-type: none"> - manje od 50% kamenog skeleta - umjerena osjetljivost na kemijska onečišćenja 	S-3 tla marginalne pogodnosti za obradu

broj	sastav i struktura		ograničenja	povoljnost
	dominantna	ostale jedinice tla		
34	Koluvij s prevagom detritusa stijena	Kamenjar, Rendzina, Smeđe na vapnencu, Crnica vapnenačko dolomitna	<ul style="list-style-type: none"> - više od 50% kamene faze - izrazita osjetljivost na kemijska onečišćenja 	N-2 tla trajno nepogodna za obradu
35	Rendzina na šljunku	Kambična tla, Antropogena tla, Kamenjar, Koluvij	<ul style="list-style-type: none"> - manje od 50% kamene faze - dubina tla manja od 60 cm - slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja 	N-2 tla trajno nepogodna za obradu
55	Crvenica plitka i srednje duboka	Smeđe tlo na vapnencu, Crnica vapnenačko dolomitna, Antropogena tla	<ul style="list-style-type: none"> - više od 50% kamene faze - dubina tla manja od 60 cm - slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja 	N-2 tla trajno nepogodna za obradu
56	Smeđe na vapnencu	Crnica vapnenačko dolomitna, Rendzina, Lesivirano na vapnencu, Crvenica, Rigolana tla krša, Eutrično smeđe, Sirozem na laporu	<ul style="list-style-type: none"> - više od 50% kamene faze - nagib veći od 15% i/ili 30% - slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja 	N-2 tla trajno nepogodna za obradu
57	Smeđe na vapnencu	Crvenica tipična i lesivirana, Crnica vapnenačko dolomitna, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu Kamenjar Rigolano	<ul style="list-style-type: none"> - više od 50% kamene faze - nagib veći od 15% i/ili 30% - slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja 	N-2 tla trajno nepogodna za obradu
61	Crnica vapnenačko dolomitna	Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu, Rendzina na trošini vapnenca, Lesivirano na vapnencu i dolomitu	<ul style="list-style-type: none"> - više od 50% kamene faze - dubina tla manja od 30 cm - slaba osjetljivost na kemijska onečišćenja 	N-2 tla trajno nepogodna za obradu
69	Vodene površine (rijeke, jezera, ribnjaci)			
70	Veća naselja			

Prema Karti potencijalnog rizika od erozije (Hrvatske vode, 2019) (Slika 8), područje Grada najvećim dijelom karakterizira velik potencijalni rizik od erozije. Umjeren potencijalni rizik od erozije prisutan je na istočnom dijelu Grada.

Slika 8. Potencijalni rizik od erozije (Hrvatske vode, 2019)

3.5.1 Postojeći okolišni problemi

Na razini Republike Hrvatske, kao i na razini jedinica lokalne i regionalne samouprave ne postoje sustavna praćenja oštećenja tala. Pod pojmom oštećenja smatra se stupanj narušavanja njegovih osobina u odnosu prema prirodno stvorenim pedogenetičkim uvjetima. Upravo zbog izostanka sustavnog praćenja (monitoringa) stanja oštećenosti tala nije moguće dati detaljan kvantitativni opis stanja tla. Negativne učinke na tlo na području Grada Omiša, kao i u drugim urbaniziranim područjima, imaju divlja odlagališta otpada, sve veće potrebe za građevinskim zemljištem i ispuštanje otpadnih tvari. Na području Grada nema nalazišta metalnih i nemetalnih mineralnih sirovina čija bi eksploatacija mogla uzrokovati teže onečišćenje tla.

Najveći prirodni rizici na području Grada Omiša vezani su uz padinske procese tj. urušavanje i odrone koji se javljaju usred jakih kiša. Prema procjeni ovi procesi trenutno mogu ugroziti 2.000 stanovnika posebice dijelova u starom dijelu Omiša (lijeva obala Cetine), stare gradske jezgre te lokaliteta na desnoj obali Cetine (Smokvica, Točilo, Peovo, Sv. Mihovil, Baučići i Preko). Osim odrona, kao rizik se javljaju i klizišta koja mogu ugroziti normalno odvijanje prometa, posebice na dionicama D70 (Omiš-Gata-Blato), D8 (Omiš-Dupci) i Ž6166 (Omiš-Kučiče).

Prema pregledniku ELOO (Evidencija lokacija odbačenog otpada) kojeg vodi MINGOR u vrijeme izrade ove studije bilo je 25 prijava lokacija odbačenog otpada i 12 aktivnih lokacija odbačenog otpada.

3.5.2 **Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša**

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu degradacije tla urbanizacijom i ilegalnim odlagalištima otpada.

3.6 **Hidrološka i hidrogeološka obilježja**

Na prostoru Grada izmjenjuju se dvije vrste naslaga (fliš i karbonati) na kojima su razvijena tri morfo-genetska tipa reljefa: krš, fluvio-krš i padinski reljef. Značajka krškog okoliša je ujedno i podzemno otjecanje voda te nepostojanje površinske hidrografske mreže. Fluvio-krški prostor karakteriziran je površinskim otjecanjem i razvijenom površinskom hidrografskom mrežom. Područje na kojem prevladavaju padinski procesi nalazi se neposredno uz obalu te je u ovom slučaju bezvodno, mjestimice ispresijecano jarugama i vododerinama u kojima se javljaju povremeni vodotoci, koji su uvjetovani velikom količinom oborina i vodonepropusnom podlogom. Na području Grada Omiša dominira rijeka Cetina koja se na području Grada ulijeva u Jadransko more te tvori veliko ušće.

3.6.1 **Površinske vode**

Elementi za određivanje stanja površinskih voda određeni su Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 96/19, 20/23). Konačno stanje površinskih voda određuje se temeljem ocjene ekološkog stanja (potencijala) i kemijskog stanja. Pokazatelji za ocjenu ekološkog stanja (potencijala) dalje se dijele na biološke elemente kakvoće, fizikalno-kemijske pokazatelje, specifične onečišćujuće tvari te hidromorfološke elemente.

Prema podacima Hrvatskih voda i Planu upravljanja vodnim područjima do 2027. godine (2023), na području Grada nalazi se 30 površinskih vodnih tijela, od čega su 3 izmijenjene tekućice, 4 umjetne tekućice i 23 prirodne tekućice. U tablici u nastavku (Tablica 23) prikazani su podaci o prirodnim površinskim vodnim tijelima na području Grada. Iz navedenih podataka može se vidjeti kako je samo 9 vodnih tijela u najmanje dobrom stanju (30%) – 2 su u dobrom stanju (6,7%) i 7 u vrlo dobrom (23,3%). Zabrinjavajuće je što su 4 vodna tijela umjerenog stanja (13,3%), 1 lošeg stanja (3,3%) i čak 9 vrlo lošeg stanja (30%). Kemijsko stanje 3 vodna tijela nije dobro, od čega samo za 1 vodno tijelo kemijsko stanje utječe na ukupnu ocjenu stanja, što znači da ekološko stanje 96,7% vodnih tijela definira njihovu konačnu ocjenu.

U sljedećoj tablici (Tablica 24) prikazani su podaci o umjetnim i izmijenjenim površinskim vodnim tijelima na području Grada. Iz danih podataka može se vidjeti kako su samo 2 vodna tijela u dobrom stanju, dok su 2 umjerenog stanja, 1 lošeg i 2 vrlo lošeg. Kemijsko stanje svih umjetnih i izmijenjenih površinskih vodnih tijela je dobro što znači da ekološki potencijal definira njihovu konačnu ocjenu.

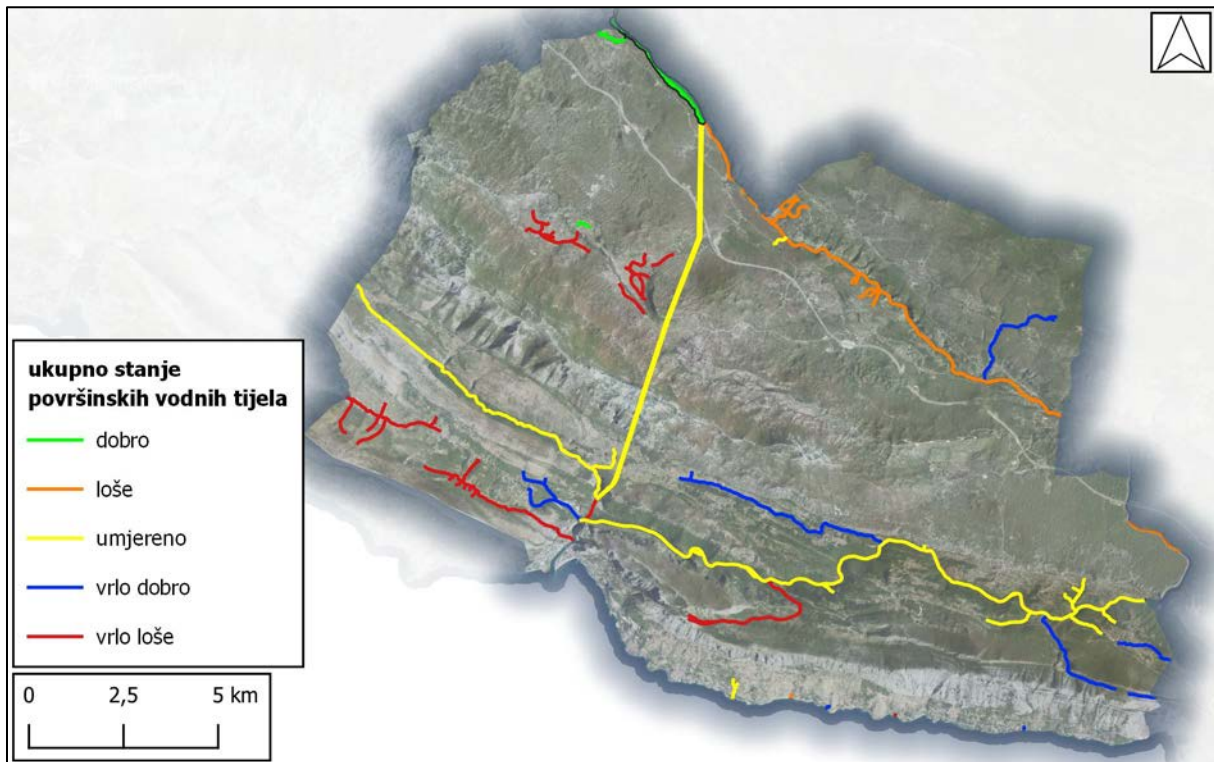
Na slici u nastavku (Slika 9) prikazan je smještaj površinskih vodnih tijela i njihova ukupna ocjena.

Tablica 23. Stanje prirodnih površinskih vodnih tijela na području Grada

šifra	naziv	ukupno stanje	ekološko stanje	kemijsko stanje
JKR00002_000918	Cetina	umjereno	umjereno	nije dobro
JKR00174_000000	Smova	umjereno	umjereno	dobro
JKR00226_005210	Veliki p.	vrlo loše	vrlo loše	nije dobro
JKR00274_000000	Čikeševac	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR00318_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR00397_000000	Drinak	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR00407_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR00448_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR00471_000000	-	dobro	dobro	dobro
JKR00555_000035	Lisičina	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR00563_000000	Vučja draga	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR00701_000000	-	umjereno	vrlo dobro	nije dobro
JKR00793_000000	Tadića p.	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR01234_000058	Furnaša	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR01649_000129	Ljuta draga	dobro	dobro	dobro
JKR02039_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR03397_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR03434_000000	-	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR03762_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro
JKR03998_000000	-	loše	loše	dobro
JKR04438_000000	Čeline bujica	umjereno	umjereno	dobro
JKR07002_000000	-	vrlo dobro	vrlo dobro	dobro
JKR07064_000000	-	vrlo loše	vrlo loše	dobro

Tablica 24. Stanje umjetnih i izmijenjenih površinskih vodnih tijela na području Grada

šifra	naziv	ukupno stanje	ekološki potencijal	kemijsko stanje
JKR00002_018979	Cetina	vrlo loše	vrlo loš	dobro
JKR00002_020855	Cetina	loše	loš	dobro
JKR00003_000000	Odvodni kanal HE Zakučac	vrlo loše	vrlo loš	dobro
JKR00003_000756	Desni dovodni tunel HE Zakučac	umjereno	umjeren	dobro
JKR00003_011190	akumulacija komp. bazen Prančevići	dobro	dobar i bolji	dobro
JKR00004_000000	Lijevi dovodni tunel HE Zakučac	umjereno	umjeren	dobro
JKR00048_000000	Odvodni kanal HE Kraljevac	dobro	dobar i bolji	dobro

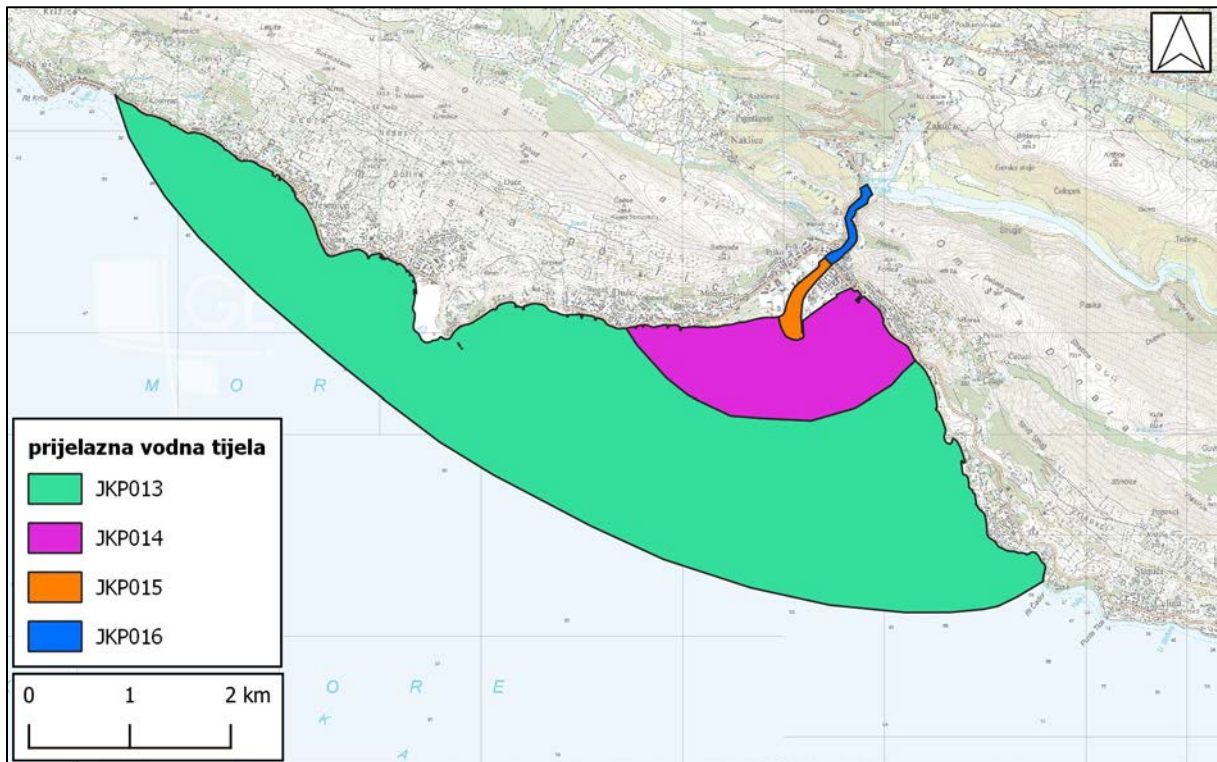

Slika 9. Površinska vodna tijela na području Grada Omiša i njihovo ukupno stanje

3.6.2 Prijelazna vodna tijela

Prijelazne vode su kopnene vode u blizini ušća u more, koje su djelomično slane uslijed blizine priobalnih voda, ali se nalaze pod znatnim utjecajem slatkovodnih. Uredbom o standardu kakvoće voda (NN 96/19, 20/23) propisane su normativne definicije kategorija ekološkog stanja prijelaznih voda prema biološkim, osnovnim fizikalno-kemijskim i hidromorfološkim elementima.

Na području Grada nalaze se 4 prijelazna vodna tijela, sva vezana uz ušće rijeke Cetine (JKP013, JKP014, JKP015 i JKP016). Ukupno stanje svih prijelaznih vodnih tijela ocijenjeno je kao umjereno. Iako je ekološko stanje svih prijelaznih vodnih tijela ocijenjeno kao dobro, razlog za umjerenu ukupnu ocjenu je kemijsko stanje, za koje je kod svih prijelaznih vodnih tijela ocijenjeno da nije postignuto dobro stanje. Na slici u nastavku (Slika 10) prikazan je smještaj prijelaznih vodnih tijela.

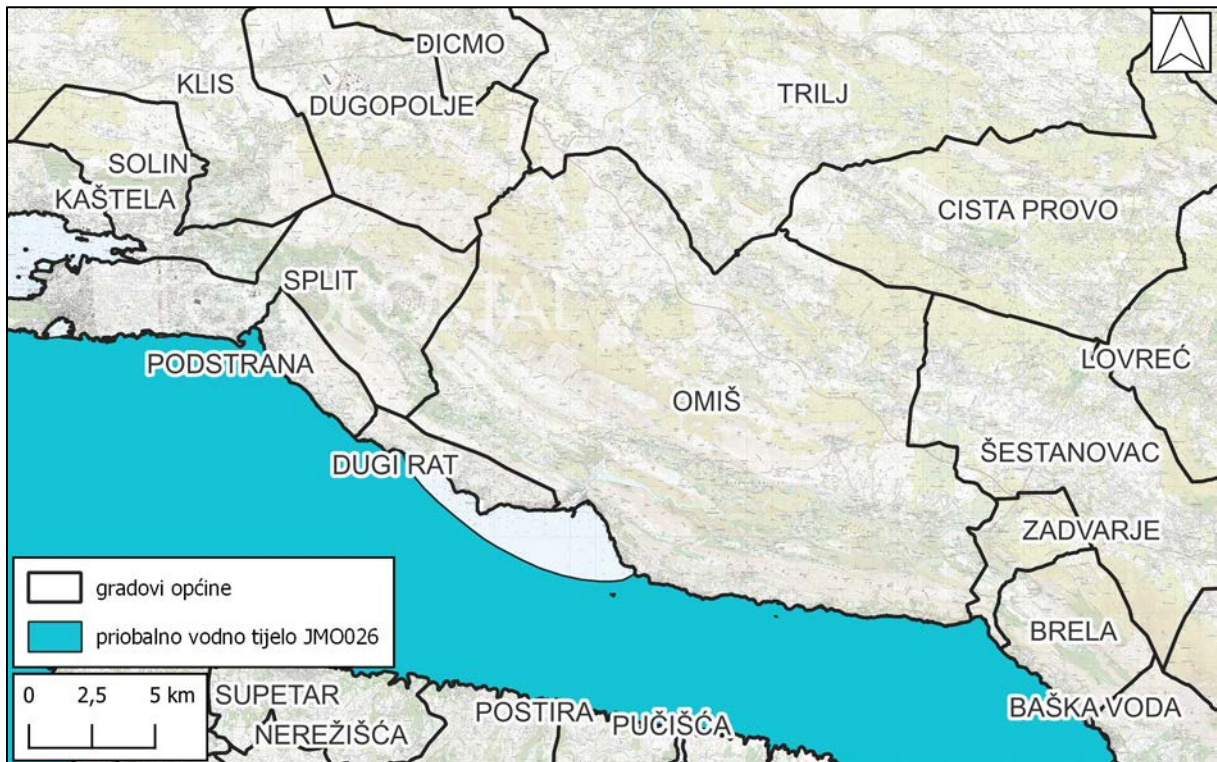

Slika 10. Prijelazna vodna tijela na području Grada Omiša

3.6.3 Priobalna vodna tijela

Priobalne vode su površinske vode unutar crte udaljene jednu nautičku milju od polazne crte od koje se mjeri širina voda teritorijalnog mora u smjeru pučine, a u smjeru kopna protežu se do vanjske granice prijelaznih voda.

Prema podacima Hrvatskih voda i Planu upravljanja vodnim područjima do 2027. godine (2023), na području Grada nalazi se 1 priobalno vodno tijelo (JMO026 Splitski i Bracki kanal). Iako je ekološko stanje ocijenjeno kao dobro, razlog za umjerenu ukupnu ocjenu je kemijsko stanje, za koje je ocijenjeno da nije postignuto dobro stanje. Na slici u nastavku (Slika 11) prikazan je smještaj priobalnog vodnog tijela.

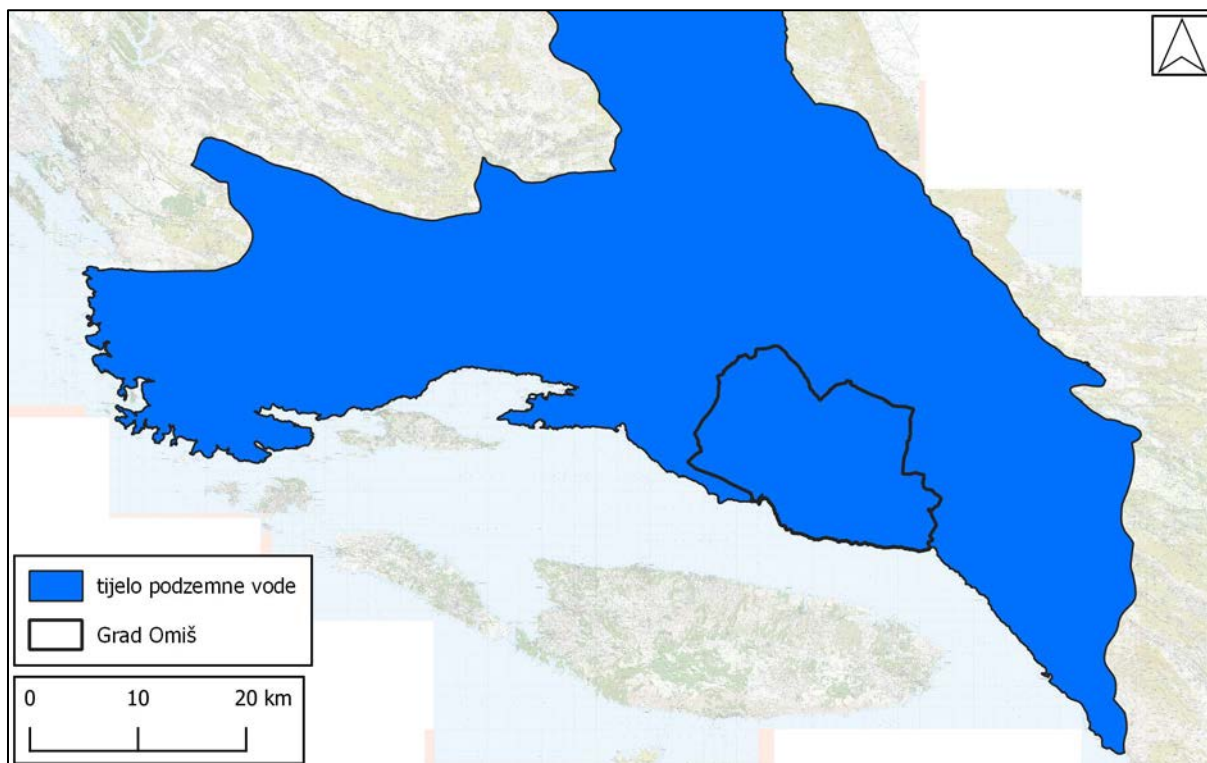
Slika 11. Priobalno vodno tijelo na području Grada Omiša

3.6.4 Podzemne vode

Okvirna direktiva o vodama i Zakon o vodama definiraju podzemne vode kao sve vode ispod površine tla u zoni zasićenja i u izravnom dodiru s površinom tla ili podzemnim slojem. Osnova za izdvajanje cjelina podzemnih voda, u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama je analiza geološke građe terena, poroznost, geokemijski sastav, hidrogeološke karakteristike, geomorfološke pojave, smjerovi i brzine toka podzemnih voda, napajanje podzemnih voda, odnos s površinskim tokovima, položaj cjelina podzemnih voda unutar riječnih slivova.

Podzemne vode RH podijeljene su u dva vodna područja: podzemne vode vodnog područja rijeke Dunav i podzemne vode jadranskog vodnog područja. Podjela je izvršena na temelju dva postojeća tipa poroznosti vodonosnika. Podzemne vode na području Grada spadaju u podzemne vode jadranskog vodnog područja pukotinsko-kavernozne poroznosti.

Područje Grada nalazi unutar granica tijela podzemne vode JKGI-11 Cetina. Kartografski prikaz tijela podzemne vode dan je na slici u nastavku (Slika 12), a njegovo stanje u tablici u nastavku (Tablica 25).

Slika 12. Tijela podzemnih voda na području Grada Omiša

Tablica 25. Stanje tijela podzemne vode

tijelo podzemne vode	kemijsko stanje	pouzdanost ocjene kemijskog stanja	količinsko stanje	pouzdanost ocjene količinskog stanja
JKGI_11 – Cetina	dobro	visoka	dobro	visoka

Tijelo podzemnih voda JKG_11 obuhvaća cijeli tok rijeke Cetine, obalno područje od Grebaštice na SZ do priobalnih izvora i vrulja JI od Makarske te veliki dio krškog područja u BiH. Tijelo podzemnih voda Cetina dodatno se dijeli u nekoliko hidrogeoloških segmenata, a područje Grada nalazi se u dijelu nizvodno od Sinjskog polja do ušća u more. Hidrogeološki odnosi na ovom području odraz su litostratigrafije i strukturnih značajki prostora. Na području Grada u izmjeni su ljuskave forme Dinarskog usmjerenja sastavljene od vodopropusnih karbonata i vodonepropusnog fliša. Sjevernom granicom Grada, rijeka Cetina teče paralelno s prostiranjem struktura. Kod Zadvarja skreće prema JZ i presijeca karbonatni plato gdje prelazi u područje izgrađeno od fliških vodonepropusnih naslaga i skreće prema zapadu. Na kontaktu vodopropusnih karbonata i vodonepropusnih fliških naslaga javlja se velik broj krških izvora. Utvrđena je povezanost izvorišta Studenci, Jadro i Žrnovnica s rijekom Cetinom iz koje se prihranjuju. Na području Grada nalazi se i specifična vodonepropusna fliška zona s obalnim izvorima i vruljama koja se rasprostire od ušća rijeke Cetine do uvale Drašnica.

3.6.5 Zaštićena područja – područja posebne zaštite voda

Zaštićena područja - područja posebne zaštite voda su ona područja gdje je radi zaštite voda i vodnoga okoliša potrebno provesti dodatne mjere zaštite, određuju se na temelju Zakona o vodama i posebnih propisa. U tablici u nastavku (Tablica 26) dan je popis područja posebne zaštite voda na području Grada.

Zaštićena područja površinskih i podzemnih voda namijenjenih za ljudsku potrošnju ili rezerviranih za te namjene u budućnosti određena su Planom upravljanja vodnim područjima.

Zone sanitarne zaštite izvorišta uspostavljaju se radi zaštite područja izvorišta ili drugog ležišta vode koja se koristi ili je rezervirana za javnu vodoopskrbu. Zone se utvrđuju prema uvjetima propisanim u Pravilniku o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11 i 47/13) koji propisuje i obvezu izrade elaborata zona sanitarne zaštite. Elaborat sadrži grafički prikaz zona, te pripadajuće prostorne podatke u digitalnom obliku pogodnom za daljnju obradu u GIS aplikacijama. Predstavničko tijelo jedinice lokalne ili regionalne samouprave donosi i objavljuje Odluku o zaštiti izvorišta po zonama sanitarne zaštite.

Područja namijenjena zahvaćanju vode za ljudsku potrošnju na kojima je zbog postizanja ciljeva kakvoće voda potrebno provesti višu razinu ili viši stupanj pročišćavanja komunalnih otpadnih voda određena su prema Odluci o određivanju osjetljivih područja (NN 81/10, 141/15).

Zaštićena područja voda pogodnih za život slatkovodnih riba proglašena su na dijelovima kopnenih površinskih voda Odlukom o određivanju područja voda pogodnih za život slatkovodnih riba (NN 33/11).

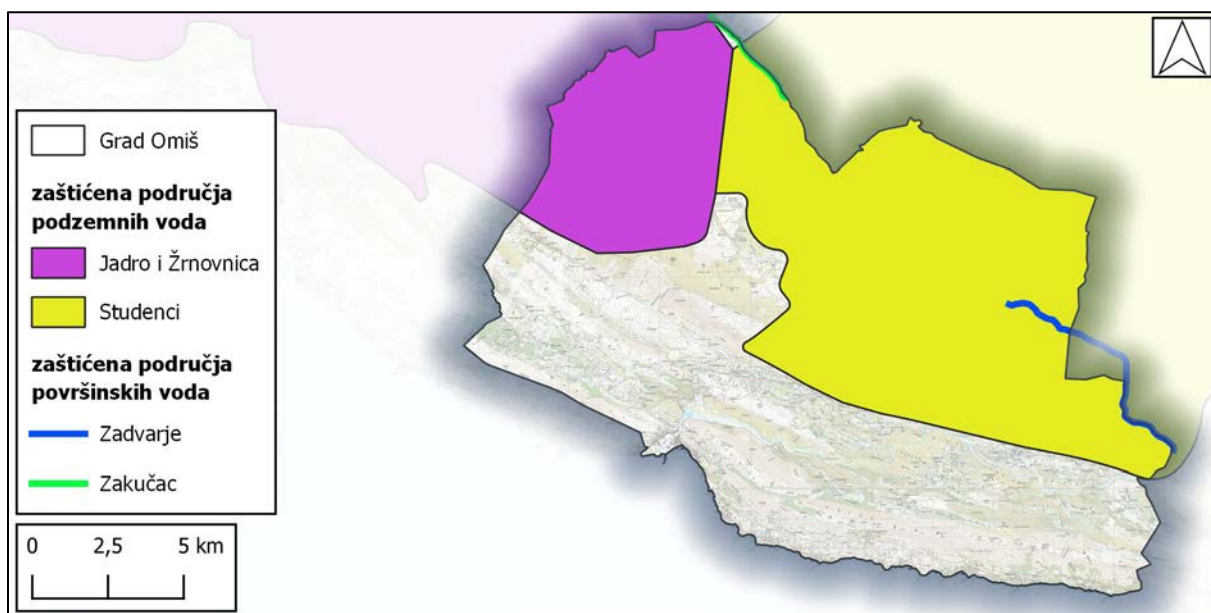
Zaštićena područja za kupanje i rekreaciju na moru (morske plaže) određuje i proglašava odlukom predstavničko tijelo regionalne samouprave prije početka svake sezone kupanja. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu dostavlja Europskoj komisiji, svake godine prije početka sezone kupanja, popis morskih plaža kroz sustav EIONET mreže.

Tablica 26. Zaštićena područja – područja posebne zaštite voda

šifra	naziv
zaštićena područja podzemnih voda	
14000236	Jadro i Žrnovnica
14000197	Studenci
zaštićena područja površinskih voda	
13292701	Zadvarje
13292901	Zakućac
područja namijenjena zahvaćanju vode za ljudsku potrošnju	
71005000	Jadranski sliv – kopneni dio
zone sanitarne zaštite izvorišta	
12295520	Studenci – II zona
12295530	Studenci – III zona

šifra	naziv
12417820	Jadro i Žrnovnica – II zona
12417830	Jadro i Žrnovnica – III zona
područja pogodna za zaštitu gospodarski značajnih vodenih organizama	
53010035	J12_Cetina – pogodno za život slatkovodnih riba (salmonidne vode)
53010036	J13_Cetina – pogodno za život slatkovodnih riba (ciprinidne vode)
morske plaže	
31022024	Pisak
31022025	Ruskamen
31022026	Vela Luka
31022027	Nemira
31022028	Brzet
31022029	Plaža Punta-sredina
31022030	Plaža Punta-početak
31022031	Autokamp-zapad

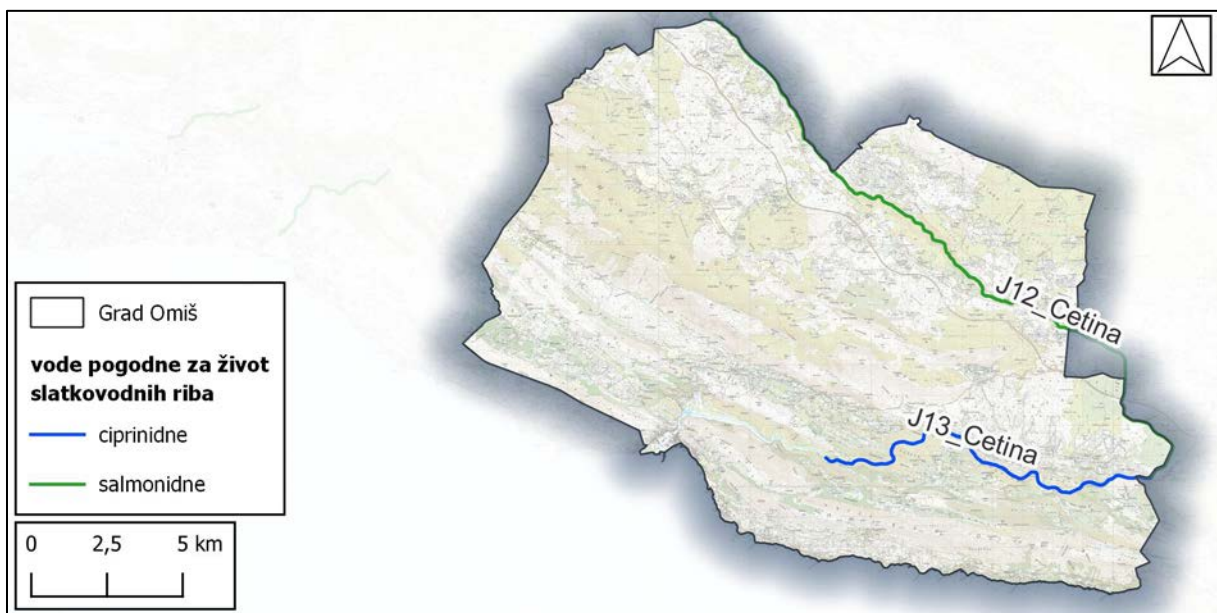
Na slikama u nastavku (Slika 13 do Slika 16) prikazan je smještaj navedenih zaštićenih područja.

Slika 13. Zaštićena područja podzemnih i površinskih voda

Slika 14. Zone sanitarne zaštite izvorišta

Slika 15. Vode pogodne za život slatkovodnih riba

Slika 16. Morske plaže

3.6.6 Kakvoća mora za kupanje

Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08) propisani su standardi kakvoće mora za kupanje na morskoj plaži kojima se određuju granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i druge značajke mora. Na temelju rezultata praćenja kakvoće mora za kupanje određuju se pojedinačna, godišnja i konačna ocjena. Konačna ocjena određuje se po završetku posljednje i tri prethodne sezone kupanja prema graničnim vrijednostima. Ocjene su na sljedećoj skali: 1 – izvrsno, 2 – dobro, 3 – zadovoljavajuće i 4 – nezadovoljavajuće.

Na području Grada uspostavljeno je 13 točaka ispitivanja na kojima je more uzorkovano za potrebe konačne ocjene kakvoće mora za kupanje u razdoblju 2020. – 2023. Mjerne postaje su sljedeće: Autokamp – zapad, Plaža Punta – početak, Plaža Punta 1, Plaža Punta 2, Plaža Punta – sredina, Brzet, Nemira, Vela Luka, Ruskamen, Mimice, Marušići, Pisak i Njive-Pisak. Prema bazi podataka o kakvoći mora za kupanje MINGOR-a, konačna ocjena kakvoće mora za kupanje u razdoblju 2020. -2023. za svih 13 lokacija je izvrsna.

3.6.7 Pokazatelji stanja morskog okoliša

Prema podacima mrežnog portala Informacijskog sustava MORE (<https://vrtlac.izor.hr/ords/portal/pocetna>), na ušću rijeke Cetine ekološko stanje prijelaznih voda je ocijenjeno kao vrlo dobro (EFI = 4-5). Ihtiofauna je šireg područja ušća rijeke Cetine usko povezana sa staništima koje oblikuju pjeskovito-hridinasta dna obrasla smeđim fotofilnim algama i livadama morskih cvjetnica, i zabilježeno je više od 45 ribljih vrsta. U zajednici riba dominiraju sljedeće euritermne i eurihaline morske vrste riba: gavun oliga, *Atherina boyeri* i špar, *Diplodus annularis*. Po brojnosti i obilju se ističu sparidne vrste riba kao što su salpa, *Sarpa salpa*, fratar, *D. Vulgaris*, batoglavac, *Pagellus acarne* i ovčica,

Lithognathus mormyrus. Nedorasla trlja blatarica, *Mullus barbatus*, je tek sporadično uočena. Kao i prijašnjih godina, neovisno o izraženom sezonskom kolebanju uočene su gotovo uvijek i slijedeće vrste: cipal zlatac, *Liza aurata*; cipal balavac, *Liza ramada*; cipal putnik, *Chelon labrosus* i cipal dugaš, *Liza saliens*. Utvrđen je cijeli niz vrsta rodova glavoča, babica, šila i usnjača. Nisu utvrđene novo unesene vrste riba.

3.6.8 Opasnost i rizik od poplava

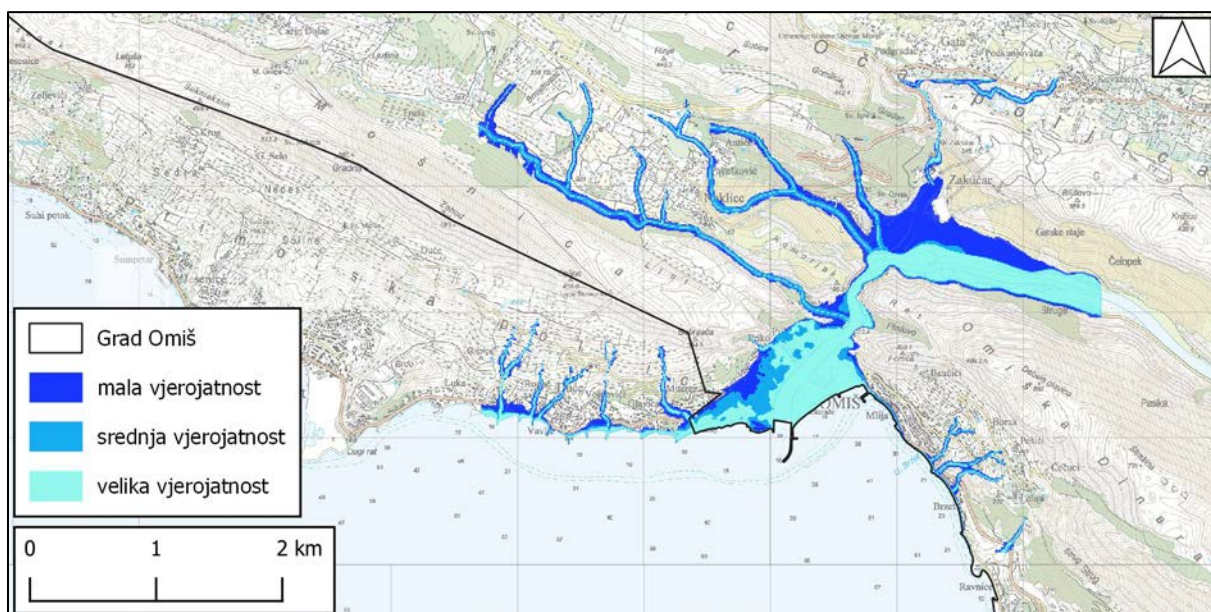
Sliv rijeke Cetine je geološki izrazito krško područje s brojnim fenomenima krša na kojima vladaju posebne hidrološke prilike uvjetovane slabo razvijenom površinskom i jako razvijenom podzemnom hidrografijom. Direktni sliv rijeke Cetine do ušća pokriva 1.480 km², a indirektni sliv, površine 2.440 km², pokriva područja Livanjskog, Glamočkog, Duvanjskog i Kupreškog polja na području Bosne i Hercegovine. Najveći dio sliva čini planinsko područje, dok ostali dio uglavnom čine krška polja. Od svih polja najveća su Sinjsko i Hrvatačko polje.

Izgradnjom hidroenergetskih objekata na slivu Cetine značajno je izmijenjen prirodni hidrološki režim ovog područja. Prvi energetski objekt koji je podignut na Cetini je HE Kraljevac u donjem kanjonskom dijelu toka, zatim HE Peruča s akumulacijom u gornjem toku, HE Zakučac s kompenzacijskim bazenom Prančevići, HE Orlovac na pritoci Rudi koja koristi vodu iz akumulacije Buško Blato i posljednja izgrađena HE Đale nizvodno od Trilja. Najveće promjene na slivu Cetine su nastale izgradnjom nasute brane i višenamjenske akumulacije Peruča, zapremine 565 mil. m³.

Poplavna područja u slivu Cetine se uglavnom nalaze u krškim poljima koja su samo povremeno izložena plavljenju. Posebna problematika obrane od poplava je vezana za bujične vodotoke. Ovi vodotoci su karakteristični po velikim oscilacijama protoke unutar vodotokova kao i kratkoćom vremena propagacije poplavnih valova. Tu se uglavnom radi o bujičnim vodotocima, a tek na pojedinim lokacijama o kanalima za unutarnju odvodnju melioriranih ili nemelioriranih polja. Pojavu poplava uz vodotoke i bujice karakterizira relativno dug proces saturiranja tla, odnosno tek kod koncentriranih oborina u uvjetima potpunog saturiranja dolazi prvo do provala manjih bujičnih vodotoka što kasnije izaziva pojavu velikih voda u većim vodotocima. Navedene karakteristike odredile su i vrstu zaštitnih objekata koji su građeni na manjim vodotocima, a to su prvenstveno uzdužne i poprečne regulacijske građevine koje omogućuju nesmetanu propagaciju vodnih valova kroz prvenstveno urbanizirana područja ili služe zaštiti važnijih infrastrukturnih objekata (ceste, pruge, naftovodi, dalekovodi...). Mjere koje se poduzimaju kod ovakvih vrsta vodotoka svode se uglavnom na preventivne i pripremne mjere prije obrane od poplava i vrlo rijetko na aktivne mjere tijekom poplava, a koje su u naravi pravovremenog obavješćivanja i uklanjanja ljudi i imovine iz zona moguće poplave. Na slivu rijeke Cetine većina bujičnih područja je smještena na gornjem dijelu sliva, od izvora do Trilja.

Na slici u nastavku (Slika 17) dana je karta opasnosti od poplava za područje Grada Omiša po vjerojatnosti poplavlivanja, prema podacima Hrvatskih voda. Iz prikazane karte može se vidjeti kako je opasnost od plavljenja prisutna na zadnjih 3 km rijeke Cetine, na užem području uz rijeku Lisičinu i uz povremene bujične vodotoke koji se spuštaju s Omiške Dinare, Primorske poljice, Srednje poljice i Oče poljice. Prema prikazanim podacima uže

urbano područje naselja Omiš izloženo je poplavama male, srednje i velike vjerojatnosti pojavljivanja.

Slika 17. Karta opasnosti od poplava po vjerojatnosti pojavljivanja

3.6.9 Postojeći okolišni problemi

Postojeća mreža odvodnje otpadnih voda pretežito je izgrađena sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća te su dotrajala kvaliteta gradnje, širenje prometnica i neodržavanje kanala doveli do oštećenja i smanjene učinkovitosti sustava odvodnje. U staroj gradskoj jezgri nerijetki su bili slučajevi začepijavanja kanala te je posljednjih godina nekoliko najkritičnijih kolektora sanirano kako bi se stanje popravilo (Vodovod, 2017). Potrebna je ipak sanacija i zamjena postojećih sekundarnih kolektora, a kako je pretežni dio zaobalnog područja Grada Omiša pokriven zonama sanitarne zaštite izvorišta pitke vode i rijeke Cetine, čije se vode koriste za vodoopskrbu Omiša, ali i drugih obalnih i otočnih gradova i općina koji su spojeni na vodoopskrbni sustav, obavezno je za ta područja osigurati javnu kanalizaciju.

Za većinu površinskih vodnih tijela na području Grada nije postignuto najmanje dobro stanje. Ekološko stanje je glavni razlog ne postizanju najmanje dobrog stanja površinskih vodnih tijela, dok je kemijsko stanje glavni razlog ne postizanju najmanje dobrog stanja kod prijelaznih i priobalnih vodnih tijela.

3.6.10 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja voda i nepostizanja najmanje dobrog stanja većine vodnih tijela. Također, može se očekivati nastavak izloženosti poplavama koje u postojećem stanju najviše ugrožavaju urbani dio naselja Omiša.

3.7 Zrak

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju RH (NN 1/14) određeno je pet zona i četiri aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka. Prema navedenoj Uredbi područje Grada Omiša pripada zoni HR 5 Dalmacija koja obuhvaća četiri županije (Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku), izuzev područja aglomeracije Split.

Na prostoru Grada Omiša nalazi se jedna mjera postaja, i to na eksploatacijskom polju Dalma Dolit u Donjem Dolcu, gdje je u 2022. godini mjerena ukupna taložna tvar (UTT) i prema kojoj je zrak bio I. kategorije (Rezultati ispitivanja kvalitete zraka na području SDŽ za 2022. godinu).

Prema Izvješću o praćenju kvalitete zraka na teritoriju Republike Hrvatske za 2021. godinu (MINGOR, 2023), zrak u zoni HR5 Dalmacija bio je I. kategorije za sve onečišćujuće tvari (SO₂, NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, CO, benzen, metali (Pb, Cd, Ni, As) u PM₁₀) osim za prizemni ozon, za koji je bio II. kategorije. Prva kategorija kvalitete zraka označava čist ili neznatno onečišćen zrak; nisu prekoračene granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i dugoročni ciljevi za prizemni ozon. Druga kategorija kvalitete zraka označava onečišćen zrak; prekoračene su granične vrijednosti (GV), ciljne vrijednosti i dugoročni ciljevi za prizemni ozon.

Prekoračenje ciljnih vrijednosti za prizemni ozon posljedica je prirodnih izvora ili događaja, ali i onečišćenja prometom i industrijom. Za razliku od primarnih onečišćujućih tvari, koje se emitiraju izravno u zrak, prizemni (troposferski) ozon (O₃) ne ispušta se izravno u atmosferu nego se formira složenim kemijskim reakcijama te na njega utječu emisije njegovih prekursora, kao što su dušikovi oksidi (NO_x) i nemetanski hlapivi organski spojevi (NMHOS). Budući da se maksimumi koncentracije prizemnog ozona pojavljuju na udaljenostima i od nekoliko desetaka pa čak i stotine kilometara od većih izvora, onečišćenje prizemnim ozonom je regionalni problem.

3.7.1 Postojeći okolišni problemi

Državna cesta D8 prolazi samim središtem naselja Omiš te je preopterećena i zagušena u ljetnim mjesecima, što negativno utječe na lokalnu kvalitetu zraka. Problem predstavlja i manjak mjernih postaja za trajno praćenje kvalitete zraka.

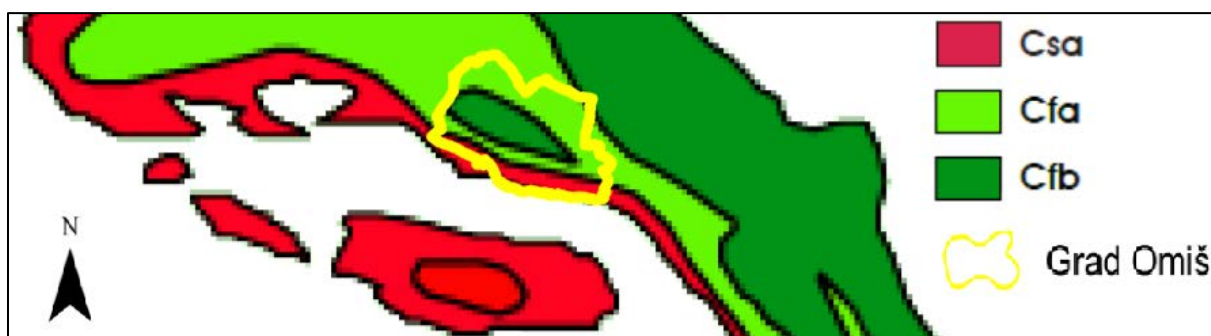
3.7.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu onečišćenja zraka prvenstveno prometom.

3.8 Klimatološka obilježja

Na području Grada Omiša najizraženiji lokalni modifikatori klime su more, obalni planinski hrptovi Mosora i Omiške Dinare te zaravan Poljica u zaleđu. Pod utjecajem navedenih modifikatora izdvajaju se tri klimatska pojasa na području Grada (Slika 18). Prema

Köppenovoj klimatskoj regionalizaciji Hrvatske (A. Filipčić, 2001) obalni prostor Grada nalazi se u klimatskom pojasu Csa klime - sredozemna klima sa suhim vrućim ljetom ili klima masline. Najviši dijelovi Grada nalaze se na području Cfb klime (umjereno topla vlažna klima s toplim ljetom) koja je otočno izražena na području Mosora. Zaleđe Omiške Dinare i ostatak područja Grada nalazi se na području Cfa klime (umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetom). Samo naselje Omiš i većina stanovnika Grada žive u litoralnom dijelu koje zahvaća Csa klima-sredozemna ili mediteranska klima koja ima izrazitu sezonsku raspodjelu padalina. Karakteristična su vruća ljeta i blage zime s povremenim hladnim valovima. Zbog utjecaja subtropskih anticiklona ljeti je pretežito vedro zbog čega je insolacija jaka. Srednja temperatura najtoplijeg mjeseca više je od 22 °C, a dnevni maksimumi su između 35 °C i 38 °C. Značajne su velike dnevne amplitude koje su uzrokovane vedrinom i s njom povezanim povećanim gubitkom terestričke radijacije noću. Dnevne amplitude najčešće su veće od 15 °C. Srednja temperatura najhladnijeg mjeseca varira između 4 °C i 13 °C. Godišnji hod padalina izrazito je sezonski te najveća količina padalina padne u hladnom dijelu godine. Glavno razdoblje aktivnosti ciklona i ciklogeneze su jesen i proljeće.

Slika 18. Položaj Grada Omiša prema Köppenovoj klimatskoj regionalizaciji Hrvatske

Najbliža glavna automatska meteorološka postaja nalazi se na lokaciji Split-Marjan. Podaci o srednjim mjesečnim vrijednostima oborina i temperature na postaji Split-Marjan u razdoblju 1948.-2021. prikazani su u tablici u nastavku (Tablica 27). Najtopliji mjesec je srpanj sa srednjom mjesečnom temperaturom 26,1 °C, a najhladniji je siječanj sa 7,9 °C. Najmanje oborina zabilježeno je u toplijem dijelu godine i to u mjesecu srpnju (27,4 mm), a najveća količina oborina zabilježena je u hladnijem dijelu godine, točnije u studenom (114,9 mm). Najviše sunčanih sati (352,2) bilježi mjesec srpanj dok najmanje (121,1) bilježi mjesec prosinac.

Tablica 27. Srednja mjesečna temperatura zraka i količina oborina u razdoblju 1948.-2021. (DHMZ)

Klimatski element	mjesec											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
temp. (°C)	7,9	8,4	10,8	14,4	19,1	23,3	26,1	25,8	21,6	17,1	12,7	9,3
oborina (mm)	78,3	66,0	62,8	62,6	57,6	49,5	27,4	39,7	71,0	78,6	114,9	104,0

Srednja godišnja brzina vjetra (m/s) na području Grada u obalnom području doseže vrijednosti od 3 do 4 m/s. Vjetar je slabiji u unutrašnjosti u zavjetrini obalnih planina (2,5-3 m/s) dok je na sjevernom području Grada (obronci Mosora) vjetar jačine 4-4,8 m/s.

Olujni vjetrovi se najčešće pojavljuju u hladnom dijelu godine, a razlog tomu su termičke razlike između relativno toplog mora i hladnog kopna. Najvažniji su vjetrovi bura, jugo, levant, tramuntana, lebić i ljeti maestral. Najučestaliji vjetrovi su iz pravca SI, I, JI, JZ i Z. Bura i jugo izdvajaju se kao najučestaliji vjetrovi na području Grada. Bura je karakteristična za hladniji dio godine, donosi vedro i suho vrijeme, a najbitnija značajka joj je mahovitost. Bura u mahovima postiže orkanske brzine (preko 50 m/s). Najjači udari bure izraženi su obalnom pojasa, a najizraženiji su kod Omiša na području probojnice rijeke Cetine.

3.8.1 Klimatske promjene

3.8.1.1 Zabilježene klimatske promjene

Podaci o zabilježenim klimatskim promjenama preuzeti su iz Sedmog nacionalnog izvješća Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) (MZOE, 2018).

Republika Hrvatska već je duže vrijeme izložena negativnim učincima klimatskih promjena koje rezultiraju, među ostalim, i značajnim ekonomskim gubicima. Prema izvještaju Europske agencije za okoliš (EEA) Republika Hrvatska spada u skupinu od tri zemlje, zajedno s Češkom i Mađarskom, s najvećim udjelom šteta od ekstremnih vremenskih i klimatskih događaja u odnosu na bruto nacionalni proizvod (BNP).

Klimatske promjene na području Republike Hrvatske u razdoblju 1961. – 2010. analizirane su pomoću trendova godišnjih i sezonskih srednjih, srednjih minimalnih i srednjih maksimalnih temperatura zraka i indeksa temperaturnih ekstrema, zatim godišnjih i sezonskih količina oborine i oborinskih indeksa kao i sušnih i kišnih razdoblja.

Temperatura zraka

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja (1961.-2010.) trendovi srednje, srednje minimalne i srednje maksimalne temperature zraka pokazuju zatopljenje u cijeloj Hrvatskoj. Trendovi godišnje temperature zraka su pozitivni i značajni, a promjene su veće u kontinentalnom dijelu zemlje nego na obali i u dalmatinskoj unutrašnjosti. Najvećim promjenama bila je izložena maksimalna temperatura zraka s najvećom učestalošću

trendova u klasi 0,3-0,4 °C na 10 godina, dok su trendovi srednje i srednje minimalne temperature zraka bile najčešće između 0,2 i 0,3 °C. Najveći doprinos ukupnom pozitivnom trendu temperature zraka dali su ljetni trendovi, zatim podjednako trendovi za zimu i proljeće, dok su najmanje promjene imale jesenske temperature koje su, premda uglavnom pozitivne, većinom bile neznčajne.

Uočeno zatopljenje očituje se i u svim indeksima temperaturnih ekstrema, pozitivnim trendovima toplih temperaturnih indeksa (topli dani i noći te trajanje toplih razdoblja) te negativnim trendovima hladnih temperaturnih indeksa (hladni dani i hladne noći te duljina hladnih razdoblja).

Oborine

Tijekom proteklog 50-godišnjeg razdoblja, godišnje količine oborine pokazuju prevladavajuće statistički neznčajne trendove, koji su pozitivni u istočnim ravničarskim krajevima (povećanje) i negativni u ostalim područjima Hrvatske (smanjenje). Slabi trendovi uočljivi su u većini sezona, ali iznimku čine ljetne oborine koje imaju jasno istaknut negativni trend u cijeloj zemlji (smanjenje). U jesen su slabi trendovi miješanog predznaka, a povećanje količina oborina u unutrašnjosti uglavnom je uzrokovano porastom broja dana s velikim dnevnim količinama oborine. Tijekom zime trendovi oborine nisu značajni i uglavnom su negativni u južnim i istočnim krajevima, a u preostalom dijelu zemlje mješovitog su predznaka. U proljeće rezultati pokazuju da nema izrazitih promjena u ukupnoj količini oborine u južnom i istočnom dijelu zemlje, dok je negativni trend (smanjenje) prisutan u preostalom području.

Sušna i kišna razdoblja

Prema rezultatima trenda, najizraženije su promjene sušnih razdoblja u jesenskim mjesecima kada je u cijeloj Hrvatskoj uočen statistički značajan negativan trend. U ostalim sezonama je trend sušnih razdoblja slabije izražen od jesenskog. Za razliku od sušnih razdoblja, kišna razdoblja ne pokazuju prostornu konzistentnost trenda niti u jednoj sezoni.

3.8.1.2 Projekcije buduće klime

U ovom poglavlju bit će prikazani rezultati klimatskih simulacija i projekcija buduće klime za područje Republike Hrvatske. Navedeni podaci preuzeti su iz sljedećih dokumenata:

- Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC Velebit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (Podaktivnost 2.2.1),
- Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km.

Navedeni dokumenti izrađeni su tijekom 2017. godine u sklopu projekta „Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad MINGOR) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama“.

Za klimatske simulacije korišten je regionalni atmosferski klimatski model RegCM (engl. Regional Climate Model). Za izradu simulacija vrlo bitno je definiranje i odabir scenarija koncentracija stakleničkih plinova. Scenariji koncentracija stakleničkih plinova (engl. representative concentration pathways, RCP) su trajektorije koncentracija stakleničkih plinova (a ne emisija) koje opisuju četiri moguće buduće klime, ovisno o tome koliko će stakleničkih plinova biti u atmosferi u nadolazećim godinama (Moss i sur. 2010). Četiri scenarija, RCP2.6, RCP4.5, RCP6 i RCP8.5, daju raspon vrijednosti mogućeg forsiranja zračenja (u W/m^2) u 2100. u odnosu na predindustrijske vrijednosti (+2.6, +4.5, +6.0 i +8.5 W/m^2). RCP2.6 predstavlja, dakle, razmjerno male buduće koncentracije stakleničkih plinova na koncu 21. stoljeća, dok RCP8.5 daje osjetno veće koncentracije.

Sadašnja (“povijesna”) klima odnosi se na razdoblje od 1971. do 2000. U tekstu se ovo razdoblje navodi i kao referentno klimatsko razdoblje ili referentna klima, te je označeno kao razdoblje P0. Promjena klimatskih varijabli u budućoj klimi u odnosu na referentnu klimu prikazana je i diskutirana za dva vremenska razdoblja: 2011.-2040. ili P1 (neposredna budućnost) i 2041.-2070. ili P2 (klima sredine 21. stoljeća). Klimatske promjene definirane su kao razlike vrijednosti klimatskih varijabli između razdoblja 2011.-2040. i 1971.-2000. (P1-P0), te razdoblja 2041.-2070. minus 1971.-2000. (P2-P0).

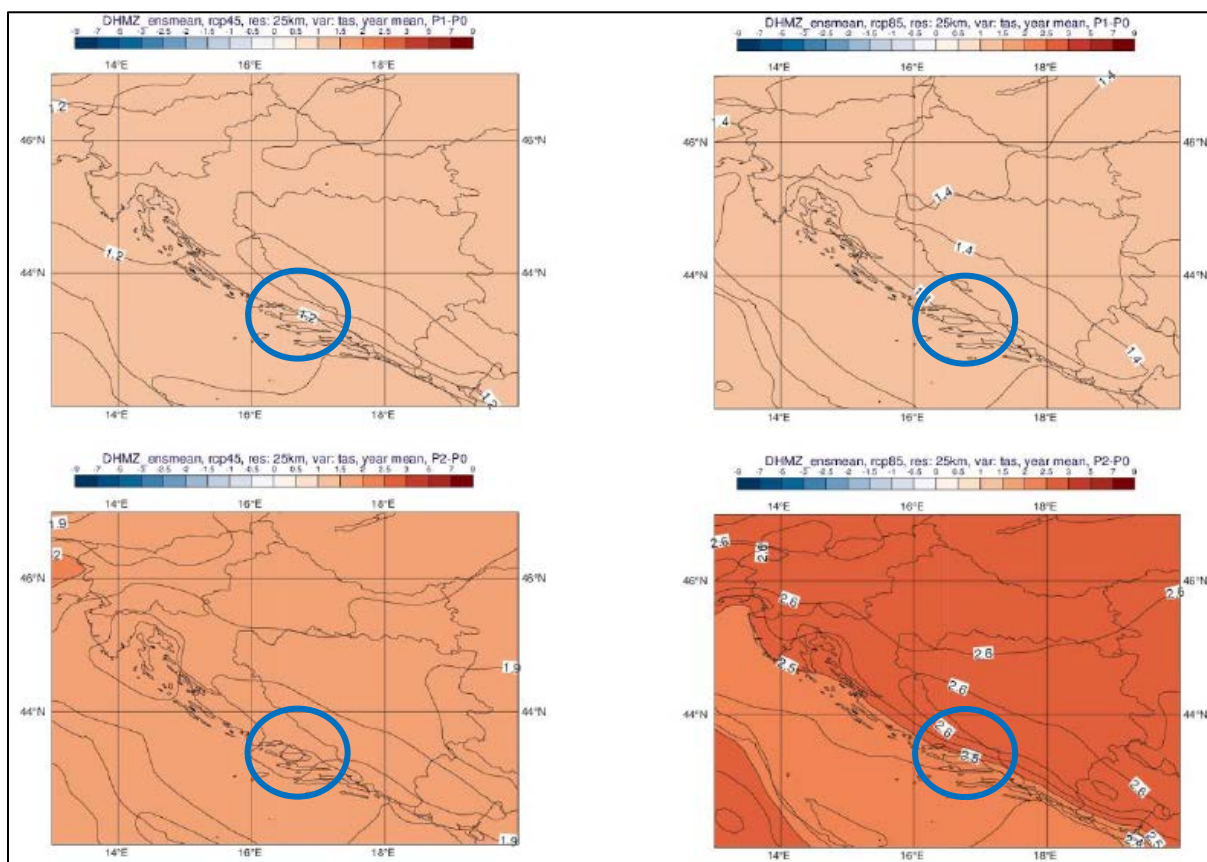
Za sve analizirane varijable klimatsko modeliranje izrađeno je na prostornoj rezoluciji od 50 km i za RCP4.5. scenarij, dok je za određene parametre (temperatura, oborine, brzina vjetra, ekstremni vremenski uvjeti) modeliranje izrađeno i na detaljnijoj prostornoj rezoluciji od 12,5 km, za scenarije RCP4.5 i RCP8.5. U nastavu teksta, ukoliko su prikazani rezultati klimatskih simulacija na 12,5 km rezoluciji, bit će navedeno da se radi o 12,5 km rezoluciji te će biti naveden i koji scenarij je uzet u obzir.

Srednja temperatura zraka na 2 m iznad tla

Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

Na srednjoj godišnjoj razini, srednjak ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji daje za razdoblje 2011.-2040. godine i oba scenarija mogućnost zagrijavanja od 1,2 do 1,4 °C (Slika 19). **Na području Grada očekivani porast srednje temperature zraka kreće se od 1,2 °C (RCP4.5) do 1,4 °C (RCP8.5).**

Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP4.5 očekivano zagrijavanje je od 1,9 do 2 °C. Za razdoblje 2041.-2070. godine i scenarij RCP8.5, projekcije ukazuju na mogućnost porasta temperature od 2,4 °C na krajnjem jugu do 2,6 °C u većem dijelu Hrvatske. U obalnom području projicirani porast temperature je oko 2,5 °C. **Na području Grada očekivani porast srednje temperature zraka kreće se od 1,9 °C (RCP4.5) do 2,6 °C (RCP8.5).**

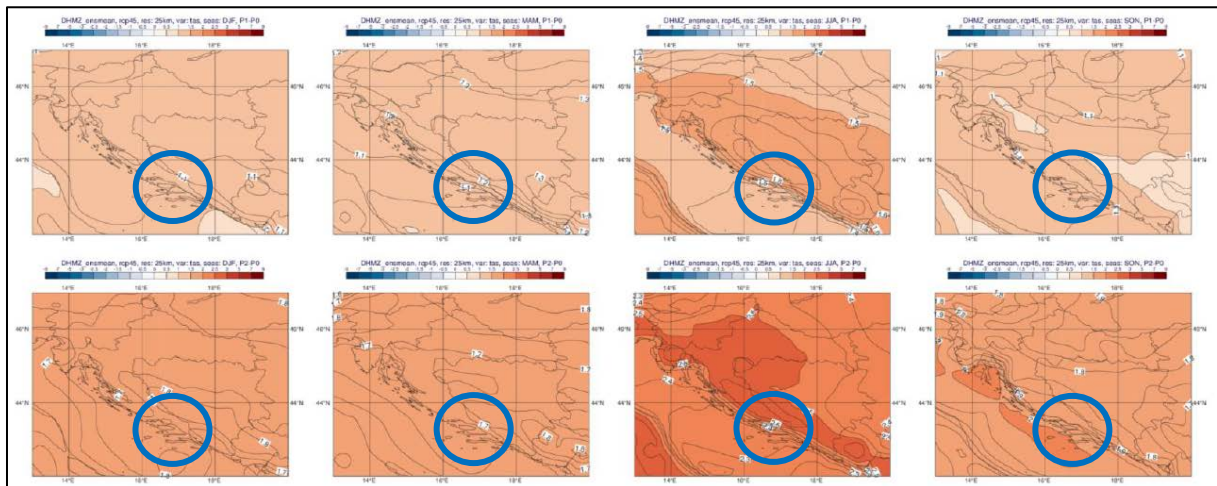

Slika 19. Promjena srednje godišnje temperature zraka na 2 m iznad tla (°C) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

U analiziranim RegCM simulacijama na 12,5 km rezoluciji, temperatura zraka na 2 m iznad tla se povećava u svim sezonama i za oba scenarija (Slika 20). Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5, projekcije ukazuju na moguće zagrijavanje u zimi, proljeću i jeseni od 1 do 1,3 °C te ljeti u većem dijelu Hrvatske od 1,5 do 1,7 °C. **Na području Grada očekivani porast srednje temperature zraka iznosi oko 1,1 °C zimi, 1,3 °C u proljeće, 1,5 °C ljeti i 1,1 °C u jesen.**

Za razdoblje 2041.-2070. godine i isti scenarij, zagrijavanje u zimi, proljeću i jeseni iznosi od 1,7 do 2 °C te ljeti u većem dijelu Hrvatske od 2,4 do 2,6 °C. Iznimke za ljetnu sezonu čini istok Hrvatske i obalno područje sa zagrijavanjem nešto manjim od 2,5 °C. **Na području Grada očekivani porast srednje temperature zraka iznosi oko 1,7 °C zimi, 1,7 °C u proljeće, 2,5 °C ljeti i 1,8 °C u jesen.**

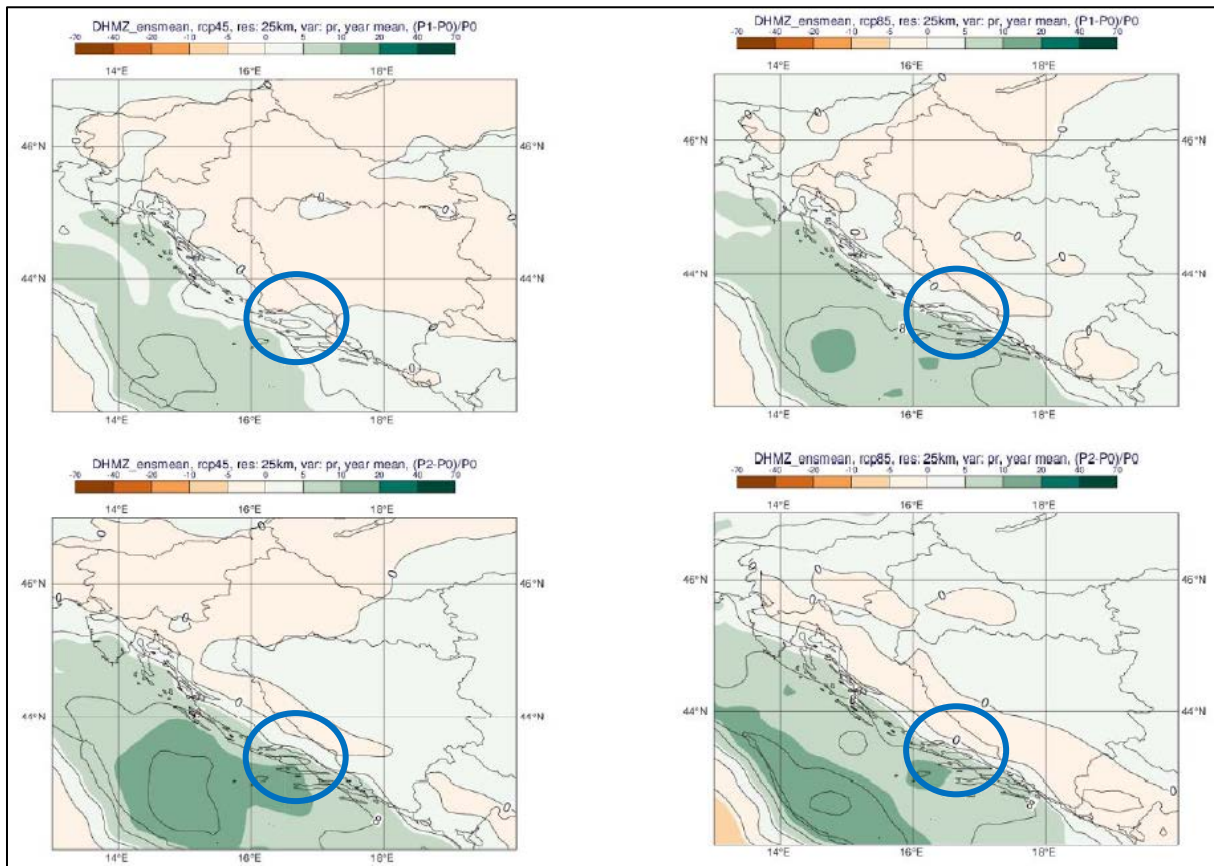
Slika 20. Temperatura zraka na 2 m (°C) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.

Ukupna količina oborine

Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

U analiziranim RegCM simulacijama na 12,5 km rezoluciji, na srednjoj godišnjoj razini su promjene u ukupnoj količini oborine u rasponu od -5 do 5% za oba buduća razdoblja te za oba scenarija (Slika 21). Dodatno, za područje Jadranskog mora te dijela obalnog područja, promjene na godišnjoj razini ukazuju na mogućnost porasta količine oborine u iznosu od 5 do 10%. **Na području Grada očekivane promjene u ukupnoj količini oborine kreću se oko 5% (RCP4.5 i RCP8.5) za razdoblje 2011.-2040. godine.**

Za razdoblje 2041.-2070., na području Grada očekivane promjene u ukupnoj količini oborine kreću se oko 5% (RCP4.5 i RCP8.5).

Slika 21. Promjena srednje godišnje ukupne količine oborine (%) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine.; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5.

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

U usporedbi s rezultatima simulacije povijesne klime (razdoblje 1971.-2000.) na 50 km rezoluciji, na 12,5 km su gradijenti oborine osjetno izraženiji u područjima strme orografije. To znači da je u 12,5 km simulacijama kvalitativna razdioba oborine bolje prikazana. Međutim, ukupne količine oborine su precijenjene, kako u odnosu na 50 km simulacije, tako i u odnosu na izmjerene klimatološke vrijednosti. Ovo povećanje ukupne količine oborine u referentnoj klimi osobito je izraženo na visokim planinama obalnog zaleđa.

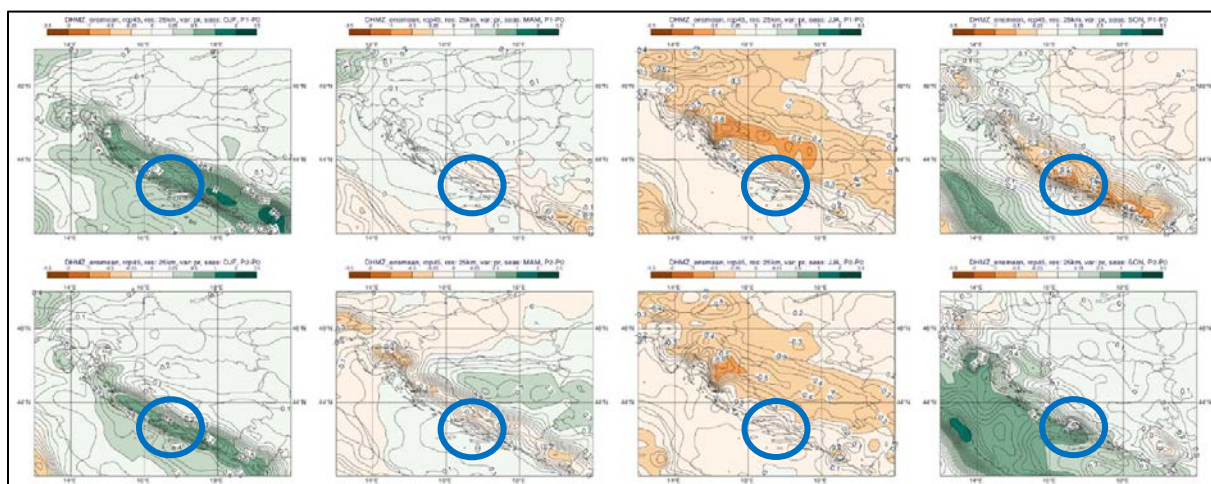
Za razliku od temperaturnih veličina, klimatske projekcije srednje ukupne količine oborine sadrže izraženije razlike u iznosu i predznaku promjena u prostoru te pokazuju veću ovisnost o sezoni (Slika 22). Za razdoblje 2011.-2040. godine i scenarij RCP4.5, projekcije ansambla RegCM simulacija na 12,5 km rezoluciji ukazuju na:

- moguće povećanje ukupne količine oborine tijekom zime na čitavom području Hrvatske (do 5% u središnjim dijelovima, od 5 do 10% na istoku i zaleđu obale te čak do 20% u nekim dijelovima obalnog područja);
- slabije izražen signal tijekom proljeća s promjenama u rasponu od -5 do 5%;

- izraženo smanjenje ukupne količine oborine ljeti u čitavoj Hrvatskoj: u većem dijelu Hrvatske od -20 do -10%, od -10 do -5% na sjevernom dijelu obale i od -5 do 0% na južnom Jadranu;
- promjenjiv signal tijekom jeseni u rasponu od -5 do 5% osim na području juga Hrvatske gdje ovdje analizirane projekcije ukazuju na smanjenje u rasponu od -10 do -5%.

Na području Grada očekivane promjene u ukupnoj količini oborine iznose oko 1 mm/dan zimi, 0,25 mm/dan u proljeće, -0,25 mm/dan ljeti i -0,25 mm/dan u jesen.

Za razdoblje 2041.-2070. godine su projicirane promjene sličnog iznosa i predznaka za sve sezone kao i u neposredno budućoj klimi (2011.-2040. godine), osim za jesen, gdje se javlja povećanje količina oborine u različitom postotku ovisno o dijelu Hrvatske. **Na području Grada očekivane promjene u ukupnoj količini oborine iznose oko 0,5 mm/dan zimi, -0,25 mm/dan u proljeće, -0,25 mm/dan ljeti i 1 mm/dan u jesen.**

Slika 22. Ukupna količina oborine (mm/dan) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeta i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040. godine; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.

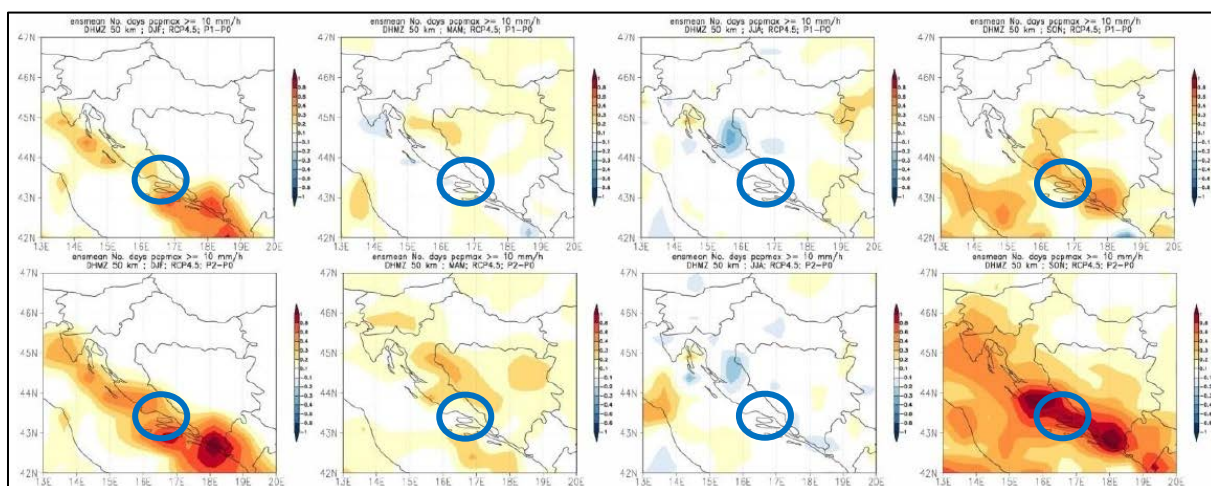
Broj dana s maksimalnom dnevnom količinom oborine većom od 10 mm/h

Ova veličina opisuje "pljuskovitost" oborine, što je česta osobina oborine u toplom dijelu godine. No, ona također može karakterizirati i veće količine oborine u hladnim sezonama (jesen, zima), kad se atmosferske fronte ili ciklone zadržavaju nad našim krajevima (Slika 23).

U neposredno budućoj klimi (razdoblje P1) broj dana s oborinama većim od 10 mm/h će se više mijenjati u južnim nego u sjevernim dijelovima Hrvatske i projicirane promjene neće biti jedinstvene. U jesen i zimi će broj dana u južnim krajevima biti nešto veći nego u P0, dok će u proljeće i ljeta signal imati promjenljivi predznak. Također, valja naglasiti kako će promjena broja dana u P1 u odnosu na P0 biti relativno mala – najveće povećanje

je do 0.8 dana na južnom Jadranu zimi. **Na području Grada očekivane promjene iznose do 0,2 zimi i 0,3 u jesen.**

Oko sredine 21. stoljeća (P2) povećanje broja dana u jesen i zimi bit će preko 1 dan u jesen na srednjem i južnom Jadranu, te će zahvatiti znatno šire područje južne Hrvatske. Jedino će ljeti doći do manjeg smanjenja broja dana s oborinama većim od 10 mm/h u Lici i ponegdje duž Jadrana. **Na području Grada očekivane promjene iznose do 0,3 zimi, 0,1 u proljeće i 0,4 u jesen.**

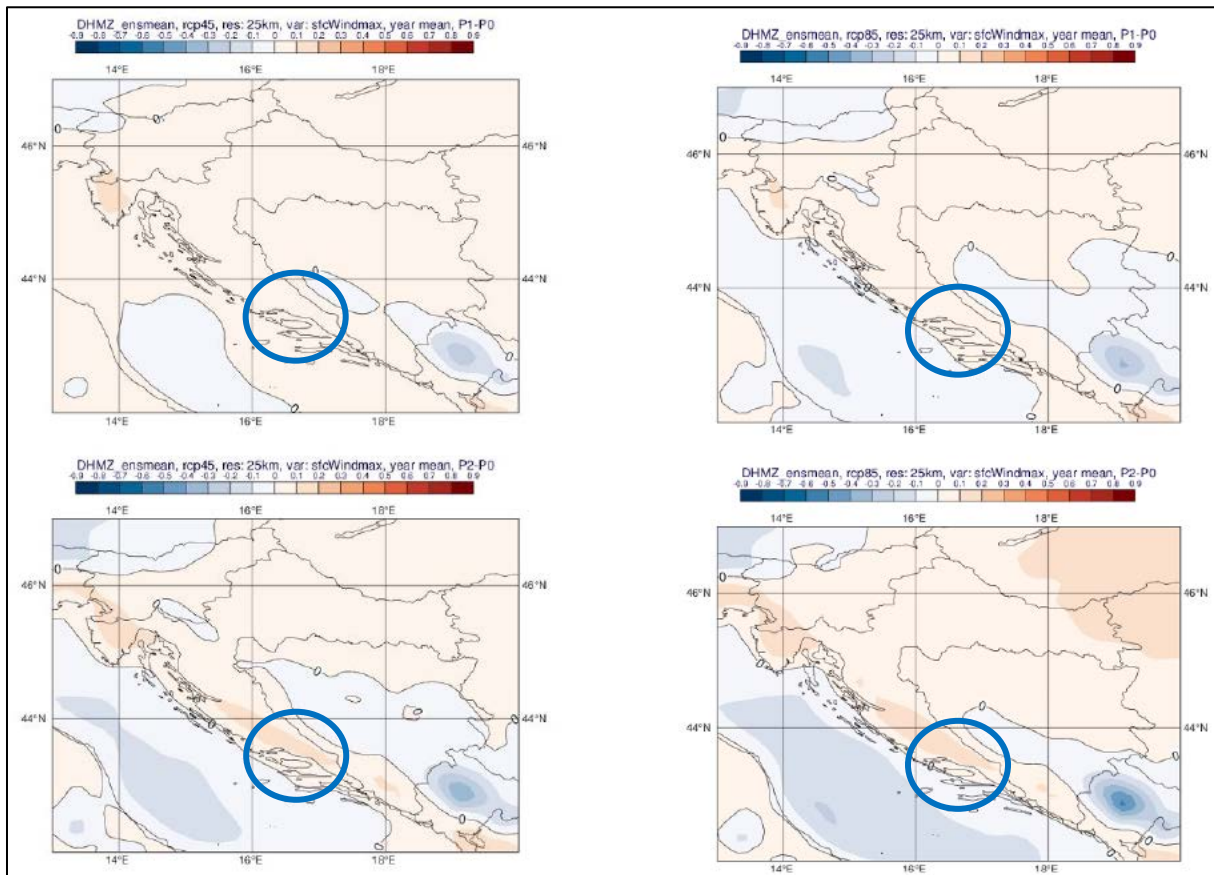

Slika 23. Broj dana s oborinom većom od 10 mm/h u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040.; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070.

Maksimalna brzina vjetra na 10 m iznad tla

Godišnja vrijednost (RCP4.5 i RCP8.5)

Projekcije maksimalne brzine vjetra na 10 m iznad tla na 12,5 km rezoluciji modelom RegCM i uz pretpostavku scenarija RCP4.5 daju mogućnost uglavnom blagog porasta na području Hrvatske (maksimalno od 3 do 4%) (Slika 24). Iste simulacije daju najizraženije smanjenje brzine vjetra u zaleđu juga Dalmacije izvan područja Hrvatske (približno -10%). Na srednjoj godišnjoj razini, projekcije za oba razdoblja (2011.-2040. godine, 2041.-2070. godine) te oba scenarija (RCP4.5 i RCP8.5) ukazuju na blage, gotovo zanemarive, promjene u rasponu od -1 do 3% ovisno o dijelu Hrvatske. **Na području Grada očekivane promjene u maksimalnoj brzini vjetra na 10 m iznad tla iznose između 0,1 i 0,2 m/s u svim godišnjim dobima.**

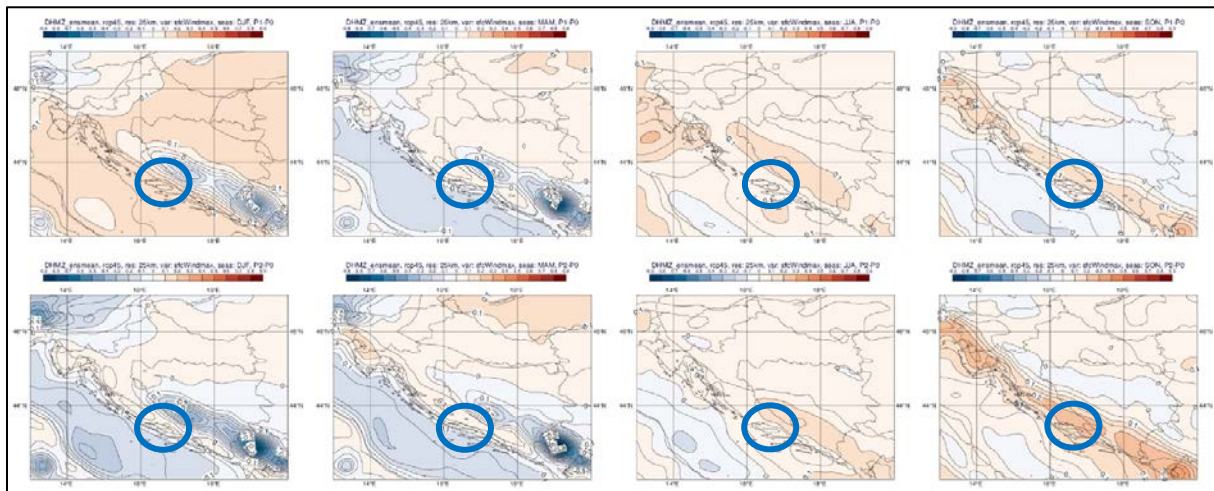

Slika 24. Promjena srednje godišnje maksimalne brzine vjetra na 10 m (m/s) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. godine u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Gore: za razdoblje 2011.-2040. godine; dolje: za razdoblje 2041.-2070. godine; lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5

Sezonske vrijednosti (RCP4.5)

Projekcije maksimalne brzine vjetra na 10 m iznad tla na 12,5 km rezoluciji modelom RegCM i uz pretpostavku scenarija RCP4.5 daju mogućnost uglavnom blagog porasta na području Hrvatske (maksimalno od 3 do 4%). Iste simulacije daju najizraženije smanjenje brzine vjetra u zaleđu juga Dalmacije izvan područja Hrvatske (približno -10%). Na srednjoj godišnjoj razini, projekcije za oba razdoblja (2011.-2040. godine, 2041.-2070. godine) te oba scenarija (RCP4.5 i RCP8.5) ukazuju na blage, gotovo zanemarive, promjene u rasponu od -1 do 3% ovisno o dijelu Hrvatske (Slika 25). **Na području Grada očekivane promjene u prvom razdoblju kreću se između 0,1 i 0,2 m/s u svim godišnjim dobima.**

Na području Grada očekivane promjene u drugom razdoblju kreću se oko 0,1 m/s u zimi, proljeću i ljetu i oko 0,2 u jesen.

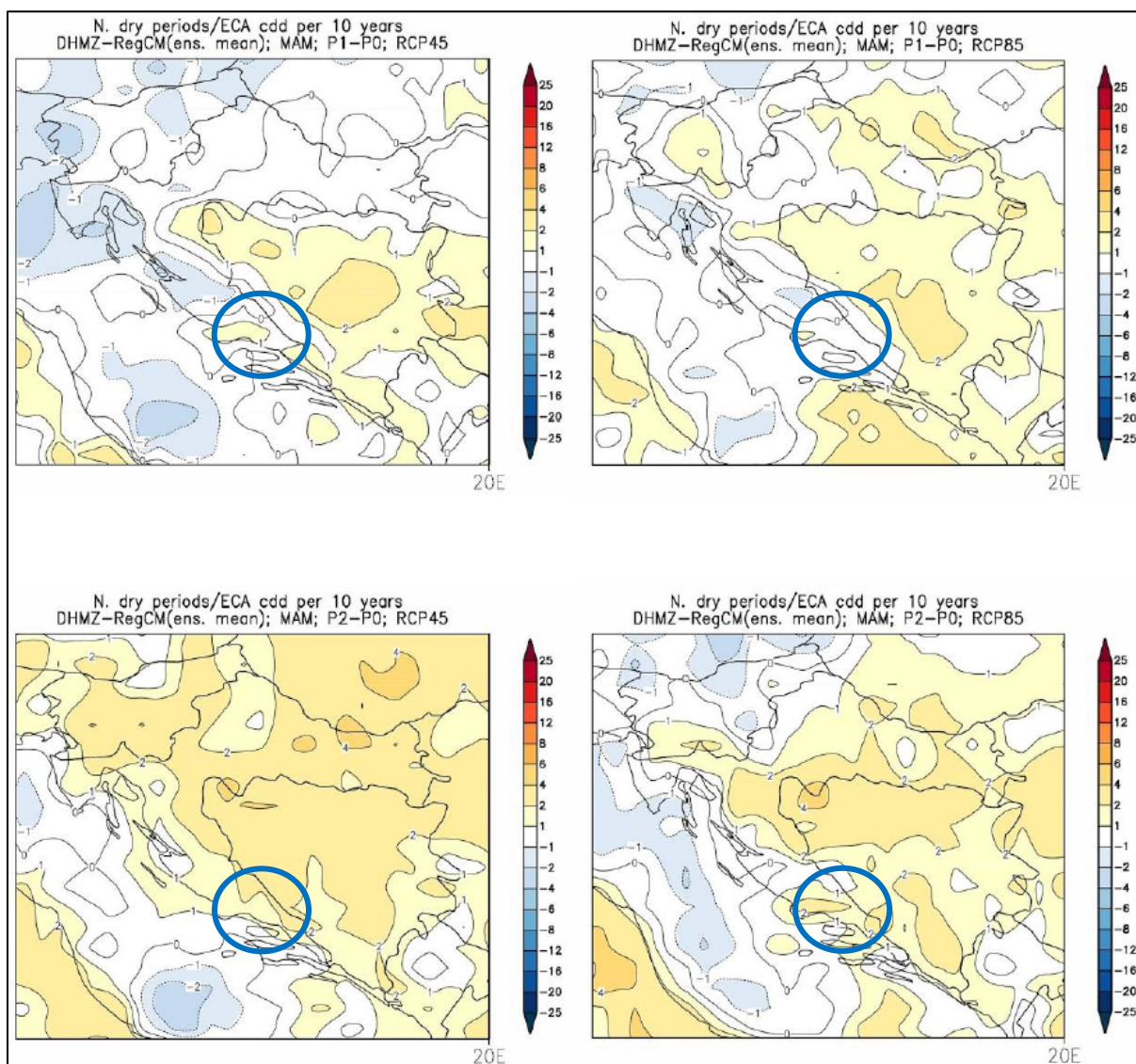

Slika 25. **Maksimalna brzina vjeta na 10 m (m/s) u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Od lijeva na desno: zima, proljeće, ljeto i jesen. Gore: promjena u razdoblju 2011.-2040. godine; dolje: promjena u razdoblju 2041.-2070. godine. Scenarij: RCP4.5.**

Srednji broj sušnih razdoblja (RCP4.5 i RCP8.5)

Projekcije klimatskih promjena u srednjem broju sušnih razdoblja (razdoblje od minimalno 5 uzastopnih dana s dnevnom količinom oborine manjom ili jednakom 1 mm) su slične amplitude kao promjene broja kišnih razdoblja. Signal je također vrlo promjenjiv u prostoru. Slika u nastavku (Slika 26) prikazuje rezultate za proljeće kad u razdoblju 2041.-2070. godine postoji tendencija povećanja broja sušnih razdoblja na širem području Republike Hrvatske. S obzirom kako ne postoji jedinstvena definicija sušnog razdoblja potrebno je istražiti projekcije sušnih razdoblja u budućoj klimi određenih prema alternativnim definicijama. **Na području Grada očekivane promjene u prvom razdoblju kreću se oko 0-1 broja sušnih razdoblja.**

Na području Grada očekivane promjene u drugom razdoblju kreću se između 1 i 2 broja sušnih razdoblja.

Slika 26. Promjene srednjeg broja sušnih razdoblja (razdoblje od minimalno 5 uzastopnih dana s dnevnom količinom oborine manjom ili jednakom 1 mm) u odnosu na referentno razdoblje 1971.-2000. u srednjaku ansambla iz četiri integracije RegCM modelom. Lijevo: scenarij RCP4.5; desno: scenarij RCP8.5; prvi red: promjene u razdoblju 2011.-2040. godine; drugi red: promjene u razdoblju 2041.-2070. godine. Mjerna jedinica: broj događaja u 10 godina. Sezona: proljeće.

Varijable navedene u nastavku nisu iz outputa RegCM modela (razina mora, temperatura površine mora i salinitet na površini mora). RegCM je tzv. atmosferski klimatski model te ne opisuje s dovoljnom kvalitetom varijable vezane uz promjene mora (za razliku od oceanskih ili združenih oceansko-atmosferskih (coupled) modela). Ove varijable analizirane su iz globalnih klimatskih modela (GCM). Horizontalna rezolucija globalnih modela relativno je gruba za manja zemljopisna područja kao što su Jadran ili Hrvatska. Ovdje su pokazani rezultati jednog globalnog klimatskog modela, MPI-ESM, za koji su bili dostupni podaci za referentnu klimu i buduća klimatska razdoblja uz IPCC scenarij RCP4.5. Svi prikazani rezultati su srednje godišnje vrijednosti.

Razina mora

Prema globalnom MPI-ESM modelu, u budućoj klimi do 2040. (razdoblje P1) u Jadranu se očekuje porast srednje razine mora između 0 i 5 cm. U razdoblju P2 (2041.-2070.), promjena razine mora u Jadranu ostat će u okvirima promjene iz razdoblja P1 – povećanje razine od 0 do 5 cm. Dakle, u P2 ne očekuje se, na godišnjoj skali, daljnje podizanje razine mora. Međutim, u zapadnom Sredozemlju i na krajnjem istoku došlo bi u 2041.-2070. do daljnjeg porasta razine mora od otprilike 5 do 10 cm.

Zbog znatnog odstupanja ovdje prikazanih rezultata korištenog globalnog MPI-ESM modela od onih u IPCC (2013), gdje je za razdoblje 2046.-2065. srednji globalni porast razine mora za RCP4.5 scenarij 26 cm, potrebno ih je uzeti u obzir s velikim oprezom i svakako uzeti u obzir i navedene rezultate IPCC-a te uzeti u obzir velike neizvjesnosti vezane uz mogućnost otapanja ledenih kapa – koje bi nužno dovele do ekstremnog porasta srednje razine svjetskih mora pa tako i Jadrana.

Prema IPCC izvješću brzina budućeg porasta razine svjetskih mora (globalna srednja razina mora) vrlo vjerojatno će nadmašiti opaženu brzinu promjene razine mora (IPCC, 2013). U razdoblju 1971.-2010. prosječni opaženi relativni porast globalne razine mora bio je 8 cm; međutim, valja naglasiti da je u zadnjih 15-ak godina ovaj porast nešto ubrzan. Projicirani porast izračunat iz 21 CMIP5 GCM-a za razdoblje 2046.-2065. uz RCP4.5 je 19-33 cm, a uz RCP8.5 je 22-38 cm. Izvješće također naglašava da budući porast razine mora neće biti ravnomjeran u svim područjima.

Orlić i Pasarić (2013) usporedili su modelirane rezultate za globalnu srednju razinu mora sa svojom polu-empiričkom metodom i ustvrdili relativno dobro slaganje između dva različita pristupa. Za umjereni scenarij klimatskih promjena B1 (IPCC, 2007) najmanji očekivani porast globalne razine mora tijekom 21. stoljeća je 64 ± 14 cm.

Istraživanja mjerenih vrijednosti morske razine za Jadran daju različite rezultate. Za razdoblje 1956.-1991. Barić i sur. (2008) izvješćuju o različitim trendovima promjene razine mora na mareografskim postajama duž hrvatske obale Jadrana. Tako, u promatranom razdoblju u Rovinju morska razina pada za $-0,50$ mm/godinu, u Bakru raste za $+0,53$ mm/godinu, u Splitu pada za $-0,82$ mm/godinu, a u Dubrovniku raste za $+0,96$ mm/godinu. Ovakve razlike objašnjavaju se različitim lokalnim podizanjem i spuštanjem obale zbog toga što je istočna obala Jadrana tektonski aktivna. Projicirane promjene morske razine u Barić i sur. (2008) osnivaju se na ranijim scenarijima definiranim od strane Climate Research Group sa Sveučilišta East Anglia u Ujedinjenom Kraljevstvu (Palutikof i sur., 1992). Za razdoblja do 2030., 2050. i 2100. one iznose $+18 \pm 12$ cm, $+38 \pm 14$ cm i $+65 \pm 35$ cm.

Čupić i sur. (2011) izračunali su trendove porasta razine Jadranskog mora primjenom metode linearne regresije na tri mareografske postaje za dva historijska razdoblja, dulje razdoblje 1955.-2009. (55 godina) i kraće razdoblje 1993.-2009. (17 godina). Za dulje razdoblje promjene su sljedeće: Rovinj $+0.45 \pm 0.26$ mm/god., Split $+0.59 \pm 0.27$ mm/god. i za Dubrovnik $+0.83 \pm 0.27$ mm/god. Za kraće razdoblje trendovi su osjetno veći nego za 1955.-2009., što ukazuje na ubrzan porast srednje razine Jadranskog mora u novije vrijeme: Rovinj $+0.91 \pm 1.17$, Split $+4.15 \pm 1.14$, te Dubrovnik $+3.62 \pm 1.04$ mm/god. Čupić i sur. (2011) navode da bi, ako se ovakav trend promjene nastavi, to značilo porast razine mora na srednjem i južnom Jadranu od oko 40 cm u sljedećih sto godina. Ovo je u skladu

s ranijim procjenama IPCC-ja koje su davale globalni porast razine mora od 2000. do 2100. između 20 i 50 cm (IPCC, 2007).

Tsimplis i sur. (2012) daju trendove promjena razine Jadranskog mora na hrvatskim i na talijanskim postajama, ali za različita historijska (prošla) razdoblja. Tako, za hrvatske postaje nalazimo sljedeće promjene u mm/god.: Rovinj $+0.5 \pm 0.3$ (razdoblje 1956-2006.), Bakar $+1.0 \pm 0.2$ (1930-2006.), Zadar $+0.3 \pm 1.7$ (1995-2006.), Split luka $+0.5 \pm 0.3$ (1955-2006.), Split rt Marjana $+0.7 \pm 0.3$ (1953-2006.), Sućuraj $+5.6 \pm 1.3$ ((1987-2004.) i Dubrovnik $+1.0 \pm 0.3$. Trend za Sućuraj je vrlo izražen, ali je izračunat iz relativno kratkog razdoblja i uključuje godine brzog porasta razine u istočnom Sredozemlju. Premda se ovi rezultati kvantitativno sasvim ne podudaraju s, primjerice, Čupić i sur. (2011), u kvalitativnom smislu ipak ukazuju na trendove porasta razine Jadranskog mora.

U gore prikazanim radovima procjene buduće razine Jadranskog mora ukazuju na porast razine do konca 21. stoljeća. Premda ne postoji usuglašenost u navedenim procjenama buduće razine, moglo bi se zaključiti da bi do 2100. porast razine Jadrana bio između 40 i 65 cm. S obzirom na to da određivanje historijskih vrijednosti razine Jadranskog mora uključuje pogreške u mjerenjima i pogreške u izračunima, i za procjene promjene razine mora u budućoj klimi valja onda uvažiti moguće pogreške u određivanju tih procjena.

Temperatura površine mora

U budućoj klimi do 2040. očekuje se, na godišnjoj razini, porast temperatura površine mora u sjevernom Jadranu za 0,8-1,6 °C. U srednjem i južnom Jadranu porast temperature bi mogao biti do oko 0,8 °C. Ove promjene temperature u Jadranskom moru konzistentne su s općim porastom temperature površine mora u Sredozemlju.

I u razdoblju 2041.-2070. (P2) očekuje se daljnji porast temperatura površine mora u Jadranu. Taj porast, između 1,6 do 2,4 °C u većem dijelu Jadrana, bio bi nešto veći nego u ostatku Sredozemlja. Jedino bi u dijelu sjevernog Jadrana porast temperature površine mora bio od 0,8 do 1,6 °C, što je u skladu s općim porastom temperature u Sredozemlju.

Salinitet na površini mora

U razdoblju 2011.-2040. (P2) očekuje se u godišnjem srednjaku porast saliniteta u čitavom Jadranu do oko 0,4 psu. Ovaj porast u skladu je s porastom saliniteta u središnjem i istočnom Sredozemlju, dok bi se istodobno u zapadnom Sredozemlju salinitet smanjio za istu vrijednost.

Za razdoblje 2041.-2070. (P2) očekuje se daljnje povećanje površinskog saliniteta. Na sjevernom Jadranu, te u dijelu južnog Jadrana porast saliniteta bio bi između 0,4 i 0,8 psu. Međutim, u jednom dijelu južnog Jadrana došlo bi do još većeg porasta saliniteta – od 0,8 do 1,2 psu. Ovakav porast zamjećuje se jedino još u sjevernom Egejskom moru. Inače, projicirani porast saliniteta u Jadranu osjetno je veći nego u ostatku Sredozemnog mora. Primjerice, u središnjem i istočnom Sredozemlju povećanje saliniteta u P2 praktički je isto kao i u P1, dakle do 0,4 psu. U zapadnom Sredozemlju ne očekuje se promjena u salinitetu u P2 u odnosu na P1.

3.8.1.3 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad MINGOR) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Tu su posebno ugroženi priobalni krški vodonosnici i ostale vodne pojave u priobalju. Kod njih se javlja kumulativni efekt mogućih smanjenih protoka i razina podzemnih voda, intenzivnijih prodora mora u krške priobalne vodonosnike i jezera te propagacije zaslanjenih morskih voda duž korita vodotoka dulje u kopneno zaleđe. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima. Posebno negativne posljedice očekuju se kod vodotoka u priobalju u pogledu visokih voda zbog kumulativnog efekta koincidencija podizanja razine mora i pojava ekstremnih protoka.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Promjena morske razine također je bitan pokazatelj klimatskih promjena. To je globalna pojava koja se instrumentalno opaža od kraja 19. stoljeća. Na području Jadranskog mora zabilježeni su trendovi promjene morske razine od $2,0 \pm 0,9$ do $3,4 \pm 1,1$ mm/god. Morska razina ne raste linearno, već su utvrđene faze bržeg i sporijeg porasta te je u ovisnosti i od drugih faktora kao što je tektonika, posebice na Hrvatskoj obali te je iz tog razloga moguće odrediti samo relativnu promjenu morske razine. Procjene rasta srednje razine mora na hrvatskoj obali kreću se u rasponu od 0,3 m do oko 1,1 m u 2100. godini, pri čemu su novije procjene bliže gornjoj vrijednosti. Kada se njima dodaju utjecaji povremenih ekstremnih razina mora u rasponu od 0,84 m do 1,15 m, dobije se ukupni rast razine mora na kraju stoljeća u rasponu od 1,4 m do 2,2 m.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: potapanje obalnih staništa, zaslanjenje kopnenih i slatkovodnih staništa uz morsku obalu, a rijeka i dublje uz stvaranje estuarija, isušivanje vlažnih

kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području krške mediteranske Hrvatske posebno negativan utjecaj očekuje se uslijed isušivanja velikih plitkih uvala i zaljeva, priobalnih laguna i močvarnih staništa, kao i intruzije slane (morske) vode u kompleksna staništa estuarija, u priobalne vodonosnike i priobalne izvore slatke vode. Od ugroženih staništa ističu se mediteranska amfibijska staništa, mediteranske sitine, mediteranski vlažni travnjaci itd.

Kod podzemnih kompleksnih staništa posebno su ugrožene preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, prvenstveno zbog podizanja razine mora i smanjenja dotoka slatke vode, vrulje, anihaline špilje i jame.

Jadransko more je zbog svojeg položaja i poluzatvorenog oblika ranjivo na klimatske promjene, a to se osobito odnosi na priobalno područje i otoke. Priobalna područja, ponajviše estuariji i ušća rijeka, izloženi su porastu razine mora, jačem utjecaju zagrijavanja i invaziji stranih vrsta. Produktivnost tih područja uvelike ovisi i o donosu hranjivih tvari rijekama, što će se promjenom klime smanjiti.

Od morskih organizama ranjiviji su oni s kasnijim nastupom zrelosti, sporijom izmjenom generacija, manjom plodnošću i ovisni o određenom tipu staništa jer im sve to smanjuje sposobnost prilagodbe. Zbog toga su ranjivije pridnene vrste (škamp, oslić), nego mala plava riba. Zbog predviđene promjene temperature Jadranskog mora (2,4 °C do 2070. godine), rasprostranjenost hladnoljubivih vrsta riba bit će ograničena samo na najsjevernije dijelove. U slučaju nepovoljnijeg scenarija, mnoge će endemične vrste izumrijeti, što će ujedno s migracijom toploljubivih vrsta značajno promijeniti sastav ribljih populacija Jadrana. Porast temperature mora iznad 28 °C povećat će smrtnost morske cvjetnice u drugoj polovici stoljeća što će omogućiti širenje drugih vrsta kao i invazivnih makroalgi, porijeklom iz tropskih i suptropskih područja. Livade morskih cvjetnica važna su staništa i rastilišta brojnih vrsta riba. Povećana smrtnost negativno će se odraziti na novačenje riba i stanje bioresursa.

Predviđa se i značajan porast kiselosti mora do 2070. godine što će zajedno s porastom temperature nepovoljno djelovati na razvoj i rast školjkaša. Istodobno će uslijed smanjenja oborina i povećane evaporacije doći do smanjenog dotoka slatke vode rijekama i porasta slanosti za 0,3 – 0,4 ‰, što će također nepovoljno utjecati na rast i uzgoj školjkaša.

Porast razine mora ugrožit će opstanak brojnih ribljih vrsta, osobito onih s izraženim migracijama (cipli, jegulje). Uzrok će biti degradacija i nestanak staništa koja ovim vrstama služe kao mrjestilišta i rastilišta.

Zbog smanjene vertikalne cirkulacije vode i zadržavanja hranjivih tvari u dubljim dijelovima, očekuju se promjene i u sastavu fitoplanktona – povećat će se brojnost manjih vrsta a smanjiti brojnost dijatomeja.

Ribarstvo

Morski je ribolov veoma ranjiv zbog nepovoljnog stanja bioresursa na kojima ribolov počiva uzrokovanog prelovom, osjetljivosti na promjene na tržištu i utjecajem cijena goriva na profitabilnost djelatnosti. Osobito je ranjiv priobalni ribolov zbog dodatnih antropogenih utjecaja s kopna i invazije stranih toploljubivih vrsta riba. U segmentu marikulture vrlo je ranjiv uzgoj školjkaša i hladnoljubivih vrsta riba.

Na razini vodenih organizama ranjivijih su oni s kasnijim nastupom zrelosti, sporijom izmjenom generacija, manjom plodnošću i ovisni o određenom tipu staništa jer im sve to smanjuje sposobnost prilagodbe. Zbog toga su ranjivije pridnene vrste (škamp, oslić) nego mala plava riba.

Od klimatskih promjena najizraženija će biti promjena temperatura mora, koja će u većem dijelu Jadrana porasti za 2,4 °C do 2070. godine. To će ograničiti rasprostranjenost hladnoljubivih vrsta riba samo na najsjevernije dijelove. U slučaju nepovoljnijeg scenarija mnoge će endemične vrste izumrijeti, što se zajedno s migracijom toploljubivih vrsta značajno promijeniti sastav ribljih populacija Jadrana.

Porast temperature mora iznad 28 °C povećat će smrtnost morske cvjetnice (*P. oceanica*) u drugoj polovici stoljeća, što će omogućiti širenje drugih vrsta kao i invazivnih makroalgi. Povećana smrtnost negativno će se odraziti na novačenje riba i stanje bioresursa.

Porast kiselosti mora zajedno s porastom temperature nepovoljno će djelovati na razvoj i rast školjkaša, što će biti pojačano uslijed smanjenja oborina i povećane evaporacije čime će doći do smanjenog dotoka slatke vode rijekama i dodatnog porasta slanosti mora.

Porast razine mora ugroziti će opstanak brojnih ribljih vrsta, osobito onih s izraženim migracijama. Uzrok će biti degradacija i nestanak staništa koja ovim vrstama služe kao mrjestilišta i rastilišta.

Globalno će jedna od najvažnijih posljedica biti promjena oblika i intenziteta primarne produkcije. Zbog smanjene vertikalne cirkulacije vode i zadržavanja hranjivih tvari u dubljim dijelovima doći će do promjene u fenologiji, brojnosti i sastavu fitoplanktona. Tako će se povećati brojnost manjih vrsta, a smanjiti brojnost dijatomeja. Uz to će se smanjiti količina kacificirajućih organizama koji su ključni u primarnoj produkciji.

Utjecaj na ribolov i akvakulturu imat će i ekstremne vremenske prilike (olujno nevrijeme, suša). Uslijed olujnog nevremena bit će onemogućen ili ograničen ribolov. Povećat će se i mogućnost oštećenja uzgojnih instalacija.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Manjak vlage u tlu otežava ili posve sprečava niranje zasijanih poljoprivrednih

kultura, odnosno njihov razvoj i dozrijevanje. Dugotrajne suše uzrokuju venuće usjeva. No do vrlo sličnih posljedica može doći i uslijed dužih vlažnih razdoblja i zasićenja tla vodom. Osim manjka odnosno viška vode u tlu, poljoprivrednu proizvodnju ponajviše otežavaju ekstremne temperature zraka, a uz njih poljoprivrednu proizvodnju pogađaju i ostale vremenske nepogode; tuča, poplave, olujni vjetrovi, ledena kiša i dr.

Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i plastenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih šumskih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetrolova, ledoloma, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- Smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- Smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka i mora očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima hlađenja, promjena u flori i fauni te smanjenju bogatstva mora. Zbog podizanja razine mora doći će do uništavanja obalne infrastrukture, gubljenja plažnih područja i većih troškova za zaštitu od podizanja razine mora. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

3.8.1.4 Postojeći okolišni problemi

Okolišni problemi uzrokovani klimatskim promjenama na području Grada Omiša do sad nisu detaljno analizirani i kvantificirani. Iako se problemi povezani s klimatskim promjenama već sad uočavaju, porast njihovog intenziteta i značaja može se očekivati u narednim desetljećima. U prethodnom poglavlju (3.8.1.3 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena) navedeni su sektori na koje će klimatske promjene najviše utjecati. Budući da su svi navedeni sektori relevantni i za područje Grada, može se zaključiti kako je Grad Omiš izložen utjecaju klimatskih promjena. Od ugroženih sektora izdvaja se turizam koji je jedan od glavnih izvora prihoda na području Grada. Značajne površine u Gradu zauzimaju šume stoga se može očekivati i porast negativnog utjecaja na sektor šumarstva. Osim navedenog, i u svim ostalim sektorima već su prepoznati određeni negativni utjecaji (utjecaj toplinskih valova na zdravlje ljudi, utjecaj oluja i poplava na infrastrukturu, utjecaj na sektor ribarstva itd.).

3.8.1.5 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Provedba PR Omiša može u praktički zanemarivoj mjeri utjecati na globalne emisije stakleničkih plinova, stoga se može očekivati nastavak globalnog trenda emisija bez obzira na provedbu PR Omiša. No imajući na umu specifičnost problematike globalnog zagrijavanja i emisija stakleničkih plinova, čiji intenzitet je moguće ublažiti jedino globalnim djelovanjem, i na području Grada nužno je planirati aktivnosti koje doprinose niskougličnom razvoju te time pridonijeti globalnom rješavanju ovog problema.

U poglavlju 3.8.1.3 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena navedeni su očekivani utjecaji klimatskih promjena na pojedine okolišne teme (voda, bioraznolikost, poljoprivreda, šumarstvo, energetika, turizam, zdravlje ljudi).

Budući da je utjecaje klimatskih promjena nemoguće izbjeći, nužno je provoditi aktivnosti prilagodbe. Bez prilagodbe klimatskim promjenama može se očekivati intenziviranje problema uzrokovanih istima, odnosno negativni utjecaji na čitav okoliš, što se u konačnici negativno odražava i na kvalitetu života ljudi. Stoga se bez provedbe aktivnosti prilagodbe unutar PR Omiša može očekivati pojava ili intenziviranje problema poput dostupnosti pitke vode, stupnja zaštite od šetnog djelovanja vode, smanjenja bioraznolikosti, smanjenja poljoprivredne proizvodnje, degradacije stanja šuma i usluga koje one pružaju, stanja infrastrukturnih sustava, pogotovo energetskih, pada prihoda od turizma, zdravstvenih problema ljudi itd.

3.9 Bioraznolikost

Zahvaljujući svom biogeografskom položaju, reljefnoj i klimatskoj varijabilnosti, vapnenačkoj litologiji i posljedično krškoj geomorfologiji i hidrologiji, činjenicama da obuhvaća kopno, obalu, more i otoke te da se nalazi unutar područja koje je za posljednjeg ledenog doba bilo pribježište brojnih životinjskih i biljnih vrsta, područje Splitsko-dalmatinske županije izrazito je vrijedno po svojoj raznolikosti, brojnosti i endemizmu biljnih i životinjskih vrsta i staništa. Područje Grada Omiša, smještenog u centralnom dijelu Županije, jednako tako karakterizira velika bioraznolikost.

Kao centri bioraznolikosti na području Grada ističu se rijeka Cetina i okolna staništa, planina Mosor te krške jame i špilje.

3.9.1 Flora i vegetacija

Najveći dio Grada Omiša pripada mediteransko-litoralnom (obalnom) vegetacijskom pojasu, dok se mediteransko-montani (brdski) pojas prostire na višim nadmorskim visinama Mosora i Omiške Dinare. Za mediteransko litoralni pojas karakteristične su vazdazelene šume hrasta crnike (*Quercus ilex*), hrasta medunca (*Quercus pubescens*) i alepskog bora (*Pinus halepensis*). Zbog dugotrajne ljudske djelatnosti i krčenja šuma, šumska vegetacija opstala je na malim površinama, dok su znatno češći njeni degradacijski oblici – makija, garig i kamenjari.

Šuma hrasta crnike najstabilniji je ekosustav Sredozemlja, a biljne vrste koje ga grade dobro su prilagođene na sušne uvjete. U prirodnom stanju takve šume su vrlo guste i tamne, sa slabo razvijenim prizemnim slojem vegetacije. Uz hrast crniku najčešće pronalazimo i zeleniku (*Phillyrea latifolia*), smrdljiku (*Pistacia terebinthus*), mirtu (*Myrtus communis*), planiku (*Arbutus unedo*), lovor (*Laurus nobilis*), kozokrvina (*Laurus nobilis*), borovica (*Juniperus communis*), somina (*Juniperus sabina*) i dr.

Šume bijelog graba (*Carpinus orientalis*) i hrasta medunca razvijaju se u područjima s nešto nižim temperaturama te većom količinom padalina nego u zoni šuma hrasta crnike. Nalazimo ih iza pojasa hrasta crnike prema unutrašnjosti, kao i iznad crnikovih šuma na visini od oko 400 m n.v. Jednako kao i crnikove, i ove šume najčešće nalazimo u

degradacijskim oblicima. Najrašireniji degradacijski stadij ovih šuma je dračik ili trnjak drače (*Paliurus spina-christi*). Uz bijeli grab i hrast medunac, često nalazimo još hrast dub (*Quercus virgiliana*), maklen (*Acer monspessulanum*), hrast cer (*Quercus cerris*), grašar (*Coronilla emeroides*), rujevina (*Cotinus coggygria*), pucalina (*Colutea arborescens*), drijen (*Cornus mas*), trnina (*Prunus spinosa*), jasenak (*Dictamnus albus*) i dr.

Vegetacija mediteransko-montanog pojasa razvijena je na višim predjelima mediteranske regije i nadovezuje se na šumu bijelog graba i hrasta medunca. U ovom pojasu česta vrsta je crni grab (*Ostrya carpinifolia*).

Kao što je već rečeno, vrlo se male površine visoke šume nalaze na prostoru Grada Omiša, a većinom ih čine zajednice hrasta medunca te melioracijske vrste poput crnog i alepskog bora. Alepski bor spada u skupinu pirofita, odnosno biljaka čije širenje potpomažu požari. Često se u literaturi navodi kao najzapaljivija vrsta na cijelom Mediteranu, a novija istraživanja pokazuju kako veća gustoća alepskog bora dovodi do iscrpljivanja vode i hranjivih tvari iz tla te zaklanja svjetlost, što smanjuje uspjeh preživljavanja ostalim vrstama (Tekić i dr., 2014).

Uz navedene oblike šuma, na relativno velikim površinama zastupljeni su submediteranski i epimediteranski travnjaci. Tom skupu staništa pripadaju zajednice razvijene na plitkim karbonatnim tlima.

U obalnom području i zapadnom dijelu Srednjih Poljica zastupljeni su degradacijski oblici šuma hrasta medunca i hrasta crnike. Na manjim kompleksima kod Male Luke, Ruskamena, Planog rata, Marušića i Borka u omiškom primorju zasađene su šume alepskog bora. Na ostalom području Srednjih Poljica zastupljene su razvijenije šumske zajednice hrasta medunca, crnike i graba. Najveće hrastove šume nalaze se sjeverno od Podgrađa pa do kanjona Cetine, a manji kompleksi hrastovih šuma nalaze se i na nekoliko drugih područja. U zapadnom dijelu Srednjih Poljica na fliškoj terasi nalazimo područje pod alepskim borom. U Zamosorju na sjevernim padinama Mosora prevladavaju niske šume i šikara hrasta medunca i graba. Na području Nova Sela – Blato mjestimično se nailazi na niske listopadne grabove i hrastove šume, a na području Blata ima manjih kompleksa visokih hrastovih šuma. Na najoskudnijem tlu strmih padina vapnenačkih uzvišenja i višim područjima Mosora nalazimo vegetaciju gariga i kamenjara.

Naselja morske cvjetnice *Posidonia oceanica* vrlo su važna za život u moru, s jedne strane zbog visoke primarne produkcije, a s druge zato što se mnogi organizmi, pa i oni ekonomski važni, u njima hrane, razmnožavaju i nalaze zaklon. Biomasa naselja posidonije i raznolikost živog svijeta u njima vrlo je velika pa ona tvore važan tip sredozemnoga, a prema tome i jadranskoga staništa. Posidonija raste u čistom, bistrom moru, u uskom obalnom pojasu (infralitoral) od površine mora do dubine od 40-ak metara. U ovom području pritisak ljudskih aktivnosti izrazito je velik te prirodna obnova oštećenih naselja posidonije traje i do više desetaka godina, što tu vrstu čini posebno osjetljivom i ugroženom. Sidrenje plovila u posidoniji znatno oštećuje mrežu rizoma koja tada postaje podložna razaranju valova. Napredovanje invazivnih svojta, kao što su alge *Caulerpa taxifolia* i *Caulerpa racemosa* ugrožava posidoniju jer su joj one izravni suparnici u borbi za životni prostor. Naselja posidonije ugrožena su i svim aktivnostima koje pogoduju povećanoj količini organske tvari u stupcu mora, onečišćenju i zasjenjivanju: podmorski

ispusti otpadne vode, nasipanje u more, uzgajališta riba i školjkaša, stanice za punjenje goriva, marine, lučice i sl.

Osim posidonije, u priobalnom području Grada nalazimo još jednu strogo zaštićenu vrstu morske cvjetnice – *Cymodocea nodosa*, koja je zabilježena na području ušća Cetine.

Na području planine Mosor do sada je zabilježeno preko 800 biljnih vrsta (Vladović, D. i Ilijanić, L.J., 1995). Na području naselja Omiš, površine 3,5 km², zabilježeno je ukupno 870 vrsta i podvrsta od kojih 614 raste samoniklo ili se subsponatano širi izvan uzgoja, a 256 taksona zabilježeno je isključivo u kulturi (Tafra, D. i sur., 2012).

Cijelo područje doline rijeke Cetine karakterizira velika bioraznolikost, a posebno se ističe 7 manjih područja, od kojih se tri nalaze na području Grada Omiša – Blato na Cetini, Kučice i kanjon Cetine od Omiša do Kaštil Slanice. Na području Blata na Cetini zabilježeno je 187 svojti viših biljaka među kojima se izdvajaju 1 vrsta s popisa Bernske konvencije, 1 endemična te 1 vrsta sa statusom ugrožene vrste. Na području Kučica i kanjon Cetine od Omiša do Kaštil Slanice, zabilježeno je 270 svojti viših biljaka od kojih je 8 endemičnih i 3 orhideje s popisa Bernske konvencije. Na klisurama u kanjonu živi niz endemičnih vrsta.

U rijeci Cetini pronađena je i endemska vrsta alge, *Pneophyllum cetinaensis*. Radi se o do sad nepoznatoj vrsti alge koja je specifična po tome što je jedina vrsta koralinske alge koja je potpuno prilagođena životu u slatkoj vodi. Ova alga je rijedak evolucijski primjer prelaska iz jednog ekosustava u drugi, iz mora u slatku vodu. Alga naseljava rijeku Cetinu od njezinog ušća do brane Peruča.

U tablici u nastavku (Tablica 28) izdvojene su ugrožene biljne vrste zabilježene na području Grada Omiša, prema Flora Croatica Database.

Tablica 28. Ugrožene biljne vrste zabilježene na području Grada Omiša

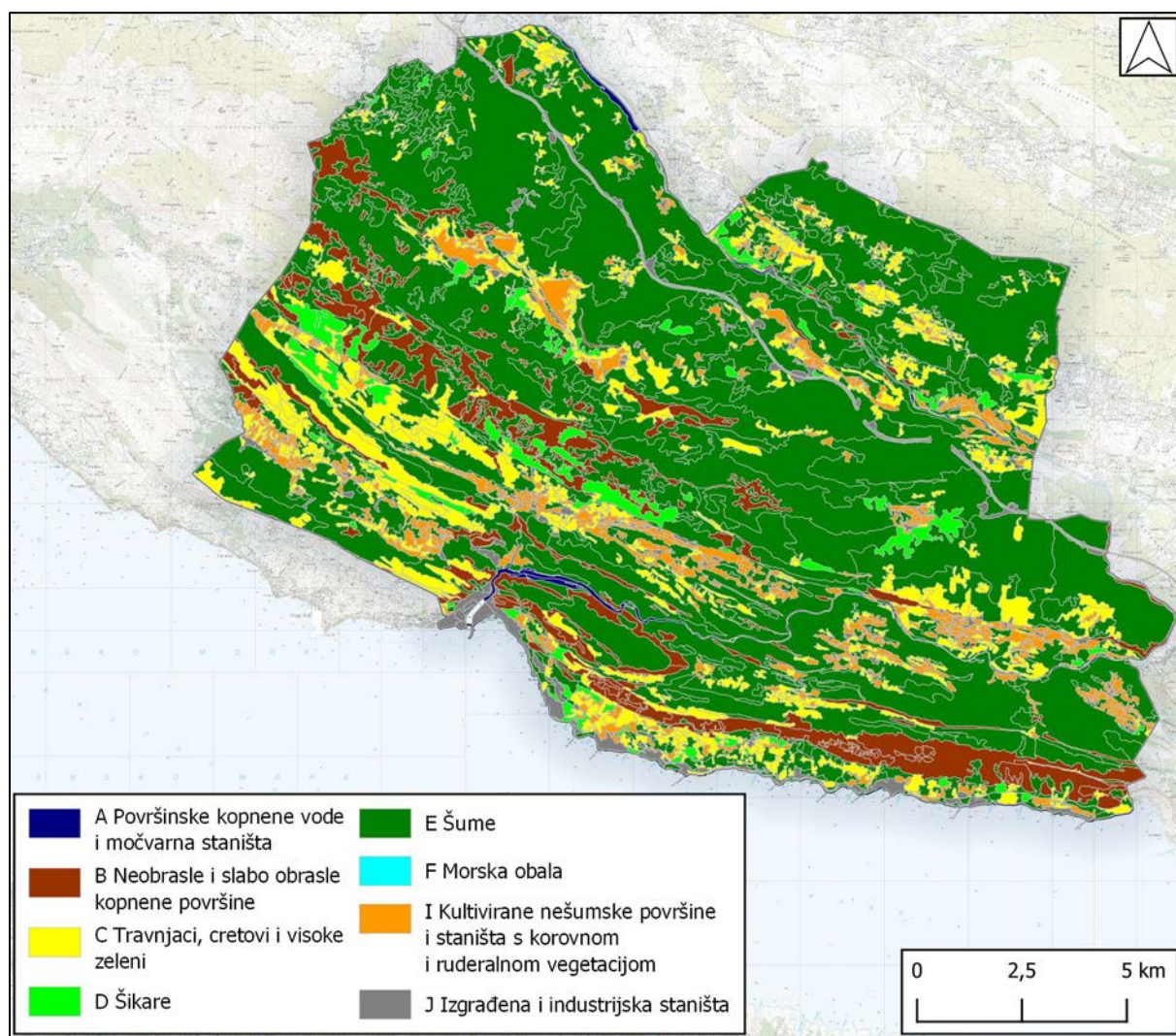
ugrožene biljne vrste zabilježene na području Grada Omiša	
<i>Adiantum capillus-veneris</i> L.	<i>Inula salicina</i> L. ssp. <i>aspera</i> (Poir.) Hayek
<i>Adonis annua</i> L. emend. Huds.	<i>Juniperus oxycedrus</i> L. ssp. <i>macrocarpa</i> (Sm.) Ball
<i>Aegilops neglecta</i> Req. ex Bertol.	<i>Knautia dalmatica</i> Beck
<i>Anacamptis pyramidalis</i> (L.) Rich.	<i>Lilium bulbiferum</i> L.
<i>Arum nigrum</i> Schott	<i>Lilium martagon</i> L.
<i>Arum orientale</i> M.Bieb. ssp. <i>longispathum</i> (Rchb.) Engl.	<i>Linaria chalepensis</i> (L.) Mill.
<i>Asparagus tenuifolius</i> Lam.	<i>Linaria microsepala</i> A.Kern.
<i>Astragalus muelleri</i> Steud. et Hochst.	<i>Matthiola incana</i> (L.) R. Br.
<i>Beta vulgaris</i> L. ssp. <i>vulgaris</i>	<i>Melica ciliata</i> L. ssp. <i>ciliata</i>
<i>Blysmus compressus</i> (L.) Panz. ex Link	<i>Narcissus tazetta</i> L.
<i>Brachypodium phoenicoides</i> (L.) Roem. et Schult.	<i>Neotinea maculata</i> (Desf.) Stearn
<i>Campanula fenestrellata</i> Feer ssp. <i>istriaca</i> (Feer) Damboldt	<i>Ophrys apifera</i> Huds.
<i>Campanula portenschlagiana</i> Roem. et Schult.	<i>Ophrys fusca</i> Link
<i>Cardamine maritima</i> Port. ex DC.	<i>Ophrys sphegodes</i> Mill.
<i>Carex extensa</i> Gooden.	<i>Orchis laxiflora</i> Lam.

ugrožene biljne vrste zabilježene na području Grada Omiša

<i>Centaurea biokovensis</i> Teyber	<i>Orchis morio</i> L.
<i>Cephalanthera damasonium</i> (Mill.) Druce	<i>Orchis purpurea</i> Huds.
<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	<i>Orchis tridentata</i> Scop.
<i>Chaerophyllum coloratum</i> L.	<i>Ornithogalum kochii</i> Parl.
<i>Chenopodium ambrosioides</i> L.	<i>Parapholis incurva</i> (L.) C.E.Hubb.
<i>Chenopodium murale</i> L.	<i>Peltaria alliacea</i> Jacq.
<i>Chenopodium opulifolium</i> Schrader ex Koch et Ziz	<i>Plantago holosteam</i> Scop.
<i>Chenopodium vulvaria</i> L.	<i>Platanthera chlorantha</i> (Custer) Rchb.
<i>Chouardia litardierei</i> (Breistr.) Speta	<i>Poa annua</i> L.
<i>Consolida ajacis</i> (L.) Schur	<i>Poa trivialis</i> L. ssp. <i>sylvicola</i> (Guss.) H.Lindb.
<i>Convolvulus cneorum</i> L.	<i>Polypogon viridis</i> (Gouan) Breistr.
<i>Corydalis acaulis</i> (Wulfen) Pers.	<i>Primula veris</i> L. ssp. <i>columnae</i> (Ten.) LÁĽdi
<i>Cyclamen repandum</i> Sibth. et Sm.	<i>Pseudognaphalium luteoalbum</i> (L.) Hilliard et B.L.Burt
<i>Cyperus longus</i> L.	<i>Rhamnus intermedius</i> Steud. et Hohst.
<i>Cyperus rotundus</i> L.	<i>Ruscus aculeatus</i> L.
<i>Delphinium staphisagria</i> L.	<i>Salsola kali</i> L.
<i>Desmazeria marina</i> (L.) Druce	<i>Salsola soda</i> L.
<i>Ecballium elaterium</i> (L.) A. Rich.	<i>Salvia brachyodon</i> Vandas
<i>Edraianthus dalmaticus</i> (A.DC.) A.DC.	<i>Salvia nemorosa</i> L.
<i>Edraianthus dinaricus</i> (A.Kern.) Wettst.	<i>Satureja subspicata</i> Vis.
<i>Edraianthus pumilio</i> (Schult.) A.DC.	<i>Scirpus holoschoenus</i> L.
<i>Elymus pycnanthus</i> (Godr.) Melderis	<i>Seseli tomentosum</i> Vis.
<i>Ephedra fragilis</i> Desf.	<i>Sesleria argentea</i> (Savi) Savi
<i>Ephedra fragilis</i> Desf. ssp. <i>campylopoda</i> (C. A. Mayer) Asch. et Graeb.	<i>Silene noctiflora</i> L.
<i>Ephedra major</i> Host	<i>Stipa capillata</i> L.
<i>Euphorbia prostrata</i> Aiton	<i>Taxus baccata</i> L.
<i>Fibigia triquetra</i> (DC.) Boiss. ex Prantl	<i>Teucrium arduini</i> L.
<i>Geranium dalmaticum</i> (Beck) Rech.f.	<i>Teucrium fruticans</i> L.
<i>Goniolimon dalmaticum</i> (C. Presl) Rchb. f.	<i>Trifolium echinatum</i> M. Bieb.
<i>Heteropogon contortus</i> (L.) P.Beauv. ex Roem. et Schult.	<i>Trifolium resupinatum</i> L.
<i>Hibiscus trionum</i> L.	<i>Tulipa sylvestris</i> L.
<i>Hordeum murinum</i> L. ssp. <i>murinum</i>	<i>Verbascum chaixii</i> Vill. ssp. <i>austriacum</i> (Schott ex Roem. et Schult.) Hayek
<i>Ilex aquifolium</i> L.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medik. ssp. <i>adriaticum</i> (Beck) Markgr.

3.9.2 Staništa

Na slikama u nastavku (Slika 27 i Slika 28) dan je izvod iz karte staništa Republike Hrvatske i karta rasprostranjenosti šumskih staništa, dok je u tablici u nastavku (Tablica 29) naveden popis najzastupljenijih stanišnih tipova na području Grada Omiša.

Slika 27. Karta staništa Grada Omiša (Bioportal)

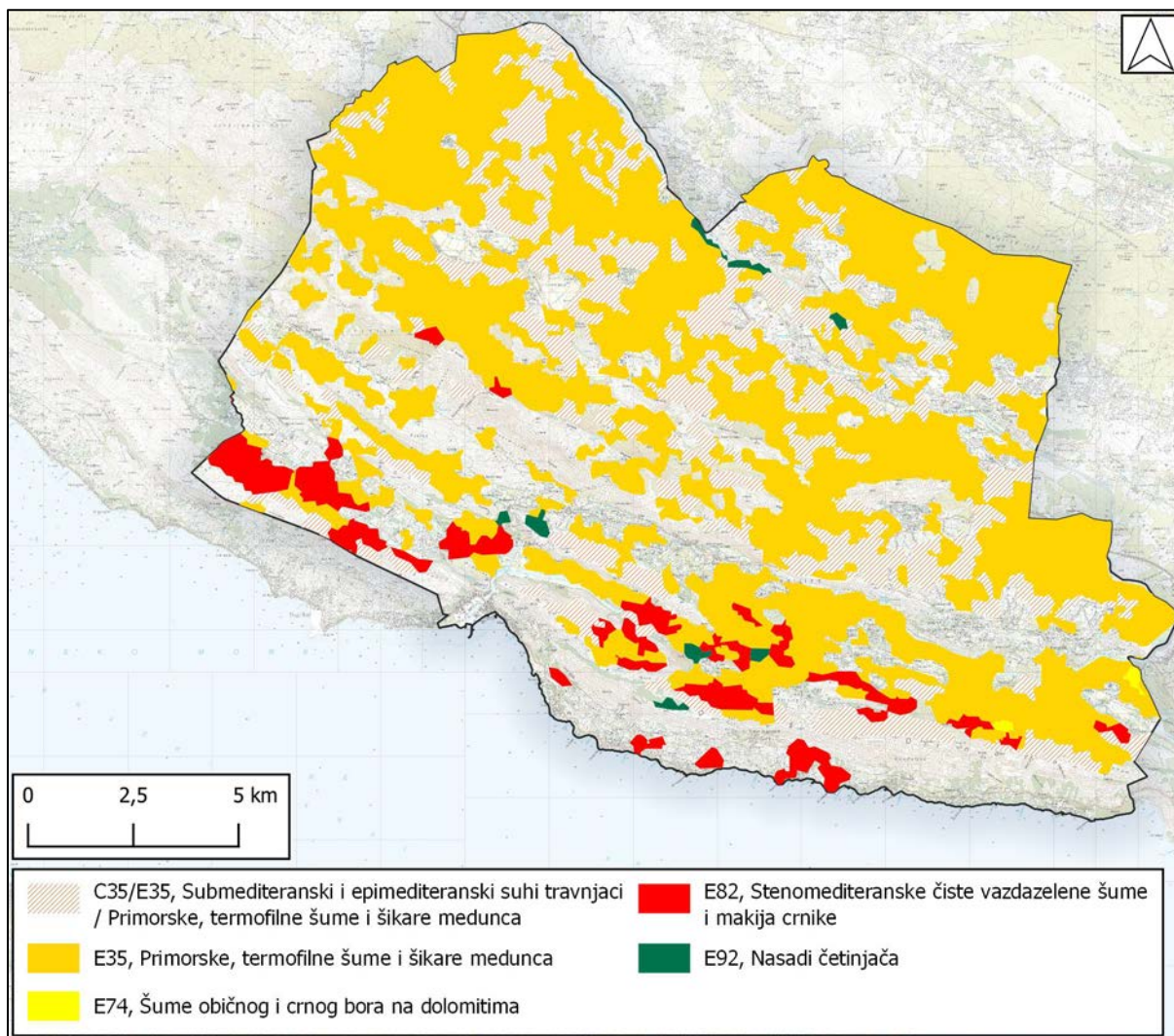
Tablica 29. Udijeli stanišnih tipova na području Grada Omiša (Bioportal)

NKS kod	naziv	površina (ha)	udio (%)
E	Šume	7.882,37	29,60
E C351	Šume / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone	4.702,94	17,66
E D3423 C351	Šume / Sastojine oštrogličaste borovice / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone	1.190,40	4,47
E D3423	Šume / Sastojine oštrogličaste borovice	1.040,84	3,91

NKS kod	naziv	površina (ha)	udio (%)
E C351 D3423	Šume / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone / Sastojine oštroigličaste borovice	1.003,02	3,77
B14 E	Tirensko-jadranske vapnenačke stijene / Šume	918,80	3,45
C351 E	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone / Šume	721,67	2,71
E B14	Šume / Tirensko-jadranske vapnenačke stijene	558,83	2,10
E C361	Šume / Eu- i stenomediteranski kamenjarski pašnjaci raščice	336,17	1,26
B14	Tirensko-jadranske vapnenačke stijene	312,50	1,17
D3423 C351 E	Sastojine oštroigličaste borovice / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone / Šume	295,29	1,11
C351 D3423	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone / Sastojine oštroigličaste borovice	260,09	0,98
C351 D3423 E	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone / Sastojine oštroigličaste borovice / Šume	241,22	0,91
B14 E C351	Tirensko-jadranske vapnenačke stijene / Šume / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone	221,02	0,83
J	Izgrađena i industrijska staništa	179,65	0,67
D3423 E C351	Sastojine oštroigličaste borovice / Šume / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone	174,29	0,65
C351 E D3423	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone / Šume / Sastojine oštroigličaste borovice	173,92	0,65
E B14 C351	Šume / Tirensko-jadranske vapnenačke stijene / Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone	162,17	0,61
C351	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone	158,29	0,59
J I21	Izgrađena i industrijska staništa / Mozaici kultiviranih površina	141,55	0,53

Iz navedenih podataka može se vidjeti kako stanišni tip E šume zauzima najveći dio područja Grada (29,60%), a udio je još veći kad se u obzir uzmu i mozaična staništa u kojima su prisutne šume. Od ostalih staništa značajna je zastupljenost C351 Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone, D3423 Sastojine oštroigličaste borovice i B14 Tirensko-jadranske vapnenačke stijene.

Od šumskih staništa, prema Karti staništa RH iz 2004. na području Grada najzastupljenije je stanište E35 Primorske, termofilne šume i šikare medunca.

Slika 28. Šumska staništa na području Grada Omiša prema Karti staništa RH (2004) (Bioportal)

3.9.3 Fauna

U dolini Cetine do sad je zabilježena 21 vrsta sisavaca, 158 vrsta ptica, 15 vrsta gmazova, 8 vrsta vodozemaca, 18 vrsta riba (od toga 9 endemičnih), 58 vrsta akvatičkih kukaca te 60 svojti špiljskog karaktera.

Najznačajniji vodozemac s nalazištem u dolini Cetine endemična je čovječja ribica (*Proteus anguinus*), koja na području Grada Omiša nastanjuje špiljske vode u kanjonu ispod Šestanovca. Ostali vodozemci, među kojima se ističu žuti mukač (*Bombina variegata*), Rana dalmatina i *Triturus vulgaris*, sačuvali su svoja staništa pretežito u vlažnim travnjacima i močvarnim staništima. Od gmazova značajnije su populacije vrsta *Algyroides nigropunctatus*, *Dalatolacerta oxycephala* i *Lacerta trilineata* u kanjonu Cetine od Blata do Zadvarja. Od kornjača koje nalazimo na području Grada ističemo kopnenu kornjaču (*Testudo hermanni*) te zmiju crvenkrpicu (*Zamenis situla*).

Na području rijeke Cetine povremeno ili stalno obitava 158 vrsta ptica, a čija brojnost je posljedica velike raznolikosti i očuvanosti ptičjih staništa. Od ukupnog broja, 153 vrste koje povremeno ili stalno obitavaju na području rijeke Cetine zaštićene su Bernskom konvencijom, 64 vrste zaštićene su europskom Direktivnom o zaštiti divljih ptica, a 124 vrste zaštićene su nacionalnim zakonodavstvom. Također, 112 vrsta ptica s ovog područja navodi se u Crvenoj knjizi ugroženih vrsta ptica Hrvatske.

Rijeku Cetinu karakterizira i vrlo specifična ihtiofauna koju čini veći broj endemičnih vrsta riba. Prema najnovijim istraživanjima u Cetini obitava 18 vrsta riba (najbrojnije su potočna pastrva, ilirski klen i jegulja). Od 9 endemičnih vrsta njih 5 su endemi jadranskog sliva, a 2 vrste su endemi rijeke Cetine. Prema IUCN klasifikaciji ugroženosti 4 svojte su kritično ugrožene, 2 su ugrožene, 4 osjetljive, a o 2 vrste nedostaju podaci. Na području Grada zabilježena je jegulja (*Anguilla anguilla*), oštrulja (*Aulopyge huegeli*), podbila (*Chondrostoma phoxinus*), dalmatinski vijun (*Cobitis dalmatina*), glavočić vodenjak (*Knipowitschia panizzae*), cipal zlatac (*Liza aurata*), glavočić crnotrus (*Pomatoschistus canestrinii*), babica riječna (*Salaria fluviatilis*), klen (*Squalius* sp.), potočna pastrva (*Salmo trutta*), cetinska ukliva (*Telestes ukliva*), ilirski klen (*Squalius illyricus*).

Prema podacima o stanju morskog okoliša, marikulture i ribarstva (Agencija za zaštitu okoliša, 2015.), na ušću rijeke Cetine u zajednici riba dominiraju sljedeće euritermne i eurihaline morske vrste riba: gavun oliga (*Atherina boyeri*), ovčica (*Lithognathus mormyrus*) i gavun (*Atherina hepsetus*). Svakako treba izdvojiti po brojnosti i obilju jako zastupljene sparidne vrste riba kao što su salpa (*Sarpa salpa*), špar (*Diplodus annularis*) i fratar (*D. vulgaris*). Ušće Cetine važno je hranilište i rastilište niza vrsta iz porodica ljuskavki (*Sparidae*) posebice ovčice. Uz ovčicu, zabilježena je i veća prisutnost sljedećih vrsta ljuskavki: komarča (*Sparus aurata*), fratar (*Diplodus vulgaris*), špar (*D. annularis*), šarag (*D. sargus*), batoglavac (*Pagellus acarne*), arbun (*P. erythrinus*) i salpa (*S. salpa*). Na području ušća utvrđeno je ukupno više od 40 nedoraslih morskih vrsta riba neovisnih o moru iz različitih porodica, dok ih je u okolnim priobalnim vodama zabilježeno više od 70 (nedorasle morske vrste ovisne o moru). Ihtiofauna šireg područja ušća rijeke Cetine usko je povezana sa staništima koje oblikuju pjeskovito-hridinasta dna obrasla smeđim fotofilnim algama i livadama morskih cvjetnica. Brojno su zastupljene i nedorasle trlje, (*Mullus barbatus* i *M. surmuletus*). Kao i prijašnjih godina, neovisno o izraženom sezonskom kolebanju uočene su i sljedeće vrste: cipal zlatac (*Liza aurata*), cipal balavac (*Liza ramada*), cipal putnik (*Chelon labrosus*) i cipal dugaš (*Liza saliens*). Utvrđen je i cijeli niz vrsta rodova glavoča, babica, šila i usnjača. Uvijek brojan je i glavočić kaljužar (*Pomatoschistus marmoratus*). Uzorkovanjem je utvrđena plosnatica rumb (*Psetta maxima*). Uočeni su i nedorasli inćuni (*Engraulis encrasicolus*), ali ne i srdela (*S. pilchardus*). S druge strane, nedorasla strijelka (*Pomatomus saltatrix*) je prisutna sad već uobičajeno, što je potvrda da je ova vrsta uspostavila jaku populaciju na ovom području. Također, nisu utvrđene novo unesene vrste riba.

Kao predstavnika šišmiša ističemo strogo zaštićenu vrstu veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*).

Na području rijeke Cetine po prvi puta je zabilježen veći broj vrsta akvatičke faune kukaca: *Agraylea sexamaculata*, *Besdolus imhoffi*, *Dolichocephala guttata*, *D. irrorata*, *D. ocellata*, *Ecclisopteryx dalecarlica*, *Kowarzia barbatula*, *K. bipunctata*, *Rhyacophila balcanica*, *Sisyria bureschi*, *Tinodes braueri*, *Wiedemannia aequilobata*, *W. ariadne*, *W. bistigama*, *W.*

kacanskae, *W. tricuspidata*, *W. zetterstedti*. Zanimljiv je podatak da čak 55 % vrsta muha plesačica s područja rijeke Cetine predstavlja nove vrste u fauni Hrvatske.

U okviru špiljske faune na području rijeke Cetine ističu se pojedine faunističke grupe s rijetkim, endemičnim, a često i reliktnim vrstama. Fauna vodenih puževa zastupljena je s rijetkim stenoendemičnim vrstama: *Hauffenia jadertina sinjana*, *Horatia klecakiana* i *Lanzaia kotlusae*. U fauni rakova zastupljene su 2 vrste deseteronožnih rakova: *Troglocaris anophthalmus* i *Typhlatya pretneri*; 3 vrste amfipodnih rakušaca: *Niphargus cf. croaticus*, *N. rostratus* i *N. trullipes* te najbrojnijim jednakonožnim rakovima, među kojima se ističu: *Alpioniscus balthasari*, *Monolistra hercegoviniensis ssp.*, *Proasellus anophthalmus rhausinus* i *Sphaeromides virei*. Kod skupine paučnjaka bogato su zastupljeni pauci s čak 3 stenoendemne vrste: *Meta milleri*, *Pseudotegenaria bosnica*, *Troglohyphantes dinaricus* te lažištipavci s tri: *Microchthonius sp.*, *Neobisium chaimweizmanni* i *N. tantaleum*. Najbrojnija je fauna kornjaša od kojih su brojni stenoendemi opisani sa šireg područja Cetine: *Anisoscapa klimeschi misella*, *Duvalius (Eduvalius) erichsoni netolitzky*, *D. (E.) novaki sinjanus*, *D. (Neoduvalius) schatzmayri*, *Haplotropidius pubescens pubescens*, *H. taxi taxi*, *Laemostenus (Antisphodrus) cavicola sinjensis*, *Lovricia jalzici*, *Neotrechus dalmatinus dinaricus* i *Spelaites grabowskii*.

Na temelju literaturnih podataka i podataka sakupljenih tijekom istraživanja na području planine Mosor, uključujući i granično područje uz rijeku Cetinu, do sada je zabilježeno 8 vrsta vodozemaca, 2 vrste kornjača, 10 vrsta guštera i 11 vrsta zmija što čini ukupno 31 vrstu vodozemaca i gmazova te predstavlja 51% herpetofaune Hrvatske.

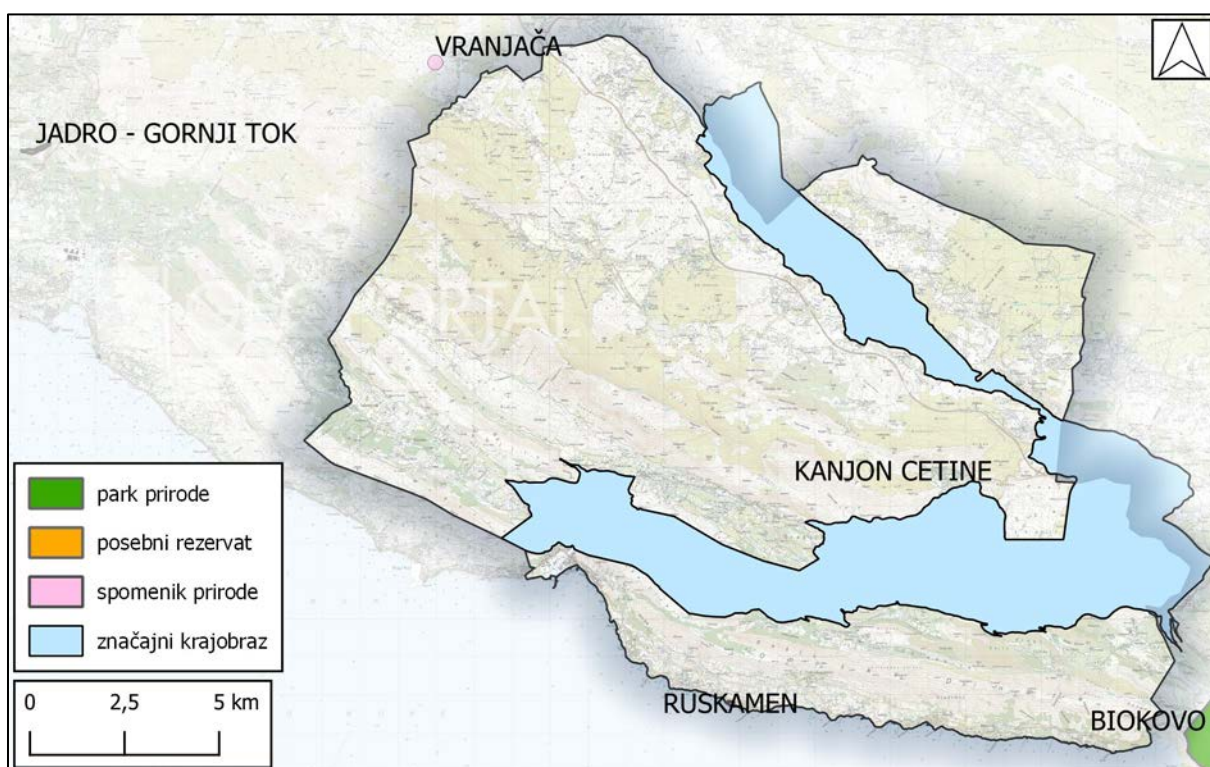
3.9.4 Zaštićena područja

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) predviđa devet kategorija zaštite, od kojih se na području Grada prema podacima s Bioportala (web portal Informacijskog sustava zaštite prirode MINGOR-a) nalaze značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine i geomorfološki spomenik Ruskamen (Slika 29).

Značajni krajobraz je prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i bioraznolikosti i/ili georaznolikosti ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje. U značajnom krajobrazu dopušteni su zahvati i djelatnosti koje ne narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen. Značajni krajobraz Kanjon rijeke Cetine proglašen je u siječnju 2017. godine, čime su proširene granice dotadašnjeg značajnog krajobraza Cetina – donji tok, koji je proglašen 1963. godine. Kanjon je najizrazitiji od geomorfoloških fenomena, koje je Cetina kao tipična krška rijeka, stvorila na svom putu do mora. Cetina se u svom donjem toku duboko usjekla u vapnenačku podlogu između Mosora i Omiške Dinare, tvoreći kanjonske strane i do 300 m visine, koje završavaju poznatom Omiškom probojnicom. Cijeli tok Cetine, a posebno ovaj dio, od velike je znanstvene vrijednosti kao primjer stalnog postojanja površinskog toka u kršu i primjer djelovanja diferencirane erozije. Blizu samog ušća kombinacija fluvijalnih i maritimnih utjecaja (bočata voda) tvori specifičnu biocenu, a već malo uzvodno, kod Radmanovih mlinica, postoji pravi fluvijalni ambijent.

Spomenik prirode je pojedinačni neizmijenjeni dio prirode koji ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno-obrazovnu vrijednost. Geomorfološki spomenik prirode Ruskamen,

proglašen je 1968. godine. Ruskamen je jedna soliterna stijena smještena u naselju Lokva Rogoznica. Omišku obalnu zonu čini fliška serija sedimenata sastavljena od lapora, pješčenjaka i mjestimično vapnenaca. Uslijed djelovanja vode i vjetra, na koje su vapnenci na tom području otporniji od okolnih stijena, nastali su vrlo slikoviti oblici. Zbog devastacije, lokalitet je u postupku revizije zaštićenih prirodnih vrijednosti te je predloženo ukidanje zaštite. Prema Izvješću Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije „More i krš“ o ostvarivanju godišnjeg Programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja za 2019. godinu, s Prijedlogom zaključka o prihvaćanju (2020), Ruskamen je uništen divljom izgradnjom i navedeni lokalitet je uklonjen iz Upisnika.

Slika 29. Zaštićena područja u Grada Omiša (Bioportal)

3.9.5 Postojeći okolišni problemi

Aktualan izazov predstavlja rastući pritisak na prostor kanjona Cetine, osobito ljeti kada se na njegovom području nalazi velik broj posjetitelja zbog postojećih atrakcija (zipline, izleti brodicama, rafting), što posljedično može dovesti do narušavanja njegovih kvalitativnih vrijednosti, primarno ekosustava. S obzirom na to da kanjon teritorijalno obuhvaća velik prostor s različitim nadležnostima u pogledu upravljanja, navedeno otežava kvalitetan monitoring i provođenje mjera zaštite, a do sad nije uspostavljena koordinacija različitih dionika koji imaju područje nadležnosti nad kanjonom.

Divlja izgradnja djelovala je na uništenje geomorfološkog spomenika prirode – Ruskamen čime je on uklonjen s liste Upisnika zaštite.

Prijetnju bioraznolikosti predstavljaju i sljedeće aktivnosti, koje su tipične za primorsku Hrvatsku, a u određenoj mjeri su prisutne i na području Grada Omiša: napuštanje tradicionalnih oblika poljoprivrede, razvoj intenzivnih oblika poljoprivrede, urbanizacija, turističke aktivnosti, nedovoljno razvijeni sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i gospodarenja otpadom, prekomjeran i neselektivan ribolov, invazivne biljne i životinjske vrste itd.

3.9.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu degradacije obalnih i morskih staništa, širenja invazivnih vrsta, gubitka vrijednih prirodnih i doprirodnih staništa zahvatima urbanog razvoja, onečišćenja vodenih ekosustava neadekvatnim sustavima pročišćavanja otpadnih voda te nesaniranja ilegalnih odlagališta otpada.

3.10 Krajobrazna obilježja

Krajobraz i potrebu njegove zaštite kroz procjenu utjecaja na okoliš određuju kako međunarodni (Europska konvencija o krajobrazu) tako i nacionalni dokumenti prostornog uređenja (Strategija i Program prostornog uređenja RH) te legislativa zaštite okoliša. Krajobraz se ne može razmatrati na osnovi pojedinačnih sastavnica već samo kao prostorno-ekološka, gospodarska i kulturna cjelina.

Krajobraznom regionalizacijom u Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske, s obzirom na prirodna obilježja izdvojeno je šesnaest osnovnih krajobraznih jedinica. Grad Omiš pripada dvjema krajobraznim jedinicama: obalni dio Grada pripada Obalnom području srednje i južne Dalmacije, dok sjeverni dio Grada pripada Dalmatinskoj zagori. Veći dio krajobrazne jedinice Obalno područje srednje i južne Dalmacije karakterizira priobalni planinski lanac i niz velikih otoka. Krajolik u podnožju priobalnih planina često sadrži usku, zelenu, flišku zonu, a za većinu otoka karakteristična je velika šumovitost. Dalmatinska zagora je reljefno i pejzažno heterogen prostor, kojem samo donekle glavna obilježja daju tri reljefna elementa: krške depresije (polja, uvale, doci, ponikve), vapnenačke zaravni oko polja i planinski vijenci. Među planinama ističu se Dinara, Svilaja, Biokovo i Mosor, a od ostalih elemenata identiteta vrijednosti, tu su dolina Cetine (s poljima i kanjonom) te hidrografsko-morfološki fenomeni Imotskih jezera.

Naselja u sklopu Grada Omiša smještena su na obali, u zaravnima, uz rijeku Cetinu te uz prometnice. Po tipu naselja, ona smještena na obali su zbijenog tipa, gradnja je gušća te se u njima nalazi mnogo objekata turističke namjene, dok su naselja u unutrašnjosti raštrkanog tipa te u njima prevladavaju stambeni objekti. Kroz naselja prolaze prometnice jačeg i slabijeg intenziteta prometa te se mjestimično pojavljuju makadamski putevi i utabani putevi.

Osnovni koncept šireg područja Grada Omiša čini karakterističan krajobraz u kojemu su prepoznatljivi izduženi ogoljeni volumeni planina i plohe zaravni. U prostoru se izmjenjuju

antropogeni i prirodni strukturni elementi te je izražena izmjena svijetlih tonova volumena stijena sa tamnijim tonovima niske i srednje visoke vegetacije te svijetlih tonova linijskih elemenata prometnica, volumena naselja i suhozida sa poljoprivrednim parcelama, travnjačkom vegetacijom te tamnijim tonovima šumske vegetacije, makijom i morskom površinom što pridonosi dinamičnosti krajobraza. Strukturni elementi krajobraza su volumeni naselja, šumske vegetacije i makija, plohe obradivih površina, travnjaka i morska površina te linijski elementi prometnica i suhozida.

Šume, većinom u degradacijskim oblicima, zauzimaju veliku površinu u ovom prostoru te se pojavljuju u velikim neprekinutim potezima te u kraćim potezima uz naselja, poljoprivredne površine, polja i kamenite volumene planina. Poljoprivredne površine su većim dijelom dobro uređene i obrađivane, ali mjestimično se pojavljuju i zapuštene obradive površine i to najčešće u rubnim dijelovima naselja. Najčešće su ograđene suhozidima i čine prepoznatljiv mrežasti uzorak u krajobrazu. Unutar poljoprivrednih površina mjestimično se pojavljuju maslinici, vinogradi te voćnjaci. Unutar naselja se pojavljuju potezi niskog i visokog zelenila, vrtovi, voćnjaci te poljoprivredne površine. Vinogradi i maslinici se pojavljuju mjestimično u malim potezima unutar naselja te izvan naselja uz prometnice i puteve i u zonama poljoprivrednih površina te zauzimaju male površine.

Javnih zelenih površina u naseljima koja su u sastavu Grada Omiša ima vrlo malo i jako su slabo uređene. Pojavljuju se samo u većim naseljima uz obalu (na primjer: Omiš) dok ih u manjim naseljima, pogotovo u naseljima u zaleđu, nema. Najčešće su u obliku malih zelenih otoka između prometnica te uz plaže. Na nekima se nalaze sprave za dječju igru, niska i visoka vegetacija te rijetko i urbana oprema. Zelene površine su u naseljima uz obalu također i u ulozi kampa (na primjer: Omiš-kamp Galeb).

Rijeka Cetina predstavlja prepoznatljiv linijski element u širem prostoru te mu daje identitet. Kao veoma važan element najviše se ističe u naselju Omiš koji se nalazi na njezinom ušću. Obale uz rijeku Cetinu u naselju Omiš samo su djelomično uređene kao šetnica na kojoj se nalaze klupe, grmlje i rasvjeta, dok drveća gotovo i nema.

3.10.1 Postojeći okolišni problemi

Kao osnovni pritisci na krajobraznu raznolikost prepoznati su sljedeći razvojni procesi i djelatnosti: urbanizacija (što uključuje smanjenje poljoprivrednih površina i prenamjenu zelenih površina i šumskog zemljišta); infrastruktura (neadekvatno razvijen cestovni promet, npr. D8 u naselju Omiš); turizam (izgradnja infrastrukture i degradacija krajobraznih vrijednosti priobalnog područja) i sukcesija staništa kao posljedica procesa deruralizacije i depopulacije.

3.10.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu neadekvatnog sustava upravljanja krajobrazom, degradacije vrijednih prirodnih i kulturnih krajobraza kroz napuštanje ruralnih područja i tradicionalne poljoprivrede te širenja izgrađenih područja.

3.11 Kulturno-povijesna baština

Područje Grada Omiša obuhvaća prostor kojeg karakterizira izrazita povijesna slojevitost i kulturna raznolikost, s bogatom, raznovrsnom i stoljećima čuванom materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom.

Prema podacima Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske, na području Grada Omiša prisutno je 67 kulturnih dobara (stanje siječanj 2024.). U tablici u nastavku (Tablica 30) dan je pregled broja kulturnih dobara po vrstama, dok je u tablici u nastavku (Tablica 31) dan popis svih kulturnih dobara. Sva kulturna dobra su zaštićena.

Tablica 30. Kulturna dobra na području Grada Omiša

vrsta zaštite	broj
nepokretna pojedinačna	54
kulturnopovijesna cjelina	6
arheologija	3
nematerijalna	2
pokretna pojedinačna	2

Tablica 31. Popis kulturnih dobara na području Grada Omiša

naziv kulturnog dobra	adresa	vrsta
Arheološko nalazište Brzet	Omiš	Arheologija
Arheološka zona Baučići (antički Oneum)	Omiš	Arheologija
Arheološko nalazište vile rustike na lokalitetu Miri	Ostrvica	Arheologija
Kulturno - povijesna cjelina Omiša	Omiš	Kulturnopovijesna cjelina
Ruralna cjelina Ume	Tugare	Kulturnopovijesna cjelina
Ruralna cjelina zaseoka Gorica	Lokva Rogoznica	Kulturnopovijesna cjelina
Ruralna cjelina Zakućac	Zakućac	Kulturnopovijesna cjelina
Ruralna cjelina Čažin Dolac	Tugare	Kulturnopovijesna cjelina
Ruralna cjelina zaseoka Rodići	Trnbusi	Kulturnopovijesna cjelina
Priprema tradicijskog jela soparnik		Nematerijalna
Umijeće čitanja, pisanja i tiskanja poljičice	Više adresa	Nematerijalna
Sklop Miličević	Zvečanje	Nepokretna pojedinačna
Kuća Mile Gojsalić	Kostanje	Nepokretna pojedinačna
Kuća Bilić	Donji Dolac	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Antuna Opata	Naklice	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Duha	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Mihovila	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Franjevački samostan i crkva na Skalicama	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Petra	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Ivana Krstitelja	Slime	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Luke na groblju	Trnbusi	Nepokretna pojedinačna

naziv kulturnog dobra	adresa	vrsta
Crkva sv. Kate	Tugare	Nepokretna pojedinačna
Župna crkva (Porođenja Blažene Djevice Marije)	Tugare	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Frane	Tugare	Nepokretna pojedinačna
Ilirsko sjemenište	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Kuća	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Barokna kuća	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Kuća s natpisom s nekadašnje mletačke kancelarije	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Kuća	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Kuća na cesti	Lokva Rogoznica	Nepokretna pojedinačna
Ruralna cjelina Sklop kuća "Kapinovi dvori"	Više adresa	Nepokretna pojedinačna
Kuća Pavišić	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada Općine	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Zgrada	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Kuća Caralipeo	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Tvrđava Starigrad (Fortica)	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Mlinice i stupe	Kostanje	Nepokretna pojedinačna
Mlinica sela Podgrađe	Podgrađe	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Luke i srednjovjekovno groblje	Dubrava	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Jure	Gata	Nepokretna pojedinačna
Crkva i groblje sv. Ciprijana	Gata	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Vida	Lokva Rogoznica	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Kuzme i Damjana	Lokva Rogoznica	Nepokretna pojedinačna
Kuća i zbirka Petra Radmana	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Pavića most na rijeci Cetini	Podgrađe	Nepokretna pojedinačna
Kula Jerončić	Kostanje	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Arnira	Dubrava	Nepokretna pojedinačna
Crkva Uznesenja Marijina (Gospa od Smova)	Gata	Nepokretna pojedinačna
Crkva Gospe od Bezgrešnog začeca i bratimska kuća u zaseoku Truša	Tugare	Nepokretna pojedinačna
Kula Peovica (Mirabela) s kaštelom	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Sklop crkve sv. Ante opata i župne kuće	Seoca	Nepokretna pojedinačna
Crkva Gospe Snježne i sv. Luke sa starim grobljem na arheološkom nalazištu	Omiš	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Ante	Srijane	Nepokretna pojedinačna

naziv kulturnog dobra	adresa	vrsta
Crkva sv. Luke	Srijane	Nepokretna pojedinačna
Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije s grobljem	Srijane	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Roka	Donji Dolac	Nepokretna pojedinačna
Crkva sv. Roka	Gornji Dolac	Nepokretna pojedinačna
Stambeno gospodarski sklop kule Banić	Donji Dolac	Nepokretna pojedinačna
Poljički statut iz 1665. godine	Omiš	Pokretna pojedinačna
Poljički statut iz 1762. godine	Omiš	Pokretna pojedinačna

U obalnom dijelu Omiša i u naselju Omiš kulturna baština veže se uz njegovu gusarsku povijest. Od 15. do 19. st. Omiš se nalazi pod mletačkom upravom kada dobiva današnje obrise. U to vrijeme Omiš se razvijao unutar gradskih zidina, a ostaci fortifikacije vidljivi su na istočnim gradskim vratima i kuli Turjun. Iz tog razdoblja datiraju Ilirsko sjemenište, staro Omiško groblje, većina crkava (od kojih se izdvajaju crkva sv. Mihovila, sv. Duha i sv. Roka), mnogobrojne zgrade te trgovi Pjaca i Poljički trg. U zaobalnom području Grada od 13. do 19. st. nalazila se Poljička republika (kneževina). Poljički statut nastao u 14. st. jedan je od najstarijih dokumenata u Hrvatskoj, a bio je pravni akt na temelju kojeg je funkcionirala Poljička republika i kojim su bili detaljno uređeni ekonomski i društveni odnosi. Ostavština vezana uz Poljičku kneževinu čuva se u Gradskom Muzeju Omiš.

Analiza postojećeg stanja materijalne kulturne baštine Grada Omiša ukazuje na potrebnu njene zaštite, rekonstrukcije i sanacije kako bi se elementi baštine zaštitili od propadanja te valorizirali u kontekstu kulture i turizma. Prioritet sanacije imaju građevine važne za kulturu i turizam poput zgrade Festivala dalmatinskih klapa Omiš te crkve sv. Petra na Priku. Rekonstrukcijom pojedinih objekata mogle bi se zadovoljiti i potrebe za prostorom raznih udruga i organizacija u kulturi, kojima trenutno nedostaje istog za kvalitetno održavanje aktivnosti.

Za očuvanje identiteta prostora potrebna je revitalizacija ruralnih cjelina te valoriziranje povijesnih putova i suhozidne gradnje.

Od nematerijalne kulturne baštine na području Grada zaštićeno je klapsko pjevanje, ojkanje i izrada tradicijskog jela poljičkog soparnika. Klapsko pjevanje zaštićeno je nematerijalno kulturno dobro, a od 2012. godine nalazi se i na UNESCO-ovom Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Grad Omiš prepoznat je kao centar klapskog pjevanja ponajviše zahvaljujući djelovanju Festivala dalmatinskih klapa Omiš. Ojkanje je tradicijski način pjevanja u hrvatskim područjima dinarskog areala. Ojkanje je 2010. godine upisano na UNESCO-vu listu nematerijalne kulturne baštine kojoj je potrebna hitna zaštita. U području Grada Omiša, ojkanje se ponajviše veže uz gornjopoljički kraj.

3.11.1 Postojeći okolišni problemi

Analiza postojećeg stanja kulturne baštine Grada Omiša ukazuje na potrebnu njene zaštite, sanacije i obnove kako bi se elementi baštine zaštitili od propadanja te nastavili valorizirati u kontekstu kulture i turizma sukladno dosadašnjim ciljevima Strategije razvoja grada

Omiša do 2020. godine (2018). Temeljem toga, zaštita i vrednovanje kulturnih dobara na području Grada Omiša prepoznata je kao jedan od prioriteta u posljednjem Programu razvoja javnih potreba u kulturi (2021), gdje je poseban naglasak stavljen na projekte uređenja Starog groblja i interpretacijskog centra Tvrđava Peovica.

Sva kulturna dobra zaštićena su odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te je za zahvate na objektima upisanih kao nepokretna kulturna dobra potrebna suglasnost nadležnog tijela.

3.11.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu propadanja i neiskorištavanja potencijala postojećih objekata kulturne baštine.

3.12 Društvo

3.12.1 Demografski trendovi

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. g., na području Grada Omiša u 31 naselju živi 14.139 stanovnika. Centralno naselje, grad Omiš, broji 5.985 stanovnika, odnosno 42,3% ukupnog stanovništva Grada. Drugo naselje po veličini je naselje Tugare u kojem je 2021. g. živjelo 875 stanovnika, odnosno 5,9% stanovništva Grada što pokazuje izrazitu koncentriranost stanovništva u njegovu središtu. Niti jedno naselje, izuzev grada Omiša, ne broji više od 1.000 stanovnika, a u najmanjem naselju, Podašpilju, u 2021. g. živjelo je samo 20 osoba, odnosno 0,1% ukupnog stanovništva. Usporedivši podatke Popisa stanovništva 2011. g. s podacima aktualnog Popisa 2021. g., međupopisno razdoblje je okarakterizirano ukupnim padom broja stanovnika od -5,4 %. Relativno smanjenje broja stanovnika na području Grada Omiša manje je od onog zabilježenog na nacionalnoj (-9,3 %) te županijskoj razini (-6,5 %).

Analizirajući prostorni razmještaj stanovništva, može se zaključiti da je prostor Grada Omiša izrazito neravnomjerno naseljen (Slika 3). Neravnomjerna naseljenost Grada uvjetovana je primarno fizičko-geografskom osnovom, a potom i razvojem prometne mreže. Prema broju stanovnika dominira grad Omiš, a slijede ga ostala naselja smještena uz obalu. U sedam naselja smještenih uz obalu, u 2021. g. živjelo je 53,3 % ukupnog stanovništva Grada. Vidljivo je kako je na području Grada Omiša, kao i uostalom kod velikog dijela obalnih JLS u Hrvatskoj, vrlo izražen proces litoralizacije uslijed razvoja tercijarnih djelatnosti. Zanimljiv je ipak pokazatelj kako su prema rezultatima Popisa stanovništva 2021. g., značajnije smanjenje u broju stanovnika zabilježila priobalna naselja (-8,1 %) u odnosu na zaobalna (-2,3 %). Proces depopulacije nije zaobišao niti centralno naselje Omiš (-7,5 %), dok su naselja u njegovu zaleđu zabilježila blagi porast broja stanovnika (Čisla, Gata, Zakučac, Naklice). Relativno najveći porast u broju stanovnika zabilježilo je prigradsko naselje grada Omiša - Borak (+28,5 %) što se može dovesti u vezu s procesom suburbanizacije.

Osim distribucije broja stanovnika po naseljima, važan pokazatelj je i gustoća naseljenosti. U Gradu Omišu gustoća naseljenosti je, prema procjenama, 2021. g. iznosila 54,9 st./km²

što je manje od županijskog (98,3 st./km²) i nacionalnog (71,3 st./km²) prosjeka. Razlog takvoj gustoći naseljenosti su velika površina Grada i prirodno-geografski uvjeti koji su determinirali specifičan demografski razvoj. Najgušće naseljeni dio je dužobalni prostor zbog povijesnog razvoja Grada, povoljnijih prirodno-geografskih čimbenika, razvoja sekundarnih i tercijarnih djelatnosti te povoljnijeg prometno-geografskog položaja uz prometnicu D8 (tzv. Jadranska magistrala). Gustoća naseljenosti priobalnih naselja iznosila je 306,1 st./km², dok je isti podatak za zaobalna naselja iznosio samo 27,0 st./km². Najgušće naseljeno je gradsko naselje Omiš sa gustoćom naseljenosti od 1.775,3 st./km², dok je najrjeđe naseljeno naselje Podašpilje s gustoćom naseljenosti od 3,8 st./km².

U razdoblju 2011.-2022. prostor Grada Omiša obilježen je višim mortalitetom nego natalitetom, odnosno karakterizira ga negativna prirodna promjena, tj. prirodni pad broja stanovnika. Prostorno kretanje u razdoblju 2011.-2022. obilježilo je veće iseljavanje stanovništva od useljavanja. Migracijski saldo u razdoblju 2011.-2022. g. je blago negativan s obzirom da je ukupni broj odseljenih (4.260) veći od ukupnog broja doseljenih (4.208) i iznosi -52 stanovnika.

U Gradu Omišu, prema dobi prevladava zrelo stanovništvo s udjelom od 62,9 %. Uspoređujući mlado i staro stanovništvo u 2021. g., prevladava staro s udjelom od 17,0. U usporedbi s prethodnim Popisom iz 2011. g., udio starog stanovništva je brojčano nadmašio udio mladog, te je sve izraženiji proces starenja stanovništva.

3.12.2 Stanovanje i stambeni fond

Prema prvim rezultatima Popisa stanovništva 2021. g., na području Grada Omiša nalazi se 10.840 stambenih jedinica što je za 2 % više u odnosu na 2011. g. Istovremeno se broj stanova za stalno stanovanje povećao sa 7.412 na 8.164, odnosno za 9,2 %. Premda nisu dostupni podaci o ostalim namjenama stanova, prethodni Popis stanovništva iz 2011. g. ukazao je kako se značajan udio stanova na području Grada Omiša koristi za privremeno stanovanje, primarno u svrhu odmora i rekreacije te u svrhu obavljanja djelatnosti, odnosno iznajmljivanja turistima. Takvih stanova, stavljenih u funkciju turizma, bilo je približno 30 %.

Broj privatnih kućanstava na području Grada Omiša prema Popisu stanovništva iz 2021. g. iznosi 4.854 te se, sukladno smanjenju broja stanovnika, u posljednjem međupopisnom razdoblju smanjio za 1,1 %. Tako prosječno kućanstvo na području Grada čine približno tri osobe. Smanjenje prosječne veličine kućanstava posljedica je starenja stanovništva, sve učestalijeg odvojenog života primarne i sekundarne obitelji te promjena u načinu života.

3.12.3 Društvena infrastruktura

Sport

Sportska infrastruktura Grada Omiša uključuje gradski stadion „Anđelko Marušić Ferata“ kojeg sačinjava travnato igralište (dimenzija 105 m x 68 m), sa pripadajućim prostorijama, a stadion koristi Nogometni klub Omiš, koji djeluje organiziran u šest različitih dobnih kategorija. Nova Gradska sportska dvorana (Ribnjak) otvorena je 2016. g. te se sastoji od jedne velike dvorane (koja se može odijeliti u tri cjeline) s 1.300 sjedećih mjesta, manje

dvorane i nekolicine poslovnih prostora te u njoj trenira većina gradskih sportskih klubova (Grad Omiš, 2021). Uslugu korištenja Gradske dvorane moguće je ostvariti na temelju zahtjeva za jednim od 15 programa koji se razlikuju ovisno o prostorima, terminima, trajanju aktivnosti (Grad Omiš, 2016). Sportsku dvoranu Osnovne škole Josip Pupačić (površine 1250 m²) koriste učenici osnovne i srednje škole za svoje nastavne programe, te manji broj klubova sa područja Grada Omiša (OŠ „Josip Pupačić“, 2021). Sportski centar Punta sastoji se od terena za mali nogomet i košarku, a Sportski centar Planovo uz terene za mali nogomet i košarku posjeduje i terene za tenis. Tenis tereni nalaze se još i u Autokampu Galeb. U Gradu se nalazi jedan fitness centar, dvije streljane (Čelina i Zvečanje) i niz uređenih penjališta. Sportske terene i igrališta posjeduju naselja Blato na Cetini, Borak, Čišla, Dočine, Donji Dolac, Dubrava, Gata, Kostanje, Kučiće, Naklice, Nemira, Nova sela, Podgrađe, Seoca, Srijane, Trnbusi, Tugare i Slime.

S obzirom na svoj prirodni položaj uz more, kanjon rijeke i planine, područje Grada Omiša nudi i mnoštvo sadržaja za rekreaciju na otvorenom poput ronjenja, jedrenja na dasci, planinarenja, speleologije, sportskog penjanja, zip-line-a, biciklizma, paraglidinga, kajakinga, kanuinga, raftinga i trekkinga i brojnih drugih. Na području Grada Omiša se u 2021. godini održalo i 12 sportskih manifestacija, odnosno natjecanja, raspoređenih od ožujka do listopada (Grad Omiš, 2021).

Kulturna infrastruktura

Kulturna infrastruktura na području Grada Omiša sastoji se od kulturno-umjetničkih ustanova i udruga. Njihova djelatnost primarno je usmjerena k organizaciji i promociji lokalne kulturne djelatnosti kroz razne kulturno-umjetničke programe i manifestacije, a koji slijede specifične ciljeve razvojnih dokumenata na svim razinama. Kulturna djelatnost te izgradnja, rekonstrukcija, adaptacija i opremanje kulturne infrastrukture u nadležnosti je Ministarstva kulture i medija.

Kulturni sektor određenog područja čine muzejska, galerijska, knjižničarska, arhivska, kazališna, glazbena i glazbeno-scenska, nakladnička, likovna i filmska djelatnost (MKM, 2022). Također, važna sastavnica kulturne infrastrukture su i materijalni i nematerijalni oblici kulturne baštine, zbog čega se pojedini dionici djelatnosti u kulturi ujedno bave i zaštitom, očuvanjem te promocijom lokalne kulturne baštine, kako domaćem stanovništvu tako i turistima. Sukladno tome, kulturni sektor usko je povezan s turističkim sektorom, posebno na područjima čija lokalna ekonomija ovisi o turizmu kao što je to slučaj na području Grada Omiša. Utilizacija kulturne infrastrukture u turizmu najснаžnije se manifestira kroz organizaciju kulturno-umjetničkih manifestacija. Na području Grada Omiša evidentirano je mnoštvo manifestacija od kojih su najpoznatije: Festival dalmatinskih klapa, Gusarska bitka, Dani Ive Marjanovića, Dani Mile Gojsalić, Omiško kulturno ljetno, Omiš Guitarfest, Večer soparnika i Ribarske večeri (GOSS, 2022; SRGO, 2018).

Budući da je većina kulturne infrastrukture okupljena u gradu Omišu, u ostalim naseljima Grada izražen je nedostatak javnih ustanova u kulturi te pripadajućih kulturnih programa. Zbog toga se kulturno-umjetnički sadržaji u naseljima oslanjaju na postojeću infrastrukturu drugih ustanova, poput obrazovnih ili upravnih. Kulturno-umjetnički programi i manifestacije odvijaju se u dvoranama mjesnih domova, osnovnih i područnih škola i

ostalih pogodnih objekata, dok programe uglavnom organiziraju mjesni odbori i udruge u kulturi. Tako je primjerice Festival dalmatinskih klapa smješten u prostorima Prve osnovne glazbene škole Lovro pl. Matačić u Omišu. (GOSS, 2022; SRGO, 2018).

Na prostoru Grada Omiša zabilježeno je ukupno 49 dionika u kulturnoj djelatnosti, među kojima su 42 udruge i 7 ustanova. Većina kulturne infrastrukture okupljena je u administrativnom centru JLS-a, odnosno gradu Omišu u kojem se nalazi 5 ustanova: Gradski muzej Omiš s Galerijom „Onaion“ – Kuća jezika i kulture u Omišu, Pinakoteka - Muzej franjevačkog samostana Omiš, Narodna (Gradska) knjižnica Omiš, Centar za kulturu Omiš, Festival dalmatinskih klapa Omiš.

Zdravstvo

Na području Grada Omiša u primarnoj zdravstvenoj zaštiti djeluje jedan Dom zdravlja s ordinacijama opće/obiteljske medicine, zdravstvene zaštite dojenčadi i predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, dentalne medicine, biokemijski laboratorij i ordinacija radiološke dijagnostike. U Domu zdravlja djeluju Hitna pomoć i Zavod za javno zdravstvo sa Službom za školsku i sveučilišnu medicinu i Službom za epidemiologiju zaraznih bolesti. Najbliže ustanove sekundarne i tercijarne zaštite i drugi zavodi nalaze se u 25 km udaljenom Splitu. Osim navedenih, na području samog naselja Omiš djeluju još i privatne prakse liječnika opće medicine, pedijatrijska ordinacija, stomatološke ordinacije te jedna privatna poliklinika. Prema HZZO (2021.) u Gradu Omišu djeluje osam liječnika opće obiteljske medicine i devet liječnika u djelatnosti dentalne zdravstvene zaštite. Na dan 3. svibnja 2021. u Gradu Omišu bilo je 15.372 osobe osiguranih u Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (HZZO, 2021). Na temelju navedenih podataka može se izračunati brojčani pokazatelj koji pokazuje da na 10.000 stanovnika dolazi 5,2 liječnika opće obiteljske medicine i 5,9 stomatologa. Uspoređujući podatke o broju liječnika opće obiteljske medicine na 10.000 stanovnika u Gradu Omišu s istima na županijskoj i nacionalnoj razini, Grad Omiš unutar županijskog (5,8 doktora/10.000 st.) te nacionalnog (5,7 doktora/10.000 st.) prosjeka. Grad je unutar županijskog (5,2 stomatologa/10.000 st.) i nacionalnog prosjeka (5,0 stomatologa/10.000 st.) i kada se usporedi broj stomatologa na 10.000 stanovnika.

Na području Grada Omiša djeluju dvije privatne ljekarne i jedna u vlasništvu Splitsko-dalmatinske županije. Dežurnih ljekarni na području Grada nema, stoga su pacijenti usmjereni na najbliže koje se nalaze u Splitu.

Na području Grada Omiša također je registrirano i 12 udruga iz područja zaštite zdravlja (Registar udruga, 2021), a prema nazivima vidljivo je da se njihovo djelovanje uglavnom odnosi na promicanje zdravlja i pružanje dodatne skrbi i psihološke podrške kroničnim bolesnicima (dijabetes), liječenima od malignih bolesti, osobama s posebnim potrebama (osobe s invaliditetom i osobe s poteškoćama u razvoju) i posebno ranjivim skupinama (umirovljenici) na području Grada. Prostorno su koncentrirane u gradskom naselju Omiš gdje je registrirano osam (66,7%) udruga. Udruge iz područja zaštite zdravlja još su registrirane u naseljima Dubrava (1), Kostanje (1) i Tugare (2).

Socijalna skrb

U sustav socijalne skrbi uključene su sve socijalno ugrožene skupine, kao i osobe u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, te dodatno osobe s invaliditetom. U Gradu Omišu, prema posljednjim dostupnim podacima Državnog zavoda za statistiku, 2011. godine živjelo je ukupno 3.120 osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, odnosno 20,9% ukupnog stanovništva. Od ukupnog broja osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti njih 872 (27,9%) potrebuje, a 744 (23,8%) koristi pomoć druge osobe. Udio osoba s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti u gradu Omišu veći je nego li u Splitsko-dalmatinskoj županiji (16,4%).

Središnja ustanova socijalne skrbi u Gradu Omišu je Centar za socijalnu skrb Omiš (CZSS) koji je nadležan za područje Grada Omiša te susjednih općina Dugi Rat, Šestanovac i Zadvarje (Centar za socijalnu skrb Omiš, 2021). Prema podacima CZSS-a Omiš, socijalnu skrb od strane države 2020. g. koristilo je 1.448 korisnika. Broj korisnika raste od 2017. g., dok se broj korisnika zajamčene minimalne naknade smanjio za 31,7%. Broj korisnika osobne invalidnine porastao je u razdoblju 2016.-2020. g. za 165,3%. Porast od 13,8% zabilježen je i kod broja korisnika doplatka za pomoć i njegu.

Grad Omiš, u sklopu svog proračuna, dodatno financira određene socijalne usluge za svoje stanovništvo. Grad novčano podupire potrebite obitelji/kućanstva te obitelji hrvatskih branitelja, isplaćuje potporu u naravi, podmiruje dio troškova za stanovanje, pruža novčanu pomoć za kupnju udžbenika, pruža smještaj jednoj obitelji u socijalnom stanu Grada, isplaćuje naknadu za troškove ogrijeva, isplaćuje božićnice umirovljenicima unatrag dvije godine te je 2018. g. uveo sufinanciranje priključka na sustav javne vodoopskrbe koje je do kraja 2020. g. iskoristilo 23 kućanstva.

3.12.4 Obrazovanje

Analizirajući podatke o stupnju obrazovanja osoba starijih od 25 godina u Gradu prema posljednjim dostupnim podacima Popisa stanovništva iz 2021. g., vidljivo je da najveći udio stanovništva (61,2%) ima završenu srednju školu, a jednako je i na razini Županije, s time da je Grad Omiš nešto iznad županijskog prosjeka gdje 60,0% stanovništva ima završenu srednju školu. Bez škole, s nezavršenom osnovnom školom ili završenom osnovnom školom je 17,3% stanovništva Grada Omiša, što je iznad županijskog prosjeka (11,2%) te je to uglavnom stanovništvo u starijim dobnim skupinama. Visokoobrazovanih je 21,5%, a najviše ih je u mlađim dobnim skupinama. Uspoređujući postotak visokoobrazovanog stanovništva u Gradu Omišu s istim na županijskoj razini, vidljivo je da je Grad ispod županijskog prosjeka u kojem je 28,8% stanovništva visokoobrazovano.

Predškolsko obrazovanje

Na području Grada Omiša djeluju dvije ustanove za predškolski odgoj – Dječji vrtić Omiš čiji je osnivač Grad, te Dječji vrtić Čarobni pianino čiji je osnivač privatni subjekt. DV „Omiš“ godišnje broji oko 370 djece dok DV „Čarobni pianino“ u prosjeku pohađa 65 djece (Grad Omiš, 2021). Zbog nedovoljnih kapaciteta, svake godine se bilježi veći broj

neupisane djece. Tako je u 2021. g. na listi čekanja ostalo 36 djece (DV Omiš, 2021), što upućuje na potrebu za otvaranjem dodatne jasličke grupe u narednom razdoblju.

DV Omiš u svom sastavu ima 11 odjela, od kojih je šest (Pčelica, Radost, Visibaba, Potočić, Galeb, Mali Gusar) smješteno u gradu Omišu, dok je preostalih pet (Smilje, Trešnjica, Kamenčić, Vrbica, Golubica) razmještenih po ostalim naseljima u Gradu Omišu (DV Omiš, 2021a). U DV Omiš djeca su razmještena u 20 odgojnih skupina kroz 7 programa.

Uvjeti za odgojno-obrazovni rad relativno su dobri i u značajnoj mjeri zadovoljavaju uvjete za pedagošku djelatnost pri čemu se misli na uređenost unutaršnjeg prostora (kao i vanjskog prostora ukoliko se nalazi u sklopu objekta), te opremljenost vrtića namještajem i potrebnom didaktikom.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Na području Grada Omiša djeluju tri osnovne (OŠ 1. listopada 1942., OŠ Gornja Poljica, OŠ Josip Pupačić) i pet područnih škola (PŠ Dubrava, PŠ Gata, PŠ Kostanje, PŠ Tugare, PŠ Kućice). Prema podacima DZS-a broj učenika u osnovnim školama u Gradu Omišu kreće se oko 1.280, odnosno trend je okarakteriziran stagnacijom.

Srednjoškolsko obrazovanje

Na području Grada Omiša postoji jedna srednjoškolska ustanova – Srednja škola „Jure Kaštelan“. Nalazi se u središtu Omiša uz zgradu Osnovne škole Josip Pupačić. Nastava je organizirana prema gimnazijskom i strukovnom programu u dvije smijene. U gimnazijskom programu dostupna je opća i jezična gimnazija, dok se u strukovnom programu učenici školuju za slijedeća trogodišnja i četverogodišnja zanimanja: tehničar za elektroniku, hotelijersko-turistički tehničar, kuhar, kuhar (JMO), konobar, konobar (JMO), frizer (JMO), kozmetičar (JMO), instalater električnih instalacija (JMO), pomoćni kuhar i slastičar – TES, pomoćni konobar – TES.

Visokoškolsko obrazovanje

Prema posljednjim dostupnim podacima iz Popisa stanovništva 2021. g., zabilježeno je ukupno 607 studenata s prebivalištem u Gradu Omišu. Među studentskom populacijom prevladavaju ženske osobe kojih je 355, dok je muških bilo 252. Njih 157 studiralo je na stručnom studiju (stručni ili specijalistički), dok ih je 450 studiralo na sveučilišnim studijima (preddiplomski, diplomski, integrirani, poslijediplomski, specijalistički, magistarski, doktorski) (Popis stanovništva 2021). Na području samog Grada Omiša nema ustanova za visokoškolsko obrazovanje.

Cjeloživotno obrazovanje

Na području Grada Omiša djeluje jedna ustanova namijenjena obrazovanju odraslih, i to Pučko otvoreno učilište Žižić. U Učilištu postoje programe izobrazbe u području prometa (polaganje i obnavljanje periodičke izobrazbe za vozače kategorija C i D, program Vozač

motornog vozila za prijevoz opasnih tvari ADR) i poljoprivrede (rukovanje i upotreba pesticida). Učilište također nudi prekvalifikaciju u 14 programa kroz pet različitih područja (ekonomija i trgovina, graditeljstvo, poljoprivreda, promet i logistika, turizam i ugostiteljstvo) te šest programa usavršavanja u dva područja (turizam i ugostiteljstvo te promet i logistika) (Pučko otvoreno učilište Žižić, 2021).

Cjeloživotno obrazovanje važna je stavka razvoja, budući da se radna snaga treba prilagođavati tržištu koje se mijenja da bi ono moglo biti konkurentno stoga je potrebno poticati stanovništvo na korištenje takvih programa, osobito ono stanovništvo koje je dulje vrijeme nezaposleno.

3.12.5 Postojeći okolišni problemi

Nedostatna razvijenost društvenih sadržaja na dijelovima Grada izvan njegova središta. Osim u zaobalju i zagori, taj problem je prisutan i u priobalnom pojasu (Stanići - Pisak) gdje je slaba zastupljenost infrastrukture za djecu (dječja igrališta, parkovi), što iziskuje stalnu potrebu za prijevozom djece u grad Omiš.

Analizirajući broj posjetitelja kulturno-umjetničkih ustanova i manifestacija u periodu od 2016. – 2020. godine zamjetna je, izuzev blagog porasta kroz 2017. godinu, stagnacija broja posjetitelja. Rezultat tome je nedostatno ulaganje u razvoj raznovrsnosti ponude kulturno-umjetničkih programa kao i povećanje vidljivosti i dostupnosti sadržaja. Iznimno, u 2020. godini zabilježen je značajan pad broja posjetitelja što je bilo uvjetovano ograničenjima rada kulturne djelatnosti zbog pandemije COVID-19. Kao najveći izazov se postavljaju nedostatna financijska sredstva za realizaciju kapitalnih projekata i ulaganja, te nedostatni prostorni kapaciteti za organizaciju kulturnih događanja i programa, kao i skladištenje fundusa određenih umjetničkih organizacija, muzeja i knjižnice. U pogledu odvijanja događanja u zatvorenim prostorima, prepoznata je problematika nedostatka koncerte dvorane komornog tipa za rad kazališta i ostalih glazbeno-scenskih djelatnosti.

Na području Grada postoji potreba za boljom opremljenosti ustanova zdravstvene skrbi koja se može provesti kroz obnovu Doma zdravlja.

Nedostatak određenih djelatnosti u zdravstvenoj skrbi koje su u širem smislu povezane s područjem zdravstvenih usluga, osobito vezanih uz djecu i mlade: pedijataru, defektologa, logopeda te psihologa i psihijataru, pri čemu je skrb o mentalnom zdravlju posebno istaknuto kao zdravstveno područje koje nije dovoljno prepoznato u odnosu na potrebe. Na području Grada nedostaju usluge za osobe s teškoćama povezanih s mentalnim zdravljem te se radi o kategoriji korisnika koja je marginalizirana. Zbog povećanog pritiska na ordinacije opće medicine ljeti, ističe se potreba za oformljivanjem turističke ordinacije te bi se uspostavljanjem takve ambulante, znatno bi se rasteretilo obiteljske liječnike koji su osim većeg broja pacijenata, opterećeni i dodatnom administracijom.

Na području Grada trenutno ne postoji stacionarni smještaj za starije i nemoćne osobe. Potreba za ovim sadržajima će u budućnosti još više rasti zbog uznapredovanog procesa starenja stanovništva i sve većeg udjela starog stanovništva u ukupnom stanovništvu.

Postojeći problem je nedostatak socijalnih usluga i podrške korisničkim skupinama, poput usluga pomoći u kući (na razini ustanove koja bi pružala adekvatnu skrb), usluga za djecu

u pogledu "finih" aktivnosti, podrške obiteljima koje imaju bolesnog člana; istaknut je i nedostatak palijativne skrbi te podrške braniteljima. Također je kao izazovna prepoznata i problematika znatne razlike u razini usluge na području središta grada i u zaleđu, iz čega proizlazi i potreba za razvojem usluge dnevnog boravkom za starije osobe. Pokazatelji CZSS upućuju na sve veći broj korisnika usluga, porast nasilja u društvu od svih razina (adolescencija nadalje), porast siromaštva starijeg stanovništva, kao i obitelji koje imaju člana s određenim razvojnim teškoćama, čime jača osjećaj nesigurnosti ugroženih osoba. U prilagodbi infrastrukture za osobe s invaliditetom, u posljednjim su godinama napravljeni određeni iskoraci, međutim prepoznata je potreba za unaprjeđenjem standarda pristupne infrastrukture i većim intervencijama u prostoru, a koje nužno ne zahtijevaju velika financijska sredstva (pr. montažna infrastruktura koja je fleksibilnija za OSI). Problem predstavlja i nedostatak mogućnosti bavljenja sportom i sportskim aktivnostima za osobe s invaliditetom. Također postoji potreba i za unaprjeđenjem infrastrukture za osobe s invaliditetom na plažama, primjerice postavljanjem liftova, prilagođavanjem dijelova plaže, WC-a, rampi.

Nužno je daljnje ulaganje u predškolske ustanove. Kao prioritet određeno je uređenje prostora kuhinje i garderobe u DV „Trešnjica“, te dječjeg igrališta uz vrtić „Pčelica“ (DV Omiš, 2021). Postoji potreba i za uređenjem ulaza/prilaza u neke vrtiće te za sanacijom oštećenja sadržaja smještenih u dvorištu (rekviziti, sprave) koji su javno dostupni.

U budućnosti je potrebno i predviđeno daljnje širenje kapaciteta, primjerice izgradnjom dječjeg vrtića u Srijanima za koji je dio sredstava odobren iz NPOO-a. Kao najveća potreba u budućnosti izdvaja se izgradnja centralne zgrade vrtića u Omišu; trenutno vrtić djeluje disperzirano kroz jedanaest dislociranih objekata u gradu Omišu te objekti u kojima se nalaze odgojne grupe nisu u potpunosti prilagođeni vrtićkim standardima i potrebama programa.

Zbog povećanja broja učenika s posebnim potrebama (u šk. god. 2021./2022. u Omišu školu pohađa 58 djece s posebnim potrebama), javlja se potreba za povećanjem broja adekvatnih stručnih suradnika (asistenata) i osiguravanjem prostora za njihov individualan rad s djecom. Također je potrebno poboljšati dostupnost školske infrastrukture osobama s invaliditetom. Kao i za ustanove predškolskog odgoja, izazov predstavljaju nedostatni prostorni kapaciteti, osobito za matičnu osnovnu školu u Omišu koja djeluje unutar dvije zgrade, što otežava izvođenje nastave i rad stručnih službi, osobito s obzirom da je objekt naknadnim intervencijama prilagođen za obrazovanje (prostor nekadašnjeg odmarališta).

Osnovni problem za srednjoškolsko obrazovanje predstavlja nedostatak prostornih uvjeta za djelovanje i popunjenost stručnim kadrom.

Izazove u pogledu srednjoškolskog obrazovanja predstavlja i stanje objekata u kojem se izvodi srednjoškolska nastava, a koji ne zadovoljavaju sve potrebe učenika i nastavnika. Javlja se i problem rada u dvije smjene, zbog čega je otežana organizacija dodatnih aktivnosti za učenike. U sklopu škole ne nalazi se školska sportska dvorana, a također otežani su i uvjeti u kojima se održava školska praksa.

3.12.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu iseljavanja i starenja stanovništva i s time povezanih utjecaja na gospodarstvo, te ostalih prepoznatih problema vezanih uz obrazovanje, sustav zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

3.13 Gospodarstvo

3.13.1 Opća gospodarska kretanja

Ukupan BDP Splitsko-dalmatinske županije 2020. g. iznosio je 4,2 mlrd. EUR, odnosno 27,5% ukupnog BDP-a NUTS-2 regije Jadranske Hrvatske (SDŽ nalazi se na prvom mjestu po BDP-u u NUTS-2 regiji Jadranske Hrvatske) i 8,6% ukupnog BDP-a u Republici Hrvatskoj (SDŽ nalazi se na drugom mjestu po BDP-u u Republici Hrvatskoj, ispred nje je samo Grad Zagreb) (BDP za RH, 2023). BDP po stanovniku je za Splitsko-dalmatinsku županiju u istoj godini iznosio 9.302 EUR/st. što je manje od prosjeka NUTS-2 regije Jadranske Hrvatske (11.042 EUR/st.) i ispod nacionalnog prosjeka (12.468 EUR/st.) (BDP za RH, 2013). Kretanje BDP-a u Splitsko-dalmatinskoj županiji u razdoblju 2011.-2020. obilježeno je porastom istog za 11,3% u odnosu na 2011. g. U razdoblju 2011.-2012. zabilježeni je blagi pad BDP-a što se više primjećuje u padu BDP po stanovniku koji je u jednoj godini pao za 2,9%. Nakon 2012. g. BDP po stanovniku ubrzano raste da bi u 2019. g. iznosio 10.766 EUR/st. što je porast od 34,9% u odnosu na 2012. g. Trend kretanja BDP-a ukazuje na poboljšanje gospodarske situacije i kontinuirani razvoj Splitsko-dalmatinske županije u cjelini. Međutim, globalna pandemija virusa COVID-19 je usporila stope rasta BDP-a u cijeloj Hrvatskoj te je BDP po glavi stanovnika u 2020. g iznosio 9.302 EUR/st. što je pad od 9,2% u odnosu na 2019. g. Postojanje Europskog plana oporavka i Nacionalnog plan oporavka i otpornosti te njihova primjena mogu otvoriti novu perspektivu razvoja Grada Omiša.

Prema posljednjem izračunu iz 2018. g., indeks razvijenosti za Grad Omiš iznosio je 103,985 što znači da je Grad Omiš 3,985% razvijeniji od nacionalnog prosjeka (Vrijednosti indeksa razvijenosti, 2018). Sukladno tome, Grad Omiš svrstan je u VI. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

3.13.2 Tržište rada

Prema posljednjim dostupnim podacima Popisa stanovništva 2021. g. radni kontingent Grada Omiša iznosio je 8.890 stanovnika, odnosno 62,9% od ukupnog broja stanovnika što je nešto manje od županijskog (63,05%) i nacionalnog (63,3%) prosjeka. Promatrajući udio radnog kontingenta prema naseljima Grada Omiša 2021. godine, izdvajaju se ona u neposrednoj blizini centralnog naselja, Zakučac, Podašpilje i Borak koja imaju preko 50 % stanovništva u radnom kontingentu. Udio stanovništva radnog kontingenta u naselju Omiš iznosi 63,1%.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na području Grada Omiša u srpnju 2022. g. zaposleno je bilo 4.745 osoba, dok je isti podatak za prosinac iznosio 4.163. Primjetna je razlika u broju zaposlenih u ljetnim i u zimskim mjesecima koja je prisutna zbog veće potrebe za radnicima tijekom turističke sezone. Primjećuje se i da ne postoji trend kretanja broja zaposlenih, odnosno broj zaposlenih kroz godine varira. Od 2018. g. smanjuje se broj zaposlenih u vrijeme turističke sezone, dok je broj zaposlenih na kraju godine u blagom porastu.

Stopa zaposlenosti u ljetnim mjesecima je u razdoblju 2016.-2022. g. bila i do 10% viša nego što je to slučaj u zimskim mjesecima. Kao i kod broja zaposlenih i stopa zaposlenosti varirala je kroz promatrano razdoblje.

Prema djelatnosti, najviše zaposlenih 2020. g. bilo je u djelatnosti prerađivačka industrija s 16,7% zaposlenih. Slijedi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s 15,5% i trgovina na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikala s 11,1%. Iako je prerađivačka industrija prva po broju zaposlenih, ukoliko se gledaju okupljene djelatnosti u sektore, u Gradu Omišu prevladava tercijarni sektor djelatnosti.

3.13.3 Poslovno okruženje

Broj poduzeća na području Grada Omiša u kontinuiranom je porastu u razdoblju 2016.-2020. godine te se povećao za 29,4%, a povećanja su zamjetna kod u svim kategorijama veličina poduzeća. Mikro poduzeća su najbrojnija, kao što je slučaj i generalno na nacionalnoj razini. Mikro poduzeća čine 88,2% svih poduzeća u Gradu Omišu, a sektor malog poduzetništva (mikro, mala i srednja poduzeća) čini 99,4 %. Zabilježena su svega dva velika poduzeća.

Analizirajući ukupne prihode i rashode poduzeća u Gradu Omišu primjećuje se da su poduzeća u razdoblju 2016.-2020. poslovala u dobiti. Na kraju promatranog razdoblja prihodi su porasli za 43,1% u odnosu na početak promatranog razdoblja, iako taj rast nije bio kontinuiran kroz cijelo razdoblje. I rashodi su u promatranom razdoblju porasli za 46,8%. U čitavom je razdoblju zabilježena ukupna dobit prilikom poslovanja ukupno i ukupno kod svih veličina poduzeća. Najveće prihode u 2020. g. u iznosu od 2.437.635 kn (74,5% svih prihoda), dok su mikro poduzeća ostvarila najmanje (178.879 kn) (FINA, 2021).

Prema djelatnosti, najviše poduzeća obavlja djelatnosti trgovine na veliko i malo te popravka motornih vozila i motocikala, njih 59 (17,9%). Slijedi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, njih 57 (17,3%). U postotcima većim od 10 još su zastupljene djelatnosti građevinarstva (41 poduzeće), prijevoza i skladištenja (35 poduzeća) te prerađivačka industrija (34 poduzeća).

Poduzetničko potpurnu infrastrukturu čine dvije poduzetničke zone – Gata i Kostanje. Obje su zone još uvijek u fazi izvlaštenja i stoga nemaju registrirane tvrtke i zaposlene (Grad Omiš, 2021). Poduzetnička zona Kostanje veličine 157,0 ha nalazi se izvan naselja, namjena zone je gospodarsko – poslovna, pretežito uslužna (K1) i pretežito trgovačka (K2), a unutar nje izdvojeno je građevinsko područje namijenjeno gradnji uslužnih i trgovačkih sadržaja, skladišta, proizvodnih pogodna, komunalnih i pratećih sadržaja, prometne infrastrukture i građevina te instalacija (PPUG Omiš, 2015). Poduzetnička zona

Gata udaljena je od ulaza u Omiš 5 km, a od ulaza na autocestu A1 10 km. Namjena zone Gata 2 je gospodarska, proizvodna – pretežito zanatska (I2), odnosno moguća je gradnja građevina za preradu poljoprivrednih proizvoda, obradu kamena, skladišta, trgovina, prometnih i komunalnih građevina i drugih proizvodnih građevina bez štetnog utjecaja na okoliš, kao i gradnja pratećih trgovačko-uslužnih i ugostiteljskih objekata koji služe korisnicima i posjetiteljima gospodarske zone (SG Grada Omiša, 12/20). Grad Omiš ima u planu komunalno uređenje dvije spomenute zone kao i izgradnju inkubatora za mlade poduzetnike na području Grada Omiša kako bi se privukli mladi stručnjaci u različitim područjima za ostanak i registraciju poslovanja na području Grada Omiša (Grad Omiš, 2021).

3.13.4 Turizam

Turistički dolasci i noćenja na području Grada Omiša do 2019. g. bilježili su rast, međutim pandemija bolesti COVID-19 (2020. i 2021. g.) dovela je do značajnog pada turističkih dolazaka. Maksimalan broj dolazaka turista zabilježen je 2019. g. te je iznosio 161.995., a iste godine po prvi je puta premašeno milijun noćenja (1.020.010). Uslijed pandemije bolesti COVID-19 broj turističkih dolazaka se smanjio za 50 %, kao i broj turističkih noćenja te je završetkom pandemije broj turističkih dolazaka došao na razinu prije pandemije i premašeno je milijun noćenja kao i 2019. g.

Najveći broj dolazaka tradicionalno bilježi centralno naselje Omiš, zatim slijedi Rivijera, dok je najmanje dolazaka zabilježeno na prostoru Omiške zagore i Poljice. Ukupno se na području obalnog pojasa bilježi više od 90 % svih dolazaka i noćenja, ali potrebno je istaknuti kako prostor Omiške zagore i Poljice bilježi najbrži relativni rast po broju turističkih dolazaka (TZ Grada Omiša, 2022).

Najveći dio turističkih dolazaka i noćenja ostvaruje se u ljetnim mjesecima, što upućuje na izraženu sezonalnost turizma na području Grada Omiša. Tako je u srpnju i kolovozu 2022. godine ostvareno 62,0 % svih dolazaka, a ukoliko se uračunaju lipanj i rujna, udio turističkih dolazaka iznosi 87,2 %. Većina preostalih turističkih dolazaka i noćenja u ostatku godine ostvaruje se u pred i post sezoni, dok u zimskim mjesecima (studeni-ožujak) udio turističkih dolazaka čini svega 2,7 %. Većina se turističkih noćenja u zimskim mjesecima ostvari u hotelima (TZ Grada Omiša, 2023).

Promatrajući kretanje u broju turističkih postelja prema vrsti smještajnih kapaciteta, zamjetno je kako je najveći broj postelja zabilježen u kategoriji apartmana. Oni su u 2022. g. činili 82,1 % svih smještajnih kapaciteta. Iako se do 2020. godine bilježio rast broja apartmana, zbog neisplativosti iznajmljivanja došlo je do smanjenja smještajnog kapaciteta, dok je broj smještajnih kapaciteta u hotelima blago narastao. U apartmanima se ostvaruje i najveći broj noćenja na području Grada, u 2022. g. njih 67,9 %, zatim slijede ostvarena noćenja u kampovima (13,9 %), hotelima (12,0 %) te ostalim oblicima smještaja (TZ Grada Omiša, 2021).

3.13.5 Poljoprivreda

Prostornim planom uređenja Grada Omiša (Službeni glasnik Grada Omiša, br. 4/07, 8/10, 3/13, 2/14, 7/14, 5/15, 10/15, 15/15, 7/16, 9/16) tlo na njegovom području se dijeli na osobito vrijedno obradivo tlo (obuhvaća komplekse polja u zaleđu i kultivirano terasasto tlo u priobalju), vrijedno obradivo tlo (obuhvaća manje komplekse vinograda, maslinika i voćnjaka u blizini naselja) te ostala obradiva tla (koja čine neobrađene livade i oranice udaljenije o naselja i lošije kakvoće tla). Najkvalitetnije obradivo tlo predstavlja prostorno najmanju kategoriju sa svega 19,1 ha, dok najveće poljoprivredne površine zauzimaju ostale poljoprivredne i šumske površine koje zauzimaju 51,82 % (ili 13.758,9 ha) ukupne površine Grada Omiša. Ukupna površina poljoprivrednih površina na području Grada Omiša koje se obrađuju iznosi 1158,11 ha, raspoređenih na 2209 parcela. U najvećoj su mjeri zastupljeni krški pašnjaci (67,4 %), zatim livade (13 %) i oranice (12,9 %), a u značajno manjoj mjeri su zastupljene ostale kulture poput voćnjaka, maslinika i vinograda (APPRRR, 2021). Prema prikazanim podacima, površina upisana u registar čini svega 24,26 % ukupne površine koja bi se mogla koristiti za poljoprivredu prema bazi podataka Corine Land Cover. Postojeće poljoprivredne površine koriste se kao resursi za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda (zdrava hrana) u cilju opskrbe lokalnog stanovništva, turista i šireg područja.

Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2023) na području Grada Omiša se nalazilo 528 poljoprivrednih gospodarstava, a najbrojniji oblik čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva, njih 498 u 2022. g., s postotnim udjelom od 94,3%. U razdoblju 2016.-2022. broj poljoprivrednih gospodarstava smanjio se za 3,5%. Najveći pad zabilježen je u kategoriji OPG-a u 2017. g., a razlog tome je ažuriranje podataka u Upisniku 2015. i 2016. g. pri čemu su brisani OPG-ovi koji nisu zadovoljavali nove uvjete ili čiji su nositelji preminuli. Broj OPG-ova je nakon 2017. g. lagano rastao te je u 2019. g. zabilježen porast od 1,5% u odnosu na 2017. g. Nakon 2019. godine broj OPG-a je počeo opadati te se u razdoblju 2019.-2022 smanjio za 5,3%. U promatranom razdoblju rastao je broj trgovačkih društava do 2020. godine nakon čega je stagnirao, broj obrta se smanjio, dok je broj zadruga na području Grada Omiša stagnirao.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva u Gradu Omišu su malena, a poljoprivredne površine rascjepkane i usitnjene, s prosječnom veličinom od 0,52 ha da bi predstavljale dobru podlogu za financijski isplativu djelatnost (Grad Omiš, 2018.) Omiški OPG-ovi bave se pretežito uzgojem maslina i voća, meda i pčelinjih proizvoda te stočarstvom, odnosno kozarstvom i ovčarstvom u zaobalju (Grad Omiš, 2018). Dio OPG-ova s prostora Poljica proizvodi te distribuira poljički soparnik, jelo napravljeno po tradicionalnoj recepturi od lokalnih sastojaka koji je 2017. g. dobio oznaku zemljopisnog podrijetla (Ministarstvo poljoprivrede, 2022). Takvom ponudom lokalnih i poljoprivrednih proizvoda OPG-a u ugostiteljskim objektima i smještajnim kapacitetima može doći do snažnijeg povezivanja poljoprivrede s turizmom. Posjetiteljima bi se na taj način nudila tzv. zdrava hrana te ispoštovalo načelo „od polja do stola“, koji je usklađen s Europskim zelenim planom (EK, 2022). Relativno malen broj OPG-a razvija ekološku poljoprivredu, svega tri gospodarstva (Grad Omiš, 2021). Ipak, njihov bi razvoj valjalo poticati, posebice ukoliko se uzme u obzir porast potražnje za ekološkim proizvodima.

Grad Omiš član je LAG-a Adrion putem kojeg lokalni poljoprivrednici mogu ostvarivati bespovratna sredstva iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske. LAG Adrion pruža potporu poljoprivrednicima u pisanju i provedbi projekata te podnošenju izvještaja o namjenskom utrošku sredstava (Grad Omiš, 2021). Važan čimbenik u razvoju poljoprivrede predstavlja i dob poljoprivrednika. U Gradu Omišu 44,6% svih nositelja OPG-ova su osobe starije od 65 g. što otežava provođenje modernizacije i promjena u poljoprivrednoj proizvodnji. Analizirajući kretanje dobi nositelja kroz godine, primjećuje se da se broj nositelja starijih od 65 naglo povećava. Naime, od 2016. do 2020. g. postotak nositelja starijih od 65 porastao je za 18,3%, dok je broj mlađih od 40 g. porastao samo 11,6%, pri čemu se treba uzeti u obzir da su zbog malenih apsolutnih brojeva, postotci dosta visoki. Ukoliko se takvi trendovi nastave, postoji rizik od smanjenja inovacijskih potencijala u poljoprivrednom sektoru.

Obrazovana struktura nositelja OPG-ova je također vrlo važna kad se govori o promjenama u poljoprivredi, jer će obrazovaniji poljoprivrednik lakše i brže usvojiti promjenu. U gradu Omišu još je uvijek vrlo visok udio nositelja (20,7%) koji imaju završenu samo osnovnu školu, odnosno onih koji uopće nemaju završeni nikakav stupanj obrazovanja. Broj visokoobrazovanih nositelja odgovara broju nositelja mlađih od 40 g. čime se može zaključiti da većina mladih nositelja ima završeno visokoškolsko obrazovanje.

3.13.6 Šumarstvo

Šume i šumska zemljišta prirodna su dobra od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku čija je zaštita zajamčena Ustavom. Gospodarenje šumama u Hrvatskoj se temelji na potrajnom (održivom) gospodarenju kojim se nastoji ostvariti trajna ravnoteža između sveukupne proizvodnje biomase i općih koristi od šuma. Višestruke su funkcije koje šumski ekosustavi obavljaju kao uklanjanje ugljikovog dioksida iz atmosfere, pročišćavanje voda, zaštita tla, očuvanje bioraznolikosti.

Gospodarenje šumama obuhvaća uzgoj, zaštitu i korištenje šuma i šumskog zemljišta te izgradnju i održavanje šumske infrastrukture, sukladno sveeuropskim kriterijima za održivo gospodarenje šumama: održavanje i odgovarajuće poboljšanje šumskih ekosustava i njihov doprinos globalnom ciklusu ugljika; održavanje zdravlja i vitalnosti šumskog ekosustava; održavanje i poticanje proizvodnih funkcija šume; održavanje, očuvanje i odgovarajuće poboljšanje bioraznolikosti u šumskom ekosustavu te održavanje i poboljšanje zaštitnih funkcija u upravljanju šumom (posebno tla i vode).

Proizvodna funkcija šuma podrazumijeva proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda, a sve ostale koristi obuhvaćene su općekorisnim funkcijama šuma. Općekorisne funkcije šuma obuhvaćaju, između ostalih, zaštitu tla od erozije vodom i vjetrom, uravnoteženje vodnih odnosa u krajobrazu te sprečavanje bujica i visokih vodnih valova, pročišćavanje voda procjeđivanjem kroz šumsko tlo te opskrbu podzemnih tokova i izvorišta pitkom vodom, povoljni utjecaj na klimu i poljodjelstvo, pročišćavanje onečišćenog zraka, stvaranje povoljnih uvjeta za ljudsko zdravlje, osiguranje prostora za odmor i rekreaciju, podržavanje opće i posebne zaštite prirode (nacionalni parkovi i dr.) šumovitog krajobraza.

Na području Grada Omiša nalazi se 7 gospodarskih jedinica za državne šume (Mosor – Perun, Srednja Poljica, Kotlenice, Kopršnica, Blato na Cetini, Šćadin i Omiška Dinara) i 2

gospodarske jedinice privatnih šumoposjednika (Splitske šume i Cetinske šume). Površina državnih šuma na području Grada iznosi oko 17.000 ha, od čega oko 3/4 čine obrasle površine, a ostatak neobraslo i neplodno tlo. U strukturi gospodarskih šuma, koje se nalaze na oko 90% površine obraslog zemljišta, dominira šikara (81,0% gospodarskih šuma) te šibljak (12,0%), odnosno, isto kao i na većini dalmatinskog prostora prevladavaju gospodarski slabije iskoristivi degradacijski oblici niskih šuma kao što su makija i šikara koje, iako gospodarski slabijeg potencijala, imaju važnu ulogu u zaštiti tla od površinske erozije te u obnovi vegetacije. Visoke šume zauzimaju male površine i čine ih zajednice hrasta medunca te melioracijske vrste poput crnog i alepskog bora. Općekorisne funkcije šuma su utjecaji šuma, koristi od šuma, vrijednosti koje šume pružaju

Uzimajući u obzir veličinu i raspored šumskih površina, postojanje određenih količina lakozapaljivih i brzo izgarajućih šumskih sastojina (alepski bor), gustoću šuma, nepovoljne klimatske uvjete tijekom ljetnih razdoblja kada je bitno povećana insolacija i ekspozicija, geološke karakteristike područja, nedovoljnu izgrađenost vatrogasnih putova, prosjeka i osmatračnica, na području Grada postoji opasnost od nastanka intenzivnih i dugotrajnih požara. Izgrađenost i stanje protupožarnih prosjeka sa elementima šumske ceste uglavnom zadovoljavaju na područjima kojima upravljaju Hrvatske šume. Na području šuma koje su u privatnom vlasništvu protupožarni putovi i prosjeci ne postoje ili su obrasli, a s obzirom da su šume poprilično zarasle i makijom predstavljaju povećanu opasnost od nastanka i širenja požara.

Najčešći uzroci nastalih požara su nepropisna uporaba otvorenog plamena i namjerno izazivanje nastanka požara, a potom iskrenje iz dalekovoda, udar munje i kvarovi na električnim instalacijama. Osim na šumskom području, opasnost od požara postoji i na zapuštenim poljoprivrednim zemljištima koja prelaze u makiju, posebno na brdovitim i teže pristupačnim prostorima.

3.13.7 Postojeći okolišni problemi

Prisutna je potreba za širenjem dijapazona poduzetničkih aktivnosti na prostoru Grada Omiša s obzirom na primarnu usmjerenost gospodarstva na uslužan sektor, s velikim brojem malih poduzetnika, obrta i OPG-ova.

Izazov u razvoju predstavlja izniman rast sektora turizma i turističkih kapaciteta, uz neujednačen razvoj infrastrukturnih kapaciteta te se prepoznaje potreba usmjeravanja razvoja prema održivijim, odgovornijim i otpornijim oblicima turizma. Veliki se nesrazmjer javlja i u pogledu kapaciteta u privatnom te hotelskom smještaju te je istaknuta težnja za povećanjem kvalitete u turističkoj ponudi. Potreba je prostorno ujednačeni razvoj turizma te veća valorizacija prostora zaleđa, pri čemu izazov predstavlja redistribucija posjetitelja na način da ne ugrožavaju prostor Cetine zbog čega je potrebno razvijati projekte neinvazivne po okoliš u ostalim, ruralnim predjelima Grada. Istaknuta je i potreba promišljanja o kulturnoj strategiji, osobito povezivanja kulture s turizmom, s obzirom da su kapaciteti kulturnih ustanova, a osobito muzeja skromni te se na području grada ne nalazi niti jedan interpretacijski centar, zbog čega nedostaje sadržaja za posjetitelje u danima s lošim vremenskim prilikama.

U pogledu razvoja poljoprivrede temeljni izazovi su velika usitnjenost poljoprivrednih gospodarstava, starenje poljoprivrednog stanovništva, smanjenje površina pod poljoprivrednim usjevima i smanjenje broja stoke koja se uzgaja na ruralnim predjelima JLS. Okrupnjavanje zemljišta otežano je uslijed neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, a također je nepovoljna pojava razmjerno malenog broja poljoprivrednika koji koriste sredstva iz EU fondova, posebice jer se unutar LAG-a Adrion, koji okuplja velik broj JLS Splitsko-dalmatinske županije, nalazi najveći broj članova iz Grada Omiša te je stopa korištenja mjera znatno niža u odnosu na ostale JLS. Relativno malen broj OPG-ova u svom djelovanju integrira i agroturizam, autentičnu ponudu proizvoda putem kušaonica te se ruralni turizam često svodi na izgradnju kuća za odmor.

3.13.8 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak prepoznatih negativnih trendova u vidu usmjerenosti gospodarstva na sektor turizma, neodrživi razvoj turizma, nerazvijenosti poljoprivredne proizvodnje i nepovezanosti sa sektorom turizma.

3.14 Komunalna infrastruktura

3.14.1 Vodoopskrba

Komunalno društvo Vodovod d.o.o. registrirano je za javnu vodoopskrbu u Gradu Omišu, čime je obuhvaćeno zahvaćanje, obrada, transport i isporuka pitke vode. Grad Omiš dio je Regionalnog vodoopskrbnog sustava Omiš - Brač - Hvar – Šolta, a glavni zahvat Regionalnog vodoopskrbnog sustava je rijeka Cetina. Voda se crpi s izvorišta Vrilo i rijeke Cetine (objekt zahvata i dovoda Zagrad u naselju Gata), s ugrađenim uređajima za pročišćavanje vode. Podsustav Omiš funkcionira na način da je sustav glavnih dovoda odvojen od sustava opskrbe mreže naselja. Gradsko naselje Omiš, kao najveći potrošač, opskrbljuje se iz VS Mlija i VS Stomarica, a preostali dio područja iz VS Borak i VS Dugi Rat II.

Vodovodna infrastruktura na području Grada Omiša je izgrađena u svim naseljima te su u odnosu na 2014. godinu projektom Vodoopskrbe naselja Nova Sela i Vodoopskrbe naselja uz srednji tok rijeke Cetine na sustav vodovoda priključena naselja Donji Dolac, Gornji Dolac, Nova Sela, Putišići, Srijane, Trnbusi. Broj priključaka u domaćinstvima je u zadnjih pet godina porastao za 8,6 %, međutim još uvijek nisu sva naselja domaćinstva priključena na gradski vodovod. Ukupan broj priključaka u 2020. g. iznosio je 10.202, od toga se 81,7 % odnosilo na priključke u domaćinstvu, 12,1 % na priključke u poljoprivredi, 4,2 % na priključke u industriji, manje od sto priključaka zabilježeno je još u građevini, industriji, navodnjavanju, turizmu te javnim ustanovama. Dok broj priključaka u domaćinstvima raste, broj priključaka u privredi stagnira. Prosječna godišnja potrošnja vode iznosi oko 1.000.000 m³ vode, odnosno 66.700 l/st. (Grad Omiš, 2018). Naselje Omiš sudjeluje u potrošnji vode s oko 50 % u odnosu na ukupno potrošenu vodu Grada Omiša. Povećana potrošnja vode zabilježena je još u naseljima Omiške rivijere istočno od naselja Čelina, a razlog tome se nalazi i u orijentiranosti naselja na turističke djelatnosti te koncentraciji apartmanskih naselja.

3.14.2 Odvodnja

U Gradu Omišu komunalno društvo Vodovod d.o.o. je registrirano i za javnu odvodnju otpadnih voda, kao i za vodoopskrbu. Sustav odvodnje na području Grada Omiša po svom je karakteru kombinirani sustav te postoje naselja s mješovitim sustavom odvodnje i naselja s kombiniranim sustavom odvodnje. Na području naselja Omiš prevladava mješoviti sustav odvodnje, dok u istočnom i sjevernom dijelu Grada kanalizacijski sustav nije izgrađen te se prikupljanje otpadnih voda odvija putem septičkih jama. Jame su često neadekvatno izvedene, bez dna pa se otpadne vode ispuštaju direktno u okoliš. Vodovod Omiš obavlja pražnjenje septičkih jama te prikupljeni sadržaj odvozi na UPOV Priko u Omišu koji je uključivanjem u „Jadranski projekt“ dobio uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Izgradnjom kanalizacijskog kolektora prema naselju Nemira započelo je širenje kanalizacijske mreže na prigradska naselja, kao i projektiranjem kanalizacijske mreže u naselju Borak. U razdoblju 2016.-2020. g. došlo je do malenog porasta broja priključaka na javni sustav odvodnje, za 1,7% te je broj priključaka u 2020. g. iznosio 2.530.

3.14.3 Gospodarenje otpadom

Komunalno poduzeće Peovica d.o.o. zaduženo je za sakupljanje komunalnog otpada na području Grada Omiša. Otpad s odvozi na odlagalište Karepovac u Splitu, a pretovarna stanica nalazi se u Furnaži. U planu je izgradnja Regionalnog centra za gospodarenje otpadom u blizini naselja Lećevica u kojem je planirano prikupljanje otpada iz 55 JLS s područja Splitsko-dalmatinske županije (RCCO, 2022). Izgradnjom Centra uspostaviti će se integralni sustav gospodarenja otpadom na području Splitsko – dalmatinske županije, a njegovim dovršetkom planirana je i sanacija te zatvaranje odlagališta Karepovac.

Sustavom prikupljanja otpada obuhvaćeno je cjelokupno stanovništvo Grada Omiša. Komunalni otpad prikuplja se svakodnevno u gradu Omišu, naselju Zakućac te u priobalnom djelu Grada do Piska. Temelj sustava čine individualni čipirani spremnici odnosno polupodzemni spremnici s otpadomjerima, a naplata vrši prema predanoj količini komunalnog otpada. Svako pražnjenje se evidentira ručnim čitačem koji bilježi podatke o korisniku, vremenu i lokaciji pražnjenja. U tijeku je realizacija projekta nabavku spremnika za odvojeno prikupljanje otpada, a u okviru pilot projekta uvođenja odvojenog prikupljanja biorazgradivog otpada, nabavljeno je i korisnicima podijeljeno 100 vrtnih kompostera. Na području Grada izgrađeno je reciklažno dvorište „Furnaža“ u sklopu kojeg se nalazi i sortirnica te mobilno reciklažno dvorište koja koriste i stanovnici općina Dugi Rat, Šestanovac i Zadvarje. Projekt za izgradnja kompostarne je završen, a u fazi je rješavanje dokumentacije za građevinsko reciklažno dvorište (Splitsko-dalmatinska županija, 2021).

Na području Grada je u 2020. g. prikupljeno 9,3 tona otpada od čega je 7,2 t (77 %) bio miješani komunalni otpad, 1,9 t (21 %) je iznosio korisni otpad dok je glomaznog otpada prikupljeno 0,2 (2,1 %). Analizirajući količinu prikupljenog otpada u proteklih pet godina primjećuje se da je količina otpada u Gradu Omišu rasla do 2018. g., a nakon toga bilježi se pad u prikupljenoj količini. Zabilježeni rast prikupljenog korisnog otpada ukazuje kako građani sve više razvrstavaju, a Omiš se 2020. g. ujedno nalazio među četiri JLS u Splitsko-dalmatinskoj županiji s najvećom stopom razvrstavanja otpada.

U svrhu unaprjeđenja sustava gospodarenja komunalnim otpadom na području Grada Omiša su se u 2022. g. provodile izobrazno – informativne aktivnosti i EKO – akcije. Planirane su i intenzivne edukacije i eko aktivnosti u suradnji s odgojno-obrazovnim ustanovama te udrugama. Osmišljena je i digitalna aplikacija Peovica App na kojoj korisnik može pregledati sve lokacije spremnika i zelenih otoka na terenu te važne obavijesti, a kroz aplikaciju će se omogućiti i precizan raspored te točno vrijeme prikupljanja pojedine vrste otpada u kvartovima. U svrhu poboljšanja sustava gospodarenja otpadom, u planu je uspostava sustava obrade biootpada na mjestu nastanka (podjela vrtnih kompostera), izgradnja minikompostarne Furnaža te nastavak realizacije projekta izgradnje reciklažnog dvorišta za građevinski otpad na Furnaži. Također je u planu uspostava sustava prikupljanja velikog broja odvojeno prikupljenih frakcija po sistemu „od vrata do vrata“, a paralelno će se uklanjati zeleni otoci te formirati dva ili tri centra za prikupljanje u urbanom dijelu grada (Grad Omiš, 2021).

3.14.4 Energetska infrastruktura

Na području Grada Omiša nalazi se HE Zakučac, najveće hidroenergetsko postrojenje na slivu rijeke Cetine. HE Zakučac je po instaliranoj snazi i po mogućoj proizvodnji električne energije najveća hidroelektrana u Hrvatskoj te se Grad Omiš ističe kao centar elektroenergetskog sustava Splitsko-dalmatinske županije. Nakon dovršetka rekonstrukcije HE Zakučac 2017. godine i primjenom novih tehnoloških rješenja, povećana je snaga agregata te uz iste hidrotehničke karakteristike raspoložive vode Cetine, ukupna instalirana snaga iznosi 576 MW. Tijekom 2017. g. u pogon je puštena i MHE Prancevići, mala derivacijska hidroelektrana instalirane snage 1,15 MW (HEP, 2022). U Prostornom planu uređenja Grada Omiša (2015) ucrtan je i projekt MHE Čikotine lađe te magistralni dalekovodi prema Zagvozd i Konjskom (400 kV). Potencijali za izgradnju dodatnih, malih hidroelektrana na području županije su prepoznati, međutim potrebno je uzeti u obzir suvremene standarde u zaštiti prirodne i kulturne baštine prilikom njihove izrade te provoditi novelaciju spomenutih istraživanja radi definiranja realno iskoristivog potencijala.

Obnovljivi izvori energije su prepoznati kao potencijal na području Grada Omiša, međutim još uvijek su nedovoljno razvijeni. Analizom energetske mogućnosti pet obnovljivih energenata u Splitsko-dalmatinskoj županiji (biomase, geotermalnih izvora, Sunca, vjetra, vodotoka), energija vjetra te energija Sunca su prepoznati kao oni s najvećim potencijalima (Potencijal obnovljivih izvora energije, 2012). U Izmjeni i dopuni Prostornog plana uređenja Grada Omiša (2016) predviđeno je racionalno korištenje energije dopunskih izvora, a prvenstveno sunca. Sunčani kolektori dopušteni su za gradnju na svim građevinama izvan zona zaštićenih kao spomeničke cjeline ili na pojedinačnim građevinama koje nemaju obilježje spomenika kulture. Grad Omiš ima visoku stopu potencijalne solarne iskoristivosti koja na području Grada iznosi između 1.350 kWh/m² u zaobalju te 1.500 kWh/m² u obalnom dijelu (SolarGis, 2022), uži prostor priobalja Grada Omiša i dio zaobalja imaju srednji potencijal iskoristivosti energije vjetra što znači da je na tom području moguća isplativa gradnja takvih postrojenja. Na području Grada Omiša postoje tri manje sunčane elektrane u vidu solarnih panela snage 9,6 kW, 24,0 kW te 72 kW te jedna vjetroelektrana snage 10 mW (vjetroelektrana Orjak) (Registar OIEKPP, 2022).

3.14.5 Postojeći okolišni problemi

Probleme u vodoopskrbi predstavljaju veliki gubici u vodovodnoj mreži, a razlog su zastarjelost mreže te njezina stihijska gradnja. Gubitci su osobito veliki na području koje se opskrbljuje preko VS Borak te iznose približno 55 %, međutim gubitci se bilježe tek parcijalno s obzirom da nije usustavljeno redovno praćenje gubitaka vode. Situaciju dodatno problematizira daljnje širenje naselja te potreba za dodatnim širenjem vodovoda. Sustav također nije dovršen prema originalnim, idejnim rješenjima, čime im je bitno smanjena tranzitna moć (Vodovod d.d., 2017). Vodovod Omiš stoga od 2016. g. sudjeluje u nacionalnom projektu Izgradnje i uspostave Nadzorno – upravljačkog sustava (NUS) smanjenja i kontrole gubitaka u vodoopskrbnom sustavu kojim je planirana implementacija sustava daljinskog nadzora, izvedba nadzornih okana za mjerenje protoka i uspostavljanje aktivne kontrole gubitaka i sanacija lokacija curenja.

Postojeća mreža odvodnje pretežito je izgrađena sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća te su dotrajala kvaliteta gradnje, širenje prometnica i neodržavanje kanala doveli do oštećenja i smanjene učinkovitosti sustava odvodnje. U staroj gradskoj jezgri nerijetki su bili slučajevi začepijavanja kanala te je posljednjih godina nekoliko najkritičnijih kolektora sanirano kako bi se stanje popravilo (Vodovod, 2017). Potrebna je ipak sanacija i zamjena postojećih sekundarnih kolektora, a kako je pretežni dio zaobalnog područja Grada Omiša pokriven zonama sanitarne zaštite izvorišta pitke vode i rijeke Cetine, čije se vode koriste za vodoopskrbu Omiša, ali i drugih obalnih i otočnih gradova i općina koji su spojeni na vodoopskrbni sustav, obavezno je za ta područja osigurati javnu kanalizaciju.

Na području Grada Omiša nepropisno se odlažu velike količine otpada te je u 2020. g. bilo evidentirano 20 divljih odlagališta. Kako bi se pokušalo spriječiti ilegalno deponiranje otpada, komunalno redarstvo vrši pojačan nadzor nad kritičnim lokacijama, a sav ilegalno deponiran otpad se potom prema nalogu redarstva uklanja s lokacija i adekvatno zbrinjava. Također je planira uspostava sustava video nadzora nad utvrđenim lokacijama kao i pojedinačnim novonastalim lokacijama (Dubrava, Svinišće, Nova Sela) (Splitsko-dalmatinska županija, 2021).

3.14.6 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak i intenziviranje problema u sektorima vodoopskrbe, gospodarenja otpadom i energetike u vidu zastarjelosti sustava vodoopskrbe i odvodnje, manjkavosti sustava gospodarenja otpadom i prisutnosti ilegalnih odlagališta otpada te nedovoljne zastupljenosti obnovljivih izvora energije poput sunca i vjetra.

3.15 Promet

Cestovni promet

Prometna povezanost preduvjet je za razvoj cjelokupnog prostora, a napose gospodarskih djelatnosti. Prometno-geografski položaj Grada Omiša određen je položajem na prometnicama koje se nalaze na trasi multimodalnih koridora, odnosno koridora koji prolaze kroz Hrvatsku i povezuju prostor centralne Europe s Mediteranom i jugoistočnom

Europom. Obalno područje povezano je s kontinentalnim dijelom Republike Hrvatske, kao i s Europom, putem Jadransko-jonskog koridora. Cestovna infrastruktura čini temeljnu prometnu infrastrukturu na području Grada Omiša te se sastoji od mreže prometnica državnog, županijskog i lokalnog značaja, a Gradom prolazi i autocesta A1 Zagreb-Split-Dubrovnik koja osigurava kvalitetnu povezanost Srednje Dalmacije s ostalim dijelovima Hrvatske. Njezin je značaj velik i za turizam jer velik broj posjetitelja iz Središnje Hrvatske i Srednje Europe njome dolazi u Dalmaciju. Grad Omiš spojen je na autocestu pomoću čvora Blato na Cetini, gdje je izlaz s autoceste spojen na državnu cestu D70 Blato na Cetini-Omiš. Naselja unutar samog Grada Omiša povezano je poprečnim vezama D8 i D70 te brojnim županijskim i lokalnim cestama.

Na teritoriju Grada Omiša prometna mreža se sastoji od 18,2 km autocesta, 56,3 km državnih cesta, 68,5 km županijskih cesta te 43,7 km lokalnih cesta. Cjelokupna duljina prometne mreže Grada Omiša čini 7,1% udjela u cijeloj duljini prometne mreže Splitsko-dalmatinske županije (Grad Omiš, 2018). Pod najvećim je prometnim opterećenjem je prometnica D8 gdje je u 2020. g. na brojačkom mjestu Omiš zapad zabilježen prosječan godišnji dnevni promet od 14.208 vozila, dok je prosječan ljetni dnevni promet iznosio 19.239 (Hrvatske ceste, 2021). Magistrala osigurava prometnu povezanost Omiša sa Splitom kao makroregionalnim središtem i gradom s izraženom funkcijom rada, međutim zagušenost koja je karakteristična za dionicu D8 od Stobreča do Omiša i koja je osobito izražena u ljetnim mjesecima predstavlja prepreku u kvalitetnoj povezanosti. Problem predstavlja i nedovoljna osvjetljenost, a samim time i nepreglednost prometnice, manjak krakova za brojna skretanja te manjak pješačkih staza, nathodnika i pothodnika za pješake (Popović, 2021). Ostale prometnice bilježe manje prometno opterećenje, ali s izraženim porastom ljetnog dnevnog prometa koji na dionicama doseže gotovo dvostruke vrijednosti u odnosu na prosječan godišnji dnevni promet (Hrvatske ceste, 2021). Kako bi se osiguralo prometno rasterećenje gradskog središta, u tijeku je izgradnja obilaznice, a do sad je realiziran tek dio: čvor Omiš – istok i tunel do mosta preko Cetine. U fazi je izrada mosta koji bi trebao integrirati obilaznicu, a u planu je njezino spajanje na županijsku cestu u zaleđu Omiša. Izgradnja obilaznice se ističe kao privremeno rješenje do realizacije brze ceste, koja je u okviru mjere „Reorganizacija splitske mreže“ predstavljena kao jedan od potencijalnih prioriteta u Strategiji prometnog razvoja Republike Hrvatske (2017. – 2030.) (2017). Projekt multimodalne platforme Splitske aglomeracije Solin – Stobreč – Dugi rat – Omiš planiran je za lokalni i regionalni promet, a projekt obuhvaća više zahvata na izgradnji nove brze ceste (dio obilaznice Splita) od čvora Mravinci do mosta na Cetini kod Omiša. Također je planirana obnova postojeće državne ceste D8 na dionici od Splita do Omiša (uređenje križanja, rekonstrukcija i poboljšanje elemenata ceste, te dogradnja pješačkih staza) (Hrvatske ceste, 2018).

Pomorski promet

Luka Omiš je pod nadležnošću Lučke uprave Splitsko-dalmatinske županije i pripada II. kategoriji luka otvorenih za javni promet. Postojeća lučka infrastruktura obuhvaća pristanište u dužini od 234 metra s 8.848 m² površine akvatorija.

Lučka kapetanija Splitsko-dalmatinske županije je nositelj projekta „Uređenje luke Omiš – II. faza izgradnje“ čija je provedba predviđena u razdoblju 2021.-2023. g. Cilj projekta je

rekonstrukcija i dogradnja luke Omiš, a njime će se osigurati optimalni uvjeti za obavljanje javnog putničkog pomorskog prometa tijekom cijele godine, također će biti uspostavljena nova redovna brodska linija s Postirama na otoku Braču. Rekonstrukcijom će se ujedno i povećati kapacitet luke te osigurati uklapanje luke u urbano tkivo grada Omiša, posebno u odnosu na povijesnu jezgru i ulicu Fošal. Projektom je predviđena izgradnja novog lukobrana koji će sadržavati plato za zaštitu akvatorija, također će se dograditi i rekonstruirati postojeći gat te izgraditi obala i gatovi unutar nove luke za prihvat vozila. Lokacija zahvata II. faze izgradnje se proteže od postojećeg gata na istočnom kraju Fošala duž D8 prema jugoistoku do Punta Skalica. Kopnena površina luke će se proširenjem povećati s 1.250 m² na gotovo 10.000 m². Nova luka sastojat će se od kopnenog dijela i morskog akvatorija, povećat će se na ukupno 745 m obale za privez unutar zaštićenog akvatorija te na još 280 m obale za privez na vanjskom lukobranu.

S urbano-morfološke strane, uređenjem luke, grad Omiš će dobiti novo lice na istočnoj obali grada i na taj način povećati atraktivnost, a turisti će moći vidjeti dvije strane Grada Omiša: kulturni centar i staru jezgru grada u središtu te moderan turističko-pomorski grad na istočnoj obali grada (Vranješ, Marušić, 2014).

Na području Grada Omiša nalaze se još dvije luke lokalnog značaja: Luka Mimice i luka Pisak te iskrcajna mjesta za prihvat ribe u Omišu i Mimicama. Na području Omiša nalazi se i luka nautičkog turizma (Ribnjak) kapaciteta 195 vezova, ta koju je planirana rekonstrukcija i izgradnje te uređenje dijela plaže zapadno od područja luke. Unutar luke nautičkog turizma planira se izgradnja glavnog i pomoćnog lukobrana koji će zatvarati lučki akvatorij te ujedno služiti i kao privezište za plovila. Također, planira se postavljanje dva plivajuća gata (za privez plovila) i plato sa stupnom dizalicom. Od popratnih sadržaja planirane su glavna zgrada luke, restoran i servisna zgrada, a zapadno od područja luke planirano je i uređenje plaže (EZO Omiš-Ribnjak, 2020). Športske luke se nalaze na četiri lokacije u naselju Omiš (Brzet, Menira, Stanići, Čelina-Zavode) kapaciteta do 180 vezova, četiri lokacije u Lokvi Rogoznici (Lokva Rogoznica, Plana Rat, Ivašnjak i Mimice) kapaciteta do 310 vezova, dvije lokacije u Marušićima (Marušići, Obala Borik) do 80 vezova te na lokaciji Pisak (do 50 vezova) (PPU Grada Omiša, 2016).

Riječni promet na Cetini se koristi isključivo u turističke svrhe. U Gradu Omišu, na rijeci Cetini nudi se vožnja kajakom ili raftom niz rijeku Cetinu od Čikotine Lađe do Blata u duljini od 10 kilometara. Druga dionica identične duljine proteže se od Blata do Zadvarja (Omiš Info, 2021). Rafting je razvijen i na potezu od Slimena do Radmanovih mlinica. Važan dio turističke ponude Grada Omiša su Barkarioli koji organiziraju vožnju kanjonom rijeke Cetine od mosta do Radmanovih mlinica.

Javni prijevoz

Grad Omiš uključen je u mrežu linijskog urbanog i prigradskog prometa Grada Splita kojom rukovodi splitski autoprijevoznik Promet d.o.o. Kao i ostale JLS uključene u sustav javnog prijevoza, Grad Omiš suvlasnik je Promet-a d.o.o. Split s udjelom u temeljnom kapitalu od 2,8% (Promet Split d.o.o., 2023). Grad Omiš u cijelosti se nalazi u četvrtoj tarifnoj zoni te čini krajnju točku prometovanja prigradskog prometa u istočnom dužobalnom pravcu. Linije 28, 29, 60, 68, 69 i 67 povezuju Grad Split s naseljima s područja Grada Omiša (Omiš, Dubrava, Tugare, Naklice, Gata, Čišla, Ostrvica, Zvečanje, Seoca, Blato na Cetini,

Kostanje, Podgrađe, Donji Dolac, Gornji Dolac, Srijane, Trnbuse). Najfrekventnija linija je 60 koja povezuje priobalna naselja i središte Grada sa Splitom, a znatno je manja učestalost autobusa koji prometuju kroz naselja u zaobalju. Promet d.o.o. Split također ima Ugovor s Gradom Omišem za prijevoz učenika i studenata na navedenim relacijama.

Kako bi se ostvarila bolja prometna povezanost na području Grada Omiša, usustavljen je javni lokalni prijevoz putnika. Prometovanje je organizirano na način da se povežu veća naselja u sastavu Grada, a sustavom u potpunosti rukovodi Grad Omiš. Prigradski putnički prijevoz djeluje kroz pet linija: Omiš – Slime – Dubci, Omiš-Kučiće-(Svinišće)-Penšići, Omiš – Donji Dolac, Omiš-Gata-Blato-Nova Sela, Omiš-Gata-Podgrađe (Grad Omiš, 2021). Pokrivenost naselja autobusnim linijama upućuje kako su gotovo sva naselja pokrivena stanicama, izuzev Ostrvica i Smolonja koja se nalaze u blizini prometnih stajališta Čisla i Smolonje. Najprometnija se čvorišta nakon Omiša se sva nalaze na državnoj cesti D70, zbog potencijalne brzine i mogućnosti efikasnijeg prijevoza.

Biciklistička infrastruktura

Biciklistička se infrastruktura na području Grada Omiša nije posebno razvijala do recentnog razdoblja, a prometnice na kojima su biciklisti najugroženiji su one s najvećim dnevnim prometom poput državne ceste D8. Kako bi se biciklistička infrastruktura i sigurnost u prometu poboljšali, Grad Omiš je pristupio projektu „Dužobalne biciklističke staze i šetnice na području Grada Omiša“. Njime je obuhvaćena izgradnja biciklističke staze te šetnice u priobalnom dijelu Grada, a povezat će predjele Milja, Brzet i Nemira te posredno dio naselja Borak. Izgradnjom staza bit će omogućeno intenzivnije korištenje bicikala i pješaćenja, a infrastruktura prilagođena starijim osobama te osobama s invaliditetom omogućit će dostupnost šetnici i obali na tom području (Grad Omiš, 2021). Prometnu mrežu potrebno je nastaviti nadograđivati biciklističkom infrastrukturom ukoliko je moguća te poticati građane i turiste na korištenje alternativnih vrsta prijevoza (bicikl, pješaćenje, javni prijevoz) kako bi se Grad rasteretio prometnih gužvi.

Rekreativne staze se nalaze uz kanjon rijeke Cetine. Jedna od ruta se proteže od Omiša do Radmanovih Mlinica u dužini od šest kilometara, a zahtjevnija ruta se proteže na potezu Omiš - Radmanove Mlinice - Kučiće - Zadvarje - Šestanovac - Blato - Gata - Omiš u duljini od 60 kilometara (Omiš info, 2021). S obzirom na razvoj i jačanje aktivnog/rekreativnog turizma na području Grada Omiša, prepoznata je potreba za razvojem cikloturističke infrastrukture. U sklopu Strateškog plana razvoja turizma Grada Omiša 2020.-2030. g. (2021) stoga su predložene mjere poput uspostavljanja evidencije poljskih puteva, njihovo mapiranje i označavanje koji mogu poslužiti kao infrastruktura u razvoju pješaćkog i cikloturizma u zaleđu. Na taj način bi se postojeći lokaliteti te područja kulturne i prirodne baštine povezali jednostavnom biciklističkom infrastrukturom, u prirodnom ambijentu. Potencijal razvoja cikloturizma nalazi se i u prolasku Mediteranska biciklistička ruta (EV8) kroz Grad Omiš.

3.15.1 Postojeći okolišni problemi

Problem porasta obujma prometa u ljetnim mjesecima na području Grada, zbog čega se javljaju teškoće u njegovu odvijanju, ali i samom reguliranju od strane prometne policije. Djelomično rješenje problema osigurat će se izgradnjom gradske obilaznice, međutim ističe se potreba za izgradnjom punog profila prometne transverzale do Solina, kao i potreba za poboljšanjem prometne povezanosti naselja te unaprjeđenja cestovne infrastrukture na području samoga Grada, osobito s naseljima u zaleđu. Iz sigurnosnog aspekta, veliki problem predstavljaju učestali odroni na cestama u zaleđu tijekom cijele godine. Istaknuta je potreba i za snažnijom integracijom prometa, osobito s obzirom na aktualnu realizaciju kapitalnih projekata - izgradnju Luke Omiš te gornje obilaznice. Najizazovniji faktor u širenju mreže prometnica, osobito u urbanističkom smislu rastućim gradskim predjelima (Borak), predstavlja konfiguracija terena, zbog čega je otežana integracija naselja u postojeću mrežu prometnica te se javljaju i sigurnosni rizici, poput otežanog prometovanja kriznih službi. Istaknuta je i potreba za sveobuhvatnim planiranjem širenja prometne mreže i novim rješenjima s obzirom na planiranu izgradnju mreže odvodnje. U kontekstu stanja prometa u stanju mirovanju, problem predstavlja nedostatan kapacitet postojećeg sustava, osobito na području stare gradske jezgre te pojedinih dijelova grada, a u ljetnim mjesecima i pristupnih prostora plažama te se ističe potreba za izgradnjom izvanuličnih parkirališta, kroz izgradnju etažnih parkirališta i parkirališnih kuća.

Problem nedostatka pješačke infrastrukture izvan gradskog središta te osobito one biciklističke. Usprkos rastućoj potrebi za takvom infrastrukturom, osobito od strane posjetitelja čiji je dolazak motiviran iz aspekta aktivnog turizma, zbog reljefnih karakteristika planiranje nadogradnje takve infrastrukture je otežano. Prijedlog zatvaranja određenih prometnih dionica samo za bicikliste prepoznat je kao teško ostvariv zbog nedostatnih kapaciteta same cestovne infrastrukture.

3.15.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak postojećih problema u vidu prometnih gužvi, pogotovo u ljetnim mjesecima, neadekvatne cestovne prometne infrastrukture te nedostatak pješačke i biciklističke infrastrukture.

3.16 Širokopojasna infrastruktura

Širokopojasna infrastruktura omogućava povezivanje s Internetom i prijenos podataka digitalnim putem velikom brzinom, omogućava komunikaciju između osoba, prijenos znanja i informacija te ju je stoga važno planirati kako bi se ostvario razvoj područja. Razvoj širokopojasne infrastrukture potiče se u svrhu ostvarenja digitalnog gospodarstva te poticanja gospodarskog razvoja i stoga uključen kao u prioritetno područje u Nacionalnu razvojnu strategiju Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21).

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (HAKOM) objavljuje podatke o dostupnosti širokopojasne infrastrukture i broju kućanstava (objekata) koja su na nju priključena. Prema dostupnim podacima za prvo tromjesečje 2023. g. (HAKOM, 2023) u Gradu Omišu je na mrežu širokopojasnog pristupa bilo priključeno 60,96 % ukupnog broja

kućanstava u Gradu Omišu. Najviše korisnika širokopojasne infrastrukture u Gradu Omišu imalo je pristup Internetu po maksimalnoj brzini između 50 i 100 Mbit/s.

Brzina prijenosa podataka na teritoriju Grada Omiša varira između kategorije manjih brzina (2 – 30 Mbit/s), velikih brzina (30 – 100 Mbit/s) i vrlo velikih brzina (100 Mbit/s i više) (HAKOM, 2022). Prijenos podataka manjim brzinama moguć je u svim naseljima na području Grada, dok je prijenos podataka velikim i vrlo velikim brzinama moguć u samom centralnom naselju Omiš. Ulaganje u širenje dostupnosti mreže s prijenosom podataka velikim brzinama potrebno je podupirati u budućim razdobljima, iako ono uvelike ovisi o pružateljima telekomunikacijskih usluga koje financiraju izgradnju i unaprjeđenje infrastrukture.

3.17 Buka

Prema definiciji, buka je svaki neželjeni zvuk koji na bilo koji način nepovoljno djeluje na čovjeka i šteti njegovu zdravlju i kvaliteti života. Prirodni izvori zvuka ne ostavljaju trajne i teže posljedice na zdravlje ljudi, stoga se u praksi bukom smatraju umjetno stvoreni zvukovi, koji su po ljudsko zdravlje i okoliš neželjeni i štetni. U urbanim cjelinama najveći vanjski izvor buke, s najširim prostornim i vremenskim utjecajem, je promet. Kontinuirani rast svih tipova prometa (cestovnog, željezničkog, zračnog, brodskog), odrazio se osim na povećanje buke i vibracija i na onečišćenje zraka, vode, tla, te sveukupno negativno djelovanje na okoliš. Za razliku od stacionarnih izvora buke postrojenja, proizvodnih pogona i pojedinačnih zahvata u okolišu, buka prometa ovisi tipu prometnog sredstva, njegovoj brzini i broju vozila u jedinici vremena.

Buka kao psihološki negativan čimbenik života u gradu nepovoljno utječe na kakvoću življenja, a time i na zdravlje ljudi. Kao i kod svih onečišćenja, izloženost buci ima akumulirajući karakter, što znači da se štetni utjecaj buke uočava tek nakon duljeg vremena i prvenstveno se manifestira kao loše raspoloženje, razdražljivost, umor, nesanica, glavobolja i gubitak koncentracije, što uzrokuje smanjenu radnu sposobnost. Problem zaštite od buke, iako prisutan već dulje vrijeme kao dio urbanističke i prostorno-planerske struke, tek u posljednje vrijeme dobiva značajnije mjesto među temama zaštite okoliša.

Najčešći izvori buke na području Grada Omiša su cestovni promet, gradilišta (mehanizacija), turizam i djelatnosti vezane uz turizam (ugostiteljski objekti). Najveća ugroženost prevladava na lokacijama uz glavne prometnice po kojima osim osobnih vozila prolaze autobusi, kamioni i druga teretna vozila. Povećane razine buke očituju se posebice u ljetnom periodu kada je prometno opterećenje povećano i tranzitni promet najintenzivniji.

3.17.1 Postojeći okolišni problemi

Problemi vezani uz buku u pravilu su prisutni na područjima gdje je izražena komunalna buka s naglašenim sezonskim karakterom i buka od glavnih prometnica koje prolaze kroz naselja. Stoga se može očekivati da će se mjestimično prisutni problemi komunalne buke i dalje rješavati kao pojedinačni slučajevi dok bi se razine buke od prometa mogle znatno

umanjiti smanjivanjem buke na izvoru (dodatnim ograničenjem brzine na opterećenim prometnicama, preusmjeravanjem prometa, održavanjem vozni površina i vozila), pravilnim planiranjem prostora (dovoljna udaljenost od prometnice), zaklanjanjem prostora koji se štiti (postavljanje barijera, smještanje prometnica u tunele i usjeke) i zaštitom od buke na mjestu imisije (zvučna izolacija objekta).

Problematika buke je nepostojanje svijesti o buci kao vrlo štetnom narušavanju kvalitete životnog prostora, neuspostavljen sustav praćenja razine buke i nepostojanje informacije o onečišćenju bukom.

3.17.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

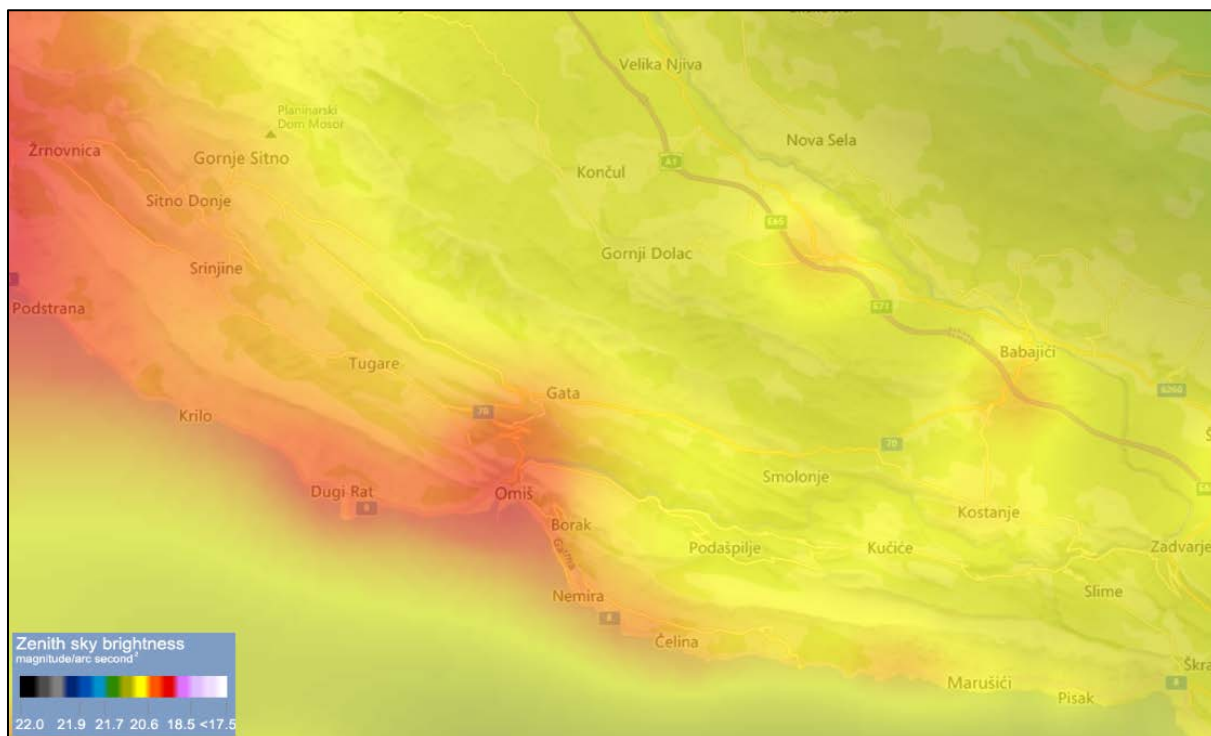
Bez provedbe PR Omiša može se očekivati nastavak postojećeg opterećenja okoliša emisijama buke.

3.18 Svjetlosno onečišćenje

Prema Zakonu o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19), svjetlosno onečišćenje je promjena razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana emisijom svjetlosti iz umjetnih izvora svjetlosti koja štetno djeluje na ljudsko zdravlje i ugrožava sigurnost u prometu zbog bliještanja, neposrednog ili posrednog zračenja svjetlosti prema nebu, ometa život i/ili seobu ptica, šišmiša, kukaca i drugih životinja te remeti rast biljaka, ugrožava prirodnu ravnotežu, ometa profesionalno i/ili amatersko astronomsko promatranje neba i nepotrebno troši energiju te narušava sliku noćnog krajobraza.

Glavni su uzročnici svjetlosnog onečišćenja nepravilno postavljena vanjska rasvjetna tijela, ona koja svojom konstrukcijom rasipaju svjetlost oko površine umjesto prema tlu koje treba biti osvijetljeno te postavljanje neekoloških rasvjetnih tijela.

Pojava svjetlosnog onečišćenja općenito je najviše prisutna u urbanim područjima, a u Hrvatskoj naročito oko većih gradova kao što su Zagreb i okolica, Rijeka, Split i Osijek. Prema GIS portalu Light pollution map (www.lightpollutionmap.info), najveći intenzitet svjetlosnog onečišćenja na području Grada Omiša prisutan je u obalnom pojasu i u naselju Omiš (Slika 30).

Slika 30. **Prikaz svjetlosnog onečišćenja na širem predmetnom području** (izvor: <https://www.lightpollutionmap.info/>)

3.18.1 Postojeći okolišni problemi

Svjetlosno onečišćenje štetno djeluje na ljudsko zdravlje i ugrožava sigurnost u prometu zbog bliještanja, neposrednog ili posrednog zračenja svjetlosti prema nebu, ometa život i/ili seobu ptica, šišmiša, kukaca i drugih životinja te remeti rast biljaka, ugrožava prirodnu ravnotežu, ometa profesionalno i/ili amatersko astronomske promatranje neba i nepotrebno troši energiju te narušava sliku noćnog krajobraza.

3.18.2 Mogući razvoj okoliša bez provedbe PR Omiša

Bez provedbe PR Omiša može se očekivati intenziviranje svjetlosnog onečišćenja na području Grada i negativnih utjecaja na okoliš.

4 Okolišne značajke područja na koja provedba PR Omiša može značajno utjecati

Aktivnosti PR Omiša realizirat će se na području Grada Omiša. U prethodnim poglavljima opisane su okolišne značajke Grada za svaku analiziranu sastavnicu okoliša i okolišnu temu pojedinačno.

Značajnost utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša analizirana je u poglavlju 5 Opis vjerojatno značajnih utjecaja.

5 Opis vjerojatno značajnih utjecaja

Metodologija procjene utjecaja

Prije procjene mogućih značajnih utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša provedena je analiza postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za relevantne sastavnice okoliša te je dan odnos PR Omiša s ciljevima relevantnih strategija, planova i programa na državnoj razini, kao i s ciljevima međunarodnih sporazuma.

Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bio je identifikacija aktivnosti PR Omiša čijom provedbom se mogu očekivati određeni utjecaji na okoliš.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš. Sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17), strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana i programa. Stoga je za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe aktivnosti PR Omiša korištena skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 32), koja moguće pozitivne i negativne utjecaje kategorizira u dvije kategorije – značajan utjecaj i utjecaj koji nije značajan. U slučaju kad je za provedbu pojedine aktivnosti PR Omiša ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera zaštite okoliša koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 potrebno je ukloniti iz PR Omiša.

Kad je za provedbu pojedine aktivnosti PR Omiša procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno.

Tablica 32. Značenje oznaka u tablici procjene utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	moguć značajan negativan utjecaj
-1	moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	ne očekuje se utjecaj
+1	moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	moguć značajan pozitivan utjecaj

U tablici u nastavku (Tablica 33) dan je pregled procjene značajnosti mogućih utjecaja provedbe aktivnosti svake aktivnosti PR Omiša na sastavnice okoliša i okolišne teme. Ocjene utjecaja iz navedene tablice detaljno su analizirane i opisane u sljedećim poglavljima.

Iz navedene tablice može se uočiti kako se provedbom niti jedne aktivnosti ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom svih planiranih aktivnosti mogu se očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo (izuzev mogućeg negativnog utjecaja aktivnosti 4.2.3.1. koja se odnosi na unaprjeđenje i izgradnju digitalne

infrastrukture što će biti kasnije analizirano), a što je i očekivano budući da je vizija PR Omiša „Grad prostorne raznolikosti, kvalitetnog življenja i jednakih mogućnosti, očuvanih resursa, otpornog i inovativnog gospodarstva temeljenog na načelima održivosti“. Nadalje, može se uočiti i kako se provedbom određenih aktivnosti ne očekuju utjecaji (pozitivni ili negativni) na ostale sastavnice okoliša i okolišne teme. Popis ovih aktivnosti dan je u tablici u nastavku (Tablica 34). Razlog tome je što se ove aktivnosti odnose na poticanje suradnje, pružanje potpora, promoviranja, obrazovanja, edukacije i sl., odnosno njihovom provedbom mogu se ostvariti preduvjeti za provedbu drugih aktivnosti koje mogu uzrokovati određene utjecaje, no koje su već uključene u druge aktivnosti PR Omiša i za koje su analizirani utjecaji. Utjecaji aktivnosti iz navedene tablice (Tablica 34) nisu detaljnije analizirani. Također, može se uočiti i kako se provedbom određenih aktivnosti mogu očekivati isključivo pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša budući da se odnose općenito na poboljšanje stanja okoliša.

Tablica 33. Pregled mogućih utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša i okolišne teme

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
mjera 1.1.1.1. Smanjenje negativnih demografskih trendova															
1.1.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.1.6.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
mjera 1.1.2. Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije i kapaciteta primarnog obrazovanja															
1.1.2.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.1.3. Poticanje usklađivanja potreba diversificiranog gospodarskog razvoja i strukovnih programa															
1.1.3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.3.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.3.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.1.4. Jačanje zapošljivosti i podrška radu lokalnih dionika u razvoju zapošljivosti															
1.1.4.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
1.1.4.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.2.1 Modernizacija socijalne skrbi i socijalnih usluga, uz naglasak na izvaninstitucionalnu skrb															
1.2.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.2.1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
1.2.1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.2.2. Poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi te kvalitete zdravstvenih usluga															
1.2.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
1.2.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
1.2.2.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
1.2.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
mjera 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja															
1.3.1.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.3.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.1.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.3.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.3.2. Razvoj atraktivnog prostora kroz unaprjeđenje kulturnih sadržaja															
1.3.2.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.3.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
1.3.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.2.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.3.3. Razvoj ostale društvene infrastrukture i sadržaja za lokalne zajednice															
1.3.3.1.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.3.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
mjera 2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata															
2.1.1.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
2.1.1.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
2.1.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0
2.1.1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.			
mjera 2.1.2. Podrška razvoju pametnog i zelenog gospodarstva																		
2.1.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0			
2.1.2.2.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	-1	-1	0	0	-1			
2.1.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0			
2.1.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0			
2.1.2.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0			
2.1.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0			
mjera 2.2.1. Moderan primarni sektor utemeljen na inovacijama																		
2.2.1.1.	+1	+1	+1	-1	+1	0	-1	+1	0	0	+1	+1	-1	+1	0	0	0	0
2.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0
2.2.1.3.	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0	0
2.2.1.4.	+1	+1	+1	-1	+1	0	-1	+1	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	+1	0	0	0	0
2.2.1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0
2.2.1.8.	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0	0
2.2.1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.1.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	+1	0	0	0
2.2.1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0	0
2.2.1.12.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	+1	0	-1	0	0	0	0	-1
mjera 2.2.2. Stvaranje prepoznatljive turističke destinacije temeljene na lokalnim proizvodima te inovativnim selektivnim oblicima turizma																		
2.2.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	0
2.2.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.2.4.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	0	-1
2.2.2.5.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	0	-1
2.2.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.2.7.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	-1	0	0	0	-1
mjera 2.2.3. Podrška ulaganjima u infrastrukturu za unaprjeđenje kvalitete turizma																		
2.2.3.1.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	0	-1
2.2.3.2.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	0	-1
2.2.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.3.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
mjera 2.2.4. Razvoj sustava upravljanja destinacijom																		
2.2.4.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	0
2.2.4.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0
2.2.4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	0
mjera 3.1.1. Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude																		
3.1.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	-1	0	0	0	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
3.1.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.1.4.	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	+1	0	+1	0	0	0	0
mjera 3.1.2. Unapređenje sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine															
3.1.2.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	0	0
3.1.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.2.4.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
mjera 3.1.3. Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša, uz zaštitu i promicanje vrijednosti prirodne baštine i krajobraza															
3.1.3.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	0	0
3.1.3.2.	+1	0	0	+1	+1	+1	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
3.1.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	0
3.1.3.4.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0
mjera 3.2.1. Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike uz unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja															
3.2.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.2.1.3.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	-1	0	-1
3.2.1.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	-1	0	0
mjera 3.2.2. Očuvanje zelenog urbanog okoliša uz razvoj zelene infrastrukture															
3.2.2.1.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	0
3.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.2.2.3.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
3.2.2.4.	+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0
3.2.2.5.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	0	0
mjera 3.2.3. Prenamjena brownfield područja															
3.2.3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.2.3.2.	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 3.3.1. Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije															
3.3.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	+1	0	0	0
3.3.1.2.	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	+1	+1	-1	-1	+1	0
3.3.1.3.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
3.3.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	+1
3.3.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
mjera 3.3.2. Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje															
3.3.2.1.	+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.2.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.3.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.4.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.5.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
3.3.2.6.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
mjera 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom															
3.3.3.1.	+1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	+1	0	-1
3.3.3.2.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	+1	0	0
3.3.3.3.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	+1	0	0
3.3.3.4.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	0	+1	+1	0	0
3.3.3.5.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	0	+1	+1	0	0
mjera 4.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, uključujući sustav za upravljanje i sigurnost u prometu															
4.1.1.1.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
4.1.1.2.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
4.1.1.3.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
4.1.1.4.	+1	0	+1	+1	0	+1	0	0	+1	0	0	0	0	+1	0
4.1.1.5.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.1.6.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
mjera 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije															
4.1.2.1.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0
4.1.2.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.2.3.	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	-1	-1	0	-1	-1
4.1.2.4.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.2.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
4.1.2.6.	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
4.1.2.7.	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
mjera 4.1.3. Razvoj i unaprjeđenje sustava održive i mikro-mobilnosti															
4.1.3.1.	0	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	+1	-1	0	0
4.1.3.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.3.3.	0	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	+1	-1	0	-1
4.1.3.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	0	0	0	0
mjera 4.2.1. Učinkovita javna uprava i administracija															
4.2.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.2.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.2.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
4.2.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0
mjera 4.2.2. Osnaženje kapaciteta i suradnje među svim akterima razvoja															
4.2.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
4.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
4.2.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 4.2.3. Razvoj i unaprjeđenje telekomunikacijske infrastrukture te povećanje pokrivenosti internetom															
4.2.3.1.	0	0	0	-1?	0	0	-1?	0	0	0	-1?	+1	0	-1	-1?

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
4.2.3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
* kod mjera na čiju provedbu klimatske promjene mogu negativno utjecati i potrebne su mjere prilagodbe, utjecaj je ocijenjen kao negativan; kod mjera koji su usmjereni izravno na aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, utjecaj je ocijenjen kao pozitivan															
aktivnosti:															
1.1.1.1 Razvoj seta povlastica za mlade obitelji s djecom 1.1.1.2. Poticanje nezaposlenih na korištenje programa cjeloživotnog obrazovanja i/ili prekvalifikacije 1.1.1.3. Pružanje podrške udrugama koje okupljaju mlade 1.1.1.4. Provedba analize potreba za stanovima iz programa društveno poticane stanogradnje 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom															
1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.2. Podrška projekatima koji za cilj imaju usklađivanje radnog vremena vrtića s potrebama suvremene obitelji 1.1.2.3. Opremanje i unaprjeđenje odgojno-obrazovnih ustanova za dnevni boravak predškolske djece 1.1.2.4. Razvoj dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju (STEAM sadržaji, uvođenje projektne nastave i društveno korisnog učenja, poticanje učeničkog zadrugarstva, aktivnog građanstva i dr.) 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.2.6. Podrška razvoju usluge produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama 1.1.2.7. Daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata i pomoćnika u nastavi, osiguranje potrebne opreme i prostora 1.1.2.8. Prilagodba odgojno-obrazovnih objekata potrebama osoba s invaliditetom															
1.1.3.1. Programi stipendiranja, osposobljavanja i prekvalifikacije u deficitarna zanimanja 1.1.3.2. Podrška edukaciji nastavnika u stjecanju digitalnih kompetencija, posebice onih u strukovnom obrazovanju 1.1.3.3. Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija koje provode programe strukovnog obrazovanja, uključujući jačanje učenja temeljenog na radu i stjecanje praktičnih vještina za rad u struci 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.1.3.5. Potpora razvoju programa kojima se potiču vještine potrebne za digitalnu i zelenu transformaciju															
1.1.4.1. Podrška razvoju mjera zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba te pripremi i provedbi projekta koji za cilj imaju integraciju teško zapošljivih skupina 1.1.4.2. Podrška razvoju programa cjeloživotnog učenja, uz poticanje provedbe sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba 1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama 1.1.4.4. Podrška provedbi aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja 1.1.4.5. Podrška razvoju novih programa obrazovanja i stručnog usavršavanja i inovativnih metoda prijenosa znanja u skladu s razvojnim potrebama gospodarstva 1.1.4.6. Podrška projektima koji za cilj imaju podizanje svijesti javnosti i poslodavaca o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom i drugih osjetljivih skupina 1.1.4.7. Potpora projektima zapošljavanja i samozapošljavanja mladih 1.1.4.8. Podrška programima savjetovanja i edukacija s ciljem povećanja zapošljivosti i socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja i migranata															
1.2.1.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije 1.2.1.2. Potpora radu udruga u sustavu socijalne skrbi 1.2.1.3. Potpora za radionice osposobljavanja i unaprjeđenje vještina za stručnjake u sustavu socijalne skrbi i dionika u izravnom radu s ranjivim skupinama 1.2.1.4. Umrežavanje i koordinacija svih dionika u području socijalne skrbi 1.2.1.5. Pобољшanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.2.1.6. Opremanje i potpora radu mobilnih timova izvaninstitucionalne skrbi 1.2.1.7. Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za osobe starije dobi uz jačanje kapaciteta OCD-ova za provedbu programa aktivnog starenja 1.2.1.8. Podrška jačanju usluga osobne asistencije za OSI i članove obitelji OSI 1.2.1.9. Pобољшanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom 1.2.1.10. Potpora provedbi informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na promicanje ostvarivanja prava češće diskriminiranih skupina i aktivnosti usmjerene borbi protiv stereotipa i predrasuda u lokalnoj zajednici 1.2.1.11. Podrška programima aktivnog socijalnog uključivanja ranjivih skupina stanovništva i mladih (kroz sport i rekreaciju, kulturu, umjetnost, turizam i sl.)															
1.2.2.1. Održavanje edukacija o važnosti zdravog načina života i prevencije uz opće poboљшanje zdravstvene pismenosti (kroz suradnju sa sektorima odgoja, obrazovanja i sektorom pružanja socijalne skrbi) 1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga															

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
1.2.2.3. Podrška unaprjeđenju usluga i kapaciteta koje su u funkciji osnaživanja skrbi o mentalnom zdravlju (pr. kroz razvoj integriranih zdravstvenih i socijalnih usluga radi podrške oporavku i socijalnom uključivanju osoba s teškoćama mentalnog zdravlja) 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante															
1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.2. Obnova javnih dječjih igrališta u Gradu 1.3.1.3. Promotivne aktivnosti za sudjelovanje stanovnika čitavog područja Grada Omiša u programima sporta i sportske rekreacije i društvenog života 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.1.5. Poticanje organizacije sportskih događaja i aktivnosti, posebice za djecu i mlade															
1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.2.2. Podrška organizaciji kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone 1.3.2.3. Podrška digitalizaciji sadržaja i usluga u sektoru kulture, uključujući uporabu IKT u svrhu promocije kulturnih sadržaja 1.3.2.4. Poticanje uključenosti civilnog sektora u kulturu i inovativne kulturno-umjetničke djelatnosti 1.3.2.5. Prilagodba kulturnih ustanova za pristup osobama s invaliditetom 1.3.2.6. Poticanje razvoja i osiguravanje prostora za djelovanje kulturnih i kreativnih industrija															
1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama															
2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.1.3. Razvoj naprednih usluga potpore za MSP-ove (uključujući upravljanje, marketing, usluge dizajna i sl.) 2.1.1.4. Razvoj programa stručne potpore, savjetodavnih i edukacijskih usluga osobito za poduzetnike-početnike, kao i polju digitalne transformacije 2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona 2.1.1.6. Potpora uspostavi sustava poticaja investitorima (omogućavanje investitorima kupnju jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalnih usluga za inicijalno razdoblje poslovanja i sl.) 2.1.1.7. Izrada kataloga za privlačenje investicija 2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera 2.1.1.9. Poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika 2.1.1.10. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti, uključujući edukacije															
2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.1.2.3. Podrška razvoju i internacionalizacija poslovanja MSP-ova, uključujući proizvodna ulaganja 2.1.2.4. Poticanje investicija i projekata društvenog poduzetništva 2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju 2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja															
2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede 2.2.1.6. Poticanje udruživanja poljoprivrednika u svrhu jačanja konkurentnosti 2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.9. Poticanje osnivanja zadruga i proizvođačkih organizacija u ribarstvu i akvakulturi 2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije															

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma 2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.6. Potpora projektima revitalizacije zapuštenih ili napuštenih ruralnih cjelina kroz projekte "etno-eko" 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude															
2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 2.2.3.3. Širenje mreže tzv. smeđe signalizacije 2.2.3.4. Podrška prilagodbi turističke infrastrukture osobama s invaliditetom															
2.2.4.1. Uspostava tehnoloških rješenja i ekspertnih sustava upravljanja održivim razvojem destinacije 2.2.4.2. Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda 2.2.4.3. Revitalizacija tradicijskih i umjetničkih obrta kroz subvencioniranje i uključivanje u turističku ponudu															
3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture 3.1.1.2. Razvoj novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i njena promocija 3.1.1.3. Podrška razvoju projekata koji promoviraju storytelling metodu zaštite nematerijalne baštine 3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju															
3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine 3.1.2.2. Podrška izradi i implementaciji "Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina" 3.1.2.3. Poboljšanje suradnje i koordinacija svih dionika u procesu upravljanja i zaštite područja u cilju održivog korištenja prirodnih dobara područja kanjona Cetine kroz forum dionika 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)															
3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.1.3.3. Izrada strateške karte buke i prevencija zagađenja bukom putem građevinskih i prostornoplanskih dokumenata 3.1.3.4. Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite															
3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)															
3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.2. Opremanje i obnova postojećih javnih zelenih i drugih otvorenih prostora (trgova, ulica i pješačkih zona) s ciljem poboljšanja njihove kvalitete te povećanja sadržaja za korisnike 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove															
3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja 3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene															
3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije 3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina 3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete 3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije															
3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture 3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje															

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja 3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda															
3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transernih stanica, sortirnica i kompostana) 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada															
4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...) 4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa															
4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti 4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova															
4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica															
4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora 4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem 4.2.1.4. Kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom															
4.2.2.1. Podrška suradnji između organizacija civilnog društva i javnog i gospodarskog sektora te uspostavi platformi za umrežavanje subjekata 4.2.2.2. Poticanje osnivanja i djelovanja udruga, posebno u sektorima koji su identificirani kao deficitarni 4.2.2.3. Razvoj jedinstvenog urbanog centra koji bi integrirao društvene sadržaje i prostore za djelovanje udruga - Centar društvenog razvoja															
4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona 4.2.3.2. Proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots)															

Tablica 34. Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.1.1.1 Razvoj seta povlastica za mlade obitelji s djecom
1.1.1.2. Poticanje nezaposlenih na korištenje programa cjeloživotnog obrazovanja i/ili prekvalifikacije
1.1.1.3. Pružanje podrške udrugama koje okupljaju mlade
1.1.1.4. Provedba analize potreba za stanovima iz programa društveno poticane stanogradnje
1.1.2.2. Podrška projekatima koji za cilj imaju usklađivanje radnog vremena vrtića s potrebama suvremene obitelji
1.1.2.3. Opremanje i unaprjeđenje odgojno-obrazovnih ustanova za dnevni boravak predškolske djece
1.1.2.4. Razvoj dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju (STEAM sadržaji, uvođenje projektne nastave i društveno korisnog učenja, poticanje učeničkog zadržavanja, aktivnog građanstva i dr.)
1.1.2.6. Podrška razvoju usluge produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama
1.1.2.7. Daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata i pomoćnika u nastavi, osiguranje potrebne opreme i prostora
1.1.2.8. Prilagodba odgojno-obrazovnih objekata potrebama osoba s invaliditetom
1.1.3.1. Programi stipendiranja, osposobljavanja i prekvalifikacije u deficitarna zanimanja
1.1.3.2. Podrška edukaciji nastavnika u stjecanju digitalnih kompetencija, posebice onih u strukovnom obrazovanju
1.1.3.3. Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija koje provode programe strukovnog obrazovanja, uključujući jačanje učenja temeljenog na radu i stjecanje praktičnih vještina za rad u struci
1.1.3.5. Potpora razvoju programa kojima se potiču vještine potrebne za digitalnu i zelenu transformaciju
1.1.4.1. Podrška razvoju mjera zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba te pripremi i provedbi projekta koji za cilj imaju integraciju teško zapošljivih skupina
1.1.4.2. Podrška razvoju programa cjeloživotnog učenja, uz poticanje provedbe sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba
1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama
1.1.4.4. Podrška provedbi aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja
1.1.4.5. Podrška razvoju novih programa obrazovanja i stručnog usavršavanja i inovativnih metoda prijenosa znanja u skladu s razvojnim potrebama gospodarstva
1.1.4.6. Podrška projektima koji za cilj imaju podizanje svijesti javnosti i poslodavaca o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom i drugih osjetljivih skupina
1.1.4.7. Potpora projektima zapošljavanja i samozapošljavanja mladih
1.1.4.8. Podrška programima savjetovanja i edukacija s ciljem povećanja zapošljivosti i socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja i migranata
1.2.1.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije
1.2.1.2. Potpora radu udruga u sustavu socijalne skrbi
1.2.1.3. Potpora za radionice osposobljavanja i unaprjeđenje vještina za stručnjake u sustavu socijalne skrbi i dionika u izravnom radu s ranjivim skupinama
1.2.1.4. Umrežavanje i koordinacija svih dionika u području socijalne skrbi
1.2.1.6. Opremanje i potpora radu mobilnih timova izvaninstitucionalne skrbi
1.2.1.7. Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za osobe starije dobi uz jačanje kapaciteta OCD-ova za provedbu programa aktivnog starenja
1.2.1.8. Podrška jačanju usluga osobne asistencije za OSI i članove obitelji OSI

Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.2.1.9. Pобољшanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom
1.2.1.10. Potpora provedbi informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na promicanje ostvarivanja prava češće diskriminiranih skupina i aktivnosti usmjerene borbi protiv stereotipa i predrasuda u lokalnoj zajednici
1.2.1.11. Podrška programima aktivnog socijalnog uključivanja ranjivih skupina stanovništva i mladih (kroz sport i rekreaciju, kulturu, umjetnost, turizam i sl.)
1.2.2.1. Održavanje edukacija o važnosti zdravog načina života i prevencije uz opće poboljšanje zdravstvene pismenosti (kroz suradnju sa sektorima odgoja, obrazovanja i sektorom pružanja socijalne skrbi)
1.2.2.3. Podrška unaprjeđenju usluga i kapaciteta koje su u funkciji osnaživanja skrbi o mentalnom zdravlju (pr. kroz razvoj integriranih zdravstvenih i socijalnih usluga radi podrške oporavku i socijalnom uključivanju osoba s teškoćama mentalnog zdravlja)
1.3.1.2. Obnova javnih dječjih igrališta u Gradu
1.3.1.3. Promotivne aktivnosti za sudjelovanje stanovnika čitavog područja Grada Omiša u programima sporta i sportske rekreacije i društvenog života
1.3.1.5. Poticanje organizacije sportskih događaja i aktivnosti, posebice za djecu i mlade
1.3.2.2. Podrška organizaciji kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone
1.3.2.4. Poticanje uključenosti civilnog sektora u kulturu i inovativne kulturno-umjetničke djelatnosti
1.3.2.5. Prilagodba kulturnih ustanova za pristup osobama s invaliditetom
1.3.2.6. Poticanje razvoja i osiguravanje prostora za djelovanje kulturnih i kreativnih industrija
2.1.1.3. Razvoj naprednih usluga potpore za MSP-ove (uključujući upravljanje, marketing, usluge dizajna i sl.)
2.1.1.4. Razvoj programa stručne potpore, savjetodavnih i edukacijskih usluga osobito za poduzetnike-početnike, kao i polju digitalne transformacije
2.1.1.6. Potpora uspostavi sustava poticaja investitorima (omogućavanje investitorima kupnju jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalnih usluga za inicijalno razdoblje poslovanja i sl.)
2.1.1.7. Izrada kataloga za privlačenje investicija
2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera
2.1.1.9. Poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika
2.1.1.10. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti, uključujući edukacije
2.1.2.3. Podrška razvoju i internacionalizacija poslovanja MSP-ova, uključujući proizvodna ulaganja
2.1.2.4. Poticanje investicija i projekata društvenog poduzetništva
2.2.1.6. Poticanje udruživanja poljoprivrednika u svrhu jačanja konkurentnosti
2.2.1.9. Poticanje osnivanja zadruga i proizvođačkih organizacija u ribarstvu i akvakulturi
2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude
2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone
2.2.3.3. Širenje mreže tzv. smeđe signalizacije
2.2.3.4. Podrška prilagodbi turističke infrastrukture osobama s invaliditetom
2.2.4.2. Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda
3.1.2.2. Podrška izradi i implementaciji "Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina"
3.1.2.3. Pобољшanje suradnje i koordinacija svih dionika u procesu upravljanja i zaštite područja u cilju održivog korištenja prirodnih dobara područja kanjona Cetine kroz forum dionika
3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja
4.2.1.4. Kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja

Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

4.2.2.1. Podrška suradnji između organizacija civilnog društva i javnog i gospodarskog sektora te uspostavi platformi za umrežavanje subjekata

4.2.2.2. Poticanje osnivanja i djelovanja udruga, posebno u sektorima koji su identificirani kao deficitarni

4.2.2.3. Razvoj jedinstvenog urbanog centra koji bi integrirao društvene sadržaje i prostore za djelovanje udruga - Centar društvenog razvoja

4.2.3.2. Proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots)

5.1 Vode i more

Aktivnosti 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* i 1.1.1.6. *Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom* uključuju izgradnju stambene i društvene infrastrukture, što može uzrokovati negativne utjecaje na kakvoću površinskih i podzemnih voda odnosno na stanje vodnih tijela. Utjecaj je moguć zbog ispuštanja otpadnih voda i pratećih emisija onečišćujućih tvari u recipijent do kojih će dolaziti tijekom korištenja objekata. Navedeno može uzrokovati degradaciju ekološkog i kemijskog stanja površinskih vodnih tijela, stoga je aktivnosti potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda. Planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja je posebno važno zbog činjenice da je samo 30% površinskih vodnih tijela na području Grada u dobrom ili vrlo dobrom stanju, dok niti jedno prijelazno i priobalno vodno tijelo nije u najmanje dobrom stanju. Također, postojeće stanje javnog sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda je nezadovoljavajuće te je aktivnosti potrebno provoditi u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti je s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava. Negativan utjecaj provedbe ove aktivnosti može se ogledati i u mogućoj većoj potrošnji vode. Aktivnosti je stoga potrebno provoditi u skladu s trenutnim kapacitetima sustava vodoopskrbe i uskladiti ih s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Provedbom aktivnosti 1.1.2.1. *Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata*, 1.1.2.5. *Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane*, 1.1.3.4. *Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje*, 1.2.1.5. *Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne*, 1.3.1.1. *Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta*, 1.3.1.4. *Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma*, 1.3.2.1. *Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane*, 1.3.3.2. *Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama*, 2.1.1.1. *Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")*, 2.1.1.2. *Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI*, 2.1.2.2. *Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog*

sektora i 4.1.2.5. *Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz* mogu se očekivati isti utjecaji kao i kod prethodnih aktivnosti 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* i 1.1.1.6. *Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom*, te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.1. *Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede* i 2.2.1.4. *Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla* može se očekivati pozitivan utjecaj na stanje vodnih tijela budući da se mjerom potiče ekološka poljoprivredna proizvodnja koja za razliku od konvencionalne koristi manje količine mineralnih gnojiva te uzrokuje manje emisije onečišćujućih tvari u vodu i tlo.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike* i 2.2.1.8. *Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa* može se očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje čime može doći do povećanja potrošnje vode, kao i povećanja emisija onečišćujućih tvari u vodu i tlo (sredstva za zaštitu bilja, mineralna gnojiva). Aktivnost je stoga potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede u skladu s okolišnim mogućnostima, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Aktivnost može uključivati i uvođenje novih vrsta u uzgoj. Navedena aktivnost, ovisno o karakteristikama i ekološkim zahtjevima novih vrsta, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je potrebno poticati uzgoj autohtonih vrsta, a kod uvođenja novih biljnih vrsta u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.12. *Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije* mogu se očekivati isti utjecaji kao i kod aktivnosti 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša. Provedbom aktivnosti može doći i do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje čime može doći do povećanja potrošnje vode, kao i povećanja emisija onečišćujućih tvari u vodu i tlo (sredstva za zaštitu bilja, mineralna gnojiva). Aktivnost je stoga potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede u skladu s okolišnim mogućnostima, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je i cilj razvoja Grada Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti. Pridržavanjem navedene mjere zaštite okoliša negativan utjecaj razvoja turizma na stanje voda i mora svest će se na prihvatljivu razinu. Poticanjem zelenog i održivog turizma generalno se može očekivati određeno smanjenje negativnog utjecaja sektora turizma na okoliš u odnosu na postojeće prakse budući da podrazumijeva provedbu okolišno prihvatljivih i održivih aktivnosti.

Aktivnosti 2.2.2.4. *Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)*, 2.2.2.5. *Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma*, 2.2.2.7. *Sustavan razvoj*

sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude, 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata i 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu mogu uključivati izgradnju različitih vrsta turističke infrastrukture čime može doći do istih negativnih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture, odnosno do povećanja potrošnje vode i povećanja količine otpadnih voda prilikom korištenja infrastrukture, te se stoga predlažu i iste mjere zaštite okoliša. U kontekstu utjecaja na vodeni okoliš na području Grada Omiša treba istaknuti turizam vezan uz more i rijeku Cetinu, gdje izgradnjom infrastrukture može doći do degradacije hidromorfološkog stanja vodnog tijela, dok povećanjem broja turista može doći do povećanja emisija onečišćujućih tvari u vodeni okoliš (otpad i otpadne vode, kemikalije s plovila, naftni derivati i sl.), što se sve može negativno odraziti na ocjenu stanja vodnih tijela. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je i cilj razvoja Grada Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti. Pridržavanjem navedene mjere zaštite okoliša negativan utjecaj razvoja turizma na stanje voda i mora svest će se na prihvatljivu razinu. Poticanjem zelenog i održivog turizma generalno se može očekivati određeno smanjenje negativnog utjecaja sektora turizma na okoliš u odnosu na postojeće prakse budući da podrazumijeva provedbu okolišno prihvatljivih i održivih aktivnosti.

Provedbom aktivnosti 3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine, 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša i 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša.

Provedbom aktivnosti 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.) može se očekivati pozitivan utjecaj na stanje vodnih tijela rijeke Cetine uslijed poboljšanja upravljanja ovom rijekom.

Aktivnosti 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena i 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) mogu uključivati razvoj infrastrukture za smanjenje rizika od poplava i mogu uzrokovati negativne utjecaje na ekološko stanje vodnih tijela. Izgradnjom infrastrukture za smanjenje rizika od poplava (nasipi, utvrđivanje obala vodotoka, akumulacije i retencije itd.) može doći do negativnog utjecaja na stanje površinskih vodnih tijela (utjecaj na hidromorfološke elemente), stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture, kojima se izbjegavaju značajniji

negativni utjecaji na vodeni ekosustav. Izgradnjom infrastrukture za zaštitu obalnih područja od plavljenja podizanjem razine mora može doći do negativnog utjecaja na hidromorfološke elemente priobalnih vodnih tijela, stoga se u planiranju zaštite od plavljenja mora predložiti primjenjivanje obalnog odmaka (važna mjera prilagodbe kojom se izbjegava rizik od poplava mora kod planiranja novih građevinskih područja u ranjivim područjima), a čime se izbjegava negativan utjecaj na prirodne obale.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* i *3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi* može se očekivati pozitivan utjecaj na stanje vodnih tijela, budući da primjena zelene i plave infrastrukture i NBS-a podrazumijeva aktivnosti koje pridonose poboljšanju stanja vodenih ekosustava.

Provedba aktivnosti *3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)* može smanjiti količinu otpadne vode i time smanjiti i emisije onečišćujućih tvari u recipijente te smanjiti pritisak na postojeće sustave odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, a što će u konačnici pridonijeti poboljšanju kakvoće vodnih tijela.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

Provedbom aktivnosti *3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije*, ukoliko će biti planirana izgradnja hidroelektrana, mogući su negativni utjecaji na hidromorfološke i biološke elemente kakvoće vodnog tijela, stoga je navedene zahvate potrebno planirati na način da se utjecaj na ekološke elemente kakvoće voda svede na najmanju moguću razinu. Korištenjem geotermalne energije izravno za grijanje u toplinarskim sustavima ili za pretvorbu u električnu energiju ne očekuju se negativni utjecaji na površinske vode, budući da se geotermalna voda najčešće koristi u zatvorenom sustavu – voda se crpi na površinu gdje se iskorištava njezina toplina nakon čega se voda vraća natrag u ležište. Navedenim načinom korištenja geotermalne vode, koja može biti drugačijeg kemijskog sastava od površinske (bogata mineralima i plinovima) ne onečišćuju se površinska vodna tijela, dok se pozitivno utječe na ležište i tijelo podzemne vode (pospješuje se obnavljanje geotermalnog fluida, podržava se tlak u ležištu, održava produktivnost geotermalnog izvora te reducira slijeganje terena).

Provedbom aktivnosti *3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture* očekuju se pozitivni utjecaji zbog unaprjeđenja sustava vodoopskrbe čime se smanjuju gubitci vode i povećava njezino racionalno korištenje.

Provedbom aktivnosti *3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje*, *3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja*, *3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda*, *3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja* i *3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio*

pročistač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda očekuju se pozitivni utjecaji zbog unaprjeđenja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u recipijent.

Provedbom aktivnosti 3.3.3.1. *Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada, 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda, 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja i 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* očekuju se pozitivni utjecaji na vode budući da će unapređenje sektora dovesti i do smanjenja emisija onečišćujućih tvari u površinske i podzemne vode.

Aktivnosti 4.1.1.1. *Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa i 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini* uključuju rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih prometnica. Izgradnjom novih prometnica može se očekivati negativan utjecaj na površinske i podzemne vode uslijed ispiranja prometnica i otjecanjem onečišćene vode koja sadrži onečišćujuće tvari poput goriva, maziva, ulja, soli itd. u okoliš. Prometnu infrastrukturu stoga je potrebno planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, što će se regulirati na projektnoj razini u skladu sa zakonodavstvom.

Provedbom aktivnosti 4.1.1.4. *Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)* mogu se generalno očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša.

Aktivnosti 4.1.2.3. *Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš i 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova* uključuju rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih vezova i lučkih površina (luke, marine, pristaništa i sl.), čime može doći do negativnog utjecaja na hidromorfološke elemente stanja vodnog tijela. Provedbom aktivnosti može se povećati antropogeni pritisak na vodeni ekosustav unošenjem onečišćujućih tvari u vodeni okoliš (otpad i otpadne vode, kemikalije s plovila, naftni derivati i sl.) te negativno utjecati na ekološko i kemijsko stanje priobalnih i prijelaznih vodnih tijela na području Grada. Navedenu infrastrukturu je stoga potrebno planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

5.2 Zrak

Aktivnost 2.1.2.2. *Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora* uključuje izgradnju poduzetničke infrastrukture, što može uzrokovati negativne utjecaje na kvalitetu zraka, ovisno o vrsti tehnološkog procesa koji će se provoditi u pojedinom objektu i emisijama onečišćujućih tvari u zrak. Navedenu aktivnost potrebno je provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja zraka, što će se regulirati na projektnoj razini u skladu sa zakonodavstvom.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.1. *Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede* i 2.2.1.4. *Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša budući da podrazumijeva poticanje ekološke poljoprivrede, sve u skladu s ciljevima europske poljoprivredne politike. Pozitivan utjecaj se očekuje zbog smanjenih emisija onečišćujućih tvari u okoliš iz ekološke poljoprivrede u odnosu na konvencionalnu.

Provedba aktivnosti 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike*, 2.2.1.8. *Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa* i 2.2.1.12. *Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije* može uzrokovati posredne negativne utjecaje na kvalitetu zraka. Intenziviranjem poljoprivredne proizvodnje može se očekivati i povećanje emisija onečišćujućih tvari i neugodnih mirisa u zrak. Prema dokumentu Informativno izvješće o inventaru emisija onečišćujućih tvari u zrak na području Republike Hrvatske (za razdoblje 1990.-2020.) (MINGOR, 2022), poljoprivreda je glavni izvor emisija amonijaka (NH₃) (82,6%), a značajan izvor heksaklorbenzena (HCB) (18%), nemetanskih hlapivih organskih spojeva (NMHOS) (12,8%) i dušikovih oksida (NO_x) (8,2%). Aktivnost je potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede kojom se racionalizira potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Aktivnosti 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike* i 2.2.1.8. *Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa* mogu uključivati i uvođenje novih vrsta u uzgoj. Navedene aktivnosti, ovisno o karakteristikama i ekološkim zahtjevima novih vrsta, mogu rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je potrebno poticati uzgoj autohtonih vrsta, a kod uvođenja novih biljnih vrsta u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Aktivnosti 2.2.2.4. *Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)*, 2.2.2.5. *Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma*, 2.2.2.7. *Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude*, 2.2.3.1. *Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata* i 2.2.3.2. *Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu* mogu rezultirati povećanjem broja

turista na području Grada Omiša, a time i povećanjem intenziteta cestovnog prometa, čime može doći do povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Provedbom aktivnosti *3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine* i *3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša* generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša i praćenja kakvoće okoliša.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

Provedbom aktivnosti *3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije* doći će do smanjenja emisija štetnih plinova u okoliš koji nastaju proizvodnjom energije iz neobnovljivih izvora te se očekuje pozitivan utjecaj na kvalitetu zraka. Pozitivan utjecaj se očekuje i provedbom aktivnosti *3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina* zbog povećanja energetske učinkovitosti, čime se smanjuje potrošnja energije korištene za grijanje/hlađenje, a time i ukupna količina utrošene energije koja uključuje i energiju dobivenu iz fosilnih goriva.

Provedbom aktivnosti *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)*, *3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada*, *3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda*, *3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja* i *3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* očekuju se pozitivni utjecaji na zrak uslijed unaprjeđenja sektora i pratećeg smanjenja emisija onečišćujućih tvari i neugodnih mirisa u zrak.

Provedbom aktivnosti *4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta*, *4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša*, *4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu* i *4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa* mogu se očekivati i pozitivni i negativni utjecaji na kvalitetu zraka. Poboljšanjem postojeće i izgradnjom nove cestovne infrastrukture može se očekivati povećanje ukupnog intenziteta cestovnog prometa na području Grada, a time i povećanje emisija onečišćujućih tvari u zrak iz sektora prometa. S druge strane, iste aktivnosti mogu dovesti do povećanja protočnosti cestovnog prometa i smanjenja gužvi na kritičnim lokacijama, čime se mogu smanjiti emisije do kojih dolazi prilikom prometnih zastoja i gužvi.

Provedbom aktivnosti *4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom* i *4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti* može se očekivati povećanje učinkovitosti cestovnog prometa i smanjenje

njegovog intenziteta uz povećanje protočnosti i smanjenje gužvi, čim se mogu smanjiti emisije do kojih dolazi prilikom prometnih zastoja i gužvi.

Provedbom aktivnosti 4.1.2.2. *Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split, 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride, 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza, 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona također se može očekivati određeno smanjenje intenziteta cestovnog prometa uz povećanje protočnosti i smanjenje gužvi, čim se mogu smanjiti emisije do kojih dolazi prilikom prometnih zastoja i gužvi.*

Aktivnosti 4.1.2.6. *Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš* i 4.1.2.7. *Potporna modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova* mogu uzrokovati određene negativne utjecaje na kvalitetu zraka budući da njihova provedba može dovesti do povećanja intenziteta pomorskog prometa, a time i do povećanja emisija onečišćujućih tvari u zrak iz istoga.

5.3 Tlo

Provedba aktivnosti 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* može uzrokovati negativne utjecaje na tlo koji se u prvom redu odnose na zauzimanje površine te gubitak prirodnih funkcija tla i nemogućnost korištenja u druge svrhe (npr. poljoprivreda), a moguća su i onečišćenja u slučaju neadekvatnog sustava pročišćavanja otpadnih voda i neadekvatnog gospodarenja otpadom. Navedene aktivnosti potrebno je planirati na način da izgradnjom infrastrukture dolazi do zauzeća što je moguće manje površine tla pogodnog za poljoprivrednu proizvodnju. Također, aktivnosti je potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti ih s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava.

Provedbom aktivnosti 1.1.1.6. *Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata, 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane, 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje, 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne, 1.3.1.1.*

Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta, 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma, 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane, 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama, 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju"), 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI, 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora, 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma, 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude, 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata, 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš i 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova mogu se očekivati isti utjecaji kao i kod prethodne aktivnosti 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.1. *Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede i 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša budući da podrazumijeva poticanje ekološke poljoprivrede, sve u skladu s ciljevima europske poljoprivredne politike. Pozitivan utjecaj se očekuje zbog smanjenih emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo iz ekološke poljoprivrede u odnosu na konvencionalnu, smanjenja korištenja mineralnih gnojiva te povećanja plodnosti tla.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike i 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa* može se očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje, čime može doći do povećanja emisija onečišćujućih tvari u tlo i vodu. Stoga je mjeru potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede u skladu s okolišnim mogućnostima, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstva za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Ekološka poljoprivredna proizvodnja za razliku od konvencionalne uzrokuje značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla. Aktivnosti mogu uključivati i uvođenje novih vrsta u uzgoj. Navedene aktivnosti, ovisno o karakteristikama i ekološkim zahtjevima novih vrsta, mogu rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je potrebno

poticati uzgoj autohtonih vrsta, a kod uvođenja novih biljnih vrsta u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.

Provedba aktivnosti *2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije* može uzrokovati negativne utjecaje na tlo koji se u prvom redu odnose na zauzimanje površine, te gubitak prirodnih funkcija tla i nemogućnost korištenja u druge svrhe (npr. poljoprivreda), a moguća su i onečišćenja u slučaju neadekvatnog sustava pročišćavanja otpadnih voda i neadekvatnog gospodarenja otpadom. Navedene aktivnosti potrebno je planirati na način da izgradnjom infrastrukture dolazi do zauzeća što je moguće manje površine tla pogodnog za poljoprivrednu proizvodnju. Također, aktivnosti je potrebno provoditi uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda, u skladu s trenutnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i uskladiti ih s planiranim aktivnostima unaprjeđenja sustava. Provedbom aktivnosti može doći i do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje, čime može doći do povećanja emisija onečišćujućih tvari u tlo i vodu. Stoga je mjeru potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede u skladu s okolišnim mogućnostima, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstva za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Ekološka poljoprivredna proizvodnja za razliku od konvencionalne uzrokuje značajno manje utjecaje na okoliš kroz smanjenje emisije onečišćujućih tvari u tlo, smanjenje korištenja mineralnih gnojiva te povećanje plodnosti tla.

Provedbom aktivnosti *3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine* i *3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša* generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša i praćenja kakvoće okoliša.

Aktivnosti *3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena* i *3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)* mogu uključivati čitav niz aktivnosti, od kojih pojedine imaju izraženu prostornu komponentu (poput razvoja infrastrukture za smanjenje rizika od poplava) i mogu uzrokovati zauzimanje površine i nemogućnost korištenja u druge svrhe (npr. poljoprivreda) te gubitak prirodnih funkcija tala. Stoga je navedene aktivnosti potrebno provoditi na način da izgradnjom infrastrukture dolazi do zauzeća što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* i *3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da primjena zelene i plave infrastrukture i NBS-a podrazumijeva aktivnosti koje pridonose poboljšanju stanja okoliša.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti

iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

Aktivnost 3.3.1.2. *Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije* uključuje izgradnju postrojenja obnovljivih izvora energije (sunce, vjetar, voda, geotermalna energija), čime može doći do značajnijeg zauzimanja površine tla na području Grada. Navedenu aktivnost je potrebno provoditi na način da se zauzimanje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju minimalizira. Također je potrebno poticati postavljanje fotonaponskih panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Iskorištavanje geotermalnih fluida može u određenim geološkim strukturama uzrokovati slijeganje terena i pojavu klizišta. Ležišta u RH se nalaze na dubinama od oko 1.500 do 3.500 m u relativno stabilnim strukturama, te se uz uobičajene mjere zaštite okoliša (koje se definiraju kroz postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš) opasnost od slijeganja može isključiti.

Provedbom aktivnosti 3.3.2.2. *Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje*, 3.3.2.3. *Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja*, 3.3.2.4. *Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda*, 3.3.2.5. *Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja* i 3.3.2.6. *Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda* očekuju se pozitivni utjecaji zbog unaprjeđenja sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo.

Provedbom aktivnosti 3.3.3.1. *Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)*, 3.3.3.2. *Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada*, 3.3.3.3. *Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda*, 3.3.3.4. *Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja* i 3.3.3.5. *Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* općenito se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša pa time i tla kroz sanaciju divljih odlagališta otpada i unaprjeđenje čitavog sustava gospodarenja otpadom. Manji negativan utjecaj u vidu zauzimanja površina moguć je zbog izgradnje infrastrukture u sklopu aktivnosti 3.3.3.1. *Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)*, no koristi koje proizlaze će biti značajno veće od negativnih posljedica (smanjenje emisija onečišćujućih tvari u tlo kroz smanjenje količine otpada koji se odlaže na odlagališta i smanjenje broja divljih odlagališta otpada).

Aktivnosti 4.1.1.1. *Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta*, 4.1.1.2. *Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša*, 4.1.1.3. *Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu*, 4.1.1.6. *Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa* i 4.1.2.3. *Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i*

javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini uključuju rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih prometnica što može uzrokovati negativan utjecaj zbog zauzimanja površina, gubitak prirodnih funkcija tala i onečišćenja okolnog tla ispiranjem prometnica i otjecanjem onečišćene vode koja sadrži onečišćujuće tvari poput goriva, maziva, ulja, soli itd. u okoliš. Prometnu infrastrukturu potrebno je stoga planirati uz adekvatnu odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, te uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.

Provedbom aktivnosti *4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)* mogu se generalno očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša.

Provedbom aktivnosti *4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona* mogu se očekivati manji negativni utjecaji u vidu zauzimanja površine tla, no kako se ova infrastruktura najčešće gradi neposredno uz postojeće prometnice te zauzima značajno manju površinu od prometnica, procjenjuje se da negativni utjecaji neće biti značajni.

5.4 Bioraznolikost

Provedbom aktivnosti *1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* mogući su negativni utjecaji na bioraznolikost područja gdje će se aktivnost odvijati. Utjecaj je moguć zbog degradacije i/ili gubitka prirodnih/poluprirodnih staništa (npr. šumska područja, travnjaci itd.), odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju. Također, utjecaj je moguć zbog povećanja emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak i negativan utjecaj na bioraznolikost. Planirane aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojeće infrastrukture, odnosno antropogeno utjecanog područja, stoga se procjenjuje kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan. Izgradnjom nove infrastrukture na prirodnim/poluprirodnim staništima može doći do izraženijeg utjecaja na bioraznolikost, što prvenstveno ovisi o lokaciji zahvata. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Provedbom aktivnosti *1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata, 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane, 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje, 1.2.1.5.*

Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne, 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta, 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma, 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane, 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama, 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju"), 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI, 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora i 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz mogu se očekivati isti utjecaji kao i kod prethodne aktivnosti 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.1. *Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede* i 2.2.1.4. *Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša budući da podrazumijeva poticanje ekološke poljoprivrede i ekoloških agroturizama, sve u skladu s ciljevima europske poljoprivredne politike. Pozitivan utjecaj se očekuje zbog smanjenih emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo iz ekološke poljoprivrede u odnosu na konvencionalnu. Manji negativan utjecaj je moguć ukoliko provedba aktivnosti dovede do povećanja površine poljoprivrednog područja što može uzrokovati gubitak prirodnih/poluprirodnih staništa. Stoga je širenje poljoprivrednog područja potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike* i 2.2.1.8. *Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa* može se očekivati intenziviranje poljoprivredne proizvodnje. Aktivnosti je potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede, čime se općenito mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenja emisije onečišćujućih tvari u vode i tlo iz sektora poljoprivrede kroz prijelaz s konvencionalne na ekološku. Negativan utjecaj je moguć ukoliko provedba aktivnosti dovede do povećanja površine poljoprivrednog područja što može uzrokovati gubitak prirodnih/poluprirodnih staništa. Stoga je širenje poljoprivrednog područja potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova. Aktivnost može uključivati i okrupnjavanje posjeda što može uzrokovati uklanjanje važnih prirodnih elemenata na rubovima posjeda poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka i sl. Navedeni elementi vrlo su bitni s aspekta bioraznolikosti, budući da predstavljaju stanište brojnim vrstama (ptice, kukci, sisavci itd.), od kojih su mnoge i korisne u poljoprivredi (oprašivanje, predatorstvo na biljnim štetnicima, kontrola bolesti usjeva i sl.). Ovi elementi vrlo su bitni koridori za kretanje životinja te bi ih trebalo ne samo očuvati, nego i povećati njihovu površinu i zastupljenost. Stoga je aktivnost potrebno provoditi uz razvoj i očuvanje zelene i plave infrastrukture, očuvanjem i širenjem zelenih rubova uz poljoprivredne površine, očuvanjem i širenjem živica, drvoreda, očuvanjem manjih

vodotoka i kanala s priobalnom vegetacijom te drugih ekoloških značajnih linearnih elemenata u krajobrazu. Također je potrebno poticati uzgoj što većeg broja kultura i sorti, a izbjegavati formiranje velikih površina pod istom kulturom, što također negativno utječe na bioraznolikost. Aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Provedbom aktivnosti 2.2.1.12. *Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije* mogu se očekivati isti utjecaji kao i kod prethodne aktivnosti 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša. Provedbom ove aktivnosti može doći i do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje te se očekuju isti utjecaji i predlažu iste mjere kao kod aktivnosti 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike*. Provedba ove aktivnosti može rezultirati i povećanjem broja turista a time i povećanjem emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak na okoliš pa tako i negativan utjecaj na bioraznolikost. Povećanje opterećenja postojećih sustava vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom također se može negativno odraziti na stanje bioraznolikosti područja povećanjem antropogenog pritiska na sastavnice okoliša. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je cilj razvoja Grada Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti.

Aktivnosti 2.2.2.4. *Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)*, 2.2.2.5. *Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma*, 2.2.2.7. *Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude*, 2.2.3.1. *Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata* i 2.2.3.2. *Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu* mogu uključivati izgradnju različitih vrsta turističke infrastrukture čime može doći do istih negativnih utjecaja kao i kod prethodnih mjera koje uključuju izgradnju infrastrukture te se stoga predlaže i ista mjera zaštite okoliša. Provedba ovih aktivnosti može rezultirati i povećanjem broja turista a time i povećanjem emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak na okoliš pa tako i negativan utjecaj na bioraznolikost. Povećanje opterećenja postojećih sustava vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom također se može negativno odraziti na stanje bioraznolikosti područja povećanjem antropogenog pritiska na sastavnice okoliša. U kontekstu utjecaja na bioraznolikost na području Grada Omiša treba istaknuti turizam vezan uz more i rijeku

Cetinu, koji se odvija na ekološki vrlo osjetljivim i ugroženim vodenim i obalnim staništima. Negativni utjecaji turizma, osim izgradnje infrastrukture, uključuju utjecaj na vodeni ekosustav i vodene organizme unošenjem onečišćujućih tvari u vodeni okoliš (otpad i otpadne vode, kemikalije s plovila, naftni derivati i sl.) i antropogenim emisijama (buka, svjetlost, vibracije), čime dolazi do utjecaja na odvijanje životnih procesa organizama i ponašanje životinja. Uz navedeno, nautički turizam putem sidrenja plovila negativno utječe na morska staništa, a posebno su ugrožene livade posidonije, ekološki vrlo važna staništa. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je cilj razvoja Grada Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti. Turističke i rekreativne aktivnosti na području kanjona Cetine potrebno je provoditi na način da ne dolazi do degradacije prirodnih vrijednosti ovog područja, budući da se s aspekta bioraznolikosti radi o vrlo vrijednom području. Navedeno može uključivati ograničavanje broja posjetitelja u skladu s prihvatnim turističkim kapacitetom i gradnju infrastrukture planirati u najmanjoj mogućoj mjeri i na načelima rješenja temeljenih na prirodi i zelene infrastrukture.

Kako bi se smanjio negativan utjecaj sidrenja na morsko dno potrebno je poticati postavljanje ekološki prihvatljivih sidrišta. Aktivnost može uključivati i uređenje plaža, pri čemu je potrebno izbjegavati uređenje prirodnih plaža odnosno osigurati očuvanje prirodnih plaža u prirodnom stanju. Poticanjem zelenog i održivog generalno se može očekivati određeno smanjenje negativnog utjecaja sektora turizma na okoliš u odnosu na postojeće prakse budući da podrazumijeva provedbu okolišno prihvatljivih i održivih aktivnosti.

Provedbom aktivnosti *3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na bioraznolikost i određeno smanjenje negativnog utjecaja sektora turizma na okoliš u odnosu na postojeće prakse budući da podrazumijeva provedbu okolišno prihvatljivih i održivih aktivnosti.

Provedbom aktivnosti *3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)* može se očekivati pozitivan utjecaj na stanje vodenog ekosustava rijeke Cetine uslijed poboljšanja upravljanja ovom rijekom.

Provedbom aktivnosti *3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine, 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša i 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa* generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša.

Aktivnosti *3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena i 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)* mogu uključivati razvoj

infrastrukture za smanjenje rizika od poplava, pogotovo od plavljenja obalnog pojasa izazvanog podizanjem razine mora i mogu uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost. Izgradnjom infrastrukture za smanjenje rizika od poplava (nasipi, obaloutvrde, stepenice, pragovi itd.) može doći do negativnog utjecaja na bioraznolikost površinskih vodnih tijela i povezanog poplavnog područja, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature based solutions – NBS) i mjera zelene infrastrukture, kojima se ne utječe negativno na bioraznolikost, a potencijalno su mogući i pozitivni utjecaji. Zelena (i plava) infrastruktura ujedno predstavljaju i bitan element prilagodbe klimatskim promjenama. Radi se o strateški planiranoj mrežu prirodnih i poluprirodnih područja koja pružaju brojne benefite kako stanovništvu tako i sastavnicama okoliša poput vode, tla, zraka i bioraznolikosti, stoga se primjenom koncepta zelene infrastrukture u prilagodbi klimatskim promjenama očekuju pozitivni utjecaji na bioraznolikost. Izgradnjom infrastrukture za zaštitu obalnih područja od plavljenja podizanjem razine mora može doći do negativnog utjecaja na ekosustave vezane uz uski obalni pojas, koji je ionako pod značajnim antropogenim negativnim utjecajem, prvenstveno sektora turizma. U planiranju zaštite od plavljenja mora predlaže se primjenjivanje obalnog odmaka (važna mjera prilagodbe kojom se izbjegava rizik od poplava mora kod planiranja novih građevinskih područja u ranjivim područjima) čime se izbjegava negativan utjecaj na prirodne obale.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* i *3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da primjena zelene i plave infrastrukture i NBS-a podrazumijeva aktivnosti koje pridonose poboljšanju stanja okoliša.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

Provedbom aktivnosti *3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije* mogu se očekivati pozitivni i negativni utjecaji na bioraznolikost. Pozitivni utjecaji proizlaze iz smanjenja udjela neobnovljivih izvora energije čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u okoliš i ublažavaju utjecaji klimatskih promjena, što se pozitivno odražava i na bioraznolikost. Negativni utjecaji proizlaze iz činjenice da i obnovljivi izvori zahtijevaju izgradnju infrastrukture što sa sobom donosi i određene negativne posljedice. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina prirodnih i doprirodnih staništa bitnih za brojne biljne i životinjske vrste, izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja vrsta poput ptica i šišmiša. Infrastruktura za iskorištavanje geotermalne energije također može uzrokovati određeno zaposjedanje prirodnih i doprirodnih staništa. Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno prateću infrastrukturu smještati u prostor na način da negativni utjecaji na bioraznolikost budu najmanji mogući. Stoga je navedene aktivnosti potrebno u najvećoj mogućoj mjeri provoditi izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova te poticati postavljanje

fotonaponskih panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Ukoliko će u sklopu ove mjere biti planirana izgradnja hidroelektrana, potrebno ih je planirati na način da se utjecaj na vodene ekosustave svede na najmanju moguću razinu (omogućiti longitudinalna povezanost vodotoka za vodene organizme, pronos nanosa i sl.). Aktivnost može uključivati i poticanje korištenja biomase, čime također može doći do određenih negativnih utjecaja na bioraznolikost, budući da je za korištenje biljaka u energetske svrhe potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. Negativan utjecaj moguć je zbog zauzimanja površina prirodnih i doprirodnih staništa bitnih za brojne biljne i životinjske vrste. Stoga je područja za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan zaštićenih područja prirode i izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova.

Provedbom aktivnosti *3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje*, *3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja*, *3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda*, *3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja* i *3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Provedbom aktivnosti *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)*, *3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada*, *3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda*, *3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja* i *3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak. Aktivnost *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)* može uključivati i aktivnosti izgradnje infrastrukture potrebne za funkcioniranje sustava gospodarenja otpadom te su stoga mogući i određeni negativni utjecaji zbog degradacije i/ili gubitka prirodnih/poluprirodnih staništa, odnosno degradacije i/ili gubitka staništa vrsta koje na području zahvata obitavaju. Stoga je izgradnju infrastrukture potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini već izgrađenog područja.

Aktivnosti *4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta*, *4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša*, *4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu*, *4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa* i *4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i*

javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini uključuju rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih prometnica. Izgradnjom novih prometnica mogu se očekivati negativni utjecaji zbog gubitka, degradacije i fragmentacije prirodnih i poluprirodnih staništa (travnjaci, šume, šikare itd.) zbog unosa nove linijske infrastrukture u prostor i emisija buke odvijanjem prometa. Ovaj utjecaj je izraženiji za životinjske vrste šumskih staništa ukoliko će trase novih prometnica biti planirane kroz veće šumske površine, budući da su one prilagođene životu s relativno malo izvora uznemiravanja. Osim utjecaja na staništa životinjskih vrsta, utjecaj je moguć i zbog stradavanja na prometnicama tijekom odvijanja prometa. Stoga je izgradnju novih prometnica potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan zaštićenih područja prirode, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih stanišnih tipova, odnosno planirati ih u blizini već izgrađenog područja.

Provedbom aktivnosti *4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)* mogu se generalno očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša.

Aktivnosti *4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš i 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova* uključuju rekonstrukciju postojećih i izgradnju novih vezova i lučkih površina (luke, marine, pristaništa i sl.), čime može doći do degradacije i/ili gubitka važnih, ugroženih i rijetkih morskih i kopnenih staništa a time i negativnog utjecaja na vrste vezane uz obalni pojas. Planirane aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojeće infrastrukture, odnosno antropogeno utjecanog područja, stoga se procjenjuje kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan. Izgradnjom nove infrastrukture na prirodnim/poluprirodnim staništima može doći do izraženijeg utjecaja na bioraznolikost, što prvenstveno ovisi o lokaciji zahvata. Budući da je provedba navedenih aktivnosti prostorno ograničena na uzak obalni i priobalni pojas, mogućnost pojave negativnih utjecaja odnosi se na staništa koja se upravo pojavljuju na ovim područjima. Korištenje navedene infrastrukture može povećati antropogeni pritisak na vodeni ekosustav i vodene organizme unošenjem onečišćujućih tvari u vodeni okoliš (otpad i otpadne vode, kemikalije s plovila, naftni derivati i sl.) i antropogenim emisijama (buka, svjetlost, vibracije), čime dolazi do utjecaja na odvijanje životnih procesa organizama i ponašanje životinja. Uz navedeno, sidrenje plovila negativno utječe na morska bentoska staništa, a posebno su ugrožene livade posidonije, ekološki iznimno važna staništa. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, aktivnosti izgradnje infrastrukture potrebno je planirati na već antropogeno utjecanim i izgrađenim područjima, te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova od nacionalnog i europskog značaja. Također potrebno je poticati postavljanje ekološki prihvatljivih sidrišta.

Provedbom aktivnosti *4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje*

infrastrukture pješačkih zona mogu se očekivati manji negativni utjecaji u vidu zauzimanja i degradacije prirodnih i doprirodnih staništa, no kako se ova infrastruktura najčešće gradi neposredno uz postojeće prometnice, mogući utjecaji nisu značajni. S druge strane, razvojem biciklističkog i pješačkog prometa može doći do određenog smanjenja intenziteta cestovnog prometa motornih vozila čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u okoliš kao i emisije stakleničkih plinova, što se može posredno pozitivno odraziti i na stanje bioraznolikosti.

Aktivnost 4.2.3.1. *Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona* uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost nije još globalno dovoljno istražen. U nastavku navodimo zaključke preuzete iz Strateške studije utjecaja na okoliš za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (Interkonzalting, 2021), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), i za koji je procijenjeno da se ne očekuju značajni negativni utjecaji na okoliš:

Razvoj tehnologije, društva i potreba za sve bržim protokom informacija uvjetuju sve veću opterećenost prostora elektromagnetskim zračenjem (EMZ). Prisutnost elektromagnetskog zračenja ima određeni utjecaj na živi svijet. Međutim utjecaj elektromagnetskih radiofrekvencijskih (EM RF) polja pokretne radiotelefonijske (interneta) na okoliš i divljač, još je u fazi istraživanja i prikupljanja podataka. Jedan od glavnih razloga za to je i činjenica da se radi o brzo razvijajućoj tehnologiji, koja je postala neophodna u našoj svakodnevici i njezina ekspanzija je ogromna. Istraživanja Vanderbergen i sur. (2019) pokazuju da postoji određeni utjecaj određenih frekvencija EMZ na pčele i neke vrste korisnih kukaca. Prema Lazaro i sur. (2016) određene frekvencije EMZ imaju izrazito negativan utjecaj na razmnožavanje, razvoj i navigaciju pčela, osa i nekih vrsta leptira. Bosquillon de Jenlis i sur. (2020) dokazali su da postoji negativan utjecaj zračenja frekvencije 900 MHz na tjelesni prirast štakora, tj. da izložena grupa sporije prirašćuje od kontrolne grupe.

Što se tiče utjecaja na divljač, novija istraživanja pokazuju da izloženost umjetnim EM RF poljima moguće predstavlja potencijalni razlog za smanjenje životinjske populacije uslijed opadanja priploda odnosno prirasta (Balmori 2009; Balmori and Hallberg 2007; Balmori & Martínez, 2003; Everaert & Bauwens 2007.; Summers-Smith 2003). Druga pak istraživanja provedena na ličinkama nekih kukaca pokazuju da izlaganje umjetnim EM RF poljima (EMZ) nema utjecaj (Fasseas i sur., 2015.). Neka istraživanja provedena na migratornim pticama pokazuju da EMZ niskih frekvencija otežava navigaciju istih. Novija istraživanja poput onoga Rusell (2018) govore da visokofrekventnu 5G tehnologiju koja se počela uvoditi po svijetu treba promatrati u kontekstu kumulativnog utjecaja sa svim ostalim izlaganjima umjetnim EM RF poljima kojemu je živi svijet istovremeno izložen. Općenito su ovakvi oblici znanstvenih istraživanja vrlo zahtjevni poglavito iz razloga jer je izrazito teško izolirati određeni utjecaj i njega apostrofirati kao glavni razlog nekih simptoma. Istraživanja su moguća uglavnom u laboratorijskim uvjetima gdje je moguće isključiti sve ostale utjecaje koji bi mogli imati značaj na rezultat istraživanja. Potrebno je napomenuti da su sva istraživanja, na koje se referira ovo poglavlje, izvršena u laboratorijskim uvjetima. Također otegotna okolnost u istraživanjima divlje faune i njene izloženosti umjetnom

elektromagnetskom zračenju je teško provedivo eksperimentalno proučavanje višegodišnjeg utjecaja na istu.

Generalno se može konstatirati da su 5G mreže previše nova tehnologija da bi postojala suvisla istraživanja na faunu koja bi se mogla koristiti u projiciranju nekih smjernica ili preporuka. Umjetno elektromagnetsko zračenje u kontekstu bežičnog interneta više je vezano za urbane sredine i puno veću izloženost ljudi i urbane faune. Može se konstatirati da se bilo kakvim fizičkim zadiranjem u okoliš i u populacije divljih životinja ostavlja utjecaj na isti, te taj treba smanjiti što je više moguće. Sam utjecaj umjetnih EM RF polja na divljač je nužno pratiti stručno i znanstveno, kako bi se moglo pravovremeno reagirati ukoliko se uoči razlika u ponašanju i/ili zdravlju određenih vrsta.

Razvoj novih telekomunikacijskih tehnologija i njihovo uvođenje u svakodnevni život populacije RH bez provedbe Nacionalnog programa i svih pratećih Strategijskih dokumenata koji obrađuju tu temu, moguć je jedino stihijski što znači da bi i neka buduća relevantna znanstvena saznanja o utjecaju tih tehnologija (izloženost EM zračenju) na zdravlje bila također stihijska, nesustavna te time nepouzdana kao što se trenutno događa s opisivanjem nove telekomunikacijske tehnologije tzv. 5G.

5.5 Georaznolikost

Pojam georaznolikost podrazumijeva raznovrsnost stijena, minerala, fosila, reljefnih oblika, sedimentata i tla zajedno s prirodnim procesima koje ih stvaraju i mijenjaju danas i tijekom geološke prošlosti.

Provedbom aktivnosti *1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje, 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata, 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane, 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje, 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne, 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta, 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma, 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane, 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama, 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju"), 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI, 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora, 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije, 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni*

turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma, 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude, 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata, 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu, 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa, 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš, 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova, 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona može doći do negativnih utjecaja na georaznolikost i geobaštinu ukoliko izgradnjom dođe do narušavanja geomorfoloških procesa te ukoliko će se izgradnja infrastrukture odvijati na područjima s vrijednom i reprezentativnom georaznolikošću i geobaštinom. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.

Aktivnosti 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma i 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude mogu imati negativan utjecaj ukoliko geolokaliteti budu uključeni u turističku ponudu te budu izloženi prekomjernom pritisku u smislu gaženja, oštećivanja, odnošenja uzoraka i nepropisnog odlaganja otpadaka. Stoga ove aktivnosti, kada one uključuju posjećivanje vrijednih geolokaliteta, treba provoditi uzimajući u obzir njihov nosivi kapacitet i implementirajući prikladne mjere zaštite i očuvanja geolokaliteta. Uz pridržavanje navedene mjere može se ocijeniti kako negativni utjecaj neće biti značajan.

Provedbom aktivnosti 3.1.2.4. *Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)* može se očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša kanjona rijeke Cetine, uključujući i georaznolikost, uslijed poboljšanja upravljanja ovim područjem.

Provedbom aktivnosti 3.1.2.1. *Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine*, 3.1.3.1. *Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša* i 3.1.3.2. *Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa* generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša.

Aktivnosti 3.2.1.3. *Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena* i 3.2.1.4. *Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)* mogu uključivati izgradnju infrastrukture za smanjenje rizika od poplava čime može doći do negativnog utjecaja na georaznolikost i geomorfološke procese (fluvijalni, marinski), stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture, kojima se u najmanjoj mogućoj mjeri negativno utječe na georaznolikost. Izgradnjom infrastrukture za zaštitu obalnih područja od plavljenja podizanjem razine mora može doći do negativnog utjecaja na marinske geomorfološke procese vezane uz obalni pojas, stoga se u planiranju zaštite od plavljenja mora predložiti primjenjivanje obalnog odmaka (važna mjera prilagodbe kojom se izbjegava rizik od poplava mora kod planiranja novih građevinskih područja u ranjivim područjima) čime se izbjegava negativan utjecaj na prirodne obale. Ove aktivnosti uključuju izgradnju infrastrukture čime mogu negativno utjecati na georaznolikost i geomorfološke procese, stoga je izgradnju infrastrukture potrebno planirati izvan područja značajnije georaznolikosti.

Provedbom aktivnosti 3.2.2.1. *Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* i 3.2.2.3. *Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da primjena zelene i plave infrastrukture i NBS-a podrazumijeva aktivnosti koje pridonose poboljšanju stanja okoliša.

Provedbom aktivnosti 3.2.2.5. *Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

Provedba aktivnosti 3.3.1.2. *Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije* može uključivati izgradnju infrastrukture obnovljivih izvora energije što može uzrokovati negativne utjecaje na georaznolikost i geobaštinu ukoliko izgradnjom dođe do narušavanja geomorfoloških procesa te ukoliko će se izgradnja infrastrukture odvijati na područjima s

vrijednom i reprezentativnom georaznolikošću i geobaštinom. Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ih u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima. Zauzimanje površine prirodnih i doprirodnih staništa izgradnjom sunčanih elektrana potrebno je minimalizirati, a poticati postavljanje panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.). Iskorištavanje geotermalnih fluida može u određenim geološkim strukturama uzrokovati slijeganje terena i pojavu klizišta. Ležišta u RH se nalaze na dubinama od oko 1.500 do 3.500 m u relativno stabilnim strukturama, te se uz uobičajene mjere zaštite okoliša (koje se definiraju kroz postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš) opasnost od slijeganja može isključiti.

Provedbom aktivnosti *3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje*, *3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja*, *3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda*, *3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja* i *3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Provedbom aktivnosti *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)*, *3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada*, *3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda*, *3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja* i *3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i georaznolikost, pogotovo sanacijom divljih odlagališta otpada. Aktivnost *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)* uključuje i izgradnju infrastrukture, stoga su mogući negativni utjecaji kao i kod prethodnih aktivnosti te se predlažu i iste mjere zaštite okoliša.

5.6 Zaštićena područja

Prema podacima Bioportala na prostoru Grada Omiša sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) nalaze se 2 zaštićena područja prirode. Značajni krajobraz Kanjon Cetine proglašen je zbog svojih prirodnih i krajobraznih vrijednosti, stoga provedbom PR Omiša može doći do jednakih utjecaja opisanih u poglavljima 5.4 Bioraznolikost, 5.5 Georaznolikost i 5.7 Krajobraz, ukoliko će se aktivnosti odvijati na području značajnog krajobraza. Geomorfološki spomenik Ruskamen proglašen je zbog svojih prirodnih geomorfoloških vrijednosti, stoga provedbom PR Omiša može doći do jednakih utjecaja opisanih u poglavlju 5.5 Georaznolikost. Prema Izvješću Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije

„More i krš“ o ostvarivanju godišnjeg Programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja za 2019. godinu, s Prijedlogom zaključka o prihvatanju (2020), Ruskamen je uništen divljom izgradnjom i navedeni lokalitet je uklonjen iz Upisnika. Budući da su Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) propisani uvjeti pod kojima se mogu provoditi aktivnosti na pojedinim kategorijama zaštićenih područja, može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe PR Omiša na zaštićena područja.

5.7 Krajobraz

Utjecaj na krajobraz se u najvećoj mjeri može očekivati provedbom mjera koje uključuju aktivnosti izgradnje infrastrukture. Do negativnih utjecaja na krajobrazne vrijednosti područja može doći u slučaju neadekvatnog smještaja u prostoru i izgradnje objekata i infrastrukture koja nije u skladu s krajobraznim karakteristikama područja. Provedbom sljedećih aktivnosti mogući su navedeni negativni utjecaji: 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje*, 1.1.1.6. *Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom*, 1.1.2.1. *Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata*, 1.1.2.5. *Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane*, 1.1.3.4. *Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje*, 1.2.1.5. *Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne*, 1.3.1.1. *Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta*, 1.3.1.4. *Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma*, 1.3.2.1. *Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane*, 1.3.3.2. *Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama*, 2.1.1.1. *Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")*, 2.1.1.2. *Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI*, 2.1.2.2. *Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora*, 2.2.2.4. *Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)*, 2.2.2.5. *Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma*, 2.2.2.7. *Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude*, 2.2.3.1. *Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata*, 2.2.3.2. *Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu*, 3.2.1.3. *Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja*

otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena, 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.), 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije, 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa, 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš, 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova, 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona.

Izgradnja novih prometnica uključuje unošenje antropogenih linijskih elemenata u krajobraz i fragmentaciju krajobraznih uzoraka, dok izgradnja ostale infrastrukture može dovesti do uklanjanja prirodnih krajobraznih uzoraka na većim površinama te introdukcije većih objekata u ruralni i prirodni krajobraz neprikladne arhitekture, boje i materijala, čime dolazi do vizualne degradacije prostora.

Uređenje plaža potrebno je provoditi u skladu s krajobraznim karakteristikama područja radi zadržavanja postojećih krajobraznih vrijednosti.

Kako bi se negativan utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, izgradnju nove infrastrukture potrebno je planirati na način da se što je moguće bolje uklopi u postojeće krajobrazne posebnosti Grada Omiša. Budući da je za prethodno navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativni utjecaji do kojih može doći na krajobraz neće biti značajni.

Aktivnosti čijom provedbom se mogu očekivati pozitivni utjecaji na krajobrazne značajke Grada Omiša su sljedeće: 1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja, 2.2.2.6. Potpora projektima revitalizacije zapuštenih ili napuštenih ruralnih cjelina kroz projekte "etno-eko", 3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju, 3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine, 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti,

uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.), 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a, 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi, 3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene, 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada, 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda, 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja i 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada uslijed revitalizacije brownfield područja, revitalizacije zapuštenih i napuštenih ruralnih cjelina, obnove elemenata prirodnog okoliša, unaprjeđenja upravljanja, primjene zelene infrastrukture i NBS-a, unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom te unaprjeđenje sustava i mehanizama zaštite i upravljanja krajobraznim vrijednostima.

Provedbom aktivnosti 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava praćenja kakvoće okoliša.

Provedbom aktivnosti 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

5.8 Kulturna baština

Provedbom aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture mogući su negativni utjecaji na materijalnu kulturnu baštinu. Radi se o sljedećim aktivnostima: 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje, 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata, 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane, 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje, 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne, 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta, 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma, 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama, 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju"), 2.1.1.2. Jačanje

infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI, 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora, 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije, 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma, 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude, 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata, 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu, 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena, 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.), 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije, 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa, 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš, 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova, 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona. Negativan utjecaj je moguć u vidu oštećenja i rušenja (uklanjanja) objekata kulturne baštine za potrebe izgradnje nove infrastrukture, kao i degradacije okolnog prostora objekata kulturne baštine u slučaju neadekvatnog smještaja u prostoru nove infrastrukture (zaklanjanje pogleda na objekte kulturne baštine, otežanje pristupa i sl.), stoga je izgradnju nove i rekonstrukciju postojeće infrastrukture potrebno provoditi na način da se ne degradiraju vrijednosti nepokretnih kulturnih dobara (pojedinačna kulturna dobra, kulturnopovijesne cjeline, kulturni krajolici, arheološka kulturna dobra). Budući da je za navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)

propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji i na kulturnu baštinu, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan.

Provedbom aktivnosti 1.3.2.1. *Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane*, 2.2.2.6. *Potpora projektima revitalizacije zapuštenih ili napuštenih ruralnih cjelina kroz projekte "etno-eko"*, 2.2.4.3. *Revitalizacija tradicijskih i umjetničkih obrta kroz subvencioniranje i uključivanje u turističku ponudu*, 3.1.1.1. *Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture*, 3.1.1.2. *Razvoj novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i njena promocija*, 3.1.1.3. *Podrška razvoju projekata koji promoviraju storytelling metodu zaštite nematerijalne baštine*, 3.2.3.2. *Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene* i 3.3.3.1. *Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)* očekuju se pozitivni utjecaji uslijed ulaganja u kulturnu baštinu, obnove brownfield područja i unaprjeđenja sustava gospodarenja otpadom.

Provedbom aktivnosti 3.1.2.1. *Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine* i 3.1.3.1. *Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša* generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite i praćenja kakvoće okoliša.

Provedbom aktivnosti 3.2.2.5. *Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

5.9 Klimatske promjene

Analiza utjecaja klimatskih promjena na PR Omiša, kao i utjecaja PR Omiša na klimatske promjene napravljena je u skladu s dokumentom Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.–2027. (*Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027, (EC, C(2021) 5430*). Navedenim dokumentom daju se smjernice kako pitanja prilagodbe i ublažavanja klimatskih promjena uključiti u postupke strateške procjene utjecaja na okoliš.

U poglavljima 2.5 Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama i 2.6 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR Omiša prikazani su odnosi i usklađenost PR Omiša s relevantnim strateškim dokumentima iz područja klimatskih promjena: Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21), Strategija energetske razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20), Europski zeleni plan (2019),

Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021), Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. („Agenda 2030“) (2015), Pariški sporazum (2015) i Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992). U poglavlju 3.8.1 Klimatske promjene prikazani su zabilježeni trendovi klimatskih promjena u RH, projekcije budućih klimatskih promjena za područje Grada Omiša, ranjivost relevantnih sektora na klimatske promjene, zabilježeni utjecaji klimatskih promjena na relevantne sektore i predviđeni budući utjecaji klimatskih promjena.

Načelo „ne nanosi bitnu štetu“, koje proizlazi iz pristupa EU-a održivom financiranju, a sadržano je u Uredbi (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088, poštivano je činjenicom da se za PR Omiša provodi postupak strateške procjene utjecaja na okoliš. Postupak strateške procjene rezultirat će rješenjem o prihvatljivosti PR Omiša za okoliš i ekološku mrežu, i to jedino u slučaju da se uz poštivanje propisanih mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu može isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja. Svi elementi PR Omiša za koje se ne može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja niti se primjenom mjera zaštite okoliša i mjera ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu značajnost utjecaja može smanjiti na prihvatljivu razinu, bit će uklonjeni iz PR Omiša. Jednako tako, zahvati za koje PR Omiš daje okvir za provedbu, podliježu odgovarajućim postupcima procjene utjecaja na okoliš sukladno Uredbi o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) i prethodnoj ocjeni prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu, odnosno mehanizmu kojim je onemogućena provedba zahvata za koje se mogu očekivati značajni negativni utjecaji na okoliš i ekološku mrežu.

Načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu“, koje je definirano u članku 2. točki 18. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, poštivano je prvenstveno kroz aktivnosti mjere 3.3.1. *Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije* kojima se direktno potiču aktivnosti na području energetske učinkovitosti i niskouglijnog razvoja. Sukladno navedenim Tehničkim smjernicama za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.–2027. (*Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021-2027, (EC, C(2021) 5430*), u financijskom razdoblju 2021.–2027., svi infrastrukturni projekti koji će biti (su)financirani sredstvima EU-a, morat će proći postupak pripreme za klimatske promjene (eng. *climate proofing*) kojim se mjere ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe njima uključuju u razvoj infrastrukturnih projekata. Navedene smjernice potrebno je koristiti u svim postupcima procjena utjecaja zahvata na okoliš.

5.9.1 Utjecaj PR Omiša na klimatske promjene

Niskougljični razvoj i klimatska neutralnost nužnost su za čije su postizanje bitne sve ljudske djelatnosti. Zbog sveobuhvatnosti navedenih tema nije ih moguće postići transformacijom samo pojedinih sektora. Krovni dokumenti koji daju okvir za niskougljični razvoj su Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. (2015), Pariški sporazum (2015) i Europski zeleni plan (COM (2019) 640), iz kojih je proizašlo i proizlazit će niz drugih dokumenata. Na razini RH ključna je Strategija niskougljičnog razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21).

Europski zeleni plan daje generalni okvir nužnih djelovanja kako bi se Europska unija preobrazila u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. neće biti neto emisija stakleničkih plinova i u kojem gospodarski rast nije povezan s upotrebom resursa. Planom se postavlja cilj i za smanjenje emisija stakleničkih plinova za barem 55 % do 2030. godine u odnosu na 1990. godinu. Nužna djelovanja Europskim zelenim planom podijeljena su na klimu, energiju, poljoprivredu, industriju, okoliš i oceane, promet, financije i regionalni razvoj te istraživanje i inovacije. Za svaki od navedenih sektora donose se brojni dokumenti kojima se detaljnije određuju ciljevi i nužna djelovanja za postizanje ciljeva. Iako je naglasak Europskog zelenog plana na niskougljičnom razvoju, bitna stavka istoga je i prilagodba klimatskim promjenama.

Strategijom niskougljičnog razvoja RH određene su mjere niskougljičnog razvoja za 7 sektora: (1) međusektorske mjere, (2) energetika, (3) promet, (4) industrijski procesi i uporaba proizvoda, (5) poljoprivreda, (6) otpad i (7) korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti.

Na razini Europske unije, kao rezultat Europskog zelenog plana, donose se brojni prateći dokumenti kojima se detaljnije definiraju sektorski okviri za niskougljični i održivi razvoj, od kojih izdvajamo sljedeće: Val obnove za Europu – ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mjesta, poboljšanje života (COM(2020) 662), Strategija za održivu i pametnu mobilnost – usmjeravanje europskog prometa prema budućnosti (COM(2020) 789) i Program djelovanja za okoliš do 2030. (COM(2020) 652).

Dokument „Val obnove za Europu – ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mjesta, poboljšanje života“ prezentira inicijativu za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz zgrada za 60 % do 2030. U dokumentu se navodi da dvije trećine europskih zgrada nije energetski učinkovito, iako će između 85 i 95 % svih postojećih zgrada i dalje stajati na svojem mjestu 2050. godine. Stoga je njihova obnova ključna za smanjenje emisija i potrošnje energije. Time se mogu značajno smanjiti energetski troškovi kućanstava i poboljšati kvaliteta života stanovništva. Posredni učinci u vremenu provedbe inicijative uključuju doprinos oporavku od krize uzrokovane bolešću COVID-19, otvaranju radnih mjesta i poticanju gospodarstva.

„Strategija za održivu i pametnu mobilnost – usmjeravanje europskog prometa prema budućnosti“ predstavlja plan za kompletnu transformaciju prometnog sustava EU u okviru kojeg se planira smanjenje emisija CO₂ za više od 90 % do 2050. godine. Dokument navodi da prometni sustav čini 5 % BDP-a u EU i zapošljava više od 10 milijuna ljudi zbog čega je nužno da se transformira, postane učinkovitiji i otporniji. Pritom se naglašava da ova strategija mora pomoći sektoru putovanja i turizma da iz krize izađe bolji i postane zeleniji,

pametniji i otporniji. Plan se bazira na tri fokusna područja: održiv promet (povećanje broja vozila s nultom stopom emisija; stvaranje morskih i zračnih luka bez emisija), pametan promet (digitalizacija, inovacije i umjetna inteligencija u svrhu kreiranja pametnog prometnog sustava) te otporan promet (dovršavanje transeuropske mreže TEN-T; dostupna mobilnost za sva područja uključujući udaljena i ruralna; povećana sigurnost u prometu). Strategija predviđa etapnu provedbu. Do 2030. godine bi 30 milijuna automobila trebalo imati nultu stopu emisija i 100 gradova bi trebalo biti klimatski neutralno, željeznički promet velikih brzina bi se trebao udvostručiti, a plovila s nultim emisijama trebala bi biti spremna za tržište. Do 2035. godine veliki zrakoplovi s nultim emisijama trebali bi biti spremni za tržište. Do 2050. godine gotovo sva cestovna vozila trebala bi biti bez emisija, željeznički promet velikih brzina bi se trebao utrostručiti, a transeuropska prometna mreža TEN-T bi trebala biti opremljena za održiv i pametan prijevoz s vezama velike brzine i u funkciji.

Program djelovanja za okoliš do 2030. podupire ciljeve europskog zelenog plana u području okoliša i klime. Program nastoji ubrzati prelazak na klimatski neutralno, resursno učinkovito i regenerativno gospodarstvo kojim se planetu vraća više nego što se od njega uzima. U njemu se ističe da dobrobit i blagostanje ljudi ovise o zdravim ekosustavima u kojima djelujemo. Dokument navodi šest prioritetnih ciljeva među kojima se na problematiku klimatskih promjena izravno odnose sljedeći:

- postizanje cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova za 2030. i klimatske neutralnosti do 2050.;
- unaprjeđenje sposobnosti prilagodbe, jačanje otpornosti i smanjenje osjetljivosti na klimatske promjene;
- napredak u uvođenju modela regenerativnog rasta, odvajanje gospodarskog rasta od upotrebe resursa i uništavanja okoliša te ubrzavanje prelaska na kružno gospodarstvo;
- smanjenje pritiska na okoliš i klimu povezanih s proizvodnjom i potrošnjom (posebno u područjima energetike, industrijskog razvoja, zgrada i infrastrukture, mobilnosti i prehrambenog sustava).

PR Omiša ne sadrži aktivnosti koje bi mogle značajnije utjecati na povećanje globalnih emisija stakleničkih plinova i time pridonijeti povećanju intenziteta klimatskih promjena, odnosno radi se o nastavku provedbe već prisutnih i uobičajenih aktivnosti na području Grada Omiša. Bez obzira na navedeno, sve planirane aktivnosti potrebno je usmjeriti i provoditi na način koji doprinosi niskougljičnom razvoju. S druge strane, PR Omiša sadrži aktivnosti čijim aktivnostima se pridonosi ublažavanju klimatskih promjena, odnosno niskougljičnom razvoju, a to su: *1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama (poticanje razvoja poduzetništva na području niskougljičnog gospodarstva), 1.3.2.3. Podrška digitalizaciji sadržaja i usluga u sektoru kulture, uključujući uporabu IKT u svrhu promocije kulturnih sadržaja (promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija), 2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja (poticanje razvoja poduzetništva na području niskougljičnog gospodarstva i promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih*

tehnologija), 2.1.2.2. *Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora* (poticanje razvoja poduzetništva na području niskougljičnog gospodarstva i izgradnja kapaciteta za poticanje istraživanja i inovacija te povećanje konkurentnosti u području niskougljičnog gospodarstva), 2.1.2.5. *Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju* (poticanje korištenja OIE), 2.1.2.6. *Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja* (poticanje razvoja poduzetništva na području niskougljičnog gospodarstva), 2.2.1.1. *Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede* (aktivnosti koje su usmjerene i na smanjenje emisija stakleničkih plinova iz sektora poljoprivrede), 2.2.1.2. *Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu* (aktivnosti koje su usmjerene i na smanjenje emisija stakleničkih plinova iz sektora poljoprivrede, promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija), 2.2.1.5. *Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede* (aktivnosti koje su usmjerene i na smanjenje emisija stakleničkih plinova iz sektora poljoprivrede, promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija), 2.2.1.7. *Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda* (smanjenje emisija stakleničkih plinova iz sektora prometa povezanog s poljoprivredom), 2.2.1.10. *Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada* (poticanje korištenja OIE), 3.2.2.1. *Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* (unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 3.2.2.4. *Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)* (poticanje korištenja OIE i mjera energetske učinkovitosti), 3.3.1.1. *Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša* (poticanje korištenja OIE i mjera energetske učinkovitosti), 3.3.1.2. *Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije* (poticanje korištenja OIE i mjera energetske učinkovitosti), 3.3.1.3. *Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina* (poticanje korištenja OIE i mjera energetske učinkovitosti), 3.3.1.4. *Modernizacija i postavljanje energetske učinkovite javne rasvjete* (poticanje korištenja OIE i mjera energetske učinkovitosti), 3.3.1.5. *Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije* (poticanje korištenja OIE i mjera energetske učinkovitosti), 3.3.3.1. *Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)* (unaprjeđenje sustava gospodarenjem otpadom), 3.3.3.2. *Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada* (unaprjeđenje sustava gospodarenjem otpadom), 3.3.3.3. *Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda* (unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom), 4.1.1.5. *Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom* (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.2.1. *Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti* (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.2.2. *Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza*

putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, smanjenje korištenja vozila na fosilna goriva, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala (povećanje energetske učinkovitosti u sektoru prometa, smanjenje korištenja vozila na fosilna goriva, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona (smanjenje korištenja vozila na fosilna goriva, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže e-punionica (poticanje korištenja vozila na OIE, unaprjeđenje održivosti urbanih sredina), 4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora (promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija), 4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi (promicanje korištenja inovativnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija), 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem (unaprjeđenje održivosti urbanih sredina) i 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom (unaprjeđenje održivosti urbanih sredina). Sve navedene aktivnosti doprinijet će smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Krovni dokument za planiranje niskougljičnog razvoja je Strategija Niskougljičnog razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21), kojom su definirane mjere koje takav razvoj potiču (sektori: međusektorske mjere, energetika, promet, industrijski procesi i uporaba proizvoda, poljoprivreda, otpad, korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti). U tablici u nastavku (Tablica 35) aktivnosti PR Omiša povezane su sa sektorima iz Strategije niskougljičnog razvoja za koje su definirane mjere niskougljičnog razvoja. S ciljem poticanja niskougljičnog razvoja i smanjenja emisija stakleničkih plinova, navedene aktivnosti PR Omiša potrebno je provoditi uz uvažavanje mjera Strategije niskougljičnog razvoja iz povezanog sektora.

Tablica 35. Aktivnosti PR Omiša koje je potrebno provoditi u skladu s mjerama iz pojedinog sektora Strategije niskouglijičnog razvoja

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije niskouglijičnog razvoja
<p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera</p> <p>2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja</p> <p>Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p> <p>4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora</p> <p>4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi</p> <p>4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem</p>	<p>međusektorske mjere</p>

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije niskougljičnog razvoja
4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom	
1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju 2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove 3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja 3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene 3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša	energetika

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije niskougljičnog razvoja
3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije 3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina 3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete 3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) 4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica	
4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom 4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti 4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže e-punionica 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom	promet
2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede 2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda	poljoprivreda

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije niskougljičnog razvoja
2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	
2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda	gospodarenje otpadom
2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.) 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove	korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane aktivnosti

Kako bi se ublažile klimatske promjene i postigla prilagodba istima, neophodno je ulagati u infrastrukturu koja pridonosi klimatski neutralnoj i klimatski prilagođenoj budućnosti. Bitan dokument u planiranju infrastrukturnih projekata koji daje upute kako pitanja klimatskih promjena uključiti u buduće investicije i razvoj infrastrukturnih projekata su Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.-2027. (*“Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021.-2027.”*) (2021/C 373/01). Primjenom ovih Smjernica javnim i privatnim investitorima omogućeno je donošenje kvalitetnih i pravovremenih odluka u svrhu postizanja ciljeva Pariškog sporazuma i EU klimatskih ciljeva. Proces klimatskog potvrđivanja podijeljen je u dva stupa (ublažavanje i prilagodba) i dvije faze (pregled, detaljna analiza). Navedene Smjernice odnose se na projekte financirane iz nekoliko EU fondova (Invest EU, Instrument za povezivanje Europe (CEF), Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond (KF), Fond za pravednu tranziciju (FPT)), no svakako ih je potrebno uzeti u obzir i kod razvoja projekata financiranih iz drugih izvora. Smjernice je potrebno primjenjivati u postupcima ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO) i procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO).

5.9.2 Utjecaj klimatskih promjena na PR Omiša

Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (COM(2021) 82) navodi kako unatoč napretku i dalje postoje velike praznine u našem znanju o prilagodbi. Klimatske promjene očituju se u velikom broju nepogoda, što utječe na gotovo sve sektore. Stoga je za učinkovito djelovanje potrebna sveobuhvatna baza znanja. Moraju se pomicati granice znanja o prilagodbi i prikupljati više boljih podataka povezanih s klimom, posebno o gospodarskim gubicima. Naposljetku je sve to potrebno objediniti. Navodi se i potreba sustavnog odgovora na utjecaje klimatskih promjena. Komisija će aspekte otpornosti na klimatske promjene i dalje aktivno uključivati u sva relevantna područja politike koja se odnose i na javni i na privatni sektor. U tom sustavnom pristupu postoje tri međusektorska prioriteta: uključivanje prilagodbe u makrofiskalnu politiku, prirodna rješenja za prilagodbu i lokalne mjere prilagodbe. Treći aspekt prilagodbe je brzina - kako bi se ubrzale mjere prilagodbe, za provedbu su potrebna sredstva razmjerna izazovu.

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu postavlja viziju: Republika Hrvatska otporna na klimatske promjene. Da bi se to postiglo postavljeni su ciljevi: (a) smanjiti ranjivost prirodnih sustava i društva na negativne utjecaje klimatskih promjena, (b) povećati sposobnost oporavka nakon učinaka klimatskih promjena i (c) iskoristiti potencijalne pozitivne učinke, koji također mogu biti posljedica klimatskih promjena. Strategija prilagodbe određuje prioritetne mjere i koordinirano djelovanje kroz kratkotrajne akcijske planove te praćenje provedbe mjera.

Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama Republike Hrvatske do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu definirane su sektorske i međusektorske (horizontalne) mjere prilagodbe na temelju općih načela za definiranje mjera, analize postojećeg stanja po sektorima i procjene stupnja ranjivosti i mogućih odgovora na izazove prilagodbe klimatskim promjenama.

U poglavlju 3.8.1.3 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena opisani su očekivani utjecaji klimatskih promjena na pojedine sektore (vode, bioraznolikost, ribarstvo, poljoprivreda, šumarstvo, energetika, turizam i zdravlje ljudi). Očekivani negativni utjecaji klimatskih promjena u sektoru hidrologije očituju se kroz pogoršanje hidroloških prilika odnosno kroz povećanje učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja, intenziteta kratkotrajnih jakih oborina i pojave poplavnih situacija, smanjenja površinskog i podzemnog otjecanja i smanjenja vodnih zaliha, intenzivnijeg prodora mora u krške priobalne vodonosnike te podizanja razine mora. Promjene u temperaturi zraka i vode i hidrološkim prilikama, uz podizanje razine mora posebno će se negativno odraziti na priobalne i morske ekosustave i bioraznolikost. Očekuje se da će navedeno posebno imati negativan utjecaj na sektore ribarstva i akvakulture uslijed dodatnih negativnih utjecaja na stanje vodenih bioresursa koji su i u postojećem stanju ugroženi. Klimatske projekcije u budućim razdobljima predviđaju i smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura te manju produktivnost stoke uslijed smanjene količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Promjenama klimatskih prilika također su izloženi i šumski ekosustavi kod kojih se očekuje smanjenje produktivnosti, povećanje opasnosti od požara i veća izloženost utjecaju štetnih organizama. U sektoru energetike

očekuje se povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka te oštećenja energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari. Povećanjem temperature zraka te povećanjem učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta očekuju se i negativni utjecaji na zdravlje ljudi i sektor turizma.

Slijedom navedenog, sve aktivnosti PR Omiša koje uključuju izgradnju infrastrukture i korištenje iste mogu biti pod negativnim utjecajem klimatskih promjena. Navedeno uključuje probleme vezane uz predviđena povećanja intenziteta i učestalosti poplavnih događaja i ekstremnih vremenskih prilika (oluje, suše, toplinski valovi), podizanja razine mora te probleme vezane uz sigurnost opskrbe energijom/energentima, odnosno sigurnost infrastrukture energetskih sustava. Osim aktivnosti izgradnje i korištenja infrastrukture, negativnim utjecajima klimatskih promjena izložene su i sve djelatnosti/aktivnosti koje ovise o klimatskim prilikama i/ili o prirodnim resursima na koje klimatske prilike utječu. Sljedeće aktivnosti PR Omiša su izložene navedenim utjecajima: 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.1.1.6. *Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.1.2.1. *Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.1.2.5. *Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.1.3.4. *Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.2.1.5. *Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.3.1.1. *Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.3.1.4. *Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.3.2.1. *Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 1.3.3.2. *Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 2.1.1.1. *Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 2.1.1.2. *Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 2.1.1.5. *Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 2.1.2.2. *Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora* (izgradnja i korištenje infrastrukture), 2.2.1.1. *Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede* (poljoprivredna proizvodnja), 2.2.1.3. *Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike* (poljoprivredna proizvodnja), 2.2.1.5. *Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede* (poljoprivredna proizvodnja), 2.2.1.8. *Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju*

vlasničkih odnosa (poljoprivredna proizvodnja), 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu (poljoprivredna proizvodnja i dostupna količina plodova mora), 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije (izgradnja i korištenje infrastrukture, poljoprivredna proizvodnja), 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) (izgradnja i korištenje infrastrukture, odvijanje turističkih aktivnosti), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma (odvijanje turističkih aktivnosti), 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata (izgradnja i korištenje infrastrukture), 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika (povećanje rizika uzrokovanih klimatskim promjenama), 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja (povećanje rizika uzrokovanih klimatskim promjenama), 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena (izgradnja i korištenje infrastrukture, povećanje rizika uzrokovanih klimatskim promjenama), 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) (povećanje rizika uzrokovanih klimatskim promjenama), 3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročistač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda (izgradnja i korištenje infrastrukture), 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.1.2. Podrška izgradnji

strateškog projekta obilaznice Grada Omiša (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona (izgradnja i korištenje infrastrukture), 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica (izgradnja i korištenje infrastrukture) i 4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona (izgradnja i korištenje infrastrukture).

Krovni dokument za planiranje prilagodbe klimatskim promjenama je Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20), kojom su definirane mjere za prilagodbu klimatskim promjenama (sektori: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam, zdravlje, prostorno planiranje i uređenje, upravljanje rizicima, opće mjere).

Osim prepoznatih mogućih negativnih utjecaja klimatskih promjena na PR Omiša, pojedine aktivnosti PR Omiša uključuju aktivnosti koje se direktno odnose na mjere prilagodbe sukladno Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu te doprinose postizanju njezinih ciljeva. Radi se o sljedećim aktivnostima: 1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga (unapređenje sustava zdravstva), 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture (unapređenje sustava zdravstva), 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći (unapređenje sustava zdravstva), 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante (unapređenje sustava zdravstva), 2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede (prilagodba sektora poljoprivrede), 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu (prilagodba sektora poljoprivrede), 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede (prilagodba sektora poljoprivrede), 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu (prilagodba sektora poljoprivrede i ribarstva), 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma (prilagodba sektora turizma), 2.2.4.1. Uspostava

tehnoloških rješenja i ekspertnih sustava upravljanja održivim razvojem destinacije (prilagodba sektora prostornog planiranja i uređenja), 3.1.1.4. *Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju* (aktivnosti prilagodbe iz sektora bioraznolikost), 3.1.2.4. *Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)* (aktivnosti prilagodbe iz sektora bioraznolikost), 3.1.3.1. *Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša* (aktivnosti poboljšanja znanja o utjecaju klimatskih promjena na okoliš), 3.1.3.2. *Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa* (aktivnosti prilagodbe iz sektora bioraznolikost), 3.1.3.4. *Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite* (aktivnosti prilagodbe iz sektora bioraznolikost, vodni resursi, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura), 3.2.1.1. *Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika* (unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima), 3.2.1.2. *Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja* (unaprjeđenje sustava upravljanja rizicima), 3.2.1.3. *Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena* (povećanje otpornosti na klimatske promjene), 3.2.1.4. *Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)* (povećanje otpornosti na klimatske promjene), 3.2.2.1. *Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* (aktivnosti prilagodbe iz sektora prostorno uređenje i planiranje), 3.2.2.3. *Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi* (aktivnosti prilagodbe iz sektora vodni resursi i prostorno uređenje i planiranje), 3.2.2.4. *Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)* (aktivnosti prilagodbe iz sektora prostorno planiranje i uređenje), 3.2.2.5. *Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* (aktivnosti prilagodbe iz sektora prostorno planiranje i uređenje), 3.3.1.1. *Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša* (prilagodba sektora energetike), 3.3.2.1. *Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture* (prilagodba iz sektora vodni resursi), 4.1.2.1. *Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti* (aktivnosti prilagodbe iz sektora prostorno planiranje i uređenje) i 4.2.1.5. *Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom* (aktivnosti prilagodbe iz sektora prostorno planiranje i uređenje).

Slijedom svega navedenog, s ciljem uključivanja problematike prilagodbe klimatskih promjenama u provedbu PR Omiša, predložena je sljedeća mjere zaštite okoliša: Izgradnju nove i unaprjeđenje postojeće infrastrukture provoditi uz uvažavanje zabilježenih klimatskih promjena i njihovih utjecaja te projekcija budućih klimatskih promjena i

utjecaja. Uz navedeno, u tablici u nastavku (Tablica 36) povezane su aktivnosti PR Omiša sa sektorima u kojima je prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama nužno provoditi mjere prilagodbe. Navedene aktivnosti PR Omiša potrebno je provoditi uz uvažavanje mjera iz povezanog sektora definiranih Strategijom prilagodbe, kako bi se Grad Omiš što uspješnije prilagodio klimatskim promjenama.

Tablica 36. Aktivnosti PR Omiša koje je potrebno provoditi u skladu s mjerama iz pojedinog sektora prema Strategiji prilagodbe klimatskim promjenama

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
3.1.1.1. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.) 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.2.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.2.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove 3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom	vodni resursi
2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike	poljoprivreda

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	
3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.) 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.2.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove	šumarstvo
2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma	ribarstvo i akvakultura
3.1.1.1. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.) 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a	bioraznolikost

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove	
3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša	energetika
2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma 2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma	turizam
1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante	zdravlje
3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini	prostorno planiranje i uređenje
3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika	upravljanje rizicima

aktivnost PR Omiša	sektor Strategije prilagodbe klimatskim promjenama
3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena	
3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša	opće mjere

Kako bi se ublažile klimatske promjene i postigla prilagodba istima, neophodno je ulagati u infrastrukturu koja pridonosi klimatski neutralnoj i klimatski prilagođenoj budućnosti. Bitan dokument u planiranju infrastrukturnih projekata koji daje upute kako pitanja klimatskih promjena uključiti u buduće investicije i razvoj infrastrukturnih projekata su Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.-2027. (*“Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021.-2027.”*) (2021/C 373/01). Primjenom ovih Smjernica javnim i privatnim investitorima omogućeno je donošenje kvalitetnih i pravovremenih odluka u svrhu postizanja ciljeva Pariškog sporazuma i EU klimatskih ciljeva. Proces klimatskog potvrđivanja podijeljen je u dva stupa (ublažavanje i prilagodba) i dvije faze (pregled, detaljna analiza). Navedene Smjernice odnose se na projekte financirane iz nekoliko EU fondova (Invest EU, Instrument za povezivanje Europe (CEF), Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Kohezijski fond (KF), Fond za pravednu tranziciju (FPT)), no svakako ih je potrebno uzeti u obzir i kod razvoja projekata financiranih iz drugih izvora. Smjernice je potrebno primjenjivati i u postupcima ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (OPUO) i procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO).

5.10 Stanovništvo i zdravlje ljudi

Aktivnost 4.2.3.1. *Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona* uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na zdravlje ljudi nije još globalno dovoljno istražen. U nastavku navodimo zaključke preuzete iz Strateške studije utjecaja na okoliš za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (Interkonzalting, 2021), koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21) i za koji je procijenjeno da se ne očekuju značajni negativni utjecaji na okoliš:

Dio znanstvene javnosti se već godinama intenzivno bavi proučavanjem mogućih netermalnih zdravstvenih učinaka neionizirajućeg elektromagnetskog (EM) zračenja u djece i odraslih. Istraživanja su usmjerena prvenstveno na karcinogeni potencijal radiofrekvencijskih (RF) zračenja, točnije na učinak uzrokovanja nastanka i progresije tumora, prvenstveno tumora glave i vrata uslijed izlaganja EM zračenju u RF području. Do

sada nema dovoljno dokaza za postojanje karcinogenog potencijala ove vrste EM zračenja. Drugi dio istraživanja usmjeren je prema neurološkim poremećajima i poremećajima ponašanja kao što su nesаница, umor, vrtoglavica i poremećaji koncentracije, te poremećajima u radu srca i probavnih organa. Uveden je i zasada nedovoljno definiran pojam „elektromagnetske preosjetljivosti“ kao novog zdravstvenog poremećaja povezanog s izloženošću EM zračenju. Svi navedeni potencijalni učinci EM RF zračenja do sada nisu dostatno potvrđeni znanstvenim studijama, a osnovno ograničenje studija je prekratak period praćenja izloženih osoba i poteškoće u mjerenju razine izloženosti.

Međutim, imajući u vidu načelo predostrožnosti pridržavanje kojeg nam je obaveza u sadašnjem trenutku sve veće izloženosti stanovništva neionizirajućem i sveprisutnom EM zračenju iz brojnih privatnih i javnih izvora, te postojanju nedovršenih znanstvenih studija, naročito u pogledu učinaka višegodišnje izloženosti stanovništva, neophodno je budno praćenje izloženosti i zdravstvenog stanja stanovništva. Važno je i praćenje rezultata međunarodnih istraživanja koja su u tijeku, a koja će po potrebi rezultirati i izmjenom temeljnih ograničenja izloženosti ovoj vrsti zračenja.

Do tada, svaka izloženost RF zračenju unutar temeljnih ograničenja propisanih važećim propisima RH smatra se izloženošću bez dokazanih štetnih zdravstvenih učinaka za ukupno stanovništvo RH.

Osim toga, provode se i istraživanja utjecaja EM zračenja i novih tehnologija (4G+/5G) na biljni i životinjski svijet. Jedan od ciljeva istraživanja je utvrditi mogućeg utjecaja EM RF zračenja na ponašanje životinjskog svijeta (pčele, ptice selice, urbana divljina – ptice grabljivice u gradu i sl.).

Navedeni prikaz zdravstvenih učinaka radiofrekventnog neionizirajućeg zračenja odnosi se samo na procjenu izloženosti opće populacije i okoliša, a ne radnika profesionalno izloženih ovoj vrsti zračenja.

Zbog, još uvijek, nedovoljno istraženog područja EM zračenja te nepostojanja cjelovitih epidemioloških studija u pogledu učinaka višegodišnje izloženosti stanovništva EM zračenju, u dijelu utjecaja na zdravlje (profesionalna izlaganja) nije vršena procjena mogućih utjecaja prema rasponu faktora rizika od -2 do +2.

Razvoj novih telekomunikacijskih tehnologija i njihovo uvođenje u svakodnevni život populacije RH bez provedbe Nacionalnog programa i svih pratećih Strategijskih dokumenata koji obrađuju tu temu, moguć je jedino stihijski što znači da bi i neka buduća relevantna znanstvena saznanja o utjecaju tih tehnologija (izloženost EM zračenju) na zdravlje bila također stihijska, nesustavna te time nepouzdana kao što se trenutno događa s opisivanjem nove telekomunikacijske tehnologije tzv. 5G.

5.11 Šumarstvo i lovstvo

Provedbom aktivnosti 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje*, 1.1.1.6. *Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom*, 1.1.2.1. *Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz*

adaptaciju postojećih objekata, 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane, 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje, 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne, 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta, 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma, 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane, 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama, 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju"), 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI, 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora, 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma, 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude, 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata, 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu, 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena, 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.),), 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa, 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš i 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vozova može doći do negativnih utjecaja na šumarstvo i lovstvo uslijed zauzeća šumskog zemljišta, gubitka lovnoproduktivne površine te posljedičnih negativnih utjecaja. Stoga je planirane aktivnosti potrebno u najvećoj mogućoj mjeri provoditi izvan šumskog zemljišta i uz minimalne negativne utjecaje na ocjenu općekorisnih funkcija šuma te gospodarske i zaštitne funkcije šuma. Provedbom navedenih

aktivnosti mogući su i negativni utjecaji na lovstvo, i to u vidu gubitka lovnoproduktivne površine, fragmentacije staništa s naglaskom na krupnu divljač te degradacije staništa putem dodatnog opterećenja okoliša (svjetlosno onečišćenje, buka, vibracije i sl.). Stoga je aktivnosti potrebno provoditi uz minimalni negativan utjecaj na vitalnost populacija divljači i proizvodnu sposobnost prirodnih staništa divljači.

Provedbom aktivnosti *3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine* i *3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)* može se očekivati pozitivan utjecaj na šumarstvo i lovstvo šireg područja uz rijeku Cetine uslijed poboljšanja upravljanja ovim područjem.

Provedbom aktivnosti *3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša* generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava praćenja kakvoće okoliša.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a* i *3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da primjena zelene i plave infrastrukture i NBS-a podrazumijeva aktivnosti koje pridonose poboljšanju stanja okoliša.

Provedbom aktivnosti *3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove* generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

Provedbom aktivnosti *3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije* mogu se očekivati pozitivni i negativni utjecaji na šumarstvo i lovstvo. Pozitivni utjecaji proizlaze iz smanjenja udjela neobnovljivih izvora energije čime se smanjuju emisije onečišćujućih tvari u okoliš i ublažavaju utjecaji klimatskih promjena, a što se pozitivno odražava i na zdravstveno stanje šuma. Negativni utjecaji proizlaze iz činjenice da i obnovljivi izvori zahtijevaju izgradnju infrastrukture što sa sobom donosi i određene negativne posljedice. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina šumskog zemljišta, dok izgradnja infrastrukture za iskorištavanje geotermalne energije također može uzrokovati određeno zaposjedanje šumskog zemljišta. Izgradnjom infrastrukture, osim gubitka površina šuma i njihove fragmentacije, može doći i do širenja biljnih invazivnih vrsta u šumske sastojine, narušavanja vitalnosti i otpornosti šumskih ekosustava te povećanja opasnosti od nastanka i širenja šumskih požara, što za posljedicu može imati smanjenje vrijednosti općekorisnih, gospodarskih i zaštitnih funkcija šuma. Stoga je planirane aktivnosti potrebno u najvećoj mogućoj mjeri provoditi izvan šumskog zemljišta i uz minimalne negativne utjecaje na ocjenu općekorisnih funkcija šuma te gospodarske i zaštitne funkcije šuma. Poticanjem postavljanja fotonaponskih panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.) također se umanjuje zaposjedanje šumskog zemljišta. Aktivnosti mogu uključivati i poticanje korištenja biomase, čime također može doći do određenih negativnih utjecaja na šume i šumarstvo, budući da je za korištenje biljaka u energetske svrhe potreban i prostor na kojem će se

ove biljke uzgajati te je stoga negativan utjecaj moguć zbog zauzimanja šumskog zemljišta. Stoga je područja za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan šumskog zemljišta. S ciljem održivog gospodarenja otpadnom biomasom iz gospodarenja šumama potrebno je poticati korištenje iste za proizvodnju energije, čime se osim pozitivnog utjecaja na gospodarenje otpadom pozitivno utječe i na ublažavanje klimatskih promjena povećanjem korištenja obnovljivih izvora energije. Provedbom navedenih aktivnosti mogući su i negativni utjecaji na lovstvo, i to u vidu gubitka lovnoproduktivne površine, fragmentacije staništa s naglaskom na krupnu divljač te degradacije staništa putem dodatnog opterećenja okoliša (svjetlosno onečišćenje, buka, vibracije i sl.). Stoga je aktivnosti potrebno provoditi uz minimalni negativan utjecaj na vitalnost populacija divljači i proizvodnu sposobnost prirodnih staništa divljači.

Provedbom aktivnosti *3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje, 3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja, 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda, 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja i 3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročistač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda* općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Provedbom aktivnosti *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada, 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda, 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja i 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak. Aktivnost *3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)* može uključivati i aktivnosti izgradnje infrastrukture potrebne za funkcioniranje sustava gospodarenja otpadom te su stoga mogući i određeni negativni utjecaji kao i kod prethodnih aktivnosti.

Provedbom aktivnosti *4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopoljasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopoljasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona* potencijalno su mogući negativni utjecaji na divljač koji su opisani u poglavlju utjecaja ove mjere na bioraznolikost (5.4 Bioraznolikost).

5.12 Gospodarenje otpadom

Provedba aktivnosti *2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada* pozitivno će utjecati na sektor gospodarenja otpadom budući da podrazumijeva i poticanje korištenja energetskeg potencijala otpada.

Aktivnosti 3.3.3.1. *Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada, 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda, 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja i 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada* direktno se odnose na poboljšanje postojećeg stanja čime će se pozitivno utjecati na cjelokupni sustav gospodarenja otpadom.

Pridržavanjem propisa iz područja gospodarenja otpadom ne očekuju se negativni utjecaji provedbom ostalih mjera.

5.13 Buka

Provedbom aktivnosti 3.1.3.3. *Izrada strateške karte buke i prevencija zagađenja bukom putem građevinskih i prostornoplanskih dokumenata* može se očekivati smanjenje utjecaja bude na okoliš.

Aktivnosti 4.1.1.1. *Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa i 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, uključuju izgradnju i širenje mreže cestovne prometne infrastrukture koja je značajan izvor emisije buke. Trase prometnica je potrebno kvalitetno smjestiti u prostoru kako bi se utjecaj sveo na najmanju moguću razinu, a gdje je potrebno predvidjeti i mjere zaštite od buke (bukobrani).*

Provedbom aktivnosti 4.1.1.4. *Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)* mogu se generalno očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša.

Budući da je za navedene zahvate Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći neće biti značajan.

5.14 Svjetlosno onečišćenje

Provedbom svih aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture i povećanje ljudskih aktivnosti može se očekivati i povećanje svjetlosnog onečišćenja te se generalno navedeni utjecaj ne može izbjeći. Izvođenjem zahvata u prostoru pridržavanjem odredbi Zakona o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19) procjenjuje se kako negativan utjecaj neće biti značajan. Radi se o sljedećim aktivnostima: 1.1.1.5. *Poticanje realizacije društveno*

poticajne stanogradnje, 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata, 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane, 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje, 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne, 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta, 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma, 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane, 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama, 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju"), 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI, 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora, 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije, 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam), 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma, 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude, 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata, 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu, 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena, 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana), 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta, 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša, 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa, 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini, 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz, 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš, 4.1.2.7. Potpora

modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova i 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona.

Provedbom aktivnosti 3.3.1.4. *Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete* mogu se očekivati pozitivni utjecaji poticanjem korištenja ekoloških rasvjetnih tijela.

5.15 Procjena utjecaja strateških projekata

U nastavku je dana procjena mogućih utjecaja do kojih može doći provedbom strateških projekata. Budući da je za određene zahvate koji uključuju izgradnju infrastrukture Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17) propisana obaveza provedbe odgovarajućih procjena utjecaja zahvata na okoliš, u sklopu kojih će se detaljno analizirati mogući utjecaji, na strateškoj razini procjenjuje se kako negativan utjecaj do kojeg može doći provedbom strateških projekata neće biti značajan.

procjena utjecaja strateških projekata na okoliš
<p>1. Rekonstrukcija objekta za dječji vrtić Srijane</p> <p>Budući da se radi o projektu rekonstrukcije postojećeg objekta u urbanom dijelu Omiša može se isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.</p>
<p>2. Izgradnja pomoćnog igrališta u sklopu Gradskog stadiona Anđelko Marušić-Ferata i izgradnja atletske staze uz postojeći središnji teren</p> <p>Budući da se radi o aktivnostima izgradnje nove infrastrukture mogu se očekivati manji negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša, no kako se radi o zahvatu na već izgrađenom i antropogeno utjecanom području u urbanom dijelu Omiša, utjecaji neće biti značajni. Utjecaj na vode je moguć zbog dodatnog opterećenja vodenog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, dok se utjecaji na tlo odnose na zauzimanje površine i nemogućnost korištenja prostora u druge svrhe. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša su zanemarivi.</p>
<p>3. Sanacija i uređenje Sportskog centra Punta</p> <p>Za sanaciju i uređenje postojećeg sportskog centra može se isključiti mogućnost utjecaja na okoliš. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.</p>
<p>4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice</p> <p>Izgradnja ovog zahvata planira se na k.č.br. 1713, 1725, 1727/1, 1727/2, 1726, 4068, 3824/1, pomorsko dobro, k.o. Omiš. Planom se predviđa izgradnja armirano-betonske pješačko-biciklističke staze širine 3,4 m i ukupne duljine 275 m te uređenje plaže s dva hidrotehnička pera i nasutim žalom u ukupnoj dužini 230 m. Plaža će, osim za rekreativno-turističke svrhe prvenstveno služiti za zaštitu šetnice od podlokavanja i udara većih valova. Izgradnjom dužobalne biciklističke staze i šetnice mogu se očekivati manji negativni utjecaji na bioraznolikost uslijed zauzimanja površina prirodnih i doprirodnih staništa. Budući da se zahvat planira na već antropogeno utjecanom području, ne očekuju se značajni negativni utjecaji. Morski dio zahvata nalazi se unutar područja ekološke mreže stoga je detaljna procjena utjecaja dana u poglavlju 8.6 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu.</p>

procjena utjecaja strateških projekata na okoliš

Promoviranje biciklističkog prometa predstavlja mjeru ublažavanja klimatskih promjena. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja nije moguće procijeniti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

5. Izgradnja inkubatora za mlade poduzetnike na području Grada Omiša

Budući da se radi o aktivnostima izgradnje nove infrastrukture mogu se očekivati manji negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša, no kako se radi o zahvatu na već antropogeno utjecanom području, utjecaji neće biti značajni. Utjecaj na vode je moguć zbog dodatnog opterećenja vodenog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, dok se utjecaji na tlo odnose na zauzimanje površine i nemogućnost korištenja prostora u druge svrhe. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša su zanemarivi.

6. Komunalno uređenje gospodarske zone Gata i gospodarske zone Kostanje

Budući da se radi o aktivnostima izgradnje više novih objekata različitih namjena, mogu se očekivati određeni negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša. Može se očekivati negativan utjecaj na tlo prilikom zauzimanja površine, negativan utjecaj na vode zbog dodatnog opterećenja vodenog okoliša kroz ispuštanje otpadnih voda te veće potražnje i potrošnje vode, negativni utjecaj na bioraznolikost ukoliko dođe do zauzimanja prirodnih/poluprirodnih staništa te negativni utjecaji na krajobraz i kulturnu baštinu zbog izgradnje nove infrastrukture. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

7. Uređenje biciklističke/pješačke/trim staze od Omiša do Radmanovih mlinica

Budući da staza u potpunosti prati postojeću Županijsku cestu može se isključiti mogućnost negativnog utjecaja na okoliš. Promoviranje biciklističkog prometa predstavlja mjeru ublažavanja klimatskih promjena. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja nije moguće procijeniti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

8. Rekonstrukcija tvrđave Peovica (Mirabela)

Projektom se pozitivno utječe na kulturnu baštinu. S obzirom na to da se radi o rekonstrukciji postojećeg objekta, ne očekuju se utjecaji na ostale sastavnice okoliša. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

9. Sanacija stijenske mase iznad naselja Omiš

Projekt uključuje postavljanje čeličnih mreža koje sprječavaju odronu stijena na postojeće objekte. Projekt je dijelom završen (na lijevoj obali rijeke Cetine) te se namjerava provesti na desnoj obali rijeke Cetine. S obzirom na karakteristike zahvata zanemariv utjecaj je moguć na biljke koje rastu na stijenama predviđenim za sanaciju, od kojih je dio potencijalno i strogo zaštićen, budući da tijekom postavljanja mreža može doći do stradavanja pojedinačnih biljaka. No s obzirom na to da zaštitne mreže ne zahtijevaju uklanjanje prisutne vegetacije, opstanak biljaka na dijelovima saniranih stijena će biti moguć. Utjecaji na ostale sastavnice okoliša se ne očekuju. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

10. Izgradnja nove zgrade gradske uprave s javnim sadržajima

Projekt uključuje izgradnju nove zgrade u izgrađenom i urbanom dijelu Omiša, na browfield lokaciji. Projektom se pozitivno utječe na kulturnu baštinu. S obzirom na karakteristike zahvata ne očekuju se utjecaji na ostale sastavnice okoliša. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

11. Modernizacija javne rasvjete

Projektom modernizacije javne rasvjete, odnosno zamjenom postojeće zastarjele energetske učinkovitijom ne očekuju se utjecaji na sastavnice okoliša, dok navedeni projekt pozitivno utječe na klimatske promjene, odnosno predstavlja mjeru ublažavanja klimatskih promjena. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

12. Izgradnja objekata odvodnje otpadnih voda i poboljšanja komponente vodoopskrbe unutar aglomeracije Omiš

procjena utjecaja strateških projekata na okoliš

Za ovaj projekt proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš (uključujući i prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu) i ishođeno pozitivno Rješenje MINGOR-a (KLASA: UP/I-351-03/17-08/197, URBROJ: 517—06-2-1-1-17-10 od 14. prosinca 2017.).

13. Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta

Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta planira se unutar obuhvata gospodarske zone Gata. Budući da se radi o aktivnostima izgradnje novog objekta mogu se očekivati manji negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša. Izgradnjom infrastrukture može se očekivati negativan utjecaj na tlo uslijed zauzimanja površina. Također je moguć negativan utjecaj na kvalitetu zraka emisijom neugodnih mirisa prilikom dovoza otpada i odvijanja tehnološkog procesa. S druge strane, realizacijom strateškog projekta općenito se očekuje pozitivan utjecaj na okoliš budući da će doprinijeti uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Projekt pozitivno utječe na klimatske promjene, odnosno doprinosi niskougljičnom razvoju kroz unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

14. Izgradnja kompostane

Izgradnja kompostane planira se unutar obuhvata gospodarske zone Gata. Budući da se radi o aktivnostima izgradnje novog objekta mogu se očekivati manji negativni utjecaji na pojedine sastavnice okoliša. Izgradnjom infrastrukture može se očekivati negativan utjecaj na tlo uslijed zauzimanja površina. Također je moguć negativan utjecaj na kvalitetu zraka emisijom neugodnih mirisa prilikom dovoza otpada i odvijanja tehnološkog procesa. S druge strane, realizacijom strateškog projekta općenito se očekuje pozitivan utjecaj na okoliš budući da će doprinijeti uspostavi cjelovitog sustava gospodarenja otpadom. Projekt pozitivno utječe na klimatske promjene, odnosno doprinosi niskougljičnom razvoju kroz unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

15. Spajanje Ulice fra Stjepana Vrlića s Državnom cestom D8

Projekt uključuje izgradnju spoja Ulice fra Stjepana Vrlića s državnom cestom D8 u izgrađenom i urbanom dijelu Omiša. S obzirom na malu udaljenost navedene dvije prometnice i smještaj u urbanom i izgrađenom dijelu Omiša, ne očekuju se utjecaji na sastavnice okoliša. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

16. Uređenje vezova za brodove na ušću rijeke Cetine

Izgradnjom zahvata mogu se očekivati manji negativni utjecaji na vodno tijelo uslijed dodatne degradacije hidromorfoloških elemenata, a utjecaj je moguć i na bioraznolikost vodenog okoliša uslijed dodatne degradacije vodenih staništa. S obzirom na to da se radi o području koje je već pod izraženim antropogenim utjecajem, procjenjuje se da negativni utjecaji neće biti značajni. Zahvat se nalazi unutar područja ekološke mreže stoga je detaljna procjena utjecaja dana u poglavlju 8.6 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok

Izgradnjom zahvata doći će do manjeg negativnog utjecaja na vodno tijelo uslijed degradacije hidromorfoloških elemenata, budući da zahvat uključuje postavljanje platoa parkinga na nosačima ukopanima u morsko dno. Budući da zahvatom neće doći do zauzeća morske površine, procjenjuje se kako negativan utjecaj na sastavnice okoliša neće biti značajan. Zahvat se nalazi unutar područja ekološke mreže stoga je detaljna procjena utjecaja dana u poglavlju 8.6 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu. Temeljem raspoloživih podataka na razini Plana razvoja, nije moguće procijeniti doprinos projekta niskougljičnom razvoju niti na koji je način prilagodba klimatskim promjenama ugrađena u projekt.

5.16 Kumulativni utjecaji

Budući da PR Omiša daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR Omiša je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih aktivnosti, ali i provedbom pojedinih podaktivnosti unutar iste aktivnosti. Primjerice, aktivnost 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta uključuje izgradnju infrastrukture cestovnog prometa čime može doći do negativnog utjecaja na više sastavnica okoliša (npr. vode, zrak, tlo, bioraznolikost, georaznolikost itd.), dok se slični utjecaji mogu očekivati i provedbom drugih aktivnosti, poput 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma (uključuje izgradnju sportsko-rekreacijske infrastrukture), 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama (uključuje izgradnju različite društvene infrastrukture) itd. S druge strane, aktivnosti poput navedenih nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj samih aktivnosti kumulativan.

Slijedom navedenog jasno je kako se pojedinačni utjecaji aktivnosti PR Omiša na sastavnice okoliša isprepliću. Budući da PR Omiša samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR Omiša. Primjenom predloženih mjera zaštite okoliša procjenjuje se kako će negativan kumulativan utjecaj na okoliš biti prihvatljiv.

Budući da je PR Omiša jedan od niza strateških dokumenata u RH koji daje okvir za provedbu aktivnosti koje uzrokuju određene utjecaje na okoliš, ne može se isključiti niti mogućnost kumulativnog utjecaja s drugim strateškim dokumentima državne i regionalne razine. Stoga je kod planiranja razvoja pojedinih sektora neophodna sveobuhvatna i interdisciplinarna analiza postojećeg stanja okoliša, pritisaka i vrijednosti područja gdje se pojedina aktivnost planira provoditi. Navedeno se provodi na razini strateških dokumenata nižeg reda, prostornih planova i samih zahvata.

Slijedom navedenog, a uvažavajući utjecaje koji se mogu očekivati provedbom PR Omiša, uz uvjet provedbe predloženih mjera zaštite okoliša, može se isključiti mogućnost značajnog doprinosa PR Omiša kumulativnim utjecajima drugih strateških dokumenata.

5.17 Mogući prekogranični utjecaji

Grad Omiš nije smješten u graničnom području Republike Hrvatske. Budući da provedenom analizom niti jedan mogući negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan te da su aktivnosti određene PR Omiša uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom PR Omiša ne očekuju se značajni prekogranični utjecaji na okoliš.

6 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša

U tablici u nastavku (Tablica 37) navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR Omiša sveli na najmanju moguću razinu.

Na razini Republike Hrvatske kao i na razini Županija i jedinica lokalnih samouprava uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

Tablica 37. Mjere zaštite okoliša

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Provoditi unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom	vode tlo
2.	Provoditi unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture u skladu s trenutačnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i vodoopskrbe te u skladu s planiranim aktivnostima unaprjeđenja ovih sustava.	1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p>	
3.	Poticati ekološku poljoprivredu kojom se racionalizira potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p>	vode zrak tlo

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	bioraznolikost zaštićena područja prirode
4.	U poljoprivrednoj proizvodnji prednost dati uzgoju autohtonih vrsta, a prilikom uvođenja novih biljnih vrsta odabrati one za čiji su uzgoj potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	vode zrak tlo bioraznolikost zaštićena područja prirode
5.	Odrediti prihvatni turistički kapacitet destinacije/područja, koji će u obzir uzeti i svu potrebnu infrastrukturu za boravak turista (promet, vodoopskrba i odvodnja, gospodarenje otpadom, energetika...).	2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	vode bioraznolikost zaštićena područja prirode
6.	Razvoj sustava zaštite od poplava planirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture.	3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena	vode bioraznolikost georaznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	zaštićena područja prirode
7.	U obrani od poplava mora gdje je to moguće primijeniti obalni odmak.	3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	vode bioraznolikost georaznolikost zaštićena područja prirode
8.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i načela kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	vode bioraznolikost zaštićena područja prirode
9.	Planirati unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta	tlo

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p>	
10.	Poticati postavljanje fotonaponskih panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost georaznolikost zaštićena područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
			šumarstvo i lovstvo
11.	Planirati izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izvan zaštićenih područja prirode, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova te u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	bioraznolikost zaštićena područja prirode

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije mogu</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta,</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p>	
12.	Širenje poljoprivrednog područja planirati izvan zaštićenih područja prirode te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova.	<p>2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede</p> <p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p>	bioraznolikost
13.	Poticati očuvanje i razvoj zelene i plave infrastrukture (zeleni rubovi uz poljoprivredne površine, živice, drvoredi, manji vodotoci i kanali s priobalnom vegetacijom i drugi ekološki značajni linearni elementi u krajobrazu) pri čemu koristiti autohtone biljne vrste.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p>	bioraznolikost zaštićena područja prirode
14.	Poticati uzgoj što većeg broja vrsta i sorti, a izbjegavati formiranje velikih monokulturnih površina.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p>	bioraznolikost zaštićena područja prirode
15.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale invazivnima ili mogu biti invazivne.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p>	bioraznolikost zaštićena područja prirode

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
16.	Sva sidrišta planirati kao ekološki prihvatljiva.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova	bioraznolikost zaštićena područja prirode
17.	Osigurati očuvanje prirodnih plaža u prirodnom stanju.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata	bioraznolikost zaštićena područja prirode

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	
18.	Turističke i rekreativne aktivnosti na području kanjona Cetine provoditi na način da ne dolazi do degradacije prirodnih vrijednosti ovog područja.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	bioraznolikost
19.	Infrastrukturu obnovljivih izvora energije, kao i površine za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan zaštićenih područja prirode te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	bioraznolikost zaštićena područja prirode
20.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ju u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane	georaznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona	
21.	Aktivnosti provoditi uzimajući u obzir nosivi kapacitet geolokaliteta i implementirajući prikladne mjere zaštite i očuvanja geolokaliteta.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude	georaznolikost
22.	Planirati izgradnju nove infrastrukture tako da se što je moguće bolje uklopi u postojeće krajobrazne posebnosti Grada Omiša.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane	krajobraz

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona.</p>	
23.	Uređenje plaža provoditi u skladu s krajobraznim karakteristikama područja.	<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p>	krajobraz

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	
24.	Planirati izgradnju nove i rekonstrukciju postojeće infrastrukture na način da ne dolazi do degradacije vrijednosti nepokretnih kulturnih dobara (pojedinačna kulturna dobra, kulturnopovijesne cjeline, kulturni krajolici, arheološka kulturna dobra).	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Pобољшanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	kulturna baština

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona.	
25.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri provoditi izvan šumskog zemljišta i uz minimalne negativne utjecaje na ocjenu općekorisnih funkcija šuma te gospodarske i zaštitne funkcije šuma.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom	šumarstvo i lovstvo
26.	Izgradnju infrastrukture planirati uz minimalne negativne utjecaje na vitalnost populacija divljači i proizvodnu sposobnost prirodnih staništa divljači.	1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma	šumarstvo i lovstvo

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova	
27.	Područja za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan šumskog zemljišta.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	šumarstvo i lovstvo
28.	Poticati korištenje otpadne biomase iz gospodarenja otpadom za proizvodnju energije.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	šumarstvo i lovstvo
29.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera	klimatske promjene (ublažavanje)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja</p> <p>Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p> <p>4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora</p> <p>4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi</p> <p>4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem</p> <p>4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom</p>	
30.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)</p>	<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p>	<p>klimatske promjene (ublažavanje)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju</p> <p>2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja</p> <p>3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene</p> <p>3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina</p> <p>3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica</p>	
31.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougliječnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)</p>	<p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p>	<p>klimatske promjene (ublažavanje)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.3.4. Podrška razvoju mreže e-punionica 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom	
32.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede 2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda 2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	klimatske promjene (ublažavanje)
33.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „gospodarenje otpadom“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda	klimatske promjene (ublažavanje)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
34.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane atktivnosti“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	<p>2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede</p> <p>3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p>	klimatske promjene (ublažavanje)
35.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	<p>3.1.1.1. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša</p> <p>3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa</p> <p>3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika</p> <p>3.2.2.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.2.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p>	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem</p> <p>4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom</p>	
36.	<p>Navedene mjere PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede</p> <p>2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu</p> <p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p> <p>2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
37.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.) 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.2.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove	klimatske promjene (prilagodba)
38.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „ribarstvo i akvakultura“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma	klimatske promjene (prilagodba)
39.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1.1.1. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša</p> <p>3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p>	
40.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>
41.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude</p> <p>2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma</p> <p>2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p>	
42.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga</p> <p>1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture</p> <p>1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći</p> <p>1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>
43.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini	
44.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena	klimatske promjene (prilagodba)
45.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša	klimatske promjene (prilagodba)
46.	Provoditi izgradnju nove i unaprjeđenje postojeće infrastrukture uz uvažavanje zabilježenih klimatskih promjena i njihovih utjecaja te projekcija budućih klimatskih promjena i utjecaja.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture</p> <p>3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje</p> <p>3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja</p> <p>3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda</p> <p>3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja</p> <p>3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica 4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopolasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopolasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona	

7 Razmotrene alternative PR Omiša

Kao varijantno rješenje razmotreno je ne provođenje PR Omiša, što uključuje nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, kao i neplanski razvoj Grada u razdoblju od 2030. godine. Iz analize ova dva varijantna rješenja (planski i neplanski razvoj), zaključeno je da će provedba PR Omiša negativne utjecaje na okoliš koji su neizbježni prilikom razvoja nekog područja svesti na prihvatljivu razinu. Provedbom PR Omiša predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Grada kroz provedbu svih aktivnosti i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih aktivnosti predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Gradu te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe PR Omiša, bez provedbe istog nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 3 Postojeće stanje okoliša.

Također, razmatrano je i postoje li alternative predloženim mjerama i aktivnostima. Budući da same mjere i aktivnosti predstavljaju nužna djelovanja čijom provedbom će se postići postavljena vizija razvoja Grada, ne postoje alternative koje bi ih mogle zamijeniti. Kao alternative mogu se smatrati mjere zaštite okoliša koje su proizašle iz provedene procjene utjecaja, a koje na određeni način modificiraju i usmjeravaju mjere i aktivnosti sa ciljem održavanja negativnih utjecaja na sastavnice okoliša na prihvatljivoj razini.

Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i aktivnosti predviđenih PR Omiša, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom planiranja razvoja Omiša.

8 Glavna ocjena prihvatljivosti PR Omiša za ekološku mrežu

8.1 Uvod

Grad Omiš je u veljači 2023. godine uputio Splitsko-dalmatinskoj županiji zahtjev za provedbu postupka Prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu za PR Omiša. Slijedom provedenog postupka, Županija je ocijenila da nije moguće isključiti značajne negativne utjecaje PR Omiša te je u rujnu 2023. godine donijela Rješenje (KLASA: 352-01/23-0004/0009, URBROJ: 2181/1-10/06-23-4) da je za PR Omiša potrebno provesti postupak Glavne ocjene.

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13) proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske.

Prema Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19, 119/23), ekološku mrežu čine:

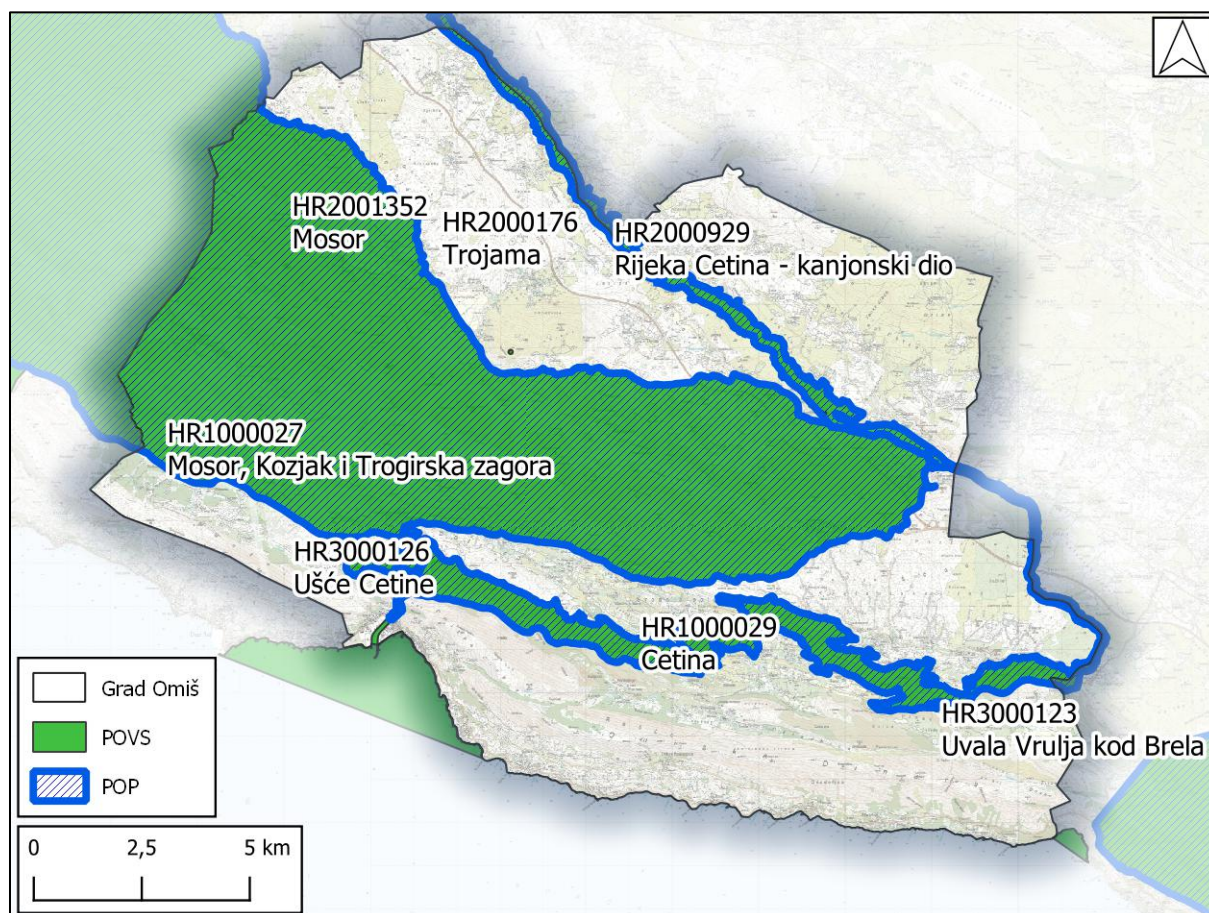
1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti;
2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju;
3. Vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS);
4. Posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (pPOVS).

8.2 Obilježja područja ekološke mreže

Provedba PR Omiša planirana je na području Grada, stoga su u nastavku navedena područja ekološke mreže koja se nalaze u ovom Gradu. U tablici u nastavku (Tablica 38) navedena su područja ekološke mreže Grada Omiša, dok je izvod iz karte ekološke mreže dan na slici u nastavku (Slika 31). Ukupno na području Grada Omiša nalazi se 5 POVS i 2 POP područja.

Tablica 38. Područja ekološke mreže na području Grada Omiša

područje ekološke mreže	
POVS	
HR2001352 Mosor	HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele
HR2000176 Trojama	HR3000126 Ušće Cetine
HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio	
POP	
HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora	HR1000029 Cetina

Slika 31. Područja ekološke mreže u Gradu Omišu

8.3 Glavne značajke područja ekološke mreže na koja je moguć utjecaj

U tablicama u nastavku (Tablica 39 i Tablica 40) navedene su ciljne vrste i ciljna staništa područja ekološke mreže u Gradu Omišu.

Tablica 39. Popis ciljnih vrsta i ciljnih stanišnih tipova POVS područja ekološke mreže na području Grada Omiša

hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
HR2001352 Mosor	
jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
čovječja ribica	<i>Proteus anguinus*</i>
žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
crvenkrpica	<i>Zamenis situla</i>
vuk	<i>Canis lupus*</i>
mosorska gušterica	<i>Dinarolacerta mosorensis</i>
dinarski voluhar	<i>Dinaromys bogdanovi</i>
Istočno submediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)	62A0
Istočnomediteranska točila	8140
Špilje i jame zatvorene za javnost	8310
Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu	6110*
Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele	
Grebeni	1170
Preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje	8330
HR2000176 Trojama	
Špilje i jame zatvorene za javnost	8310
HR3000126 Ušće Cetine	
morska paklara	<i>Petromyzon marinus</i>
Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke	1140
Estuariji	1130
Pješčana dna trajno prekrivena morem	1110
HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio	
morska paklara	<i>Petromyzon marinus</i>
cetinski vijun	<i>Cobitis dalmatina</i>
glavočić crnotrus	<i>Pomatoschistus canestrini</i>
glavočić vodenjak	<i>Knipowitschia panizzae</i>
žuti mukač	<i>Bombina variegata</i>
crvenkrpica	<i>Zamenis situla</i>
oštrulja	<i>Aulopyge huegelii</i>

hrvatski naziv vrste / stanišnog tipa	latinski naziv vrste / šifra stanišnog tipa
Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom	8210
Istočno submediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)	62A0
* prioritetna divlja vrsta/stanišni tip	

Tablica 40. Popis ciljnih vrsta POP područja ekološke mreže na području Grada Omiša

znanstveni naziv vrste	hrvatski naziv vrste	status (G – gnjezdarica, P – preletnica, Z – zimovalica)		
HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora				
<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	G		
<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G		
<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao	G		
<i>Bubo bubo</i>	ušara	G		
<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G		
<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G		
<i>Circus cyaneus</i>	eja strnjarica			Z
<i>Emberiza hortulana</i>	vrtna strnadica	G		
<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	G		
<i>Grus grus</i>	ždral		P	
<i>Hippolais olivetorum</i>	voljić maslinar	G		
<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G		
<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	G		
<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	G		
<i>Pernis apivorus</i>	skanjac osaš		P	
HR1000029 Cetina				
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	crnoprugasti trstenjak	G		Z
<i>Actitis hypoleucos</i>	mala prutka	G		
<i>Alcedo atthis</i>	vodomar	G		
<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka	G		
<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka	G		
<i>Bubo bubo</i>	ušara	G		
<i>Burhinus oedicephalus</i>	ćukavica	G		
<i>Calandrella brachydactyla</i>	kratkoprsta ševa	G		
<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	G		
<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar	G		
<i>Circus aeruginosus</i>	eja močvarica	G		Z
<i>Circus cyaneus</i>	eja strnjarica			Z
<i>Circus pygargus</i>	eja livadarka	G		
<i>Crex crex</i>	kosac	G		
<i>Falco columbarius</i>	mali sokol			Z

znanstveni naziv vrste	hrvatski naziv vrste	status (G – gnjezdarica, P – preletnica, Z – zimovalica)		
<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol	G		
<i>Falco vespertinus</i>	crvenonoga vjetruša		P	
<i>Grus grus</i>	ždral		P	
<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica voljak	G		
<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	G		
<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	G		
<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica	G		
<i>Mergus merganser</i>	veliki ronac	G		
<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš	G		
<i>Sylvia nisoria</i>	pjegava grmuša	G		
<i>Tringa totanus</i>	crvenonoga prutka	G		
značajne negnijezdeće (selidbene) populacije ptica (divlja patka <i>Anas platyrhynchos</i> , glavata patka <i>Aythya ferina</i> , patka batoglavica <i>Bucephala clangula</i> , vivak <i>Vanellus vanellus</i>)				

8.4 Metodologija procjene utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19) ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu je postupak kojim se ocjenjuje utjecaj strategije, plana, programa ili zahvata, samog ili s drugim strategijama, planovima, programima i zahvatima na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na ekološku mrežu. Za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe aktivnosti PR Omiša korištena je skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 41), koja je preporučena dokumentom Opće metodološke preporuke za izradu strateških studija (Prilog 1. Smjernice za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu), izrađenog u sklopu IPA 2010 projekta „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj i lokalnoj razini“; te dokumentom Priručnik za ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (OPEM), izrađenog u okviru EU Twinning Light projekta HR/2011/IB/EN/02 TWL „Jačanje stručnih znanja i tehničkih kapaciteta svih relevantnih ustanova za Ocjenu prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu (CRO ENIA)“.

U slučaju kad je za provedbu pojedine aktivnosti PR Omiša ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera ublažavanja koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 (posebni cilj ili mjera) potrebno je ukloniti iz PR Omiša.

Kad je za provedbu pojedine aktivnosti procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera ublažavanja nije obavezno.

Tablica 41. Skala značajnosti utjecaja korištena za procjenu utjecaja provedbe PR Omiša na ekološku mrežu

vrijednost	značajnost utjecaja	pojašnjenje
-2	značajan negativan utjecaj	Značajno uznemiravanje ili destruktivan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta ili njihova znatnog dijela, značajno uznemiravanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrsta, značajan utjecaj na stanište ili prirodan razvoj vrsta. Ove utjecaje je potrebno umanjiti mjerama ublažavanja ispod razine značajnosti, a ukoliko to nije moguće element s ocjenom -2 potrebno je ukloniti iz strategije, plana ili programa.
-1	negativan utjecaj koji nije značajan	Ograničen/umjeren/neznačan negativan utjecaj. Provedba strategije, plana ili programa nije isključena. Umjeren problematičan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, umjeren narušavanje ekoloških uvjeta potrebnih za očuvanje staništa ili vrsta, marginalni utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta. Moguće ga je ublažiti ili ukloniti odgovarajućim mjerama ublažavanja, no njihovo propisivanje nije obvezno vezano uz glavnu ocjenu.
0	nema utjecaja	Strategija, plan ili program ne pokazuje vidljive utjecaje.
1	pozitivno djelovanje koje nije značajno	Umjeren povoljan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, umjeren poboljšanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrste, umjeren povoljan utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta.
2	značajno pozitivno djelovanje	Značajan povoljan utjecaj na stanište ili populaciju vrsta, značajno poboljšanje ekoloških zahtjeva staništa ili vrste, značajan povoljan utjecaj na stanište ili prirodni razvoj vrsta.

8.5 Procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

U poglavlju 5.4 Bioraznolikost navedeni su mogući utjecaji na bioraznolikost do kojih može doći provedbom aktivnosti PR Omiša. Iz navedenog poglavlja može se vidjeti kako provedba aktivnosti 1.1.1.5., 1.1.1.6., 1.1.2.1., 1.1.2.5., 1.1.3.4., 1.2.1.5., 1.3.1.1., 1.3.1.4., 1.3.2.1., 1.3.3.2., 2.1.1.1., 2.1.1.2., 2.1.2.2., 2.2.1.1., 2.2.1.3., 2.2.1.4., 2.2.1.8., 2.2.1.12., 2.2.2.4., 2.2.2.5., 2.2.2.7., 2.2.3.1., 2.2.3.2., 3.2.1.3., 3.2.1.4., 3.3.1.2., 3.3.3.1., 4.1.1.1., 4.1.1.2., 4.1.1.3., 4.1.1.6., 4.1.2.3., 4.1.2.5., 4.1.2.6., 4.1.2.7., 4.1.3.1., 4.1.3.3. i 4.2.3.1. može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost, stoga se pretpostavlja da su negativni utjecaji mogući i na ekološku mrežu. Provedbom aktivnosti 2.2.1.1., 2.2.1.4., 3.1.1.4., 3.1.2.1., 3.1.2.4., 3.1.3.1., 3.1.3.2., 3.1.3.4., 3.2.2.1., 3.2.2.3., 3.2.2.5., 3.3.1.2., 3.3.2.2., 3.3.2.3., 3.3.2.4., 3.3.2.5., 3.3.2.6., 3.3.3.1., 3.3.3.2., 3.3.3.3., 3.3.3.4., 3.3.3.5., 4.1.1.4., 4.1.3.1. i 4.1.3.3. očekuju se pozitivni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša. Utjecaji navedenih aktivnosti bit će analizirani u nastavku. Provedbom ostalih aktivnosti ne očekuju se utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

U tablici u nastavku (Tablica 42) dana je procjena utjecaja aktivnosti PR Omiša na ekološku mrežu.

Tablica 42. Procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu
<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p>
<p>U sklopu navedenih aktivnosti planirana je izgradnja stambene, društvene, odgojne, obrazovne, socijalne, sportsko-rekreacijske, kulturne, poduzetničke i prometne infrastrukture. Provedbom navedenih aktivnosti može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže. Navedene aktivnosti mogu se provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša te je stoga moguć utjecaj na sva kopnena područja ekološke mreže (HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora, HR1000029 Cetina), pri čemu se utjecaj može isključiti jedino na ciljne vrste/staništa vezane isključivo uz vodeni okoliš. Utjecaj se ne očekuje na područja isključivo vezana uz vodeni okoliš (HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela i HR3000126 Ušće Cetine).</p> <p>Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak i degradaciju površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta zbog povećanja ljudskih aktivnosti i emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja kopnenih područja ekološke mreže, stoga je izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.</p> <p>Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.</p> <p>Izgradnja navedene infrastrukture uobičajena je aktivnost i generalno je poželjna u kontekstu razvoja nekog područja i povećanja kvalitete života. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga na razini strateške procjene, uz uvjet primjene predložene mjere ublažavanja, može isključiti mogućnost značajnog</p>

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede
2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla

Provedbom aktivnosti može doći do povećanja površine poljoprivrednog područja što može uzrokovati gubitak prirodnih/poluprirodnih staništa. Navedene aktivnosti mogu se provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže i kopnene vrste/staništa: HR2001352 Mosor (jelenak *Lucanus cervus*, žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, vuk *Canis lupus*, mosorska gušterica *Dinarolacerta mosorensis*, dinarski voluhar *Dinaromys bogdanovi*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*), 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost, 6110 Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu); HR2000176 Trojama (8310 Špilje i jame zatvorene za javnost); HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio (žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*)); HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora; HR1000029 Cetina. Aktivnosti je stoga potrebno provoditi izbjegavanjem zauzeća staništa ciljnih vrsta i ciljnih staništa.

Budući da se aktivnosti odnose na poticanje ekološke poljoprivrede, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstva za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, negativni utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu će svakako biti manji u odnosu na uobičajene poljoprivredne prakse.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike
2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa

Provedbom aktivnosti može doći do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje i povećanja površine poljoprivrednog područja, što može uzrokovati gubitak prirodnih/poluprirodnih staništa, povećanje potrošnje vode, upotrebe mineralnih gnojiva i sredstva za zaštitu bilja te posljedično povećanje emisija onečišćujućih tvari u tlo i vodu, a što se može općenito negativno odraziti na bioraznolikost područja. Navedene aktivnosti mogu se provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže i kopnene vrste/staništa: HR2001352 Mosor (jelenak *Lucanus cervus*, žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, vuk *Canis lupus*, mosorska gušterica *Dinarolacerta mosorensis*, dinarski voluhar *Dinaromys bogdanovi*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*), 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost, 6110 Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu); HR2000176 Trojama (8310 Špilje i jame zatvorene za javnost); HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio (žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*)); HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora; HR1000029 Cetina.

Aktivnosti je potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede u skladu s okolišnim mogućnostima, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstva za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

sredstava i mineralnih gnojiva. Aktivnost je također potrebno provoditi izbjegavanjem zauzeća staništa ciljnih vrsta i ciljnih staništa. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Aktivnost 2.2.1.8. uključuje okrupnjivanje posjeda što može uzrokovati uklanjanje važnih prirodnih elemenata na rubovima posjeda poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka, suhozida i kamenih gomila, lokvi u kršu i sl. Navedeni elementi vrlo su bitni s aspekta bioraznolikosti, budući da predstavljaju stanište brojnim vrstama (ptice, kukci, sisavci itd.), od kojih su mnoge i korisne u poljoprivredi (oprašivanje, predatorstvo na biljnim štetnicima, kontrola bolesti usjeva i sl.). Uklanjanjem navedenih elemenata može doći do gubitka i degradacije ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta te se stoga predlaže mjera ublažavanja očuvanja linearnih elemenata u prostoru i ekološki važnih mikrostaništa: živice, šumarci, suhozidi i kamene gomile te lokve u kršu.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije

Aktivnost može uključivati izgradnju infrastrukture čime može doći do istih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture, te se stoga predlažu i iste mjere ublažavanja. Provedbom aktivnosti može doći i do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje i povećanja površine poljoprivrednog područja, čime može doći do istih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje poljoprivrede, te se stoga predlažu i iste mjere ublažavanja.

Provedba ove aktivnosti može rezultirati i povećanjem broja turista a time i povećanjem emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak na okoliš pa tako i negativan utjecaj na bioraznolikost. Povećanje opterećenja postojećih sustava vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom također se može negativno odraziti na stanje bioraznolikosti područja povećanjem antropogenog pritiska na sastavnice okoliša. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je cilj razvoja Grada Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)
2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu
2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude
2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata
2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu

Aktivnosti mogu uključivati izgradnju različitih vrsta turističke infrastrukture čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji mogu direktno negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u Gradu Omišu i njihove ciljne vrste/staništa, stoga je izgradnju infrastrukture kao i kod prethodnih aktivnosti u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

U kontekstu utjecaja na ekološku mrežu na području Grada Omiša treba istaknuti turizam vezan uz more i rijeku Cetinu, koji se odvija na ekološki vrlo osjetljivim i ugroženim morskim, riječnim i obalnim staništima. Negativni utjecaji turizma, osim izgradnje infrastrukture, uključuju utjecaj na vodeni ekosustav i vodene organizme unošenjem onečišćujućih tvari u vodeni okoliš (otpad i otpadne vode, kemikalije s plovila, naftni derivati i sl.) i antropogenim emisijama (buka, svjetlost, vibracije), čime dolazi do utjecaja na odvijanje životnih procesa organizama i ponašanje životinja te degradacije staništa.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je cilj razvoja Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na ekološku mrežu i određeno smanjenje negativnog utjecaja sektora turizma na okoliš u odnosu na postojeće prakse i pritiske budući da podrazumijeva provedbu okolišno prihvatljivih i održivih aktivnosti.

procjena utjecaja: +1

3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetine (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)

Provedbom aktivnosti može se očekivati pozitivan utjecaj na stanje vodenog ekosustava rijeke Cetine uslijed unaprjeđenja upravljanja ovom rijekom. Pozitivan utjecaj je moguć na područja ekološke mreže HR3000126 Ušće Cetine, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina. S druge strane, budući da aktivnost omogućuje i uređenje i korištenje Cetine, nije moguće isključiti mogućnost negativnog utjecaja. Stoga je potrebno provoditi samo aktivnosti kojima će se održati ili unaprijediti stanje bioraznolikosti rijeke Cetine i okolnog područja.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: +1

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu
3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine
3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša
3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša i prirode, a time i područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: +1

3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)

Aktivnost može uključivati izgradnju infrastrukture za zaštitu od štetnog djelovanja vode (nasipi, obaloutvrde, stepenice, pragovi itd.), čime može doći do negativnog utjecaja na ciljne vrste/ciljna staništa vezane uz površinska vodna tijela i povezana poplavna područja, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture, kojima se ne utječe negativno na bioraznolikost, a potencijalno su mogući i pozitivni utjecaji. Zelena (i plava) infrastruktura ujedno predstavljaju i bitan element prilagodbe klimatskim promjenama. Radi se o strateški planiranoj mreži prirodnih i poluprirodnih područja koja pružaju brojne benefite kako stanovništvu tako i sastavnicama okoliša poput vode, tla, zraka i bioraznolikosti, stoga se primjenom koncepta zelene infrastrukture u prilagodbi klimatskim promjenama ne očekuju negativni utjecaji na bioraznolikost. Negativan utjecaj moguć je i uslijed promjene hidroloških uvjeta u površinskim i podzemnim tokovima vode, a što se uz vodene ciljne vrste/staništa može negativno odraziti i na kopnene i podzemne ciljne vrste/staništa i ciljeve očuvanja. Temeljem navedenog zaključuje se kako je negativan utjecaj moguć na sva područja ekološke mreže osim HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela. Infrastrukturu zaštite od poplava potrebno je planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka, kako bi se osigurali povoljni ekološki uvjeti za ciljne stanišne tipove i ciljne vrste vezane uz površinske vode i podzemlje.

Izgradnjom infrastrukture za zaštitu obalnih područja od plavljenja podizanjem razine mora može doći do negativnog utjecaja na ekosustave vezane uz uski obalni pojas, koji je ionako pod značajnim antropogenim negativnim utjecajem. U planiranju zaštite od plavljenja mora predlaže se primjenjivanje obalnog odmaka (važna mjera prilagodbe kojom se izbjegava rizik od poplava mora kod planiranja novih građevinskih područja u ranjivim područjima) čime se izbjegava negativan utjecaj na ciljne vrste/staništa vezane uz obalni pojas. Područje ekološke mreže na koje je moguć utjecaj je HR3000126 Ušće Cetine.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na ekološku mrežu provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja, može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže.** Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

3.1.3.4. Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša i ekološke mreže.

procjena utjecaja: +1

3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a
3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi

Primjenom načela zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi u aktivnostima razvoja javnih zelenih površina te obnove i uređenja dužobalnog prostora ne očekuju se negativni utjecaji na ekološku mrežu, dok su mogući pozitivni. Zelena (i plava) infrastruktura ujedno predstavlja i bitan element prilagodbe klimatskim

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

promjenama. Radi se o strateški planiranoj mreži prirodnih i poluprirodnih područja koja pružaju brojne benefite kako stanovništvu tako i sastavnicama okoliša poput vode, tla, zraka i bioraznolikosti, stoga se primjenom koncepta zelene infrastrukture u prilagodbi klimatskim promjenama ne očekuju negativni utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

procjena utjecaja: +1

3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša i ekološku mrežu, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

procjena utjecaja: +1

3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije

Aktivnost može uključivati izgradnju vjetroelektrana, sunčanih elektrana, hidroelektrana i geotermalnih elektrana. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ciljnih vrsta ptica. Izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava zbog poremećaja u hidrološkim karakteristikama (hidrološki režim, vrijednosti protoka i vodostaja), prekida longitudinalnog kontinuiteta vodotoka i pronosa nanosa te degradacije i promjene stanišnih uvjeta. Ovisno o vrsti hidroelektrane, mogući su utjecaji i na razine podzemnih voda, a što se može negativno odraziti na kopnene ekosustave i staništa u zoni utjecaja te time doprinijeti kumulativnim utjecajima. Infrastruktura za iskorištavanje geotermalne energije najčešće ne zauzima veliku površinu.

Prema karakteristikama i smještaju područja ekološke mreže na području Grada Omiša, izgradnja hidroelektrana može negativno utjecati na područja HR3000126 Ušće Cetine i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio. Izgradnja sunčanih i geotermalnih elektrana može negativno utjecati na područja koja uključuju kopnene i podzemne ciljne vrste/staništa i ciljeve očuvanja uslijed zauzeća/degradacije staništa. To su HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Izgradnja vjetroelektrana može negativno utjecati na područja koja uključuju kopnene ciljne vrste/staništa i ciljeve očuvanja uslijed zauzeća staništa i stradavanja ciljnih vrsta. To su HR2001352 Mosor, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno infrastrukturu smjestiti u prostor na način da negativni utjecaji na ciljne vrste i ciljna staništa budu najmanji mogući.

Aktivnost može uključivati i poticanje korištenja biomase, čime također može doći do određenih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, budući da je za korištenje biljaka u energetske svrhe potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. Negativan utjecaj moguć je zbog zauzimanja ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta na područjima HR2001352 Mosor, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Izgradnju postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja ekološke mreže, a u slučaju planiranja ovih elemenata Plana unutar područja ekološke mreže, planirati ih izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste. Izgradnju hidroelektrana potrebno je planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka, kako bi se osigurali povoljni ekološki uvjeti za ciljne stanišne tipove i ciljne vrste vezane uz površinske vode i podzemlje. Izgradnju vjetroelektrana potrebno je planirati i smještati u prostor na način da ne utječu na migratorne koridore ciljnih vrsta ptica i ne uzrokuju njihovo stradavanje. Izgradnju sunčanih elektrana potrebno je planirati s antirefleksivnim slojem na panelima. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na ekološku mrežu provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje
3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja
3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda
3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja
3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročistač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda

Provedbom aktivnosti općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, a time i pozitivan utjecaj na područja ekološke mreže koja uključuju ciljne vrste/staništa koja ovise o dobrom stanju vodenog okoliša: HR3000126 Ušće Cetine i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio. Budući da aktivnosti uključuju i izgradnju infrastrukture, može doći i do manjeg negativnog utjecaja u vidu gubitka i degradacije površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, stoga je izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Ovaj utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na ekološku mrežu provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: +1

3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transernih stanica, sortirnica i kompostana)

Provedbom aktivnosti općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost i ekološku mrežu zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak. No aktivnost uključuje i izgradnju infrastrukture potrebne za funkcioniranje sustava gospodarenja otpadom čime može doći do trajnog gubitka i degradacije površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Utjecaj je moguć na područja ekološke mreže HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji mogu direktno negativno utjecati na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže, stoga je izgradnju navedene infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke**

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: +1

3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada,

3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda

3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja

3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada

Provedbom aktivnosti općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost i ekološku mrežu zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak.

procjena utjecaja: +1

4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta,

4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu

4.1.1.6 Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa

Aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojećih i izgradnju novih prometnica i prometne infrastrukture. Izgradnjom prometne infrastrukture može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj kod izgradnje prometnica predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem ciljnih životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje ciljnih životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima.

Aktivnost se može provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je i utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže i njihove ciljne vrste/staništa: HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora i HR1000029 Cetina. Kako bi se negativan utjecaj ublažio, izgradnju novih prometnica potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, odnosno planirati ih u blizini već izgrađenog područja.

Vezano uz aktivnost 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta navodimo sljedeće: Prostornim planom uređenja Grada Omiša (Sl. glasnik Grada Omiša br. 4/07, 8/10, 3/13, 5/15, 10/15, 15/15, 7/16 i 9/16) planirana je izgradnja prometnica unutar sljedećih područja ekološke mreže: HR1000029 Cetina i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio (cesta i most preko Cetine uzvodno od HE Prančevići, obilaznica Omiša, dvije prometnice u naselju Naklice); HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora i HR2001352 Mosor (rekonstrukcija DC70, prometnica u naselju Dubrava, tri prometnice u naseljima Tugare i Naklice). Za obilaznicu Omiša proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš te je doneseno Rješenje da je zahvat prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu (KLASA: UP/I 351-03/17-02/78, URBROJ: 517-03-1-2-19-22 od 9.7.2019.). Za zahvat Rekonstrukcija DC70 na dionici Gata - Zvečanje proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata za okoliš te je MINGOR donijelo Rješenje (KLASA: UP/I 351-03/17-08/360, URBROJ: 517-06-2-1-1-18-8 od 26. ožujka 2018.) da nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Za zahvat Rekonstrukcija DC70 s izgradnjom tunela na području Zakučca u Gradu Omišu proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata za okoliš te je MINGOR donijelo Rješenje (KLASA: UP/I-351-03/23-09/58, URBROJ: 517-05-1-2-23-18 od 12. prosinca 2023.) da nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Za VII. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Omiša u tijeku je strateška procjena utjecaja na okoliš. U postupku Prethodne ocjene prihvatljivosti navedenih Izmjena i dopuna Splitsko-dalmatinska županija donijela je Rješenje (KLASA: UP/I 351-04/21-01/0022, URBROJ: 2181/1-10/06-21-0004 od 19. veljače 2022.) da su iste prihvatljive za ekološku mrežu i da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Slijedom navedenog te uzimajući u obzir da se ostale navedene planirane prometnice nalaze rubno u područjima ekološke mreže i u vrlo maloj duljini (s iznimkom ceste i mosta preko

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

Cetine uzvodno od HE Prančevići i prometnice u naselju Dubrava koje su duljine oko 300 i 400 m), na strateškoj razini može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja provedbe ove aktivnosti.

Vezano uz aktivnost 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, navodimo da se D8 nalazi izvan područja ekološke mreže, dok je za rekonstrukciju D70 već prethodno navedeno za koje dionice je provedena odgovarajuća procjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša

Za obilaznicu Omiša proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš te je doneseno Rješenje da je zahvat prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu (KLASA: UP/I 351-03/17-02/78, URBROJ: 517-03-1-2-19-22 od 9.7.2019.).

procjena utjecaja: 0

4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini

Aktivnost uključuje unapređenje postojeće i izgradnju nove infrastrukture cestovnog i vodenog prometa (pomorski i riječni). Izgradnjom cestovne prometne infrastrukture može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj kod izgradnje prometnica predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem ciljnih životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje ciljnih životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Aktivnost se može provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je i utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže: HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Izgradnjom infrastrukture pomorskog i riječnog prometa može doći do gubitka i degradacije staništa ciljnih vrsta i ciljnih staništa područja HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele, HR3000126 Ušće Cetine, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina. Osim gubitka staništa, negativan utjecaj moguć je i uslijed uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Za pristaništa na Cetini nisu poznate lokacije niti karakteristike zahvata. Čitav tok rijeke Cetine na području Grada Omiša nalazi se unutar područja ekološke mreže HR1000029 Cetina i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio. Ovisno o tehničkom rješenju pristaništa, negativan utjecaj je moguć na ciljne vrste ptica vezane uz vodeni okoliš i sve ostale ciljne vrste budući da su ekologijom vezane uz rijeku Cetinu. Kako izgradnjom pristaništa ne bi došlo do negativnog utjecaja, predložena je mjera ublažavanja o izgradnji pristaništa bez zadiranja u korito Cetine.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Stoga se predlaže mjera ublažavanja o planiranju izgradnje navedene infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu
procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2 procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1
4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)
Provedbom aktivnosti generalno se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša, a što se pozitivno može odraziti i na područja ekološke mreže uslijed smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš. procjena utjecaja: +1
4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz
Novi autobusni terminal planiran je na području Ribnjaka (zapadno od užeg centra Omiša i sjeverozapadno od ušća Cetine), izvan područja ekološke mreže te se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja. procjena utjecaja: 0
4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš
4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova
Aktivnosti uključuju unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture pomorskog i riječnog prometa. Utjecaj je moguć na područja ekološke mreže vezana uz vodeni okoliš: HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela, HR3000126 Ušće Cetine, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina. Utjecaj izgradnje navedene infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji mogu direktno negativno utjecati na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže. Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Stoga se predlaže mjera ublažavanja o planiranju izgradnje navedene infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu. procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2 procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1
4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza
4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona
Aktivnosti uključuju izgradnju biciklističke i pješačke infrastrukture čime može doći do istih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture, te se stoga predlažu i iste mjere ublažavanja. S obzirom na to da se ova infrastruktura najčešće gradi neposredno uz postojeće prometnice, procjenjuje se da mogući negativni utjecaji neće biti značajni. Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu. procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu
procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1
4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona
Aktivnost uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je u Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishoda pozitivna rješenja, zaključujemo kako se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe ove aktivnosti na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.
procjena utjecaja: -1

8.6 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

U tablici u nastavku (Tablica 43) dana je procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu.

Tablica 43. Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu
1. Rekonstrukcija objekta za dječji vrtić Srijane
Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o izgradnji dva nova dnevna boravka u dječjem vrtiću u izgrađenom dijelu naselja Srijane, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.
procjena utjecaja: 0
2. Izgradnja pomoćnog igrališta u sklopu Gradskog stadiona Anđelko Marušić-Ferata i izgradnja atletske staze uz postojeći središnji teren
Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o izgradnji infrastrukture čiji je utjecaj ograničen na lokaciju zahvata (kopno), može se isključiti mogućnost utjecaja na najbliže područje ekološke mreže, POVS HR3000126 Ušće Cetine, a koje uključuje isključivo vodene ciljne vrste i staništa.
procjena utjecaja: 0
3. Sanacija i uređenje Sportskog centra Punta
Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o sanaciji i uređenju postojeće infrastrukture u urbanom dijelu Omiša, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.
procjena utjecaja: 0
4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice
Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet - Ravnice planira se na k.č.br. 1713, 1725, 1727/1, 1727/2, 1726, 4068, 3824/1, pomorsko dobro, k.o. Omiš. Planom se predviđa izgradnja armirano-betonske pješačko-biciklističke staze širine 3,4 m i ukupne duljine 275 m te uređenje plaže s dva hidrotehnička pera i nasutim žalom u ukupnoj dužini 230 m. Plaža će, osim za rekreativno-turističke svrhe prvenstveno služiti za zaštitu šetnice od podlokavanja i udara većih valova. Na području kopnenog dijela Plana ne nalaze se područja ekološke mreže, dok morski dio obuhvaća područje ekološke mreže POVS HR3000126 Ušće Cetine.
Planirana aktivnost uređenja i nasipavanja plaže može negativno utjecati na ciljne stanišne tipove 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem, 1130 Estuariji i 1140 Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke i ciljnu vrstu morsku paklaru (<i>Petromyzon marinus</i>) uslijed gubitka morskih staništa. Budući da na razini

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

PR Omiša nisu poznate detaljne informacije o planiranom zahvatu, na razini strateške procjene nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Stoga se predlažu sljedeće mjere ublažavanja: „Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta“ i „Prilikom izgradnje dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice ne zadirati u POVS HR3000126 Ušće Cetine te ne provoditi nikakve zahvate nasipavanja plaže i izgradnje pera“. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena utjecaja ovog zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

5. Izgradnja inkubatora za mlade poduzetnike na području Grada Omiša

Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o izgradnji poslovne zgrade, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

6. Komunalno uređenje gospodarske zone Gata i gospodarske zone Kostanje

Komunalno uređenje gospodarske zone Gata planira se na k.č.br. 6890, 6778/1, 6778/2, 6866, 6776/1 i 346/1, sve k.o. Gata, površine 5,6 ha. Sukladno odluci o osnivanju poduzetničke zone Gata 2 („Službeni glasnik Grada Omiša“, br. 14/14), zona se nalazi uz državnu cestu D70, udaljena je 5 kilometara od naselja Omiš i državne ceste D8 - Jadranske magistrale i 10 kilometara od čvora autoceste A1 Blato na Cetini, a namjena zone Gata 2 je gospodarska i to proizvodna - pretežito zanatska (I2), što podrazumijeva gradnju građevina za preradu poljoprivrednih proizvoda, obradu kamena, tekstilnu proizvodnju, kao i druge proizvodne građevine bez štetnog utjecaja na okoliš, skladišta, trgovine, prometne i komunalne građevine i instalacije te druge prateće sadržaje koji upotpunjuju zonu i pridonose njenoj atraktivnosti i višefunkcionalnom korištenju. U obuhvatu gospodarske zone Gata, predmetnim Planom se planira izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta, kao i izgradnja kampostane. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

Gospodarska zona Kostanje planira se na k.č.br. 7371/25, 7372/1, 692 i 693 k.o. Kostanje te 374/1 k.o. Podgrađe, obuhvaća površinu od 157 ha. Sukladno Odluci o osnivanju poduzetničke zone Kostanje („Službeni glasnik Grada Omiša“, br. 14/14) zona se nalazi na čvoru autoceste A1 Blato na Cetini, a prema tipu aktivnosti koje će se obavljati u zoni, ona može biti logističko-distribucijska ili uslužno-mješovita, a prema intenzitetu aktivacije raspoložive površine je neaktivna poduzetnička zona. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

7. Uređenje biciklističke/pješačke/trim staze od Omiša do Radmanovih mlinica

Uređenje staze provodit će se u obuhvatu Županijske ceste br. 6166. Buduća staza u potpunosti prati postojeću Županijsku cestu i zbog toga se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja na područja HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina unutar kojih se zahvat nalazi.

procjena utjecaja: 0

8. Rekonstrukcija tvrđave Peovica (Mirabela)

Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o rekonstrukciji postojećeg objekta, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

9. Sanacija stijenske mase iznad naselja Omiš

Projekt uključuje postavljanje čeličnih mreža koje sprječavaju odronu stijena na postojeće objekte. Projekt je dijelom završen (na lijevoj obali rijeke Cetine) te se namjerava provesti na desnoj obali rijeke Cetine. Lokacija zahvata nalazi se izvan područja ekološke mreže te se može isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu
10. Izgradnja nove zgrade gradske uprave s javnim sadržajima

Projekt uključuje izgradnju nove zgrade u izgrađenom i urbanom dijelu Omiša, na browfield lokaciji. S obzirom na karakteristike zahvata i smještaj izvan područja ekološke mreže, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

11. Modernizacija javne rasvjete

Projektom modernizacije javne rasvjete, odnosno zamjenom postojeće zastarjele energetski učinkovitijom, ne očekuju se utjecaji na ekološku mrežu te se može isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

12. Izgradnja objekata odvodnje otpadnih voda i poboljšanja komponente vodoopskrbe unutar aglomeracije Omiš

Za ovaj projekt proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš (uključujući i prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu) i ishodom pozitivno Rješenje MINGOR-a (KLASA: UP/I-351-03/17-08/197, URBROJ: 517—06-2-1-1-17-10 od 14. prosinca 2017.).

procjena utjecaja: 0

13. Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta

Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta planirana je unutar obuhvata gospodarske zone Gata 2. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

14. Izgradnja kompostane

Izgradnja kompostane planirana je unutar obuhvata gospodarske zone Gata 2. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

15. Spajanje Ulice fra Stjepana Vrlića s Državnom cestom D8

Projekt uključuje izgradnju spoja Ulice fra Stjepana Vrlića s državnom cestom D8 u izgrađenom i urbanom dijelu Omiša. S obzirom na karakteristike zahvata i smještaj izvan područja ekološke mreže, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

16. Uređenje vezova za brodove na ušću rijeke Cetine

Zahvat se planira izvesti na pontonima na k.č.br. 3873, k.o. Duće i k.č.br. 3810/1 k.o. Omiš. Zahvat se nalazi unutar područja HR3000126 Ušće Cetine, a u obuhvatu zahvata rasprostranjeni su ciljni stanišni tipovi 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem i 1130 Estuariji i staništa pogodna za ciljnu vrstu morsku paklaru (*Petromyzon marinus*). Na području zahvata obje obale rijeke Cetine u postojećem stanju su antropogeno izmijenjene i prisutna su privezišta brodova. Uređenjem postojećih vezova postavljanjem pontona može doći do utjecaja na morska staništa uslijed sidrenja pontona. Kako bi se isključila mogućnost značajnog negativnog utjecaja, predlaže se sljedeća mjera ublažavanja: „Prilikom uređenja sidrišta unutar HR3000126 Ušće Cetine koristiti metode ekološkog sidrenja te minimalizirati površinu pontona ili u cijelosti izbjeći njegovo postavljanje na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova POV HR3000126 Ušće Cetine“. Primjenom predložene mjere ublažavanja **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja ovog zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu.

procjena utjecaja: -2

procjena utjecaja s mjerom ublažavanja: -1

17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok

Zahvat je planiran na k.č.br. 3835 k.o. Omiš. U sklopu zahvata planira se izgradnja platoa na pomorskom dobru, a površina parkinga izgradila bi se na nosačima ukopanima u morsko dno. Dio zahvata koji se nalazi

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

na morskoj površini, nalazi se unutar područja HR3000126 Ušće Cetine, a u obuhvatu zahvata rasprostranjeni su ciljni stanišni tipovi 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem i 1130 Estuariji i staništa pogodna za ciljnu vrstu morskog paklara (*Petromyzon marinus*). Postavljanjem platoa iznad morske površine može doći do utjecaja na morska staništa uslijed ukapanja nosača u morsko dno, dok zbog zasjenjenja može doći do degradacije stanišnih uvjeta. **Na razini strateške procjene nije moguće isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže** te se predlaže mjera ublažavanja o isključivanju ovog projekta iz PR.

procjena utjecaja: -2

procjena utjecaja s mjerom ublažavanja: 0

8.7 Kumulativni utjecaji

U tablicama u nastavku (Tablica 44 do Tablica 50) dan je popis postojećih pritisaka na područjima ekološke mreže na području Grada Omiša prema podacima iz SDF obrazaca. Za svako područje ekološke mreže analizirani su zahvati za koje su ishođena pozitivna rješenja u postupcima procjene utjecaja na okoliš i ekološku mrežu od 2013. godine (proglašenje ekološke mreže Republike Hrvatske Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13)) do trenutka izrade predmetne Studije. Zaključak o prisutnim kumulativnim utjecajima dan je za svako područje ekološke mreže nakon tablice o postojećim pritiscima.

Tablica 44. Postojeći pritisci na području HR2001352 Mosor

pritisak	značaj
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	visoki
pošumljavanje	srednji
eksploatacija mineralnih sirovina	visoki
otpad iz kućanstava i rekreacijskih objekata	srednji
sakupljanje životinjskih vrsta (insekata, vodozemaca, gmazova)	srednji
speleologija	visoki
posjećivanje speleoloških objekata	visoki
onečišćenje površinskih voda	srednji
onečišćenje podzemnih voda	srednji
sukcesija	visoki

Prema dostupnim podacima na području HR2001352 Mosor najvećim dijelom planirani su zahvati koji u kontekstu gubitka staništa ciljnih vrsta ili ciljnih staništa uzrokuju vrlo male ili zanemarive utjecaje (rekonstrukcije prometnica, izgradnja/rekonstrukcija sustava vodoopskrbe i odvodnje, izgradnja stambenih objekata, telekomunikacijske instalacije i sl.). Od nešto većih zahvata valja izdvojiti Eksploataciju tehničko-građevnog kamena na budućem eksploatacijskom polju Osoje-Omiš, površine oko 6,5 ha. Uzimajući u obzir veliku površinu ovog područja ekološke mreže (17.008,59 ha) i široku rasprostranjenost kako staništa ciljnih vrsta tako i većine ciljnih staništa, provedbom aktivnosti PR ne očekuju se značajni negativni kumulativni utjecaji.

Tablica 45. Postojeći pritisci na području HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela

pritisak	značaj
ribolov	visoki
ilegalno uzimanje iz prirode morske faune	visoki
ronjenje	visoki

Prema dostupnim podacima na području HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela nisu prisutni zahvati koji bi doprinijeli kumulativnim utjecajima te se stoga ne očekuju niti značajni negativni kumulativni utjecaji provedbe PR.

Tablica 46. Postojeći pritisci na području HR2000176 Trojama

pritisak	značaj
različiti oblici antropogenog uznemiravanja	srednji
otpad	visoki

Prema dostupnim podacima na području HR2000176 Trojama nisu prisutni zahvati koji bi doprinijeli kumulativnim utjecajima te se stoga ne očekuju niti značajni negativni kumulativni utjecaji provedbe PR.

Tablica 47. Postojeći pritisci na području HR3000126 Ušće Cetine

pritisak	značaj
pomorski promet i infrastruktura	srednji
otpad iz kućanstava i rekreacijskih objekata	srednji
sportske i rekreativne aktivnosti	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR3000126 Ušće Cetine površina planiranih zahvata iznosi oko 18,71 ha, što u odnosu na ukupnu površinu područja (667,26 ha) iznosi 2,8%. Budući da se radi o području relativno manje površine, svaki novi zahvat potencijalno može uzrokovati značajne negativne utjecaje na ovo područje. Kako područje uključuje samo morsku površinu, zahvati povezani s pomorskim prometom i uređenjem obalnog pojasa izdvajaju se kao najrizičniji.

Tablica 48. Postojeći pritisci na području HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio

pritisak	značaj
promjene u načinu uzgoja biljaka	srednji
napuštanje košnje (prestanak redovitog održavanja travnjaka i livada)	srednji
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	visoki
korištenje biocida, hormona i kemikalija	srednji
prometna infrastruktura	srednji
sportske i rekreacijske aktivnosti	srednji

pritisak	značaj
otpad	srednji
promjene hidrografskih uvjeta	srednji
zahvaćanje iz površinskih voda	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio površina planiranih zahvata iznosi oko 20,41 ha, što u odnosu na ukupnu površinu područja (1.904,46 ha) iznosi 1,07%. Prema dostupnim podacima svim planiranim zahvatima na ovom području EM doći će do gubitka 0,23 ha ciljnih stanišnog tipa 8210 Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom, 0,05 ha pogodnih staništa vrsta oštrulja (*Aulopyge huegeli*) i cetinski vijun (*Cobitis dalmatina*) i 4,46 ha pogodnih staništa vrsta žuti mukač (*Bombina variegata*) i crvenkrpica (*Zamenis situla*). Gubitak pogodnih staništa vrsta morska paklara (*Petromyzon marinus*), glavočić crnotrus (*Pomatoschistus canestrini*) i glavočić vodenjak (*Knipowitschia panizzae*) je zanemariv. Uzimajući u obzir površinu ciljnih stanišnog tipa 8120 (220 ha) i površine pogodnih staništa ciljnih vrsta *Cobitis dalmatina* (173 ha), *Bombina variegata* i *Zamenis situla* (1.645 ha) i *Aulopyge huegeli* (170 ha) na ovom području EM, radi se o negativnim kumulativnim utjecajima koji nisu značajni. S obzirom na navedeno ne očekuju se niti značajni negativni kumulativni utjecaji provedbe PR.

Tablica 49. Postojeći pritisci na području HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora

pritisak	značaj
intenziviranje poljodjelstva	srednji
napuštanje košnje (prestanak redovitog održavanja travnjaka i livada)	srednji
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	visoki
iskorištavanje šuma bez pošumljavanja ili prirodnog obnavljanja	srednji
korištenje energije vjetra za proizvodnju električne energije	visoki
električni vodovi	srednji
lov i krivolov	srednji
različiti oblici antropogenog uznemiravanja	niski
planinarenje i penjačke sportske aktivnosti	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora najvećim dijelom planirani su zahvati koji su u kontekstu gubitka staništa ciljnih vrsta uzrokuju vrlo male ili zanemarive utjecaje (rekonstrukcije prometnica, izgradnja/rekonstrukcija sustava vodoopskrbe i odvodnje, izgradnja stambenih objekata, telekomunikacijske instalacije i sl.). Od nešto većih zahvata valja izdvojiti Eksploataciju tehničko-građevnog kamena na budućem eksploatacijskom polju Osoje-Omiš, površine oko 6,5 ha, Eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena kao primarne sirovine i tehničko-građevnog kamena kao sekundarne sirovine na budućem eksploatacijskom polju – Plano, površine oko 7,3 ha i Sunčane elektrane Seget i Seget 2, površine oko 1,8 ha. Uzimajući u obzir veliku površinu ovog područja ekološke mreže (46.005,35 ha) i široku

rasprostranjenost staništa ciljnih vrsta, provedbom aktivnosti PR ne očekuju se značajni negativni kumulativni utjecaji.

Tablica 50. Postojeći pritisci na području HR1000029 Cetina

pritisak	značaj
intenziviranje poljodjelstva	srednji
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	srednji
korištenje biocida, hormona i kemikalija	srednji
navodnjavanje	srednji
prometna infrastruktura	niski
promjene hidrografskih uvjeta	srednji
zahvaćanje iz površinskih voda	srednji
sukcesija	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR1000029 Cetina površina planiranih zahvata iznosi oko 30 ha, što u odnosu na ukupnu površinu područja (21.319,46 ha) iznosi 0,14%. Uzimajući u obzir veliku površinu ovog područja ekološke mreže (46.005,35 ha) i široku rasprostranjenost staništa ciljnih vrsta, provedbom aktivnosti PR ne očekuju se značajni negativni kumulativni utjecaji.

Budući da PR Omiša daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR Omiša je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih aktivnosti, ali i provedbom pojedinih podaktivnosti unutar iste aktivnosti. Primjerice, aktivnost 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma uključuje izgradnju sportsko-rekreacijske infrastrukture čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Slični utjecaji mogu se očekivati i provedbom drugih aktivnosti, poput 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije itd. S druge strane, aktivnosti poput navedenih nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same aktivnosti kumulativan.

Slijedom navedenog jasno je kako se pojedinačni utjecaji aktivnosti PR Omiša na ekološku mrežu isprepliću. Budući da PR Omiša samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti stupanj kumulativnog utjecaja u okviru PR Omiša. Primjenom predloženih mjera ublažavanja procjenjuje se kako će negativan kumulativan utjecaj na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže biti prihvatljiv.

Budući da je PR Omiša jedan od niza strateških dokumenata u RH koji daje okvir za provedbu aktivnosti koje uzrokuju određene utjecaje na okoliš i ekološku mrežu, ne može se isključiti niti mogućnost kumulativnog utjecaja s drugim strateškim dokumentima državne i regionalne razine. Stoga je kod planiranja razvoja pojedinih sektora neophodna sveobuhvatna i interdisciplinarna analiza postojećeg stanja okoliša, pritisaka i vrijednosti područja gdje se pojedina aktivnost planira provoditi. Navedeno se provodi na razini strateških dokumenata nižeg reda, prostornih planova i samih zahvata.

Slijedom navedenog, a uvažavajući utjecaje koji se mogu očekivati provedbom PR Omiša, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja, može se isključiti mogućnost značajnog doprinosa PR Omiša kumulativnim utjecajima drugih strateških dokumenata.

8.8 Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja

U tablicama u nastavku (Tablica 51 i Tablica 52) navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR Omiša sveli na najmanju moguću razinu.

Tablica 51. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PR Omiša na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p>	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele</p> <p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
		2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje 3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja 3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda	

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
		<p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta,</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6 Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p>	
2.	Poticati ekološku poljoprivredu kojom se racionalizira potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
3.	U poljoprivrednoj proizvodnji prednost dati uzgoju autohtonih vrsta, a prilikom uvođenja novih biljnih vrsta odabrati one za čiji su uzgoj potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina
4.	Širenje poljoprivrednog područja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina
5.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale invazivnima ili mogu biti invazivne.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina
6.	Očuvati linearne elemente u prostoru i ekološki važna mikrostaništa: živice, šumarci, suhozidi i kamene gomile te lokve u kršu.	2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
7.	Prilikom izrade dokumenata prostornog uređenja odrediti prihvatni turistički kapacitet destinacije/područja, koji će u obzir uzeti i svu potrebnu infrastrukturu za boravak turista (promet, vodoopskrba i odvodnja, gospodarenje otpadom, energetika...).	<p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p>	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele</p> <p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>
8.	Provoditi samo aktivnosti kojima će se održati ili unaprijediti stanje bioraznolikosti rijeke Cetine i okolnog područja.	3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)	<p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR1000029 Cetina</p>
9.	Izgradnju infrastrukture zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture.	3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>
10.	U obrani od poplava mora gdje god je to moguće primijeniti obalni odmak.	3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	HR3000126 Ušće Cetine

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
			HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela
11.	Infrastrukturu zaštite od poplava planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka.	3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000126 Ušće Cetine
12.	Izgradnju postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja ekološke mreže, a u slučaju planiranja ovih elemenata Plana unutar područja ekološke mreže, planirati ih izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000126 Ušće Cetine HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora HR1000029 Cetina
13.	Izgradnju hidroelektrana planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka. Izgradnju vjetroelektrana planirati i smještati u prostor na način da ne utječu na migratorne koridore ciljnih vrsta ptica i ne uzrokuju njihovo stradavanje. Izgradnju sunčanih elektrana planirati s antirefleksivnim slojem na panelima.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000126 Ušće Cetine

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
14.	Izgradnju pristaništa na rijeci Cetini planirati bez zadiranja u korito rijeke.	4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini	HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000029 Cetina

Tablica 52. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja strateških projekata PR Omiša na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	strateški projekt PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
15.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice	HR3000126 Ušće Cetine
16.	Prilikom izgradnje dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice ne zadirati u POVS HR3000126 Ušće Cetine te ne provoditi nikakve zahvate nasipavanja plaže i izgradnje pera.	4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice	HR3000126 Ušće Cetine
17.	Prilikom uređenja sidrišta unutar HR3000126 Ušće Cetine koristiti metode ekološkog sidrenja te minimalizirati površinu pontona ili u cijelosti izbjeći njegovo postavljanje na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova POVS HR3000126 Ušće Cetine.	16. Uređenje vezova za brodove na ušću rijeke Cetine	HR3000126 Ušće Cetine
18.	Ukloniti strateški projekt 17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok iz Plana razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine.	17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok	HR3000126 Ušće Cetine

8.9 Program praćenja stanja ekološke mreže

Provedenim analizama zaključeno je kako se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe aktivnosti PR Omiša na ekološku mrežu te kako nije potrebno predložiti program praćenja stanja ekološke mreže.

8.10 Zaključak o prihvatljivosti PR Omiša za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe planiranih aktivnosti PR Omiša na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Na temelju provedene analize mogućih utjecaja, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja negativnih utjecaja i isključivanja strateškog projekta Uređenje javnog parkinga Omiš – istok iz PR Omiša, zaključujemo da je PR Omiša prihvatljiv za ekološku mrežu odnosno da ne uključuje aktivnosti za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže. Svakako je bitno naglasiti da će se detaljna procjena utjecaja svakog pojedinog zahvata provoditi kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, u sklopu kojih će se analizirati i značajnost kumulativnih utjecaja.

9 Ostali podaci i zahtjevi

9.1 Zahtjevi pristigli tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije

Tijekom postupka određivanja sadržaja strateške studije zaprimljeno je 7 mišljenja tijela. Sva pristigla mišljenja su razmotrena i uključena u izradu predmetne strateške studije u mjeri u kojoj je to relevantno za PR Omiša. Na temelju pristiglih mišljenja određeno je da će Strateška studija uz obvezni sadržaj uključivati i sljedeće sadržaje:

- stanje sustava vodoopskrbe, odvodnje, zaštite od štetnog djelovanja voda i gospodarenja otpadom i mogući utjecaji Plana razvoja na njih;
- popis kulturnih dobara na području Grada;
- analizu usklađenosti Plana razvoja s Programom zaštite okoliša Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije, br. 1A/08), Programom ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije br. 82/23), Planom razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije, br. 105/22) i Akcijskim planom za dinamičnu i integriranu zelenu tranziciju Splitsko-dalmatinske županije (Zelena Splitsko-dalmatinska županija) (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije, br. 58/23).

Popis tijela koja su dostavila mišljenje tijekom postupka određivanja sadržaja strateške studije dan je u tablici u nastavku (Tablica 53).

Tablica 53. Popis tijela koja su dostavila mišljenje tijekom postupka određivanja sadržaja Strateške studije

r. br.	tijela koja su dostavila mišljenje
1.	Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d.
2.	Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove južnog Jadrana
3.	Ministarstvo gospodarska i održivog razvoja, Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i održivo gospodarenje otpadom
4.	Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite, Područni ured civilne zaštite Split, Služba inspekcijskih poslova Split
5.	Ministarstvo unutarnjih poslova, Ravnateljstvo civilne zaštite, Područni ured civilne zaštite Split
6.	Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu
7.	Splitsko-dalmatinska županija, Upravni odjel za zaštitu okoliša, komunalne poslove, infrastrukturu i investicije

10 Sažetak

10.1 Uvod

Prema Zakonu o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) strateška procjena utjecaja na okoliš (SPUO) je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana ili programa. SPUO stvara osnovu za promicanje održivog razvitka kroz objedinjavanje uvjeta za zaštitu okoliša u strategije, planove i programe pojedinog područja. Time se omogućava da se mjerodavne odluke o prihvaćanju strategija, plana i programa donose uz poznavanje mogućih značajnih utjecaja koje bi strategija, plan i program svojom provedbom mogle imati na okoliš, a nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Postupak SPUO provodi se za Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine (u daljnjem tekstu: PR Omiš), čiji je nositelj izrade Grad Omiš.

Postupak SPUO provodi se temeljem odredbi Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18) i Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17).

U postupku SPUO izrađuje se strateška studija. Strateška studija je stručna podloga koja se prilaže uz strategiju, plan i program, a strateška procjena provodi se na temelju rezultata utvrđenih strateškom studijom.

Strateškom studijom određuju se, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okoliš koje može uzrokovati provedba strategije, plana ili programa i razumne alternative vezane za zaštitu okoliša koje uzimaju u obzir ciljeve i obuhvat te strategije, plana ili programa. Namjera cijelog postupka je osigurati da posljedice po okoliš i zdravlje ljudi budu ocijenjene za vrijeme pripreme strategije, plana ili programa, prije utvrđivanja konačnog prijedloga i upućivanja u postupak njezina donošenja. Postupak SPUO pruža dionicima priliku sudjelovanja u postupku te se osigurava informiranje i sudjelovanje javnosti za vrijeme postupka donošenja odluka. Nositeljima zahvata pružaju se okviri djelovanja i daje se mogućnost uključivanja bitnih elemenata zaštite okoliša u donošenju odluka.

Stratešku studiju izradila je tvrtka VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, koja je ovlaštena za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša i prirode sukladno Rješenjima Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

10.2 Plan razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine

Grad Omiš kao jedinica lokalne samouprave izrađuje Plan razvoja Grada za razdoblje do 2030. g. temeljem Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17) i sukladno Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18). Plan razvoja jest srednjoročni akt strateškog planiranja koji se donosi u svrhu osiguravanja strateški usmjerenog, ujednačenog i resursno učinkovitog razvoja, a kroz koji se ujedno utvrđuju posebni ciljevi za provedbu strateških i posebnih ciljeva iz strateških dokumenata višeg reda.

Proces izrade Plana razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. g. uključivao je ključne faze: Izradu analize stanja i SWOT analizu te definiranje razvojnih potreba i potencijala; Izradu vizije i prioriteta razvoja odnosno strateškog okvira djelovanja; Razradu posebnih ciljeva i mjera s ključnim aktivnostima i projektima. Posebni ciljevi i prioriteti cjelokupnog teritorijalnog razvoja utvrđeni su u suradnji i suglasju s gradskim vlastima, kao i s predstavnicima javnog, privatnog i civilnog sektora procesom participativnog uključivanja dionika. S obzirom na navedeno, dokument služi kao temelj planiranja svih lokalnih razvojnih politika i projekata, ali i kao sredstvo komunikacije gradske uprave s građanima, poduzetnicima, ulagačima i posjetiteljima.

Prilikom izrade dokumenta osigurana je primjena ključnih načela strateškog planiranja: načelo točnosti i cjelovitosti, načelo učinkovitosti i djelotvornosti, načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, načelo održivosti, načelo partnerstva, načelo transparentnosti. Važan element u pristupu strateškom planiranju predstavlja participativan proces uključivanja građana i javnosti. Provedbom sektorskih fokus grupa identificirani su razvojni izazovi, potrebe i potencijali budućeg razvoja Grada, a rezultati ostvareni participativnim procesom integrirani su u analitički pregled razvoja te su poslužili kao podloga za strukturiranje strateškog okvira budućeg razvoja.

Srednjoročna vizija razvoja

Temeljem navedenog, utvrđena je vizija Grada Omiša:

Grad prostorne raznolikosti, kvalitetnog življenja i jednakih mogućnosti, očuvanih resursa, otpornog i inovativnog gospodarstva temeljenog na načelima održivosti.

Vizija Grada Omiša temelji se na postizanju punih razvojnih potencijala, koji uvažavaju potrebe društva, gospodarstva i okoliša. Osnovica razvoja Grada počiva na njegovim prirodnim resursima, gospodarskom i turističkom potencijalu, povoljnom prometno-geografskom položaju, baštini i autentičnim lokalnim vrijednostima, kvalitetnom upravljanju infrastrukturnim sustavima i razvijenim alatima društvenog razvoja. Sukladno načelima kohezije, planski razvoj područja temeljit će se na poticanju ravnomjernog razvoja svih dijelova Grada, a razvojem društvenih funkcija i sadržaja unaprijedit će se životno okruženje stanovnika i kvaliteta života. Jednake mogućnosti za sve osigurat će se kroz dostupne, kvalitetne socijalne usluge i promicanje zdravih životnih navika, a poticajno životno okruženje osigurat će stanovnicima balans između poslovnog, društvenog i privatnog života, a osobama starije dobi mirnu i sigurnu starost. U gospodarskom smislu, vizija prikazuje razvijeno i inovativno gospodarstvo Grada Omiša, povoljnu poslovnu klimu kako za poduzetništvo, tako i za privlačenje investitora i sredstava iz EU fondova. Održivo korištenje prostornih resursa namjerava se ostvariti gospodarskim razvojem temeljenom na zelenom i digitalnom rastu, tehnološkom napretku i razvoju različitih gospodarskih grana, uključujući turizam, industriju, promet, graditeljstvo i dr. Također, Grad Omiš će do 2030. godine, zahvaljujući primjeni rasta usmjerenog prema održivosti i primjerni novih tehnologija na najbolji mogući način iskoristiti svoje prirodne blagodati i geografske potencijale za razvoj poljoprivrede (posebice ekološke) te onih oblika turizma koji neće

imati negativne utjecaje po okoliš. Razvoj otporne i pametne infrastrukture osigurati će preduvjete za društvenu i gospodarsku nadogradnju, snažniju prostornu i digitalnu povezanost i kružno gospodarenje prostorom, čineći Grad Omiš atraktivnim prostorom za život.

Strateški okvir

PR Omiša je strukturiran na način da su definirana 4 prioriteta koja su podijeljena na posebne ciljeve (ukupno 10), a oni dalje na mjere i aktivnosti. U tablici u nastavku (Tablica 54) prikazan je strateški okvir PR Omiša.

Tablica 54. Strateški okvir PR Omiša

strateški okvir PR Omiša
prioritet 1. Povećanje kvalitete života
<ul style="list-style-type: none"> <i>posebni cilj 1.1. Poticaj demografskoj obnovi kroz osiguravanje kvalitetnih uvjeta života i rada, osobito mladih</i>
mjera 1.1.1. Smanjenje negativnih demografskih trendova
<u>aktivnosti:</u> 1.1.1.1 Razvoj seta povlastica za mlade obitelji s djecom 1.1.1.2. Poticanje nezaposlenih na korištenje programa cjeloživotnog obrazovanja i/ili prekvalifikacije 1.1.1.3. Pružanje podrške udrugama koje okupljaju mlade 1.1.1.4. Provedba analize potreba za stanovima iz programa društveno poticane stanogradnje 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom
mjera 1.1.2. Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije i kapaciteta primarnog obrazovanja
<u>aktivnosti:</u> 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.2. Podrška projekatima koji za cilj imaju usklađivanje radnog vremena vrtića s potrebama suvremene obitelji 1.1.2.3. Opremanje i unaprjeđenje odgojno-obrazovnih ustanova za dnevni boravak predškolske djece 1.1.2.4. Razvoj dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju (STEAM sadržaji, uvođenje projektne nastave i društveno korisnog učenja, poticanje učeničkog zadrugarstva, aktivnog građanstva i dr.) 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.2.6. Podrška razvoju usluge produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama 1.1.2.7. Daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata i pomoćnika u nastavi, osiguranje potrebne opreme i prostora 1.1.2.8. Prilagodba odgojno-obrazovnih objekata potrebama osoba s invaliditetom
mjera 1.1.3. Poticanje usklađivanja potreba diversificiranog gospodarskog razvoja i strukovnih programa
<u>aktivnosti:</u> 1.1.3.1. Programi stipendiranja, osposobljavanja i prekvalifikacije u deficitarna zanimanja

strateški okvir PR Omiša

- 1.1.3.2. Podrška edukaciji nastavnika u stjecanju digitalnih kompetencija, posebice onih u strukovnom obrazovanju
- 1.1.3.3. Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija koje provode programe strukovnog obrazovanja, uključujući jačanje učenja temeljenog na radu i stjecanje praktičnih vještina za rad u struci
- 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje
- 1.1.3.5. Potpora razvoju programa kojima se potiču vještine potrebne za digitalnu i zelenu transformaciju

mjera 1.1.4. Jačanje zapošljivosti i podrška radu lokalnih dionika u razvoju zapošljivosti
aktivnosti:

- 1.1.4.1. Podrška razvoju mjera zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba te pripremi i provedbi projekta koji za cilj imaju integraciju teško zapošljivih skupina
- 1.1.4.2. Podrška razvoju programa cjeloživotnog učenja, uz poticanje provedbe sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba
- 1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama
- 1.1.4.4. Podrška provedbi aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja
- 1.1.4.5. Podrška razvoju novih programa obrazovanja i stručnog usavršavanja i inovativnih metoda prijenosa znanja u skladu s razvojnim potrebama gospodarstva
- 1.1.4.6. Podrška projektima koji za cilj imaju podizanje svijesti javnosti i poslodavaca o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom i drugih osjetljivih skupina
- 1.1.4.7. Potpora projektima zapošljavanja i samozapošljavanja mladih
- 1.1.4.8. Podrška programima savjetovanja i edukacija s ciljem povećanja zapošljivosti i socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja i migranata

- **posebni cilj 1.2. Poboljšani i teritorijalno uravnoteženi sustavi socijalne skrbi i zdravstva**

mjera 1.2.1 Modernizacija socijalne skrbi i socijalnih usluga, uz naglasak na izvaninstitucionalnu skrb
aktivnosti:

- 1.2.1.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije
- 1.2.1.2. Potpora radu udruga u sustavu socijalne skrbi
- 1.2.1.3. Potpora za radionice osposobljavanja i unaprjeđenje vještina za stručnjake u sustavu socijalne skrbi i dionika u izravnom radu s ranjivim skupinama
- 1.2.1.4. Umrežavanje i koordinacija svih dionika u području socijalne skrbi
- 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne
- 1.2.1.6. Opremanje i potpora radu mobilnih timova izvaninstitucionalne skrbi
- 1.2.1.7. Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za osobe starije dobi uz jačanje kapaciteta OCD-ova za provedbu programa aktivnog starenja
- 1.2.1.8. Podrška jačanju usluga osobne asistencije za OSI i članove obitelji OSI
- 1.2.1.9. Poboljšanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom
- 1.2.1.10. Potpora provedbi informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na promicanje ostvarivanja prava češće diskriminiranih skupina i aktivnosti usmjerene borbi protiv stereotipa i predrasuda u lokalnoj zajednici
- 1.2.1.11. Podrška programima aktivnog socijalnog uključivanja ranjivih skupina stanovništva i mladih (kroz sport i rekreaciju, kulturu, umjetnost, turizam i sl.)

mjera 1.2.2. Poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi te kvalitete zdravstvenih usluga
aktivnosti:

- 1.2.2.1. Održavanje edukacija o važnosti zdravog načina života i prevencije uz opće poboljšanje zdravstvene pismenosti (kroz suradnju sa sektorima odgoja, obrazovanja i sektorom pružanja socijalne skrbi)
- 1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga

strateški okvir PR Omiša
1.2.2.3. Podrška unaprjeđenju usluga i kapaciteta koje su u funkciji osnaživanja skrbi o mentalnom zdravlju (pr. kroz razvoj integriranih zdravstvenih i socijalnih usluga radi podrške oporavku i socijalnom uključivanju osoba s teškoćama mentalnog zdravlja) 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 1.3. Dostupne i kvalitetne društvene usluge za razvoj aktivne zajednice i osnaživanje društvene participacije
mjera 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja
<u>aktivnosti:</u> 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.2. Obnova javnih dječjih igrališta u Gradu 1.3.1.3. Promotivne aktivnosti za sudjelovanje stanovnika čitavog područja Grada Omiša u programima sporta i sportske rekreacije i društvenog života 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.1.5. Poticanje organizacije sportskih događaja i aktivnosti, posebice za djecu i mlade
mjera 1.3.2. Razvoj atraktivnog prostora kroz unaprjeđenje kulturnih sadržaja
<u>aktivnosti:</u> 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.2.2. Podrška organizaciji kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone 1.3.2.3. Podrška digitalizaciji sadržaja i usluga u sektoru kulture, uključujući uporabu IKT u svrhu promocije kulturnih sadržaja 1.3.2.4. Poticanje uključenosti civilnog sektora u kulturu i inovativne kulturno-umjetničke djelatnosti 1.3.2.5. Prilagodba kulturnih ustanova za pristup osobama s invaliditetom 1.3.2.6. Poticanje razvoja i osiguravanje prostora za djelovanje kulturnih i kreativnih industrija
mjera 1.3.3. Razvoj ostale društvene infrastrukture i sadržaja za lokalne zajednice
<u>aktivnosti:</u> 1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama
prioritet 2. Otpornim i inovativnim gospodarstvom do održivog modela napretka
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 2.1. Stvaranje konkurentnog i učinkovitog gospodarstva, uz jačanje malog i srednjeg poduzetništva te poduzetničkog okruženja
mjera 2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata
<u>aktivnosti:</u> 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.1.3. Razvoj naprednih usluga potpore za MSP-ove (uključujući upravljanje, marketing, usluge dizajna i sl.) 2.1.1.4. Razvoj programa stručne potpore, savjetodavnih i edukacijskih usluga osobito za poduzetnike-početnike, kao i polju digitalne transformacije 2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona 2.1.1.6. Potpora uspostavi sustava poticaja investitorima (omogućavanje investitorima kupnju jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalnih usluga za inicijalno razdoblje poslovanja i sl.)

strateški okvir PR Omiša

- 2.1.1.7. Izrada kataloga za privlačenje investicija
- 2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera
- 2.1.1.9. Poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika
- 2.1.1.10. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti, uključujući edukacije

mjera 2.1.2. Podrška razvoju pametnog i zelenog gospodarstva
aktivnosti:

- 2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja
- 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora
- 2.1.2.3. Podrška razvoju i internacionalizacija poslovanja MSP-ova, uključujući proizvodna ulaganja
- 2.1.2.4. Poticanje investicija i projekata društvenog poduzetništva
- 2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju
- 2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja

- **posebni cilj 2.2. Razvoj inovativnog i diversificiranog turizma te pametnog primarnog sektora**

mjera 2.2.1. Moderan primarni sektor utemeljen na inovacijama
aktivnosti:

- 2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede
- 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu
- 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike
- 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla
- 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede
- 2.2.1.6. Poticanje udruživanja poljoprivrednika u svrhu jačanja konkurentnosti
- 2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda
- 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa
- 2.2.1.9. Poticanje osnivanja zadruga i proizvođačkih organizacija u ribarstvu i akvakulturi
- 2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada
- 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu
- 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije

mjera 2.2.2. Stvaranje prepoznatljive turističke destinacije temeljene na lokalnim proizvodima te inovativnim selektivnim oblicima turizma
aktivnosti:

- 2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude
- 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma
- 2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone
- 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)
- 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma
- 2.2.2.6. Potpora projektima revitalizacije zapuštenih ili napuštenih ruralnih cjelina kroz projekte "etno-eko"

strateški okvir PR Omiša
2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude
mjera 2.2.3. Podrška ulaganjima u infrastrukturu za unaprjeđenje kvalitete turizma
<u>aktivnosti:</u> 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 2.2.3.3. Širenje mreže tzv. smeđe signalizacije 2.2.3.4. Podrška prilagodbi turističke infrastrukture osobama s invaliditetom
mjera 2.2.4. Razvoj sustava upravljanja destinacijom
<u>aktivnosti:</u> 2.2.4.1. Uspostava tehnoloških rješenja i ekspertnih sustava upravljanja održivim razvojem destinacije 2.2.4.2. Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda 2.2.4.3. Revitalizacija tradicijskih i umjetničkih obrta kroz subvencioniranje i uključivanje u turističku ponudu
prioritet 3. Održivo gospodarenje prirodnim resursima i poboljšanje kvalitete okoliša
• posebni cilj 3.1. Zaštita i održiva valorizacija temeljenih prostornih vrijednosti
mjera 3.1.1. Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude
<u>aktivnosti:</u> 3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture 3.1.1.2. Razvoj novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i njena promocija 3.1.1.3. Podrška razvoju projekata koji promoviraju storytelling metodu zaštite nematerijalne baštine 3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju
mjera 3.1.2. Unaprjeđenje sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine
<u>aktivnosti:</u> 3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine 3.1.2.2. Podrška izradi i implementaciji "Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina" 3.1.2.3. Poboljšanje suradnje i koordinacija svih dionika u procesu upravljanja i zaštite područja u cilju održivog korištenja prirodnih dobara područja kanjona Cetine kroz forum dionika 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)
mjera 3.1.3. Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša, uz zaštitu i promicanje vrijednosti prirodne baštine i krajobraza
<u>aktivnosti:</u> 3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.1.3.3. Izrada strateške karte buke i prevencija zagađenja bukom putem građevinskih i prostornoplanskih dokumenata 3.1.3.4. Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite
• posebni cilj 3.2. Grad zelene, sigurne i otporne infrastrukture i održivih sustava

strateški okvir PR Omiša
mjera 3.2.1. Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike uz unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja
aktivnosti:

- 3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika
- 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja
- 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena
- 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)

mjera 3.2.2. Očuvanje zelenog urbanog okoliša uz razvoj zelene infrastrukture
aktivnosti:

- 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-rješenja utemeljenih na prirodi
- 3.2.2.2. Opremanje i obnova postojećih javnih zelenih i drugih otvorenih prostora (trgova, ulica i pješačkih zona) s ciljem poboljšanja njihove kvalitete te povećanja sadržaja za korisnike
- 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi
- 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)
- 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove

mjera 3.2.3. Prenamjena *brownfield* područja
aktivnosti:

- 3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje *brownfield* područja
- 3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija *brownfield* područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene

- **posebni cilj 3.3. Očuvan okoliš uz učinkovitu komunalnu infrastrukturu i usluge**

mjera 3.3.1. Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije
aktivnosti:

- 3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša
- 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije
- 3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina
- 3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete
- 3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije

mjera 3.3.2. Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje
aktivnosti:

- 3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture
- 3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje
- 3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja
- 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda
- 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja

strateški okvir PR Omiša
3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda
mjera 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom
<u>aktivnosti:</u> 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada
prioritet 4. Povezivanjem i pametnim rješenjima do umrežavanja i razvoja
<ul style="list-style-type: none"> posebni cilj 4.1. Održiva mobilnost u službi protočnijeg i sigurnijeg prometa
mjera 4.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, uključujući sustav za upravljanje i sigurnost u prometu
<u>aktivnosti:</u> 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...) 4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa
mjera 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije
<u>aktivnosti:</u> 4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti 4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture <i>park and ride</i> te <i>bike and ride</i> 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova
mjera 4.1.3. Razvoj i unaprjeđenje sustava održive i mikro-mobilnosti
<u>aktivnosti:</u> 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala

strateški okvir PR Omiša
4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica
<ul style="list-style-type: none"> • posebni cilj 4.2. Digitalizacija, suradnja i partnerstvo za razvoj sustava dobrog upravljanja
mjera 4.2.1. Učinkovita javna uprava i administracija
<u>aktivnosti:</u> 4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora 4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem 4.2.1.4. Kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja 4.2.1.5. Razvoj digitalnih <i>smart city</i> i <i>smart village</i> rješenja, uključujući <i>Internet of Things</i> , razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom
mjera 4.2.2. Osnajenje kapaciteta i suradnje među svim akterima razvoja
<u>aktivnosti:</u> 4.2.2.1. Podrška suradnji između organizacija civilnog društva i javnog i gospodarskog sektora te uspostavi platformi za umrežavanje subjekata 4.2.2.2. Poticanje osnivanja i djelovanja udruga, posebno u sektorima koji su identificirani kao deficitarni 4.2.2.3. Razvoj jedinstvenog urbanog centra koji bi integrirao društvene sadržaje i prostore za djelovanje udruga - Centar društvenog razvoja
mjera 4.2.3. Razvoj i unaprjeđenje telekomunikacijske infrastrukture te povećanje pokrivenosti internetom
<u>aktivnosti:</u> 4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopolasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopolasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona 4.2.3.2. Proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots)

10.3 Odnos PR Omiša s drugim planovima, programima i strategijama

Provedba PR Omiša doprinijet će ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim strateškim dokumentima na državnoj razini:

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2027. (2021)
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 84/13)
- Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)

- Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
- Strategija energetskeg razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
- Integrirani nacionalni energetske i klimatske plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
- Strategija i akcijske plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
- Strategija i akcijske plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)
- Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)
- Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (NN 84/23)
- Višegodišnje program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine (NN 147/21)
- Višegodišnje program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioraciju (NN 117/15)
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
- Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2028. godine (NN 84/23)
- Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)
- Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)
- Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)
- Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (NN 93/14)
- Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (NN 26/21)
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)
- Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (2/23)
- Strategija poljoprivrede do 2030. (NN 26/22)
- dokumenti Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem koji se donose temeljem Uredbe o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (NN 112/14, 39/17, 112/18)
- Nacionalna šumarske politike i strategije (NN 120/03)
- Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (NN 133/22)

- Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)

Provedba PR Omiša doprinijet i ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim strateškim dokumentima na regionalnoj i lokalnoj razini:

- Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 01/03, 08/04, 05/05, 05/06, 13/07, 09/13, 147/15, 154/211, 170/21)
- Prostorni plan uređenja Grada Omiša (Službeni glasnik Grada Omiša br. 04/17, 08/10, 03/13, 05/15, 15/15, 9/16)
- Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017-2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga (2018)
- Plan zaštite od požara za Grad Omiš (2022)
- Plan upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije (Obalni plan SDŽ) (2021)
- Program zaštite okoliša Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 1A/08)
- Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 82/23)
- Plan razvoja Splitsko-dalmatinske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine (Sl. glasnik SDŽ 105/22)
- Akcijski plan za dinamičnu i integriranu zelenu tranziciju Splitsko-dalmatinske županije (Zelena Splitsko-dalmatinska županija) (Sl. glasnik SDŽ 58/23)

10.4 Ciljevi zaštite okoliša uspostavljeni po zaključivanju međunarodnih ugovora i sporazuma koji se odnose na PR Omiša

Provedba PR Omiša doprinijet će ostvarenju pojedinih ciljeva postavljenih sljedećim relevantnim međunarodnim ugovorima i sporazumima:

- Europski zeleni plan (2019)
- Promijeniti svijet: Program održivog razvoja 2030. (Agenda 2030.) (2015)
- Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)
- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
- Pariški sporazum (Pariz, 2015)
- Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)
- Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. (2020)
- Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bernska konvencija) (Bern, 1979)

- Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonnska konvencija) (Bonn, 1979)
- Konvencija o močvarama od međunarodne važnosti, naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsar, 1971)
- Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelona, 1994 i Monako, 1995)
- Konvencija za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelona, 1976)
- Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Barcelona, 2008)
- Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Paris, 1972)
- Strategija od polja do stola (2020)
- Nova strategija EU-a za šume do 2030. (2021)

10.5 Postojeći okolišni problemi

10.5.1 Geomorfološka obilježja i georaznolikost

Prijetnje georaznolikosti mogu se podijeliti na prirodne i antropogene (Gray, 2004). Prirodne prije svega proizlaze iz klimatskih promjena i posljedičnog podizanja morske razine kojom bi moglo doći do potapanja vrijednih geolokaliteta u obalnom i otočnom području. Antropogene prijetnje proizlaze iz nedostatnog vrednovanja i zaštite georaznolikosti od strane nadležnih tijela, nepriličnog odnosa stanovništva prema okolišu te neprikladnog ponašanja turista.

Iako je sustav zaštite prirode u Hrvatskoj relativno dobro razrađen te postoji podrška kroz prateće institucije, zakonske i provedbene dokumente, inventarizacija georaznolikosti, ali i zaštita i očuvanje geobaštine, još uvijek zaostaju za očuvanjem bioraznolikosti. Georaznolikost je vrlo krhka, ranjiva i neobnovljiva te podložna trajnom oštećivanju i uništavanju stoga ju je potrebno adekvatno očuvati i zaštititi. Prijetnje očuvanju georaznolikosti čine fragmentacija lokaliteta, gubitak otkrivenosti i vidljivosti, gubitak pristupa, prekid prirodnih procesa te onečišćenje.

Ljudsko djelovanje predstavlja jednu od najvećih prijetnji georaznolikosti svojim namjernim ili nenamjernim djelovanjem. Eksploatacijom mineralnih sirovina otvaraju se značajni profili koji geolozima daju nova saznanja i spoznaje o postanku stijena i procesima koji su se odvijali tijekom Zemljine prošlosti, dok se s druge strane eksploatacijom nepovratno gube vrijedna područja. Širenje građevinskih područja, ilegalna gradnja te izgradnja prometnica dovode do narušavanja prirodnog izgleda krajobraza, geomorfoloških procesa ali i vrijednih nezaštićenih izdanka te potiču i aktivaciju prirodnih procesa poput klizišta koji predstavljaju opasnost za ljude i okolinu. Prijetnju georaznolikosti također stvaraju i neodgovorno sakupljanje i namjerno uništavanje fosila i minerala što se posebice ističe u speleološkim objektima. Turizam je pritom osobito rizična aktivnost koja uključuje posredne prijetnje poput odlamanja stijena i minerala, uređivanja prirodnih plaža,

trasiranja pješačkih staza itd., a neke od neposrednih su linijska erozija na stazama, pojačano trošenje stijena zbog površinskog oštećivanja, pojačana abrazija, kompakcija tla gaženjem itd.

Točkasti lokacijski pristup inventarizaciji i zaštiti speleoloških objekata predstavlja osobitu prijetnju njihovom dugoročnom očuvanju budući da se ne uzimaju u obzir njihove stvarne dimenzije te je stoga predviđena zaštita najčešće ograničena isključivo na ulaze i izlaze iz speleoloških objekata. Naime, specifičnost je podzemnih krških oblika u često nepredvidivom prostornom pružanju u horizontalnoj i vertikalnoj dimenziji. Na reljefnoj površini vidljiv je jedino ulaz i/ili izlaz iz speleološkog objekta dok su podzemne šupljine teško vidljive i često teško dostupne. Speleološki objekti uvjetno se dijele prema položaju i nagibu kanala na špilje i jame. Špilje su horizontalni i kanali manjih nagiba dok su jame vertikalni i strmi kanali. U prirodi su speleološki objekti najčešće sastavljeni od niza horizontalnih i vertikalnih kanala koji se protežu u sve tri prostorne dimenzije.

U tom smislu položaj ulaza/izlaza speleološkog objekta na reljefnoj površini ne daje podatak o pružanju cjelokupnog speleološkog objekta zbog čega eventualno nepostojanje ulaza/izlaza u istraživanom području ne isključuje postojanje speleoloških objekata u krškom podzemlju. Iako Katastar speleoloških objekata kojeg održava Zavod za zaštitu okoliša i prirode MINGOR-a speleološke objekte prikazuje površinskim bufferima, stvarno pružanje speleoloških objekata, osobito špilja koje imaju izraženu horizontalnu dimenziju, iz katastra nije poznato zbog čega može biti teško procijeniti površinske pritiske na speleološke objekte. Takvi su pritisci mogući kad pri procjeđivanju vode iz poljoprivrednih i drugih površina te odlagališta otpada onečišćujuće tvari mogu dospjeti u speleološke objekte i tokovima vode u njima se transportirati kroz krško podzemlje i ugroziti ekosustave koji su se u tim speleološkim objektima ili na njihovim izlazima (izvori/vrela) razvili.

Geomorfološki spomenik prirode Ruskamen proglašen je 1968. godine. Ruskamen je jedna soliterna stijena smještena u naselju Lokva Rogoznica. Omišku obalnu zonu čini fliška serija sedimenata sastavljena od lapora, pješčenjaka i mjestimično vapnenaca. Uslijed djelovanja vode i vjetra, na koje su vapnenci na tom području otporniji od okolnih stijena, nastali su vrlo slikoviti oblici. Prema Izvješću Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Splitsko-dalmatinske županije „More i krš“ o ostvarivanju godišnjeg Programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenog područja za 2019. godinu, s Prijedlogom zaključka o prihvaćanju (2020), Ruskamen je uništen divljom izgradnjom i navedeni lokalitet je uklonjen iz Upisnika zaštićenih područja.

10.5.2 Pedologija

Na razini Republike Hrvatske, kao i na razini jedinica lokalne i regionalne samouprave ne postoje sustavna praćenja oštećenja tala. Pod pojmom oštećenja smatra se stupanj narušavanja njegovih osobina u odnosu prema prirodno stvorenim pedogenetičkim uvjetima. Upravo zbog izostanka sustavnog praćenja (monitoringa) stanja oštećenosti tala nije moguće dati detaljan kvantitativni opis stanja tla. Negativne učinke na tlo na području Grada Omiša, kao i u drugim urbaniziranim područjima, imaju divlja odlagališta otpada, sve veće potrebe za građevinskim zemljištem i ispuštanje otpadnih tvari. Na području

Grada nema nalazišta metalnih i nemetalnih mineralnih sirovina čija bi eksploatacija mogla uzrokovati teže onečišćenje tla.

Najveći prirodni rizici na području Grada Omiša vezani su uz padinske procese tj. urušavanje i odrone koji se javljaju usred jakih kiša. Prema procjeni ovi procesi trenutno mogu ugroziti 2.000 stanovnika posebice dijelova u starom dijelu Omiša (lijeva obala Cetine), stare gradske jezgre te lokaliteta na desnoj obali Cetine (Smokvica, Točilo, Peovo, Sv. Mihovil, Baučići i Preko). Osim odrona, kao rizik se javljaju i klizišta koja mogu ugroziti normalno odvijanje prometa, posebice na dionicama D70 (Omiš-Gata-Blato), D8 (Omiš-Dupci) i Ž6166 (Omiš-Kučice).

Prema pregledniku ELOO (Evidencija lokacija odbačenog otpada) kojeg vodi MINGOR u vrijeme izrade ove studije bilo je 25 prijava lokacija odbačenog otpada i 12 aktivnih lokacija odbačenog otpada.

10.5.3 Vode

Postojeća mreža odvodnje otpadnih voda pretežito je izgrađena sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća te su dotrajala kvaliteta gradnje, širenje prometnica i neodržavanje kanala doveli do oštećenja i smanjene učinkovitosti sustava odvodnje. U staroj gradskoj jezgri nerijetki su bili slučajevi začepijavanja kanala te je posljednjih godina nekoliko najkritičnijih kolektora sanirano kako bi se stanje popravilo (Vodovod, 2017). Potrebna je ipak sanacija i zamjena postojećih sekundarnih kolektora, a kako je pretežni dio zaobalnog područja Grada Omiša pokriven zonama sanitarne zaštite izvorišta pitke vode i rijeke Cetine, čije se vode koriste za vodoopskrbu Omiša, ali i drugih obalnih i otočnih gradova i općina koji su spojeni na vodoopskrbni sustav, obavezno je za ta područja osigurati javnu kanalizaciju.

Za većinu površinskih vodnih tijela na području Grada nije postignuto najmanje dobro stanje. Ekološko stanje je glavni razlog ne postizanja najmanje dobrog stanja površinskih vodnih tijela, dok je kemijsko stanje glavni razlog ne postizanja najmanje dobrog stanja kod prijelaznih i priobalnih vodnih tijela.

10.5.4 Zrak

Državna cesta D8 prolazi samim središtem naselja Omiš te je preopterećena i zagušena u ljetnim mjesecima, što negativno utječe na lokalnu kvalitetu zraka. Problem predstavlja i manjak mjernih postaja za trajno praćenje kvalitete zraka.

10.5.5 Klimatske promjene

Okolišni problemi uzrokovani klimatskim promjenama na području Grada Omiša do sad nisu detaljno analizirani i kvantificirani. Iako se problemi povezani s klimatskim promjenama već sad uočavaju, porast njihovog intenziteta i značaja može se očekivati u narednim desetljećima. U prethodnom poglavlju (3.8.1.3 Predviđeni utjecaji klimatskih promjena) navedeni su sektori na koje će klimatske promjene najviše utjecati. Budući da su svi navedeni sektori relevantni i za područje Grada, može se zaključiti kako je Grad

Omiš izložen utjecaju klimatskih promjena. Od ugroženih sektora izdvaja se turizam koji je jedan od glavnih izvora prihoda na području Grada. Značajne površine u Gradu zauzimaju šume stoga se može očekivati i porast negativnog utjecaja na sektor šumarstva. Osim navedenog, i u svim ostalim sektorima već su prepoznati određeni negativni utjecaji (utjecaj toplinskih valova na zdravlje ljudi, utjecaj oluja i poplava na infrastrukturu, utjecaj na sektor ribarstva itd.).

U nastavku su navedeni podaci o utjecaju klimatskih promjena i ranjivosti područja u Republici Hrvatskoj. Podaci su preuzeti iz dokumenata izrađenih u sklopu provedbe aktivnosti projekta Jačanje kapaciteta Ministarstva zaštite okoliša i energetike (sad MINGOR) za prilagodbu klimatskim promjenama te priprema Nacrta Strategije prilagodbe klimatskim promjenama – Strategija prilagodbe klimatskim promjenama (www.prilagodba-klimi.hr).

Voda

U budućem razdoblju očekuje se da će pogoršanjem hidroloških prilika doći do povećanja učestalosti i duljine trajanja sušnih razdoblja te intenziteta pojava poplavnih situacija. Prognozirano povećanje temperature kao i stagnacija ili minorno iskazani trendovi promjena u ukupnim količinama oborina imat će za posljedicu povećanje evapotranspiracije, smanjenje površinskih i podzemnih otjecanja, a time i još naglašenije smanjenje vodnih zaliha. Tu su posebno ugroženi priobalni krški vodonosnici i ostale vodne pojave u priobalju. Kod njih se javlja kumulativni efekt mogućih smanjenih protoka i razina podzemnih voda, intenzivnijih prodora mora u krške priobalne vodonosnike i jezera te propagacije zaslanjenih morskih voda duž korita vodotoka dulje u kopneno zaleđe. Provedena modeliranja pokazuju da će se u budućnosti povećati i intenzitet kratkotrajnih jakih oborina, što će stvoriti preduvjete za učestalije pojave poplava na bujičnim vodotocima, urbanim područjima i riječnim slivovima. Posebno negativne posljedice očekuju se kod vodotoka u priobalju u pogledu visokih voda zbog kumulativnog efekta koincidencija podizanja razine mora i pojava ekstremnih protoka.

U budućem razdoblju očekuju se i naglašene promjene temperatura voda, što će se negativno odraziti kako na akvatičke ekosustave, njihovu bioraznolikost i prijemni kapacitet, tako i na mogućnosti njihova korištenja za ostale namjene.

Promjena morske razine također je bitan pokazatelj klimatskih promjena. To je globalna pojava koja se instrumentalno opaža od kraja 19. stoljeća. Na području Jadranskog mora zabilježeni su trendovi promjene morske razine od $2,0 \pm 0,9$ do $3,4 \pm 1,1$ mm/god. Morska razina ne raste linearno, već su utvrđene faze bržeg i sporijeg porasta te je u ovisnosti i od drugih faktora kao što je tektonika, posebice na Hrvatskoj obali te je iz tog razloga moguće odrediti samo relativnu promjenu morske razine. Procjene rasta srednje razine mora na hrvatskoj obali kreću se u rasponu od 0,3 m do oko 1,1 m u 2100. godini, pri čemu su novije procjene bliže gornjoj vrijednosti. Kada se njima dodaju utjecaji povremenih ekstremnih razina mora u rasponu od 0,84 m do 1,15 m, dobije se ukupni rast razine mora na kraju stoljeća u rasponu od 1,4 m do 2,2 m.

Bioraznolikost

Najveće negativne promjene za prirodne ekosustave i bioraznolikost mogu se očekivati na području priobalne i krške mediteranske te aridne panonske Hrvatske. Negativne promjene na ekosustave uključuju: potapanje obalnih staništa, zaslanjenje kopnenih i slatkovodnih staništa uz morsku obalu, a rijeka i dublje uz stvaranje estuarija, isušivanje vlažnih kopnenih staništa, povećanje aridnih staništa, smanjenje areala te eventualni nestanak nekih staništa i vrsta. Očekivane negativne posljedice na bioraznolikost su smanjenje vigora jedinki (životne sposobnosti), oštećenje jedinki i obolijevanje od bolesti i štetnika, pojava kompeticijskih invazivnih vrsta, smanjenje populacija, smanjenje areala vrste, cjepkanje areala na disjunktne (razvojno razdijeljene) populacije, pojava ugroze pojedine vrste i u konačnici regionalno ili globalno izumiranje vrste. Potencijalne pozitivne posljedice prisutne su prvenstveno za autohtone termofilne i kserotermofilne vrste (odlikuju se nizom prilagodbi u zaštiti od suvišnog gubitka vode iz tijela) i njihova staništa, za koje možemo očekivati širenje areala i povećanje populacije.

Na području krške mediteranske Hrvatske posebno negativan utjecaj očekuje se uslijed isušivanja velikih plitkih uvala i zaljeva, priobalnih laguna i močvarnih staništa, kao i intruzije slane (morske) vode u kompleksna staništa estuarija, u priobalne vodonosnike i priobalne izvore slatke vode. Od ugroženih staništa ističu se mediteranska amfibijska staništa, mediteranske sitine, mediteranski vlažni travnjaci itd.

Kod podzemnih kompleksnih staništa posebno su ugrožene preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, prvenstveno zbog podizanja razine mora i smanjenja dotoka slatke vode, vrulje, anihaline špilje i jame.

Jadransko more je zbog svojeg položaja i poluzatvorenog oblika ranjivo na klimatske promjene, a to se osobito odnosi na priobalno područje i otoke. Priobalna područja, ponajviše estuariji i ušća rijeka, izloženi su porastu razine mora, jačem utjecaju zagrijavanja i invaziji stranih vrsta. Produktivnost tih područja uvelike ovisi i o donosu hranjivih tvari rijekama, što će se promjenom klime smanjiti.

Od morskih organizama ranjiviji su oni s kasnijim nastupom zrelosti, sporijom izmjenom generacija, manjom plodnošću i ovisni o određenom tipu staništa jer im sve to smanjuje sposobnost prilagodbe. Zbog toga su ranjivije pridnene vrste (škamp, oslić), nego mala plava riba. Zbog predviđene promjene temperature Jadranskog mora (2,4 °C do 2070. godine), rasprostranjenost hladnoljubivih vrsta riba bit će ograničena samo na najsjevernije dijelove. U slučaju nepovoljnijeg scenarija, mnoge će endemične vrste izumrijeti, što će ujedno s migracijom toploljubivih vrsta značajno promijeniti sastav ribljih populacija Jadrana. Porast temperature mora iznad 28 °C povećat će smrtnost morske cvjetnice u drugoj polovici stoljeća što će omogućiti širenje drugih vrsta kao i invazivnih makroalgi, porijeklom iz tropskih i suptropskih područja. Livade morskih cvjetnica važna su staništa i rastilišta brojnih vrsta riba. Povećana smrtnost negativno će se odraziti na novačenje riba i stanje bioresursa.

Predviđa se i značajan porast kiselosti mora do 2070. godine što će zajedno s porastom temperature nepovoljno djelovati na razvoj i rast školjkaša. Istodobno će uslijed smanjenja oborina i povećane evaporacije doći do smanjenog dotoka slatke vode rijekama i porasta slanosti za 0,3 – 0,4 ‰, što će također nepovoljno utjecati na rast i uzgoj školjkaša.

Porast razine mora ugrozit će opstanak brojnih ribljih vrsta, osobito onih s izraženim migracijama (cipli, jegulje). Uzrok će biti degradacija i nestanak staništa koja ovim vrstama služe kao mrjestilišta i rastilišta.

Zbog smanjene vertikalne cirkulacije vode i zadržavanja hranjivih tvari u dubljim dijelovima, očekuju se promjene i u sastavu fitoplanktona – povećat će se brojnost manjih vrsta a smanjiti brojnost dijatomeja.

Ribarstvo

Morski je ribolov veoma ranjiv zbog nepovoljnog stanja bioresursa na kojima ribolov počiva uzrokovanog prelovom, osjetljivosti na promjene na tržištu i utjecajem cijena goriva na profitabilnost djelatnosti. Osobito je ranjiv priobalni ribolov zbog dodatnih antropogenih utjecaja s kopna i invazije stranih toploljubivih vrsta riba. U segmentu marikulture vrlo je ranjiv uzgoj školjkaša i hladnoljubivih vrsta riba.

Na razini vodenih organizama ranjivijih su oni s kasnijim nastupom zrelosti, sporijom izmjenom generacija, manjom plodnošću i ovisni o određenom tipu staništa jer im sve to smanjuje sposobnost prilagodbe. Zbog toga su ranjivije pridnene vrste (škamp, oslić) nego mala plava riba.

Od klimatskih promjena najizraženija će biti promjena temperatura mora, koja će u većem dijelu Jadrana porasti za 2,4 °C do 2070. godine. To će ograničiti rasprostranjenost hladnoljubivih vrsta riba samo na najsjevernije dijelove. U slučaju nepovoljnijeg scenarija mnoge će endemične vrste izumrijeti, što se zajedno s migracijom toploljubivih vrsta značajno promijeniti sastav ribljih populacija Jadrana.

Porast temperature mora iznad 28 °C povećat će smrtnost morske cvjetnice (*P. oceanica*) u drugoj polovici stoljeća, što će omogućiti širenje drugih vrsta kao i invazivnih makroalgi. Povećana smrtnost negativno će se odraziti na novačenje riba i stanje bioresursa.

Porast kiselosti mora zajedno s porastom temperature nepovoljno će djelovati na razvoj i rast školjkaša, što će biti pojačano uslijed smanjenja oborina i povećane evaporacije čime će doći do smanjenog dotoka slatke vode rijekama i dodatnog porasta slanosti mora.

Porast razine mora ugrozit će opstanak brojnih ribljih vrsta, osobito onih s izraženim migracijama. Uzrok će biti degradacija i nestanak staništa koja ovim vrstama služe kao mrjestilišta i rastilišta.

Globalno će jedna od najvažnijih posljedica biti promjena oblika i intenziteta primarne produkcije. Zbog smanjene vertikalne cirkulacije vode i zadržavanja hranjivih tvari u dubljim dijelovima doći će do promjene u fenologiji, brojnosti i sastavu fitoplanktona. Tako će se povećati brojnost manjih vrsta, a smanjiti brojnost dijatomeja. Uz to će se smanjiti količina kacificirajućih organizama koji su ključni u primarnoj produkciji.

Utjecaj na ribolov i akvakulturu imat će i ekstremne vremenske prilike (olujno nevrijeme, suša). Uslijed olujnog nevremena bit će onemogućen ili ograničen ribolov. Povećat će se i mogućnost oštećenja uzgojnih instalacija.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je izravno izložena vremenskim prilikama, odnosno klimatskim promjenama. Razvoj biljaka i stoke je gotovo u cijelosti određen sadržajem vode u tlu i temperaturom zraka. Manjak vlage u tlu otežava ili posve sprečava nicanje zasijanih poljoprivrednih kultura, odnosno njihov razvoj i dozrijevanje. Dugotrajne suše uzrokuju venuće usjeva. No do vrlo sličnih posljedica može doći i uslijed dužih vlažnih razdoblja i zasićenja tla vodom. Osim manjka odnosno viška vode u tlu, poljoprivrednu proizvodnju ponajviše otežavaju ekstremne temperature zraka, a uz njih poljoprivrednu proizvodnju pogađaju i ostale vremenske nepogode; tuča, poplave, olujni vjetrovi, ledena kiša i dr.

Hrvatska poljoprivreda je izrazito ranjiva na klimatske promjene, budući da se navodnjava svega oko 1,1% poljoprivrednog zemljišta, a u zaštićenom se prostoru (staklenici i platenici) uzgaja na samo oko 400 ha. Ranjivost na klimatske promjene potencirana je i slabim prihvatnim kapacitetom poljoprivrednog tla za vodu, što je posljedica niskog sadržaja humusa u tlu, zbijenosti tla i pomanjkanja, odnosno lošeg sustava odvodnje.

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje prinosa poljoprivrednih kultura i manja produktivnost stoke kao posljedica smanjenje količine oborina u vegetacijskom razdoblju, manje vlažnosti tla, povećanja evapotranspiracije i povećanja temperature zraka. Od pozitivnih strana treba napomenuti mogućnost uzgajanja nekih kultura ili sorta u hladnijim područjima.

Suha, topla klima pogodovat će bržem razmnožavanju biljnih bolesti, pa se zbog toga očekuje i veća upotreba pesticida. U konačnici, osim nestašice vode, problem će predstavljati i sve učestalije poplave koje će uvelike biti uzrokovane i smanjenjem prihvatnog kapaciteta za vodu poljoprivrednog tla.

Šumarstvo

U budućem razdoblju očekuje se smanjenje produktivnosti nekih šumskih ekosustava, veća učestalost i dulja sezona šumskih požara, migracije štetnih organizama, pomicanje fenoloških faza šumskog drveća (ranije listanje i cvatnja, produljenje vegetacijske sezone, ovisno o vrstama i staništima), veća vjerojatnost pojave ekstremnih vremenskih utjecaja (poput vjetrolova, ledolova, poplava) itd.

Energetika

Iako očekivani utjecaj klimatskih promjena na sektor energetike još nije detaljno istražen u Republici Hrvatskoj, na temelju do sada izrađenih klimatskih modela uočeni su sljedeći negativni utjecaji:

- Smanjenje proizvodnje električne energije u hidroelektranama zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,
- Povećanje potrošnje toplinske energije za potrebe hlađenja zbog povećanja srednje temperature zraka,
- Smanjenje proizvodnje energije u termoelektranama radi nedovoljno učinkovitog hlađenja postrojenja zbog smanjenja srednje godišnje količine oborina,

- Oštećenje energetskih postrojenja i infrastrukture zbog ekstremnih vremenskih događaja – ledolomi, poplave, orkanski vjetrovi, šumski požari.

Ipak, očekuju se i neki pozitivni utjecaji, poput smanjenja potrošnje toplinske energije u zimskom periodu uslijed povećanja srednje temperature zraka.

Turizam

Negativni utjecaji klimatskih promjena na sektor turizma zbog povećanja temperature zraka i mora očituju se u promijenjenoj sezonalnosti, toplinskim udarima, povećanim troškovima hlađenja, promjena u flori i fauni te smanjenju bogatstva mora. Zbog podizanja razine mora doći će do uništavanja obalne infrastrukture, gubljenja plažnih područja i većih troškova za zaštitu od podizanja razine mora. Smanjene količine oborina uzrokovat će nestašicu pitke vode, probleme s održavanjem zelenih površina te povećanje intenziteta pojavljivanja požara. Osim na ljetni turizam, zbog smanjenja količine snježnog pokrivača očekuju se negativni utjecaji i na zimski turizam.

Zdravlje ljudi

Zbog povećanja učestalosti i trajanja ekstremnih vremenskih uvjeta mogu se očekivati sljedeće posljedice: promjene u epidemiologiji kroničnih nezaraznih i akutnih zaraznih bolesti, smanjenje kvalitete zraka i zdravstvene ispravnosti vode i hrane te povećanje razine mikrobioloških i kemijskih štetnih čimbenika u okolišu.

10.5.6 Bioraznolikost

Aktualan izazov predstavlja rastući pritisak na prostor kanjona Cetine, osobito ljeti kada se na njegovom području nalazi velik broj posjetitelja zbog postojećih atrakcija (zipline, izleti brodicama, rafting), što posljedično može dovesti do narušavanja njegovih kvalitativnih vrijednosti, primarno ekosustava. S obzirom na to da kanjon teritorijalno obuhvaća velik prostor s različitim nadležnostima u pogledu upravljanja, navedeno otežava kvalitetan monitoring i provođenje mjera zaštite, a do sad nije uspostavljena koordinacija različitih dionika koji imaju područje nadležnosti nad kanjonom.

Divlja izgradnja djelovala je na uništenje geomorfološkog spomenika prirode – Ruskamen čime je on uklonjen s liste Upisnika zaštite.

Prijetnju bioraznolikosti predstavljaju i sljedeće aktivnosti, koje su tipične za primorsku Hrvatsku, a u određenoj mjeri su prisutne i na području Grada Omiša: napuštanje tradicionalnih oblika poljoprivrede, razvoj intenzivnih oblika poljoprivrede, urbanizacija, turističke aktivnosti, nedovoljno razvijeni sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i gospodarenja otpadom, prekomjeran i neselektivan ribolov, invazivne biljne i životinjske vrste itd.

10.5.7 Krajobraz

Kao osnovni pritisci na krajobraznu raznolikost prepoznati su sljedeći razvojni procesi i djelatnosti: urbanizacija (što uključuje smanjenje poljoprivrednih površina i prenamjenu zelenih površina i šumskog zemljišta); infrastruktura (neadekvatno razvijen cestovni promet, npr. D8 u naselju Omiš); turizam (izgradnja infrastrukture i degradacija krajobraznih vrijednosti priobalnog područja) i sukcesija staništa kao posljedica procesa deruralizacije i depopulacije.

10.5.8 Kulturno-povijesna baština

Analiza postojećeg stanja kulturne baštine Grada Omiša ukazuje na potrebnu njene zaštite, sanacije i obnove kako bi se elementi baštine zaštitili od propadanja te nastavili valorizirati u kontekstu kulture i turizma sukladno dosadašnjim ciljevima Strategije razvoja grada Omiša do 2020. godine (2018). Temeljem toga, zaštita i vrednovanje kulturnih dobara na području Grada Omiša prepoznata je kao jedan od prioriteta u posljednjem Programu razvoja javnih potreba u kulturi (2021), gdje je poseban naglasak stavljen na projekte uređenja Starog groblja i interpretacijskog centra Tvrđava Peovica.

Sva kulturna dobra zaštićena su odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te je za zahvate na objektima upisanih kao nepokretna kulturna dobra potrebna suglasnost nadležnog tijela.

10.5.9 Društvo

Nedostatna razvijenost društvenih sadržaja na dijelovima Grada izvan njegova središta. Osim u zaobalju i zagori, taj problem je prisutan i u priobalnom pojasu (Stanići - Pisak) gdje je slaba zastupljenost infrastrukture za djecu (dječja igrališta, parkovi), što iziskuje stalnu potrebu za prijevozom djece u grad Omiš.

Analizirajući broj posjetitelja kulturno-umjetničkih ustanova i manifestacija u periodu od 2016. – 2020. godine zamjetna je, izuzev blagog porasta kroz 2017. godinu, stagnacija broja posjetitelja. Rezultat tome je nedostatan ulaganje u razvoj raznovrsnosti ponude kulturno-umjetničkih programa kao i povećanje vidljivosti i dostupnosti sadržaja. Iznimno, u 2020. godini zabilježen je značajan pad broja posjetitelja što je bilo uvjetovano ograničenjima rada kulturne djelatnosti zbog pandemije COVID-19. Kao najveći izazov se postavljaju nedostatna financijska sredstva za realizaciju kapitalnih projekata i ulaganja, te nedostatni prostorni kapaciteti za organizaciju kulturnih događanja i programa, kao i skladištenje fundusa određenih umjetničkih organizacija, muzeja i knjižnice. U pogledu odvijanja događanja u zatvorenim prostorima, prepoznata je problematika nedostatka koncerte dvorane komornog tipa za rad kazališta i ostalih glazbeno-scenskih djelatnosti.

Na području Grada postoji potreba za boljom opremljenosti ustanova zdravstvene skrbi koja se može provesti kroz obnovu Doma zdravlja.

Nedostatak određenih djelatnosti u zdravstvenoj skrbi koje su u širem smislu povezane s područjem zdravstvenih usluga, osobito vezanih uz djecu i mlade: pedijataru, defektologa, logopeda te psihologa i psihijataru, pri čemu je skrb o mentalnom zdravlju posebno

istaknuto kao zdravstveno područje koje nije dovoljno prepoznato u odnosu na potrebe. Na području Grada nedostaju usluge za osobe s teškoćama povezanih s mentalnim zdravljem te se radi o kategoriji korisnika koja je marginalizirana. Zbog povećanog pritiska na ordinacije opće medicine ljeti, ističe se potreba za oformljivanjem turističke ordinacije te bi se uspostavljanjem takve ambulante, znatno bi se rasteretilo obiteljske liječnike koji su osim većeg broja pacijenata, opterećeni i dodatnom administracijom.

Na području Grada trenutno ne postoji stacionarni smještaj za starije i nemoćne osobe. Potreba za ovim sadržajima će u budućnosti još više rasti zbog uznapredovanog procesa starenja stanovništva i sve većeg udjela starog stanovništva u ukupnom stanovništvu.

Postojeći problem je nedostatak socijalnih usluga i podrške korisničkim skupinama, poput usluga pomoći u kući (na razini ustanove koja bi pružala adekvatnu skrb), usluga za djecu u pogledu "finih" aktivnosti, podrške obiteljima koje imaju bolesnog člana; istaknut je i nedostatak palijativne skrbi te podrške braniteljima. Također je kao izazovna prepoznata i problematika znatne razlike u razini usluge na području središta grada i u zaleđu, iz čega proizlazi i potreba za razvojem usluge dnevnog boravkom za starije osobe. Pokazatelji CZSS upućuju na sve veći broj korisnika usluga, porast nasilja u društvu od svih razina (adolescencija nadalje), porast siromaštva starijeg stanovništva, kao i obitelji koje imaju člana s određenim razvojnim teškoćama, čime jača osjećaj nesigurnosti ugroženih osoba. U prilagodbi infrastrukture za osobe s invaliditetom, u posljednjim su godinama napravljeni određeni iskoraci, međutim prepoznata je potreba za unaprjeđenjem standarda pristupne infrastrukture i većim intervencijama u prostoru, a koje nužno ne zahtijevaju velika financijska sredstva (pr. montažna infrastruktura koja je fleksibilnija za OSI). Problem predstavlja i nedostatak mogućnosti bavljenja sportom i sportskim aktivnostima za osobe s invaliditetom. Također postoji potreba i za unaprjeđenjem infrastrukture za osobe s invaliditetom na plažama, primjerice postavljanjem liftova, prilagođavanjem dijelova plaže, WC-a, rampi.

Nužno je daljnje ulaganje u predškolske ustanove. Kao prioritet određeno je uređenje prostora kuhinje i garderobe u DV „Trešnjica“, te dječjeg igrališta uz vrtić „Pčelica“ (DV Omiš, 2021). Postoji potreba i za uređenjem ulaza/prilaza u neke vrtiće te za sanacijom oštećenja sadržaja smještenih u dvorištu (rekviziti, sprave) koji su javno dostupni.

U budućnosti je potrebno i predviđeno daljnje širenje kapaciteta, primjerice izgradnjom dječjeg vrtića u Srijanima za koji je dio sredstava odobren iz NPOO-a. Kao najveća potreba u budućnosti izdvaja se izgradnja centralne zgrade vrtića u Omišu; trenutno vrtić djeluje disperzirano kroz jedanaest dislociranih objekata u gradu Omišu te objekti u kojima se nalaze odgojne grupe nisu u potpunosti prilagođeni vrtićkim standardima i potrebama programa.

Zbog povećanja broja učenika s posebnim potrebama (u šk. god. 2021./2022. u Omišu školu pohađa 58 djece s posebnim potrebama), javlja se potreba za povećanjem broja adekvatnih stručnih suradnika (asistenata) i osiguravanjem prostora za njihov individualan rad s djecom. Također je potrebno poboljšati dostupnost školske infrastrukture osobama s invaliditetom. Kao i za ustanove predškolskog odgoja, izazov predstavljaju nedostatni prostorni kapaciteti, osobito za matičnu osnovnu školu u Omišu koja djeluje unutar dvije zgrade, što otežava izvođenje nastave i rad stručnih službi, osobito s obzirom da je objekt naknadnim intervencijama prilagođen za obrazovanje (prostor nekadašnjeg odmarališta).

Osnovni problem za srednjoškolsko obrazovanje predstavlja nedostatak prostornih uvjeta za djelovanje i popunjenost stručnim kadrom.

Izazove u pogledu srednjoškolskog obrazovanja predstavlja i stanje objekata u kojem se izvodi srednjoškolska nastava, a koji ne zadovoljavaju sve potrebe učenika i nastavnika. Javlja se i problem rada u dvije smjene, zbog čega je otežana organizacija dodatnih aktivnosti za učenike. U sklopu škole ne nalazi se školska sportska dvorana, a također otežani su i uvjeti u kojima se održava školska praksa.

10.5.10 Gospodarstvo

Prisutna je potreba za širenjem dijapazona poduzetničkih aktivnosti na prostoru Grada Omiša s obzirom na primarnu usmjerenost gospodarstva na uslužan sektor, s velikim brojem malih poduzetnika, obrta i OPG-ova.

Izazov u razvoju predstavlja izniman rast sektora turizma i turističkih kapaciteta, uz neujednačen razvoj infrastrukturnih kapaciteta te se prepoznaje potreba usmjeravanja razvoja prema održivijim, odgovornijim i otpornijim oblicima turizma. Veliki se nesrazmjer javlja i u pogledu kapaciteta u privatnom te hotelskom smještaju te je istaknuta težnja za povećanjem kvalitete u turističkoj ponudi. Potreba je prostorno ujednačeni razvoj turizma te veća valorizacija prostora zaleđa, pri čemu izazov predstavlja redistribucija posjetitelja na način da ne ugrožavaju prostor Cetine zbog čega je potrebno razvijati projekte neinvazivne po okoliš u ostalim, ruralnim predjelima Grada. Istaknuta je i potreba promišljanja o kulturnoj strategiji, osobito povezivanja kulture s turizmom, s obzirom da su kapaciteti kulturnih ustanova, a osobito muzeja skromni te se na području grada ne nalazi niti jedan interpretacijski centar, zbog čega nedostaje sadržaja za posjetitelje u danima s lošim vremenskim prilikama.

U pogledu razvoja poljoprivrede temeljni izazovi su velika usitnjenost poljoprivrednih gospodarstava, starenje poljoprivrednog stanovništva, smanjenje površina pod poljoprivrednim usjevima i smanjenje broja stoke koja se uzgaja na ruralnim predjelima JLS. Okrupnjavanje zemljišta otežano je uslijed neriješenih imovinsko-pravnih odnosa, a također je nepovoljna pojava razmjerno malenog broja poljoprivrednika koji koriste sredstva iz EU fondova, posebice jer se unutar LAG-a Adrion, koji okuplja velik broj JLS Splitsko-dalmatinske županije, nalazi najveći broj članova iz Grada Omiša te je stopa korištenja mjera znatno niža u odnosu na ostale JLS. Relativno malen broj OPG-ova u svom djelovanju integrira i agroturizam, autentičnu ponudu proizvoda putem kušaonica te se ruralni turizam često svodi na izgradnju kuća za odmor.

10.5.11 Komunalna infrastruktura

Probleme u vodoopskrbi predstavljaju veliki gubici u vodovodnoj mreži, a razlog su zastarjelost mreže te njezina stihijska gradnja. Gubitci su osobito veliki na području koje se opskrbljuje preko VS Borak te iznose približno 55 %, međutim gubitci se bilježe tek parcijalno s obzirom da nije usustavljeno redovno praćenje gubitaka vode. Situaciju dodatno problematizira daljnje širenje naselja te potreba za dodatnim širenjem vodovoda. Sustav također nije dovršen prema originalnim, idejnim rješenjima, čime im je bitno

smanjena tranzitna moć (Vodovod d.d., 2017). Vodovod Omiš stoga od 2016. g. sudjeluje u nacionalnom projektu Izgradnje i uspostave Nadzorno – upravljačkog sustava (NUS) smanjenja i kontrole gubitaka u vodoopskrbnom sustavu kojim je planirana implementacija sustava daljinskog nadzora, izvedba nadzornih okana za mjerenje protoka i uspostavljanje aktivne kontrole gubitaka i sanacija lokacija curenja.

Postojeća mreža odvodnje pretežito je izgrađena sedamdesetih i osamdesetih godina prošlog stoljeća te su dotrajala kvaliteta gradnje, širenje prometnica i neodržavanje kanala doveli do oštećenja i smanjene učinkovitosti sustava odvodnje. U staroj gradskoj jezgri nerijetki su bili slučajevi začepeljivanja kanala te je posljednjih godina nekoliko najkritičnijih kolektora sanirano kako bi se stanje popravilo (Vodovod, 2017). Potrebna je ipak sanacija i zamjena postojećih sekundarnih kolektora, a kako je pretežni dio zaobalnog područja Grada Omiša pokriven zonama sanitarne zaštite izvorišta pitke vode i rijeke Cetine, čije se vode koriste za vodoopskrbu Omiša, ali i drugih obalnih i otočnih gradova i općina koji su spojeni na vodoopskrbni sustav, obavezno je za ta područja osigurati javnu kanalizaciju.

Na području Grada Omiša nepropisno se odlažu velike količine otpada te je u 2020. g. bilo evidentirano 20 divljih odlagališta. Kako bi se pokušalo spriječiti ilegalno deponiranje otpada, komunalno redarstvo vrši pojačan nadzor nad kritičnim lokacijama, a sav ilegalno deponiran otpad se potom prema nalogu redarstva uklanja s lokacija i adekvatno zbrinjava. Također je planira uspostava sustava video nadzora nad utvrđenim lokacijama kao i pojedinačnim novonastalim lokacijama (Dubrava, Svinišće, Nova Sela) (Splitsko-dalmatinska županija, 2021).

10.5.12 Promet

Problem porasta obujma prometa u ljetnim mjesecima na području Grada, zbog čega se javljaju teškoće u njegovu odvijanju, ali i samom reguliranju od strane prometne policije. Djelomično rješenje problema osigurati će se izgradnjom gradske obilaznice, međutim ističe se potreba za izgradnjom punog profila prometne transverzale do Solina, kao i potreba za poboljšanjem prometne povezanosti naselja te unaprjeđenja cestovne infrastrukture na području samoga Grada, osobito s naseljima u zaleđu. Iz sigurnosnog aspekta, veliki problem predstavljaju učestali odroni na cestama u zaleđu tijekom cijele godine. Istaknuta je potreba i za snažnijom integracijom prometa, osobito s obzirom na aktualnu realizaciju kapitalnih projekata - izgradnju Luke Omiš te gornje obilaznice. Najizazovniji faktor u širenju mreže prometnica, osobito u urbanističkom smislu rastućim gradskim predjelima (Borak), predstavlja konfiguracija terena, zbog čega je otežana integracija naselja u postojeću mrežu prometnica te se javljaju i sigurnosni rizici, poput otežanog prometovanja kriznih službi. Istaknuta je i potreba za sveobuhvatnim planiranjem širenja prometne mreže i novim rješenjima s obzirom na planiranu izgradnju mreže odvodnje. U kontekstu stanja prometa u stanju mirovanju, problem predstavlja nedostatan kapacitet postojećeg sustava, osobito na području stare gradske jezgre te pojedinih dijelova grada, a u ljetnim mjesecima i pristupnih prostora plažama te se ističe potreba za izgradnjom izvanuličnih parkirališta, kroz izgradnju etažnih parkirališta i parkirališnih kuća.

Problem nedostatka pješačke infrastrukture izvan gradskog središta te osobito one biciklističke. Usprkos rastućoj potrebi za takvom infrastrukturom, osobito od strane posjetitelja čiji je dolazak motiviran iz aspekta aktivnog turizma, zbog reljefnih

karakteristika planiranje nadogradnje takve infrastrukture je otežano. Prijedlog zatvaranja određenih prometnih dionica samo za bicikliste prepoznat je kao teško ostvariv zbog nedostatnih kapaciteta same cestovne infrastrukture.

10.5.13 Buka

Problemi vezani uz buku u pravilu su prisutni na područjima gdje je izražena komunalna buka s naglašenim sezonskim karakterom i buka od glavnih prometnica koje prolaze kroz naselja. Stoga se može očekivati da će se mjestimično prisutni problemi komunalne buke i dalje rješavati kao pojedinačni slučajevi dok bi se razine buke od prometa mogle znatno umanjiti smanjivanjem buke na izvoru (dodatnim ograničenjem brzine na opterećenim prometnicama, preusmjeravanjem prometa, održavanjem voznih površina i vozila), pravilnim planiranjem prostora (dovoljna udaljenost od prometnice), zaklanjanjem prostora koji se štiti (postavljanje barijera, smještanje prometnica u tunele i usjeke) i zaštitom od buke na mjestu emisije (zvučna izolacija objekta).

Problematika buke je nepostojanje svijesti o buci kao vrlo štetnom narušavanju kvalitete životnog prostora, neuspostavljen sustav praćenja razine buke i nepostojanje informacije o onečišćenju bukom.

10.5.14 Svjetlosno onečišćenje

Svjetlosno onečišćenje štetno djeluje na ljudsko zdravlje i ugrožava sigurnost u prometu zbog bliještanja, neposrednog ili posrednog zračenja svjetlosti prema nebu, ometa život i/ili seobu ptica, šišmiša, kukaca i drugih životinja te remeti rast biljaka, ugrožava prirodnu ravnotežu, ometa profesionalno i/ili amatersko astronomsko promatranje neba i nepotrebno troši energiju te narušava sliku noćnog krajobraza.

10.6 Opis vjerojatno značajnih utjecaja na okoliš

Prije procjene mogućih značajnih utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša provedena je analiza postojećeg stanja okoliša i okolišnih problema za relevantne sastavnice okoliša te je dan odnos ciljeva PR Omiša s ciljevima relevantnih strategija, planova i programa na državnoj razini, kao i sa ciljevima međunarodnih sporazuma.

Prvi korak u procjenjivanju mogućih utjecaja bio je identifikacija aktivnosti PR Omiša čijom provedbom se mogu očekivati određeni utjecaji na okoliš.

Procjena utjecaja izrađuje se na strateškoj razini, koja isključuje pojedinačne zahvate i specifičnu projektno vezanu procjenu utjecaja na okoliš. Sukladno Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17), strateška procjena je postupak kojim se procjenjuju vjerojatno značajni utjecaji na okoliš koji mogu nastati provedbom strategije, plana i programa. Stoga je za kvantifikaciju mogućih utjecaja provedbe aktivnosti PR Omiša korištena skala značajnosti utjecaja prikazana u tablici u nastavku (Tablica 55), koja moguće pozitivne i negativne utjecaje kategorizira u dvije kategorije – značajan utjecaj i utjecaj koji nije značajan. U slučaju kad je za provedbu pojedine aktivnosti PR Omiša ocjenjena mogućnost značajnog negativnog utjecaja (-2), obavezno je predlaganje mjera zaštite okoliša koje će moguće značajne negativne utjecaje ublažiti i svesti na prihvatljivu razinu ili potpuno ukloniti. U slučaju nemogućnosti ublažavanja mogućih značajnih negativnih utjecaja ispod razine značajnosti, element s ocjenom -2 potrebno je ukloniti iz PR Omiša.

Kad je za provedbu pojedine aktivnosti PR Omiša procijenjena mogućnost uzrokovanja negativnog utjecaja koji nije značajan (-1), predlaganje mjera zaštite okoliša nije obavezno.

Tablica 55. Značenje oznaka u tablici procjene utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša

značajnost utjecaja	opis značajnosti utjecaja
-2	moguć značajan negativan utjecaj
-1	moguć negativan utjecaj koji nije značajan
0	ne očekuje se utjecaj
+1	moguć pozitivan utjecaj koji nije značajan
+2	moguć značajan pozitivan utjecaj

U tablici u nastavku (Tablica 56) dan je pregled procjene značajnosti mogućih utjecaja provedbe aktivnosti svake aktivnosti PR Omiša na sastavnice okoliša i okolišne teme. Ocjene utjecaja iz navedene tablice detaljno su analizirane i opisane u sljedećim poglavljima.

Iz navedene tablice može se uočiti kako se provedbom niti jedne aktivnosti ne očekuju značajni negativni utjecaji na sastavnice okoliša i okolišne teme. Provedbom svih planiranih aktivnosti mogu se očekivati pozitivni utjecaji na stanovništvo (izuzev mogućeg negativnog utjecaja aktivnosti 4.2.3.1. koja se odnosi na unaprjeđenje i izgradnju digitalne infrastrukture što će biti kasnije analizirano), a što je i očekivano budući da je vizija PR Omiša „Grad prostorne raznolikosti, kvalitetnog življenja i jednakih mogućnosti, očuvanih

resursa, otpornog i inovativnog gospodarstva temeljenog na načelima održivosti". Nadalje, može se uočiti i kako se provedbom određenih aktivnosti ne očekuju utjecaji (pozitivni ili negativni) na ostale sastavnice okoliša i okolišne teme. Popis ovih aktivnosti dan je u tablici u nastavku (Tablica 57). Razlog tome je što se ove aktivnosti odnose na poticanje suradnje, pružanje potpora, promoviranja, obrazovanja, edukacije i sl., odnosno njihovom provedbom mogu se ostvariti preduvjeti za provedbu drugih aktivnosti koje mogu uzrokovati određene utjecaje, no koje su već uključene u druge aktivnosti PR Omiša i za koje su analizirani utjecaji. Utjecaji aktivnosti iz navedene tablice (Tablica 57) nisu detaljnije analizirani. Također, može se uočiti i kako se provedbom određenih aktivnosti mogu očekivati isključivo pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša budući da se odnose općenito na poboljšanje stanja okoliša.

Tablica 56. Pregled mogućih utjecaja provedbe PR Omiša na sastavnice okoliša i okolišne teme

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
mjera 1.1.1.1. Smanjenje negativnih demografskih trendova															
1.1.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.1.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.1.6.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
mjera 1.1.2. Unaprjeđenje odgojno-obrazovne funkcije i kapaciteta primarnog obrazovanja															
1.1.2.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.2.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.1.3. Poticanje usklađivanja potreba diversificiranog gospodarskog razvoja i strukovnih programa															
1.1.3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.3.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.1.3.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.1.4. Jačanje zapošljivosti i podrška radu lokalnih dionika u razvoju zapošljivosti															
1.1.4.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
1.1.4.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.1.4.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.2.1 Modernizacija socijalne skrbi i socijalnih usluga, uz naglasak na izvaninstitucionalnu skrb															
1.2.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.2.1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
1.2.1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.2.2. Poboljšanje dostupnosti zdravstvene skrbi te kvalitete zdravstvenih usluga															
1.2.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
1.2.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.2.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
1.2.2.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
1.2.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
mjera 1.3.1. Razvoj atraktivnog urbanog prostora kroz unaprjeđenje sportsko-rekreacijskih sadržaja															
1.3.1.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.3.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.1.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.3.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.3.2. Razvoj atraktivnog prostora kroz unaprjeđenje kulturnih sadržaja															
1.3.2.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
1.3.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
1.3.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.2.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 1.3.3. Razvoj ostale društvene infrastrukture i sadržaja za lokalne zajednice															
1.3.3.1.	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	0	0
1.3.3.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
mjera 2.1.1. Poticanje poduzetničkih pothvata															
2.1.1.1.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
2.1.1.2.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
2.1.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0
2.1.1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.8.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
2.1.1.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.			
mjera 2.1.2. Podrška razvoju pametnog i zelenog gospodarstva																		
2.1.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0			
2.1.2.2.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	-1	-1	0	0	-1			
2.1.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0			
2.1.2.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0			
2.1.2.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0			
2.1.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0			
mjera 2.2.1. Moderan primarni sektor utemeljen na inovacijama																		
2.2.1.1.	+1	+1	+1	-1	+1	0	-1	+1	0	0	+1	+1	-1	+1	0	0	0	0
2.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	
2.2.1.3.	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0	
2.2.1.4.	+1	+1	+1	-1	+1	0	-1	+1	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	+1	0	0	0	
2.2.1.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.1.7.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	
2.2.1.8.	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	0	0	+1	0	-1	0	0	0	0	
2.2.1.9.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.1.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	+1	0	0	
2.2.1.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0	
2.2.1.12.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	0	-1	+1	0	-1	0	0	0	-1	
mjera 2.2.2. Stvaranje prepoznatljive turističke destinacije temeljene na lokalnim proizvodima te inovativnim selektivnim oblicima turizma																		
2.2.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	
2.2.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.2.4.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1	
2.2.2.5.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1	
2.2.2.6.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.2.7.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	0	-1	0	0	-1	
mjera 2.2.3. Podrška ulaganjima u infrastrukturu za unaprjeđenje kvalitete turizma																		
2.2.3.1.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1	
2.2.3.2.	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1	
2.2.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0		
2.2.3.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0		
mjera 2.2.4. Razvoj sustava upravljanja destinacijom																		
2.2.4.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0	
2.2.4.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	
2.2.4.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0	0	
mjera 3.1.1. Održiva valorizacija kulturne i prirodne baštine u svrhu očuvanja i razvoja turističke ponude																		
3.1.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	-1	0	0	0	0	0	

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
3.1.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.1.4.	0	0	0	+1	0	+1	+1	0	+1	0	+1	0	0	0	0
mjera 3.1.2. Unapređenje sustava upravljanja zaštićenim krajobrazom kanjona Cetine															
3.1.2.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	0	0
3.1.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.1.2.4.	+1	0	0	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
mjera 3.1.3. Unaprjeđenje sustava praćenja kakvoće okoliša, uz zaštitu i promicanje vrijednosti prirodne baštine i krajobraza															
3.1.3.1.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	0	0
3.1.3.2.	+1	0	0	+1	+1	+1	0	0	+1	0	+1	0	0	0	0
3.1.3.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	+1	0
3.1.3.4.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0
mjera 3.2.1. Povećanje otpornosti na klimatske promjene i rizike uz unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja															
3.2.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.2.1.3.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	-1	0	-1
3.2.1.4.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	+1	-1	0	0
mjera 3.2.2. Očuvanje zelenog urbanog okoliša uz razvoj zelene infrastrukture															
3.2.2.1.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	0
3.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.2.2.3.	+1	0	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	+1	+1	0	0	0
3.2.2.4.	+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0
3.2.2.5.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	0	0
mjera 3.2.3. Prenamjena brownfield područja															
3.2.3.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
3.2.3.2.	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 3.3.1. Razvoj i unaprjeđenje učinkovitog i održivog sustava opskrbe energije															
3.3.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	+1	0	0	0
3.3.1.2.	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	+1	+1	-1	-1	+1	0
3.3.1.3.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
3.3.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	+1
3.3.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
mjera 3.3.2. Razvoj i unaprjeđenje sustava vodoopskrbe i odvodnje															
3.3.2.1.	+1	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.2.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.3.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.4.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
3.3.2.5.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
3.3.2.6.	+1	0	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	-1	+1	0	0	0
mjera 3.3.3. Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom															
3.3.3.1.	+1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	-1	+1	+1	0	-1
3.3.3.2.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	+1	0	0
3.3.3.3.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+1	0	+1	+1	0	0
3.3.3.4.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	0	+1	+1	0	0
3.3.3.5.	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	0	0	+1	+1	0	0
mjera 4.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti cestovnom mrežom, uključujući sustav za upravljanje i sigurnost u prometu															
4.1.1.1.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
4.1.1.2.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
4.1.1.3.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
4.1.1.4.	+1	0	+1	+1	0	+1	0	0	+1	0	0	0	0	+1	0
4.1.1.5.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.1.6.	-1	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	-1	-1
mjera 4.1.2. Unaprjeđenje sustava javnog gradskog i prigradskog prijevoza i jačanje multimodalne funkcije															
4.1.2.1.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0
4.1.2.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.2.3.	-1	+1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	+1	-1	-1	0	-1	-1
4.1.2.4.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.2.5.	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
4.1.2.6.	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
4.1.2.7.	-1	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	+1	0	-1	-1	0	0	-1
mjera 4.1.3. Razvoj i unaprjeđenje sustava održive i mikro-mobilnosti															
4.1.3.1.	0	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	+1	-1	0	0
4.1.3.2.	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.1.3.3.	0	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	-1	-1	+1	+1	-1	0	-1
4.1.3.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	-1	0	0	0	0
mjera 4.2.1. Učinkovita javna uprava i administracija															
4.2.1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.2.1.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.2.1.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	0	0	0	0	0
4.2.1.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
4.2.1.5.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	+1	+1	0	0	0	0
mjera 4.2.2. Osnaženje kapaciteta i suradnje među svim akterima razvoja															
4.2.2.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
4.2.2.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
4.2.2.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
mjera 4.2.3. Razvoj i unaprjeđenje telekomunikacijske infrastrukture te povećanje pokrivenosti internetom															
4.2.3.1.	0	0	0	-1?	0	0	-1?	0	0	0	-1?	+1	0	-1	-1?

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
4.2.3.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0
* kod mjera na čiju provedbu klimatske promjene mogu negativno utjecati i potrebne su mjere prilagodbe, utjecaj je ocijenjen kao negativan; kod mjera koji su usmjereni izravno na aktivnosti prilagodbe klimatskim promjenama, utjecaj je ocijenjen kao pozitivan															
aktivnosti:															
1.1.1.1 Razvoj seta povlastica za mlade obitelji s djecom 1.1.1.2. Poticanje nezaposlenih na korištenje programa cjeloživotnog obrazovanja i/ili prekvalifikacije 1.1.1.3. Pružanje podrške udrugama koje okupljaju mlade 1.1.1.4. Provedba analize potreba za stanovima iz programa društveno poticane stanogradnje 1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom															
1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.2. Podrška projekatima koji za cilj imaju usklađivanje radnog vremena vrtića s potrebama suvremene obitelji 1.1.2.3. Opremanje i unaprjeđenje odgojno-obrazovnih ustanova za dnevni boravak predškolske djece 1.1.2.4. Razvoj dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju (STEAM sadržaji, uvođenje projektne nastave i društveno korisnog učenja, poticanje učeničkog zadrugarstva, aktivnog građanstva i dr.) 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.2.6. Podrška razvoju usluge produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama 1.1.2.7. Daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata i pomoćnika u nastavi, osiguranje potrebne opreme i prostora 1.1.2.8. Prilagodba odgojno-obrazovnih objekata potrebama osoba s invaliditetom															
1.1.3.1. Programi stipendiranja, osposobljavanja i prekvalifikacije u deficitarna zanimanja 1.1.3.2. Podrška edukaciji nastavnika u stjecanju digitalnih kompetencija, posebice onih u strukovnom obrazovanju 1.1.3.3. Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija koje provode programe strukovnog obrazovanja, uključujući jačanje učenja temeljenog na radu i stjecanje praktičnih vještina za rad u struci 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.1.3.5. Potpora razvoju programa kojima se potiču vještine potrebne za digitalnu i zelenu transformaciju															
1.1.4.1. Podrška razvoju mjera zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba te pripremi i provedbi projekta koji za cilj imaju integraciju teško zapošljivih skupina 1.1.4.2. Podrška razvoju programa cjeloživotnog učenja, uz poticanje provedbe sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba 1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama 1.1.4.4. Podrška provedbi aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja 1.1.4.5. Podrška razvoju novih programa obrazovanja i stručnog usavršavanja i inovativnih metoda prijenosa znanja u skladu s razvojnim potrebama gospodarstva 1.1.4.6. Podrška projektima koji za cilj imaju podizanje svijesti javnosti i poslodavaca o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom i drugih osjetljivih skupina 1.1.4.7. Potpora projektima zapošljavanja i samozapošljavanja mladih 1.1.4.8. Podrška programima savjetovanja i edukacija s ciljem povećanja zapošljivosti i socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja i migranata															
1.2.1.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije 1.2.1.2. Potpora radu udruga u sustavu socijalne skrbi 1.2.1.3. Potpora za radionice osposobljavanja i unaprjeđenje vještina za stručnjake u sustavu socijalne skrbi i dionika u izravnom radu s ranjivim skupinama 1.2.1.4. Umrežavanje i koordinacija svih dionika u području socijalne skrbi 1.2.1.5. Pобољшanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.2.1.6. Opremanje i potpora radu mobilnih timova izvaninstitucionalne skrbi 1.2.1.7. Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za osobe starije dobi uz jačanje kapaciteta OCD-ova za provedbu programa aktivnog starenja 1.2.1.8. Podrška jačanju usluga osobne asistencije za OSI i članove obitelji OSI 1.2.1.9. Pобољшanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom 1.2.1.10. Potpora provedbi informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na promicanje ostvarivanja prava češće diskriminiranih skupina i aktivnosti usmjerene borbi protiv stereotipa i predrasuda u lokalnoj zajednici 1.2.1.11. Podrška programima aktivnog socijalnog uključivanja ranjivih skupina stanovništva i mladih (kroz sport i rekreaciju, kulturu, umjetnost, turizam i sl.)															
1.2.2.1. Održavanje edukacija o važnosti zdravog načina života i prevencije uz opće poboljšanje zdravstvene pismenosti (kroz suradnju sa sektorima odgoja, obrazovanja i sektorom pružanja socijalne skrbi) 1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga															

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
1.2.2.3. Podrška unaprjeđenju usluga i kapaciteta koje su u funkciji osnaživanja skrbi o mentalnom zdravlju (pr. kroz razvoj integriranih zdravstvenih i socijalnih usluga radi podrške oporavku i socijalnom uključivanju osoba s teškoćama mentalnog zdravlja) 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante															
1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.2. Obnova javnih dječjih igrališta u Gradu 1.3.1.3. Promotivne aktivnosti za sudjelovanje stanovnika čitavog područja Grada Omiša u programima sporta i sportske rekreacije i društvenog života 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.1.5. Poticanje organizacije sportskih događaja i aktivnosti, posebice za djecu i mlade															
1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.2.2. Podrška organizaciji kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone 1.3.2.3. Podrška digitalizaciji sadržaja i usluga u sektoru kulture, uključujući uporabu IKT u svrhu promocije kulturnih sadržaja 1.3.2.4. Poticanje uključenosti civilnog sektora u kulturu i inovativne kulturno-umjetničke djelatnosti 1.3.2.5. Prilagodba kulturnih ustanova za pristup osobama s invaliditetom 1.3.2.6. Poticanje razvoja i osiguravanje prostora za djelovanje kulturnih i kreativnih industrija															
1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama															
2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.1.3. Razvoj naprednih usluga potpore za MSP-ove (uključujući upravljanje, marketing, usluge dizajna i sl.) 2.1.1.4. Razvoj programa stručne potpore, savjetodavnih i edukacijskih usluga osobito za poduzetnike-početnike, kao i polju digitalne transformacije 2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona 2.1.1.6. Potpora uspostavi sustava poticaja investitorima (omogućavanje investitorima kupnju jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalnih usluga za inicijalno razdoblje poslovanja i sl.) 2.1.1.7. Izrada kataloga za privlačenje investicija 2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera 2.1.1.9. Poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika 2.1.1.10. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti, uključujući edukacije															
2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.1.2.3. Podrška razvoju i internacionalizaciji poslovanja MSP-ova, uključujući proizvodna ulaganja 2.1.2.4. Poticanje investicija i projekata društvenog poduzetništva 2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju 2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja															
2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede 2.2.1.6. Poticanje udruživanja poljoprivrednika u svrhu jačanja konkurentnosti 2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.9. Poticanje osnivanja zadruga i proizvođačkih organizacija u ribarstvu i akvakulturi 2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije															

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude 2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma 2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.6. Potpora projektima revitalizacije zapuštenih ili napuštenih ruralnih cjelina kroz projekte "etno-eko" 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreativne infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude															
2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 2.2.3.3. Širenje mreže tzv. smeđe signalizacije 2.2.3.4. Podrška prilagodbi turističke infrastrukture osobama s invaliditetom															
2.2.4.1. Uspostava tehnoloških rješenja i ekspertnih sustava upravljanja održivim razvojem destinacije 2.2.4.2. Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda 2.2.4.3. Revitalizacija tradicijskih i umjetničkih obrta kroz subvencioniranje i uključivanje u turističku ponudu															
3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture 3.1.1.2. Razvoj novih turističkih proizvoda povezanih s kulturnom baštinom i njena promocija 3.1.1.3. Podrška razvoju projekata koji promoviraju storytelling metodu zaštite nematerijalne baštine 3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju															
3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine 3.1.2.2. Podrška izradi i implementaciji "Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina" 3.1.2.3. Poboljšanje suradnje i koordinacija svih dionika u procesu upravljanja i zaštite područja u cilju održivog korištenja prirodnih dobara područja kanjona Cetine kroz forum dionika 3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)															
3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša 3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa 3.1.3.3. Izrada strateške karte buke i prevencija zagađenja bukom putem građevinskih i prostornoplanskih dokumenata 3.1.3.4. Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite															
3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)															
3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.2. Opremanje i obnova postojećih javnih zelenih i drugih otvorenih prostora (trgova, ulica i pješačkih zona) s ciljem poboljšanja njihove kvalitete te povećanja sadržaja za korisnike 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove															
3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja 3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene															
3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije 3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina 3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete 3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije															
3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture 3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje															

aktivnost	voda i more	zrak	tlo	bioraznolikost	georaznolikost	zaštićena područja	krajobraz	kulturna baština	stanovništvo	utjecaj PR na klim. prom.	utjecaj klim. prom. na PR*	šumarstvo i lovstvo	gosp. otpadom	buka	svjetlosno onečišć.
3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja 3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda 3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja 3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda															
3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana) 3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada 3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda 3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja 3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada															
4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...) 4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa															
4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti 4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova															
4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica															
4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora 4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem 4.2.1.4. Kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom															
4.2.2.1. Podrška suradnji između organizacija civilnog društva i javnog i gospodarskog sektora te uspostavi platformi za umrežavanje subjekata 4.2.2.2. Poticanje osnivanja i djelovanja udruga, posebno u sektorima koji su identificirani kao deficitarni 4.2.2.3. Razvoj jedinstvenog urbanog centra koji bi integrirao društvene sadržaje i prostore za djelovanje udruga - Centar društvenog razvoja															
4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona 4.2.3.2. Proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots)															

Tablica 57. Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.1.1.1 Razvoj seta povlastica za mlade obitelji s djecom
1.1.1.2. Poticanje nezaposlenih na korištenje programa cjeloživotnog obrazovanja i/ili prekvalifikacije
1.1.1.3. Pružanje podrške udrugama koje okupljaju mlade
1.1.1.4. Provedba analize potreba za stanovima iz programa društveno poticane stanogradnje
1.1.2.2. Podrška projekatima koji za cilj imaju usklađivanje radnog vremena vrtića s potrebama suvremene obitelji
1.1.2.3. Opremanje i unaprjeđenje odgojno-obrazovnih ustanova za dnevni boravak predškolske djece
1.1.2.4. Razvoj dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju (STEAM sadržaji, uvođenje projektne nastave i društveno korisnog učenja, poticanje učeničkog zadrugarstva, aktivnog građanstva i dr.)
1.1.2.6. Podrška razvoju usluge produženog boravka i cjelodnevne nastave u osnovnim školama
1.1.2.7. Daljnji razvoj i sufinanciranje programa asistenata i pomoćnika u nastavi, osiguranje potrebne opreme i prostora
1.1.2.8. Prilagodba odgojno-obrazovnih objekata potrebama osoba s invaliditetom
1.1.3.1. Programi stipendiranja, osposobljavanja i prekvalifikacije u deficitarna zanimanja
1.1.3.2. Podrška edukaciji nastavnika u stjecanju digitalnih kompetencija, posebice onih u strukovnom obrazovanju
1.1.3.3. Jačanje kapaciteta obrazovnih institucija koje provode programe strukovnog obrazovanja, uključujući jačanje učenja temeljenog na radu i stjecanje praktičnih vještina za rad u struci
1.1.3.5. Potpora razvoju programa kojima se potiču vještine potrebne za digitalnu i zelenu transformaciju
1.1.4.1. Podrška razvoju mjera zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba te pripremi i provedbi projekta koji za cilj imaju integraciju teško zapošljivih skupina
1.1.4.2. Podrška razvoju programa cjeloživotnog učenja, uz poticanje provedbe sustava vaučera za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba
1.1.4.3. Potpora MSP-ovima u razvoju specifičnih vještina u okviru regionalnih lanaca vrijednosti (u skladu s Planom industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske), uključujući razvoj vještina za pametnu specijalizaciju, industrijsku tranziciju, poduzetništvo i prilagodljivost poduzeća promjenama
1.1.4.4. Podrška provedbi aktivnosti usmjerenih na podizanje javne svijesti o mogućnostima cjeloživotnog obrazovanja
1.1.4.5. Podrška razvoju novih programa obrazovanja i stručnog usavršavanja i inovativnih metoda prijenosa znanja u skladu s razvojnim potrebama gospodarstva
1.1.4.6. Podrška projektima koji za cilj imaju podizanje svijesti javnosti i poslodavaca o radnim mogućnostima osoba s invaliditetom i drugih osjetljivih skupina
1.1.4.7. Potpora projektima zapošljavanja i samozapošljavanja mladih
1.1.4.8. Podrška programima savjetovanja i edukacija s ciljem povećanja zapošljivosti i socijalnog uključivanja državljana trećih zemalja i migranata
1.2.1.1. Razvoj usluga socijalnog mentorstva, socijalnog poduzetništva i socijalne inkluzije
1.2.1.2. Potpora radu udruga u sustavu socijalne skrbi
1.2.1.3. Potpora za radionice osposobljavanja i unaprjeđenje vještina za stručnjake u sustavu socijalne skrbi i dionika u izravnom radu s ranjivim skupinama
1.2.1.4. Umrežavanje i koordinacija svih dionika u području socijalne skrbi
1.2.1.6. Opremanje i potpora radu mobilnih timova izvaninstitucionalne skrbi
1.2.1.7. Razvoj izvaninstitucionalnih oblika skrbi za osobe starije dobi uz jačanje kapaciteta OCD-ova za provedbu programa aktivnog starenja
1.2.1.8. Podrška jačanju usluga osobne asistencije za OSI i članove obitelji OSI

Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš
1.2.1.9. Pобољшanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom
1.2.1.10. Potpora provedbi informativno-edukativnih aktivnosti usmjerenih na promicanje ostvarivanja prava češće diskriminiranih skupina i aktivnosti usmjerene borbi protiv stereotipa i predrasuda u lokalnoj zajednici
1.2.1.11. Podrška programima aktivnog socijalnog uključivanja ranjivih skupina stanovništva i mladih (kroz sport i rekreaciju, kulturu, umjetnost, turizam i sl.)
1.2.2.1. Održavanje edukacija o važnosti zdravog načina života i prevencije uz opće poboljšanje zdravstvene pismenosti (kroz suradnju sa sektorima odgoja, obrazovanja i sektorom pružanja socijalne skrbi)
1.2.2.3. Podrška unaprjeđenju usluga i kapaciteta koje su u funkciji osnaživanja skrbi o mentalnom zdravlju (pr. kroz razvoj integriranih zdravstvenih i socijalnih usluga radi podrške oporavku i socijalnom uključivanju osoba s teškoćama mentalnog zdravlja)
1.3.1.2. Obnova javnih dječjih igrališta u Gradu
1.3.1.3. Promotivne aktivnosti za sudjelovanje stanovnika čitavog područja Grada Omiša u programima sporta i sportske rekreacije i društvenog života
1.3.1.5. Poticanje organizacije sportskih događaja i aktivnosti, posebice za djecu i mlade
1.3.2.2. Podrška organizaciji kulturnih događanja i programa izvan turističke sezone
1.3.2.4. Poticanje uključenosti civilnog sektora u kulturu i inovativne kulturno-umjetničke djelatnosti
1.3.2.5. Prilagodba kulturnih ustanova za pristup osobama s invaliditetom
1.3.2.6. Poticanje razvoja i osiguravanje prostora za djelovanje kulturnih i kreativnih industrija
2.1.1.3. Razvoj naprednih usluga potpore za MSP-ove (uključujući upravljanje, marketing, usluge dizajna i sl.)
2.1.1.4. Razvoj programa stručne potpore, savjetodavnih i edukacijskih usluga osobito za poduzetnike-početnike, kao i polju digitalne transformacije
2.1.1.6. Potpora uspostavi sustava poticaja investitorima (omogućavanje investitorima kupnju jeftinijeg zemljišta, subvencioniranje troškova komunalnih usluga za inicijalno razdoblje poslovanja i sl.)
2.1.1.7. Izrada kataloga za privlačenje investicija
2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera
2.1.1.9. Poticanje žena poduzetnica i mladih poduzetnika
2.1.1.10. Poticanje samozapošljavanja i početka poduzetničkih aktivnosti, uključujući edukacije
2.1.2.3. Podrška razvoju i internacionalizacija poslovanja MSP-ova, uključujući proizvodna ulaganja
2.1.2.4. Poticanje investicija i projekata društvenog poduzetništva
2.2.1.6. Poticanje udruživanja poljoprivrednika u svrhu jačanja konkurentnosti
2.2.1.9. Poticanje osnivanja zadruga i proizvođačkih organizacija u ribarstvu i akvakulturi
2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude
2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone
2.2.3.3. Širenje mreže tzv. smeđe signalizacije
2.2.3.4. Podrška prilagodbi turističke infrastrukture osobama s invaliditetom
2.2.4.2. Aktivnosti i podrška u brendiranju i certificiranju lokalnih turističkih proizvoda
3.1.2.2. Podrška izradi i implementaciji "Plana upravljanja 6001-1: Dinara i Cetina"
3.1.2.3. Pобољшanje suradnje i koordinacija svih dionika u procesu upravljanja i zaštite područja u cilju održivog korištenja prirodnih dobara područja kanjona Cetine kroz forum dionika
3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja
4.2.1.4. Kontinuirano osposobljavanje i obrazovanje javnih djelatnika u skladu s potrebama javnog upravljanja

Aktivnosti za koje se može isključiti mogućnost utjecaja na okoliš

4.2.2.1. Podrška suradnji između organizacija civilnog društva i javnog i gospodarskog sektora te uspostavi platformi za umrežavanje subjekata

4.2.2.2. Poticanje osnivanja i djelovanja udruga, posebno u sektorima koji su identificirani kao deficitarni

4.2.2.3. Razvoj jedinstvenog urbanog centra koji bi integrirao društvene sadržaje i prostore za djelovanje udruga - Centar društvenog razvoja

4.2.3.2. Proširenje mreže za slobodni pristup internetu (hot spots)

10.6.1 Kumulativni utjecaji

Budući da PR Omiša daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR Omiša je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih aktivnosti, ali i provedbom pojedinih podaktivnosti unutar iste aktivnosti. Primjerice, aktivnost 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta uključuje izgradnju infrastrukture cestovnog prometa čime može doći do negativnog utjecaja na više sastavnica okoliša (npr. vode, zrak, tlo, bioraznolikost, georaznolikost itd.), dok se slični utjecaji mogu očekivati i provedbom drugih aktivnosti, poput 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma (uključuje izgradnju sportsko-rekreacijske infrastrukture), 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama (uključuje izgradnju različite društvene infrastrukture) itd. S druge strane, aktivnosti poput navedenih nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj samih aktivnosti kumulativan.

Slijedom navedenog jasno je kako se pojedinačni utjecaji aktivnosti PR Omiša na sastavnice okoliša isprepliću. Budući da PR Omiša samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti značaj kumulativnog utjecaja u okviru PR Omiša. Primjenom predloženih mjera zaštite okoliša procjenjuje se kako će negativan kumulativan utjecaj na okoliš biti prihvatljiv.

Budući da je PR Omiša jedan od niza strateških dokumenata u RH koji daje okvir za provedbu aktivnosti koje uzrokuju određene utjecaje na okoliš, ne može se isključiti niti mogućnost kumulativnog utjecaja s drugim strateškim dokumentima državne i regionalne razine. Stoga je kod planiranja razvoja pojedinih sektora neophodna sveobuhvatna i interdisciplinarna analiza postojećeg stanja okoliša, pritisaka i vrijednosti područja gdje se pojedina aktivnost planira provoditi. Navedeno se provodi na razini strateških dokumenata nižeg reda, prostornih planova i samih zahvata.

Slijedom navedenog, a uvažavajući utjecaje koji se mogu očekivati provedbom PR Omiša, uz uvjet provedbe predloženih mjera zaštite okoliša, može se isključiti mogućnost značajnog doprinosa PR Omiša kumulativnim utjecajima drugih strateških dokumenata.

10.6.2 Mogući prekogranični utjecaji

Grad Omiš nije smješten u graničnom području Republike Hrvatske. Budući da provedenom analizom niti jedan mogući negativan utjecaj nije prepoznat kao značajan te da su aktivnosti određene PR Omiša uglavnom lokalnog karaktera i dosega, uzimajući u obzir predložene mjere zaštite okoliša kojima se ublažavaju prepoznati mogući utjecaji, provedbom PR Omiša ne očekuju se značajni prekogranični utjecaji na okoliš.

10.7 Prijedlog mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša

U tablici u nastavku (Tablica 58) navedene su mjere zaštite okoliša kako bi se prepoznati negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR Omiša sveli na najmanju moguću razinu.

Na razini Republike Hrvatske kao i na razini Županije uspostavljeni su programi i određena obaveza izvještavanja o stanju u okolišu, stoga nije potrebno predložiti dodatni program praćenja stanja okoliša.

Tablica 58. Mjere zaštite okoliša

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
1.	Provoditi unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture uz planiranje odgovarajuće tehnologije pročišćavanja otpadnih voda.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom	vode tlo
2.	Provoditi unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture u skladu s trenutačnim mogućnostima i kapacitetima sustava odvodnje i vodoopskrbe te u skladu s planiranim aktivnostima unaprjeđenja ovih sustava.	1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p>	
3.	Poticati ekološku poljoprivredu kojom se racionalizira potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p>	vode zrak tlo

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	bioraznolikost zaštićena područja prirode
4.	U poljoprivrednoj proizvodnji prednost dati uzgoju autohtonih vrsta, a prilikom uvođenja novih biljnih vrsta odabrati one za čiji su uzgoj potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	vode zrak tlo bioraznolikost zaštićena područja prirode
5.	Odrediti prihvatni turistički kapacitet destinacije/područja, koji će u obzir uzeti i svu potrebnu infrastrukturu za boravak turista (promet, vodoopskrba i odvodnja, gospodarenje otpadom, energetika...).	2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	vode bioraznolikost zaštićena područja prirode
6.	Razvoj sustava zaštite od poplava planirati primjenom rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture.	3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena	vode bioraznolikost georaznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	zaštićena područja prirode
7.	U obrani od poplava mora gdje je to moguće primijeniti obalni odmak.	3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	vode bioraznolikost georaznolikost zaštićena područja prirode
8.	Hidroelektrane planirati uz primjenu najboljih raspoloživih tehnologija i načela kojima se utjecaj na vodna tijela i vodene ekosustave svodi na najmanju moguću razinu.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	vode bioraznolikost zaštićena područja prirode
9.	Planirati unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture uz zauzeće što je moguće manje površine tala pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta	tlo

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije 3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu 4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova	
10.	Poticati postavljanje fotonaponskih panela na izgrađenim površinama (građevine, brownfield područja i sl.).	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	tlo bioraznolikost georaznolikost zaštićena područja

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
			šumarstvo i lovstvo
11.	Planirati izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izvan zaštićenih područja prirode, izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova te u blizini ili na već izgrađenom području i brownfield područjima.	<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	bioraznolikost zaštićena područja prirode

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije mogu</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta,</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona	
12.	Širenje poljoprivrednog područja planirati izvan zaštićenih područja prirode te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova.	2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	bioraznolikost
13.	Poticati očuvanje i razvoj zelene i plave infrastrukture (zeleni rubovi uz poljoprivredne površine, živice, drvoredi, manji vodotoci i kanali s priobalnom vegetacijom i drugi ekološki značajni linearni elementi u krajobrazu) pri čemu koristiti autohtone biljne vrste.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	bioraznolikost zaštićena područja prirode
14.	Poticati uzgoj što većeg broja vrsta i sorti, a izbjegavati formiranje velikih monokulturnih površina.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	bioraznolikost zaštićena područja prirode
15.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale invazivnima ili mogu biti invazivne.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	bioraznolikost zaštićena područja prirode

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
16.	Sva sidrišta planirati kao ekološki prihvatljiva.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova	bioraznolikost zaštićena područja prirode
17.	Osigurati očuvanje prirodnih plaža u prirodnom stanju.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata	bioraznolikost zaštićena područja prirode

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	
18.	Turističke i rekreativne aktivnosti na području kanjona Cetine provoditi na način da ne dolazi do degradacije prirodnih vrijednosti ovog područja.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	bioraznolikost
19.	Infrastrukturu obnovljivih izvora energije, kao i površine za uzgoj biljaka u energetske svrhe planirati izvan zaštićenih područja prirode te izvan područja rasprostranjenosti strogo zaštićenih vrsta i ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	bioraznolikost zaštićena područja prirode
20.	Izgradnju nove infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja značajnije georaznolikosti, odnosno planirati ju u blizini ili na već izgrađenom području te brownfield područjima.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane	georaznolikost

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona	
21.	Aktivnosti provoditi uzimajući u obzir nosivi kapacitet geolokaliteta i implementirajući prikladne mjere zaštite i očuvanja geolokaliteta.	2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude	georaznolikost
22.	Planirati izgradnju nove infrastrukture tako da se što je moguće bolje uklopi u postojeće krajobrazne posebnosti Grada Omiša.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane	krajobraz

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona.</p>	
23.	Uređenje plaža provoditi u skladu s krajobraznim karakteristikama područja.	<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p>	krajobraz

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu	
24.	Planirati izgradnju nove i rekonstrukciju postojeće infrastrukture na način da ne dolazi do degradacije vrijednosti nepokretnih kulturnih dobara (pojedinačna kulturna dobra, kulturnopovijesne cjeline, kulturni krajolici, arheološka kulturna dobra).	<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Pобољшanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	kulturna baština

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini 4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova 4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona.	
25.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri provoditi izvan šumskog zemljišta i uz minimalne negativne utjecaje na ocjenu općekorisnih funkcija šuma te gospodarske i zaštitne funkcije šuma.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom	šumarstvo i lovstvo
26.	Izgradnju infrastrukture planirati uz minimalne negativne utjecaje na vitalnost populacija divljači i proizvodnu sposobnost prirodnih staništa divljači.	1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma	šumarstvo i lovstvo

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma 2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) 3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p>	
27.	Područja za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan šumskog zemljišta.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	šumarstvo i lovstvo
28.	Poticati korištenje otpadne biomase iz gospodarenja otpadom za proizvodnju energije.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	šumarstvo i lovstvo
29.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „međusektorske mjere“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	<p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.8. Podrška ulaganjima u istraživanje, razvoj i komercijalizaciju inovacija, kao i transfer tehnologija, uključujući uspostavu inovacijskih klastera</p>	klimatske promjene (ublažavanje)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>2.1.2.1. Podrška digitalizaciji poslovanja MSP-ova kroz uvođenje novih tehnologija i primjenu rješenja elektroničkog poslovanja</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.1.2.6. Podrška razvoju zelenih poslova i zelene ekonomije, uz edukaciju dionika privatnog sektora o mogućnostima takvog oblika poslovanja</p> <p>Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p> <p>4.2.1.1. Modernizacija javne uprave korištenjem digitalnih rješenja s ciljem pružanja visokokvalitetnih javnih e-usluga, uključujući modernizaciju opreme javnog sektora</p> <p>4.2.1.2. Razvoj online platforme za komunikaciju s građanima, uključujući izgradnju webservisa za informiranje o natječajima za subvencioniranje, financiranje, edukacijama i razvojnim planovima i projektima u provedbi</p> <p>4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem</p> <p>4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom</p>	
30.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)</p>	<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p>	<p>klimatske promjene (ublažavanje)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>1.3.3.1. Rekonstrukcija, renovacija i modernizacija starih i napuštenih društvenih objekata s ciljem revitalizacije društvenih sadržaja</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.1.2.5. Poticanje poduzetnika koji koriste OIE i mjere kružnog gospodarenja u poslovanju</p> <p>2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda)</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p> <p>3.2.3.1. Razvoj dokumentacije za prenamjenu i aktiviranje brownfield područja</p> <p>3.2.3.2. Rekonstrukcija/adaptacija brownfield područja/objekata sa svrhom stavljanja istih u funkciju javne namjene</p> <p>3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša</p> <p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.1.3. Podrška povećanju energetske učinkovitosti javnih i privatnih građevina</p> <p>3.3.1.4. Modernizacija i postavljanje energetski učinkovite javne rasvjete</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.3.1.5. Aktivnosti podizanja svijesti građanstva o okolišnoj i financijskoj isplativosti prelaska na obnovljive izvore energije</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica</p>	
31.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „promet“ Strategije Niskougliječnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)</p>	<p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.5. Implementacija inteligentnog prometnog sustava (ITS) nadzora i upravljanja prometom</p> <p>4.1.2.1. Izrada i implementacija plana održive urbane mobilnosti</p> <p>4.1.2.2. Uspostava sustava dužobalnog javnog prijevoza putem nabave manjih putničkih brodova koji zadovoljavaju ekološke standarde, u funkciji javnog gradskog i međugradskog prijevoza Urbane aglomeracije Split</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.4. Podrška unaprjeđenju sustava prometa u mirovanju, osobito kroz razvoj infrastrukture park and ride te bike and ride</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.2. Uvođenje sustava javnih bicikala</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p>	<p>klimatske promjene (ublažavanje)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>4.1.3.4. Podrška razvoju mreže e-punionica</p> <p>4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom</p>	
32.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)</p>	<p>2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede</p> <p>2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu</p> <p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla</p> <p>2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede</p> <p>2.2.1.7. Edukacija stanovništva o prednostima lokalno proizvedene hrane i proizvoda</p> <p>2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada</p> <p>2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	<p>klimate promjene (ublažavanje)</p>
33.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „gospodarenje otpadom“ Strategije Niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)</p>	<p>2.2.1.10. Podrška korištenju obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebno u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada</p> <p>3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda</p>	<p>klimate promjene (ublažavanje)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
34.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „korištenje zemljišta, prenamjena zemljišta i šumarstvo (LULUCF) te povezane atktivnosti“ Strategije Niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)	<p>2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede</p> <p>3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p>	klimatske promjene (ublažavanje)
35.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „vodni resursi“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	<p>3.1.1.1. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju</p> <p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša</p> <p>3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa</p> <p>3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika</p> <p>3.2.2.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.2.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p>	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove 3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture 4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš 4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova 4.2.1.3. Implementacija zelenih, digitalnih i kružnih elemenata u upravljanje razvojem 4.2.1.5. Razvoj digitalnih smart city i smart village rješenja, uključujući Internet of Things, razvoj geoinformacijskih sustava i dr. u svrhu praćenja i potpore kvalitetnijem upravljanju prostorom	
36.	Navedene mjere PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „poljoprivreda“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.2. Održavanje edukacija za poljoprivrednike o važnosti inovacija i digitalizacije na gospodarstvu 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.5. Podrška razvoju novih tehnologija u poljoprivredi unutar koncepta pametne poljoprivrede 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
37.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „šumarstvo“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	<p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša</p> <p>3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa</p> <p>3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika</p> <p>3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja</p> <p>3.2.2.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p>	klimatske promjene (prilagodba)
38.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „ribarstvo i akvakultura“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	<p>2.2.1.11. Podrška djelovanju lokalnih akcijskih grupa (LAG-ova) i lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma</p>	klimatske promjene (prilagodba)
39.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „bioraznolikost“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1.1.1. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)</p> <p>3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša</p> <p>3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a</p> <p>3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi</p> <p>3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove</p>	
40.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „energetika“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>
41.	<p>Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „turizam“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).</p>	<p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.1. Povezivanje poslovnih subjekata (ugostiteljstvo, apartmani, OPGovi i dr.) radi stvaranja integrirane i standardizirane ponude</p> <p>2.2.2.2. Organizacija edukacija o mogućnostima razvoja i marketinga selektivnih oblika turizma</p> <p>2.2.2.3. Organizacija, promocija i poticanje kulturnih, gastronomskih, glazbenih i sportskih događanja i manifestacija izvan sezone</p>	<p>klimatske promjene (prilagodba)</p>

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma	
42.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „zdravlje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	1.2.2.2. Podrška proširenju zdravstvenih usluga 1.2.2.4. Podrška obnovi i opremanju zdravstvene infrastrukture 1.2.2.5. Poboljšanje sustava hitne pomoći te osiguravanje i podrška dodatnim timovima hitne pomoći 1.2.2.6. Uspostava (sezonskog) medicinskog centra - turističke ambulante	klimatske promjene (prilagodba)
43.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „prostorno planiranje i uređenje“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.) 3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a 3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi 3.2.2.4. Poticanje projektiranja samoodržive arhitekture sa elementima zelene infrastrukture, samostalnim sustavima za proizvodnju električne energije, preradu i ponovno korištenje otpadnih voda (primjena nZEB-standarda) 3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta 4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini	
44.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „upravljanje rizicima“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.2.1.1. Izrada plana praćenja, prevencije i djelovanja u slučaju prirodnih i antropogenih rizika 3.2.1.2. Unaprjeđenje mogućnosti odgovora, spremnosti i sposobnosti timova civilne zaštite na sve vrste izvanrednih situacija kroz nabavu opreme i primjenu napredne tehnologije za prevenciju i sanaciju rizika i onečišćenja 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena	klimatske promjene (prilagodba)
45.	Navedene aktivnosti PR Omiša provoditi uz uvažavanje mjera iz sektora „opće mjere“ Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u RH za razdoblje do 2040. s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20).	3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša	klimatske promjene (prilagodba)
46.	Provoditi izgradnju nove i unaprjeđenje postojeće infrastrukture uz uvažavanje zabilježenih klimatskih promjena i njihovih utjecaja te projekcija budućih klimatskih promjena i utjecaja.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne	klimatske promjene (prilagodba)

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI 2.1.1.5. Unaprjeđenje infrastrukturne opremljenosti postojećih poduzetničkih zona 2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije 2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam) 2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata 2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu 3.1.1.1. Provedba strateških projekata zaštite, obnove, revitalizacije i interpretacije kulturne baštine (interpretacijski centri, integrirani program revitalizacije fortifikacijskog sustava Omiša i dr.) te izgradnja prateće infrastrukture 3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena 3.3.1.1. Podrška obnovi i modernizaciji elektroenergetske mreže na području Grada Omiša	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		<p>3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije</p> <p>3.3.2.1. Modernizacija i proširenje vodoopskrbne infrastrukture</p> <p>3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje</p> <p>3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja</p> <p>3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda</p> <p>3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja</p> <p>3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda</p> <p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6. Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p>	

r. br.	mjera zaštite okoliša	aktivnost PR Omiša na koju se mjera zaštite okoliša odnosi	sastavnica okoliša / okolišna tema
		4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza 4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona 4.1.3.4. Podrška razvoju mreže mreže e-punionica 4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona	

10.8 Razmotrene alternative PR Omiša

Kao varijantno rješenje razmotreno je ne provođenje PR Omiša, što uključuje nastavak postojećih praksi i trendova stanja okoliša, kao i neplanski razvoj Grada u razdoblju od 2030. godine. Iz analize ova dva varijantna rješenja (planski i neplanski razvoj), zaključeno je da će provedba PR Omiša negativne utjecaje na okoliš koji su neizbježni prilikom razvoja nekog područja svesti na prihvatljivu razinu. Provedbom PR Omiša predviđa se pozitivan utjecaj na kvalitetu života stanovništva Grada kroz provedbu svih aktivnosti i strateških projekata, dok se provedbom pojedinih aktivnosti predviđa poboljšanje stanja vodnih tijela i zaliha podzemnih voda, efikasnije upravljanje i očuvanje bioraznolikosti i georaznolikosti, smanjenje negativnih utjecaja na obilježja tla u Gradu te poboljšanje gospodarske situacije. Nasuprot varijante provedbe PR Omiša, bez provedbe istog nastavili bi se negativni trendovi opisani u poglavlju 3 Postojeće stanje okoliša.

Također, razmatrano je i postoje li alternative predloženim mjerama i aktivnostima. Budući da same mjere i aktivnosti predstavljaju nužna djelovanja čijom provedbom će se postići postavljena vizija razvoja Grada, ne postoje alternative koje bi ih mogle zamijeniti. Kao alternative mogu se smatrati mjere zaštite okoliša koje su proizašle iz provedene procjene utjecaja, a koje na određeni način modificiraju i usmjeravaju mjere i aktivnosti sa ciljem održavanja negativnih utjecaja na sastavnice okoliša na prihvatljivoj razini.

Slijedom prethodno navedenog, provođenje mjera i aktivnosti predviđenih PR Omiša, uz pridržavanje predloženih mjera zaštite okoliša, smatra se najprihvatljivijom razumnom alternativom planiranja razvoja Omiša.

10.9 Glavna ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu

Prema Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19), ekološka mreža je „sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i bioraznolikosti. Ekološka mreža se proglašava u svrhu očuvanja i ostvarivanja povoljnog stanja divljih vrsta ptica i njihovih staništa, drugih divljih vrsta životinja i biljaka i njihovih staništa, kao i stanišnih tipova, od osobitog značaja za Europsku uniju i Republiku Hrvatsku. Područja ekološke mreže obuhvaćaju i područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, osobito močvarna područja od međunarodne važnosti.“ Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13) proglašena je ekološka mreža republike Hrvatske.

Prema Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19, 119/23), ekološku mrežu čine:

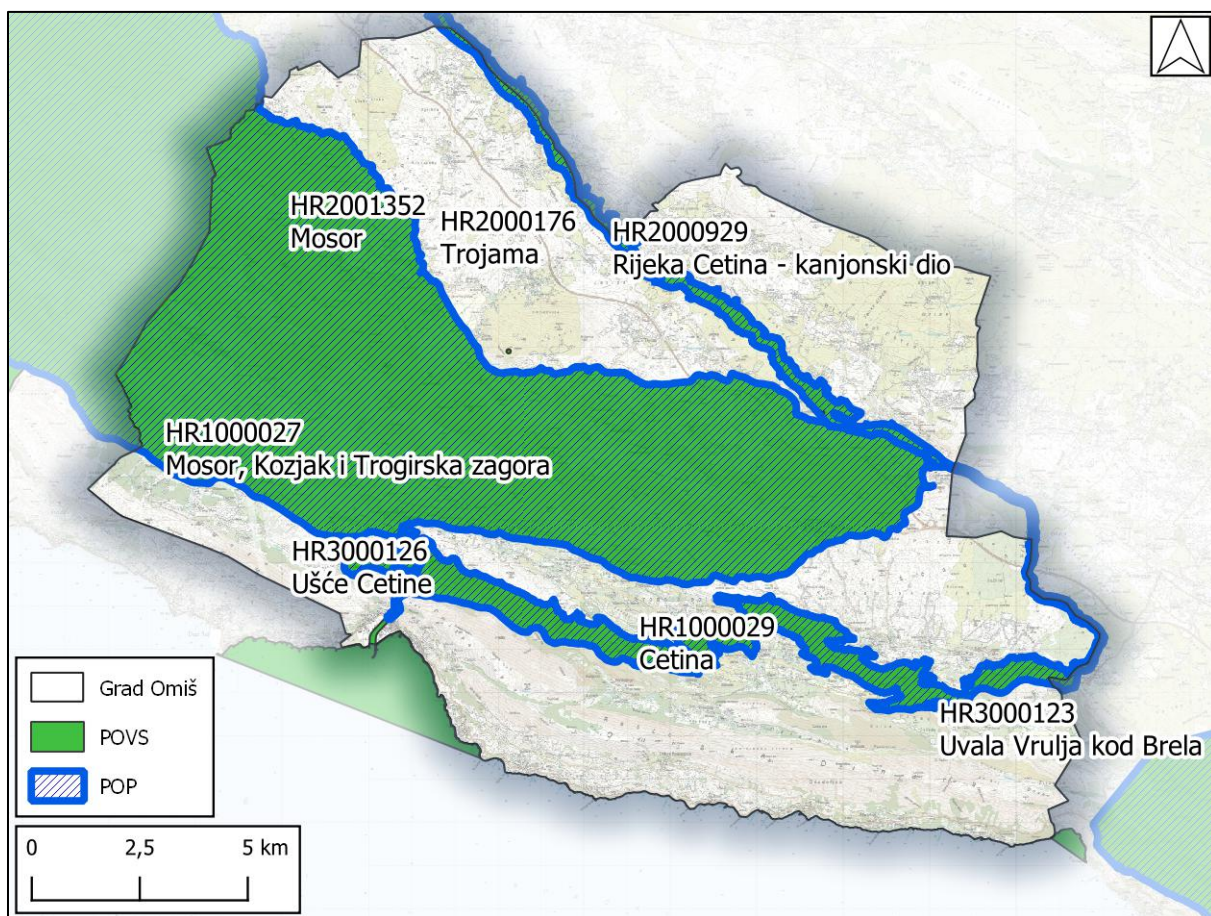
1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti;
2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) – područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju;
3. Vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS);

4. Posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (pPOVS).

Provedba PR Omiša planirana je na području Grada, stoga su u nastavku navedena područja ekološke mreže koja se nalaze u ovom Gradu. U tablici u nastavku (Tablica 59) navedena su područja ekološke mreže Grada Omiša, dok je izvod iz karte ekološke mreže dan na slici u nastavku (Slika 32). Ukupno na području Grada Omiša nalazi se 5 POVS i 2 POP područja.

Tablica 59. Područja ekološke mreže na području Grada Omiša

područje ekološke mreže	
POVS	
HR2001352 Mosor	HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele
HR2000176 Trojama	HR3000126 Ušće Cetine
HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio	
POP	
HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora	HR1000029 Cetina

Slika 32. Područja ekološke mreže u Gradu Omišu

10.9.1 Procjena utjecaja PR Omiša na područja ekološke mreže

U poglavlju 5.4 Bioraznolikost navedeni su mogući utjecaji na bioraznolikost do kojih može doći provedbom aktivnosti PR Omiša. Iz navedenog poglavlja može se vidjeti kako provedba aktivnosti 1.1.1.5., 1.1.1.6., 1.1.2.1., 1.1.2.5., 1.1.3.4., 1.2.1.5., 1.3.1.1., 1.3.1.4., 1.3.2.1., 1.3.3.2., 2.1.1.1., 2.1.1.2., 2.1.2.2., 2.2.1.1., 2.2.1.3., 2.2.1.4., 2.2.1.8., 2.2.1.12., 2.2.2.4., 2.2.2.5., 2.2.2.7., 2.2.3.1., 2.2.3.2., 3.2.1.3., 3.2.1.4., 3.3.1.2., 3.3.3.1., 4.1.1.1., 4.1.1.2., 4.1.1.3., 4.1.1.6., 4.1.2.3., 4.1.2.5., 4.1.2.6., 4.1.2.7., 4.1.3.1., 4.1.3.3. i 4.2.3.1. može uzrokovati negativne utjecaje na bioraznolikost, stoga se pretpostavlja da su negativni utjecaji mogući i na ekološku mrežu. Provedbom aktivnosti 2.2.1.1., 2.2.1.4., 3.1.1.4., 3.1.2.1., 3.1.2.4., 3.1.3.1., 3.1.3.2., 3.1.3.4., 3.2.2.1., 3.2.2.3., 3.2.2.5., 3.3.1.2., 3.3.2.2., 3.3.2.3., 3.3.2.4., 3.3.2.5., 3.3.2.6., 3.3.3.1., 3.3.3.2., 3.3.3.3., 3.3.3.4., 3.3.3.5., 4.1.1.4., 4.1.3.1. i 4.1.3.3. očekuju se pozitivni utjecaji na bioraznolikost i ostale sastavnice okoliša. Utjecaji navedenih aktivnosti bit će analizirani u nastavku. Provedbom ostalih aktivnosti ne očekuju se utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

U tablici u nastavku (Tablica 60) dana je procjena utjecaja aktivnosti PR Omiša na ekološku mrežu.

Tablica 60. Procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu
<p>1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje</p> <p>1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom</p> <p>1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata</p> <p>1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane</p> <p>1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje</p> <p>1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne</p> <p>1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta</p> <p>1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma</p> <p>1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane</p> <p>1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama</p> <p>2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju")</p> <p>2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI</p> <p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p>

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

U sklopu navedenih aktivnosti planirana je izgradnja stambene, društvene, odgojne, obrazovne, socijalne, sportsko-rekreacijske, kulturne, poduzetničke i prometne infrastrukture. Provedbom navedenih aktivnosti može doći do negativnog utjecaja na područja ekološke mreže. Navedene aktivnosti mogu se provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša te je stoga moguć utjecaj na sva kopnena područja ekološke mreže (HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora, HR1000029 Cetina), pri čemu se utjecaj može isključiti jedino na ciljne vrste/staništa vezane isključivo uz vodeni okoliš. Utjecaj se ne očekuje na područja isključivo vezana uz vodeni okoliš (HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele i HR3000126 Ušće Cetine).

Utjecaj izgradnje infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak i degradaciju površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta zbog povećanja ljudskih aktivnosti i emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji direktno mogu negativno utjecati na ciljeve očuvanja kopnenih područja ekološke mreže, stoga je izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedeni aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Izgradnja navedene infrastrukture uobičajena je aktivnost i generalno je poželjna u kontekstu razvoja nekog područja i povećanja kvalitete života. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene, uz uvjet primjene predložene mjere ublažavanja, može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede
2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla

Provedbom aktivnosti može doći do povećanja površine poljoprivrednog područja što može uzrokovati gubitak prirodnih/poluprirodnih staništa. Navedene aktivnosti mogu se provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže i kopnene vrste/staništa: HR2001352 Mosor (jelenak *Lucanus cervus*, žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, vuk *Canis lupus*, mosorska gušterica *Dinarolacerta mosorensis*, dinarski voluhar *Dinaromys bogdanovi*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*), 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost, 6110 Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu); HR2000176 Trojama (8310 Špilje i jame zatvorene za javnost); HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio (žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*)); HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora; HR1000029 Cetina. Aktivnosti je stoga potrebno provoditi izbjegavanjem zauzeća staništa ciljnih vrsta i ciljnih staništa.

Budući da se aktivnosti odnose na poticanje ekološke poljoprivrede, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstva za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva, negativni utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu će svakako biti manji u odnosu na uobičajene poljoprivredne prakse.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih**

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike
2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa

Provedbom aktivnosti može doći do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje i povećanja površine poljoprivrednog područja, što može uzrokovati gubitak prirodnih/poluprirodnih staništa, povećanje potrošnje vode, upotrebe mineralnih gnojiva i sredstva za zaštitu bilja te posljedično povećanje emisija onečišćujućih tvari u tlo i vodu, a što se može općenito negativno odraziti na bioraznolikost područja. Navedene aktivnosti mogu se provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže i kopnene vrste/staništa: HR2001352 Mosor (jelenak *Lucanus cervus*, žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, vuk *Canis lupus*, mosorska gušterica *Dinarolacerta mosorensis*, dinarski voluhar *Dinaromys bogdanovi*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneraetalia villosae*), 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost, 6110 Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu); HR2000176 Trojama (8310 Špilje i jame zatvorene za javnost); HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio (žuti mukač *Bombina variegata*, crvenkrpica *Zamenis situla*, 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneraetalia villosae*)); HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora; HR1000029 Cetina.

Aktivnosti je potrebno provoditi poticanjem ekološke poljoprivrede u skladu s okolišnim mogućnostima, kojom se potiče racionalna potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstva za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Aktivnost može uključivati i uvođenje novih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju, što ovisno o njihovim karakteristikama i ekološkim zahtjevima, može rezultirati povećanjem potrošnje vode te povećanjem upotrebe sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva. Stoga je kod uvođenja novih biljnih kultura i sorti u poljoprivrednu proizvodnju potrebno odabrati one za čiji uzgoj su potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva. Aktivnost je također potrebno provoditi izbjegavanjem zauzeća staništa ciljnih vrsta i ciljnih staništa. Vrste koje su se pokazale ili mogu biti invazivne predstavljaju opasnost za bioraznolikost šireg područja budući da u slučaju širenja s područja uzgoja na prirodna/poluprirodna staništa mogu potisnuti autohtone vrste te time negativno utjecati na čitav ekosustav. Stoga je potrebno ne poticati uzgoj takvih vrsta.

Aktivnost 2.2.1.8. uključuje okrupnjavanje posjeda što može uzrokovati uklanjanje važnih prirodnih elemenata na rubovima posjeda poput živica, travnih traka, drvoreda, šumaraka, suhozida i kamenih gomila, lokvi u kršu i sl. Navedeni elementi vrlo su bitni s aspekta bioraznolikosti, budući da predstavljaju stanište brojnim vrstama (ptice, kukci, sisavci itd.), od kojih su mnoge i korisne u poljoprivredi (oprašivanje, predatorstvo na biljnim štetnicima, kontrola bolesti usjeva i sl.). Uklanjanjem navedenih elemenata može doći do gubitka i degradacije ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta te se stoga predlaže mjera ublažavanja očuvanja linearnih elemenata u prostoru i ekološki važnih mikrostaništa: živice, šumarci, suhozidi i kamene gomile te lokve u kršu.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije

Aktivnost može uključivati izgradnju infrastrukture čime može doći do istih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture, te se stoga predlažu i iste mjere ublažavanja. Provedbom aktivnosti može doći i do intenziviranja poljoprivredne proizvodnje i povećanja površine poljoprivrednog

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

područja, čime može doći do istih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje poljoprivrede, te se stoga predlažu i iste mjere ublažavanja.

Provedba ove aktivnosti može rezultirati i povećanjem broja turista a time i povećanjem emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u zrak, vodu i tlo, što općenito predstavlja antropogeni pritisak na okoliš pa tako i negativan utjecaj na bioraznolikost. Povećanje opterećenja postojećih sustava vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom također se može negativno odraziti na stanje bioraznolikosti područja povećanjem antropogenog pritiska na sastavnice okoliša. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je cilj razvoja Grada Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)
2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma
2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude
2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata
2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu

Aktivnosti mogu uključivati izgradnju različitih vrsta turističke infrastrukture čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji mogu direktno negativno utjecati na sva područja ekološke mreže u Gradu Omišu i njihove ciljne vrste/staništa, stoga je izgradnju infrastrukture kao i kod prethodnih aktivnosti u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

U kontekstu utjecaja na ekološku mrežu na području Grada Omiša treba istaknuti turizam vezan uz more i rijeku Cetinu, koji se odvija na ekološki vrlo osjetljivim i ugroženim morskim, riječnim i obalnim staništima. Negativni utjecaji turizma, osim izgradnje infrastrukture, uključuju utjecaj na vodeni ekosustav i vodene organizme unošenjem onečišćujućih tvari u vodeni okoliš (otpad i otpadne vode, kemikalije s plovila, naftni derivati i sl.) i antropogenim emisijama (buka, svjetlost, vibracije), čime dolazi do utjecaja na odvijanje životnih procesa organizama i ponašanje životinja te degradacije staništa.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti. Preduvjet za ostvarivanje održivosti turizma, a što je cilj razvoja Omiša, mora biti određivanje prihvatnog turističkog kapaciteta pojedine destinacije/područja te njegovo pridržavanje prilikom planiranja aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost**

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja planiranih aktivnosti provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

3.1.1.4. Obnova, sanacija i uređenje elemenata prirodnog okoliša s naglaskom na interpretacijski i edukacijski značaj i turističku valorizaciju, uz inovativnu prezentaciju i promociju

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na ekološku mrežu i određeno smanjenje negativnog utjecaja sektora turizma na okoliš u odnosu na postojeće prakse i pritiske budući da podrazumijeva provedbu okolišno prihvatljivih i održivih aktivnosti.

procjena utjecaja: +1

3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)

Provedbom aktivnosti može se očekivati pozitivan utjecaj na stanje vodenog ekosustava rijeke Cetine uslijed unaprjeđenja upravljanja ovom rijekom. Pozitivan utjecaj je moguć na područja ekološke mreže HR3000126 Ušće Cetine, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina. S druge strane, budući da aktivnost omogućuje i uređenje i korištenje Cetine, nije moguće isključiti mogućnost negativnog utjecaja. Stoga je potrebno provoditi samo aktivnosti kojima će se održati ili unaprijediti stanje bioraznolikosti rijeke Cetine i okolnog područja.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: +1

3.1.2.1. Podrška očuvanju prirodnih vrijednosti i zaštiti i očuvanju kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti rijeke Cetine
3.1.3.1. Uspostava i infrastrukturno opremanje sustava za mjerenje i praćenje kakvoće okoliša
3.1.3.2. Podrška identifikaciji posebno osjetljivih ekosustava i zaštite elemenata prirodne baštine, uz ulaganje u istraživanje i očuvanje prirodnih vrijednosti i bioraznolikosti staništa

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša uslijed unaprjeđenja postojećeg sustava zaštite okoliša i prirode, a time i područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: +1

3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)

Aktivnost može uključivati izgradnju infrastrukture za zaštitu od štetnog djelovanja vode (nasipi, obaloutvrde, stepenice, pragovi itd.), čime može doći do negativnog utjecaja na ciljne vrste/ciljna staništa vezane uz površinska vodna tijela i povezana poplavna područja, stoga je infrastrukturu u funkciji zaštite od poplava potrebno planirati uz primjenu rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture, kojima se ne utječe negativno na bioraznolikost, a potencijalno su mogući i pozitivni utjecaji. Zelena (i plava) infrastruktura ujedno predstavljaju i bitan element prilagodbe klimatskim promjenama. Radi se o strateški planiranoj mreži prirodnih i poluprirodnih područja koja pružaju brojne benefite kako stanovništvu tako i sastavnicama okoliša poput vode, tla, zraka i bioraznolikosti, stoga se primjenom koncepta zelene infrastrukture u prilagodbi klimatskim promjenama ne očekuju negativni utjecaji na bioraznolikost. Negativan utjecaj moguć je i uslijed promjene hidroloških uvjeta u površinskim i podzemnim tokovima vode, a što se uz vodene ciljne vrste/staništa može negativno odraziti i na kopnene i podzemne ciljne vrste/staništa i ciljeve očuvanja. Temeljem navedenog zaključuje se kako je negativan utjecaj moguć na sva područja ekološke mreže osim HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela. Infrastrukturu zaštite od poplava potrebno je planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka, kako bi se osigurali povoljni ekološki uvjeti za ciljne stanišne tipove i ciljne vrste vezane uz površinske vode i podzemlje.

Izgradnjom infrastrukture za zaštitu obalnih područja od plavljenja podizanjem razine mora može doći do negativnog utjecaja na ekosustave vezane uz uski obalni pojas, koji je ionako pod značajnim antropogenim negativnim utjecajem. U planiranju zaštite od plavljenja mora predlaže se primjenjivanje obalnog odmaka (važna mjera prilagodbe kojom se izbjegava rizik od poplava mora kod planiranja novih građevinskih područja

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

u ranjivim područjima) čime se izbjegava negativan utjecaj na ciljne vrste/staništa vezane uz obalni pojas. Područje ekološke mreže na koje je moguć utjecaj je HR3000126 Ušće Cetine.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na ekološku mrežu provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja, može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

3.1.3.4. Provedba promotivnih aktivnosti za podizanje svijesti o problemima okoliša i mjerama za očuvanje okoliša, uz uključivanje civilnog sektora i građanstva u aktivnosti zaštite

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati poboljšanje stanja sastavnica okoliša i ekološke mreže.

procjena utjecaja: +1

3.2.2.1. Razvoj javnih zelenih površina te primjena zelene infrastrukture i NBS-a
3.2.2.3. Održiva obnova i uređenje dužobalnog prostora na načelima zelene i plave infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi

Primjenom načela zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi u aktivnostima razvoja javnih zelenih površina te obnove i uređenja dužobalnog prostora ne očekuju se negativni utjecaji na ekološku mrežu, dok su mogući pozitivni. Zelena (i plava) infrastruktura ujedno predstavlja i bitan element prilagodbe klimatskim promjenama. Radi se o strateški planiranoj mreži prirodnih i poluprirodnih područja koja pružaju brojne benefite kako stanovništvu tako i sastavnicama okoliša poput vode, tla, zraka i bioraznolikosti, stoga se primjenom koncepta zelene infrastrukture u prilagodbi klimatskim promjenama ne očekuju negativni utjecaji na bioraznolikost i ekološku mrežu.

procjena utjecaja: +1

3.2.2.5. Izrada i implementacija Strategije zelene urbane obnove

Provedbom aktivnosti generalno se može očekivati pozitivan utjecaj na sastavnice okoliša i ekološku mrežu, budući da se aktivnosti iz Strategije zelene urbane obnove temelje na okolišnoj održivosti te primjeni zelene infrastrukture i rješenja temeljenih na prirodi.

procjena utjecaja: +1

3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije

Aktivnost može uključivati izgradnju vjetroelektrana, sunčanih elektrana, hidroelektrana i geotermalnih elektrana. Izgradnjom vjetroelektrana i sunčanih elektrana može doći do zauzimanja većih površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, dok radom vjetroelektrana može doći i do stradavanja ciljnih vrsta ptica. Izgradnja hidroelektrana najčešće značajno negativno utječe na bioraznolikost vodenih ekosustava zbog poremećaja u hidrološkim karakteristikama (hidrološki režim, vrijednosti protoka i vodostaja), prekida longitudinalnog kontinuiteta vodotoka i pronosa nanosa te degradacije i promjene stanišnih uvjeta. Ovisno o vrsti hidroelektrane, mogući su utjecaji i na razine podzemnih voda, a što se može negativno odraziti na kopnene ekosustave i staništa u zoni utjecaja te time doprinijeti kumulativnim utjecajima. Infrastruktura za iskorištavanje geotermalne energije najčešće ne zauzima veliku površinu.

Prema karakteristikama i smještaju područja ekološke mreže na području Grada Omiša, izgradnja hidroelektrana može negativno utjecati na područja HR3000126 Ušće Cetine i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio. Izgradnja sunčanih i geotermalnih elektrana može negativno utjecati na područja koja uključuju kopnene i podzemne ciljne vrste/staništa i ciljeve očuvanja uslijed zauzeća/degradacije staništa. To su HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

Izgradnja vjetroelektrana može negativno utjecati na područja koja uključuju kopnene ciljne vrste/staništa i ciljeve očuvanja uslijed zauzeća staništa i stradavanja ciljnih vrsta. To su HR2001352 Mosor, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Iako je svakako nužno poticati korištenje obnovljivih izvora energije, jednako tako je nužno infrastrukturu smjestiti u prostor na način da negativni utjecaji na ciljne vrste i ciljna staništa budu najmanji mogući.

Aktivnost može uključivati i poticanje korištenja biomase, čime također može doći do određenih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, budući da je za korištenje biljaka u energetske svrhe potreban i prostor na kojem će se takve biljke uzgajati. Negativan utjecaj moguć je zbog zauzimanja ciljnih staništa/staništa ciljnih vrsta na područjima HR2001352 Mosor, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Izgradnju postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri potrebno je planirati izvan područja ekološke mreže, a u slučaju planiranja ovih elemenata Plana unutar područja ekološke mreže, planirati ih izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste. Izgradnju hidroelektrana potrebno je planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka, kako bi se osigurali povoljni ekološki uvjeti za ciljne stanišne tipove i ciljne vrste vezane uz površinske vode i podzemlje. Izgradnju vjetroelektrana potrebno je planirati i smještati u prostor na način da ne utječu na migratorne koridore ciljnih vrsta ptica i ne uzrokuju njihovo stradavanje. Izgradnju sunčanih elektrana potrebno je planirati s antirefleksivnim slojem na panelima. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na ekološku mrežu provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje
3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja
3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda
3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja
3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročistač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda

Provedbom aktivnosti općenito se može očekivati poboljšanje stanja okoliša kroz smanjenje emisija onečišćujućih tvari u vode i tlo poboljšanjem sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, a time i pozitivan utjecaj na područja ekološke mreže koja uključuju ciljne vrste/staništa koja ovise o dobrom stanju vodenog okoliša: HR3000126 Ušće Cetine i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio. Budući da aktivnosti uključuju i izgradnju infrastrukture, može doći i do manjeg negativnog utjecaja u vidu gubitka i degradacije površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, stoga je izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Ovaj utjecaj je moguć na sva područja ekološke mreže.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na ekološku mrežu provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti**

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

moгуćnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: +1

3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transernih stanica, sortirnica i kompostana)

Provedbom aktivnosti općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost i ekološku mrežu zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak. No aktivnost uključuje i izgradnju infrastrukture potrebne za funkcioniranje sustava gospodarenja otpadom čime može doći do trajnog gubitka i degradacije površina kopnenih ciljnih staništa i staništa kopnenih ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Utjecaj je moguć na područja ekološke mreže HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji mogu direktno negativno utjecati na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže, stoga je izgradnju navedene infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri potrebno planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet primjene predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: +1

3.3.3.2. Unaprjeđenje i daljnji razvoj sustava odvojenog sakupljanja otpada,
3.3.3.3. Provođenje edukativnih aktivnosti u svrhu podizanja svijesti stanovništva o važnosti odvojenog sakupljanja otpada i održavanja komunalnog reda
3.3.3.4. Podrška sustavu aktivnog monitoringa (eko-patrola, video-monitoring) divljih odlagališta, uz mjere sankcioniranja
3.3.3.5. Sanacija divljih i ilegalnih odlagališta otpada

Provedbom aktivnosti općenito se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša pa time i bioraznolikost i ekološku mrežu zbog smanjenog utjecaja otpada i pratećih onečišćujućih tvari na vode, tlo i zrak.

procjena utjecaja: +1

4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta,
4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu
4.1.1.6 Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa

Aktivnosti uključuju unaprjeđenje postojećih i izgradnju novih prometnica i prometne infrastrukture. Izgradnjom prometne infrastrukture može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj kod izgradnje prometnica predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem ciljnih životinjskih vrsta i unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje ciljnih životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima.

Aktivnost se može provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je i utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže i njihove ciljne vrste/staništa: HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora i HR1000029 Cetina. Kako bi se negativan utjecaj ublažio, izgradnju novih prometnica potrebno u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, odnosno planirati ih u blizini već izgrađenog područja.

Vežano uz aktivnost 4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta navodimo sljedeće: Prostornim planom uređenja Grada Omiša (Sl. glasnik Grada Omiša br. 4/07, 8/10, 3/13, 5/15, 10/15, 15/15, 7/16 i 9/16) planirana je izgradnja prometnica unutar sljedećih područja ekološke mreže: HR1000029 Cetina i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio (cesta i most preko Cetine uzvodno od HE Prančevići, obilaznica Omiša, dvije prometnice u naselju Naklice); HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora i HR2001352 Mosor (rekonstrukcija DC70, prometnica u naselju Dubrava, tri prometnice u naseljima Tugare i Naklice). Za obilaznicu Omiša proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš te je doneseno Rješenje da je zahvat prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu (KLASA: UP/I 351-03/17-02/78, URBROJ: 517-03-1-2-19-22 od 9.7.2019.). Za zahvat Rekonstrukcija DC70 na dionici Gata - Zvečanje proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata za okoliš te je MINGOR donijelo Rješenje (KLASA: UP/I 351-03/17-08/360, URBROJ: 517-06-2-1-1-18-8 od 26. ožujka 2018.) da nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Za zahvat Rekonstrukcija DC70 s izgradnjom tunela na području Zakučca u Gradu Omišu proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata za okoliš te je MINGOR donijelo Rješenje (KLASA: UP/I-351-03/23-09/58, URBROJ: 517-05-1-2-23-18 od 12. prosinca 2023.) da nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš niti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Za VII. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Omiša u tijeku je strateška procjena utjecaja na okoliš. U postupku Prethodne ocjene prihvatljivosti navedenih Izmjena i dopuna Splitsko-dalmatinska županija donijela je Rješenje (KLASA: UP/I 351-04/21-01/0022, URBROJ: 2181/1-10/06-21-0004 od 19. veljače 2022.) da su iste prihvatljive za ekološku mrežu i da nije potrebno provesti Glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu. Slijedom navedenog te uzimajući u obzir da se ostale navedene planirane prometnice nalaze rubno u područjima ekološke mreže i u vrlo maloj duljini (s iznimkom ceste i mosta preko Cetine uzvodno od HE Prančevići i prometnice u naselju Dubrava koje su duljine oko 300 i 400 m), na strateškoj razini može se isključiti mogućnost značajnih negativnih utjecaja provedbe ove aktivnosti.

Vežano uz aktivnost 4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu, navodimo da se D8 nalazi izvan područja ekološke mreže, dok je za rekonstrukciju D70 već prethodno navedeno za koje dionice je provedena odgovarajuća procjena prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedenih aktivnosti (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje, odnosno procijeniti koje su ciljne vrste/ciljna staništa osjetljivije na planirane aktivnosti.

Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji na okoliš provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša

Za obilaznicu Omiša proveden je postupak procjene utjecaja na okoliš te je doneseno Rješenje da je zahvat prihvatljiv za okoliš i ekološku mrežu (KLASA: UP/I 351-03/17-02/78, URBROJ: 517-03-1-2-19-22 od 9.7.2019.).

procjena utjecaja: 0

4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini

Aktivnost uključuje unapređenje postojeće i izgradnju nove infrastrukture cestovnog i vodenog prometa (pomorski i riječni). Izgradnjom cestovne prometne infrastrukture može doći do trajnog gubitka ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta, a bitan utjecaj kod izgradnje prometnica predstavlja i fragmentacija staništa. Nakon izgradnje trajan utjecaj očituje se kroz degradaciju staništa uznemiravanjem ciljnih životinjskih vrsta i

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

unošenjem nemira na područje uz prometnice. Moguće je i stradavanje ciljnih životinjskih vrsta na samim prometnicama u koliziji s vozilima. Aktivnost se može provoditi na čitavom kopnenom području Grada Omiša, stoga je i utjecaj moguć na kopnena područja ekološke mreže: HR2001352 Mosor, HR2000176 Trojama, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio, HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora i HR1000029 Cetina.

Izgradnjom infrastrukture pomorskog i riječnog prometa može doći do gubitka i degradacije staništa ciljnih vrsta i ciljnih staništa područja HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela, HR3000126 Ušće Cetine, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina. Osim gubitka staništa, negativan utjecaj moguć je i uslijed uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisija buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Za pristaništa na Cetini nisu poznate lokacije niti karakteristike zahvata. Čitav tok rijeke Cetine na području Grada Omiša nalazi se unutar područja ekološke mreže HR1000029 Cetina i HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio. Ovisno o tehničkom rješenju pristaništa, negativan utjecaj je moguć na ciljne vrste ptica vezane uz vodeni okoliš i sve ostale ciljne vrste budući da su ekologijom vezane uz rijeku Cetinu. Kako izgradnjom pristaništa ne bi došlo do negativnog utjecaja, predložena je mjera ublažavanja o izgradnji pristaništa bez zadiranja u korito Cetine.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Stoga se predlaže mjera ublažavanja o planiranju izgradnje navedene infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja**. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

4.1.1.4. Mjere povećanja zaštite okoliša od štetnog djelovanja prometa (bukobrani, bankine...)

Provedbom aktivnosti generalno se mogu očekivati pozitivni utjecaji na sastavnice okoliša, a što se pozitivno može odraziti i na područja ekološke mreže uslijed smanjenja negativnog utjecaja prometa na okoliš.

procjena utjecaja: +1

4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz

Novi autobusni terminal planiran je na području Ribnjaka (zapadno od užeg centra Omiša i sjeverozapadno od ušća Cetine), izvan područja ekološke mreže te se može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš
4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova

Aktivnosti uključuju unaprjeđenje i izgradnju infrastrukture pomorskog i riječnog prometa. Utjecaj je moguć na područja ekološke mreže vezana uz vodeni okoliš: HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela, HR3000126 Ušće Cetine, HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina. Utjecaj izgradnje navedene infrastrukture prvenstveno se očituje kroz trajni gubitak površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Tijekom korištenja navedene infrastrukture mogući su utjecaji u vidu uznemiravanja ciljnih vrsta i degradacije stanišnih uvjeta na širem području kroz povećanje ljudskih aktivnosti i emisije buke, svjetlosti, vibracija i onečišćujućih tvari u vodu i zrak. Navedeni utjecaji mogu direktno negativno utjecati na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Stoga se predlaže mjera ublažavanja o planiranju izgradnje navedene infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke**

procjena utjecaja PR Omiša na ekološku mrežu

mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza
4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona

Aktivnosti uključuju izgradnju biciklističke i pješačke infrastrukture čime može doći do istih utjecaja kao i kod prethodnih aktivnosti koje uključuju izgradnju infrastrukture, te se stoga predlažu i iste mjere ublažavanja. S obzirom na to da se ova infrastruktura najčešće gradi neposredno uz postojeće prometnice, procjenjuje se da mogući negativni utjecaji neće biti značajni.

Budući da na razini PR Omiša nisu poznati detalji o zahvatima koji će se provoditi u sklopu navedene mjere (tu se prvenstveno misli na lokacije, površinu i broj pojedinih vrsta zahvata), na razini strateške procjene bez navedenih podataka nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga **na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja.** Detaljna procjena utjecaja izgradnje navedene infrastrukture provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na ekološku mrežu.

procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -1

procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1

4.2.3.1. Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu s brzinama 30 Mbit/s i većim u cilju povećanja broja kućanstava korisnika infrastrukture za širokopojasni pristup internetu i povećanja atraktivnosti poduzetničkih zona

Aktivnost uključuje izgradnju širokopojasne mreže temeljene na tehnologiji kojom će se osigurati pokrivanje brzim i ultrabrzim širokopojasnim pristupom, čiji utjecaj na bioraznolikost (a time i na ekološku mrežu) nije još globalno dovoljno istražen. Sama izgradnja infrastrukture ne predstavlja značajni pritisak na okoliš budući da u pravilu prati postojeće linijske koridore druge infrastrukture i zauzima malu površinu. Budući da je za Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine, koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila na sjednici održanoj 11.3.2021. (NN 26/21), proveden postupak strateške procjene utjecaja na okoliš i prethodne ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu te su ishođena pozitivna rješenja, zaključujemo kako se može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja provedbe ove aktivnosti na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: -1

10.9.2 Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

U tablici u nastavku (Tablica 61) dana je procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu.

Tablica 61. Procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu
<p>1. Rekonstrukcija objekta za dječji vrtić Srijane</p> <p>Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o izgradnji dva nova dnevna boravka u dječjem vrtiću u izgrađenom dijelu naselja Srijane, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.</p> <p>procjena utjecaja: 0</p>
<p>2. Izgradnja pomoćnog igrališta u sklopu Gradskog stadiona Anđelko Marušić-Ferata i izgradnja atletske staze uz postojeći središnji teren</p> <p>Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o izgradnji infrastrukture čiji je utjecaj ograničen na lokaciju zahvata (kopno), može se isključiti mogućnost utjecaja na najbliže područje ekološke mreže, POVS HR3000126 Ušće Cetine, a koje uključuje isključivo vodene ciljne vrste i staništa.</p> <p>procjena utjecaja: 0</p>
<p>3. Sanacija i uređenje Sportskog centra Punta</p> <p>Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o sanaciji i uređenju postojeće infrastrukture u urbanom dijelu Omiša, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.</p> <p>procjena utjecaja: 0</p>
<p>4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice</p> <p>Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet - Ravnice planira se na k.č.br. 1713, 1725, 1727/1, 1727/2, 1726, 4068, 3824/1, pomorsko dobro, k.o. Omiš. Planom se predviđa izgradnja armirano-betonske pješačko-biciklističke staze širine 3,4 m i ukupne duljine 275 m te uređenje plaže s dva hidrotehnička pera i nasutim žalom u ukupnoj dužini 230 m. Plaža će, osim za rekreativno-turističke svrhe prvenstveno služiti za zaštitu šetnice od podlokavanja i udara većih valova. Na području kopnenog dijela Plana ne nalaze se područja ekološke mreže, dok morski dio obuhvaća područje ekološke mreže POVS HR3000126 Ušće Cetine.</p> <p>Planirana aktivnost uređenja i nasipavanja plaže može negativno utjecati na ciljne stanišne tipove 1110 Pješćana dna trajno prekrivena morem, 1130 Estuariji i 1140 Muljevita i pješćana dna izložena zraku za vrijeme oseke i ciljnu vrstu morsku paklaru (<i>Petromyzon marinus</i>) uslijed gubitka morskih staništa. Budući da na razini PR Omiša nisu poznate detaljne informacije o planiranom zahvatu, na razini strateške procjene nije moguće detaljnije analizirati moguće utjecaje. Stoga se predlažu sljedeće mjere ublažavanja: „Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta“ i „Prilikom izgradnje dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice ne zadirati u POVS HR3000126 Ušće Cetine te ne provoditi nikakve zahvate nasipavanja plaže i izgradnje pera“. Uz adekvatno planiranje i smještaj u prostoru negativni utjecaji provedbe navedenih aktivnosti mogu se svesti na prihvatljivu razinu, te se stoga na razini strateške procjene može isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja. Detaljna procjena utjecaja ovog zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu.</p> <p>procjena utjecaja bez mjera ublažavanja: -2 procjena utjecaja s mjerama ublažavanja: -1</p>
<p>5. Izgradnja inkubatora za mlade poduzetnike na području Grada Omiša</p> <p>Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o izgradnji poslovne zgrade, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.</p> <p>procjena utjecaja: 0</p>
<p>6. Komunalno uređenje gospodarske zone Gata i gospodarske zone Kostanje</p>

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu

Komunalno uređenje gospodarske zone Gata planira se na k.č.br. 6890, 6778/1, 6778/2, 6866, 6776/1 i 346/1, sve k.o. Gata, površine 5,6 ha. Sukladno odluci o osnivanju poduzetničke zone Gata 2 („Službeni glasnik Grada Omiša“, br. 14/14), zona se nalazi uz državnu cestu D70, udaljena je 5 kilometara od naselja Omiš i državne ceste D8 - Jadranske magistrale i 10 kilometara od čvora autoceste A1 Blato na Cetini, a namjena zone Gata 2 je gospodarska i to proizvodna - pretežito zanatska (I2), što podrazumijeva gradnju građevina za preradu poljoprivrednih proizvoda, obradu kamena, tekstilnu proizvodnju, kao i druge proizvodne građevine bez štetnog utjecaja na okoliš, skladišta, trgovine, prometne i komunalne građevine i instalacije te druge prateće sadržaje koji upotpunjuju zonu i pridonose njevoj atraktivnosti i višefunkcionalnom korištenju. U obuhvatu gospodarske zone Gata, predmetnim Planom se planira izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta, kao i izgradnja kampostane. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

Gospodarska zona Kostanje planira se na k.č.br. 7371/25, 7372/1, 692 i 693 k.o. Kostanje te 374/1 k.o. Podgrađe, obuhvaća površinu od 157 ha. Sukladno Odluci o osnivanju poduzetničke zone Kostanje („Službeni glasnik Grada Omiša“, br. 14/14) zona se nalazi na čvoru autoceste A1 Blato na Cetini, a prema tipu aktivnosti koje će se obavljati u zoni, ona može biti logističko-distribucijska ili uslužno-mješovita, a prema intenzitetu aktivacije raspoložive površine je neaktivna poduzetnička zona. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

7. Uređenje biciklističke/pješačke/trim staze od Omiša do Radmanovih mlinica

Uređenje staze provodit će se u obuhvatu Županijske ceste br. 6166. Buduća staza u potpunosti prati postojeću Županijsku cestu i zbog toga se može isključiti mogućnost značajnog utjecaja na područja HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio i HR1000029 Cetina unutar kojih se zahvat nalazi.

procjena utjecaja: 0

8. Rekonstrukcija tvrđave Peovica (Mirabela)

Zahvat je smješten izvan područja ekološke mreže. S obzirom na to da se radi o rekonstrukciji postojećeg objekta, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

9. Sanacija stijenske mase iznad naselja Omiš

Projekt uključuje postavljanje čeličnih mreža koje sprječavaju odronu stijena na postojeće objekte. Projekt je dijelom završen (na lijevoj obali rijeke Cetine) te se namjerava provesti na desnoj obali rijeke Cetine. Lokacija zahvata nalazi se izvan područja ekološke mreže te se može isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

10. Izgradnja nove zgrade gradske uprave s javnim sadržajima

Projekt uključuje izgradnju nove zgrade u izgrađenom i urbanom dijelu Omiša, na browfield lokaciji. S obzirom na karakteristike zahvata i smještaj izvan područja ekološke mreže, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

11. Modernizacija javne rasvjete

Projektom modernizacije javne rasvjete, odnosno zamjenom postojeće zastarjele energetske učinkovitijom, ne očekuju se utjecaji na ekološku mrežu te se može isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

12. Izgradnja objekata odvodnje otpadnih voda i poboljšanja komponente vodoopskrbe unutar aglomeracije Omiš

Za ovaj projekt proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš (uključujući i prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu) i ishodom pozitivno Rješenje MINGOR-a (KLASA: UP/I-351-03/17-08/197, URBROJ: 517—06-2-1-1-17-10 od 14. prosinca 2017.).

procjena utjecaja: 0

procjena utjecaja strateških projekata na ekološku mrežu
13. Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta

Izgradnja građevinskog reciklažnog dvorišta planirana je unutar obuhvata gospodarske zone Gata 2. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

14. Izgradnja kompostane

Izgradnja kompostane planirana je unutar obuhvata gospodarske zone Gata 2. Prema PPUG Omiša ova gospodarska zona nalazi se izvan područja ekološke mreže te se stoga može isključiti mogućnost negativnog utjecaja.

procjena utjecaja: 0

15. Spajanje Ulice fra Stjepana Vrića s Državnom cestom D8

Projekt uključuje izgradnju spoja Ulice fra Stjepana Vrića s državnom cestom D8 u izgrađenom i urbanom dijelu Omiša. S obzirom na karakteristike zahvata i smještaj izvan područja ekološke mreže, može se isključiti mogućnost utjecaja na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže.

procjena utjecaja: 0

16. Uređenje vezova za brodove na ušću rijeke Cetine

Zahvat se planira izvesti na pontonima na k.č.br. 3873, k.o. Duće i k.č.br. 3810/1 k.o. Omiš. Zahvat se nalazi unutar područja HR3000126 Ušće Cetine, a u obuhvatu zahvata rasprostranjeni su ciljni stanišni tipovi 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem i 1130 Estuariji i staništa pogodna za ciljnu vrstu morsku paklaru (*Petromyzon marinus*). Na području zahvata obje obale rijeke Cetine u postojećem stanju su antropogeno izmijenjene i prisutna su privezišta brodova. Uređenjem postojećih vezova postavljanjem pontona može doći do utjecaja na morska staništa uslijed sidrenja pontona. Kako bi se isključila mogućnost značajnog negativnog utjecaja, predlaže se sljedeća mjera ublažavanja: „Prilikom uređenja sidrišta unutar HR3000126 Ušće Cetine koristiti metode ekološkog sidrenja te minimalizirati površinu pontona ili u cijelosti izbjeći njegovo postavljanje na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova POV HR3000126 Ušće Cetine“. Primjenom predložene mjere ublažavanja **na razini strateške procjene može se isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže**. Detaljna procjena utjecaja ovog zahvata provest će se kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu.

procjena utjecaja: -2

procjena utjecaja s mjerom ublažavanja: -1

17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok

Zahvat je planiran na k.č.br. 3835 k.o. Omiš. U sklopu zahvata planira se izgradnja platoa na pomorskom dobru, a površina parkinga izgradila bi se na nosačima ukopanima u morsko dno. Dio zahvata koji se nalazi na morskoj površini, nalazi se unutar područja HR3000126 Ušće Cetine, a u obuhvatu zahvata rasprostranjeni su ciljni stanišni tipovi 1110 Pješčana dna trajno prekrivena morem i 1130 Estuariji i staništa pogodna za ciljnu vrstu morsku paklaru (*Petromyzon marinus*). Postavljanjem platoa iznad morske površine može doći do utjecaja na morska staništa uslijed ukapanja nosača u morsko dno, dok zbog zasjenjenja može doći do degradacije stanišnih uvjeta. **Na razini strateške procjene nije moguće isključiti mogućnost značajnog negativnog utjecaja na ciljeve očuvanja ekološke mreže** te se predlaže mjera ublažavanja o isključivanju ovog projekta iz PR.

procjena utjecaja: -2

procjena utjecaja s mjerom ublažavanja: 0

10.9.3 Kumulativni utjecaji

U tablicama u nastavku (Tablica 44 do Tablica 50) dan je popis postojećih pritisaka na područjima ekološke mreže na području Grada Omiša prema podacima iz SDF obrazaca. Za svako područje ekološke mreže analizirani su zahvati za koje su ishođena pozitivna rješenja u postupcima procjene utjecaja na okoliš i ekološku mrežu od 2013. godine (proglašenje ekološke mreže Republike Hrvatske Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/13)) do trenutka izrade predmetne Studije. Zaključak o prisutnim kumulativnim utjecajima dan je za svako područje ekološke mreže nakon tablice o postojećim pritiscima.

Tablica 62. Postojeći pritisci na području HR2001352 Mosor

pritisak	značaj
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	visoki
pošumljavanje	srednji
eksploatacija mineralnih sirovina	visoki
otpad iz kućanstava i rekreacijskih objekata	srednji
sakupljanje životinjskih vrsta (insekata, vodozemaca, gmazova)	srednji
speleologija	visoki
posjećivanje speleoloških objekata	visoki
onečišćenje površinskih voda	srednji
onečišćenje podzemnih voda	srednji
sukcesija	visoki

Prema dostupnim podacima na području HR2001352 Mosor najvećim dijelom planirani su zahvati koji u kontekstu gubitka staništa ciljnih vrsta ili ciljnih staništa uzrokuju vrlo male ili zanemarive utjecaje (rekonstrukcije prometnica, izgradnja/rekonstrukcija sustava vodoopskrbe i odvodnje, izgradnja stambenih objekata, telekomunikacijske instalacije i sl.). Od nešto većih zahvata valja izdvojiti Eksploataciju tehničko-građevnog kamena na budućem eksploatacijskom polju Osoje-Omiš, površine oko 6,5 ha. Uzimajući u obzir veliku površinu ovog područja ekološke mreže (17.008,59 ha) i široku rasprostranjenost kako staništa ciljnih vrsta tako i većine ciljnih staništa, provedbom aktivnosti PR ne očekuju se značajni negativni kumulativni utjecaji.

Tablica 63. Postojeći pritisci na području HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela

pritisak	značaj
ribolov	visoki
ilegalno uzimanje iz prirode morske faune	visoki
ronjenje	visoki

Prema dostupnim podacima na području HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela nisu prisutni zahvati koji bi doprinijeli kumulativnim utjecajima te se stoga ne očekuju niti značajni negativni kumulativni utjecaji provedbe PR.

Tablica 64. Postojeći pritisci na području HR2000176 Trojama

pritisak	značaj
različiti oblici antropogenog uznemiravanja	srednji
otpad	visoki

Prema dostupnim podacima na području HR2000176 Trojama nisu prisutni zahvati koji bi doprinijeli kumulativnim utjecajima te se stoga ne očekuju niti značajni negativni kumulativni utjecaji provedbe PR.

Tablica 65. Postojeći pritisci na području HR3000126 Ušće Cetine

pritisak	značaj
pomorski promet i infrastruktura	srednji
otpad iz kućanstava i rekreacijskih objekata	srednji
sportske i rekreativne aktivnosti	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR3000126 Ušće Cetine površina planiranih zahvata iznosi oko 18,71 ha, što u odnosu na ukupnu površinu područja (667,26 ha) iznosi 2,8%. Budući da se radi o području relativno manje površine, svaki novi zahvat potencijalno može uzrokovati značajne negativne utjecaje na ovo područje. Kako područje uključuje samo morsku površinu, zahvati povezani s pomorskim prometom i uređenjem obalnog pojasa izdvajaju se kao najrizičniji.

Tablica 66. Postojeći pritisci na području HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio

pritisak	značaj
promjene u načinu uzgoja biljaka	srednji
napuštanje košnje (prestanak redovitog održavanja travnjaka i livada)	srednji
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	visoki
korištenje biocida, hormona i kemikalija	srednji
prometna infrastruktura	srednji
sportske i rekreacijske aktivnosti	srednji
otpad	srednji
promjene hidrografskih uvjeta	srednji
zahvaćanje iz površinskih voda	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio površina planiranih zahvata iznosi oko 20,41 ha, što u odnosu na ukupnu površinu područja (1.904,46 ha) iznosi 1,07%. Prema dostupnim podacima svim planiranim zahvatima na ovom području EM doći će do gubitka 0,23 ha ciljnog stanišnog tipa 8210 Karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom, 0,05 ha pogodnih staništa vrsta oštrulja (*Aulopyge huegeli*) i cetinski vijun (*Cobitis dalmatina*) i 4,46 ha pogodnih staništa vrsta žuti mukač (*Bombina variegata*) i crvenkrpica (*Zamenis situla*). Gubitak pogodnih staništa vrsta morska paklara (*Petromyzon marinus*), glavočić crnotrus (*Pomatoschistus canestrini*) i glavočić vodenjak (*Knipowitschia panizae*) je zanemariv. Uzimajući u obzir površinu

ciljnog stanišnog tipa 8120 (220 ha) i površine pogodnih staništa ciljnih vrsta *Cobitis dalmatina* (173 ha), *Bombina variegata* i *Zamenis situla* (1.645 ha) i *Aulopyge huegellii* (170 ha) na ovom području EM, radi se o negativnim kumulativnim utjecajima koji nisu značajni. S obzirom na navedeno ne očekuju se niti značajni negativni kumulativni utjecaji provedbe PR.

Tablica 67. Postojeći pritisci na području HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora

pritisak	značaj
intenziviranje poljodjelstva	srednji
napuštanje košnje (prestanak redovitog održavanja travnjaka i livada)	srednji
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	visoki
iskorištavanje šuma bez pošumljavanja ili prirodnog obnavljanja	srednji
korištenje energije vjetra za proizvodnju električne energije	visoki
električni vodovi	srednji
lov i krivolov	srednji
različiti oblici antropogenog uznemiravanja	niski
planinarenje i penjačke sportske aktivnosti	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora najvećim dijelom planirani su zahvati koji su u kontekstu gubitka staništa ciljnih vrsta uzrokuju vrlo male ili zanemarive utjecaje (rekonstrukcije prometnica, izgradnja/rekonstrukcija sustava vodoopskrbe i odvodnje, izgradnja stambenih objekata, telekomunikacijske instalacije i sl.). Od nešto većih zahvata valja izdvojiti Eksploataciju tehničko-građevnog kamena na budućem eksploatacijskom polju Osoje-Omiš, površine oko 6,5 ha, Eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena kao primarne sirovine i tehničko-građevnog kamena kao sekundarne sirovine na budućem eksploatacijskom polju – Plano, površine oko 7,3 ha i Sunčane elektrane Seget i Seget 2, površine oko 1,8 ha. Uzimajući u obzir veliku površinu ovog područja ekološke mreže (46.005,35 ha) i široku rasprostranjenost staništa ciljnih vrsta, provedbom aktivnosti PR ne očekuju se značajni negativni kumulativni utjecaji.

Tablica 68. Postojeći pritisci na području HR1000029 Cetina

pritisak	značaj
intenziviranje poljodjelstva	srednji
napuštanje stočarstva, nedostatak ispaše	srednji
korištenje biocida, hormona i kemikalija	srednji
navodnjavanje	srednji
prometna infrastruktura	niski
promjene hidrografskih uvjeta	srednji
zahvaćanje iz površinskih voda	srednji
sukcesija	srednji

Prema dostupnim podacima na području HR1000029 Cetina površina planiranih zahvata iznosi oko 30 ha, što u odnosu na ukupnu površinu područja (21.319,46 ha) iznosi 0,14%. Uzimajući u obzir veliku površinu ovog područja ekološke mreže (46.005,35 ha) i široku rasprostranjenost staništa ciljnih vrsta, provedbom aktivnosti PR ne očekuju se značajni negativni kumulativni utjecaji.

Budući da PR Omiša daje okvir za provedbu brojnih aktivnosti i povezanih zahvata, nije moguće isključiti mogućnost pojave kumulativnih utjecaja, odnosno sama priroda utjecaja PR Omiša je kumulativna. Kumulativni utjecaji su mogući provedbom različitih aktivnosti, ali i provedbom pojedinih podaktivnosti unutar iste aktivnosti. Primjerice, aktivnost 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma uključuje izgradnju sportsko-rekreacijske infrastrukture čime može doći do trajnog gubitka površina ciljnih staništa i staništa ciljnih vrsta zauzećem i prenamjenom prostora. Slični utjecaji mogu se očekivati i provedbom drugih aktivnosti, poput 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom, 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije itd. S druge strane, aktivnosti poput navedenih nisu ograničene samo na jedan zahvat/intervenciju u prostoru, stoga je i moguć utjecaj same aktivnosti kumulativan.

Slijedom navedenog jasno je kako se pojedinačni utjecaji aktivnosti PR Omiša na ekološku mrežu isprepliću. Budući da PR Omiša samo daje okvir za provedbu pojedinih aktivnosti, bez specificiranja u kojoj mjeri i na kojim lokacijama će se aktivnosti provoditi, nije moguće procijeniti stupanj kumulativnog utjecaja u okviru PR Omiša. Primjenom predloženih mjera ublažavanja procjenjuje se kako će negativan kumulativan utjecaj na ciljeve očuvanja područja ekološke mreže biti prihvatljiv.

Budući da je PR Omiša jedan od niza strateških dokumenata u RH koji daje okvir za provedbu aktivnosti koje uzrokuju određene utjecaje na okoliš i ekološku mrežu, ne može se isključiti niti mogućnost kumulativnog utjecaja s drugim strateškim dokumentima državne i regionalne razine. Stoga je kod planiranja razvoja pojedinih sektora neophodna sveobuhvatna i interdisciplinarna analiza postojećeg stanja okoliša, pritisaka i vrijednosti područja gdje se pojedina aktivnost planira provoditi. Navedeno se provodi na razini strateških dokumenata nižeg reda, prostornih planova i samih zahvata.

Slijedom navedenog, a uvažavajući utjecaje koji se mogu očekivati provedbom PR Omiša, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja, može se isključiti mogućnost značajnog doprinosa PR Omiša kumulativnim utjecajima drugih strateških dokumenata.

10.9.4 Prijedlog mjera ublažavanja negativnih utjecaja

U tablicama u nastavku (Tablica 69 i Tablica 70) navedene su mjere ublažavanja negativnih utjecaja na ekološku mrežu kako bi se prepoznati mogući negativni utjecaji do kojih može doći provedbom PR Omiša sveli na najmanju moguću razinu.

Tablica 69. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja provedbe PR Omiša na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
1.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	1.1.1.5. Poticanje realizacije društveno poticajne stanogradnje 1.1.1.6. Podrška razvoju potrebne društvene infrastrukture na području zaobalja i priobalnih naselja, prilagođene potrebama mladih obitelji i djece, posebice u naseljima s nerazvijenom društvenom infrastrukturom 1.1.2.1. Izgradnja i opremanje centralnog objekta dječjeg vrtića u Omišu, kao i drugih objekata na području priobalja i zaobalja, uz adaptaciju postojećih objekata 1.1.2.5. Unaprjeđenje postojeće i izgradnja nove infrastrukture osnovnoškolskih objekata s ciljem organizacije jednosmjenske nastave, uključujući i dvorane 1.1.3.4. Podrška izgradnji i infrastrukturnom opremanju nove zgrade za srednjoškolsko obrazovanje 1.2.1.5. Poboljšanje infrastrukture i opremanje pružatelja socijalnih usluga u svrhu pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga u zajednici, uključujući izvaninstitucionalne 1.3.1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje sportsko-rekreacijskih centara i lokaliteta 1.3.1.4. Podrška razvoju sportsko-rekreacijske infrastrukture u funkciji turizma, s ciljem jačanja komponente sportskog turizma 1.3.2.1. Podrška ulaganju u infrastrukturu, opremanje i sadržaje kulturnih ustanova i udruga u kulturi, uključujući izgradnju multifunkcionalne sportske dvorane 1.3.3.2. Razvoj ostale društvene infrastrukture potrebne lokalnim zajednicama 2.1.1.1. Razvoj javne PPI i podrška razvoju privatnih PPI na području Grada Omiša (uz opremanje prostora za razvoj vještina u okviru programa "Jačanja kompetencija istraživača za pametnu specijalizaciju") 2.1.1.2. Jačanje infrastrukturnih i ljudskih kapaciteta za usluge i sadržaje PPI	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele HR3000126 Ušće Cetine HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora HR1000029 Cetina

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
		<p>2.1.2.2. Ulaganje u javnu tehnološku i inovacijsku infrastrukturu usmjerenu na potrebe poslovnog i industrijskog sektora</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p> <p>3.2.1.3. Ulaganje u infrastrukturu i opremanje vatrogasnih domova i centara civilne zaštite u svrhu učinkovite zaštite od požara, jačanja otpornosti na klimatske promjene te za prilagodbu na posljedice klimatskih promjena</p> <p>3.3.2.2. Rekonstrukcija postojećih i izgradnja novih dijelova mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda i oborinske odvodnje</p> <p>3.3.2.3. Širenje mreže za prikupljanje i odvodnju otpadnih voda prema zaobalju i južnom dijelu priobalja</p> <p>3.3.2.4. Poticanje korištenja modernih, ekoloških tehnologija u sustavu zbrinjavanja otpadnih voda</p> <p>3.3.2.5. Izgradnja, obnova i nadogradnja postrojenja za prikupljanje otpada u moru (kolektori) te postrojenja za obnovu mulja</p> <p>3.3.2.6. Razvoj bioloških septičkih jama (bio pročištač) na lokacijama gdje nije moguć razvoj sustava odvodnje otpadnih voda</p>	

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
		<p>3.3.3.1. Razvoj infrastrukture za odlaganje, recikliranje i ponovnu upotrebu otpada (izgradnja i opremanje novih reciklažnih dvorišta, transfernih stanica, sortirnica i kompostana)</p> <p>4.1.1.1. Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dionica i nerazvrstanih cesta,</p> <p>4.1.1.2. Podrška izgradnji strateškog projekta obilaznice Grada Omiša</p> <p>4.1.1.3. Podrška u rekonstrukciji državnih cesta D8 i D70, županijskih cesta, te čvorišta i dionica-poveznica na autocestu</p> <p>4.1.1.6 Poboljšanje regionalne mobilnosti kroz nadogradnju infrastrukture (uključujući poboljšanje prometne signalizacije) i sanaciju crnih/kritičnih točaka u prometnoj mreži radi povećanja sigurnosti i protočnosti prometa</p> <p>4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini</p> <p>4.1.2.5. Podrška izgradnji novog autobusnog terminala kao upravno-garažno-servisnog centara za javni prijevoz</p> <p>4.1.2.6. Podrška rekonstrukciji i infrastrukturnom proširenju gradske luke Omiš</p> <p>4.1.2.7. Potpora modernizaciji morskih luka za javni promet lokalnog značaja, uz razvoj novih i obnovu postojećih komunalnih vezova</p> <p>4.1.3.1. Obnova postojećih i izgradnja novih sustava biciklističkih staza</p> <p>4.1.3.3. Planiranje, nadogradnja postojećih i izgradnja novih sustava pješačkih staza, uključujući gradnju pješačkih staza uz prometnice, pješačkih nadhodnika i pothodnika (posebice na državnoj cesti D8), biciklističko-pješačkih mostova, uz poboljšanje infrastrukture pješačkih zona</p>	
2.	Poticati ekološku poljoprivredu kojom se racionalizira potrošnja vode i minimalizira upotreba sredstava za zaštitu bilja i mineralnih gnojiva.	<p>2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike</p> <p>2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa</p> <p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p>	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
3.	U poljoprivrednoj proizvodnji prednost dati uzgoju autohtonih vrsta, a prilikom uvođenja novih biljnih vrsta odabrati one za čiji su uzgoj potrebne manje količine vode, zaštitnih sredstava i mineralnih gnojiva.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina
4.	Širenje poljoprivrednog područja u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	2.2.1.1. Poticanje razvoja i unaprjeđenja ekološke poljoprivrede 2.2.1.4. Poticanje proizvođača na osiguravanje sustava kvalitete, posebno ekološke i oznake zemljopisnog porijekla 2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina
5.	Ne poticati uzgoj biljnih vrsta koje su se pokazale invazivnima ili mogu biti invazivne.	2.2.1.3. Razvoj poticaja za mlade poljoprivrednike 2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa 2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina
6.	Očuvati linearne elemente u prostoru i ekološki važna mikrostaništa: živice, šumarci, suhozidi i kamene gomile te lokve u kršu.	2.2.1.8. Savjetovanje i potpora vlasnicima u procesu okrupnjavanja zemljišta i rješavanju vlasničkih odnosa	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirska zagora HR1000029 Cetina

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
7.	Prilikom izrade dokumenata prostornog uređenja odrediti prihvatni turistički kapacitet destinacije/područja, koji će u obzir uzeti i svu potrebnu infrastrukturu za boravak turista (promet, vodoopskrba i odvodnja, gospodarenje otpadom, energetika...).	<p>2.2.1.12. Podrška razvoju ruralnog turizma (agroturizam, kušaonice, izletišta), koji integrira valorizaciju poljičke tradicije</p> <p>2.2.2.4. Poticanje turističkih oblika koji su definirani kao prioritetne niše u Planu industrijske tranzicije Jadranske Hrvatske (pametni turizam, zeleni turizam, zdravstveni i wellness turizam)</p> <p>2.2.2.5. Podrška projektima, programima i inicijativama razvoja ponude, proizvoda i usluga selektivnih oblika održivog turizma</p> <p>2.2.2.7. Sustavan razvoj sportsko-rekreacijske infrastrukture, cikloturističkih ruta i pješačkih staza te poučnih staza, uz popratne sadržaje (vidikovci, odmorišta i dr.) uključujući implementaciju zelene infrastrukture, s ciljem unaprjeđenja turističke ponude</p> <p>2.2.3.1. Podrška podizanju razine kvalitete smještajnih objekata</p> <p>2.2.3.2. Rekonstrukcija/dogradnja postojeće infrastrukture odnosno gradnja nove javne turističke infrastrukture (u skladu s potrebama za turističkim proizvodima), uključujući interpretacijsku infrastrukturu</p>	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR3000123 Uvala Vrulja kod Brele</p> <p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>
8.	Provoditi samo aktivnosti kojima će se održati ili unaprijediti stanje bioraznolikosti rijeke Cetine i okolnog područja.	3.1.2.4. Provođenje aktivnosti na zaštiti, uređenju i korištenju rijeke Cetine, uz sustavno praćenje aktivnosti koje se obavljaju na području kanjona rijeke Cetini (turizam, sportske aktivnosti, upravljanje vodama i šumama i sl.)	<p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR1000029 Cetina</p>
9.	Izgradnju infrastrukture zaštite od poplava provoditi primjenom rješenja temeljenih na prirodi i mjera zelene infrastrukture.	3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	<p>HR2001352 Mosor</p> <p>HR2000176 Trojama</p> <p>HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio</p> <p>HR3000126 Ušće Cetine</p> <p>HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora</p> <p>HR1000029 Cetina</p>
10.	U obrani od poplava mora gdje god je to moguće primijeniti obalni odmak.	3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	HR3000126 Ušće Cetine

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
			HR3000123 Uvala Vrulja kod Brela
11.	Infrastrukturu zaštite od poplava planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka.	3.2.1.4. Sanacija i prilagodba prostora pod prirodnim i/ili antropogenim rizikom (pr. sanacija kritičnih točaka povećane opasnosti za lokalno stanovništvo - opasnih stijena i dr.)	HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000126 Ušće Cetine
12.	Izgradnju postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i prostor za uzgoj biljaka u energetske svrhe u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja ekološke mreže, a u slučaju planiranja ovih elemenata Plana unutar područja ekološke mreže, planirati ih izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa pogodnih za ciljne vrste.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	HR2001352 Mosor HR2000176 Trojama HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000126 Ušće Cetine HR1000027 Mosor, Kozjak i Trogirski zagora HR1000029 Cetina
13.	Izgradnju hidroelektrana planirati uz očuvanje povoljnih režima površinskih i podzemnih voda, optimalnih ekoloških protoka i kontinuiteta riječnog toka. Izgradnju vjetroelektrana planirati i smještati u prostor na način da ne utječu na migratorne koridore ciljnih vrsta ptica i ne uzrokuju njihovo stradavanje. Izgradnju sunčanih elektrana planirati s antirefleksivnim slojem na panelima.	3.3.1.2. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, uključujući izradu potrebne dokumentacije za projekte korištenja obnovljivih izvora energije	HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR3000126 Ušće Cetine

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	aktivnost PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
14.	Izgradnju pristaništa na rijeci Cetini planirati bez zadiranja u korito rijeke.	4.1.2.3. Jačanje multimodalne funkcije grada Omiša boljim sustavom povezivanja cestovnog prometa i javnog gradskog i prigradskog prijevoza, biciklističkog prometa, pomorskog prometa i gradske luke, pristaništa na rijeci Cetini	HR2000929 Rijeka Cetina – kanjonski dio HR1000029 Cetina

Tablica 70. Mjere ublažavanja negativnih utjecaja strateških projekata PR Omiša na ekološku mrežu

r. br.	mjera ublažavanja negativnih utjecaja	strateški projekt PR Omiša na koju se mjera ublažavanja odnosi	područja ekološke mreže na koja se mjera odnosi
15.	Izgradnju infrastrukture u najvećoj mogućoj mjeri planirati izvan područja rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova i staništa ciljnih vrsta.	4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice	HR3000126 Ušće Cetine
16.	Prilikom izgradnje dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice ne zadirati u POVS HR3000126 Ušće Cetine te ne provoditi nikakve zahvate nasipavanja plaže i izgradnje pera	4. Izgradnja dužobalne biciklističke staze i šetnice Brzet-Ravnice	HR3000126 Ušće Cetine
17.	Prilikom uređenja sidrišta unutar HR3000126 Ušće Cetine koristiti metode ekološkog sidrenja te minimalizirati površinu pontona ili u cijelosti izbjeći njegovo postavljanje na području rasprostranjenosti ciljnih stanišnih tipova POVS HR3000126 Ušće Cetine	16. Uređenje vezova za brodove na ušću rijeke Cetine	HR3000126 Ušće Cetine
18.	Ukloniti strateški projekt 17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok iz Plana razvoja Grada Omiša za razdoblje do 2030. godine	17. Uređenje javnog parkinga Omiš – istok	HR3000126 Ušće Cetine

10.9.5 Zaključak o prihvatljivosti PR Omiša za ekološku mrežu

Značajnost utjecaja provedbe planiranih aktivnosti PR Omiša na područja ekološke mreže ovisi o broju i vrsti zahvata, njihovoj veličini, lokaciji i karakteristikama područja ekološke mreže na koja utječu. Na temelju provedene analize mogućih utjecaja, uz uvjet provedbe predloženih mjera ublažavanja negativnih utjecaja i isključivanja strateškog projekta Uređenje javnog parkinga Omiš – istok iz PR Omiša, zaključujemo da je PR Omiša prihvatljiv za ekološku mrežu odnosno da ne uključuje aktivnosti za koje bi se na razini strateške procjene moglo zaključiti da će njihova provedba dovesti do značajnih negativnih utjecaja na ciljeve očuvanja, ciljne vrste, ciljna staništa i cjelovitost područja ekološke mreže. Svakako je bitno naglasiti da će se detaljna procjena utjecaja svakog pojedinog zahvata provoditi kroz odgovarajuće postupke procjene utjecaja zahvata na okoliš i ekološku mrežu, u sklopu kojih će se analizirati i značajnost kumulativnih utjecaja.

11 Izvori podataka

Okoliš

1. Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Sl. glasnik SDŽ 01/03, 08/04, 05/05, 05/06, 13/07, 09/13, 147/15, 154/211, 170/21))
2. Prostorni plan uređenja Grada Omiša (Službeni glasnik Grada Omiša br. 04/17, 08/10, 03/13, 05/15, 15/15, 9/16)
3. Urbos (2021): Izvješće o stanju u prostoru Grada Omiša za razdoblje od 2016.-2020.
4. ENVI portal okoliša, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, <http://envi-portal.azo.hr/>
5. Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Splitsko-dalmatinske županije, More i krš, <https://moreikrs.hr/>
6. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
7. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09)
8. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (2021)
9. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/17)
10. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99, 84/13)
11. Strategija i nacionalni plan djelovanja na okoliš (NN 46/02)
12. Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
13. Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
14. Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
15. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
16. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)
17. Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08)
18. Strategija upravljanja vodama (NN 91/08)
19. Plan upravljanja vodnim područjima do 2027. (NN 84/23)
20. Višegodišnji program gradnje komunalnih vodnih građevina za razdoblje do 2030. godine (NN 147/21)
21. Višegodišnji program gradnje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina i građevina za melioracije (NN 117/15)
22. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
23. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.–2028. godine (NN 84/23)
24. Nacionalna strategija zaštite od požara za razdoblje od 2013. do 2022. (NN 68/13)
25. Strategija prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine (NN 84/17)
26. Strategija pomorskog razvitka i integralne pomorske politike Republike Hrvatske za razdoblje od 2014. do 2020. godine (NN 93/14)
27. Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine (NN 26/21)

28. Nove boje znanja: Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)
29. Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine (NN 2/23)
30. Strategija poljoprivrede do 2030. (NN 26/22)
31. dokumenti Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem koji se donose temeljem Uredbe o izradi i provedbi dokumenata Strategije upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem (NN 112/14, 39/17, 112/18)
32. Nacionalna šumarska politika i strategija (NN 120/03)
33. Nacionalni plan razvoja akvakulture za razdoblje do 2027. godine (NN 133/22)
34. Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)
35. Glavni plan razvoja turizma Splitsko-dalmatinske županije (2017-2027) sa strateškim i operativnim planom marketinga (2018)
36. Plan zaštite od požara za Grad Omiš (2022)
37. Plan upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem Splitsko-dalmatinske županije (Obalni plan SDŽ) (2021)
38. Europski zeleni plan (2019)
39. Promijeniti svijet: Program održivog razvoja 2030. (Agenda 2030.) (2015)
40. Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene – nova strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama (2021)
41. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
42. Pariški sporazum (2015)
43. Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992)
44. Strategija za bioraznolikost do 2030. (2020)
45. Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa (Bern, 1979)
46. Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonn, 1979)
47. Konvencija o močvarama od međunarodne važnosti, naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsar, 1971)
48. Protokol o posebno zaštićenim područjima i biološkoj raznolikosti u Sredozemlju (Barcelona, 1994 i Monako, 1995)
49. Konvencija za zaštitu morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelona, 1976)
50. Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Sredozemlja (Barcelona, 2008)
51. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972)
52. Strategija „od polja do stola“ (2020)
53. Nova strategija EU-a za šume do 2030. (2021)
54. Herak (2011): Karte potresnih područja Hrvatske, Geofizički Zavod PMF, Zagreb

Priroda

55. J. Topić, Lj. Ilijanić, N. Tvrtković i T. Nikolić (2006): Staništa - priručnik za inventarizaciju, kartiranje i praćenje stanja, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
56. Kartiranje faune Dalmacije, Prioritetna područja: otok Pag, estuarij Krke, otok Vis i pučinski otoci, otok Mljet, tok Cetine, Projekt COAST, 2009.
57. Kartiranje flore Dalmacije, Prioritetna područja: otok Pag, estuarij Krke, otok Vis i pučinski otoci, otok Mljet, tok Cetine, Projekt COAST, 2009.

58. Elaborat o inventarizaciji i praćenju stanja herpetofaune Mosora, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Splitsko-dalmatinske županije, Split, 2009.
59. Tafra, D. i sur (2012): Vaskularna flora grada Omiša, Nat. Croat., Vol. 21, No. 2., 301-334, Zagreb
60. Bakarac-Petricioli, T., (2011): Priručnik za određivanje morskih staništa u Hrvatskoj prema direktivi o staništima EU, DZZP, Zagreb

Vode

61. Karte opasnosti od poplava i karte rizika od poplava, <http://korp.voda.hr>
62. Hrvatske vode (2016, 2019): Glavni provedbeni plan obrane od poplava
63. Hrvatske vode (2019): Prethodna procjena rizika od poplava 2018.

Geologija, georaznolikost, geomorfologija, pedologija

64. Bognar, A. (2001): Geomorfološka regionalizacija Hrvatske, *Acta Geographica Croatica* 31 (1), 7-29.
65. Bogunović, M. i dr. (1996): *Namjenska pedološka karta Republike Hrvatske*, Agronomski fakultet, Zagreb
66. Gray, M. (2004): *Geodiversity: valuing and conserving abiotic nature*, John Wiley & Sons, Chichester
67. Katastar speleoloških objekata Republike Hrvatske, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, Zagreb
68. Magaš, D. (2013): *Geografija Hrvatske*, Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Meridijani, Zadar

Zrak i klimatske promjene

69. Program kontrole onečišćenja zraka za razdoblje od 2020. do 2029. godine (NN 90/19)
70. MINGOR (2023): Godišnje izvješće o praćenju kvalitete zraka na području Republike Hrvatske za 2021. godinu
71. MINGOR (2018): 7. Nacionalno izvješće i treće dvogodišnje izvješće Republike Hrvatske prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
72. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20)
73. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, <http://prilagodba-klimi.hr/>
74. Strategija niskougličnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 63/21)
75. Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu (NN 25/20)
76. Integrirani nacionalni energetski i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine (2019)
77. Rezultati klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit za potrebe izrade nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama RH do 2040. i s pogledom na 2070. i Akcijskog plana (MINGOR, 2017)
78. Dodatak rezultatima klimatskog modeliranja na sustavu HPC VELEbit: Osnovni rezultati integracija na prostornoj rezoluciji od 12,5 km (MINGOR, 2017)
79. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)

80. Državni meteorološki zavod, www.klima.hr
81. Filipčić, A. (2009): Razgraničenje Köppenovih klimatskih tipova Cf i Cs u Hrvatskoj, Acta Geographica Coratica, 35, 7 – 18.
82. Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Rio de Janeiro, 1992)
83. Pariški sporazum (Pariz, 2015)
84. Tehničke smjernice za pripremu infrastrukture za klimatske promjene u razdoblju 2021.-2027. („Technical guidance on the climate proofing of infrastructure in the period 2021.-2027.“) (2021/C 373/01)
85. Ires ekologija (2023): Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Splitsko-dalmatinske županije

Stanovništvo

86. Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr
87. Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14)

Kulturno-povijesna baština

88. Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske
(<https://registar.kulturnadobra.hr/#/>)

Otpad

89. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05)
90. Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2023.–2028. godine (NN 84/23)
91. Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu (EC 2018)

11.1 Popis propisa

Okoliš

1. Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18)
2. Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14, 3/17)
3. Uredba o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (NN 3/17)
4. Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19)
5. Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18)
6. Zakon o potpomognutim područjima (NN 118/18)

Priroda

7. Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
8. Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/21, 101/22)
9. Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (NN 144/13, 73/16)
10. Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 25/20, 38/20)
11. Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže (NN 111/22)
12. Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19, 119/23)

Vode

13. Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23)
14. Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/19, 20/23)
15. Pravilnik o uvjetima za utvrđivanje zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 66/11, 47/13)

Zrak i klimatske promjene

16. Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 77/20)
17. Zakon o zaštiti zraka (NN 127/19, 57/22)
18. Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)

Šumarstvo i poljoprivreda

19. Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23)
20. Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 127/20, 52/21, 152/22)

Buka

21. Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21)
22. Pravilnik o najvišim dopuštenim razinama buke s obzirom na vrstu izvora buke, vrijeme i mjesto nastanka (NN 143/21)

Kulturno-povijesna baština

23. Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22)

Otpad

24. Zakon o gospodarenju otpadom (NN 84/21)

Akcidenti

25. Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14, 154/14, 94/18, 96/18)

26. Zakon o zaštiti od požara (NN 92/10, 114/22)

12 Popis priloga

- Prilog 1)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša
- Prilog 2)** Ovlaštenje tvrtke VITA PROJEKT d.o.o. za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode
- Prilog 3)** SWOT analiza

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA
I ODRŽIVOG RAZVOJA

10000 Zagreb, Radnička cesta 80
Tel: 01/ 3717 111 fax: 01/ 3717 149

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/15-08/20

URBROJ: 517-05-1-2-21-15

Zagreb, 23. prosinca 2021.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, na temelju odredbe članka 43. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18) i članka 71. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 118/18) u vezi s člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku (Narodne novine, broj 47/09), rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, radi utvrđivanja promjena u rješenju ovlaštenika, donosi:

RJEŠENJE

- I. Ovlašteniku VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, OIB: 99339634780 izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša prema članku 40. stavku 2. Zakona o zaštiti okoliša:
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije.
 2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš.
 8. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole, uključujući izradu Temelnog izvješća.
 9. Izrada programa zaštite okoliša.
 10. Izrada izvješća o stanju okoliša.

12. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš.
 14. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskog izvješća.
 15. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime
 20. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna i projekcija za potrebe sastavnica okoliša
 23. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša
 25. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishodenja znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša« i znaka EU Ecolabel.
 26. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša »Priatelj okoliša«.
- II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.
- III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.
- IV. Ukida se rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja KLASA: UP/I 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-03-1-2-20-13 od 8. prosinca 2020. godine kojim je pravnoj osobi VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, dana suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša.
- V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o. iz Zagreba (u daljnjem tekstu: Ovlaštenik) OIB: 99339634780, podnio je zahtjev za izmjenom podataka o zaposlenim stručnjacima navedenim u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/20, URBROJ: 517-03-1-2-20-13 od 8. prosinca 2020. godine koje je izdalo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Svojim zahtjevom ovlaštenik je tražio da se stručnjakinja koja više nije njihov zaposlenik Ivana Šarić mag.biol. izostavi s popisa zaposlenika.

U provedenom postupku Ministarstvo je izvršilo uvid u zahtjev za promjenom podataka, podatke i dokumente dostavljene uz zahtjev, te službenu evidenciju ovog Ministarstva i utvrdilo da se navedena stručnjakinja može izostaviti sa popisa.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Upravna pristojba na zahtjev i ovo rješenje naplaćena je državnim biljezima sukladno Zakonu o upravnim pristojbama („Narodne novine“, broj 115/16) i Uredbi o tarifi upravnih pristojbi („Narodne novine“, broj 8/17, 37/17, 129/17, 18/19, 97/19 i 128/19).

VIŠA STRUČNA SAVJETNICA

Davorka Maljak

U prilogu: Popis zaposlenika kao u točki V. izreke rješenja.

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb (**R!, s povratnicom!**)
2. Državni inspektorat, Šubićeva 29, Zagreb
3. Evidencija, ovdje

POPIS

**zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191, Zagreb, slijedom kojih je ovlaštenik ispunio propisane uvjete za izdavanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno rješenju Ministarstva
KLASA: UPI/ 351-02/15-08/20; URBROJ: 517-03-1-2-21-15 od 23. prosinca 2021.**

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE OKOLIŠA prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJ STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLENI STRUČNJACI</i>
1. Izrada studija o značajnom utjecaju strategije, plana ili programa na okoliš (u daljnjem tekstu: strateška studija) uključujući i dokumentaciju potrebnu za ocjenu o potrebi strateške procjene te dokumentaciju za određivanje sadržaja strateške studije	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoiing. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.	Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch.
2. Izrada studija o utjecaju zahvata na okoliš, uključujući i dokumentaciju za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš te dokumentacije za određivanje sadržaja studije o utjecaju na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
8. Izrada dokumentacije vezano za postupak izdavanja okolišne dozvole uključujući izradu Temeljnog izvješća	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoiing.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
9. Izrada programa zaštite okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
10. Izrada izvješća o stanju okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
12. Izrada elaborata o zaštiti okoliša koji se odnose na zahvate za koje nije propisana obveza procjene utjecaja na okoliš	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
14. Izrada sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća	voditelj naveden pod točkom 8.	Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr. Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch.
15. Izrada projekcija emisija, izvješća o provedbi politike i mjera smanjenja emisija i nacionalnog izvješća o promjeni klime	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
20. Izrada i/ili verifikaciju posebnih elaborata, proračuna, i projekcija za potrebe sastavnica okoliša	voditelj naveden pod točkom 8.	Stručnjaci navedeni pod točkom 14.
23. Obavljanje stručnih poslova za potrebe Registra onečišćavanja okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
25. Izrada elaborata o usklađenosti proizvoda s mjerilima u postupku ishođenja znaka zaštite okoliša "Prijatelj okoliša" i znaka EU Ecolabel	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.
26. Izrada elaborata o utvrđivanju mjerila za određenu skupinu proizvoda za dodjelu znaka zaštite okoliša Prijatelj okoliša	voditelji navedeni pod točkom 1.	stručnjak naveden pod točkom 1.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I
ODRŽIVOG RAZVOJA

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš i
održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I 351-02/23-08/28

URBROJ: 517-05-1-1-23-4

Zagreb, 13. listopada 2023.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, OIB19370100881, na temelju članka 43. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18), u vezi sa člankom 130. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, broj 47/09 i 110/21), rješavajući povodom zahtjeva ovlaštenika VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, OIB 99339634780, radi utvrđivanja promjena u popisu zaposlenika ovlaštenika, donosi

RJEŠENJE

I. Ovlašteniku VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb, izdaje se suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode:

3. GRUPA:

- izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategije, plana ili programa za ekološku mrežu
- izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu
- priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta.

II. Suglasnost iz točke I. ove izreke prestaje važiti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz članka 40. stavka 9. Zakona o zaštiti okoliša.

III. Ovo rješenje upisuje se u očevidnik izdanih suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša koje vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja.

IV. Ukida se Rješenje Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja KLASA: UP/I 351-02/15-08/29, URBROJ: 517-05-1-2-22-20 od 24. ožujka 2022. godine.

V. Uz ovo rješenje prileži Popis zaposlenika ovlaštenika i sastavni je dio ovoga rješenja.

Obrazloženje

Ovlaštenik VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb (u daljnjem tekstu: ovlaštenik), podnio je zahtjev za izmjenom podataka o zaposlenicima 28. lipnja 2023. godine, navedenim u Rješenju KLASA: UP/I 351-02/15-08/29; URBROJ: 517-05-1-2-22-20 od 24. ožujka 2022. godine. Ovlaštenik zahtjevom traži uvrštenje Dore Čukelj, mag.oecol. na popis zaposlenih stručnjaka. Uz zahtjev je dostavljen životopis, diploma, potvrda Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje te popis stručnih podloga navedene zaposlenice ovlaštenika.

S obzirom na to da se zahtjev odnosi na izdavanje suglasnosti za poslove zaštite prirode, zatraženo je mišljenje Uprave za zaštitu prirode Ministarstva o predmetnim zahtjevima. Uprava za zaštitu prirode je dostavila mišljenja (KLASA: 352-01/23-17/8; URBROJ: 517-10-2-3-23-2 od 15. rujna 2023. godine) u kojem navodi da predložena zaposlenica ovlaštenika Dora Čukelj, mag.oecol. sukladno članku 11. Pravilnika o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 57/10) zadovoljava uvjete stručnjaka odgovarajućeg profila i stručne osposobljenosti za obavljanje zatraženih stručnih poslova iz područja zaštite prirode.

Slijedom navedenoga, utvrđeno je kao u točkama od I. do V. izreke ovoga rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6 u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

VIŠA SAVJETNICA SPECIJALIST

U prilogu: Popis zaposlenika ovlaštenika kao u točki V. izreke rješenja

DOSTAVITI:

1. VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb (**R!**, s povratnicom!)
2. Državni inspektorat, Šubićeva 29, Zagreb
3. Očevidnik, ovdje

POPIS

zaposlenika ovlaštenika: VITA PROJEKT d.o.o., Ilica 191c, Zagreb
za obavljanje stručnih poslova zaštite prirode sukladno Rješenju Ministarstva
KLASA: UP/I 351-02/23-08/28; URBROJ: 517-05-1-1-23-4 od 13. listopada 2023. godine

<i>STRUČNI POSLOVI ZAŠTITE PRIRODE prema članku 40. stavku 2. Zakona</i>	<i>VODITELJI STRUČNIH POSLOVA</i>	<i>ZAPOSLANI STRUČNJACI</i>
3. GRUPA: - izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti strategije, plana ili programa za ekološku mrežu - izrada poglavlja i studija ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu - priprema i izrada dokumentacije za postupak utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa s prijedlogom kompenzacijskih uvjeta	Domagoj Vranješ, mag.ing.prosp.arch., univ.spec.oecoing. Goran Lončar, mag.oecol., mag.geogr.	Katarina Burazin, mag.ing.prosp.arch. Ivana Tomašević, mag.ing.prosp.arch. Mihaela Meštrović, mag.ing.prosp.arch. Dora Čukelj, mag.oecol.

PRILOG 3. SWOT analiza

snage	slabosti	prilike	prijetnje
demografski trendovi			
<ul style="list-style-type: none"> Povoljniji vitalni indeks u odnosu na Splitsko-dalmatinsku županiju i Republiku Hrvatsku Blagi porast broja stanovnika u dijelu zaobalnih naselja 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 2011.-2021. za 5,4% Neravnomjeran razmještaj stanovništva Polarizacija naseljenosti na priobalni i zaobalni dio Negativna prirodna promjena Negativan migracijski saldo Opći tip kretanja stanovništva – E4 (izumiranje stanovništva) 	<ul style="list-style-type: none"> Provođenje stimulativne populacijske politike Povećanje kvalitete društvene infrastrukture s ciljem zadržavanja stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> Nastavak negativnih demografskih trendova
stanovanje i stambeni fond			
<ul style="list-style-type: none"> Povećanje broja stambenih jedinica Povećanje broja stanova za stalno stanovanje Dobra infrastrukturna opremljenost stambenog fonda 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje broja privatnih kućanstava Smanjenje prosječne veličine kućanstva Visok udio stanova korišten za privremeno stanovanje, prvenstveno u svrhu turizma 	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj mjera za poticanje stanogradnje za stambeno zbrinjavanje mladih 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje atraktivnosti stambenog fonda radi intenzifikacije turističkih aktivnosti u priobalnom području Daljnje povećanje broja stanova za privremeno korištenje
društvena infrastruktura			
<ul style="list-style-type: none"> Raznolika ponuda sportova na prostoru Grada Omiša Gradska sportska dvorana (Ribnjak) kao prostor obavljanja većine sportski aktivnosti u naselju Omiš Dostupnost sadržaja za rekreaciju na otvorenom poput ronjenja, jedrenja na dasci, planinarenja i dr. Održavanje velikog broja manifestacija u području kulture (Festival dalmatinskih klapa, Gusarska bitka, Dani Ive Marjanovića i dr.) Dostupnost primarne zaštite na području Grada Smanjenje broja korisnika zajamčene minimalne naknade Dodatno financiranje određenih socijalnih usluga iz proračuna Grada Omiša 	<ul style="list-style-type: none"> Centralizacija sportsko-rekreativnih djelatnosti u naselju Omiš Nedostatak javnih ustanova u kulturi te pripadajućih kulturnih programa u većini JLS što uvjetuje centralizacija kulturne infrastrukture u naselju Omiš Nezadovoljavajući prostorni kapaciteti i infrastrukturni uvjeti Centra za kulturu Omiš Nedostatak prostora za skladištenje knjižne građe Gradske knjižnice Omiš Nedostatak kino dvorane na području Grada Stagnacija broja posjetitelja kulturno-umjetničkih ustanova Sezonalnost kulturnih sadržaja i aktivnosti Nepostojanje ustanova sekundarne i tercijarne zdravstvene skrbi Nedostatak dežurne ljekarne Nedovoljna opremljenosti ustanova zdravstvene skrbi Povećanje broja korisnika usluga Centra za socijalnu skrb Omiš u razdoblju 2016.-2020. Povećanje broja korisnika osobne invalidnine i doplatka za pomoć i njegu Nedostatak stacionarnog smještaja za stare i nemoćne osobe 	<ul style="list-style-type: none"> Održiva utilizacija kulturne infrastrukture i sadržaja u svrhu turističkog vrednovanja Poticaj radu udruga iz domene socijalne djelatnosti u svrhu povećanja ravnopravnosti društva Razvoj društvene infrastrukture putem fondova Europske Unije Uključivanje djece i mladih u kulturne programe 	<ul style="list-style-type: none"> Nastavak centralizacije društvene infrastrukture u naselju Omiš Pogoršanje epidemiološke situacije što bi moglo uzrokovati smanjene broja posjetitelja kulturnih ustanova i manifestacija Starenje stanovništva povećava potrebu smještaja i njege starijih i nemoćnih osoba Pritisak na zdravstvenu infrastrukturu za vrijeme vršnih turističkih opterećenja Negativan utjecaj intenzivnog turizma na očuvanje kulturne baštine
obrazovanje			
<ul style="list-style-type: none"> Dobra infrastrukturna opremljenost ustanova predškolskog odgoja Dostupnost osnovnoškolskog obrazovanja kroz mrežu matičnih i područnih osnovnih škola Djelovanje ustanove za obrazovanje odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> Nepovoljni pokazatelji obrazovne strukture Nedovoljni kapaciteti ustanova predškolskog odgoja-liste čekanja Nedovoljni kapaciteti jasličkih skupina Stagnacija broja učenika osnovnih škola Provođenje nastave u dvije smjene Nedostatak stručnih suradnika i prostora za rad s djecom s teškoćama u razvoju 	<ul style="list-style-type: none"> Povećanje dostupnosti obrazovanja stanovništva Stvaranje nove jasličke skupine Usklađivanje upisnih lista u srednjoškolskim obrazovnim ustanovama prema Preporuci za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja Unaprjeđenje infrastrukturnih i stručnih kapaciteta osnovnoškolskih ustanova s ciljem organizacije cjelodnevnih nastave 	<ul style="list-style-type: none"> Odlazak mladog i obrazovanog stanovništva prema većim gradskim centrima zbog ograničenih mogućnosti zadovoljavajućeg zaposlenja Nedostatna prilagodba obrazovnih programa i strukture u odnosu na trendove u tržištu rada

snage	slabosti	prilike	prijetnje
	<ul style="list-style-type: none"> • Neprilagođenost osnovnoškolske infrastrukture osobama s invaliditetom • Nedovoljni prostorni kapaciteti osnovnih škola • Nepostojanje programa produženog boravka u školama • Smanjenje broja učenika koji pohađaju Srednju školu Jure kaštelan • Nedovoljna infrastrukturna opremljenost srednje škole • Nepostojanje uvjete za provođenje dodatnih aktivnosti u srednjoj školi 		
opća gospodarska kretanja			
<ul style="list-style-type: none"> • Splitsko-dalmatinska županija druga po visini BDP-a u Hrvatskoj i prva u NUTS-2 regiji Jadranske Hrvatske • Rast BDP-a županije u pretpandemijskom razdoblju • Grad Omiš nalazi se u trećoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> • BDP po stanovniku ispod nacionalnog prosjeka i prosjek NUTS-2 regije • Usporavanje rasta BDP-a kao posljedica globalne pandemije 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost bržeg oporavka korištenjem sredstava Europskog plana oporavka i Nacionalnog plan oporavka i otpornosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavak negativnog utjecaja pandemije COVID-19 na opća gospodarska kretanja i pogoršanje gospodarskih prilika
tržište rada			
<ul style="list-style-type: none"> • Visok udio stanovništva u radnom kontingentu • Blizina Splita, najvećeg radnog centra u Dalmaciji • Razvijena prostorna pokretljivost stanovništva u okviru dnevnih migracija • Visok udio zaposlenih u sekundarnom sektoru • Smanjenje stope nezaposlenosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Viša stopa zaposlenosti u ljetnim nego u zimskim mjesecima (10%) u razdoblju 2016.-2021. • Pad stope zaposlenosti 2020. kao posljedica korona krize • Ovisnost zaposlenosti o sektoru turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja programa i ostalih mogućnosti za prekvalifikaciju nezaposlenih • Usklađivanje potreba tržišta rada sa sektorom obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Slaba otpornost na buduće krize radi ovisnosti o turističkim djelatnostima • Proces starenja stanovništva zbog kojeg se smanjuje obujam radne snage na tržištu rada
poslovno okruženje			
<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuirani porast broja poduzeća u razdoblju 2016.-2020. • Sektor malog i srednjeg poduzetništva nositelj je razvoj gospodarstva • Porast prihoda svih kategorija poduzeća • Porast broja obrta u razdoblju 2016.-2020. g. za 13,4% • Djelovanje Lokalne akcijske grupe adriion10 na području Grada 	<ul style="list-style-type: none"> • Najveći gubitak prihoda 2020. godine ostvaren je djelatnosti pružanja smještaja • Smanjenje neto plaća 2020. godine radi globalne pandemije • Malen broj velikih poduzeća kao generatora razvoja • Poduzetničke zone na prostoru Grada Omiša nisu infrastrukturno opremljene 	<ul style="list-style-type: none"> • Planirana izgradnja inkubatora za mlade poduzetnike • Opremanje poduzetničkih zona • Diversifikacija gospodarstva u svrhu otpornosti na krize • Primjena modela zelene i digitalne tranzicije gospodarstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavak gubitka prihoda u djelatnosti pružanja smještaja • Teži oporavak malog i srednjeg poduzetništva od gospodarske krize
turizam			
<ul style="list-style-type: none"> • Duga tradicija turističke djelatnosti • Atraktivna prirodna baština koja daje mogućnost razvoja selektivnih oblika turizma • Bogata kulturno-povijesna baština povezana s kulturnim manifestacijama • Postojanje uvjeta za razvoj turizma u svim dijelovima UP • Porast broja dolazaka i noćenja u periodu 2016.-2019. • Povećanje broja smještajnih kapaciteta • Razvoj rekreativnih biciklističkih staza uz kanjon rijeke Cetine 	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje broja dolazaka i noćenja 2020. kao posljedica pandemije • Koncentracija turističkih dolazaka u priobalnom dijelu • Slabije razvijen turizam u zaleđu • Smanjenje boravka turista u razdoblju 2016.-2020. • Nizak udio domaćih turista • Izražena sezonalnost turizam • Velik udio obiteljskog smještaja u odnosu na hotelske kapacitete • Pritisak turista na infrastrukturu za vrijeme vršnih opterećenja 	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj selektivnih oblika turizma temeljnih na održivosti • Stvaranje novih sadržaja s ciljem povećanja atraktivnosti područja i produžetka turističke sezone • Stvaranje prepoznatljive turističke ponude u sklopu turističke ponude Srednje Dalmacije • Razvoj seoskog i ruralnog turizma u turistički slabije razvijenim JLS u zaleđu Grada Omiša 	<ul style="list-style-type: none"> • Daljnja nesigurnost turističkih kretanja u slučaju produljenja pandemije COVID-19 i nastavka ratnih zbivanja u Ukrajini • Nastavak isključive usmjerenosti na ljetni kupališni turizam • Velika prometna zagušenja za vrijeme turističke sezone
poljoprivreda			
<ul style="list-style-type: none"> • Blizina gradova i turističkih lokacija kao centara distribucije poljoprivrednih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> • Mala površina kvalitetnog obradivog tla • Iskorištenost samo 24,26 % ukupne površine koja bi se mogla koristiti za poljoprivredu 	<ul style="list-style-type: none"> • Povezivanje OPG-ova s ugostiteljskim objektima na temelju načela „od polja do stola“ 	<ul style="list-style-type: none"> • Daljnje "starenje" poljoprivrednika može dovesti do smanjenje inovacijskih potencijala

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> Dio OPG-ova proizvodi tradicionalni poljički soparnik koji se nalazi pod zaštitom UNESCO-a Poticažno djelovanje LAG-a Adrion 	<ul style="list-style-type: none"> Mala prosječna veličina posjeda (0,52 ha) koja onemogućuje komercijalnu poljoprivredu Povećanje prosječne starosti nositelja poljoprivrednih gospodarstava Nizak stupanj obrazovanja nositelja gospodarstava Nedovoljna razvijenost ekološke poljoprivrede Trend zapuštanja poljoprivrednih površina 	<ul style="list-style-type: none"> Posjedi malih površina imaju potencijal za razvoj ekološke poljoprivrede 	<ul style="list-style-type: none"> Nezainteresiranost mladih skupina stanovništva za bavljenje poljoprivredom Sukcesija zemljišta
gospodarenje okolišem			
<ul style="list-style-type: none"> Visoka kvaliteta zraka na prostoru Grada Vodom bogato područje rijeke Cetine Visoka kvaliteta vode u svim zonama opskrbe Grada Izvršna kakvoća mora na svim mjernim lokacijama Postojanje plana civilne zaštite i spašavanja - u slučaju rizika 	<ul style="list-style-type: none"> Postojanje divljih odlagališta otpada Građevinske intervencije koje potiču onečišćenje okoliša Utjecaj klimatskih promjena vidljiv je u porastu zimskih i ljetnih temperatura Nepovoljna organizacijska situacija sustava civilne zaštite (nedostatak javne vatrogasne postrojbe) 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje i prevencija negativnih učinaka klimatskih promjena korištenjem sredstava EU Poticanje dekarbonizacije prometa i gospodarstva Suradnja nadležnih institucija u provođenju mjera osvještavanja i edukacija građana o mjerama zaštite i spašavanja 	<ul style="list-style-type: none"> Podizanje razine rijeke Cetine koji dovodi do miješanja rijeke i mora Požari izazvani ljudskim djelovanjem (turizam, poljoprivreda) Utjecaj klimatskih promjena na sigurnost i zdravlje ljudi Potencijalni rizik na lokacijama gdje se skladište opasne i zapaljive tvari
upravljanje javnim urbanim površinama			
<ul style="list-style-type: none"> Velik broj zaštićenih kulturnih dobara (62) Nematerijalna baština upisana na UNESCO-vu Reprezentativnu listu (soparnik, klapsko pjevanje, nijemo kolo i dr.) Brojni kulturni elementi koji čine dio kulturnog identiteta promatranog prostora Kanjon rijeke Cetine po stupnju zaštite je značajan krajobraz i dio je mreže Natura 2000 	<ul style="list-style-type: none"> Nedovoljna zaštita kulturne baštine Dio objekata zahtijeva obnovu i sanaciju radi zaštite od propadanja Divlja izgradnja djelovala je na uništenje geomorfološkog spomenika prirode – Ruskamen čime je on uklonjen s liste Upisnika zaštite Nedostatak javnih zelenih površina Nemogućnost sustavnog identificiranja stanja javnih zelenih površina zbog nepostojanja sustava registra zelenih površina Prenamjena napuštenih lokaliteta u turističke svrhe, a ne u javno dostupne društvene svrhe 	<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost korištenja fondova EU u svrhu obnove, revitalizacije i turističke valorizacije kulturne baštine Razvoj turizma na temelju održive valorizacije prirodne i kulturne baštine Daljnja zaštita izvornosti rijeke Cetine kroz Plan upravljanja 6001-1 Dinara i Cetina Stvaranje novih i održavanje postojećih zelenih površina pridonosi pozitivnom efektu na klimatske promjene, zdravlje stanovništva, smanjenje troškova energije i dr. 	<ul style="list-style-type: none"> Degradacija kulturne baštine uslijed prevelike turistifikacije prostora Daljnja degradacija prirodne baštine i zaštićenih područja uzrokovana gospodarskim djelatnostima Neodržavanje postojećih zelenih površina kao i nerazvijanje nove zelene infrastrukture nepovoljno utječe na mikroklimatske karakteristike kao i na atraktivnost prostora
komunalna infrastruktura			
<ul style="list-style-type: none"> Dostupnost vodovodne infrastrukture u svim naseljima Grada Porast broja priključaka na vodovodnu infrastrukturu Porast broja priključaka na javni sustav odvodnje Sustav prikupljanja otpada dostupan na cijelom području Grada Grad Omiš je jedna od četiri JLS Splitsko-dalmatinske županije s najvećom stopom razvrstavanja otpada Aplikacija Peovica App putem koje su vidljive lokacije i vrijeme prikupljanja otpada Grad Omiš je centar elektroenergetskog sustava Splitsko-dalmatinske županije (HE Zakučac) Visoka stopa potencijalne solarne iskoristivosti Poticanje energetske obnove i povećanja energetske učinkovitosti obiteljskih kuća 	<ul style="list-style-type: none"> Veliki gubici u vodovodnoj mreži za koje ne postoji sustav praćenja Zastarjelost vodovodne mreže Nepostojanje sustava odvodnje u sjevernom i istočnom dijelu grada- korištenje septičkih jama Loša kvaliteta kanalizacijske mreže koja uzrokuje smanjenje učinkovitosti sustava odvodnje Velik broj divljih odlagališta otpada (20) Nedovoljno iskorišten potencijal obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> Aglomeracija Omiš - rekonstrukcija sustava odvodnje i vodoopskrbne mreže u naseljima Duće, Borak, Omiš i Zakučac Sanacija i zamjena postojećih sekundarnih kolektora Realizacija projekta nabave spremnika za odvojeno prikupljanje otpada Uspostava sustava obrade biootpada Povećanje iskorištenosti obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> Potencijalno onečišćenje okoliša zbog neadekvatne odvodnje otpadnih voda Nedovoljan interes stanovništva za korištenjem obnovljivih izvora energije
promet i mobilnost			
<ul style="list-style-type: none"> Povoljan geoprometni položaj zbog priključka na autocestu A1 Smanjenje broja prometnih nesreća u periodu 2016.-2020. Uspostava nove redovne brodske linije Omiš-Postira 	<ul style="list-style-type: none"> Iznimna prometna zagušenost dionice D8 od Stobreča do Omiša Veliko opterećenje prometne infrastrukture za vrijeme turističke sezone Loša sigurnost dionica D8 na području Grada koja se ogleda u lošoj preglednosti 	<ul style="list-style-type: none"> Realizacija brze ceste Solin-Stobreč-Dugi Rat-Omiš čime bi se smanjila prometna opterećenost priobalnog područja Poboljšanje sigurnosti dionica visokog rizika Provedba projekta „Uređenje luke Omiš – II. faza izgradnje“ čime bi se ostvarili optimalni uvjeti za 	<ul style="list-style-type: none"> Smanjenje sigurnosti sudionika u prometu za vrijeme vršnih sezonskih opterećenja Nedovoljan interes građana za sudjelovanje u biciklističkom i pješačkom prometu

snage	slabosti	prilike	prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> Gotovo sva naselja u sustava grada povezana su linijama javnog gradskog i prigradskog prijevoza Potencijal razvoja cikloturizma izgradnjom rekreativnih biciklističkih staza 	<ul style="list-style-type: none"> Manja učestalost autobusa koji prometuju kroz naselja u zaobalju Smanjen broj linija neradnim danima Slaba razvijenost biciklističko-pješačke infrastrukture na području Grada Smanjena sigurnost biciklista i pješaka u prometu Neprilagođenost pješačke infrastrukture osobama s invaliditetom 	obavljanje javnog putničkog pomorskog prometa tijekom cijele godine <ul style="list-style-type: none"> Projekt izgradnje dužobalne biciklističke staze i šetnice na području Grada Omiša Mogućnost zelene tranzicije prometa kroz Europski zeleni plan (VFO, NPOO) 	
širokopojasna infrastruktura			
<ul style="list-style-type: none"> Povoljna razina dostupnosti i pokrivenosti širokopojasnom infrastrukturom 	<ul style="list-style-type: none"> Prijenos podataka velikim i vrlo velikim brzinama moguć u samom centralnom naselju Omiš 	<ul style="list-style-type: none"> Daljnji razvoj širokopojasne infrastrukture i povećanje brzine doveli bi digitalizacije društva i gospodarstva 	<ul style="list-style-type: none"> Nemogućnost jednakog pristupa Internetu u svim jedinicama lokalne samouprave utječu na zaostajanje u digitalnom razvoju